

BIBLIOTECA
de
FILOLOGIE ROMÂNĂ

Cota *A 18719*

Inventar *2.6646*

TITU MAIORESCU

ÎNSEMĂRI ZILNICE

PUBLICATE CU O INTRODUCERE ȘI NOTE

DE

I. RĂDULESCU-POGONEANU *L.*

III

(1887—1891)

1850-1880

EDITURA LIBRĂRIEI
SOCEC & Co., S. A. R.
BUCUREȘTI

6646

TITU MAIORESCU

8R-94

M. 162

3

ÎNSEMĂRI ZILNICE

PUBLICATE CU O INTRODUCERE ȘI NOTE

DE

I. RĂDULESCU-POGONEANU

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
SEMINĂRUL DE ISTORIE LITERATURII ROMINE MODERNE

III

(1887—1891)

EDITURA LIBRĂRIEI
SOCEC & Co., S. A. R.
BUCUREȘTI

6646

1967

1962

INTRODUCERE

Volumul acesta cuprinde însemnările zilnice ale lui Titu Maiorescu din anii 1887—1891 (caietele nr. 9, 10, 11, 12, 13 și o parte din 14).

I

E o nouă perioadă a vieții sale, continuând pe aceleași linii mari, fixate din tinerețe, dar în unele privințe cu alt accent, și în viața sa intimă, și în activitatea sa publică.

Această nouă perioadă începe sub apăsarea sufletească a despărțirii de întâia sa soție.

Cu toate distinsele ei calități, cu tot devotamentul ei nemărginit, — de la un timp, calda afecțiune din întâii ani se răcise. Poate, era împins de temperamentul lui să socotească această depărtare ca „o lege generală“, — precum o spune într'o scrisoare mai târziu.

Ne mai având speranța unei întoarceri, Clara Maiorescu plecase definitiv din țară spre sfârșitul lui Decembrie 1886, împreună cu fiica lor. În Februarie 1887 ea-i trimete consimțământul la divorț; la 1 Iunie tribunalul pronunță despărțenia.

Din punct de vedere material, el asigurase fostei sale soții și fiicei lor mijloace largi, peste veniturile lui momentane;

despărțirea o dorise și o provocase el însuși ; totuși, cu acea mișcare sufletească de contraste, firească în naturile complexe, — acum, după 24 de ani de viațuire împreună, sufletul său, subt perspectiva noii căsătorii, se întoarnă cu neliniște spre soarta tovarășei de viață din zilele grele dar luminoase ale tinereții și spre soarta fiicei lor :

„Sânt apăsător și amețit de divorț“ (1 Ianuarie 1887).

„Scrisoare de la Clara... Eu deprimat și cu adâncă durere...“ (13 Fevr.).

„Ieri trist, de multă vreme iar trist“ (17 Aprilie).

„Chinul meu rămâne situația din Berlin... tristețea de soarta lor, neputința de a-i ajuta etc., încât sânt apăsător în suflet și-mi pierd simțământul realității vieții“ (2 Maiu).

„Grădina mea e aranjată. Și odaia pompeiană și tot. Finanțele stau bine. Dar am fost ieri și alaltăieri de o adâncă tristețea. Mi se rupe inima de durere la gândul Berlinului, îmi pare rău de Clara... și nu mă pot mângâia“ (6/18 Maiu).

„Eu alaltăieri și ieri cam greu la suflet, și astăzi slab și ca în vis“ (29 Maiu).

„Am trimis astăzi pensia Clarei la Berlin pe alte 3 luni înainte și plus 1000 de franci ca să meargă la băi“ (30 Maiu).

„...S'a pronunțat divorțul meu *stante pede*, fără nici o altă deliberare... Eu bucuros că am scăpat de umilirea tribunalului, dar acasă cu un rest de melancolie, gândind la Clara, prea isbită de soartă...“ (1 Iunie).

„Din când în când adâncă tristețea pentru Clara...“ (15/25 August).

În Septembrie se făcuse la București căsătoria civilă cu Ana Rosetti, și peste două zile cea religioasă la Curtea-de-Argeș.

Când, la sfârșitul anului, având a pleca singur pe 4 zile la Liège, își face testamentul, el lasă fostei sale soții, întocmai ca și pentru soția a doua, a patra parte din averea sa și dreptul de a alege prin fiica sa cărți din biblioteca lui,

II

E de 47 de ani.

Vieța sa intimă e încadrată acum statornic în noua căsătorie.

Ana Rosetti (soră mai mică a Mariei Iacob Negruzzi), cu 14 ani mai tânără decât dânsul, încă de șapte-opt ani în cercul relațiilor lui de aproape literare și de familie (Iecturi împreună, participare la discuțiunile seratelor literare, revizuirii împreună de traduceri și lucrări personale, excursii) — al cărei spirit și a cărei cultură fuseseră deci prin aceasta în mare măsură modelate și îmbogățite în atmosfera intelectuală însuflețită de dânsul —, împlinește acum exclusiv și dominator acea imperioasă necesitate sufletească a lui Titu Maiorescu de a fi necurmat sub farmecul „eternului feminin“ al unei ființe inteligente, elegante, cultivate, distinse, întrupând ceva din gustul și din pasiunea lui pentru artă și frumusețe.

Afecțiunea și întregirea lor sufletească reciprocă este — și rămâne în tot cursul vieții lor — la un înalt grad, înfățișând tuturor, grație acelei superioare arte a vieții a lui Titu Maiorescu, imaginea unei armonii de o rară calitate.

Dar, ca și în perioada precedentă a vieții sale, în această desfășurare aparent fără nici o disonanță sânt une-ori în latura ei intimă, în acești întâi ani, scurte și adesea grave momente de tensiune, care rup din când în când frumoasa linie a tonului fundamental. Ce-i drept, disonanțe nu de adâncimea și de urmările sguduirilor sufletești din perioada anterioară. De acum înainte, în această lature a vieții nu mai bat mari furtuni, ci un vânt de regulă liniștit, de zile în de obște pline de soare și de vecinică primăvară, cu rari fulgere și nori. Lipsește acum mișcarea dramatică și ireparabilul.

La început, e o mare neliniște despre starea sănătăței soției: „...am plâns un moment amândoi“ notează dânsul la apariția bruscă a unor simptome alarmante; dar consultul me-

dical imediat și apoi acela al unui reputat specialist la Berlin, cu păzirea prescripțiilor indicate, înlătură în curând spaima.

Norii fugitivi din noua vieață sânt aduși de acea feminitate intransigentă, exclusivă, repede bănuitoare și inflamabilă, a cărei gelozie acută se aprinde la orice atenție afabilă ori-cât de nevinovată acordată de soț vre unei alteia; într'o măsură mai mică, acel temperament feminin energic, voluntar, cășunează une-ori nemulțumire prin pornirea de a vrea să conducă pe soț în neînsemnatele acte și deprinderi zilnice, sau prin neatenții care turbură simțul său de ordine și de disciplină a vieței. Une-ori deci e la dânsul numai iritarea unei simple contrarietăți; alte-ori însă indignare iscată de prepusuri care ating sentimentul de demnitate personală și despre care ai crede că ar întuneca drumul mai departe; dar norul sau furtuna trec repede, îndată răsare iarăși soarele:

„28 Dec. 1888/9 Ian. 89... o mică neplăcere cu Gigi, care e prea guvernantă engleză de câte ori mă mișc. Era să-i cumpăr ceva (un corn) la Conigliano, mai era cineva în tren, și ea: „Prends garde de ne pas manquer le train!”. Așa e în genere. Parcă ași fi scăpat vre o dată trenul! Parcă nu sânt eu mai bătrân și mai experimentat decât ea în ale drumului! — Trait de son caractère qu'il faut combattre systématiquement. De altminteri, însemnez micile dificultăți ca ceva rar. Tot restul timpului trăim în cea mai perfect imaginabilă unire”.

„7/19 Fevr. 89... Săptămâna trecută... Anicușa cu [gelozie]..., încăpățanată, imposibil de convins de greșita ei vedere, de son trouble intellectuel et visuel dans cette matière. Cel mai curios caz de fals testimoniu al vederii de bună credință și de falsă judecată a sufletului meu din partea ei...”

„19 Apr./1 Maiu 89... Ieri dimineața..., *din cer senin*, A[nicușa] împietrită de [gelozie]... M'am dus alaltăieri, cu veselul ei îndemn, pe jos... la tribunal... Am mai fost eu pe la Zizin,... Deodată ieri își aduce ea aminte că în strada... șade o cocoană. Nici eu nu știu care... De aici gelozie împietrită... Am să însemnez aici scenele cele absurde, fiindcă aici e *la pierre d'achoppement*...”

„21 Dec. 89/2 Ian. 90... Sara scenă violentă între mine și nevastă-mea... De mult merge prea departe și acum mă scoate din sărite. Es ist zu unwürdig und unsinnig! Wer hätte das geglaubt!“

„14/26 Ian. 1890... Anicuța izbită iarăși în inimă, fiindcă a venit d-na P. la mine, ostensibil, să-mi vorbească pentru adaosul unui scriitor la Externatul ce-l dirige. Am vorbit nici 2 minute cu ea și a plecat. Anicuța adânc agitată, dar de astă dată blândă și gentilă. Așa putem merge înainte...”

Mintea lui e prea echilibrată, cunoașterea sufletului feminin prea pătrunzătoare, stăpânirea de sine prea puternică, pentru ca vibrațiile trecătoarelor clipe de revoltă să slăbească durabil acordul fundamental: adâncă iubire și prețuirea mutuală, cu o nuanță paternă din partea celui mai în vârstă, restabilesc îndată seninătatea, tonul înalt și cald al vieții laolaltă:

„1/13 Aug. 1891. Zürich... Sosesc la otel pe la 6 ore, — sufletește plin de mulțumire că, după atâta tevătură azi și ieri... dau de un moment de liniște și de plan de adevărat drum de vacanță, care de-abia acum începe pentru mine și trebuie stabilit în fericire cu Gigi... — când colo, o găsesc pe ea în mijlocul celei mai mari desordini: lada desfăcută... lucruri pe jos... — tot ce mi se putea întâmpla mai obositor pentru creeri și mai iritant, după felul meu. Mai vorbim pe canapea în mijlocul desordinii un sfert de ceas... dar apoi nu mă pot stăpâni și izbucnesc pentru 2 minute contra desordinii. Ea plânge, copil cum e, eu o împac îndată pe genunchii mei, fiindcă mi-e rușine de orice violență a mea și fiindcă o iubesc, și ieșim împreună foarte bine și fericiți”.

A doua zi:

2/14 August, Zürich. Mă scol la 4 ore dim[ineața], mă îmbrac... scriu liniștit și mulțumit aceste, reglez socotelile și aștept să se scoale Gigi, copilul meu cel iubit”.

La temelia acestei statornice încântări intră, pe lângă acele elemente instinctive ale atracției fizice, și altele, de valoare sufletească, de distincție socială, de finețe intelectuală,

indispensabile atmosferei sufletești a unui bărbat cu implacabilul spirit critic, cu gustul de artă și cu felul de vieață al lui Titu Maiorescu.

Soția îi e nu numai un tovarăș de vieață, ci și un ajutor și părtaș plin de solicitudine la întreaga sa activitate profesională și politică : se identifică cu el însuși, îl întregeste. În duioasa lui afecțiune pentru dânsa, simți că e și o satisfacție de ordin intelectual și estetic :

„11/23 Fevr. 88... La 7 ore masă la noi cu Lucie și Cleo Negri... Aurélie Pandele, Alexandrina Burelli, Djuvara..., Emil Lahovary și Duiliu Zamfirescu. Foarte plăcut, sara până după miezul nopții. Anicuța frumoasă în rochia neagră de mătase, veselă, inteligentă“.

„6/18 Martie 88... la Zoe Slătineanu, căsătoria religioasă Jean Linche cu Zoe [Costaforu]... Toată societatea din București... Anicuța foarte frumușică și plăcând la toți și la toate...“

„11/23 Iulie 88 [T. M. venind din Kiel]... la 1,50 de amiazi [sosit] în Berlin... Anicuța, foarte elegantă și trumușică, la gară.“

„9/21 Dec. 88. Soare !... Ziua Anicuței... 3 zile grele pentru ea, dar fericite pentru mine, fiindcă o iubesc grozav când e întreagă și împetrită și indignată“.

„6 Sept. 1889... Aniversara căsătoriei noastre. Eu fericit, peste așteptare“.

„30 Sept./12 Oct. 1889. Am terminat astăzi și recetirea „Aforismelor“ lui Schopenhauer cu Anicuța, fără a cărei inteligentă colaborare n'ar fi avut traducerea mea nici acum caracterul propriu al limbei române“.

„3/15 Nov. 1889... Dimineața întrunire la Carp cu mine, T. Rosetti, Al. Marghiloman, Menelas Ghermani. Apoi la 3 ore la mine Carp și Rosetti. General Manu astăzi cu însărcinarea formală de a forma ministeriul... Convenim de o cam dată că ministerul se poate primi cu Ghermani, Marghiloman și cu mine, Rosetti guvernator la Bancă... Eu declar prietenește că mi-este finanțiar prea greu ministerul... La 4½ rămăiu singur cu Anicuța, mai termin o jumătate de oră corespondență la „Era nouă“ din Iași, și apoi discutăm o jumătate de oră între noi doi. Anicuța cu ochii plânși și disperată de intrarea posibilă în minister. Combinăm mijloace de a o evita fără a periclita importantul mo-

ment pentru partidul nostru. La 5½ mă duc la Lahovari „wie zur Schlachtbank“. Acolo Lahovari, Manu... Rosetti... și eu. La primul cuvânt al lui Rosetti că el nu intră în minister și propune pe Marghiloman la Justiție, General Manu declară că atunci nimic nu se face, căci intrarea lui T. Rosetti ca ministru de Justiție e o condiție sine qua non... Lă-dessus T. Rosetti cedează imediat și primește. Atunci propun eu pe Marghiloman în locul meu. După oarecare ezitări se primește... Pe la 7 mă întorc mulțumit acasă. Anicuța încântată...”

„22 Oct. 1890... 2 coale corecturi „Eminescu“, pe care acum¹ mi le face Anicuța”.

„3/15 Ianuarie 1891... Încep anul nou *fericit cu Anicuța*, ca oricând mai nainte și îndeplinit de ea”.

„13/25 Fevr. 1891... La 2½ continuu în Senat discursul... Anicuța minunată ca claviatură fină cu toată gama inteligenței”².

Acum, cel care mai înainte, în căutarea unei întrupări a „eternului feminin” corespunzătoare ingeniului său, se prindea și se desprindea de una sau de alta dintre figurile ce-i păreau a se apropia de un prototip ideal, se fixează.

Impresia ce o avem din aceste însemnări ne e adevărată într-o scrisoare a sa de mai târziu (8/20 Martie 1896) către Duiliu Zamfirescu. Răspunzând la un pasagi dintr-o scrisoare a acestuia („Eu de vreo trei luni sânt ca un ceasornic care s'a oprit de un cutremur. Ce-o mai ieși și din asta! Numai o singură mână mă poate mișca, și aceea nu vrea să mă miște”), Titu Maiorescu îi scrie:

„Cutremur! Criza inevitabilă a unei prime căsătorii? Un nou amor?

„Foarte firește. Probabil o lege generală. Eu numai în a doua căsătorie mi-am găsit liniștea sufletească.”³

¹. Înainte, pe lângă dânsul, le făcea fiica sa.

². Din această afecțiune deosebită pentru soția sa se explică, de bună seamă, și cele câteva franțuzisme (voiaj, duană, mancat trenul...), ce s'au strecurat în scrisul grăbit al „jurnalului” său, luate din vocabularul familiar al soției sale.

³. Vezi Emănoil Bucuța, *Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori* (1884—1913), București, 1937, p. 355.

III

Neapărat, acum își sânt de ajuns unul altuia, bucueroși când rămân singuri; mulțumirea, „fericirea“, e acum nota dominantă în însemnările sale. Totuși, în această trecere de la libertate de mișcări la noua liniște și strictă incadrare, îl încearcă une-ori un vag sentiment de monotonie, câte o dată chiar vechiul *taedium vitae* :

„În sufletul meu plixis (6/18 Dec. 1887)... „Eu Duminecele cam plixis, zu wenig Anregung! (10/22 Ian. 88)... „Sara plixis. Începe a-mi fi vieața grea și lipsită de orice interes“ (30 Ian./11 Fevr. 88).

Pentru un temperament ca al său, orizontul vieței îi e, în unele privințe, mai îngustat, mai heterogen.

Soția, cu afecțiunea sa la un înalt diapazon, dar temătoare, impune sau aduce o limitare. E nedespărțită de dânsul (în călătorii, la curs, în deplasări pentru alegeri sau la procese în alte orașe, — „prea sentimental-plângăroasă pentru a rămânea singură acasă pe 2 zile“).

Unele din vechiile relații încetează; cele cu noua și întinsa familie, frecvente, nu aduc prea multă variație, nu au stimulul intelectual și afectiv al relațiilor liber alese; cele convenționale (vizite, mergeri la recepții, baluri, serate,...) i-au fost pururea o povară protocolară.

Totdeauna era pentru dânsul o necesitate de vieață să se afle într'un cerc de prieteni și de cunoscuți de o cultură întinsă, în care să nu lipsească farmecul unor femei inteligente, vioaie, grațioase, iubitoare de artă și literatură.

În perioada precedentă, acest cerc era alcătuit în întâia linie de grupul vechilor și noilor prieteni literari și politici din „Junimea“ și din jurul „Convorbirilor literare“; afară de așeștia, prin relații și afinități de cultură personale și prin vechia sa familie, membri ai diplomației germane. Acum, con-

tactul de aproape cu aceștia din urmă, așa de viu în perioada precedentă, încetează aproape cu totul, iar figuri feminine — în afară de cele ale familiei soției și de prietene sau cunoscute ale ei din obicuințele relații de societate — nu mai apar în cercul său de viață, cu nota lor animatoare, ispiti-toare, în a sa „fericire albă“ lipsește ceva din ceea ce dă în genere vieții bărbaților de structura și de temperamentul său continuă noutate și interes dramatic, — acea varietate, largime și bogăție de impresii, de evenimente, de relații, de sugestii, acea deplină libertate de mișcări și de planuri din viața sa anterioară.

IV

O parte esențială în organizarea vieții lui Maiorescu au avut-o totdeauna călătoriile de vacanță. Însemnările din timpul lor țin un loc întins în „jurnal“.

Având o viață mai mult sau mai puțin sedentară, plină însă de o activitate zilnică copleșitoare (cf. d. e. însemnările din 13/25 Oct. 1887, 25 Oct./2 Nov. 87, 15/27 Nov. 87...); preocupări și îndatoriri în multe direcții — profesorat, advocatură (adesea cu nopți și zile în tren și la oțel pentru procese la Iași, Galați, Craiova... unele după altele, une-ori cu întinse rezumate de concluzii ale pledărilor); mișcare literară, de însuflețit și de apărut; acțiune politică de susținut în parlament, în presă, în tratative de partid, cu dese întâlniri și consfătuiri; conducerea unui minister (une-ori a două, din necesități de partid, spre a rezerva un loc pentru așteptata intrare a lui Carp în guvern); ședințe literare săptămânale ale „Junimei“, de regulă la dânsul; seri cu studenții; lucrări proprii de scris sau de refăcut, și ale altora de citit, une-ori de îngrijit de tipărirea lor, de tradus, la unele de transmis autorilor lor observări personale; aproape zilnic vizite de amici politici sau literari, de rude, de foști elevi... — plecarea din țară în

fiecare vacanță, chiar în cele scurte de la Crăciun și de la Paște, era pentru dânsul o necesitate de echilibru al vieții. Era la dânsul o trebuință elementară de evadare din sgomotul și din agitatea vieții publice, din oboseala muncii personale; era o necesitate organică de recreație mai lungă în plină natură, de împospătare a contactului cu marea artă și cultură și cu aspecte grandioase ale naturei, unde putea gusta în voie frumusețe, liniște, și afla timp mai liber pentru scrisul unor lucrări literare proiectate. — La aceste nevoi sufletești personale, se mai adăoga acum, după sfatul medicilor, necesitatea unei mergeri la munte vara, pentru soția sa.

De aceea, deși nu era bogat, veniturile anuale ale profesiei sale îngăduindu-i însă mijloace îndestulătoare, el călătorește în condiții care să înlenească dispoziții sufletești plăcute, recreație și mulțumire cât mai depline: totdeauna în țări și în locuri ce oferă frumusețe a naturei (mai ales în Elveția, „frumoasa, peste toate frumoasa Șvițera“), cu oprire, la ducere și la întoarcere, în Viena adolescenței sale, pentru muzică, teatru, muzee, cumpărături; descinde la oteluri de întâiul rang, în camere mari, cu vedere frumoasă; când nu le află libere pe cele în care a mai fost și i-au plăcut, caută altele.

Și în însemnările de acum continuă constanta notare despre așezarea și prețul camerelor, costul drumului, al mâncărilor, al cumpărăturilor. Această deprindere reflectă nu numai disciplina sa de viață, pentru care ordinea în toate, precizia și exactitatea erau intrate constitutiv în firea sa, ci și preocuparea ca niciodată cheltuielile să nu întrecă veniturile, care une-ori erau precare.

Notările de acest fel sânt expresia nu a unei concepții meticuloase a vieții, ci a unui spirit realist, disciplinat și prevăzător.

Între călătoriile din acest timp, pe lângă cele obicnuite, — vara în Elveția, Italia, Germania, în vacanțele mai scurte

de Crăciun și Paște la Viena, Abbazia sau Veneția — e în vara 1890 o călătorie de un interes deosebit : la Capul Nord, prin Danemarca, Suedia și Norvegia.

V

În privința activității și a vieții sale publice, e acum o concentrare extrem de încordată în advocatură ; e o muncă aproape fără repaos, ce și-o impune, pe de o parte spre a putea împlini obligațiile ce-și luase de bună voie către fosta sa soție, pe de alta pentru susținerea programului său de viață.

Une-ori e peste măsură de apăsător de această grea ocupație, cu procese mari la înaltele instanțe din Capitală și destul de des la instanțe în alte orașe. Telegrama în legătură cu procese de acest fel sânt numeroase în însemnările de acum.

Alături de această supraîncărcată activitate, un loc întins în însemnări îl are participarea sa la viața politică a țării. Sânt notate momente din timpul opoziției-unite în contra guvernului Brătianu ; căderea acestuia ; împrejurările venirii la guvern a Junimiștilor ; combaterea de către ei a dărei în judecată a lui Ioan Brătianu și a miniștrilor săi ; amănunte din încercările de lucrare împreună a Junimiștilor cu vechii conservatori ; partea sa în acestea și în acțiunea partidului său, din care se vede devotamentul și abnegația de sine ; intrigi și nelealitate față de proiectul său de reformă a învățământului ; înființarea „partidului constituțional“ ș. a.

În acțiunea politică a grupărei junimiste, el e punctul de echilibru, omul de bun sfat al cărui cuvânt înțelept e căutat. La dânsul vin să se întrunească pentru discutarea situațiilor politice și luarea de hotăriri frunțașii partidului.

Și în activitatea lui politică se înfățișază trăsătura fun-

damentală a personalității sale : mai pre sus de toate, și în toate laturile activității sale publice, — educatorul.

Ca note despre capacitatea și intuiția politică sau despre trăsături de caracter ale unora dintre oamenii politici de atunci sânt cele despre firea slabă și insuficiența politică a lui Teodor Rosetti, despre vanitatea lui Alexandru Lahovari ca ministru-prezident ad interim, despre îngăduința lui Carp în criza de guvern din Martie 1889.

Interesantă pentru simțul politic al lui Titu Maiorescu este prinsoarea din 24 Noembrie/5 Decembrie 1887 cu amicii săi Pogor și Iacob Negruzzi, cuprinzând o prevedere a sa realizată întocmai peste câteva luni ; iar pentru resorturile etice ale omului politic scrisoarea sa din 2/14 Octombrie 1888 către un fost camarad de școală.

O fină ironie e în conceptul de scrisoare din 10/22 Maiu 1889 către Alexandru Lahovari, atunci ministru de externe în guvernul Lascăr Catargi, cuprinzând răspunsul la întrebarea dacă dânsul și Alexandru Marghiloman ar primi să fie numiți miniștri în străinătate.

Unele însemnări din Februarie, Martie și Maiu 1888 par a arăta o apropiere trecătoare a lui Alexandru Djuvara de Junimiști, cel puțin de Maiorescu, poate ca urmare a articolelor acestuia din *România liberă* (28 Nov. și 3 Dec. 1887) despre un discurs al lui Djuvara.

Ca informații despre evenimente politice, aflăm d. e. că Ioan Brătianu încercase încă în Decembrie 1887 și Februarie 1888, la dorința Regelui, o înțelegere de guvern cu Carp și Maiorescu.

Despre retragerea cancelarului Bismarck, e informația aflată de Carp de la Rege, că nu Bismarck și-a dat demisia, ci Împăratul l-a concediat ; și o alta, că în acea demitere a Cancelarului și a fiului său a intervenit și o influență a Împărătesei asupra Împăratului.

O consecință îndepărtată în viața sa a avut măsura

disciplinară ce a luat-o ca ministru în privința profesorului — atunci socialist militant — Dimitrie A. Teodoru, de care e vorba în însemnarea de la 14/26 Ianuarie 1889.

În răspunsul său la interpelarea unui senator asupra cazului acestui profesor, dânsul declarase că, „înainte de a avea o certitudine în privința chestiei de fapt“, nu poate lua „o măsură severă în contra unui membru al corpului profesoral“. Dar adăuga : „Am cerut informații, și, dacă lucrul este așa cum s'a arătat (că Teodoru întrebuița școlari de ai săi pentru propagandă socialistă), atunci voiu destitui pe profesorul suplinitor Teodoru“. — În 1909, acel Teodoru, ajuns secretar general al ministerului Instrucției publice, face să se trimeată profesorului Maiorescu o adresă jignitoare, prin care-i răspundea că ministerul consideră ca „refuz de serviciu“ demisiunea sa din comisiunea trasă la sorți pentru judecarea incidentului violent din cancelaria Universității între profesorii Iorga și Dragomirescu. La această adresă, Maiorescu, profesorul de o conștiințiozitate exemplară în împlinirea datoriilor sale, răspunde cu demisiunea din învățământ, demisiune asupra căreia nu a revenit, cu toată stăruința colegilor săi din Facultate și a ministrului Haret.

VI

Necesitățile vieții personale îl fac să consacre o parte însemnată din timpul, din munca și din cugetarea sa avocatului ; sentimentul de datorie către țară, de solidaritate de generație și de devotament către prieteni într'o acțiune pentru o mai sănătoasă și mai onestă îndrumare a treburilor publice, îl aduc să consacre o altă parte politicei.

Dar nu acestea erau îndeletnicirile cele mai scumpe inimii sale, în viața publică. Pe întâiul plan al vieții au stat pentru dânsul totdeauna alte două preocupări, mai conforme dispozițiilor adânci ale firei sale și fundamentului culturii

personale, și de aceea — fiind dată rara putere de sugestie a personalității lui — amândouă cu mari urmări, imediate și depărtate, în cultura noastră națională.

Una era profesoratul, — cu un interes, o iubire de tinerime și rezultate de o adâncime nu des întâlnită.

Alta era literatura, — cu o aplicare a unui gust și a unui spirit critic excepțional, cu un uimitor dar de atracție, de prețuire, și de susținere a talentelor, de devotament pentru ele și pentru opera lor ; cu darul și mai rar la noi de a crea și de a organiza pentru mișcarea literară o atmosferă pură, cu un cadru durabil, plin de humor și de o largă libertate de spirit.

Adesea, cum se vede și din însemnări, amândouă aceste laturi ale activității sale se întâlnesc și se contopesc.

În amândouă, înalta ținută a scopurilor și a mijloacelor ; darul de a însufleți și a înălța cugetarea altora ; apropierea sufletească și sollicitudinea pentru elevi ai săi și pentru tineri scriitori care-i păreau a deveni personalități creatoare sau cel puțin energii de muncă luminată și stăruitoare în vre un domeniu al vieții naționale, — dau acestor laturi ale activității sale un caracter unic în mișcarea noastră de cultură.

Din însemnări defilează în fața ochilor noștri atâtea figuri și caractere variate venind în casa sa la serile literare săptămânale ale „Junimei“ ; atâția tineri scriitori sau studenți de atunci la serile în care se citeau și se discutau într'o atmosferă familiară lucrări de ale lor ; unii din ei, la care remarcă inteligență, talent, aptitudini didactice sau muncă stăruitoare, invitați la masă la dânsul pentru plăcerea de a fi cu ei împreună. Fiind dată fibra sa de educator, — de bună seamă și cu gândul generos de a-i introduce în societate, de a le da prilejul să vadă oameni remarcabili din generațiile mai în vârstă, să cunoască o lume distinsă, de literați, de oameni politici, adesea fruntași ai vieții publice ; de a face pe tineri să aibă mai viu sentimentul comunității și al continuității vieții

naționale în aspirațiile și în munca generațiilor ; de a întări încrederea în ei înșiși, simțul măsurii, al deprinderilor de supraveghiere și de stăpânire de sine în vorbă, în gesturi, în atitudini.

Palpită încă în unele însemnări emoțiunea cu care constată talentul și succesul unora din ei :

„11/23 Oct. 1891... De la 2—5 extraordinarul examen al lui Pompiliu Eliad pentru obținerea licenței în filosofie și litere“.

Din altele ajunge încă până la noi ceva din iubirea și din atenția mișcătoare a acestui mare educator al tinerimii universitare : vine la conferența unuia din ei la societatea studenților, îl ia altă dată la concert ; pe alții îi ia cu sine în călătorii în streinătate.

Pe lângă acestea el are, împreună cu Odobescu, preocuparea și grija de a pregăti viitorul și de a împlini lipsurile din organizarea învățământului superior al țării ; ei fac, în acești ani și până la sfârșitul carierei lor, ca o sumă de foști școlari remarcabili ai lor sau ai altora să aibă prilejul prin burse scoase la concurs sau prin subvenții pentru studii de specialitate în streinătate să se pregătească pentru cadrele universitare, ca urmași ai lor și ai altor colegi sau pentru discipline încă neprevăzute în Facultățile noastre. Și despre această preocupare a lui Maiorescu sânt urme în aceste însemnări¹.

¹. Unul dintre acei tineri e Pompiliu Eliade, reușit la concurs pentru o bursă pentru limba și literatura franceză. Admis la Paris în Școala normală superioară (prin intervenția lui Odobescu către colegul său de specialitate Georges Perrot, directorul Școalei), Eliade își ia la Sorbona doctoratul în litere. Teza lui în latinește pentru acest examen — *Quomodo fiat syllogismus quidque valeat* — este tocmai teza de la licența sa din țară, despre a cărei strălucită susținere e însemnarea citată mai sus.

Sederea lui Eliade mai mulți ani în vestita Școală are, pe lângă urmările ce erau de așteptat pentru formarea personalității lui, și o alta, pe un plan mai înalt.

Născându-se acolo o strânsă prietenie între el și colegul său Em. de Martonne, acesta vine cu el, în vacanțe, la noi în țară; apoi

Despre cursurile sale universitare, care prin fecunda lor influență asupra tinerimei universitare și a prestigiului lor au făcut epocă, știrile în aceste fugare însemnări sânt, firește, sporadice și pur formale. Doar scrisoarea sa către Du Bois-Rey-
mond, pentru autorizarea traducerei celebre disertații despre granițele cunoașterii naturei, deschide în aceste însemnări o oarecare privire asupra orizontului prelegerilor sale.

Mai ales din acești ani, și după ei, profesoratul său — în care, după întreruperea arbitrară dintre 1871—1884, fusese restabilit de câțiva ani — are o deosebită putere de sugestie și de orientare asupra elevilor săi și consecvențe însemnate pentru cultura noastră.

Cursurile de Logică și de Istoria filosofiei contemporane ale lui Titu Maiorescu din anii aceștia mai ales și din cei 15—20 următori stau la temelia întregii noastre mișcări filosofice de atunci încoace. Prin originala și înalta lor cugetare și expresie, străbătută de criticismul lui Kant, s'a dat acestei mișcări o orientare decisivă ; iar prin discipoli ai săi care s'au consacrat altor discipline decât filosofia, influența lor a radiat în cultura noastră și în alte domenii : drept, geografie ș. a.

Și despre o altă față a spiritului și a preocupărilor tinerimei universitare de atunci, sub influența cursurilor și a apropierii sufletești de profesori ca Maiorescu și Odobescu, e în două locuri o amintire în aceste însemnări : traducerea și reprezentarea „Antigonei“.

În atmosfera de idealism creată în Universitate de acești mari profesori, la care se adăoga entuziasmul pentru literatura elină — predată la Facultate și la Școala normală supe-

ca geograf, țara îl interesează, vine de mai multe ori să o studieze, face excursii în munții noștri, cu entusiastul și inspiratul Murgociu, scrie luminoasele lucrări despre pământul și țara noastră și aduce apoi, ca profesor la Sorbona și membru într'una din comisiunile de experți pentru tratatele de pace după sfârșitul războiului din 1914—1918, cuvântul adevărului și al dreptății în delimitarea granițelor României.

rioară de bătrânul plin de demnitate Epaminonda Francudi — era între studenții de la Litere interni în Școala normală superioară (având atunci ca director pe Odobescu) un mare interes pentru cultura antică.

În loc de obicnuitul bal anual pentru sporirea fondurilor bibliotecii societății tuturor studenților „Unirea“, ei, la îndemnul lui Maiorescu, cunoscător și admirator al culturii clasice, proiectează să reprezinte „Antigona“. Traducerea se face în Școală, direct de pe textul original, de către Mihail Dragomirescu ajutat de colegul său de promoție I. A. Rădulescu-Pogoneanu și mai ales de un altul din promoția precedentă lor, genialul Gheorghe Șapcaliu, elenist desăvârșit, de o vastă cultură literară, filosofică, istorică¹. După câteva repetiții la teatru, subt amabila regisare a lui Grigore Manolescu, a lui Nottara, a lui Paul Gusti și a Aristiței Romanescu (rugați pentru aceasta de Maiorescu, atunci ministru al Instrucțiunii publice) — personagiile fiind înfățișate de studentele Aurelia Bragadir (Antigona), Didina N. I. Constantinescu (Ismena), Aurelia N. I. Constanținescu (Euridice), și de studenți Mihail Dragomirescu (Creon), I. A. Rădulescu-Pogoneanu (Hemon), Petre Liciu (Paznicul), Alexandru Teodoru (Sclavul), Constantin Armașu (Tiresias), Dimitrie Holban (Chorul)² — s'a reprezentat, în Maiu 1891, la Teatrul Național, în fața unei săli pline de profesori, studenți și public puțin obicnuit (mare parte din bilete fiind desfăcute de către un comitet de doamne, soții de profesori universitari, în fruntea lor d-na Maiorescu), cu o emoțiune deosebită, sguuitoarea tragediei a lui Sofocle: un eveniment și un moment unic în vieța noastră universitară.

¹. Fiind de o timiditate aproape bolnăvicioasă și de o retragere din lume aproape ascetică, nu a publicat nimic; s'a retras la Câmpulung, ca profesor de istorie; a murit acolo acum doi ani.

². Cf. *Sofocles, Antigona*, traducere liberă de Mihail Dragomirescu, ediția „Convorbirilor literare“, București, 1896, pag. 4, și aceeași lucrare în „Biblioteca românească“, Sococ, 1908, pag. VII-IX și în „Biblioteca pentru toți“ nr. 1186, pag. VI-VIII.

Multe alte amănunte interesante răsar încă din aceste însemnări, privitoare la viața și la activitatea lui Maiorescu și a altora din acel timp. Sânt d. e. date despre succesivele ediții ale Poeziilor lui Eminescu ; despre revizuirea „Logicei“ și a „Aforismelor“ ; despre numirea, demiterea și reintegrarea sa ca profesor ; despre a doua sa căsătorie (din a cărei „declarație“ oficială aflăm d. e. că Titu Maiorescu era, ca și mama sa, de confesiune ortodox, nu „unit“ ca tatăl său) ; despre scurte excursii în țară cu prieteni, rude, sau oaspeți streini ; despre atâția din cei invitați la dânsul la masă sau la lecturi literare, sau care veneau la ședințele „Junimei“ ; ori veneau să-l vadă (Ardeleni, Bucovineni) ; câte o notă de humor sau de glumă familiară, ca telegrama sa către Nicolaus Racoviță, după căderea sa la alegeri la Târgul-Jiului, și felicitarea în versuri către același, de ziua lui ș. a. ș. a.

Multe sânt caracteristice pentru marea sa pasiune și priecere (încă din adolescență și continuând în tot cursul vieții) pentru teatru, muzică, artă în genere. Cunoaște actorii de la Viena și de la Paris, le notează numele și jocul, îi compară cu cei pe care-i văzuse în tinerețea sa jucând aceleași roluri la aceleași teatre ; în drumul spre casă, se oprește încă o zi numai spre a vedea încă o dată, la Viena, cutare piesă de teatru sau cutare operă ; sau la o plecare din Italia comandă telegrafic bilete pentru opera de a doua zi la Viena.

Altele, pentru simțul său de observare și viul interes ce avea pentru natură și desfășurarea vieții ei. Notează regulat ivirea întâilor muguri, întâielor frunze, întâielor flori ; cuprinde natura, viața și aspectul ei, în armonia vieții sale :

„28 Iunie/10 Iulie 1889... Pentru mine cu Anicuța timpul cel mai fericit, dimineața pe terasă, în încântătoare răcoare, cu clematitele și rozele înflorite, cu caisele în pom“.

Și acum, ca și în anii precedenți și în cei următori, este prinsă în însemnările sale vieța și trecerea neconținută a naturii în țara noastră : aspectul zilelor și al anotimpurilor, notarea întâielor semne ale schimbărilor lor, temperatura și înfățișarea fiecărei zile, clima cu variațiile și contrastele ei, cu răsfângerea asupra sufletului omenesc... O înregistrare regulată și precisă timp de o jumătate de secol.

VIII

Aruncând o privire generală peste acești cinci ani de la începutul celei de a doua perioade din viața sa, ea ne apare — față cu cea imediat precedentă, care era străbătută de liniște, de crize sufletești, de momente dramatice în viața personală, de măsuri arbitrare — intrând acum într'o epocă de pace, de liniștire, de „fericire“ în viața intimă, de încordată activitate în viața publică, de adâncă și binefăcătoare orientare și influență asupra multor generații din tinerețea universitară care i-audia cursurile, într'o afluență neobicinuită, mulți și de la alte Facultăți, mulți și după absolvirea anilor de Universitate.

Prin avântul de cugetare ce a împrăștiat, prin tradiția ce a lăsat în învățământ, în critică și literatură, în viața politică a țării ; prin aceia dintre discipolii săi care au fost capabili de creații personale sau de activitate remarcabilă în domenii importante ale culturii naționale, — el a dat cugetării și lucrării mai departe în dezvoltarea vieții noastre de cultură o direcție, un impuls, un fond etic de neuitat, care alături de alte direcții, nouă și vechi, cu aspecte, metode, concepții și cuprinsuri variate, continuă în spiritul său.

În laturea politică — cu rezerva sa temperamentală față de ea, la care se adăoga instabilitatea guvernelor la care participa și oarecare aversiune a maselor pentru orice structură sufletească ce se deosebește prea mult de a lor, — activitatea

sa ministerială se încheie la sfârșitul acestor cinci ani cu o înfrângere, care va avea deocamdată ca urmare retragerea sa în umbră în viața politică a țării, absența lui din importantul guvern conservator Lascăr Catargi-Carp. În locul lui, la ministerul ce-i era atribuit oarecum de la sine în guvernele conservator-junimiste, e introdus acum în guvern și în partidul conservator (prin stăruința lui Alexandru Lahovari) tânărul de vie inteligență, de o mare ambiție și mobilitate, de o maleabilă linie în practica vieții publice — Take Ionescu.

Dar peste mulți ani, în clipe de mare încordare înăuntru și în afară, Regele și țara vor recurge iarăși la înțelepciunea și stăpânirea de sine a Cunctatorului, care, din propria lui hotărîre, voise să rămână toată viața pe al doilea plan în ambițioasa lume politică, spre a da toată vigoarea spiritului său altor sfere ale vieții neamului său.

Noemvrie 1943.

I. A. Rădulescu-Pogoneanu

ÎNSEMŢĂRI ZILNICE

1887¹.

1/13 Ianuarie. Joi. Sânt în Viena, hotel Erzherzog Karl, venit aici de 3 zile, din Venezia.

Depeşa de la Gi². — Zi tristă, sânt apăsât și amețit de.....și de divorț...

Am scris Liviei la Berlin (sub adresa Geheimrätthin Loewenberg, Lützow-Ufer 22). Propus să le mai plătesc tot vinul.

Tel. Annette Rosetti, Bucarest,
strada Clopotar[il]. 10 bis.

Enfin heureuse Année. Espère trouver enfant maison Samedi matin.

În scrisoarea Liviei am propus să-mi scrie Clara următoarea scrisoare pentru divorțiu³:.....

¹. Cu aceasta începe „jurnalul“ nr. 9 (un caiet gros, cu scoarțe tari, încuietoare de metal și margini aurite), notat: „Jurnal 9. 1 Ian. 1887—26 Nov. 1888“. Pe foaia întâi sus, însemnarea: „Cartea din Venezia“.

De la acest an înainte „jurnalul“ e ținut, de regulă, în românește; numai din când în când câte o însemnare în nemțește sau în franțuzește.

². „Gigi“, scurtaț „Gi“, precum și „enfant“ din telegrama următoare — nume de alintare date de T. M. viitoarei sale soții Anna Rosetti (Annette, Aneta, Anicuța).

³. Urmează un concept de scrisoare către dînsul, în limba germană, prin care soția sa îi declară că, vieța în România deve-

Totodată i-am trimis următoarea
„Verpflichtung.

Bukarest, $\frac{21 \text{ Dec. } 1886}{2 \text{ Jänner } 1887}$

Indem ich von meiner Frau Clara, geb. Krennitz, aus mir ausschliesslich persönlichen inneren Gründen mich scheid, halte ich es für meine Pflicht folgendes freiwillig zu bestimmen¹:

Vineri 2/14 Ian. 1887 la 8,25 dim. am plecat din Viena cu Staatsbahn (cl. II Viena-Orșova 55 fiorini, Verciorova-Bucur. sleeping-car 14 franci aur), și am ajuns Sâmbătă 3/15 Ian. 1887 la 9 $\frac{1}{2}$ dimineața Bucu-rești.

La Gi, apoi acasă, unde am găsit toate mutate din Calea Victoriei 55 bis la strada Mercur 1 prin îngrijirea lui Max² pentru cărți și a lui Bossel mobile.

2 scrisori... de la Clara, eu iar trist, zăpăcit.....

Luni 5/17 Ian. 1887. Sculat la 4 ore dim. Casa încă plină cu lucrurile de trimis Clarei la Berlin și cu cărțile mele românești neașezate. Așez la lucruri și scriu Clarei și Liviei.

nindu-i insuportabilă, iar el nevoind să se stabilească în Germania, precum mult timp ea sperase, dînsa nu mai poate trăi cu el și se așază la Berlin împreună cu fiica lor.

¹. Urmează, în nemțește, îndatoririle ce-și ia către soția și către fiica sa: în afară de o însemnată sumă ce i-o înmânase pentru instalarea la Berlin și de alte plăți, se obligă a da soției, după despărțire, pe tot timpul vieții ei, 7.200 de mărci pe an, în rate lunare de 600 de mărci, iar după măritișul fiicei lor 6000 de lei aur, în rate lunare de câte 500 de lei aur; fiicei, la măritiș, 100.000 de lei sau, dacă preferă, casa sa din București. „Obligațiile acestea” — observă în încheierea acestui act — întrec cu mult venitul capitalului meu actual, și trebuie să întregesc cea mai mare parte din ele prin câștigul muncii mele zilnice. Voiu năzui totuși a pune orice economie mai departe ca un capital inatacabil, încât procentele lui să crească până la înălțimea sumelor de mai sus de plătit anual și să rămână la dispoziția Clarei pentru tot timpul vieții sale“.

². Probabil Dimitrie R. Rosetti („Mitică“), fratele Anei Rosetti, semnând, ca gazetar, „Max“.

Telegr. Mme Humpel, Jassy,
strada Carp.

Arrivé Bucarest. Titus.

Telegr. Bardeleben¹ für Livia,
Berlin,
Potsdamerstrasse 118 b.

Kisten und Clavier heute abgeschickt Adresse
Bardeleben. Titus.

Marți 6/18 Ian. 1887. Am prânzit ieri la T. Rosetti.. Clara s'a adresat și la Rosetti la Iași (unde era de vacanță) și apoi la Buiucliu și totodată la Mandrea, ca să vorbească cu Păucescu...

Telegr. Helene Bardeleben für Livia,
Berlin,
Potsdamerstrasse 118 b.

Verhandlungs-Termin 2 Monate gesetzlich verschoben². Titus

Mercuri 14/26 Ian. 1887. La 9 ore — 2° R în umbră. Timp frumos, soare.

Ieri interpelarea mea asupra devastărilor comise în 5 Sept. 1886 la redacțiile a 3 jurnale din Capitală³ Răspunsul — cu succes oratoriu — a fost al ministrului de justiție Stătescu. Răspuns rău al lui Brătianu. Eu judecat [lucrurile] palid, prea rece, în discursul meu.

¹. Cumnatul său, Adolf von Bardeleben (1819—1895), profesor de chirurgie la Universitatea din Berlin; tatăl Mitei Kremnitz; însurat, în a doua căsătorie, cu Helene Kremnitz, sora Clarei și a ginereului său Dr. Wilhelm Kremnitz. V. *Insemnări zilnice*, vol. I, 209; vol. II, 80, 81, 82, 317.

². Termin de judecată pentru procesul de divorț. — Urmau două foi, care au fost tăiate.

³. Vezi Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare*, vol. III, 456—486.

Marți sara consultații cu D. Giani și M. Korné proces Talievici.

Astăzi duel între ministrul de Externe Pherekydi și N. Fleva (martorii lui Fleva, Carp și Arion) pentru cuvântul de „pată“¹, zis de Fleva în Cameră Luni. Fleva are mâna dreaptă străbătută de un glonț. Amputarea degetului mediu? — L-am văzut sara pe la 5½ în pat; m'a sărutat.

Sara adunarea opoziției la Take Ionescu.

Joi 15/27 Ian. Timp frumos, frig, soare — dar nu mai e zăpadă nicăieri.

Duminecă 18/30 Ian. 1887. Cald. Azi dimin. la 7 ore (dar nu puteam încă distinge ora pe orolog[iul] meu din odaia cu cărți, așa e încă de întunerec) +2° R., la 2 ore +9°, la 5 +5° R.

Ieri sara întrevvedere politică a opoziției din Cameră și Senat (6 delegați, și eu) la D[imitrie] Brătianu; azi convorb[irea] mea cu Al. Lahovari. E vorba de uniunea opoziției întregi.

Luni 19/31 Ian. 1887. Cald, soare; pe la 2, +10° R.

Chibici la dejun la mine; și-a dat dimisia de la C. F. R. la 29 Decemvr. și pleacă din țară, unde „și-a pierdut idealul“... Merge la Viena sau în America și a refuzat de a-și lăsa urma. M'a mișcat, de nu-mi puteam stăpâni plânsul².

Restul zilei, între 1 și 6, după succesiunea Ghica.

¹. În ședința de la 12 Ianuarie, Fleva zisese că a trecut prin „colectivitate“ (partidul liberal), ieșind cu fruntea *nepătată*, ceea ce nu pot zice mulți alții chiar de pe banca ministerială.

². Alexandru Chibici-Rêvneanu (n. 13 Maiu 1849 la Revna pe Prut în Bucovina, † 3 Apr. 1917 în București) era unul dintre familiarii casei și ai cercului din jurul lui Maiorescu; adesea la masă sau la întruniri familiare la acesta și la Mite Kremnitz, în excursii și în întrunirile literare. Cf. *Insemnări zilnice*, I 311; II 28, 146, 148, 166, 185, etc.

cu distrasul de Dissescu. În fine spre 6 ore am numărat D-nei Catița Ghica restul de vr'o 65.000 franci.

În strada mea a murit ieri marchiza Delmoral, soția neconsolabilului ministru spaniol.

Mercuri 21 Ian./2 Febr. De ieri ceață și frig, dimineața la 7 ore — 2½° R. Am scris Liviei, și în scrisoarea ei în plic deosebit scriu următoarele Clarei:

*Mittwoch*¹.....

Duminecă 25 Ian./6 Febr. 1887. Dimin. la 7, —2½° R, dar apoi soare, cer foarte curat. — Tevaturi între noi (Rosetti, Pogor, Negruzzi, Carp) pentru propusa împăcare cu opoziția [de] afară din Camere (L. Catargi, Vernescu, Lahovari, Manu, [cei de la] *Epoca*). Carp foarte încăpățânat, dar poate cu dreptate. — Căpitan Hegyes din Viena². — Azi căsătoria bisericească a fetei lui Iacovaki³ cu Nicu Cerkez.

Mercuri 28 Ian./9 Febr. Viscol de zăpadă. Orient-Express nevenit la București. Heg[yes] mai stă din această cauză până mâine. — Ieri adunare a Junimiștilor la mine, astă-seară a opoziției întregi din Cameră și Senat la Marghiloman. Dimitrie Brăt[ianu] de o proastă nerăbdare de a brusca unirea tuturor. Rea impresie.

Joi 29 Ian./10 Febr. Scrisori..... de la Clara din Berlin. Heg[yes] în fine plecat la 8 ore sara cu acceleratul ordinar. Afară frig, zăpadă, sănii, dar nu multe. Dimineața —5° R.

Sâmbătă 31 Ian./12 Febr. '87. Frig dimin[eața].

1. Urmează pe restul paginei începutul scrisorii (scrisă în românește, deși, cum arată însemnarea zilei, se gândise, întâi, să o scrie în nemțește), ștearsă apoi în mare parte. Foiaia următoare, pe care continua scrisoarea, a fost tăiată.

2. De la „Donau-Dampfschiffarts-Gesellschaft“ („Danubiana“), al cărei avocat era Maiorescu. Vezi *Insemnări zilnice*, II 33, 358 (unde numele e însă Hegyeres); cf. ib. 114, etc.

3. Prieten din copilărie, din timpul studiilor la Viena. V. *Insemnări zilnice* I, 17; II 61, 196, etc.

dar cer senin, soare energic. Încă zăpadă pretutindeni. —
6 ore Logica ediția a) 2-a, corectură coala 1, prelu-
erare anevoioasă coala 2.

Teleg.

Bardeleben, Berlin, Potsdamerstrasse 118 b,
für Livia.

Heute [durch] Post 1712 Mk euch geschickt.

Februarie 1887.

Duminecă 1/15. Dimineața 7 ore —4° R., dar soare
apoi, cer clar.

Am scris lui Ocășanu¹ la Paris, 41 Bd St. Michel,
i-am trimes 100 franci francezi și l-am rugat să mă
lase în pace.

Chibici a dejunat cu mine. Pleacă deseară la
Viena, părăsind țara. (I-a rupt inima, presupun eu...).
Eu i-am spus lui tot, despre cauza divorțului meu...
Și el mi-a spus (numai mie) că vrea să se facă actor (la
Karltheater sau altundeva la Viena); dacă nu isbute-
ște, merge în America kellner sau așa ceva.

Luni 2/14 Febr. Cer splendid, soare, dar dimineața
la 7 ore —5° R. În grădina mea încă zăpadă multă.

Mercuri 4/16 Febr. Ieri cerul închis și ceva vânt
rece. Azi dimineață clar, dar la 7 ore —8° R. Ieri între
4½—7¼ adunare politică la încă bolnavul Fleva (îm-
pușcătura duelului) pentru unirea cu opoziția extra-
parlamentară. Fără rezultat, Carp nu vrea coaliție.

Joi 5/17 Febr. Mic viscol de zăpadă. —9° R. De-
seară prima reprezentare a revistei-farse „Zeflemele”²
de Jacques Negruzzi și Mitică Rosetti la „Dacia” și

¹. Unul dintre Românii transilvăneni din București expulsați
de guvernul liberal în Septembrie 1885. V. *Insemnări zilnice*, vol.
II, 507.

². Publicată în „Convorbiri literare”, 1888 și 1889.

apoi supè al autorilor la mine. — În Cameră creditul de 50 [de] milioane pentru apărarea „neutralității“, din inițiat[ivă] parlamentară. Noi contra. Eu 5—6½ curs la Univ[ersitate] (Logica), apoi la Cameră pentru vot, mare ninsoare, apoi pe la 7½ acasă, să văd preparările de supeu, apoi mâncat iute la „Hôtel de France“, apoi la Teatru — succes! Pe la miezul nopții, prin grămezi de zăpadă acasă, stridii, icre, sandwich, șampanie, fructe. Era Gi, Marie Negr[uzzi] și Zoe Bengescu¹, Leon și Jacques Negruzzi, Ianov, Mitică Rosetti și Lilli Florescu² (fiul d-nei Costaforu, aranjatorul muzicei). În odaia pompeiană. 4 odăi luminate și încălzite. Gemüthlich. Pe la 2½ s'au dus toți. Eu am stins luminile și m'am culcat mulțumit.

Vineri 6/18 Febr. Sculat la 8, studiat recursul Vărbiescu.

Tot ninge. Termom. —4° R. În curtea mea zăpada până la jumătatea păretului către vecin, spre grajd chiar suflată grămadă până peste părete 2 metri! Odaia pompeiană întunecată.

Corectura Logicei, coala 3.

Sâmbătă 7 Febr. Soare. Dar mari cantități de zăpadă, și la 7 dimineața termometrul — 10° R!

Duminică 8 Febr. 87. Dimineața —9° R. — Cer senin, soare. Eu cu corectura și amplificarea Logicei.

Luni 9/21 Febr. 87. Dimineața la opt ore tot —9° R. Aceeași cantitate enormă de zăpadă pretutindeni. —

Eu într'una ocupat cu ediția a doua din Logică, multe modificări la §§ silogismelor.

¹ Câte trele surorile lui Mitică Rosetti.

² Alexandru G. Florescu, mai târziu ministru plenipotențiar la Varșovia (13 Aug. 1919—25 Ian. 1925), autorul operelor dramatice „Sanda“ (publicată în „Convorbiri literare“ a. 1908) și „Chinul“ (ib. a. 1910; nepot de vară al lui Mitică Rosetti și al surorilor acestuia. Cf. despre el însemn. din 5/15 Sept. 1887 și din 2 Apr./2 Maiu 1890.

Mercuri 11/25 Febr. Scris ieri Liviei prin Agnes^{1.}... Sara, a doua oară la „Zeflemele“ în Teatrul „Dacia“, după ce prânzisem la Jacques Negruzzi. — Azi dimîn. —7° R. Corectură Logica, terminat Logica elementară. Prânzit la Teod. Rosetti.

Vineri 15/25 Febr. Ieri dimin. —10° R, azi dimin. însă numai —2° R. Vânt de vest și îndată începerea unui aer mai primăvărat.

Scrisoare de la Clara... — Eu deprimat și cu adâncă durere...

Sâmbătă 14/26 Febr. 1887. Noapte senină, azi soare, cer limpede. Dimineața la 8 ore —4° R.

Duminică 15/27 Febr. 1887. Zioa mea de naștere. Intru în anul al 47-lea. La 6 ore dimin. —7° R.

Tel[egr.]

Leprêtre, Berlin, Wallstrasse, 7.

Für Livia. Antwort auf letzten Brief heute abgesendet.

Titus.

Sara „dîner“ la mine cu Gi, Marie și Jacques Negruzzi.

Luni 16/28 Febr. La 7 ore dimineața —1/2° R. Am trimis astăzi Liviei la Berlin (sub adresa „Agnes Leprêtre, Berlin, Wallstr. 7 u. 8“ ur[mătoarea scrisoare]².....

^{1.} Agnes Leprêtre, născută Kremnitz, soră mai mare a Clarei Maiorescu. De la dânsa a luat T. Maiorescu suma de 15.000 de lei pentru completarea sumei împrumutate de el (împreună cu Teodor Rosetti) episcopiei Bisericii Sf. Nicolae din Brașov pentru cumpărarea moșiei Meteleu din județul Buzău; vezi mai departe telegrama din 28 Sept./10 Oct. 1887; cf. *Însemnări zilnice* I, 109, 116 și II, 19, 195 și u., 198, 299, 344.

^{2.} Cele șapte foi următoare, în care se cuprindea scrisoarea, au fost tăiate. Pe foaia ce urmează după acestea sînt ultimele rînduri ale scrisorii și semnătura „Papa“, șterse.

Marti 17 Febr./1 Martie 1887. La 5³/₄ dimineața încă întunec, lampele pe stradă sânt încă aprinse și numai ele dau lumină. Termometrul —4° R.

La 11¹/₂ în umbră +3° R. Dar e soare viu; la soare, mare căldură. La 6¹/₄ sara +1° R.

Am scris vr'o 6 §§ din Metodologia, începutul.

Hôtel Metropol, Galatz.

Rog opriți mâine Mercuri dimineața odae caldă.

Maiore scu.

Joi 19 Febr./5 Martie. La 5 ore dim. din Galați (după 2 nopți șezând în drumul de fier), unde am câștigat procesul Marengo contra Kates (Ralet). — Aici la 5¹/₂ dim. +1° R. La 8 ore +4° R. La 5 ore +6° R, dar în mijlocul stradelor încă grămezi de ghiață tăiată și zăpadă, deși trotoarele curățite. — Dejun la Marghiloman, consultația Peșiacov contra Scafes (cu Misir).

Sâmbătă 21 Febr./5 Martie 1887. Soare, cald, primăvărativ. Dimineața la 7 ore +1° R, la 2 ore în umbră +9° R. Dar încă zăpadă în grădina și curtea mea. — Scrisoare de la Clara, că consimte la divorțiu.

Duminecă 22 Febr. Duiliu Zamfirescu îmi cetește de la 10—11¹/₂ o nouă novelă (Alec Zăgănescu)¹.

Luni 25 Febr./7 Martie 1887. Soare, cald, zăpada a dispărut de pe acoperișe, dar este încă (deși rarită) în grădină și grămadă la zidul din curte. La 11¹/₂ +7° R în umbră. — Mă muncește Metodologia.

Mercuri 25 Febr./9 Martie. Cald, soare, mai c'a dispărut zăpada, dar dimineața la 7 ore tot numai +1° R.

La masă la Jacques Negruzzi cu d-na Cassia Rosetti, Zoe Bengescu și Anicuța. Sara și Elisa Opran și

¹. Publicată în *Convorbiri literare*, 1 Aprilie 1887.

d-na Argetoianu. Citit eu noua și frumoșica novelă a lui Duiliu Zamfirescu „Conu Alecu Zăgănescu“.

Vineri 27 Febr./11 Martie 1887. Cald, soare. Dimineața la 7 ore +4⁰ R. Am fost ieri sară pentru a treia oară la „Zeflemele“. Aceeași veselie¹.

Martie 1887.

Duminică 1/15. Cer acoperit, ieri asemenea, a cam burat-plouat. Ieri pe la 6 ore dim. nu puteam încă scrie fără lumânare. — Azi la 7 dim. +4⁰ R. A dispărut ori ce zăpadă. Am început a lua câte 25 grame chinină, de ieri. Capul cam amețit, poate și de Metodologie.

Tel. Nanu, Iași, Otel Traian.

Când vii București? Senatorul Iurașcu vrea să cumperé moșia.

Maiorescu.

Luni 2/14. Dimin. +0⁰ R. A doua zi de babe. Sara ninge. — La tribunal înfățișare de divorț: cam penibil. Noul termin la 25 Martie.

¹. Urmasu două foi, care au fost apoi tăiate. Pe foaia în continuare e sfârșitul unei scrisori către fiica sa Livia. Se vede că dînsa, fostă Domnișoară de onoare a Reginei Elisabeta, aflând că e vorba ca Regina să vină la Berlin, rugase pe tatăl său să o înștiințeze la timp, despre aceasta, spre a se afla în altă parte în acele zile, venindu-i greu să se prezinte Reginei în acele împrejurări. Precum îi făgădueste în această scrisoare, tatăl îi telegrafiază peste câteva zile (5/17 Martie) cele aflate. Iată partea ce a rămas în „jurnal“ din acea scrisoare:

„Poate iai din tusea mamei și a ta un pretext, ca să vă duceți (îndată ce va fi sigur că vine Regina la Berlin) la Wiesbaden pe 2 săptămâni, și atunci scrii lui Natalie [Romaló, domnișoară de onoare a Reginei] de acolo la Berlin, que tu regrettes etc. etc. Eu vă telegrafiez de aici (presupun tot la Bardeleben, Postdamerstr. 118 b) îndată ce știu că pleacă de sigur Regina (e vorba să plece Vineri la Berlin). Și poate atunci plecați și voi la Wiesbaden sau alt undeva, dacă nu găsiți alt mijloc pour vous tirer d'affaire.

„Se înțelege, vă duceți și vă întoarceți în sleeping, comod. Toată cheltuiala aceasta, drum și ședere acolo, o iau asupra-mi în afară de pensie. Îmi vei scrie suma cheltuită, ca să v'o trimet apoi.

Papă“.

Marti 5/15 Martie. Ninsorea rămasă pe acoperișe.
dimineața —1° R. Nouri.

Miercuri 4/16 Martie 1887..... Aniversară¹... Zăpada
a dispărut iar, dar la 7 dimineața numai +1° R. Afară
zi nourată. A patra zi de babel... Baba Anicuței.

Joi 5/17 Martie. Întunecat. Dimineața la 6 ore
+1° R.

Tel. Fräulein Majoresco bei Bardeleben,
Berlin, Potsdamerstrasse 118 b.

Abreise Morgen mit Slaniceanu ohne Natalie.

Între 4 și 6 ploaie întunecată cu ceva grindină. --
Lucrat mult Metodologie.

Vineri 6/18 Martie. Dimin. la 7 ore +2° R, pe la 11
soare în fine, la 3 ore +10½ R.

Sâmbătă 7/19 Martie. Dimineața la 6½ ore +4° R.

Diner la I. Marghiloman cu Carp, 2 Fleva, Voinov,
Cozadini, Djuvara, Arion, Take Ionescu, Laurian, Ca-
ton Lecca, Jacques N[egruzzi], N. Stroici, Bossie².

Apoi whist și baccarat. Am câștigat vre o 120
fr[anci]; jucam pentru prima oară baccarat și n'am să-l
mai joc, nu-mi place nici un joc la noroc.

Duminică 8/20 Martie. Dimineața [la] 7 ore +0° R.
Dejun la T. Rosetti cu Alex[andru] Beledimano tatăl³ și
cu Georges Beldiman⁴.

1. Cuvânt scris mai târziu, în locul mai multor rânduri șterse.

2. Toți deputați din opoziție. Despre V. Bossie (Bossi, Bossy,
tatăl d-lui R. Bossy, ministru plenipotențiar), cf. *însemnări
zilnice* II, 124 (nota), 334 și în acest volum *însemn.* din 5/17 Noem.
1887.—„2 Fleva”: frații Nicolae și Constantin Fleva.

3. Fostul Prefect de Poliție al Capitalei până în noaptea de-
tronării lui Cuza-Vodă; întemeietorul ziarului *Adevărul*, ca ziar
anti-dinastic (Nr. 1: Luni 15 August 1888), având ca motto versul
lui Alecsandri: „Să te ferești, Române; de cuiu străin în casă!";
tatăl lui Alexandru A. Beldiman, ministrul României la Berlin
1896—1916. Cf. *însemnări zilnice* II, 11, 42, 187, 357.

4. Fratele soției lui Teodor Rosetti.

Luni 9/21 Mart[ie] 1887. La 7 ore dim. —2½° R. Frig și peste zi. Seris din Metodol[ogie] capitolul demonstrațiilor. 2 pledări la Casație. Consultații Capșa ¹.

Marti 10/22 Martie. La 7 dimin. —4° R. Dar niciăieri fir de zăpadă. Frig sec.

Mercuri 11/25 Martie. La 7 dimin. —5° R. Dar apoi soare viu.

Vineri 13/25 Martie. Ieri la 7 dim. ± 0 R. Spre sară, deși în[n]orat, a început să fie mai cald, primăvăratice, și a continuat peste noapte, așa încât azi dimineață era +4° R, la 7 ore, și acum, la 5 ore după amiazi, sânt +12° R. la umbră și nu a fost soare toată ziua și nu este.

Sâmbătă 14/26 Martie 1887. La 8 ore dim. +5° R. Apoi soare viu. La 2½ ore în umbră 12½ R. — Ieri sara la clubul „Unirea“ pe bulevard în Băile Eforiei la 9½ ore întrevedere cu Al. Lahovari, C. Boerescu, politicește prostul Răceanu, N. Fleva și Voinov, pentru propusa întrunire a partidelor. Apoi de la 11½—2 ore noaptea tot acolo sfătuire asupra procesului corecțional de azi, intentat lui A. Balș și Nicu Filipescu de la „Epoca“ pentru palma dată lui Nicu Xenop[ol] ². Se va judeca

¹. Probabil, în chestiunea actului matrimonial al d-nei Capșa. logodită cu Georges Mandl din Paris. Cf. mai departe telegrama din 7 Aprilie către acesta și însemnarea din 16/28 Aprilie 1887.

². În atmosfera încărcată a luptelor poliice de atunet, tânărul Alecu A. Balș, un temperament impulsiv, scrisese un articol violent (*Guerra al cucillo*, în *Epoca*, 21 Fevr. 1887), la care *Voința Națională* răspunsese (26 Fevr., articolul-prim: *În lături!* luând ad litteram înțelesul figurat al termenilor din titlul și din cuprinsul articolului lui Balș. La replica acestuia (*O lămurire*, în *Epoca*, 1 Martie), *Voința Națională* (7 Martie) răspunde întorcându-i termenii insultători ce-i întrebuițase. La acestea, Al. Balș, neprimind în 24 de ore (precum ceruse prin *Epoca* din 8 Martie) comunicarea numelui autorului notiței din *Voința Națională*, — și văzându-se tratat ca fricos, în articolul *Răspuns „Epocei“* (*Voința Națională*, 11 Martie) —, se duce în seara de 11 Martie, însoțit de N. Filipescu, acasă la Nicu Xenopol, primul redactor al *Voinței Naționale*, și-l

la jud. ocol. I. Eram față la consult[are] Al. și Jean Lahov[ari], N. Blaremburg, Fleva, C. Boerescu și eu, apoi tinerii [I. C.] Grădișteanu și [C.] Hiotu și Manolaș Lahov[ari].

Luni 16/28 Martie 1887. Dimin. la 6 ore $+2\frac{1}{2}^{\circ}$ R, dar pot scrie cu bună lumină la masa din iatac. Însă în grădină încă absolut nimic verde.

Sânt spre sfârșitul Metodologiei. Am încă Analogia și Hipoteza.

Marti 17/29 Martie. Dimin. la 6 ore $+2^{\circ}$ R. Dar peste zi, la 2 ore, în umbră 14° R. — Primele frunze verzi mici la trandafirul din grădina mea. Dimineața la $5\frac{3}{4}$ încă greu de scris la masa din iatac; la 6 lumină deplină.

Am terminat dim[ineața] între 6 și 10 Analogia și Hipoteza, mai am numai câteva exemple și o notă de adăogat pentru a termina toată Logica.

Tel. Leprêtre, Berlin, Wallstr. 7.

R. P. Für Livia. 3 Wochen kein Brief. Telegrafire Eure Adresse. Maiorescu

Joi 19/31 Martie. Am terminat ieri Logica de tot; mai rămâne tabla de materii. Ieri și azi plouă. La 8 dim. $+2^{\circ}$ R.

Vineri. Dimineața la 6 ore $+0^{\circ}$ R. Va să zică a înghețat iar. — Pe la 12 plouă.

Duminecă 22 Martie/5 Aprilie 1887. Dimin. la 7 ore $+0^{\circ}$, dar apoi soare. Am terminat și tabla de ma-

pălmuește; acesta îl lovește de asemenea și apoi descarcă asupra lui Balș două gloanțe de revolver, care se opresc în gulerul blanei ce purta (după întâiul foc, Balș, nemișcat, se desface la piept, spunându-i să tragă încă. Scena e povestită pe larg în *Epoca* din 12 (24) Martie 1887 (*Lecțiune unui mișel*). Dați în judecată, Balș și Filipescu au fost condamnați la 6 luni închisoare. Despre Al. A. Balș, cf. *Insemnări zilnice* I, 267; II 210, 223, 225, 235, 274, 333, etc.

terii, încă două coale corecturi și apoi apare *Logica* în edi[ția] a doua. M'a ocupat aproape 2 luni.

Unirea opoziției parlament[are] și extra-parlamentare se face cu Fleva, ai săi, și câțiva din ai noștri. Dar Carp, eu, Nica, Al. Marghil[oman] nu intrăm. Așa s'a hotărât alaltăseara în adunarea de la I. Marghiloman.

La 2 ore +12⁰ R. în umbră.

Luni 25 Martie/4 Aprilie 1887. Azi dimin[eață] la 5 ore +4⁰ R. De-abia la 5½ se vede în odae, pentru cetit bine la 5¾. — Ieri scris Liviei de ziua ei. Astăzi trimis la Berlin W, Friedrich-Wilhelmstrasse 23, pensia pe Maiu și Iunie și încă 100 mărci pentru o Nähmaschine, 100 mărci pentru dulap de bibliotecă, 142 m[ărci] vin, 18 mărci flori și 450 franci dobânda lui Agnes, peste tot 2575 [franci] aur în napoleoni,agio 19% = 3066 [în] hârtie.

Um 11 Uhr 13½⁰ R. im Schatten. Scharfe Sonne draussen.

La Tribun[al] sec[ția] IV înfățișare în procesul meu de divorțiu. Președinte Năcescu și judecător Slăvescu. Preșid[entul] „ca de ordine publică“ anulează citarea Clarei fiind absentă în străinătate și ordonă citarea prin Monitor pe ziua de 1 Iunie. Va să zică aruncat peste 2 luni.

Era și [Teodor] Nica față pentru traducerea scrisorilor.

Eu isbit și aproape descurajat de soartă. De unde șicana? Kremnitz? Baroneasa¹? Stătescu, fiind eu din opoziție²?

¹. Baroneasa Witzleben, lectriță a Reginei Elisabeta. Cf. *Însemnări zilnice* vol. I, 540; vol. II, 59, 72, 76, 126, 266.

². Notă adaosă mai târziu: „(A vorbit Regina cu ministrul Stătescu, două instigare d-nei Kremnitz)“.

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
BIBLIOTECA DE ISTORIE LITERARĂ ROMÂNĂ MODERNĂ

Aneta însă mai liniștită!

Vineri 27 Martie/8 Aprilie 1887. De două zile cald, azi la 11 dim. 14° R. în umbră. Încolțesc mugurii. — Eu m'am liniștit pentru divorț, asemenea Gi. Așteptăm cu răbdare noul termin.

Mai este Cameră și Academie. La mine în odaia pompeiană se lucrează de 2 săptămâni (măine se împlinesc) la mozaică.

Am dat astăzi Logica mea terminată la legător.

Sânt deplin sănătos în timpul de față. M'am ușurat în toate privirile de când cu terminarea Logicei. Și la Berlin par mai liniștite. Mai rămâne grija cea mare cu procesul divorțului și grija cu casa Emiliei.

Sâmbătă 28 Martie. Aseară vânt, peste noapte ploaie, azi dim. la 8 ore vânt și numai +3½° R.

La 2 ore ploaie cu zăpadă. Termom. +3° R.

Luni sara 30 Martie, [la] 8 ore, plecat la Viena, hôt[el] Erzherzog Karl, făcut haine de primăvară și cumpărat pentru Gi un biou de scris și scaun. O noapte în Thalhof lângă Payerbach. Pe drum la întoarcere cu Heidler v. Eggereg. Intors la București Lunea Paștilor dimineața la 9½ în 6/18 Aprilie. Frig și la Viena și la sosire și în București. Găsit pe Emilia de ieri venită din Iași la mine.

Aprilie 1887.

Marti 7 Apr. Dimin. la 6 ore numai +1° R. Dar peste zi soare.

6648

Telegr. Mandl, Paris

72, rue Varenne.

Envoyez directement adresse Capsa.

Maiorescu.

Emilia rămâne până Sâmbătă la mine, adecă a doua săptămână a vacanței Paștilor.

Joi 9/21 Aprilie 1887. În fine cald. Acum la 2 ore
+16° R. în umbră.

Telegr. Căpitan Vălcescu,
Odobești.

Reîntors ieri din Viena. Bani trimiși astăzi.
Maiorescu.

Vineri 10/22 Apr. 1887. Cald, soare. Ieri Anicuța
cu Emilia la masă la mine; sara, Polygnot¹.

Telegr.

Madame Maurogheni, Wien.

Richardgasse 5.

Veillez me permettre l'expression du plus profond
regret².

Majoresco.

Episcop Popasu,

Caransebeș.

Dacă nu supărăm, sosesc Duminecă dimineața cu
soru-mea Emilia.

Maiorescu.

Sâmbătă sara 11/23 Apr. plecat cu Emilia la Ca-
ransebeș pentru jubileul sfințirii de diacon a unchiu-
lui Episcop Ioan Popasu (Martie-1837), născut la 1809.
În tren, și Laurianu și Nica.

Duminecă 12/24 Apr. la 7¼ dimineața sosiți în
Carans[ebeș], tras la Casa Episcopală. Unchiul, de 78
ani, foarte sănătos și voinic, ne-a primit cu vechia lui
amabilitate. Mai era în Caransebeș frumosul Protop[op]
de Oravița Ghidiu cu nevastă-sa Maritzi și un băiețel

¹. Probabil, răsfoirea unui album cu reproduceri de picturi
de pe vase antice după celebrele fresce ale lui Polygnot. Cf.
Soveja, *Titu Maiorescu*, 56: „În cei d'întâi ani la Iași... [citea]
pe Pausania, mai ales pentru picturile lui Polygnot reînființate de
frații Riepenhausen”.

². Pentru moartea lui Petre Mavrogheni (20 Aprilie st. n.
1887), atunci ministru al României la Viena. Cf. *Insemnări zilnice*,
vol. II, 119.

al lor de vr'o 5 ani, apoi vecinic doctorandul Costi Popasu, „Leni“ și „Mili“¹. Gentile, dar absolut inculte.

Sara retragere cu lampioane, de corurile sătenilor din dieceză, discurs de pe stradă al lui Velovan² (foarte cu minte), răspunsul Episcopului, de la fereastră. Foarte bine toate, uneori mișcătoare. Bun corul cel complet.

A doua zi, Luni, liturghia celebrată de Episcopul Mețian, apoi discursul în Biserică al Protosinghel[ului] Mustea, al Episcop. Mețian în onoarea lui Popasu și răspunsul acestuia (4 ore!) [toate împreună], apoi recepțiunea a vr'o 50 [de] deputațiuni la Casa Episcopală, de la 4—7 banchet în otel (vr'o 250 pers.), toasturi asupra lui, etc., sara „convenire“ muzicală, dar noi am plecat la 9 ore spre București. Episcop[ul] suportă bine osteneala. Emilia mulțumită.

Marti 14/26 Apr. la 10 dim. sosit din Caransebeș. Emilia baie și în pat de odihnă mai toată ziua. Dar se află bine, deși cu dietă mare, fără apă, ciorbă, legume, tot vin cu sifon și „viandes blanches“. La masă cu Ani-çuța. Sara la 11, plecată Emilia la Iași.

În București cald (+16° R. la umbră), dar vânt și praf.

Tel. Humpel, Iassy

Pensionat, strada Carp.

Emilia kommt doch Morgen Mittwoch Iassy an.

Titus.

¹. Maria, Constantin, Elena și Emilia Popazu, fiicele și fiul unchiului său Constantin Popazu. Vezi *Insemnări zilnice*, vol. I, p. 78, nota 1; vol. II, p. 12, 13, 19 (nota), 32, 219, 221 ș. u., 371.

². Atunci profesor și director al „preparandiei“ din Caransebeș. Adus apoi în 1895, prin recomandarea lui Maiorescu (care-l prețuia foarte mult), profesor de pedagogie la Școala normală „Carol I“ din București (mutată apoi la Câmpulung), de unde s'a transferat în 1896 la Școala normală din Craiova, la care a funcționat până în 1926, când, eșind la pensie, s'a retras la Rusca-montană în Banat, unde a murit în Iulie 1932, în vârstă de 80 de ani. Era un om de o rară distincție sufletească, profesor și pedagog cu

Joi 16/28 Apr. 1887. [La] 7 ore dimineața +8° R. De altminteri soare, vreme frumoasă. Am fost aseară la Al. Balș, tată-său, nevasta, sora. — Plixis până la 12½. Eu ocupat cu actul matrimonial al d-rei Capșa cu Georges Mandl, cu afacerea Poumay și Primăria.

Vineri 17/29 Apr. 1887. Ieri trist, de multă vreme iar trist; poate oboseala drumului Viena, Caransebeș și a șederii Emiliei.

Azi dimin. la 6 ore numai +5° R. Dar peste zi foarte cald, cu soare.

Tel. Doamnei Humpel, Iași.

Pensionat, strada Carp.

Viu poimâine Duminecă Iași.

Titu.

Luni 20 Apr./2 Maiu 1887. Sânt de ieri în Iași. Plătesc la otel Traian 20 fr. odaia pe zi, din cauza venirii Regelui poimâine pentru sfîntirea nou restauratei Mitropolii în ziua de Sf. Gheorghe. Temeri pentru scandaluri contra Regelui, de aceea nu vine Regina.

Am venit pentru regularea chestiei caselor Emiliei, încurcate de Misir, căruia i-a retras astăzi mandatul.

Mercuri 22 Apr./4 Maiu. Sosit la 5 ore dimin. București. Foarte cald. Liliacul în floare. [La] 11 ore de amiazi 25° R. la umbră.

Joi 23 Apr. Sf. Gheorghe. Soare, zăduf. La 11 ore +26° R. la umbră!

daruri excepționale, scriitor pătrunzător. Foștii lui elevi de la Școala normală din Craiova i-au ridicat un bust în curtea școlii de învățători din Craiova. — Între colaboratorii la „Almanachul“ II din 1888 al societății „România jună“ a studenților români din Viena (cei mai mulți, ca și la Almanachul I, din 1883, din cercul „Convorbirilor literare“ și colaborând la acest Almanah prin îngrijirea lui Maiorescu) e și Velovan, cu substanțialul articol „Intellectualitatea ca notă esențială a plăcerii estetice și morale.“

Azi dimineața [la] 8 ore a murit doamna Vlădoianu, mama văduvei Arăpilă Goleșcu (Tincheta).

Dejun la Jacques Negruzzi cu Aneta. Jacques teamă că el are diabetes.

Vineri 24 Apr./6 Maiu 1887. La 3 ore +27° R. = 34° C. în umbră! — Azi Tedeum pentru ziua Reginei. Am fost și eu. De la Curte, d-na Slăniceanu, Nat[alia] Romalò, Alex[andrina] Bălăceanu și Zoe Davila. În colo, puțină lume, nici un ministru.

Sara la 8¼, noapte, încă 22° R.!!

Duminecă 26 Apr./8 Maiu. Astăzi ceva mai răcoare, prin vântul de aseară, dar tot soare și foarte cald!...

Gi cu rădăcina de măsea, ceva umflată, dureri de 5 zile, astăzi foarte tari, i-am dus sara perle de chloralhydrat, spre a lua 6 à 25 centigr.

Castanii din grădina mea în plină floare.

Marti 28 Apr./10 Maiu. Ieri 10 min. ploaie spre sară, vântul a încetat. Azi soare, dar răcorit. Termometrul acum [la] 9 ore +15° R. [la] umbră....

Eu ieri pe la 1 m'am trezit (mă culcasem după dejun) cu o inflamare a migdalei drepte, durere la înghițit, ceva friguri etc. Am aspirat odată coryzarium și am gargarizat tot ieri de 5 ori cu Aqua Calcis. Azi dimineață aproape lecuit, fără dureri la înghițit etc. Toată suferința trebuie să fi provenit din vântul de alaltăieri, deși eram cald îmbrăcat, dar trebuie să fi fost vânt de nord cu microbi de infecțiune asupra amigdalelor.

La 3 ore 18° R. la umbră.

Mercuri 29 Apr./11 Maiu 1887. La 6½ dim. numai 8° R. dar apoi soare. Gi mai bine, dar tot umflată la falcă.

Tel. Pavelescu, avocat, Brăila.

Boerescu Lahovari refuzând amânarea, ne-am judecat. Am câștigat, recursul respins, 200 lei cheltuieli. Rog trimeteți 500. Maiorescu

Joi 30 Apr./12 Maiu 87. Ploaie. Termom. la 9½ ore 10° R.

Maiu 1887.

Sâmbătă 2/14 Maiu. Azi soare. La 10½ dimin. +17° R. în umbră. Salcâmii în plină floare.

Ieri 1 Maiu parte cald, pe la 6 ploaie sgomotoasă, apoi frumos. La masă la mine Marie și Jacques Negruzzi și Anicuța. Foarte „gemüthlich“.

Am dejunat ieri la Teod. Rosetti. Și el și ea foarte, foarte amabili. — Chinul meu rămâne situația din Berlin. De câte ori îmi vine o scrisoare de la Livia, este o așa felurime de impresii grele (indignare de nedreptatea..., tristeță de soarta lor, neputință de a-i ajuta, etc.), încât sânt apăsător în suflet și-mi pierd simțământul realității vieții.

Duminecă 3/15 Maiu. Soare. Pe la 1½ de amiazi +20° R. în umbră. Zizin Cantacuz[in] a fost pe la mine. Se plânge de crescuta dilatație de stomach, inima tot mai rău, nu poate scrie decât 10 minute. Traduce volumul [al] 2-lea din „Parerga“. Pleacă peste 2 săpt. la Paris și Karlsbad, poate cu Dr. Kremnitz, care e din ce în ce mai bolnav și slăbit de friguri.

Azi dimin. mi-a plătit Costică Lecca datoria de 4845 fr[an]ci a Cleopatrei¹, din partea tată-său pictorul Lecca, care își așteaptă sfârșitul. Se plângea de indiferența Cleop[atrei] pentru cei doi copii ai ei (tată-său

¹. Cf. *Însemnări zilnice*, vol. I, 78, 334; II 36, 233, 294, 337.

ii dase 450 fr[an]ci să plătească pensionul Emiliei pentru fetiță, și altă dată îi dase 20 fr[an]ci, să-i trimită fetiței, de bonboane. Cleop. n'a trimis Emiliei decât 300 fr[an]ci, restul ca și cei 20 fr[an]ci, și în genere tot, îi toacă la joc de cărți nopți întregi; și la țară).

Mercuri 6/18 Maiu. La 3½ ore +24° R. = 30° Cels. în umbră!! — Grădina mea e aranjată gata. Și odaia pompeiană și tot. Finanțele stau bine. Dar am fost ieri și alaltăieri de o adâncă tristeță. Mi se rupe inima de durere la gândul Berlinului, îmi pare rău de Clara și mă îngrozesc... — și nu mă pot mângâia. — Am scăpat de durerea de ochi cu 4 introduceri de collyr. Gi e bine cu dintele și în genere acum cu sănătatea — tristețea mea e curat internă: mi-e greață de politică și de procesul meu de divorțiu.

De altminteri deseară mănâncă Petroni la mine, avocat, pentru a-mi înlesni divorțul la 1 Iunie.

Vineri 8/20 Maiu 1887. Ploaie, dar cald. Sufletește mai bine. Lucrez mult.

Mercuri 13/25 Maiu 1887. Tot cald, arșiță. La 2 ore, în umbră, 23° R. — Ieri prânz la Jacques Negruzzi, apoi frumoasele cântări ale baritonistului *Popovici*, introdus de Mândreanu¹, din Caransebeș. Era și Gen[eralul] Berendei, Argetoianii, Seveștii etc. Se 'nțelege și Anicuța. —

Sufletește greu² ..

Joi 14/26 Maiu 87. Iassy. Ungemein heiss. Ich hier wegen morgigen Process Darabani-Cimarra am Apellhof, aber wieder aufgeschoben.

1. Profesor și director al Școlii normale de institutori, apoi profesor suplinitor de limba latină la liceul „Sf. Sava“; ardelean.

2. Mai multe rânduri șterse.

Tel. Anna Rosetti, Bucarest,
strada Clopotar[i] 10 bis
Bien arrivé Hôtel Binder. Retour Samedi matin.
Despote ¹.

Sâmbătă 16/28 Maiu 1887. La 5 ore dim. [la] București. Foarte cald. Pe la 3½ ore 23° R. în umbră. Apoi ploaie violentă. Sara la 10 ore +15° R.

Duminecă 17/29 Maiu 1887. Scris Liviei... De la 3—6½ rezumat de concluzii [în procesul] Naschauer contra lui [George Gr.] Cantacuz[ino] ²... Peste zi foarte cald, sara însă vânt și deabia 11° R.

Luni și Marți 18 și 19/31 Maiu ³. Pledare grea la Curtea apel sect. III procesul Poumay—Landau—Barchwitz contra Primăriei Capitalei, care are 5 avocați (Daniileanu, B. Brățianu, Petroni, Al. Șendrea, Bibicescu, Ciocanelli).

Joi 21 Maiu/2 Iunie 1887. Sărbătoare. Cam răcoare, nori. Dimineața la 8 ore +15° R. — Ieri după 3 zile de pledări continue terminat procesul Poumay-Primărie.

Tot ieri dat lungul rezumat Naschauer-Cantacuz[ino]. — Eu tot tușesc din când în când, cu micul meu catarrh chronic.

La 7 ore prânz la Jacques Negruzzi cu d-na Casia Rosetti și Anicuța. Sara, cetirea interesantei disertațiuni a lui Velovan despre „raportul între știință și artă” ⁴.

¹. Numele dat în glumă lui T. Maiorescu de către tovarășii săi de călătorie (printre care era și Ana Rosetti) în excursia prin Carpați din 16/28—19/31 Maiu 1882. V. *Însemnări zilnice* vol. II, 69 (nota).

². V. *id.* vol. II, 263, 360.

³. Notă marginală: „Scrisoare de la Livia”.

⁴. Publicat în *Convorbiri literare*, 4 Noemvrie și 1 Decemvrie 1887.

Sâmbătă 25 Maiu/4 Iunie 87. A dejunat la mine baritonul Nicolae Popovici, mi-a mulțumit pentru încântătoarea primire ce a avut-o la Regina alaltăieri Joi, unde a cântat 4 ore de-a rândul.

La 11 ore am asistat la tragerea la sorți la Universit. a celor 5 prof[esori] pentru judecarea Prof. G. Mârzescu și Milt[iade] Tzoni de la Iași (care au scris un manifest al opoziției ofensător pentru Rege), după cererea de destituire din partea Ministrului Cultelor Dim. Sturdza. Au eșit: D-rii Kalinderu, Măldărescu, Șuțu și Crăciunescu și P. Cernătescu.

Am primit astăzi scrisoarea Liviei din 1931 Maiu...

Duminecă 24 Maiu/5 Iunie. La 11 ore +20° R. Vreme cam caldă, dar încântătoare. Am răspuns Liviei la scrisoarea de mai sus¹.....

[Tel.] Petrol Budapest

Urtheil 8 Tage aufgeschoben.—

Majorescu

Vineri 29 Mai/10 Iunie 1887. La 2 ore 24° R. = 30° Cels. în umbră. Ieri sară la teatru de vară Dacia („Zeflemele“ cu noul actor Bobescu); și Anicuța, Marie și Jacques Negruzzi. — Eu alaltăieri și ieri cam greu la suflet, și astăzi slab și ca în vis.

Sâmbătă 30 Maiu/11 Iunie. Ploaie. Am trimis astăzi pensia Clarei la Berlin pe alte 3 luni înainte (Iulie, Aug., Septem.) à 813 fr[an]ci aur pe lună, și plus 1000 fr[an]ci ca să meargă la băi.

Astăzi 5—6½ ultima prelegere [despre] Herb. Spencer la Universitate.

Luni 1/15 Iunie 1887. În urma pledării lui Petroni (proastă, jenată)... — pe când prezidentul idiot Năcescu,

¹. Urmează începutul scrisorii (în limba germană) către fiica sa; două foi următoare (pe care continua) au fost tăiate.

care trebuie să fi promis¹ a lucra în contra mea, i-a promis lui Petroni să nu vie în ședință, și n'a venit, — s'a pronunțat divorțul meu *stante pede*, fără nici o altă deliberare.

Infamia magistraturei roșie!²

Gi plângând de emoțiune și slăbiciune fizică când i-am anunțat rezultatul pe la 12½ ore, d-na C[assia] Rosetti sărutându-mă, Miss³ — venind să afle — plângând și ea de bucurie.

Eu bucuros că am scăpat de umilirea tribunalului, dar acasă cu un rest de melancolie, gândind la Clara, prea isbită de soartă...⁴

Joi 4/16 Iunie 1887. Dîner la mine (chip „de fiancailles”), cu M-e Casia Rosetti, d-na Zoe Bengescu, Marie și Jacques Negruzzi, Mitică Rosetti, M-lle Moyen și Anicuța. Foarte bine. Servitorul Clubului conserv[ator]. Noi sara pe terasă și în odaia cu busturile.

Vineri 5/17 Iunie. Azi sentența de divorț, publicată în Monitor.

¹. Adaos mai târziu, cu altă cerneală, de-asupra rîndului: „ministrului Stătescu și baronesei [Witzleben]”.

². Adaos mai târziu, cu altă cerneală: „de astă dată în favoarea mea”.

³. M-lle Moyen, prietenă foarte intimă (fostă profesoară ?) a Anei Rosetti. — Probabil, relația aceasta explică faptul că între cele 12 persoane cărora Maiorescu ține să le trimeată volumul de *Poezii* ale lui Eminescu în chiar ziua eșirei lor de sub tipar (21 s. 22 Dec. 1885) se află (îndată după „Annette”) M-lle Moyen: v. *Însemnări zilnice* vol. II, 219. — Cf. *ib.* 78: [22 Iunie] „La Cernica, cu Mitică Rosetti, M-lle Moyen și Annette”. Deosebita afecțiune pentru dînsa se vede mai departe din faptul că ea e singura persoană streină care, împreună cu rudele de aproape, ia parte la căsătoria religioasă la Curtea-de-Argeș (cum luase parte și la logodna și la căsătoria civilă la București) a Anei Rosetti. Apoi, în călătoria lor în streinătate, în vacanța mare din 1895, Ana și Titu Maiorescu au cu dînsii câteva săptămîni (17/29 Iulie — 10/22 August, la Biarritz—Cauterets—Eaux-Bonnes) pe M-lle Moyen, stabilită atunci în Franța.

⁴. O foaie tăiată, ce cuprindea începutul unei scrisori (către fiica sa) a cărei continuare pe foaia următoare a fost ștearsă.

Ana Rosetti

fotografie de prin 1876—78

(din colecția Fundației culturale „Mihail Kogălniceanu“)

Sâmbătă 6/18 Iunie. După vântul de aseară, azi răcoare. Dimineața la 9 ore 12° R. — Examenul în scris la Univers[itate] din Istoria filosofiei contimp. — Sara, la Oppler cu d-na Rosetti, Zoe și Anicuța. Răcoare, dar frumos.

Duminecă 14/26 Iunie 1887. Toată săptămâna trecută serile foarte răcoroase. *Astăzi* deabia începe căldura de vară, și sara cald. Peste zi 23° R [la] umbră. Sara 16°. — Serbări la Cișmigiu pentru incendiații din Botoșani (aproape 1000 edific[iii] consumate). — Eu sănătos, acum și Anicuța. Dar curios de amorțit, un fel de *taedium vitae*. De peste o lună nici un proces nou, incasez numai câteva vechie retribuțiuni, Danubiana, Pulberile.

Luni 15/27 Iunie. Azi 11½ +22° R. în umbră. Nici un client. De vr'o 14 zile nu mai vine nimeni pe la mine.

Marti 16/28 Iunie. Ieri vânt peste zi, apoi a plouat, și astăzi iar răcoare. La 8 ore dimin. +12° R. Cer noros.

Aseară la Jacques Negruzzi am adus pe Duiliu Zamfirescu, care ne-a cetit picanta sa novelă nouă „Subprefectul“¹. Prezente M-me Casia Rosetti, Zoe Bengescu, M-lle Moyen, Marie Negr[uzzi], Anicuța, mai târziu d-na și d-ra Sevescu. Anicuța foarte inteligentă, dar și intolerantă.

Vineri 19 Iunie/1 Iulie 1887. De ieri, călduri mari. Astăzi la 11 ore dimin. 23° R. la umbră. Ieri vizită în penitenciarul Văcărești la Al. Balș și Nicu Filipescu (mai au vr'o 3 luni de șezut, pentru pălmuirea lui Nichi Xenopol). Alaltăieri prânzit la d-na Casia Rosetti cu M-lle Moyen. Cam plixis.

Sâmbătă 20 Iunie/2 Iulie. La 2 ore 23½° R. la umbră. Am început astăzi, ca prezid[ent] al juriului,

¹. Publicată în *Convorbiri literare* 1 August 1887.

concur[sul] pentru catedra de f[iloso]fie și pedagogie la Externatul de fete București și Craiova.

Luni 22 Iunie/4 Iulie 1887. La 2 ore 25¼^o R. la umbră. Apoi câteva momente ploaie și ceva mai răcoare.

Marți 23 Iunie 1887. Sara la Colosseul Oppler, cu mama Rosetti, Zoe Beng[escu] și Anicuța. Lună frumoasă.

Miercuri 24 Iunie/6 Iulie. Peste măsură cald, și sara fără răcoare. Pledarea [în procesul] Bar[onul] Bellio la Casație, apoi cetirea probelor scrise la concurs în Universitate, de-abia la 7½ întors la masă, unde cu mine Miss și Anicuța. Eu foarte obosit seara.

Joi 25 Iunie. Cer înnorat, totuși la amiază 22° R. în umbră. 2 procese, examen Logică la Univ., un examen de licență, și ascultarea a două lecțiuni orale la concursul în Universitate. Pe la 9 ore seara sosesc la masă, unde Miss și Anicuța.

Vineri 26 Iunie 1887. Încă un proces de pledat (Frank-Café contra Trandafirescu), și apoi deseară la 7¾ plecare la Pressburg, Viena, München, Heiden, etc. La Viena poimăine întâlnire cu Anicuța.

Vacanța 1887.

De Vineri în 26 Iunie/8 Iulie la 7¾ sara până Joi 13/25 August la 9¾ dimineața, în călătoria Pressburg, Viena, Linz, München, Heiden, Dachsen, Uetliberg, Romanshorn, Felsenegg, Lindau, Zürich, Rigi, Lucerna, Giessbach, Grindelwald (prin Grosse Scheidegg), Bern, Ragaz, Landeck, Schuls, Bischofshofen, Viena, Pressburg. Pesta. Cu Anicuța, și 8 zile (Lindau-Ragaz) cu Emilia, adese cu „mauvaise humeur“ din partea ei.

Cheltuit în totul (Anicuța cu mine) în aceste 47 zile 4600 fr[an]ci aur, însă din aceștia cheltuiți la cumpă-

rături 1335 fr[an]ci; rămân călătorie: 3265 fr[an]ci, adică 70 fr[an]ci pe zi totul cu totul ¹.

August 1887.

Joi 13/25. La 10 dim. reîntors acasă, Anicuța de ieri în București. Aici peste zi tot cald, dar sara și peste noapte răcoare și bine. 3 scrisori de la Livia...

Vineri 14/26 Aug. În fine am dormit 8 ore. Dimineața la 6¹/₂ +12° R. în umbră.

Sâmbătă 15/27 Aug. La 3 ore după amiazi 22° R. în umbră. La 10 ore sara 15° R. Din când în când adâncă tristețe pentru Clara.....

Duminecă 16/28 Aug. Am rămas în pat până pe la 12 ore, cetind și fără curaj.

Soare, soare, și cald. La 1 oră de amiazi 22¹/₂ R. în umbră.

Mercuri 19/31 Aug. Toujours beau temps. Hier soir 10¹/₂ 10° R. Aujourd'hui 1 heure 20° R. Soutzo-Vlahoutzi² à peu près terminé. Beaucoup à faire Consortium-Mairie. Maintenant, il faut faire les démarches pour formalités mariage.

Joi 20 Aug./1 Sept. Sculat dimineața la 5 ore, regulat în micul registru alfabetice notițele din ultima călătorie în Șvițera. — La 5 ore 9¹/₂° R. Dar deja la 8¹/₄ 15° R. în umbră. Soare, timp foarte frumos. La 4 ore. 22¹/₂° R. în umbră. Eu sănătos de tot, și Gi mult mai bine, deși nu încă îngrășată la față.

¹. Urmează o listă de obiectele cumpărate, cu notarea prețului fiecăruia.

². Procesul Soutzo-Vlahoutzi; cf. *Insemnări zilnice* II, 191, 195.

D-lui Primar al Capitalei București,
Declarație de căsătorie

Cam așa,
după formular
împrimat

Domnule Primar,

Subsemnatul Titu Maiorescu, de 47 ani, de religie ortodoxă, Profesor la Universitatea București, născut la anul 1840 luna Fevruarie în 15 în Craiova, și domiciliat în București, strada Mercur N° 1,

fiu major al răposăților Ioan (fost Prof. la Univ.) și Maria Maiorescu n[ăscută] Popasu,

declar că, după desfacerea primei mele căsătorii prin divorțiu, voesc a lua în a doua căsătorie pe D-ra Anna Rosetti, de 33 ani, de religie ortodoxă, născută la anul 1854 luna Martie în 17, în București, și domiciliată în București, strada Clopotar[i], N° 10 bis, fiica majoră a răposatului Radu Rosetti, fost Mare Agă și Prefect de Poliție, și a D-nei Cassia Rosetti, născută Brăiloiu, domiciliată în București, strada Clopotar[i], N° 10 bis,

și vă rog să faceți formele cerute de lege pentru celebrarea acestei căsătorii.

Totodată am onoare a Vă înștiința că act dotal nu facem.

Primiți, etc.

Titu Maiorescu
prof. la Univ. București

Vineri 21 Aug./2 Sept. 1887. La ora 1 deja 24½° R. în umbră! Și soare și secetă!

Duminecă 23 Aug./4 Sept. 1887. Tot căldură și soare. Și ieri și azi până la 24½° R. în umbră = 31 Celsius.

Luni 24 Aug. De la 8,15 dim. la 8,15 sara, excursie

cu Anicuța și Mitică la Târgoviște, Dealu, pe jos (între 2 și 3, soare arzător) la Viforîta, 1 oră, apoi Târgoviște—București. La Titu, întâlnire cu măicuța¹, care venea de la Tatomirești—Craiova.

Luni dimineața (îngroparea [lui] Cipariu).

Telegr. Directorului Gimnasiului clerical, Blaj.

Cer voie a Vă ruga să exprimați și din parte-mi adâncă durere pentru pierderea eminentului și celui mai erudit și patriot Român².
Maiorescu.

Marti 25 Aug./6 Sept. 1887. Cald, soare arzător. La 12½ ore, 26° R. în umbră! La 11 ore seara, încă 20° R. în grădină la fereastra spre pomi! Acum 4 zile erau 12° pe la 10 sara.

Mercuri 26 Aug./7 Sept. Am dormit cu fereastra deschisă. La 5 ore dimineața încă 16° R. La 12½ 27° R. = 34 C[elsius] în umbră.

Tel. Dogărescu, Predeal.

Rog răspundeți dacă aveți două camere bune pe astăzi Mercuri sara pentru câteva zile. Răspuns 10 cuvinte plătit.
Maiorescu

A răspuns că are camere, „dar lipsă așternut“.

Tel. Hôtel Europa, Brașov, Klostergasse.

Bitte heute Mittwoch abend die 2 besten Zimmer 3 Betten reserviren und Wagen Bahnhof schicken.

Majorescu

Mercuri la 4,40' după amiazi cu drumul de fer, sub o căldură exorbitantă, am plecat cu D-na Casie Rosetti și cu Anicuța la Brașov, unde am ajuns la 10,40' sara.

¹. Apelativul cu care numeau pe d-na Cassia Rosetti copiii săi. — Tatomirești: moșia d-nei Smaranda Filișanu; cf. mai departe telegrama din 16/28 Sept. 1888 a Anei Maiorescu și însemnarea din 21 Sept./3 Oct. 1888.

². În *Convorbiri literare* 1 Oct. 1887, Maiorescu consacră un scurt necrolog lui Cipariu.

De pe la Sinaia răcoare, la Predeal răcoare bine, aproape frig, și la Brașov răcoare. — Am găsit trăsura la gară, 2 odăi mari, foarte mari, rezervate în etag[iul] I (N°. 1 și 2) à 7 fl. pe zi. Sara, mâncare bună în odaie (o mare Lachsforelle 5 fl.). Am stat în Brașov până Sâmbătă dimineața la 8, când am plecat cu trăsura otelului până la Predeal (6 fl.), unde am ajuns în 2½ ore, de acolo trăsura lui Iohann Tartler, bună, care ne-a dus în 2 ore la Sinaia (15 fr.), de acolo sara la 5,32' cu trenul la București, unde am ajuns la 9,38' sara, pe o căldură de baie de abur.

Pe termometrul meu din grădină, la 10½ sara încă 22° R.! La Brașov erau 20° la 4 după amiazi în umbră, iar dimineața la 7 ore erau numai 13°, și Brașovenii se plângeau de căldura cea mare.

În Brașov foarte bune *pere bergamote* (verzi închis, moi, mirositoare), la Eremias păstrăvi afumați (coșul de 12 = 3 fl. 50 cr.). Vin vechiu alb de Mediaș (de vr'o 50 [de] ani), butelia 2½ fl. Miere (de flori de teiu de lângă Ghimiș) frumos încadrată cu faguri, cadrul 1 fl. 20 cr.; Pischinger-Torte, vino Asti, etc.¹.

Duminecă 30 Aug./11 Sept. 1887. La 9¾ dimineața în fine plouă; puțin, dar plouă. Termom. 18° R. Apoi vânt. Sara la 10½ ore 16° R.

Luni 31 Aug./12 Sept. 1887. Ceva nori, apoi soare. La 5 dimineața 14° R. La 3 ore în umbră 19° R.

Eu ceva durere de cap și căldură. Și la Brașov uneori așa. Început de friguri?

Septembrie 1887.

Marți 1/13. Plouă de la 5 dimin. într'una, La 1½ de amiazi 14½^o R. — Eu friguri, nu tare, dar regulat între 10 și 5 [în] fiecare zi. Iau chinină.

¹. Adaos mai târziu: „De ale menajului Brașovean!”

Joi 3/15 Sept. 1887. Căsătoria noastră civilă la Primărie, celebrată de oficerul stării civile Grig. Petroni, în Sala Primăriei București, la ora 4½ după amiazi.

Martorii Anicuței: Bătrânul Const. Brăiloiu, 78 ani, unchiu ¹.

Martorii mei: Colonel Budișteanu, cămnat.
Panait Sevescu,

Jacques Negruzzi, „

Au mai asistat: Mama Cassie Rosetti,

Tinca Budișteanu,

Coralie Sevescu,

Marie Negruzzi ²,

Mitică Rosetti,

Zoe Costaforul ³ și fiul său

Alexa[ndru] Florescu,

Olga Duca ⁴ și bărbatu-său,

Nicu Brăiloiu ⁵,

Alex[andru] Brăiloiu ⁶,

M-lle Marie Moyen,

D-nul și D-na [Teodor] Măldărescu,

Nicu Rosetti,

„ Moscu,

peste tot 22 persoane și au venit apoi la mine acasă, strada Mercur 1, de au beut șampanie cu bomboane (8 butelci, Duca și Șander Brăiloiu s'au cam îmbătat).

La 7, masă la Sevescu, noi și Negruzeștii, sara Zoe

¹. Fratele d-nei Cassia Rosetti; fost ministru de justiție (22 Ianuarie—7 Iunie 1862), în întâiul minister al *României* — prezidat de Barbu Catargiu — și în ministerul următor (7—24 Iunie 1862), prezidat de Ap. Arsache.

². Câte trele, surori mai mari ale miresei; a patra soră, Zoe Bengescu, era bolnavă. Cf. *Însemnări zilnice*, vol. II 22 nota 1 și Generalul R. Rosetti, *Familia Rosetti* II, București, 1942, p. 87—90.

³. ⁴. ⁵. ⁶. Fiice și fii ai lui Constantin Brăiloiu, deci vere și veri primari cu mireasa.

Costaforu și M-lle Moyen... Jacques *slăbit* și hipocondru-fricos. Dar totul s'a petrecut bine, Seveștii foarte amabili, Zoe Costaforu și Olga Duca foarte gentile, Anicuța rozalbă și strălucitoare. — Servitorii acasă la mine bine.

Timp frumos.

Vineri 4/16 Sept. Noros, dar plăcut. Termom. la 8 ore dimin. 16° R.

Tel. Birjar Ioniță Viorel, Pitești.

Rog așteaptă mâine Sâmbătă 11 ore dimineața la gară cu patru trăsuri bune, între care un cupeu; mergem la Curtea Argeș și ne întoarcem Duminecă. Răspunde cu ce prețiu. Răspuns 10 cuvinte plătit.

Maiorescu.

Tel. Hôtel Nanoescu, Curtea Argeș.

Rog rezervează toate odăile otelului și mai găsește două camere bune în oraș.

Maiorescu.

Cornilie Măldărescu, impiegat, Pitești.

Răspuns plătit 10 cuvinte. Autorizat de fratele Teodor, rog angajați patru trăsuri bune, dintre care un cupeu, să fie la gară mâine Sâmbătă 11 ore dimineața. Mergem Curtea Argeș și ne întoarcem Duminecă. Scuze și mulțumiri.

Maiorescu.

[la] 5 ore. Cornilie Măldărescu, Pitești.

Rog angajați cu 160. Sincere mulțumiri.

Maiorescu.

Sâmbătă 5/17 Sept. Dimineața la 5½ ore 15° R. Timp frumos. Astăzi cu trenul de 8¼ dimineața plecăm la Pitești-Curtea de Argeș pentru căsătoria religioasă.

Tel. Cornilie Măldărescu, Pitești.

Rog angajați și a cincea trăsură.

Maiorescu

Căsătoria religioasă la Curtea-de-Argheș.

Sâmbătă 5/17 Sept. 1887 la 8¼ dimineața am plecat cu trenul din București la Pitești. Eram eu, Anicuța, mama Rosetti, Jacques și Marie Negruzzi (nașii), Panait și Coralie Sevescu, Tinca Budișteanu, Mitică Rosetti, Zoe Costaforu, Sander Brăiloiu și M-lle Marie Moyen, și în cl. II servitoarea d-nei Rosetti Sița, și servitorul meu Iosif, cu toții 14 persoane. Zoe Bengescu¹ bolnavă în pat. —

Timpul foarte frumos. Drumul vesel. La gara Pitești (sosire [la] 11 ore), ne așteptau 5 trăsură cu câte 4 cai (între care și un cupeu), angajate de Cornilie Măldărescu cu câte 40 fr. pe 2 zile, împreună 200. La gară, Cornilie Măld. cu soția sa (născută Barozzi), care a dat Anicuței un mic buchet de flori. Dejun la gară. La 1, plecare din Pitești, cald pe drum la început, dar apoi soarele din când în când acoperit, și atunci foarte frumos.

Sosire la Curtea-de-Argheș pe la 5 ore, am mers îndată la Biserica Episcopală, ne-a întâmpinat Episcopul Ghenadie, care ne trimisese deja la Pitești înainte doi protopopi spre felicitare. Am vizitat încântătorul interior al Bisericeii, era și Lecomte, arhitectul restaurator, față (ocupat încă acolo cu clădirea palatului episcopal).

Apoi la otelașul „Nanoescu“, rezervat de mai nainte de mine, 5 odăi sus, cu 8 paturi (Nº. 1 mama cu Coralie, Nº. 2 Tinca, Nº. 3 Anicuța cu M-lle Moyen, Nº. 4 Marie cu Jacques — bolnăvicios și foarte slăbit — Nº. 5 Zoe Costaforu), 2 odăi jos pentru cei 2 servitori, iar pentru Sevescu cu mine și pentru Mitică cu Sander Brăiloiu 2 odăi în oraș (15 fr[an]ci!). Prânz vesel în grădina otelului,

¹. A 4-a soră a Anei Maiorescu.

cu Lecomte (cărui îi adusesem eu o cutie de cigări de Havana) și cu Nanoescu, ca să nu fim 13 la masă.

Pe la 9, separare și culcare, cei de la otel de-abia după 10, până a venit trăsura care să ducă pe Lecomte înapoi la Biserică, lângă care șade (2 $\frac{1}{2}$ kilom.).

Noapte mediocră, Anicuța n'a putut dormi, Miss prea încântată și vorbăreță de Lecomte... — Paturile din oraș curate, dar dure; eu plimbându-mă de la 12—2 noaptea, de insomnie.

Duminecă 6/18 Septembrie 1887 între 7 și 8 dimineața am beut cafeaua cu lapte pe balconul otelului, veseli, zi splendidă de soare; Anicuța și eu uitasem în București pantofii ei de atlas, ciorapii de mătase și mănușele albe de nuntă. Ciorapi i-a dat Coralie, pantofi și mănuși albe prea scurte d-na Nanoescu, dar aceasta nu ne-a turburat veselia.

La 9 $\frac{1}{4}$ am fost cu toții în trăsuri la Biserică Episcopală, unde am asistat încă $\frac{1}{4}$ de oră la sfârșitul Liturghiei. Biserică plină de curioși, Miss fuga cu trăsura la otel, unde se uitaseră cununile de metal aurit, hărăzite de noi Bisericeii. La 9 $\frac{1}{2}$ a început ceremonia cununiei, frumos celebrată de Episcopul Ghenadie și 10 protopopi și popi, corul frumos al Seminarului, vestmintele și vasele nouă și frumoase ale Bisericeii, făcliile strălucitoare la Policandru cel mare, toată Biserica un farmec.

La 10 $\frac{1}{4}$ totul era sfârșit. Dasem mai nainte unui protopop certificatul Primăriei despre actul civil al căsătoriei, pe care a însemnat Episcopul constatarea celebrării religioase. Jacques și Marie au adus 2 mari făclii albe pentru cununie, pe care le-au lăsat la Biserică; iar vâlul alb al miresei și florile de portocal le-am dus la moaștele S-tei Filotea din Biserică Domnească a Curții-de-Argeș.

Am dat eu în plic pe ascuns Episcopului 100 de fr[an]ci, iar popii oficianți au fost plătiți de nașul Jacques Negruzzi (fiecarui protopop 10 fr[an]ci, fiecarui popă 6).

La 10 $\frac{1}{2}$ eram întorși la otel, ne-am schimbat hainele (bărbații erau în frac), la 11 ne-am pus la dejun, noi 12, Episcopul, Lecomte, d-nul și d-na Nanoescu, venise și Prof. Disescu (din Râmnicul Vâlcei pornise dimineața la 5 cu trăsura), și la sfârșitul dejunului a sosit și Jean Linche..., care pe urmă a reținut la Curtea-de-Argeș pe Zoe, pe Coralie Sevescu, Mitică Rosetti și Sander Brăiloiu, ca să înceapă a doua zi o excursie spre Sibiiu — Sinaia.

La dejun, un toast cam lung, dar îndemânatec, al Episcopului pentru noi, un frumos și scurt al lui Jacques, unul al meu pentru Episcop (Episcopul încântat de căsătoria noastră — prima în Biserica lui), la 12 $\frac{1}{2}$ plecarea noastră, câți am rămas, adecă 8, spre Pitești. Anicuța cu mine în trăsură, mama cu Tinca în cupeu, Sevescu cu Miss, Jacques cu Marie, 2 servitori în a 5-a trăsură — drum încântător, soare, dar vânt răcoritor; deja la 3 $\frac{3}{4}$ la gară, ceva mâncare, la 5,13' cu trenul spre București, unde sosire la 8 $\frac{1}{4}$ seara. Ne-am luat ziua-bună de la toți (Jacques și Marie plecau în aceeași sară la 11 ore înapoi spre Iași), și am venit cu Anicuța acasă la noi.

La noi cuibul cel frumos, o baie caldă era gata, apoi ceaiu și paté și struguri, apoi la 9 $\frac{3}{4}$ pe terasă, încântare ca în vis¹.

Am primit la Curtea-de-Argeș telegrame de felicitare de la Emilia, de la Al. Balș, de la Nicolaus Raco-

¹. Cuvintele „pe terasă, încântare ca în vis“ — scrise mai târziu în locul altora șterse.

viță, de la Măldărești, de la Zoe Bengescu și de la Mme Boldescu, născută Aman, iar acasă am mai găsit o telegramă de la Nicu Negri, [altele de la] Mme Glogoveanu, artistul Manolescu cu soția, Bodnărescu, [Teodor] Nica din Berlin, și una de la Duiliu Zamfirescu, și o scrisoare de la Făgărășanu.

Bună scrisoare de la P. Carp, felicitări pentru căsătorie.

Luni 7/19 Sept. 1887. Timp frumos. Ne-am sculat la 6½ dimineața, fericiți, termom. 10° R, dar acum la 10 ore (soare!) în umbră 16½° R. Am luat cafeaua cu lapte pe frumoasa noastră terasă, Gi îmbrăcată în elegantul halat rose dăruit de tanti Anica Suțu, și apoi am început vechiele și nouele lucrări ale vieții zilnice.

Cheltuețele pentru căsătorie, ca notiță de moravurile acestui timp:

Inele și gravarea lor	50 lei hârtie	urma 2445
Broșe diamant (Münch[en]) 575	Șampanie 180
Eventail (Viena)	. 185	Bonboane 70
Broșa și brățare rococo (Lindau)	. 70	Călătoria la Curtea
Biuroul (Viena)	. 700	[-de-]Argeș 520
Binoclu (Viena)	. . 70	Episcopului 100
Rochia albă, moire și mătase 500	Actele Primărie și servitor 30
O rochie făcută p[entru] Primărie (dăruită de M ^{me} Glogoveanu)	. . 100	Buchet 40
Voile alb și floarea	50	Careta și trăsura Primărie 40
Pălăria Primărie	50	Botine albe 20
Corset atlas alb (Viena) 46	Max 20
Ciorapi mătase (Viena) 16	Servitorii (5) 40
Mănuși (Viena) 5	
Cununiile (Carapati)	46	
	<hr/>	3505
	2445	500 Lettres faire part 200
		<hr/>
		3705

Marti 8/20 Sept. 87. Ieri seară la 10 ore 15° R, azi dimineață la 6½ ore 10½° R. Soare.

Telegr. Maria Negruzzi¹, Iași.

Vă rugăm să primiți și urările noastre de ani mulți
și fericiți. Ana și Titu Maiorescu

Marie Iacob Negruzzi, Iași.

Vivat nașa mare! Anicuța, Titu.

Marie General Berendei², Stația Beoca.

Sincere felicitări.

Ana și Titu Maiorescu.

Textes lettres de faire part.

Madame Cassie R. Rosetti a l'honneur de vous faire part du mariage de Mademoiselle Anna Rosetti, sa fille, avec Monsieur Titus Maiorescu, Député, ancien Ministre. La bénédiction nuptiale a été donnée à l'Eglise Episcopale de Curtea de Argeș le 6/18 Septembre 1887.

Monsieur Titus Maiorescu a l'honneur de vous faire part de son mariage avec Mademoiselle Anna R. Rosetti. La bénédiction nuptiale etc.

Doamna Cassia Radu Rosetti are onoarea de a Vă înștiința despre căsătoria fiicei sale Anna cu Domnul Titu Maiorescu. Ceremonia religioasă a fost celebrată în Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș la 6 Septembrie 1887.

Domnul Titu Maiorescu are onoarea de a Vă înștiința despre căsătoria sa cu Domnișoara Anna Radu Rosetti. Ceremonia religioasă a fost celebrată în Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș la 7 Septembrie 1887³.

¹. Văduva lui Costache Negruzzi; felicitare de ziua numelui.

². A treia fiică a lui Constantin Brăiloiu.

³. Urmează apoi, pe 11 foi, o lungă listă a persoanelor cărora le-au trimis înștiințarea de căsătorie.

Trimise la 14/26 Septembrie, și anume
Cele române:

- D-nei Elena Glogoveanu, Craiova.
D-nei Smaranda Filișanu, —
Gara Răcari (Tatomirești).
D-lui Nicu Negri, Orbeni, gara
Sascut.
D-lui Alecu Balș, Iași (Miroslava).
D-lui Alecu Al. Balș, Iași (Miroslava).
D-lui și d-nei Ulysse și Alexandrina Boldescu, Craiova.
D-lui și d-nei Maïor Boldescu.
D-lui Teodor Măldărescu, Bucur[ești] ¹.
D-lui Cornilie Măldărescu, Pitești
D-lui Nicolaus Racoviță, Craiova.
D-lui Basile Vlădoianu, Craiova
Emiliei Humpel, Iași
D-lui Grig. M. Buiucliu, Iași
D-lui Grigorie Manolescu, artist
dramatic, București.
D-lui Făgărășanu, inginer, Sinaia
D-rei Natalia Romalo, Sinaia
D-rei Zoe Davila, Sinaia
D-lui S. Bodnărescu, Dorohoi
(Pomârla).
D-lui Ioan Ianov, deputat, Iași
D-lui Duiliu Zamfirescu, București
D-lui D. Aug. Laurianu, București.
- D-lui Leon Negruzzi, Iași.
D-lui Jacques Negruzzi, Iași.
D-lui Maurocordato, Iași.
D-nei Maria C. Negruzzi, Iași
D-lui Nicu Gane, Iași.
D-lui Basile Pogor, Iași.
D-lui P. P. Carp, Iași.
D-lui Crupenschi, Iași
D-lui I. M. Melik, Iași
D-lui N. Culianu, Iași
D-lui St. G. Vârgolici, Iași
D-lui P. Paicu, Iași
D-lui V. Bossi, Iași
D-lui Liciu, Iași
D-lui Tassu, Iași
D-lui Enacovici, Botoșani
D-lui Boldur, Botoșani
D-lui Ștefan Gane, Botoșani
D-lui Miculescu, Botoșani
D-lui Iosif Chernbach, Botoșani
D-lui Grig. Cozadini, Roman
D-lui Georges Racoviță, Iași
D-lui Bastaki, Vaslui
D-lui N. Lupașcu, Vaslui
D-lui P. Donici, Vaslui
D-lui Șubin, Vaslui
D-lui Vas. Alexandri, Sinaia
D-lui Georges Bengescu, Paris
D-lui Disescu, deputat, București
Panteli, București

Această însemnare a persoanelor cărora Titu Maiorescu și Ana Rosetti țineau să le facă cunoscută căsătoria lor are însemnătate pentru cunoașterea relațiilor de prietenie sau de simplă cunoștință în societate ale lui sau ale familiei soției sale, înfățișându-ne prin aceasta o evocare a atâtor nume din societatea românească de acum 50—60 de ani. De aceea, am scotit plină de un interes deosebit, cel puțin pentru unii din cititori, lectura acelei liste; o dăm aci în întregime. Numele cărora le-am pus la sfârșit, sus, o cifră (1, 2, 3...., 26) — sânt șterse cu o linie, ceea ce înseamnă sau că mai fuseseră scriși odată, sau că nu li s'a mai trimese invitarea (cum fusese, la început, intenția); unora (ca Teodor Măldărescu, M-Ile Moyen, Lecomte) poate fiindcă fuseseră de față la celebrarea căsătoriei; altora, din alte motive.

D-lui Candiano-Popescu, București
 D-lui Grig. Petroni, București
 D-lui Slăvescu, judecător, București
 D-lui Nanoescu, Curtea de Argeș
 D-lui Jean Linche, București
 D-lui Wachman, București
 D-lui General Vlădescu, Pitești².
 D-lui General Budișteanu, Târgoviște
 Ioan Marghiloman, București
 Alex. Marghiloman, București
 Scar[lat] Pherekyde, București
 Culoglu, Prefect, Constanța³.
 Anton Brăiloiu, fost Prefect, Craiova
 Alex. Lahovary
 Alex. Știrbei
 Maior de Marenzeller, Craiova
 General Manu, București
 Anica Suțu, București
 Nicu Rosetti, București
 Nicu Iacovaki, București
 3 Cerchezi,
 Burelli

Cele franceze:
 André Lecomte du Nouy⁴.
 Comte Wesdehlen, Stuttgart
 Comte Diesbach, Paris
 Gavarry, Paris
 Ers. de Bothmer, Christiania
 Baron Rothenhan, Paris
 Ministre Busch, Bucarest
 Comte Wallwitz, Bucarest
 M-ile Moyen⁵.
 Grisebach, Port-au-Prince. Haïti
 Graf Leyden, Rom? Paris?
 Etienne, Galatz
 M-r de Willamov, Bucarest
 W. de Kotzebue (Riga)
 Miss Clarke
 Guilloux, Paris

M-me Louise Falciola,
 Zinowieff, St. Petersburg
 M-me Callimaki-Catargi
 Georges Bellio, Paris
 Georges Bibesco, Paris
 Alex. Bibesco, Paris
 M-me de Bassilly, Budapesth,
 M-me Duchateau, str. Dionisie, 60
 Comte Tornielli, Bucarest
 Coutouly, Bucarest
 Dragoumis, Bucarest
 Rhangabé, Bucarest
 Heidler v. Eggeregg, Bucarest
 Capitain Schneider, Bucarest
 Hoorik
 Michotta
 Calice,
 Saurma
 Pfuehl
 Fenner
 Baron Guillaume, Constantino-
 ple⁶
 Hoyos,
 Seculicz
 Chevalier⁷
 Mr. et M-me Goden, Munich
 Catherine Balsche
 M-r et M-me Dodun des Perrières, Iassy
 Mr. et M-me de Suzzara
 M-ile Rivage
 White.
 Gasser,
 Schuyler*
 Rallou Brancovano

Continuare române:
 Episcopul Popasu, Caransebeș⁹
 Costache Popasu, Brașov
 Veloyan, Caransebeș¹⁰
 Protop. Ghidiu, Oravița
 Emmanuel Grădișteanu, Prez.
 Curtea de Conturi, București

*. Toate numele de la *Baron Guillaume* până la *Schuyler* sânt scrise pe de marginea celor de mai sus, de mâna D-nei Maiorescu; cele d'intâi patru șterse apoi.

- Emil Costinescu, deputat, Bucu-
rești
- D-na Maria Paianu, Craiova
- D-na Maria Paris, Craiova
- D-nul și D-na Nae Murgășanu,
Craiova
- D-nul și D-na Deputat Dimi-
trie Bibescu, Turnu Severin ¹¹
- D-nul și D-na Grig. Bengescu,
Craiova
- D-nul și D-na Const. Bengescu
Craiova
- D-na Maria Hagiadi, Craiova
- M-me Efimia Opran ¹²
- Col[onell] Argetoianu, București,
str. Clem[enței], 15
- Maria Oteteleșanu, București,
str. Clem[enței], 15
- Maica Luxița Florescu, Bucu-
rești, str. Clem[enței], 15
- D-nul și D-na Urdăreanu, Cra-
iova
- D-na M. Titulescu, Craiova
- Cleopatra Lecca, Craiova
- D-nul și D-na Constant, Cra-
iova
- D-nul și D-na Vasile Lascăr, de-
putat, București
- D-nul și D-na Gheorghe Chițu,
fost ministru, București
- D-nul și D-na Nicolae Grecea-
nu, Craiova
- D-nul și D-na Dr. Culcer, Târ-
gul Jiului
- D-na Sevastița Pârâianu, Târ-
gul Jiului
- D-na Elena Economu, Târgul
Jiului
- D-nul și D-na Cămărășescu, de-
putat, Târgul Jiului
- D-nul și D-na Cacalețeanu, Cra-
iova
- General Haralamb, București
- D-na Sofia General Solomon,
București, strada Banului
- D-nul și D-na Gârleșteanu,
Craiova
- D-na Sevastia Roscowschi, Cra-
iova
- D-nul și D-na Dr. Roscowschi,
Craiova
- Manega ¹³, București
- Georges Philippescu ¹⁴, Bucu-
rești
- Pencoyici,
Profesorii [de la] Universitate
Tocilescu,
Ureche,
Francudi,
Odobescu.
- M-me Maria Roznovanu, Iași
- M-me Zoe Stourdza, Iași *
- M-me Zoe Alcaz, Iași
- M-me Agripina Sturdza, Iași
- M-me Zulnie Sturdza, Târgul
Ocnei
- D-nul și D-na Ioan Prăjescu,
Iași
- D-nul și D-na General Duca,
Iași
- D-nul și D-na Ioan Duca, Iași
- D-nul și D-na Ioan Ralet, Iași

*. Fosta soție a lui I. A. Cantacuzin (Zizin), de care s'a despăr-
țit apoi. — Ei i-a dedicat Alecsandri „înșiră-te Mărgărite“, ca o mân-
găiere, după moartea a doi copii ai ei. În corespondența dintre Alecsan-
dri și Edouard Grenier (fost în 1854—56 secretar particular al
Domnitorului Grigore Ghica: v. *Lettres inédites du poète roumain*
Basile Alexandri à Edouard Grenier, publiées par Georges Gazier, Paris,
1911) e adesea vorba de soții Cantacuzino, ai căror prieteni erau. În
1857 Alecsandri trimete lui Grenier traducerea franceză a poemei
„Înșiră-te mărgărite“: *Lés Perles*, conte populaire. Dédie a M-me
Zoe C...“

- D-nul Alecu Filitti ¹⁵, fost Prezid.
Curtea de Apel București
- D-nul George Const. Negruzzi ¹⁶, Iași
- D-na Anna Sturdza, Iași, Copou
- D-nul și D-na Nicolas Soutzo, Iași
- D-nul și D-na Mihail Soutzo, Iași
- D-nul și D-na Alex. Soutzo, Iași
- D-nul și D-na Scorțescu, Iași
- D-nul și D-na Lascăr Catargiu, Golășei, Galați
- D-nul și D-na Nicu Catargiu, Golășei, Galați
- General Florescu, București
- General Savel Manu, București
- Barbu Bellio, București
- Georges Cantacuzino, București
- D-na Luxița Cantacuzino, București
- D-nul și D-na Dim. Morouzi, București
- D-na Maria Blaremburg, București
- D-nul și D-na Nicu Filippescu, București
- D-na Asica Filippescu, București
- D-na Sultana Cretzianu, București, [strada] Știrbei Vodă vis-à-vis Spit. militar
- D-na Maria Ollănescu, București, strada Griviței
- D-nul și D-na Costică Ollănescu, București, str. Fântânei
- D-nul și D-na Grigorie Ollănescu, București, str. Griviței
- D-nul și D-na Grig. Soutzo, București, str. Colței
- D-nul și D-na Nicu Moscu, București, str. Minervei
- Princesse Alex. Panaioti Ghica, București, str. Dionisie
- D-nul și D-na Ștef. Vladioianu, București, str. Dionisie
- Princesse Marie Filippescu, București, Calea Victoriei
- D. Căpitan G. Pherekyde, Botoșani
- D-na Zoe Slătineanu, Calea Dorobanților
- D-nul și D-na Grigorie Lehliu, str. Semi-cerc
- D-nul și D-na Theod. Văcărescu str. Fântânei
- D-nul și D-na Ioan Văcărescu
- D-na Ecaterina Văcărescu, Cal. Victoriei
- D-na Sult. Tufeanu, Asil Slătineanu, Calea Dorobanților
- D-na Ariada Iorgulescu, str. Dreaptă
- D-nul și D-na Ștef. Iorgulescu, str. Dreaptă
- D-na Alexandrina Titeanu, Calea Victoriei, casele Pascal
- D-na Maria Titeanu, Calea Victoriei, casele Pascal
- D-na Jeoni Grădișteanu, otel Mano
- D-nul și D-na Const. Grădișteanu, Cal. Victoriei
- D-nul și D-na Const. Cornescu, str. Romană
- D-na Maria Manu, Calea Victoriei, casele B. Catargiu
- D-nul și D-na Alex. Catargiu, Calea Victoriei, casele B. Catargiu
- D-na Ecaterina B. Catargiu, Sinaia
- D-nul și D-na Effingham Grant, București, Villa Belvedere, lângă Fabr. de tutun
- D-nul și D-na Effin[gham] Grant
- D-na Felicia Racoviță, str. Primăverei
- D-nul și D-na Const. Racoviță, str. Primăverei
- D-na Ecaterina Slăniceanu, Palat, Bucur[lești]
- M-e Olga Maurogheni, str. Italiană
- Princesa Natalie Ghica, strada Episcopiei
- Constantin Exarchu, str. Pensionatului
- Const. Boerescu, str. Clementei
- Grig. Păucescu, str. Clementei
- Grig. Triandafil, str. Fântânei
- D-na Elisa Cerchez, str. Fântânei

- D-na Elisabeta Cerchez, Ploiești, Bucov
- General Fălcoianu, str. Amzei
- D-na Ana Cretzianu, str. Amzei
- D-nul și D-na Sandu Negri, Bârlad
- D-nul și D-na Col[onel] Sandu Crupenschi, Iași
- D-nul și D-na Urechia, str. Știrbei Vodă
- D-nul și D-na Mitiță Sturdza, str. Mercur
- D-nul și D-na Mihail Soutzo, str. Romană
- D-na Marie Cantacuzino, strada Doamnei
- D-na Maria C. A. Rosetti, str. Doamnei
- D-na și D-nul Vintilă C. A. Rosetti, str. Doamnei
- D-nul Mihail Corne, str. Brezoianu
- D-na Maria Corne
- D-nul și D-na G. Apostoleanu, Focșani
- D-nul și D-na George Ghiță, Focșani
- D-nul și D-na Tufelcică, Focșani
- D-na Alexandrina Sideri, Focșani
- D-nul și D-na Caton Lecca, Bacău
- D-na Elisa Dăscălescu, Focșani
- D-nul și D-na Ioan Brăescu, [str.] Popa Tatu, 16
- D-nul Grigorie Bengescu, str. Fântânei, 50
- D-na Elena Trăsnea, str. Grivitei
- D-na Elena Golescu, Paris, rue Beaujon, 21.
- D-ra Maria Bengescu, Paris
- D-nul și D-na Grig. Manu, Cal. Dorobanților
- D-na Ecaterina Golescu, Paris
- D-nul și D-na Nicu Trăsnea, București
- D-na Teresa Golescu, Calea Victoriei, casa Formac
- D-na Eufrosina Bogdan, Iași
- D-na Maria Mihăleşeu, Calea Victoriei, colțul grăd. Episcopiei
- D-na Maria Casimir, Calea Victoriei, colțul grăd. Episcopiei
- D-nul și D-na General Victor Cretzeanu, str. Fântânei
- D-nul și D-na Nic. Mandrea, str. Fântânei
- D-nul și D-na Col. Gigîrtu, Turnu Severin
- D-nul și D-na Col. Grădișteanu, str. Romană
- D-nul și D-na Dr. Keresteny, str. Romană
- D-nul și D-na Edgar de Herz, str. Romană
- Princesa El[ena] Cuza, Ruginoasa
- D-nul și D-na Crătunescu, str. Colței, 45
- D-na Elena Vieroșanu
- D-nul Vasilie Cutzarida, str. Clopotar[i] 10 bis
- D-lor George și Const. Golescu, str. Polonă
- D-nul și D-na Col. Sergiu Băicoianu, str.
- D-na și D-nul Col. Poenaru, [Calea] Dorobanților [scris de Ana Maiorescu]
- D-na Maria Sc. Fălcoianu, str. Romană
- D-nul și D-na Michel Balș, str. Carol
- D-nul și D-na George Lahovari, str. Vestei
- D-nul și D-na Grig. Lahovari, str. Pensionatul
- D-nul și D-na George Filiti, Proc. gen., Cal. Victoriei
- D-nul Adolf Cantacuzino
- D. Brătășanu, Craiova
- D-nul și D-na Zamfir Broșteanu, Craiova
- D-nul și D-na Dr. Măldărescu, deputat, București
- D-nul și D-na Tache Ionescu, dep., Știrbei Vodă
- D-nul Nicolae Fleva, dep[utat], strada] Scaunele

- D-na Elena Slătineanu, str. Gri-
vița, 57 *
- D-na Elena Oteteleşanu, Calea
Victoriei
- D-na Lința Budișteanu, strada
Manea Brutaru
- D-na Elena Budișteanu, str. Clo-
potari
- D-nul și D-na General Cernat,
Calea Victoriei
- D-na Ecaterina Berindei, str.
Cosma, 14.
- D-nu și D-na Logadi, str. Cos-
ma, 14.
- D-na Ana Dimitrie Berindei, str.
Bis. Amzei, 3
- M-lle Rivage, la Sc. Phereky-
dis, str. Bis. Amzei,
- D-na Pulcheria Rosetti, Iași
- D-na Catinca Ghika, născută
Bals
- D-na Marie Ghika, Iași
- Nicolae Hurmuzaki, Cernăuți
- Baron Stîrcea, Cernăuți
- D-nul și D-na Catargi, Cernăuți
- D-ra Lucie Ghika, Cernăuți
- D-na Cleopatra Cantacuzène,
str. Griviței Școala [de] Po-
duri [și] Șosele
- D-nul și D-na George Duca,
Școala Poduri Șosele
- D-nul Emile Lahovary, str. Puțu
cu plopi
- Baron Petrino, fost ministru,
Cernăuți
- I. A. Cantacuzène, casele Jean
Caretaș
- D-na Zotta, Cernăuți
- D-na Petrino, Cernăuți
- D-na Paraschiva Atanasiu, str.
Viitoru[lui]
- Alexiu, București
- D-na Burghеле, Iași
- D-na General Cerkez, Iași
- D-nul și D-na Teodor Rosetti,
str. Povernei
- D-nul și D-na Ștefan Borănescu,
str. Zboru No 9
- Mitropolitul Moraru, Cernăuți
- Episcopul Melchisedec, Roman
- D-nul și D-na Ion Ghica, Lon-
dra
- D-nul și D-na Dimitrie Ghika,
Berlin
- D-nul Scarlat Ghika, judecător,
București
- Rădoi, Președinte Trib., Buc.
Mavrodin¹⁷
- D-na Calliopi Steege, Iași
- D-nul și D-na Macri, Iași
- D-na Maria Greceanu, Pârâul
Glodului
- D-nul și D-na Nicu Ceur-As-
lan, Iași
- D-nul și D-na Nicu Casimir,
Iași
- D-nul și D-na General Adrian,
strada Corabia
- D-na Elisa Sturza, Iași
- D-nul și D-na Alexandru Stoia-
novici
- D-na Maria Stoianovici, Iași
- D-nul și D-na Mavrodin, strada
Primăverei, Casele Bogacer
- D-nul și D-na George Lătescu,
Iași
- D-nul și D-na George Robescu
Galați
- D-nul și D-na Maior George Co-
stache, Bârlad
- D-nul și D-na Maior Stere, Bâr-
lad
- D-nul și D-na Ștefan Sturza,
Bârlad
- D-nul Ion Manolache Costache,
Bârlad

*) Până aici, numele sânt scrise de Titu Maiorescu; de aici
înainte, până la Cogălniceanu inclusiv, sânt scrise de Ana Maiorescu;
după aceea, până la Georges Sturdza-Miclăușeni de Titu Maiorescu;
apoi, până la D-nul Sordony inclusiv, de Ana Maiorescu; restul, iarăși
de Titu Maiorescu.

- D-nul și D-na Dimitrie Ghika, fost prefect, Bacău
- Domnița Elisa Filipescu, șoseaua Kiseleff
- D-nul și D-na Othon Suțu, str. Belvedere
- D-na Elena Conduratu, strada Scaunele
- D-nul și D-na Colonel Costaforu, Giurgiu
- D-na Maria V. Boerescu, strada Pensiónatu[lui]
- D-nul și D-na Doctor Drăghiescu, colțul strada Pensiónatu[lui]
- D-nul și D-na Dr. Dimitrescu-Severeanu, str. Batiște
- D-nul și D-na Constantin Stoicescu, strada Batiște
- D-nul și D-na Constantin Leca, strada Primăverei, Amzei
- D-nul și D-na Constantin Leca, strada Colței
- D-nul Constantin Bălcescu, str. Victoriei 55 bis (Comitetul Pensiiilor).
- D-nul Dr. Babeș, Universitate
- D-nul Ioan Calenderu, strada Renașterii
- D-na Maria Schlatter, Intrarea Cișmegiu
- D-na Sultana Bascoveanu, str. Dorobanților
- D-na Elisa Rahtivan, str. Cometa
- D-nul și D-na Ioan Polysu-Micșunești, str. Buzești, 86
- D-nul și D-na Dimitrie Polysu, Calea Victoriei
- D-nul [Const.] Hiotu, Ziarul „Epoca“
- D-nul Ion C. Grădișteanu, „Epoca“
- D-nul și D-na Gr. Vulturescu, str. Mercur.
- D-nul Anghel Dimitrescu, str. Regală
- D-nul și D-na St. Mihăilescu, str. Colței
- D-nul Alexandru Giuvara, deputat, str. Primăverei, 50
- D-nul Stroiici, deputat, Botoșani
- D-nul și D-na Nicolaide, fost prefect, Focșani
- D-nul Hânțescu, Galați
- D-nul Abgarovici, Galați
- D-nul și D-na Prodan, Galați
- D-nul Dr. Young, strada Modei
- D-nul și D-na [D.] Carp, Președ. Tribunal, strada Clopotari
- D-na Ecaterina Moscu Hotel [de] France
- D-nul și D-na Colonel Robescu
- D-nul și D-na General Greceanu
- D-nul și D-na General Barozzi
- D-nul Dimitrie Olănescu, Viena
- D-nul Ioan Bălăceanu, Constantinopol
- D-nul Nicu Racoviță
- D-nul și D-na Apostoliadi, casier la Casa [de] Depuneri
- D-na Smaranda Vlădoianu, Calea Victoriei
- D-na Ecaterina Florescu, strada Frumoasă
- D-nul și D-na Maior Odobescu, strada Fântânei
- D-nul și D-na Alexandru Odobescu, Hotel Hugues
- D-nul și D-na Hăjdeu
- D-nul Aurelian
- D-nul și D-na Brânză
- D-nul Dr. Felix¹⁸
- D-nul și [D-na] Dr. Fiala Bacaloglu
- Cogălniceanu
- T. Nica
- Slavici
- D-na Elena Bărcănescu, str. Clemenței
- Iacovaki¹⁹
- D-na Zoe Rizo
- Marie Rizo
- Alexandrina Florescu, str. Mercur
- D-nul și D-na Const. Cezianu, Polonă, 31
- D-na Elena Slătineanu, [Calea] Victoriei, Casele Cezianu

- D-nul și D-na Nicol. Glogov-
 [Jeanu], Craiova
 D-na Maria Dumba, Craiova
 D-na Elena Chinezu, Craiova
 D-nul și D-na Ștefănescu, str.
 Eldorado
 D-na Maria Cretzianu născută
 Ștefănescu Calea Victoriei,
 vis-à-vis Palat
 D-na Maria Cretzianu, Calea
 Victoriei vis-à-vis Palat.
 D-ra Maria Philipescu²⁰
 D-nul și D-na General Racoviță,
 Iași
 D-nul și D-na General Rado-
 vitz, București
 Colonel Grig. Stourdza, Târg[ul]
 Frumos
 Prințul Grigorie Stourdza, Iași
 D-nul și D-na Xantho
 Georges Sturdza, Miclăușeni
 D-na Zoe Florescu, strada Semi-
 cerc
 D-na Anna Linche, strada Sculp-
 turei
 D-nul și D-na Teodor Assan
 D-nul Dr. Max
 D-nul și D-na Romalo, str. Pri-
 măverei
 D-nul Pană Pencovici, str. Bre-
 zoianu²¹
 M-me Jacobson?
 D-nul și D-na General Theodory
 D-nul și D-na Ioan Stroescu,
 Roman
 D-nul David Emmanuel
 D-nul și D-na Ronetti-Roman,
 Bacău
 D-nul și D-na Vasile Buzdugan,
 Bacău
 D-nul și D-na Petrache Buzdu-
 gan, Saseut p. Orbeni
 D-nul Const. Câmpineanu²²
 D-nul și D-na Grigore Alexan-
 drescu, strada Fântânei
 D-nul G. Mandrea, Arhitect
 D-nul și D-na Teodor Aman
 D-na Predescu, strada Doroban-
 ților
 Predescu, Casație²³
 D-na General Lupu
 D-nul și D-na Barbu Ștefănescu
 D-nul C. Popazu, Viena
 D-nul Ioan Popazu
 Ioan Moscu?
 Grigore Moscu
 Ianki Bălăceanu
 D-nul și D-na Constantin Bălă-
 ceanu
 D-nul și D-na Panaiot Balș
 D-nul Dimitrie Racoviță
 D-nul Alexandru Racoviță
 D-nul și D-na Const. Filitis, str.
 Colței
 D-nul și D-na Dimitrie Butcu-
 lescu, [str.] Clemenței
 D-nul și D-na Nicolae Rosetti-
 Roznovanu, Iași
 D-nul și D-na George Rozno-
 vanu, Piatra
 D-nul și D-na Ioan Manu, Iași
 D-nul și D-na Emanuel Laho-
 vary, [Calea] Victoriei
 D-nul și D-na Cocreșcu, str. Sf.
 Voevozi
 D-ra Elisa Blaremburg, str. Sf.
 Voevozi
 D-nul și D-na Vasile Calligari,
 str. Sf. Voevozi
 D-na Olga Mavrocordat, Str.
 Scaunele
 D-nul și D-na Măcescu, str. Sf.
 Voevozi
 D-na Văleanu
 D-nul Popovici, baryton
 D-nul Mândreanu
 D-nul Sordony, str. Radu-Vodă
 D-nul și D-na Gr. G. Tocilescu,
 Univers[itate]
 Laurian, Hasdeu, Barbu Ștefă-
 nescu
 Socec
 Teclu, Bucur[ești]
 Davila, București
 Dr. Steiner
 Stăncescu
 D-nul și D-na Stoescu, Cra-
 iova

P-cesse Rallou Brancovano, Pa-
ris
Valerian Urşanu
Nanu
Culianu ²³

Iacovaki ²⁴
Preotul Radu
Volenti, Iaşi
Vulturescu ²⁵
Peucescu ²⁶

Mercuri 9/21 Sept. 1887. Răcoare, spre sara ploaie ca de toamnă. Ieri a dejunat mama la noi, azi M-lle Moyen (Miss). Prima pledare astăzi în noul an judiciar, la Curtea de apel [secția a] 3[-a] (Rădoiu contra Statului). Am terminat astăzi lectura cu Anicuța a lui „*Ekkehart*“ de Scheffel, stranie carte, de straniu interes.

Eu sânt fericit și știu că am făcut *elementar bine* că am luat pe Anicuța, odată ce divorțul era pronunțat — abstracție făcând că o iubesc. Însă din „prieteni“ mei, Teod. Rosetti, slab, ca totdeauna, admis divorțul, dar condamnă căsătoria — ceea ce este din contră moralicește condamnabil, din partea sa ¹.

În privința Berlinului m'am mai liniștit. Dar fizic nu sânt togmai bine, mai am rămășițe de friguri.

Finanțiar stau rău. Trebuie să acoper până la sfârșitul anului vr'o 7000 [de] fr[an]ci datorie flotantă. Cei 10.000 fr[an]ci la Berlin se simt, și încă am să le trimet mult mai mult ².

Joi 10/22 Sept. 1887. A plouat toată noaptea a toamnă. Dimineața la 6^{1/2} ore 9° R.

Vineri 11/23 Sept. Schönster, sonniger Tag, wolkenloser blauer Himmel. Aber um 7 Uhr früh nur 6° R.

Duminecă 13/25 Sept. 87. Zi de toamnă cu soare încântător; dar dimineața spre 6 ore de abia +5° R. —

¹. Cuvintele „slab, ca totdeauna“, „din contră moralicește condamnabil din partea sa“ sânt adaose mai târziu, în locul altora șterse.

². Cuvintele „și încă etc.“ sânt adaose mai târziu.

Mă apuc în fine să scriu ceva pentru Almanachul „Rom|âniei| June“ din Viena¹.

Joi 17/29 Sept. 87. De ieri mai cald, a plouat peste noapte. Astăzi la 12 ore 21° R. în umbră. De 3 zile iau Kissingen și mă plimb o oră dimineața pentru a scăpa de friguri, pe care tot le mai simt.

Vineri 18/30 Sept. La 2 ore 24° R. în umbră!

Tel. Aurel Mureșianu, Brașov

Rog să primiți și din parte-mi exprimarea durerii pentru pierderea bunului tată și distinsului patriot. Maiorescu.

Duminecă 20 Sept./2 Oct. 87. Plouă. La 9 ore termometrul 13° R. Ieri seară la mine consultație cu Naschauer², Basil Brătianu și Missir. Ceaiu și bere, până spre 11 ore sara.

*Facult. de Filosofie și Litere*³.

Curs de Logică

pentru studenții anului II.

Joi în 1/13 Oct. și Joi în 8/20 Oct. la 5 ore, scrisul va fi la Universitate pentru a examina din Logică pe studenții care nu s'au prezentat la acest examen în Iunie 1887.

Prelecțiunile publice din Logică în anul școlar 1887—1888 vor începe Joi în 15/27 Octombrie 1887 la 5 ore și se vor continua în Joile următoare de la 5—6½ ore.

¹. Studiul „Din experiență“.

². Vezi însemnarea din 17/29 Maiu 1887.

³. Inștiințare la Universitate.

Facult. de F[iloso]fie și Litere.

Istoria F[iloso]fiei contimpurane.

Curs comun pentru toți studenții acestei Facultăți.

Prelecțiunile publice asupra Istoriei F[iloso]fiei contimpurane vor avè de obiect în anul școlar 1887—1888 Istoria F[iloso]fiei germane în secolul XIX (Kant, Herbart, Fichte, Schelling, Hegel, Schopenhauer).

Aceste prelecțiuni vor începe

Sâmbătă în 10/22 Octomvrie la 5 ore și se vor continua în Sâmbetele următoare de la 5—6½ ore.

Studenții care n'au depus examenul din Ist[oria] F[iloso]fiei contimp[urane] engleze în Iunie 1887 au a trece acest examen (în scris) Sâmbătă în 3/15 Oct. de la 5—6½ ore.

Luni 21 Sept./3 Oct. 87. Plouă. Termom. 10° R.

Ieri la masă la noi Coralie și Panaite Sevescu și copiii lor, Zoe, Coralie și Griguță, Alex[andru] Brăiloiu și Mitică Rosetti.

Marti 22 Sept./4 Oct. Aseară Teodor Rosetti și Polizu la mine, consultație succesiunea Axinea Balș. — Azi vreme frumoasă, soare, dar dimineața la 7 ore 5° R.

Joi 24 Sept./6 Oct. 87. Azi noros, ceva vânt rece, toamnă. Termom. 8° R. — Ieri la masă Col[onel] Budișteanu, Tinca și copiii, mama, Mitică, Miss, Ella¹.

Sâmbătă. Ceva mai cald, dar cam umed. La 7 ore dimineața term. 10° R. Ieri la mine la masă simpaticul

¹. Fiica cea mai mare a d-nei Zoe Bengescu; măritată apoi Băicoianu.

Eduard Gruber și Mitică Rosetti. — Deseară deschiderea stagiunii Teatrului Național cu remaniata dramă a lui Alecsandri „Ovidiu“, acum în 5 acte¹. Alecsandri aici, ca să asiste.

Luni 28 Sept./10 Oct. 1887.

Teleg. Leprêtre, Berlin, Wallstr. 7.

Zinsen heute expedirt.

Majorescu

La 6 ore consult[ăție] politică la mine cu Teod. Rosetti (care a mai găsit la mine pe Vas. Alecsandri), Carp și Al. Marghiloman. Apoi la 7 ore masă la mine de 12 persoane (Carp, Odobescu, Nicu Cerkez cu soția, Duca cu Olga, Zoe Costaforu, Duiliu Zamfirescui Al. Marghiloman, Mitică). Sara lectura „Friciei“ lui Zamfirescu, nouă schiță³.

Marti la 8.50 dim. plecare cu Gi spre Brăila, unde

¹. În Almanachul II din 1888 al „României June“ a apărut „Actul întâi din Ovidiu (Dramă în 5 acte în versuri)“ cu următoarea lămurire (scrisă, probabil, de Maiorescu — cel care strângea și trimetea la „România jună“ pentru Almanah lucrările prietenilor săi literari la care se adresase pentru a-i ruga să colaboreze la publicația societății studenților români de la Viena):

„Notă. Drama d-lui Alecsandri „Ovidiu“ a fost la început scrisă și reprezentată în 4 acte. Așa s'a și publicat în Convorbiri Literare vol. XIX (Aprilie—Iunie 1885). Însă la noua reprezentare a lui „Ovidiu“ în 26 Septembrie 1887 pentru începerea actualei stagiuni a Teatrului Național din București, D-l Alecsandri a scris un al cincilea act, care în dramă sub forma ei de acum figurează ca actul întâi. Acesta este actul care pentru prima oară se publică în almanahul de față“.

Poate că la această remaniere va fi contribuit — ca o sugestie asupra căreia Alecsandri va fi reflectat mai târziu — scrisoarea din 13/25 Decembrie 1883 a lui Titu Maiorescu. (Vezi *Însemnări zilnice*, vol. II 215—216 și în *Arhiva românească* tom. IV, 1940, o notă despre această scrisoare reprodușă acolo în fac-simile).

³. Publicată în Almanachul II (1888) al „României June“.

[sosim] la 3,48, apoi la 5 din Br[ăila] cu vaporul (soare frumos, foarte cald peste zi) la Galați, unde [la] otel Metropol foarte bună odaie N° 4, cu balcon (numai 6 fr.) și bună mâncare.

Mercuri procesul amânat, sara la otel la masă Hafencapitän Passler cu noi, la 9.40 sara plecare din Galați, și

Octomvrie 1887

Joi 1/13 Oct. la 5 dim. sosire înapoi la București, la gară și Jacques Negruzzi cu Marie, sosind din Iași..... Acum 8¼ dimin. 14° R. Peste zi foarte cald, sara la 7 pe terasă cald.

Vineri 2/14 Oct. 87. A plouat noaptea, acum [la] 7 ore tot ploaie, termom. 9° R.

Duminecă 4/16 Oct. 87. Soare, dar ieri încă ploaie. Termom. la 7½ dim. 8° R., la 9 deja 10°, la 10¼ deja 13° R. în umbră. Ieri, Sâmbătă, la prânz Jacques și Marie Negruzzi, mama, Zoe Bengescu, Aurélie Pandele, Miss, Mitică și Gruber. Sara încă Seveștii. Cetirea unei novele (din Bacău) și a unei schițe psiholog[ice] de Gruber.

Luni 5/17 Oct. 87. Pâclă, dar spre sară vânt rece. Câteva vizite cu Anicuța, între altele la Olga Maurogheni, pierdută în plâns de moartea bărbatu-său, dar poate cam teatrală primire în iatac (strada Italiană), la M-me Barbu Catargi, grande-dame, în penumbră din cauza lipsei unui ochiu, ceva bolnavă, dar foarte matern-amabilă cu Anicuța, încă vie în dorința de răsbunare pentru neexplicatul asasinat al bărbatu-său de acum 25 de ani¹.

¹. Barbu Catargiu, atunci Prim-ministru, a fost asasinat la 7 Iunie 1862, la poalele colinei Mitropoliei, după eșirea de la Camera, cu un glonț tras în ceafă, fiind el în trăsură cu prefectul poliției, N. Bibescu; probabil, asasinat politic, din cauza împotrivirii lui la o deslegare, ce i se părea prea radicală și nechibzuită, a chestiunii țărănești.

Sara pe la 10 ore vânt violent și ploaie rece, Odobescu la mine până pe la miezul nopții, noi doi singuri, corespondența lui cu Ministrul Sturdza pentru întinderea nesfârșitei publicări „Pietroasa“, anecdote politice..., etc.

Marti 6/18 Oct. Vânt și frig. Eu cu paltonul de iarnă la Socec, pentru editarea traducerii Liviei „Es klopft“¹ și a novelelor lui Duiliu Zamfirescu. La întoarcere ceva dureri..., am ieșit la 7 ore, cu blana, să prânzim la Seveștii cu mama și Negruzzeștii, sara și Miss. Am stat până după 11, eu dietă la masă, dar bine de tot. Sară plăcută de familie.

Mercuri 7/19 Oct. 1887. La 7 ore dim. numai 3½⁰ R. Apoi câteva minute soare, încolo noros, pe la 4 ceva ploaie. Atunci term. 6½⁰ R. Am scris astăzi mult la articolul psihologic pentru „România Jună“, aproape gata. Avem deseară la masă pe Teod. Măldărescu cu soția, Olga Duca cu bărbatul, mama și Mitică. Eu aproape restabilit, ceva slăbiciune. Sara préférence, până după 11 ore; cam trivial....

Joi 8/20 Oct. Soare toată ziua, dar la 7 dimineața 2⁰ R, și acum [la] 4 ore de-abia 11⁰ în umbră!

Sâmbătă 10/22 Oct. De la 5—6½ reînceperea cursului de Ist. F[iloso]fiei germane. Lume înghesuită, între alții Odob[escu], Jean Kalindero, N. Filipescu, Steriade, N. Pătrașcu, etc. Introducerea spre Kant făcută cu disertațiunea „Din experiență“, pe care togmai am terminat-o pentru Almanahul „Rom[âniei] June“ din Vienna.

Sara la 7 ore la masă Evreul filantrop spaniolo-anglez Frederic D. Mocatta (London, 9, Connaught Place), vr'o 55 ani, cu spirit („peste 100 de ani, f[iloso]fia metafizică va fi uitată ca și Alchimia“, „trebuie dat Constantinopolul Rușilor, ca să crape“, „viitorul este al Chi-

1. Novela de Carmen Sylva.

nezilor și Americanilor“). Mai era Jacques cu Marie, Juca și Mitică. Eu la culcare la miezul nopții, cam trist, ca de regulă după curs.

Duminecă 11/23 Oct. Soare, dar frig. La dejun, seriosul, inteligentul¹ Nicolai Pेत्रașcu, atașat la min[isterul] de Externe, Duiliu Zamfirescu, Gruber; apoi Jacques. Lectura interesantei și importantei critice bine scrise, dar prea lungi, a lui Petrașcu contra Ștefănescu de la Vrancea², până la 4 ore. Apoi vizite (plihticoase) cu Anicuța, pe frig.

Marti 13/25 Oct. Dimineța la 6½ grădina mea în brumă, termom. +0. Peste zi soare, dar rece.

Ieri sară cu Anicuța la „Orfeu“ în lojă, pentru „Barbu Lăutaru“ jucat de Millo. Reprezentarea în total cam țigănească. Ne-am culcat de-abia la 1 după miezul nopții. Astăzi sara iar Duiliu Zamfirescu, Pेत्रașcu și cam prosticelul Gruber (câte[va] poezii de o „desperare“ obicnuită fără valoare). Duiliu ne-a cetit noua sa novelă dacă (despre Longinus, Decebal și Dochia), „Străbunii noștri“³. Interesantă lucrare, dar am stat iarăși până după ora 1 din noapte. — Eu cam obosit și peste măsură încărcat de lucrări: recursul Poumay contra Primăriei, concluziuni Bürker-Ziegler, raport pentru „Gresham“ din Londra, copiarea disertațiunii „Din experiență“, recursul Baron Bellio, pregătirea cursului de Universitate..., îmi arde capul și-mi mai stă ca un munte să scriu Liviei și să-i revăd și tipăresc traducerea „Es klopf“.

Foarte gentilă, o fericire albă pentru mine, este în toate Anicuța.

Joi 15/27 Oct. 1887. Afară neguros și ceva vânt,

¹. Notă marginală: „N[ota] b[ene]l. Altă părere mai târziu.“

². Publicată, sub pseudonimul A. Costin, în *Convorbiri literare*, 1 Noembrie și 1 Decembrie 1887.

³. Publicată în *Convorbiri literare* 1 Ianuarie și 1 Febr. 1888.

8° R. — Am fost azi în casa mortuară a bătrânului Const. Lecca, amicul tată-meu, care se îngroapă astăzi.

Ieri prima reprezent[are] în abonamentul nostru de Miercurea la opereta franceză în sala Băilor Eforiei. Am fost cu mama și cu Anicuța, se da „La fille du Tambour-major“ de Offenbach. Ce muzică canaille la sfârșitul actului al 2-lea! Frumos un terzett-quartett „le billet du logement“.

Mercuri 21 Oct./2 Nov. 87. Afară dimineața 7° R. Sâmbăta trecută cea mai numeroasă lume la cursul de Ist[oria] f[iloso]fiei contimp[orane]. Apoi sara prânz la Negruzzi cu mama, Juca Costaforu și Juca Bengescu. Sara lectura articol[ului] meu pentru „România Jună“. Duminecă dimineața la 7½ la Sinaia cu Anicuța, Hotel Kirchner, am stat și Luni, vreme foarte frumoasă, m'am înscris cu Anicuța Luni dimineața [la] 10 ore la Castel Peleş...¹.

Am vorbit cu Alecsandri care era la Castel Peleş. *Istoria* lui Mavrocordat (propriet[arul] fostelor case Insti[tutul] Academic din Iași) care a omorât zaraful, dar nu mai putea dormi în casa aia și dormea ziua în caretă, povest[ită] de Alecsandri. *Istoria* Doamnei Roznovano din Iași, cum a fost furată de la ² Ruginoasa de la bărbatu-său Sturdza, împușcându-se fiul său vitreg (frate cu Coco Sturdza) pe scară. Povestită de *Sion* în druil de fer la Sinaia.

Întoarcerea noastră din Sinaia cu simțimântul neplăcut de a fi făcut un *faux pas* cu înscrierea la Castel Peleş. — Sara acasă baie și apoi foarte gemütlich.

Ieri Marți, Anicuța cam răcită, masă la George

1. Mai multe rânduri șterse.

2. Textul primitiv: „furată la Ruginoasa“; la o lectură mai târzie, peste *la* a scris (cu creionul) *de*; probabil a vrut să zică „de la“.

Duca¹ cu Nicu Cerkezeștii, Juca Costaforu, Lentzi Trăsnea, Marie Bengescu, Jean Linche, sara Col[onel] Poenaru cu nevasta. Până la 11½. La întoarcere, Anicuța răgușită de tot. Eu neputând dormi, am cetit până pe la 2, apoi voind să adorm m'a apucat o curioasă neliniște asupra sugrumării mele prin lucrări străine. Vremea prinsă de geaba prin succesiunea Bengescu, loja la teatru, traducerea [novelei] Reginei la Almanachul din Viena, mergerea proastă la Sinaia, dineuri la Duca și Coralie,... traducerea Liviei „Es klopft“, etc. etc. Și eu cu cursuri la Univ[ersitate] și fără câștig de advocatură togmai în vremea asta. Și apoi mai vine și Emilia cu casa ei din Iași, și Rosetti cu succesiunea Balș, și avocatul din Berlin cu fleacurile contra Moritz Appel.

Am trebuit să mă scol din pat și să fumez în odaia busturilor până pe la 3 ore. Mai dormi apoi și lucrează și a doua zi!!

Sara totuși la masă la Seveștii și cu ei la teatru[[l] boulevardului, Mercurea abonam[entul] nostru. Se da „Mascotte“ cu picanta muzică a lui Audran. Foarte bine petrecut. Anicuța răgușită de tot și tușind ceva, dar fără friguri.

Vineri 23 Oct./4 Noembrie 87. Vreme frumoasă. peste zi soare, dimineața la 6¼ încă întunec la masa mea, scriu cu luminări aprinse. La 7 ore dim. +8° R. Anicuța tușește, dar fără friguri. M'am mai scăpat din nomolul lucrărilor.

Vineri 30 Oct./11 Nov. 87. Duminecă ploaie, apoi vreme mijlocie; astăzi la 7½ dim. +9° R. Cad frunzele tare, dar tot mai sânt.

Luni și Marți drum la Galați (apel Danubiana-C. Radu), singur, din cauza tusei Anicuței, Mercuri [la] 5

¹. Arhitect, bărbatul Olghiei Duca, născută Brăiloiu, vara Anei Maiorescu.

dim. înapoi. Am tradus și terminat în Galați și noveleta (rea) a Reginei „Leidlos“ = „Scăpată de suferință“, pentru Alman[achul] „Rom[ânei] June“ din Viena și am trimis Reginei ieri manuscriptul înapoi. Acum vine traducerea Liviei „Es klopft“, de îndreptat și tipărit. —

Ieri Joi (am fost 1 oră în loja noastră la teatrul francez și apoi la gară) la 9,35 sara a sosit din Orbeni Lucie Negri¹ cu fetele ei Cleopatra² (19 ani) și Letiția³ (15, născută la Neapol în vremea erupțiunii Vezuului) și au tras la noi în gazdă. Sânt pe drum la fratele ei Nicolaus [Racoviță]⁴ la Craiova. — Anicuța tot tușește, fără friguri.

Vineri sara prima „Junime“ în anul acesta la mine. Lectură: 5 poezii (lunele anului) de Duiliu Zamfir[escu]⁵. o lectură de Odobescu asupra Meșterului Manole. Prezenți: Odobescu (a mâncat la noi cu Negreștele⁶ și Caragiale), Exarco, Duiliu Zamf[irescu], Nic. Pătrașcu, Col[onel] Candiano, Roșca, Jacques Negruzzi, Caragiale, George Lahovari ([de la Curtea de] Conturi), N. Filipescu, Mitică Rosetti, Găvănescu, Jean Cerkez, Chebapce, Plixis.

Sâmbătă 31 Oct./12 Nov. 87. Cursul meu de Ist[oria] F[iloso]fiei 5—6^{1/2}, îmbulzeală mare (Kant), și damele Negri și d-ra Marie Bengescu, Coralie, etc. etc.

¹. Vară cu Ana Maiorescu. — Orbeni, moșia familiei Negri, în județul Putna.

². Măritată după aceea cu Constantin („Costăchel“) Krupenschi.

³. Măritată apoi cu Vladimir Ghidionescu.

⁴. Fost ministru de culte și instrucțiune publică în ministerul Nicolae Krețulescu (16 Iulie—30 Dec. 1862) și în ministerul Ion Ghica (18 Dec. 1870—11 Martie 1871); frate cu Iancu Racoviță, cel care a ucis în duel pe Ferdinand Lassalle (cf. nota la însemn. din 26 Apr./8 Maiu 1889). — Cf. telegrama din 28 Aug./9 Sept. 1890 și cea din 18/30 Apr. 1891.

⁵. Tipărite în *Convorbiri literare* 1 Aprilie 1888.

⁶. D-na și d-rele Negri.

Sara de la 8 până la 1 !! grozava reprezentare a lui „Don Carlos“, traducere de Jacques Negruzzi, traducere rea, fără farmec, germanisme; Manolescu (Don Carlos) bine, Aristița Manoleasca (Eboli) bine, Posa (Notara) treacă-meargă, Filip II (Petrescu) rău, mască ridiculă. Dar lungimea, dar plixis! Eram în lojă cu Anicuța și damele Negri. Ereintés.

Noembrie 1887.

Duminecă 1/15 Noembrie 87. Anicuța dureri... sara chemat Dr. Drăghiescu. Eu cu 3 dame Negri la quartetul Dimitrescu de la 2—4 în sala Atheneului (lângă Cișmegiu). Anicuța în pat, de Luni spre Marți dureri mari,... în toate zilele doctorul, n'am putut merge Luni sara la soirée Zoe Slătineanu-Linche.

Mercuri 4/16 Noembrie. La 2.45 au plecat damele Negri, mai întâi la Golești la Felicia Racoviță, apoi la Craiova la Nicolaus Rac[oviță].

Eu apoi la Univ[ersitate] până la 6½ concurs¹. — Toate zilele acestea cer întunecat, uneori ploaie, termom. + 5, + 7 R.

Joi 5/17 Noembrie 87. Azi la 7 dimineața —¹⁰ R. Dar peste zi soare frumos. — Am tradus și expediat [la „România jună“] noveleta Reginei „Leidlos“², acum coreg (mare muncă) traducerea novelei Reginei „Es klopft“, făcută de Livia, 117 pag. tipar, îngrijesc și tipărirea la Socec³. Apoi cursul.

Anicuța azi mai bine, dar tot în pat încă pentru câteva zile.

Vineri 6/18 Nov. 87. Dimin. la 7½ ore —⁵⁰ R. fe-

¹. Cf. însemnarea de la 20 Ianuarie 1888.

². „Fără suferință“, publicată în Almanachul II al „României jună“, p. 3—9.

³. Carmen Sylva, *Bate la ușă*. Traducere română de L. M. București. Editura Librăriei Socec & Comp. 1887 (118 pagine).

restrele cu flori de ghiață. Peste zi soare frumos și cald. Gigi... câteva săptămâni, cel puțin, în pat.

Marți 10/22 Nov. 87. A plouat toată noaptea și plouă încă la 10 ore dim. Termom. 8° R. — La 12 cer senin și soare. — Gigi ieri vr'o 3 vărsături. Șampanie înghețată, hapuri de ghiață...

Duminecă 15/27 Noembrie 1887. Gigi Mercuri mai bine, Joi declarat mai bine... Se 'nțelege, tot în pat, și încă vr'o 8 zile cel puțin. Vin alb cu apă, bulion tare, ceva puiu, mult lapte bătut. Drăghiescu doctor plăcut și așezat.

Afară tomnatic, soare de regulă, dimineața temperatura +5, +4, peste zi până la +9 sau 10;

Alaltăieri, Vineri sara, „Junimea” la mine, dar puțini: T. Rosetti, Odobescu, Disescu, Miclescu, Nica, Dui-liu, Pătrașcu, Chebapce, Jacques Negruzzi, actorul Manolescu, Nicu Filipescu. S'a cetit minunat scrisul discurs de introducere al lui Odob[escu] la cursul său archeologic asupra lui Traian¹ și o parte a criticei lui Pătrașcu („Costin”) contra novelelor lui Delavrancea, apoi câteva pasaje din nou apăruta ediție a lui Konaki. — Impresia bună.

Am terminat ieri corectarea în manuscris a grozavei traduceri și a grozavei novele (albern-quatsch) „Es klopft” și a 3-a coală corectură tipar. — Tot ieri cursul Kant la Univ[ersitate]. Multă lume.

Eu, în urma acestei prea mari îmbulzeli de lucru, obosit. Nu mai pot dormi bine. Și acum, deși am adormit ieri de-abia la 1, sânt sculat de la 6 dim. și scriu.

Am câștigat la apel procesul Hagienoff contra Dr. Atanasovici.

Azi la 12 ore deschiderea Camerei de Rege. Miniștri: Prezident Ioan Brăt[ianu] și Ministru de resbel ad-

1. Publicat în *Convorbiri literare*, 1 Dec. 1887.

interim (generalul Alexandru Anghelescu dat afară cu puține zile înainte¹ pentru hoții), Culte D. Sturdza, Interne Radu Mihai, Justiție Stătescu, Externe M. Phe-rekyde, Lucrări Publ[ice] Aurelian, Finanțe Nacu, Do-menii Gheorghian. — *Simultan* opoziția-unită a distri-buit un manifest către „Cetățeni“, semnat capii: D. Brătianu-Lascar Catargi-G. Vernescu, și dedesubt Comi-tetul executiv: General Florescu, N. Fleva, A. Lahovary, C. Boerescu, P. Grădișteanu, Palade“.

Sara adunare a opoziției din Cameră la Tache Ione-scu (Strada Știrbei-Vodă), Carp, eu, Nica, Laurianu, Al. Marghiloman, Cat[on] Lecca, N. Fleva, T. Ionescu, C. Arion, [Alexandru] Giuvara, Dimitrescu (Brăila), Stroici, Nicorescu, Varlam? Carp declară că nu mai e șef de gru-p[are], fiindcă o parte din Junimiști s'au deslipit de el (Pogor, Leon și Jacques Negruzzi, Dimitr[ie G.] Rosetti, Iamandy au trecut la opoz[iția]-unită, Bossy, Gane trec la guvern), și nu mai lucrează cu opoziția din Cameră în urma manifestului de ieri. Mă asociez și eu la această din urmă declarație.

Marți 17/29 Nov. 87. Azi la 7+0. Dar tot toamnă frumoasă, nu zăpadă, unii copaci (măr, păr, gutui) mai au frunze verzi, dar puține. — Gigi mai bine, dar tot în pat încă pentru vr'o 8 zile. — *Novela „Es klopft“*, cu traducerea Liviei, la coala a 4-a de tipar în corectura a doua.

Duminecă 24 Noembrie/5 Decembrie 1887.

Prezenți la mine Pogor și Jacques Negruzzi.

Pogor și Jacques zic că la căderea lui I. Brătianu vor veni la ministeriu elemente din Opoziția-Unită, și aceștia poate vor aduce à la remorque din Junimiști în Ministeriu sau poate nu.

Maiorescu zice că la căderea lui Brătianu va veni

¹. Adaos mai târziu: „și apoi condamnat“.

la ministeriu cineva din grupul junimist (fie T. Rosetti, fie Carp) și că numai à la remorque des Junimistes vor intra în ministeriu elemente conservatoare din actuala opoziție-unită.

V. Pogor, I. C. Negruzzi, T. Maiorescu ¹

Sâmbătă 28 Nov./10 Dec. 1887. Anicuța tot în pat, mâine sânt 4 săptămâni de când e în pat.....

Afară încă nici un fulg de zăpadă.

Ieri am primit 2 exemplare gata din „Bate la ușă“ și le-am trimis Liviei la Berlin.

Am scris alaltăieri primul articol în „Rom[ânia] Liberă“ asupra discursului parlamentar al lui Alex. Djuvara. Mâine voi scrie ultimul (cel politic).

Ieri peste zi cu Zoe Bengescu și cu Marie Bengescu la Dr. Soutzu pentru a vedè pe nebunul Golescu, apoi cu ele (emoționate) la Capșa.

Sara „Junimea“ literară la mine, cu Odobescu, T. Rosetti, Carp, Jacques Negruzzi, George Lahovari, M. Balș (ginerele lui Gudgiu), Chebapce, V. A. Urechie, T. Speranță, C. Miclescu, Duiliu Zamfirescu, Leon Negruzzi, Nisipeanu. Un articol (prost) asupra școalelor, de Chebapce, 3 traduceri orașiene de Ollănescu, lectura scrisorii cătră mitropolitul Veniamin de Konaki, și apoi discuție interesantă asupra scăderii averilor boierimii în generația noastră. (Emigr[anți] francezi sub Napol[eon] I la noi, de aci mergerea noastră în Franța, luxul, diviziunea averilor din lipsă de majorat în timpul ideilor egalitare, care au împiedicat refacerea averilor prin vechiele abuzuri și în necapacitatea fiilor de boieri de a câștiga prin ei înșii).

¹ Câte trele semnăturile, proprii. — Sus, la marginea acestui pasaj, e scris (cu creionul, probabil mai târziu): *Pariu*; iar în josul semnăturilor, tot astfel: (Am câștigat pariul în Martie 1888. Vezi mai jos 22 Martie. T. M.).

Decembrie 1887.

Marți 1/13 Decembrie 1887. De azi noapte ninge, și ninge și acum tare. Termom ± 0 . Prima zăpadă!

Gi tot în pat... — Eu am terminat și articolul II și cel din urmă „Asupra discursului Djūvara” pentru *România Liberă*¹.

Duminecă 6/18 Dec. Până ieri frig, zăpadă înghețată, Mercuri -7° , Sâmbătă dim. -5° R. Astăzi plouă, $+2^{\circ}$ R.

Ieri pe la 12 s'a sculat Gi din pat, am dus-o (genunchii slabi, ceva amețală) în odaia busturilor și a rămas întinsă pe canapeaua mea până la 8 ore sara. — La masă la mine Leon Negruzzi și Mitică Rosetti.

In sufletul meu plixis.

Joi 10/22 Dec. 1887. Vreme frumoasă, soare, termom. la 11 ore dim. în umbră $+1^{\circ}$ R.

Anicuța ieri ziua numelui și multe vizite și depeși... speranță de grabnică însănătoșire.

Ieri mi-a spus Carp că I. Brătianu i-ar fi zis că eu conspir cu vre-o putere străină. Infamă intrigă! În urma aceasta și în înțelegere cu Carp cer audiență la Rege.

Domniei-Sale

Domnului Adjutant-General și Prefect al Palatului

I. Grecianu

Domnule Prefect,

Am onoare a Vă ruga să binevoiți a interveni pe lângă Maiestatea Sa Regele pentru a solicita marea favoarea a unei audiențe pentru mine.

În cazul când Maiestatea Sa ar fi dispus a-mi acorda audiența, și știind cât ține Maiesta[tea] Sa ca serviciile publice să fie îndeplinite cu exactitate, îmi cer

¹. Apărute în *România liberă* 28 Noem. și 3 Dec. 1887.

voie a nota că poimăine Sâmbătă între 5 și 6½ sara am cursul meu de Profesor la Universitate.

Primiți, etc.

T. M.

fost Ministru, deputat
Str. Mercur, 1

Duminecă 15/25 Dec. 1887. Azi cer întunecat, ceva zăpadă pe acoperișe, a plouat ieri și a nins ceva peste noapte. Termom. +0. —

Azi se scoală Gi definitiv din pat....

Der König hat mich den Tag nach meinem Verlangen, also für Freitag (vorgestern) 6 Uhr die Audienz bewilligt, ich bin bei ihm bis 7¼ geblieben (General Georges Mano war unmittelbar vorher bei ihm); französ[isch] gesprochen. König *sehr* liebenswürdig und vertrauensvoll zu mir; nahm die Sache gut auf; erklärte sie als einen Gegenversuch der Collectivisten um seine (des Königs) eigenen Versuche zu Carp's und meiner Verständigung mit Brăt[ianu] zu paralsiren. Klagte über Brat[ianu]'s Misstrauen, sonst aber für ihn. — Ich sagte ihm scharf die Gefahr der inneren Lage. Er hofft eine Lösung durch unseren Eintritt in's Minist[erium] Bratianu!!! Ich sprach (leider) dem König von der Bestechlichkeit des Kammer-Vice-Präsidenten Dimancea (Dossier Appelhof Galatz N° 655 din 1885, vom Brailer Tribunal?).

Mercuri 16/28 Dec. 87. Diner parlementaire distingué au Palais. Nouveau service en argent. Roi froid, Reine très aimable avec moi. — Pluie, neige. Dans la nuit vers Jeudi violent vent.

Jeudi 17/29 Déc. 1887. Ciel très clair, mais vent sec, —6° R.

Vendredi 18/30 Déc. 1887. Hier plaidoyer monopole

Poudres contre Ministère guerre en appel. — Aujourd'hui ciel couvert, — 3° R.

Tel. Zoe Costaforo, Paris, rue Séguier, 1.

Félicitations, embrassons mami.

Deux Majoresco

Samedi 19/31 Déc. 1887. In der Nacht viel Schnee gefallen, jetzt tiefer Winter draussen, um 7½ früh — 6° R.

Duminecă 20 Dec. 1887/1 Ian. 1888. Zăpadă mare, cer senin cu soare, dar ger. La 8 dimin. — 10° R.

Ieri s'a disolvat Camera, Senatul rămâne (tras la sorți pe jumătate); alegerile Camerei pentru 23—25 Ianuarie, convocarea noiei Camere la 7 Fevruarie 1888.

Miniștri astăzi: I. Brătianu, Prezid[ent] și la Resbel.

D. Sturdza	Culte.
Aurelian	Lucrări Publ[ice].
Stătescu	Justiție.
Radu Mihai	Interne.
M. Pherekyde	Externe.
Gheorghian	Domenii.
Nacu	Finanțe.

Ieri am terminat cursul de Is[toria] f[iloso]fiei contemporane pentru acest an calendaric. Începutul lui Herbart.

Gi nu iese încă din casă, dar umblă prin odăi în *robe de chambre*.

Luni 21 Dec. 1887/2 Ian. 1888. Azi dimin. la 7½ ore la termometrul meu din grădină — 15° R=19 centigrad.

Tel. Advocat Pavelescu, Brăila.

Recursul făcut. Însă aranjare astăzi posibilă. Dacă primiți 3800 conveniți, putem termina îndată. Rog răspundeți urgent.

Maiorescu.

Marți 22 Dec. 1887/5 Ian. 1888. Lună superbă la 7 ore dimineața, termom. —21° R = 27° Cels. Cel mai mare frig, multă zăpadă. Apoi soare.

Joi 24 Dec. 87/5 Ian. 88. La 7 dim. —16° R. A fost peste noapte cerul cam acoperit. Deseară plecăm cu Gigi la Viena, eu la Liège apoi¹.

Călătoria vacanța [de] Crăciun.

Joi sara am plecat din Bucur[ești], la 7³/₄, pe —15° R. și nu era sleeping-car, rămăsese la Vârciorova, din întârziere de zăpezi. Dar în clasa I la mijloc ne era cald. Mai călătorea și I. Calenderu, fostul ministru belgian Rollin-Jacquemine și de la Pitești și Dim. Sturdza.

Până la Vârciorova 1¹/₂ ore întârziere, dar acolo am găsit sleeping încălzit și ne-am pus în el îndată, până la Pesta (à pers. 15 franci). Pe la 6 ore dimineața de Vineri (—16° R.) la Orșova cafea cu lapte (s'au suit în tren și Natalie Romalo cu Const. și Marie Sutz, copilul și instructorul, dar cl. II până la Pesta! N'au putut continua alaltăieri și au petrecut noaptea în Orșova).

Vineri 25 Dec. 1887/6 Ian. 1888. Am ajuns la Pesta de abia la 4¹/₂ după amiazi, scăpat² trenul Viena, prin urmare rămas în Pesta, otel Hungaria; in Pesta —7° R. Dar odaia otelului rece, etag[iul] I, spre Dunăre, 2 paturi, 6 fl. Sara mâncat foarte bine la otel și muzică bună de țigani civilizați.

Sâmbătă 26 Dec. 87 la 8 dim. din Pesta, la 12,35 de amiazi în Viena; cu noi în vagon cl. I și Suțestii cu Natalie. La Viena ninge și frig, —7° R. La „Erzherzog Karl“, mezzanin, N° 12, plăcută odaie cu vederea pe

¹. Pentru fixat cu concesionarii Monopolului Pulberei, proprietarii fabricii de pulbere de la Lăculețe, răscumpărarea ei de către Stat.

². În text, franțuzismul *măncat*, familiar soției sale.

stradă. — Sara la Theater an der Wien, noua operetă de Johann Strauss „Simplicius“. Nu prea.

Duminecă 27 Dec. 87/8 Ian. 88. Eu la Cassian¹ între 11—12. Apoi flori pentru Gigi (Mărgăritărele și Erica în 2 oale, numai 1 fl. și 50 kr.), apoi prânzit la Leindinger, apoi dormit. Sara la Operă „Zauberflöte“ — impresie mediocră. La eșire ploua, termom. +1° R.

Luni 28 Dec. 87/9 Ian. 88. Plouă, term. +4° R.

Cumpărături: (vezi și mai târziu)².

Marți 29 Dec. 1887/10 Ian. 1888. Viena. Azi uscat și cerul închis. Termom. +4° R. — Ieri sară în Bugtheater „Erbförster“, tragedia lui Otto Ludwig. Foarte bine jucată: Baumeister (Erbförster), Agate Bârsescu (Marie), în roluri mici Krastl, Lewinsky, Schöne, Meixner, Gabilon.

Tel. Dallemüller, Liège.

Arrive demain Mercredi soir Liège Hôtel Suède pour consultation Monopole Poudres.

Majoresco.

La sfârșitul anului și având a pleca singur pe 4 zile la Liège, mi-am făcut următorul testament scris pe hârtie deosebită.

Testamentul meu,

scris, datat și subscris cu propria mea mână.

1. Jumătate din toată averea mea o las ca parte legitimă fiicei mele Livia.
2. A patra parte din avere o las fostei mele soții Clara născută Kremnitz.
3. Ceailaltă pătrime din avere o las soției mele Ana născută Rosetti.

¹. Vezi *Insemnări zilnice* vol. II, 221, 326, 357, ș. u.

². Urmează lista de cumpărături: obiecte de îmbrăcăminte, cărți, note de muzică, etc. (cu însemnarea prețurilor).

Pătrimea soției mele Ana i se va da în numerar din primii bani disponibili. Dacă moștenitorii nu vor voi să vândă casa mea, situată în București, str. Mercur 1, o evaluez eu la 100.000 franci și rog să se respecte această evaluare pentru a se putea face îndată calcularea pătrimei din averea mea totală.

4. Afară de acea pătrime din avere, soția mea Ana va lua și toate obiectele mobile din casă, precum și toate manuscriptele, scrisorile, tablourile și gravurele.
5. Însă micul tablou („grisaille”) de Eustache Lesueur îl las vechiului meu prieten Dr. W. Kremnitz.
6. Soția mea Ana va locui încă un an după moartea mea în casele din strada Mercur 1 și va avea în acest timp casa întreagă la dispoziția ei, fără a fi supărată de nimeni.
7. Din biblioteca mea își vor alege mai întâi soția mea Ana (pentru sine și pentru soru-mea Emilia) și fiică-mea Livia (pentru sine și pentru maică-sa Clara) cărțile ce le vor voi.

Din cărțile rămase după această alegere, soția mea Ana va da câte una drept aducere-a-minte la studenții mei înscriși la Facultatea de Filosofie și Litere din București în mom[entul] morții mele. Ear restul cărților se va trimite drept dar din parte-mi Gimnaziului român din Brașov. Costul transportului acestor cărți se va preleva deosebit din banii succesiunii.

8. Rog pe d. Teodor G. Rosetti să binevoiască a primi sarcina de executor testamentar, sperând că simplele dispoziții de mai sus nu-i vor da prea multă osteneală.

București, 23 Decemvrie 1887.

Titu Maiorescu

Marti 29 Dec. 1887/10 Ian. 1888 la 5,25' din Viena (Westbahn) spre Liège. Bilet cl. II *ducere și întoarcere*, (valabil 11 zile) de la Viena la Colonia 115 mărci. De la Colonia la Liège cl. I, numai *ducere* 15½ mărci (*ducere și întoarcere* e numai 2 zile valabil). Vagon direct Passau-Cöln. Pe la Rin vreme frumoasă, deși cam negură. termom. +6° R.

Mercuri 30 Dec. 87. Încântătoare prima stație belgiană Dolhain (vechiul Limburg). Pe la 5 ore sara în Liège, ploaie, +6° R. Hôtel de Suède, odaia N° 11 cu balcon, etag[ia] I, 6 fr., cheminée. Sara conferință la mine cu bătrânul Dallemagne și cu Herman Müller asupra răscumpărării monopolului pudrelor de Statul român. Pe la 9 ore sara prânzit la Café Vénitien în piața teatrului, elegant. Apoi la Cercle Grétry (prost café chant[ant]) și la Pavillon Flore, teatru local cu bere și fumat.

Telegr. Mme Majorescu, Wien, .

Erzherzog Karl.

Bien arrivé Hôtel Suède.

Joi 31 Dec. 87. Vizitat Palais de Justice (curtea), eglise St. Jacques și St. Paul. La 9½ convorbire cu Müller, apoi cu el acasă la o adunare a acționarilor (5, între cari inteligentul inginer Vatrin), legalizarea procurei prin notar, apoi la consulul român din Liège. Prânz la otel la 2 ore, bun, dar scump. La 5½ plecare din Liège, la 7,5 sara în Colonia, Rheinischer Hof, otel cl. II, vis-à-vis frontal Dom.

Din Herbersthal *Telegr.* Mme Majorescu, Wien,

Erzh[erzog] Karl.

Gut beendet. Heute abend Cöln, Rheinischer Hof.
Samstag früh Wien.

[Anul] 1888.

Vineri 1/13 Ianuarie. Colonia. Ieri sară 5' în Reichshallen-theater,.... bête. Dimineața cu început de migrenă, termom. în Colonia —1° R. La 9 ore dim. din Colonia, la 12,36' în Mainz: mâncat, dormit la un otelaș în apropierea gărei, apoi telegrafiat

Tel. Mme Majoresco, Wien,

Erzherzog Karl.

La mulți ani!

Term. în Mainz ±0. — La 4,17' din Mainz în sleeping-car (cu bilet de cl. II, din Mainz la Viena 11 Mk). A fost bine, m'am întins, am cam dormit, dar frig, ferestrele înghețate peste noapte, pe la 6¾ zi de cetit, zăpadă pe aici până la Viena.

Sâmbătă 2/14 Ian. la 10½ dim. sosit în Viena. Termom. —1° R. Fericit cu Gigi. *Cumpărături*, mâncare la Breying¹.

Sara, la „Orfeum“, foarte vesel. (Loja procurată prin telefon de la otel).

Duminică 3/15 Ian. Viena. Sara la Karltheater noua operetă de Alfons Czibulka „Die Glücksritter“. Actul al 2-lea bun.

Telegr. Seiner Eminenz Bischof Popasu, Caransebeș.

Komme mit meiner Frau morgen Montag abend Schnellzug Caransebeș. Bitte uns 24 Stunden aufnehmen.

Majorescu

Luni 4/16 Ian. Dimin. 8,25' din Viena, cl. I, sara la 9½ Caransebeș, unde Bartolomei la gară cu careta Episcopului. —12° R. Primire foarte amabilă. Șampanie. Episcopul mai verde decât oricând cu 80 de anii săi!

¹. Urmează lista de cumpărături: obiecte de îmbrăcăminte, cărți (Georges Elliot, Darwin), etc.

*Martți 5/17 Ian. 88. Caransebeș. Vizita General[ului]
Traian Doda la mine. Sara Velovan. Prânz, cină. La 9,22'
sara am plecat spre București. Foarte frig, dar în drumul
de fier cald. Zăpadă multă pe aici, de la Pesta încoace.*

*Tel. Roza, la Majorescu,
Bucarest, Strada Mercur, 1.*

Kommen morgen Mittwoch 10 Uhr früh.

Majorescu.

*Mercuri 6/18 Ian. 1888. Sosire la 9½ dimineața în
București. Zăpadă, frig, sanie. Term. —9° R. Rămăși
acasă. Gigi bine. Sara baie. — M'am întors din drum cu
625 franci, cheltuiți 2000 cu amplete cu tot.*

*Joi 7/19 Ian. 1888. La 8 dim. —9° R. Cer senin. Eu
cam trist.*

*Tel. Episcop Popasu,
Caransebeș.*

Cele mai călduroase felicitări și mulțumiri.

Ana, Titu.

*Vineri 8/20 Ian. 1888. Aseară lună frumoasă, însă
azi dimineață —15° R.*

*Tel. România Jună, Wien, 8, Café Schaeffel.
Da!¹ Maiorescu*

*Tel. Nicolae Boldur-Iepureanu
Botoșani.*

Felicitări și mulțumiri.

Maiorescu.

Tel. Pechnitz, Fabrikdirector, Sascut.

Besten Dank und Glückwunsch.

Majorescu.

¹. Probabil, răspuns la o întrebare despre trimeterea arti-
colului său *Din experiență* (sau al vre-unuia din ceilalți colabo-
ratori) pentru Almanahul „României Jună“.

Duminică 10/22 Ian. 88. Dim. la 7½ ore — 16° R., cer senin. Eu Duminicile cam plixis, zu wenig Anregung¹. Ceva dureri în gât. Coryzarium.

Luni 11/25 Ian. 88. La 7½ ore dim. — 7° R. A suflat vânt ceva mai cald peste noapte. La 8½ soare. — Astăzi, spălându-mi dinții, am văzut în câteva scuișături sânge. Dar nu e nici o probabilitate să fie din plumâni, ci numai o pătură superficială a gâtlejului iritată de răceală și de coryzarium.

D[omniei] sale

Doamnei C. Slăniceanu,

Dama de Onoare a M. S. Reginei.

Doamna mea,

Am onoare a Vă ruga să binevoiți a solicita de la M. S. Regina o audiență, în care să am favoarea de a prezenta Maiestății Sale pe soția mea.

Știind cât ține Maiestatea Sa ca serviciile publice să fie îndeplinite cu exactitate, îmi cer voie a adăoga că Joia și Sâmbăta după amiază sânt ocupat în mod oficial cu prelecțiile la Universitate.

Primiți, Vă rog, doamna mea, încredințarea înaltei mele stime.

T. M.

fost ministru

Strada Mercur, 1.

Marti 12/24 Ian. 1888. Ieri sară la 8½ ore (eu vorbeam câteva minute cu Mișu Skina pentru răscumpărarea Monopolului Pudrelor în biblioteca mea), plecase Juca Beng[escu] (a mâncat la noi) și venise maman cu Coralie, Anicuța scuișure de sânge, întâi în batistă, apoi mulțisor în lighian. A venit să-mi spuie după plecarea

¹. Adaos mai târziu, cu creionul: „Presimțire rea pentru Marți 12 Ian.??”.

lui Skina, tare impresionată. N'am spus rudelor, penibilă situație — a mai venit și Sevescu, și de-abia după 10 au plecat. Apoi ne-am pus în pat¹, Anicuța cu capul mai sus, eu cetind Niemeyer, pe la 1 din noapte am adormit, Anicuța ațipind; pe la 6^{3/4} m'am trezit, am plâns un moment dimineața amândoi, apoi am reluat cu rezoluție firul vieții.

La 9^{1/2} m'a luat Mișu Skina la I. Brătianu la ministeriul de resbel, era și Vas[ile] Brătianu (advocatul) față. A rămas să-i dau în scris condițiile. —

Afară viscol, —7° R.

Tel. Dallemüller, Liège.

Commencé. Envoyez première procuration legalisée
ministre Bruxelles. Majoresco

Mercuri 13/25 Ian. Afară liniște, zăpadă nouă. La 7 ore dimin. — 11° R! — Anicuța nu a mai avut vărsare de sânge, ceva mai liniștită, deși vizibil „plouată“. — Peste zi apoi soare, cer senin.

Sara pe la 7^{1/4} Anicuța iar o mai mică vărsare — scuire de sânge (a doua; prima Luni sara la 8^{1/2}); apoi cam desperați la masă și spre munca mea sufletească, la 8 studenții Facult[ății] de Litere la mine. Anicuța s'a pus în pat și a rămas liniștită; eu am trecut în odaia busturilor la studenți; erau vr'o 18; a vorbit C. Lupu despre 4 principii pedagog[ice] după idea evoluțiunii; bine și natural. Apoi critică, apoi ceaiu și fumat. Pe la 10^{3/4} s'au dus. A fost bine.

Joi 14/26 Ian. 1888. Dim. la 7^{1/2} ore —5° R. Anicuța în pat, fără nou atac. Sufletește cam greu.

Sâmbătă 16/26 Ian. 1888. Dim la 7^{1/2} ore —5° R. Ani-

¹. Construcție după limba germană „sich zu Bette legen“ sau după fr. „se mettre au lit“.

cuța idem. De la 5—6½, când eram la cursul meu la Universitate, o ninsoare așa de deasă, încât la eșire treptele de la Univ[ersitate] pe stradă erau cu totul troienite și până la 10 sara, când a încetat ninsoarea, zăpada de 1 metru alocuri. — Sara „Crucea-roșie“ la Eforie, Beiz[adê] Mitică.

Duminecă 17/29 Ian. 88. Zăpadă enormă, la 8 ore termometrul —3° R. — La 11 consultație la mine pentru Anicuța, de Dr. Chr. Buicli, Dr. Drăghiescu și D-na Dr. Cuțarida-Crătunescu. O diferență la auscult[atie] s'a constatat (?) între vârful plumânei drepte (în dos) și celei stângi, dar încolo nu semne mai grave. O vesicitoare (de 8 ore) la spatele drept, pilule de ergotin cu chinină, și după trecerea oricărui pericol de hemoptizie cură de arsenic. Verile la munte.

Eu sânt liniștit și acum convins că nu e nici un element de ftizie.

Sara la masă Miss, apoi Seveștii, Marie Negruzzi (Jacques a plecat ieri la Iași pentru alegerea sa de deputat la 23 Ianuarie), Juca Bengescu și Lentzi Trăsnea.

Luni 18/30 Ian. 88. Cer senin, soare, dar dimineața la 8 ore —4° R. Zăpadă enormă, a mai nins ceva ieri cu fulgi foarte mari. Eu am într'una dureri de gât, alaunul nu-mi face nimic și m'am cam ferit de coryzarium, din cauza unei iritări Lunea trecută, cu sânge în scuipatul flegmei.

Marți 19/31 Ian. 1888. Gâtul mult mai bine. Termometrul azi dimineață —1½° R. Copiez scrisoarea alăturată, scrisă ieri, o trimet azi.

Frl. Livia Majorescu, Berlin, Friedrich-Wilhelmstr. 23
(für Mama'n) ¹.

¹. Urmează o lungă scrisoare (6 pagine) în limba germană, dând fostei sale soții informații liniștitoare în privința asigurării zestrei de 100.000 de lei pentru fiica lor și a rentei de 6000 de lei aur anual pentru dânsa.

Mercuri 20 Ian./1 Febr. 88. Termom. la 7 ore dimineața +2½° R. Se topește zăpada, o mare umezeală pretutindeni. Gâtul meu bine de tot, dar Vilamov² [are] difteritis și mulți alții inflamații de gât.

Anicuța slăbită de vizicatoare, poate și enervată de ergotina cu morfină. Azi s'a sculat din pat, dar mai slabă decât când s'a pus. Ziua, pe chaise-longue în odaia mea.

Ieri sară am terminat la Univ[ersitate] concursul pentru catedra de Psiholog[ie], morală religioasă, etc. la Seminarul București (Prezidam juriul cu Nițulescu și Găvănescu). Candidatul P. Gârboviceanu, simpatic tânăr, a izbutit. După proba orală am trecut pe 10' în loja noastră, dată mama-i, Marie Negruzzi și Juchi[i]. Era beneficiul Romaneaschi[i], Francesca da Rimini).

Astăzi la masă Sander Brăiloiu și Miss. Ne-a cetit Sander traducerea sa a unei piese de Moser. Bine făcută românește, dar auzirea ei atentă obosea pe Anicuța.

3 ore consultare cu Me Callimaki-Catargi.

Joi 21 Ian./2 Febr. 1888. Peste noapte vânt, azi dimin. termometrul la 8 ore —5½° R. Apoi soare. Anicuța mai bine. — Sara, după cursul meu de Logică, iar Sander și Miss la masă, apoi actul al 4-[lea] din traducerea comediei lui Moser. Pe la 10 Seveștii. Anicuța s'a dus să se culce. Ceilalți până la 11½.

Vineri 22 Ian./3 Febr. La 8 dim. —11° R.!!! A nebulnit vremea. — Anicuța iar un singur sputum cu sânge închiegat: la vederea lui, amuțită, ca o pasăre bolnavă. Pe urmă mai remontată.

Sâmbătă 23 Ian. La 7¼ dim. —7° R. Cer senin. Am fost cu Iacov[achi] de am votat cand[idații] opoziț[iei] în col[egiul] I.

¹. Cf.: Sănătatea d-lui Willamoff, primul-secretar al legățiunii ruse este în pericol. Aseară a fost un consult medical. *România liberă*, 22 Ianuarie 1888.

Luni 25 Ian. 88. La 8 ore dim. —8° R. Cer senin. Ieri la masă la noi [Grigore] Buiucliu, Sander, Sevescu, Lentzi Trăsnea, Coralie. Juca [Bengescu] și Marie [Negruzzi]. Sara Me Lucie Negri cu fiică-sa Cleop[atral] ¹.

Alegerile coleg[iului] III făcute azi.

Mercuri 27 Ian./8 Febr. 88. Cer senin, dar azi dimineafă la 8 ore —11° R. Tot ger, de la 17/29 Dec. ține acest frig, va să zică [de] 40 [de] zile.

Anicuța mult mai bine. Aseară, la masă la noi Lucie Negri cu Cleo, mama și Măldăreștii.

Alegerile terminate. Vr'o, 50 [de] opozanți, vr'o 130 guvernamentali. Inșă anti-dinasticismul pronunțat: Panu (condamnat încă pentru insulta Regelui prin Presă), Tzoni (dat în judecata Univers[ității] pentru insultarea Regelui la sosirea sa în Iași). Aleși la Iași, în prima linie la coleg[iul] II, Blaremburg, idem la Brăila. Resu („Să se plece sau să plece!“ ²) la Galați, P. Grădișteanu la Turnu-Severin, A. Cuza ³ tot acolo în balotaj la colegiul III, adulatorul regelui ⁴ căzut la Ploiești și ales de pomană în coleg[iul] III apoi, aleși Fleva, Diuvara, Tache Ionescu, Caton Lecca, căzuți Aurelian, Codrescu, Coco Dimitrescu în balotaj, ridicolul cu Niki Xenopol, retras în ultimul moment la București, cu toate stăruințele lui Beizadea Mitică, etc. Căzut absolut Al. Lahovary, în balotaj General Mano, — vechii conserva-

¹ Vezi însemnările de la 30 Oct/11 Nov., 31 Oct., 4/16 Nov. 1887, 15/27 Aug. 1888.

² Vorbă spusă de Resu, la adresa Regelui, la o întrunire publică a opoziției-unite.

³ Fiul Domnitorului Cuza. Cf. despre el vol. II. 110. 182.

⁴ Pe cât se vede dintr'o informație din *România liberă* de la 26 Ianuarie/7 Febr. 1888, ar fi vorba de fostul ministru C. I. Stoicescu: „Guvernul ținând cu orice preț să scoată deputat pe giuvaerul Stoicescu, în urma căderii de la Ploiești, l-a ordonat candidat la col. III de Ilfov“ (unde a fost ales: ales de asemenea și la colegiul III de Prahova; v. *România liberă* 27 Ian./8 Febr. 1888).

tori încetați, cu toată alegerea lui Lascar Catargiu. Vernescanii reduși la zero al lui Vernescu slab ales.

Din ai noștri, 2 Marghilomani, Carp, I. Negruzzi.

Joi 28 Ian./9 Febr. 1888. Nu pot dormi, sânt 6 ore dimineața. Termometrul la 8 ore dimîn. —13° R!!

Aseară, studenții la mine; a ținut Cărbuneanu o confer[ență] asupra insuficiențelor științifice ale evoluționismului lui Herb[ert] Spencer (foarte ager, dar exagerat), o avea scrisă, dar a ținut-o liber. Apoi Robin (cel cu gramatica franceză) o bună notiță scrisă asupra axiomelor. Superficial în discuție Lupu¹. Curios este... Rădulescu-Motru². Erau încă față: Dianu³, Burghеле⁴, Procopian, Antonescu Teohari, Mitrescu Filon, Locusteanu, Popa G.⁵, Moldoveanu⁶, Paulian, Demetrescu⁷. Anușca, Raica (sau Rocneanu?)

Ieri peste zi Știrbei la mine. Sfătuirii politice, apoi Macri din Iași, idem.

Vineri 29 Ian./10 Febr. 88. Dimin. la 7½ ore —12° R = —15° Cels. Eu nu prea dorm, și Anicuța mai slabă. Vizită la Mitropolitul Primat Iosif. El crede nemerit să se retragă Brăt[ianu].

¹. Constantin Lupu, în urmă profesor de filosofie (și director) la liceul din Focșani. Cf. mai sus însemnarea din 13/25 Ian.

². „Motru“, adaos deasupra rândului mai târziu. (Numai după terminarea studiilor universitare în țară, și anume în timpul studiilor sale în Germania, și-a întregit C. Rădulescu numele său patronimic).

³. Ioan Dianu, mai apoi profesor de limba latină la Seminarul Central și după aceea conferențiar la facultatea de filosofie și litere din București; † în 1938.

⁴. Mihail N. Burghеле, intrat apoi în cariera diplomatică, fost ministru plenipotențiar, fiul lui Nicolae Burghеле, unul din prietenii de aproape ai lui T. Maiorescu. (Vezi *Însemnări zilnice* vol. I, 134, 237, 262, 340; vol II. 14, 22, 32 (nota), etc.

⁵. Gheorghe Popa-Lisăanu.

⁶. Leonte Moldovanu.

⁷. Marin Demetrescu, după aceea profesor de istorie și director la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din București și mai târziu profesor la Academia Comercială din Cluj.

Sâmbătă 30 Ian./11 Febr. 88. La 8 ore dim. —9° R.
De la 10—10½ la I. Brătianu în Ministeriul de Resbel
pentru răscumpărarea monopolului Pulberilor.

Tel. Dallemüller, Liège.

Après longue discussion dernier prix possible un
million six cents mille. Si vous acceptez, signons trans-
action soumise ratification Chambre. Attends reponse.

Maioresco.

Sara plixis. Începe a-mi fi viața grea, și lipsită de
orice interes¹.

Duminecă 31 Ian./12 Febr. 88. Ceață înghețată;
dimin. la 7 ore —12° R. = 15° C.

Tel. Dallemuller, Liège.

Prix comprend tout, excepté matières premières et
marchandise.

Februarie 1888

Luni 1/15 Febr. 88. La 8 ore dim. —10° R.

Tel. Jacob Landau, Berlin.

Errera, Bruxelles.

Wegen allgemeiner Umstände Vertagung morgigen
Processen rathsam. Xantho billigt. Bitte Antwort.

Majorescu.

Marti 2/14 Febr. 1888. La 7½ ore dim. —4° R, ceață.

Tel. Dallemuller, Liège.

Reçue approbation prix excepté matières, poudre,
marchandise. Avertirai moment opportun de votre
arrivée.

¹. Adaos mai târziu: „Descurajat de boala de piept a
Anicuței“.

Vineri 5/17 Febr. 88. Ieri și azi la $7\frac{1}{2}$ dim. — 1^0 R. Peste zi ceva mai cald, cam negură, încetul cu încetul se topește zăpada. — Anicuța *mult* mai bine... Ieri dimin. Al. Lahov[ary] la mine, sara de la 9—12 Al. Știrbey. Politică.

Peste zi a nins ceva, dar termom. $+0$.

Telegr. Herman Muller,
Paris, Grand Hôtel.

Ne venez pas encore. Signerons probablement demain Convention qui sera soumise Parlement. Ecrirai Liège.

Sâmbătă 6/18 Febr. 88. Azi am subscris convenția cu I. C. Brătianu, ministru de resbel ad-interim, pentru răscumpărarea Monopolului pudrelor de la dd. G. Dallemagne & H. Muller din Liège.

Duminecă 7/19 Febr. 1888. Ieri, încă negură, umed, spre sară vânt ceva mai cald, care a împrăștiat toată ceața, azi cer splendid, soare, totul se topește: ulițele imposibile, ghețare curgătoare pe jos, încă ceva zăpadă pe acoperișe. Ieri încă unele sănii, azi numai birji. Termometrul la 7 dim. $+1^0$ R, la 4 ore $+4^0$ R.

La masă Juca [Bengescu] și Sander, sara Esarcu.

Marți 9/21 Febr. 1888. Ieri iarăși negură; sara, ceva vânt rece. Azi dim. nori. La 7 ore termometrul -2^0 R. Pe la 10, ninsoare cu fulgi groși. Din nou atac de iarnă! — Ieri, bine-venit procesul Oppler cu 5000 fr[an]ci incasați.

Cu Carp politicărie multă iarăși. A fost între 5 și $6\frac{1}{2}$ cu Marghil[oman] la mine în urma întrevederii ce a avut-o astăzi cu I. C. Brătianu și ieri cu Sturdza. Dificultate Carada, care cerem noi să iese de la Bancă.

La masă la noi, Odob[escu], Coralie și Sevescu. mama, Jacques, Aurélie Pandeli, Miss, Pेत्राșcu. Marie [Negruzzi, bolnavă], (asemenea Marie Berendei invitată cu Generalul, și neputând astfel veni amândoi).

Sara, până la 11, lectură passim din Jurnalul des Goncourt.

Mercuri 10/22 Februarie 88. M'am sculat la 5½. Nu mai pot dormi bine. Ferestrele iarăși cu flori de ghiață. Termom. la 6½ — 5° R.

Sara, studenții, conferința lui [Leonte] Moldoveanu, fără metod și claritate.

Joi 11/25 Febr. 88. Întunecos Term. la 8 dimin. + 0. Curs de Logică la Univ[ersitate] 5—6½. Dimineața am cumpărat de la casa Spicq un Bechstein Stutzflügel pentru 2500 frci hârtie, 500 plătiți îndată, vechiul pianino dat drept 450, apoi 80 fr. %, mai sânt dator 1630 lei hârtie în rate mensuale de 163 până la 1 Dec. a. c., restul în plăți lunare cu termin final după 10 luni. — La 7 ore, masă la noi cu Lucie și Cleo Negri, D^{nul} și D^{na} Colonel Candiano[-Popescu], Aurélie Pandele, Alexandrina Burelli¹, A[lexandru] Djuvara, C. Esarcu, Emil Lahovary și Duiliu Zamfirescu. Foarte plăcut, sara până după miezul nopții. Anicuța frumoasă în rochia neagră de mătase, veselă, inteligentă.

Vineri 12/24 Febr. Ploaie! Zăpada se duce de pe acoperișe, ghiața udată pe strade, bălți și văgașe umplute cu apă pretutindeni, term. + 5° R.

Sara, „Junime“ la Jacques, prima în acest an 1888. Puțină lume, din cauza timpului, cam mort lucru.

Sâmbătă 13/25 Febr. 88. La 7½ ore dim. — 2½° R. Picături de ploaie înghețate sub crengile arborilor (vânt rece peste noapte). Zăpadă și ghiață pe strade și acoperișe.

Duminică 14/26 Febr. 88. Dim. la 7½ ore — 4° R. Sara și mai frig. Ghiață pretutindeni. Anicuța bine de tot.

1. Viitoarea soție a lui I. L. Caragiali.

Luni 15/27 Febr. 1888. Ziua de naștere. Am 48 de ani. M'am sculat la 5½ dim., ca să lucrez pentru ediția „Aforismelor“ lui Schopenhauer. La 6 ore e încă noapte. Lucrez cu lampa. Termometrul la 8 ore dim. —7° R = —9° C. Ferestrele cu ghiață groasă.

Sara, la masă mama, Coralie și Sevescu, Marie și Jacques, Tinca (Col[onelul] Budișteanu se certase cu ea și nu venise), Juca, Mitică. După masă, Luțica Negri cu Cleo, — très gais et gemüthlich. Quadrille. Musique.

Marți 16/29 Februarie 88. Cer senin, dimineața —9° R. Ger și vânt sec înghețat!!

La masă la Nicu Cerkez (vis-à-vis) cu Anicuța. Și Jacques cu Marie, Al. Lahovari, Jean Cerkez cu nevasta, Col[onel] Poenaru cu nevasta, Nicu Iacovachi cu nevasta, Emil Lahovari. Sara, Olga Duca cu George. George Lahov[ary] (care à propos de Carada credea că la cumpărarea rentei pentru 2 milioane, folosindu-se de ½ procent are 100.000 fr[an]ci), — până când i-am spus eu că atunci are numai 10.000. Și e membru la Curtea de Compturi). Gregoriadi de Bonachi ne-a cetit un fleac de poem. — Foarte vesel și gentil Nicu Cerkez; dineul cam lung.

Mercuri. Dim. la 8 ore —9° R. Ger.

Joi 18 Febr./1 Martie 1888. Nu mai dorm bine. Sânt 6½ ore dim. Afară a început să ningă fulgi mari și nu prea deși; dar termometrul —7° R. Curioasă nesfârșită iarnă. Revăd „Aforismele“ Schopenh[auer] pentru tipar.

Sâmbătă 20 Febr./3 Martie 88. Azi noapte a mai nins, după ce ieri fusese soare și frig. Azi la 8 ore dim. —5° R. Cerul cam închis.

Pe la 12, soare. La 3 ore, prima eșire cu Gigi (fri-coasă, cu mașonul la gură). Am fost la N. Cerchez (vizită de digestie), la Félicie Racoviță, la C. Racoviță, la

Lentzi Trăsnea și apoi am dus-o la Zoe Costaforu (unde lumea acestui „ricevimento“ foarte amabilă cu ea).

Duminecă 21 Febr./4 Martie 88. Cer senin. La 7 ore dim. — 6° R. — Am avut 3 zile ceva dureri în gât. Astăzi a[u] trecut. — Prelucrez „Aforismele“ Schopenhauer. Peste zi, soare.

Adunarea la „Orfeu“ a Opoziției-unite între 2 și 3½ ore. Plimbare cu Anicuța.

Luni 22 Febr./5 Martie 1888. M'am sculat la 5 ore. Mă cam agită gândurile, mai ales un fel de neliniște finanțiară. — Zăpadă proaspătă văd pe stradă.

Ieri Duminecă seara (fusesse la masă la mine Duiliu, Pेत्राșcu, Juca Beng[escu] și Sander Brăiloiu, apoi sara, în absența mea, Jacques și Marie, Coralie și Sevescu, 3 Negri — și Nicu¹ e aci) de la 8½ la 10¾ intrevedere la P. Carp (Strada Doamnei) cu Prințul Dimitrie Ghica și Teod. Rosetti pentru combin[ăție] ministerială. — Ghica contează în momentul de față pe *majorit[atea] Camerei actuale*, după promisiunea lui I. Brătianu (valabilă din cauza fricei lor de persecuție). Prin urmare Dim. Sturdza și Ferechide să rămână din vechiul minist[eriu]. Am opus eu contra lui D. Sturdza considerările auzite azi de [la] Al. Djuvara (că el la Externe reprezintă Conv[ențiunea] consulară cu Germ[ania] și ale mele: lipsa de simpatie pretutindeni. Carp și Beizadè susținându-l, pentru regularitatea tradiției *externe*. — Apoi eu Culte, Berindei Războiu. Teod. Rosetti Guvernat[or al] Băncei [Naționale]. Se mai vorbea de Men[elas] Germani, de Protop[opescu]-Pache, de Georges [Gr.] Cantac[uzino]. Dar toți preferind pe Al. Știrbei la domenii. Beizadè nevrând a înțelege că nu e loc pentru el și luând Internele. Atunci Carp i-a cerut unele districte din Mol-

¹. Bărbatul Luciei Negri.

dova și a vorbit contra Simulescu, Take Anast[asiu], etc. — Astfel Carp Finanțe. Eu i-am prevenit că am să desfac faptele lui Sturdza [la Culte], Beizadè: „Bien entendu. Br[ătianu] aussi était mécontent de lui“.

La întoarcere acasă, pe la 11 ore, Teod. Rosetti (iar cu cunoscutul său „mal de mer“) îmi zice că el nu e încă sigur de a accepta Guvern[at]oratul Băncei. I-am răspuns cam sec, să o spuie asta lui Beiz[adeà] Mitică și lui Carp, că nu eu formează ministeriul.

La întoarcere acasă, ceva ungemüthlich: toți așteptând știri de la mine și eu nezacând nimic; Anicuța obosită și iritată de „indiscreția“ rudelor de a fi stat atâta timp la ea obosită.

Martți 25 Febr./6 Martie 1888. Wieder grosses Schneegestöber!! Alle Strassen und Dächer wieder voll Schnee! Communicationen unterbrochen. Therm. — 4° R.

Unsere Minister-Combin[ation] gescheitert, weil Brăt[ianu] dem König erklärte, wenn an der Bank (Carada) gerüttelt wird, würde die Majorität das Ministerium nicht stützen, also keine Budgets. Darauf Carp dem Fürsten Ghica erklärt: nein, und Alles abgebrochen!

Carp war zu unvorsichtig scharf¹. Nach meinem Gefühl, hätte die Sache jetzt geschehen müssen. Uebrigens hatte auch Fürst Al. Stirbei trotzdem ich ihm *gestern* um 7½ Uhr früh dazu rieth, *gestern* um 1 Uhr auf der Euphorie dem Fürsten Ghica in meiner und Carp's Gegenwart den Eintritt in's Ministerium verweigert, nach Consult[ation] seiner Oppositions-Freunde.

Mercuri sara. studenții la mine (și Anicuța). Conf[erința] nebună a lui Locuș[eanu] și a lui Popa[-Lisseanu].

Joi 25 Febr./8 Martie. Beizadè Mitică a venit din nou la T. Rosetti pentru a reîncepe combinarea cu noi. Ieri

¹. Notă cu creionul, mai târziu: „(er hat doch Recht gehabt)“.

venise și Al. Lahovari la mine, cu o scrisoare a lui Men. Gherm[ani] cam în același sens. — Am fost la Carp. El a avut la 3—4 ore o nouă întrevvedere cu Beizadea [Mitică] la Eforia Spitalelor. Rezultat: Jūnimiștii vor fi chemați la minister direct. Sara, după cursul de la Univ[ersitate], la Știrbei, 6 $\frac{3}{4}$ —7 $\frac{3}{4}$. Refuză de a intra în minister cu noi fără disolvarea Camerei. Am fost sara de la 9—10 la Alex. Lahovary. Veni apoi și frate-său Jean. — El do-rește tot L. Cat[argi] și Vernescu cu noi. Absurd în momentul de față! Dar dacă ar fi teamă că vine I. Brăt[ianu] înapoi, să primim.

Dimin. —^{2o} R., peste zi topire generală. Vânt cald, primăvăratic.

Sara pe la 11, eu la balul Curții. Regele vorbind ostensibil cu mine peste $\frac{1}{4}$ [de] oră: „Cela dépend main-tenant de vous d'améliorer la situation“. Eu reîntors la 1 acasă.

Vineri 26 Febr./9 Martie. Astăzi la 8 $\frac{1}{2}$ dimineața a murit la Berlin Împăratul Wilhelm I, de 91 [de] ani.

La 7 dim. +0. la 8 ore +1° R, soare, topire, — de pe acoperișe zăpada dispărută, pe stradă apă, apă — în mijlocul stradelor mormane mari, ca de șanț, cu sloiurile de ghiață tăiate din dreapta și din stânga ulițelor. — Eu obosit, dormind rău.

Sara, „Junimea“ la Jacques. Plixis cu lichele (Max. Neagoe; Chebapcea *beat*); Mandrea, Odob[escu], Urechie, prost și impațient la observări, citește o interesantă cer-cetare asupra *stemelor* Moldovei și Valachiei. Stema ve-chie dacică(?) soarele, luna și stelele. În herbul Valachiei corb (nu aquilă; fiindcă atunci când Cantacuzi)n(?) a vrut să puie aquila ca bizantino-romană, a pus în mijlo-cul ei și *corbul* valach). Corbul, probabil ca semn de vre-o familie domnitoare. Bradul cu 2 fig[uri] la dreapta și la stânga sânt semnul lui Radu Negru (?) *novae plantationis*

(din) *terrae Fogarasiensis*: Un Domnitor cu soția sa plantând de la munte (bradul) spre vale o țară nou ocupată, adecã Oltenia. Prin urmare cele 2 fig[uri] nu sânt Const[antin] și Elena, cum spune D. Sturdza, după Mitropolia [din] București; căci mai nainte Mitrop[olitul] Antim credea că aceste două fig[uri] sânt Petru și Pavel. — Zimbrul, bourul moldovean, e vechiu și a rămas așa.

Sâmbătă 27 Febr./10 Martie. Dim. la 7½ ore +1° R. — Eu tot cam rău dormind și *mal à mon aise* din cauza tevăturelor politice. — Am să mă concentrez în procese și Schopenhauer. Mai multă filosofie, Domnule Maiore-scu!! — Gigi în privința asta foarte gentilă și cu minte dar de o hipocondrie de frică de oftică foarte curioasă și greu de învins. Je m'oppose tant que je peux pour que notre maison ne tourne pas à l'infirmierie inutile.

De la 5—6½ f[iloso]fia [lui] Fichte la Univ[ersitate]. Foarte grea de propus, dar studenții cu multă luare a minte.

Anicuța veselă, deși tușește ceva, fiindcă a auscultat-o din nou Dr. Drăghiescu și i-a spus că nu mai are urmă de „engorgement” în plumâni.

Duminecă 28 Febr./11 Martie 1888. La 7 ore dim. +3° R. Zăpada dusă de pe acoperișe. Dar în grădina mea încă de un metru și în mijlocul stradelor de abia se topește mormanele de gheață tăiată. Eu dureri de cap, friguri. Sara la teatru cu Juca [Bengescu] și Tinca [Budișteanu]. Prima reprezent[are] a lui „Gaspar-Vodă Graziani” de Slavici.

Martie 1888

Marti 1/15 Martie 1888. La 6½ ore dim. +3° R. Plouă! Prima zi de babe. Pe la 12 ore câțiva fulgi de zăpadă. Eu am luat ieri ceva chinină, dureri de piept și gât. Dar totuși mai bine azi. Sara răgușit.

Regele și Regina au plecat azi sara la 7,10 la Berlin (cu D-na Slăniceanu, Zoe Davila, General Barozzi) să asiste la înmormântarea de Vineri a Împărat[ului] Wilhelm. Am fost și eu la gară, singurul din opoziție, și alți deputați. Erau față din miniștrii străini numai austriacul Conte Goluchowski și germanul Busch (cu D-na Busch) cu contele Wallwitz. Apoi Prezid[entul] Senatului Prințul Dimitrie Ghica și Prez[identul] Camerei General Lecca, toți generalii (fără Berendei) și colonelii, colonel Bibescu și Jean Kalindero, și *noul* minister format astăzi:

Prez[ident] I. C. Brătianu — la resbel (au refuzat toți ceilalți generali — mai în urmă Berendei).

D. Sturdza, Finanțe.

Nacu, Culte și ad-interim Interne.

Pherekyde, Externe.

Aurelian, Lucrări publ[ice].

N. Gane, Domenii.

Dim. Giani, Justiție.

Mai erau față și demisionații Stătescu și Radu Mihai. — *Lugubră* plecare.

Prințul Ghica vorbind mult cu mine, „que nous avons fait une boulette en ne pas entrant avec lui au ministère“ etc. — D. Sturdza ajutându-mi să-mi îmbrac blana la plecare!

La culcare eu încă 25 centigr. chinin, peste tot 75 cgr. în 24 [de] ore.

Mercuri 2/14 Martie. Sculat la 5 dim. pentru lucrări, prima corectură „Aforism[ele]“ Schopenhauer, de scris Liviei la Berlin și lui Dallemagne la Liège. Pe la 6 ore, zi. La 7 dim. termom. +1° R. Apoi soare.

Tel. Fraulein Majorescu, Berlin.

Friedrich-Wilhelmstr. 25.

Karl und Karmen mit Katherine und Zoe sind
Morgen Donnerstag Mittag Berlin. Titus.

La masă la mine Odobescu, Duiliu și Pătrașcu. Apoi lectura traducerii „Aforismelor“ Schopenhauer. Sara, au asistat și Jacques, Lentzi Trăsnea și Juca Bengescu.

Eu guturaiul cel mai tare ce l-am avut vre-o dată. Cetind, am umplut 3 batiste.

Joi 3/15 Martie. Senin. Dimin. la 7½ ore +3° R. Mare guturaiu. Nu iau nimic contra lui.

Sâmbătă 5/17 Martie 1888. Soare, cald; dimin. +5° R. Azi la 2 ore căsătoria civilă la Primărie a lui Zoe Costaf[loru] cu Jean „de“ Linche. Am fost și noi. Anicuța a ieșit și ieri la plimbare în trăsură.

Ieri, Vineri sara, „Junime“ mai animată la mine: 2 frați Djuvara¹, Carp, Mandrea, Slavici, Carag[iale], Gr. Lahovari, Jacques, Pătrașcu, D. Zamfirescu, Dr. Neagoe.

Duminică 6/18 Martie 88. Cald, soare. Noi la 1½ în cupé acasă la Zoe Slătineanu (Calea Dorobanților), căsătoria religioasă Jean Linche cu Zoe. Celebrată de Mitropolitul. Toată societatea din București înghesuită acolo. Era foarte cald. Anicuța foarte frumușică și plăcând la toți și la toate. Zoe Costaf[loru]-Linche femeie de inimă, foarte mișcată, Linche un fleac. Tristă căsătorie!

Luni 7/19 Martie. Dimin. [la] 6½ ore +7° R. Cer cam întunecat. Zăpada s'a dus, sloiurile de pe strade s'au cărat mai pretutindeni. Dar nici o umbră de verdeată încă. — Lucrez [la] „Aforisme“. Am fost la 8.50' dim. la gară cu bonboane (plecarea Nicu, Luțica și Cleo Negri): mai erau numai Măldăreștii. Apoi la ministeriul de resbel la I. Brătianu pentru accelerarea votării transacțiunii pudrelor. Acolo și Mișu Skina, posibilul prefect de politică. Apoi la Alex. Lahovary. Sara asemenea. Iar combinări ministeriale cu Beizadea Mitică, opoziția [-unită],

¹ Alexandru și Trandafir Djuvara.

2 Junimiști etc. La dejun Juca [Bengescu] și Lenți [Trăsnea], aranjarea odăii române a Anicuței.

Eu tuse cronică, flegmă (nu mult), cam slab, chinimă de vr'o 6 zile. — Anicuța mult mai bine, dar oboșește ușor și i-e frică de orice, sgârâială în piept, etc.

Marți 8/20 Martie 1888. Dimin. la 6 ore +7° R. Eu scriu de la 4, scrisori, jurnal, corecturi, traducerea lacunelor din „Aforisme“. — Sara, prânz cu mama și Juca Bengescu și Pătrașcu, sara [după masă] și Sevescu. Bună lectură Schopenhauer.

Joi 10/22 Martie 88. Cer închis. Dimineața +3° R. Televături politice la mine, Carp, Al. Lahovary, Fleva.

Tel. Grazia Callimaki, Paris

4, Trocadero.

Terme 12 april. Présence superflue.

Am fost pe la 2 ore la M. Kogălniceanu afară la sosea; nu primea, dar e mai bine, după micul atac de apoplexie de acum vr'o 3 zile la Dacia-România. — Frig neplăcut.

Vineri 11/23 Martie 88. Frig umed. La 7½ ore termom. +1° R. Zăpada dispărută în București, dar se zice că a nins ieri la Predeal-Sinaia. — Eu tot cu catarhul meu cronic, deși nu tare. Astăzi tușind, erau șuvițe de sânge în scuipat, vr'o 5 scuipături așa. Pentru a doua oară, prima în Ianuarie. — Ceva friguri, ceva dureri de cap, ceva slăbiciune, dar în grad mic. Pledez, țin lecții, lucrez ca totdeauna și, în fine, ori cum ar fi și ce ar fi, mi-e cu desăvârșire indiferent.

Duminică 13/25 Martie 1888. Dimin. la 7 ore +2° R. Soare, cer senin. Peste zi frumos și cald. Mie mi-a trecut tusea aproape de tot și nu mai scuip sânge. Și frigurile par a fi trecut, dar tot mai iau câte 20 centigr. chinină

dimineața. — La Univ[ersitate] în fine ieri de la 5—6¹/₂ cursul fără lampa aprinsă.

Și Anicuța e mai bine, aproape bine de tot, se îngrășă, iese; ieri a fost la cursul meu la Univ[ersitate] pentru prima oară după boală.

Politica a cam încetat, în momentul de față se zice că rămâne I. Brătianu. Dar astăzi sosesc Regele și Regina din Berlin, de la înmormânt[area] împărat[ului] Wilhelm, și vom vedea.

Sara, la masă, Slavici cu nevasta, Leon Negruzzi, Jacques și Marie, Juca, Duiliu Zamf[irescu], Pेत्राșcu, Mitică. — Apoi lectură Schopenhauer, la care și Sevescu, la sfârșit Coralie cu Grigută.

La 7³/₄ a plecat Jean Linche cu Juca la Paris.

Luni 14/26 Martie 88. Soare, cald, la 8 dim. +7° R. în umbră.

Aniversara [proclamărei] Regatului, noi la Mitropolitul în vizită, atacul poliției ([maiorul] Fănuță) asupra meetingului opozanților la sala Orfeu, N. Blaremburg bătut și alții, capete sparte, deputații opoz[itiei] la Palat pe la 6—7 ore; fereastra porții¹ palatului spartă. Sara, banchetul dat lui I. Brătianu în sala Teatrului [Național], sinistru încunjurată de jandarmi și soldați.

Marti 15/27 Martie 1888. La 12.50' armata la Cameră, ușierul împușcat, mulți bătuți și răniți, N. Filipescu descărcând revolverul, Fleva și Filipescu arestați sara și duși la Văcărești. Mare emoțiune în tot orașul. Mitiță Sturdza îmbrâncit de Carp cu cuvintele: „mișelule!“ Anicuța [cu] Coralie, la Cameră, eu luându-le de la Mitropolit. — La 4 ore +22° R. în umbră. Primele frunze de liliac în grădinița mea.

¹. Recte: a ușei de intrare în Palat. Atunci curtea din fața Palatului era deschisă; după aceea i s'a pus la stradă grilaj mare de fier.

Vineri 18/30 Martie 88. Cald. Dimineața la 7 ore +12° R. — Aceeași situație încordată. Camera în certe și scandal, Regele îndărătnic, minciuni oficiale, serile și diminețile la mine Carp, Roseteștii, Leon și Jacques, Djuvara, etc. — Eu ieri 10—10¼ dim. la Beizadè Mitică Ghica la Eforie, el cu lacrimi în ochi de agitare. — Și, pe lângă aceste, corectura Schopenhauer, curs de Logică și Istoria filosofiei, pledări (astăzi consorțiul Poumay).

Luni 21 Martie/2 Aprilie 1888. Ieri, zi minunată după o noapte de ploaie, soare foarte cald, dar apoi sara iar ploaie. Excursie la Târgoviște, Dealul, Viforîta, de la 8,15' dimineața cu drumul de fier, la 11,20 în Târgoviște, apoi la 5,20' din Târgoviște, la 8,15' sara în București. Foarte plăcut; eram 10: Anicuța cu mine, Olga și George Duca, Jacques și Marie Negruzzi, Juca Bengescu, Sander Brăiloiu, Duiliu Zamfirescu și Pêtarșcu. La întoarcere sara în București, imediat tevătură politică: Mitică, Carp și Teod. Rosetti la mine, Laurianu, etc. A căzut în fine definitiv Duminecă la 20 Martie/1 Aprilie 1888 ministeriul I. Brătianu (cu D. Sturdza, Nacu, Aurelian, Pherekyde, și proștii de Take Giani și Nicu Gane), și Beizadè Mitică Ghica e însărcinat să formeze cabinetul cu noi Junimiștii.

Astăzi Luni, acum la 9¼ dimîn., mă duc la Prințul Al. Știrbey, unde sântem convocați de Prințul Ghica: eu, Carp, Teod. Rosetti. N'a reușit¹ combinația cu Ghica, fiindcă voia și liberali în minister. Regele se gândește acum la T. Rosetti.

Marti 22 Martie/3 Aprilie 1888. Astăzi, la 5½ după amiazi, am jurat în mâinile Regelui Carol ca ministru de Culte și ad-interim la Domenii, Prezident de consiliu și Ministru de Interne Teodor Rosetti, de Externe P. Carp,

¹ „N'a reușit, etc.“ adaoșe mai târziu.

de Lucrări Publice Alex. B. Știrbey, de rebel General Barozzi, de Finanțe Menelas Ghermani, de Justiție Alex. Marghiloman.

N. Fleva și Filipescu liberați tot astăzi din Văcărești, mare manifestație populară (se zice 10.000 fr[anci] dați de Georges Bibescu) în favoarea lui N. Fleva¹ pe la 7 ore sara, întreruptă de fulgere și grindină. Decrétul nostru de numire poartă însă data de 23 Martie 1888. semn de amețeală².

Aprilie 1888

Sâmbătă 2/14 Aprilie 1888. Mare oboseală, ceva friguri, două ministere și cursul la Universitate neîntre-rup, Cameră și Senat, cotropitoarele audiențe, cereri și vizite — afară de 3 zile ploaie, ploaie, ploaie! Țărani re-voltați în jurul Bucureștilor. la Fierbinți, Căldurășani, Brănești, Pasărea, etc.

Am trecut regularea finanțiară a lui Lecomte ieri la Cameră (Rest[aurarea] Curtea de Argeș, Trierarchi), azi la Senat, mâine sau poimâine închiderea sesiunii le-gislative, și atunci răsufare. Discuții și greutăți cu N. Fleva (disident, beat de popularitate) și cu L. Catargi-Vernescu-D. Brătianu (capii opozi[ției]-unite).

Mercuri 6/18 Aprilie 1888. Răscularea țăranilor din Ilfov tot mai ține, deși ieri foarte slăbită. — Col[onelul] Lahovary energetic la Călărași, 4 morți și 8 răniți. — Ca-mera am închis-o Duminecă.

Frig de vr'o 2 zile, +4½° R. dimineața. A nins la Brașov. Eu de ieri răcit în cerul gurei. Iau azi iarăși Coryzarium.

¹. Rectificat cu creionul: „lui N. Fleva“, în loc de „lor“, cum scrisese întâi.

². Cele trei cuvinte din urmă adate mai târziu.

Luni¹ la 4 Aprilie prima audiență la Regele. El mi-a spus că toți persecutații politici ai Ungurilor vrea să-i chieме aici ostensibil, să se știe că-i proteje, ar vrea și pe Slavici și pe [Generalul] Traian Doda. Rezultă din vorba Regelui că Austriei îi face concesioni, Ungurilor nici una.

Marți 12/24 Aprilie 1888. Ceva tuse, de-abia mi-a trecut răceala din gât; afară, de ieri ceva mai cald, după câteva zile foarte reci și ploioase (eu adese cu blana sara). Azi soare, senin, dimineața la 6½ aproape +10° R. (alaltăieri de-abia 5).

Am avut vr'o 8 zile de adevărată amețeală intelectuală, cam obosit de răceală și aflându-mă în mijlocul dosarelor a două ministere, care cereau deslegări urgente peste putințele unui om, mă desperasem, eram totdeauna căzut acasă, une-ori violent cu Anicuța (cu care însă mă explicam îndată prietinește), alte-ori îndoindu-mă dacă mai am capacitatea de a lucra ceva mai greu.

De ieri sară par'că încep a respira și a înțelege că pot face ceva.

Răscoala țăranilor s'a mai potolit; în Ilfov de tot, izolat vr'o 2 sate se mai mișcă.

Mâine sară cu Anicuța la Iași.

Joi 14/26 Apr. 1888. La ora 1 sosit (sleeping) în Iași, cu Anicuța. Foarte mare căldură, pâclă, (dar apoi Vineri, Sâmbătă, Duminecă, frig). La gară Leon [Negruzzi] cu nevastă-sa, profesorime, etc.

Sâmbătă 16/28 Apr. 88.

Dep. tel. Ministru Carp, București.

Trimit astăzi scrisoare la care aștept răspuns telegrafic mâine.

Maiorescu

¹. Alineatul acesta e scris de mâna d-nei Maiorescu (dictat de T. M.).

Secretar general Domenii Dobrescu, București.

Dacă nu sânt sancționate Decretele de numiri și înaintări, așteptați venirea mea București Joi.

Min[istru] Maiorescu

Duminecă 17/28 Apr. 88, Iași.

Tel. Dobrescu, Secretar general Domeniilor, București.

Rog așteptați cu comunicarea numirilor silvice până la sosirea mea București.

Ministru Maiorescu.

Iacovaki, Director general Domeniilor, București.

Strada Mercur, 4.

Parte din numiri sancționate și comunicate la plecarea mea. Dar cele din corpul silvic fiind încă necomunicate, le-am oprit telegrafic până la întoarcerea mea la București Joi.

Ministru Maiorescu.

Telegr. Iași, Luni 18/30 Apr. 1888.

Ministru-Prezident Rosetti,

București.

Sosesc mâine Marți dimineața București.

Maiorescu.

Marți 19 Apr./1 Mai 1888. Am sosit azi, 5 ore dimin. București. Credeam că mai mergem o zi la Agapia, cu Emilia și cu consulul austriac din Iași Pietschka (plăcut), dar... Eu alaltăieri noapte tuse violentă, teamă de bronchită-pneumonie, dar apoi s'a îndreptat.

Dar tot tușesc și sânt obosit și copleșit de lucrări.

Azi soare în București, dar [la] 5 ore dimineața numai +6° R.

Maiu 1888.

Mercuri 18/30. Tot am încă minist[eriul] Domeniilor alături cu Cultele. Câteva seri cu momente de *desperare*

pentru neputința de a face tot lucrul. Chinuit de Odo-
bescu ¹, mese în familie, etc. etc. Acum de vr'o 5 zile mai
întremat și sigur în procederi.

Tel. Roiu, avocat, Iași.

Amănunțele din scrisoarea D-tale fac numirea im-
posibilă sub această formă. Trebuie așteptată prima com-
binare cu Mircea. Astăzi sosește Marghiloman la Iași.

Maiorescu.

Vineri 20 Maiu 88 la 5 $\frac{3}{4}$ sara cu drumul de fier
Giurgiu la Smârdan, sara 8 $\frac{1}{2}$ cu vaporul, Sâmbătă di-
mineața la 9 ore Cernavoda, la 12 $\frac{3}{4}$ cu drumul de fier la
Constanța, Duminecă [la] 2 ore din Constanța, Luni 23
Maiu/4 Iunie înapoi la București. Constanța încântă-
toare ca privire de mare, Hotel Carol I splendid. Mo-
bilier englez. Cu Juca și Ella, Jacques și Marie [Ne-
gruzzi], Anicuța și eu.

Mercuri 25 Maiu/6 Iunie 1888.

Telegr. Șef gara Pitești.

Rog angajați pentru mâine Joi la 11 ore dimineața
două trăsuri frumoase cu câte 4 cai pentru Curtea-Argeș
și comandați la gară dejun pentru 6 persoane.

Maiorescu.

Telegr. Hotel Nanoescu, Curtea-Argeș.

Rog opriți pentru mâine Joi patru odăi cele mai
bune, cu 6 paturi și aranjați masă 6 persoane.

Maiorescu.

Joi 26 Maiu/7 Iunie și Vineri 27 Maiu/8 Iunie 1888
la Curtea-de-Argeș cu Anicuța, Juca Bengescu, Paul Lin-

¹. Probabil pentru socotelile bănești cu editorul de la Paris
al operei sale despre „Tesaurul de la Pietroasa“.

dau; Lecomte du Nouy și Al. Djuvara. (O trăsură 4 cai înaintași 60 fr. pe cele 2 zile, am luat 2 trăsură. Cheltuiala mea pentru toți — 350 frs). Frumos. Marele talent de povestire veselă și intuitivă a lui Lindau și franțuzește. Întorși la București Vineri sara 8½ ore.

Sâmbătă 28 Maiu 88.

Tel. Culianu, Rector Univers[ităței], Iași.

În urma intervenirii D-voastră și cu condiție ca studenții universitari să Vă prezinte îndată rugămintele scrise către ministeriu spre acordarea unei subvențiuni alesului lor pentru Bologna, Vă rog să avansați D-voastră chiar astăzi, pentru ca să poată pleca mâine, 600 lei hârtie studentului ales, contra chitanță. Vi se va trimite Luni mandatul pe numele D-voastră.

Ministru Maiorescu.

Iunie 1888.

Joi 16/28 Iunie 1888. Călduri mari, de vr'o 4 zile. Azi la 8 dim. 20° R. la umbră [în] grădină, la 3 ore 28° R. = 35° C. la umbră [în] curte.

De vr'o 14 zile scăpat de Domenii, pe care le are Carp, și în genere mai liniștit și sigur în administr[area] Cultelor.

Sâmbătă 18/30 Iunie 88. Aceeași căldură toridă. Ieri prânzit la Buftea la Prințul Știrbei, cu Anicuța. Copii încântători. Plecat din București la 4,40' d. a., întorși la 9,30 sara. Foarte plăcut.

Astăzi terminat cu examenul de Ist[oria] filosof[iei] contimp[orane] cursul de la Univ[ersitate] în acest an școlar.

Soirée du plus profond malheur¹. Sorti seul en voiture à la Chaussée.

Mercuri 22 Iunie 1888. Mai răcoare de 2 zile, după o ploaie tare. Ieri la masă la noi Laurianu cu nevasta, Dr. V. Babeș cu nevasta, Ang. Demetr[i]escu și Sevescu cu Coralie.

Tel. Adjutant de serviciu la Maiestatea Sa Regele,
Castel Peleş.

Mâine Joi la amiazi sosesc la Sinaia pentru a mă prezenta Maiestății Sale Regelui cu lucrări. Rog înștiințați.
Maiorescu.

Joi 25 Iunie/5 Iulie 1888 la Sinaia, cu Anicuța la dejunul Regelui cu bătrânul Duca de Nassau, unchiul Reginei și [cu] adjutantul său Contele Metternich, Tinea Goleșcu, Juca Bengescu etc. Rege[le] și Regina foarte amabili cu Anicuța. — Sara cu D-na Candiano-Popescu și Aurélie Pandele, cam obositor. A doua zi *Vineri* dimineața la 8,21' din Sinaia, la 11,45 în București. Aici iarăși grozav de cald.

Sâmbătă 25 Iunie/7 Iulie 88. Dimineața la 5½ ore 18° R. în umbră. La 10½ dim. 23° R. = 29° Cels. la umbră. Soare nemijlos. La 3 ore, în umbră, 29° R. = 36° Cels.

Duminică 26 Iun./8 Iul. 1888. Aceeași căldură.

Tel. Emilia Humpel, Iași.

Plecăm Marți sara. Rog trimite banii la începutul August.
Titu.

Marți 28 Iunie/ 10 Iulie 1888. Ieri până la 12 noaptea consiliu de miniștri; în vremea aceasta ploaie, dar n'a

¹. Notă, mai târziu: „Boala de piept a Anicuței?“ (Poate însă — după fraza care urmează — și vre o nouă scenă de gelozie a soției sale).

prea răcorit. Astăzi tot așa de cald, la 5 ore 26⁰ Réaum[ur] în umbră. De seară la 7.10' plecăm în sleeping la Viena, Dresda, Berlin.

Tel. Bartolomei, Caransebeș.

Rog vino mâine Mercuri dimineața la trecerea trenului accelerat la gară, să vă dau ceva pentru Leni Popasu. Maiorescu.

Tel. Profesor Ralet, Iași.

Plec astăzi pentru o lună concediu. Rog scrieți-mi la București în primele zile August adresa D-voastră, ca să Vă pot face atunci o propunere.

Min[istru] Maiorescu.

Călătoria de vacanță, vara 1888; cu Anicuța.

Luat 4000 fr. hârtie + 2500 fr. [hârtie] = 2160 fr. aur + 1750 mărci = 2500 fr. hârtie.

Marți 28 Iunie/10 Iulie 1888 la 7.10' sara din București (foarte cald) în sleeping (București-Pesta, à 28½ fr[an]ci aur) Orșova-Viena cl. I. C. F. à 50 fl.

Marți 28 Iunie/10 Iulie 1888 la 7.10' sara din Bucu-de cald, la 7.5' sara în Viena, otel „Erzherzog Karl“, tot odaie mezzanin (N° 15 à 4½ fl.), apoi câteva cumpărări (prăvăliile închise de vreme, Pless d. e. închis),..., Bädeker, creditorul Themisl, supat în grădina-curtea otelului.

Joi 30 Iunie/12 Iulie la 8.10' dim. cu Nordbahn prin Brünn-Prag la Dresda în 10¾ ore (Altstadt), II Cl. à 50 Mk, foarte bine, *răcoare*; sosit pe la 6¼ la Schandau, eșiți din tren, trecut dincolo la Schandau, la Sendig's Hotel „Forsthaus“ și „Deutsches Haus“, Balkonzimmer 29 în „Deutsches Haus“, bună (8 Mk!), mâncare scumpă și mediocră, vizitat vilele Sendig și Schandau (vânt rece), Anic[uța] cam obosită, dormit binișor (eu prea puțin).

Iulie 1888

Vineri 1/15 Iulie 1888. La 8,20' dim. cu un landau cu 2 cai de la otel la Bastei (2¼ ore, 12 Mk, vizitiului 2 Mk) pe vânt, frig, nori, dar tot frumos, *Hockstein* cu privire pe orașelul Hohnstein. La Bastei dejunat bine, apoi pe jos până la Wehlen (tocmai o oră) prin Zscherener Grund până la port, în barcă dincolo la Pötscha, la 1,10' tren Dresda, la Dresda (Altstadt) la 1,47', cu trăsura la foarte bunul „Hôtel Bellevue“, în vederea Zwinger, Brühlsche-Terasse, Oper, etc.

Odaia N° 89 în etag[iul al] 2-lea, mare, frumoasă, spre piață și Elbbrücke. — *Foarte bună* table d'hôte la 4½. — Eșit, cumpărat; sara la 7½ în Residenz-Theater „Ein toller Einfall“, Schwank in 4 Akten de C. Lauf, foarte vesel și bine jucat. La 9½ terminat, șocolată și ceaiu la otel jos, la 10½ în pat. — Foarte frig, vânt, din când în când ceva ploaie.

Sâmbătă 2/14 Iulie 88. Dresda. Eu sculat la 5¼ dim..... ploaie, frig. Anicuța... obosită, amețită, văzând rău. Dejun la Belvedere, Brühl'sche Terasse. Emplete, prânz la Helbig's Elbterasse, primblare în trăsură prin Neustadt (foarte frig), din când în când soare; sara *concert* la Belvedere pe Brühl'sche Terasse, la 10 în pat.

Prin Dresdner-Bank am încasat cekul asupra Disconto-Berlin cu 2283 Mark.

Cheltueli.

*Emplete Dresda*¹:

Duminică 3/15 Iulie 88. Dresda. Tot nori și frig. Sculat [la] 5½..... Văzut Muzeul. La 2,37 din Dresda (prin Elsterwenda Zossen, urât) la Berlin, Central-Hotel, ele-

¹. Urmează o listă de cumpărături (în parte daruri pentru rude).

gant-ovreesc, electricitate în odăi, muzică dimin. la cafea (8—10), cafea cu unt și miere, dar table d'hôte nespuse de rea, lux comun și prea strigător. Odaia cu 2 paturi și balcon în etag[iul] I, cu 3 diferite lampe electrice la dispoziție liberă, 16 mărci (cu serviciu, lumină, tot), sara Bellealliance teatru și iluminare.

Luni 4/16 Iulie 1888 strămutat la vechiul și onestul meu Hôtel Royal, o odaie cu 2 paturi, colț Wilhelmstr. și Linden, etag[iul] I, 10 mărci, serviciu 2 m., cam scump¹, dar bine.

Peste zi și spre sară Zoolog[ischer] Garten, prânzit acolo. Obosiți.

Marți 5, Mercuri 6 Iulie. Fatinitza în Friedrich — Wilh[elm]städt., 2 acte din plihticosul „Postillon Lonjumeau” la Kroll, cu bunul tenor Bulss, obosiți, peste zi Pergamon, Olympia, Muzeu și National-Gallerie.

Joi 7/19 Iulie 1888. Potsdam (frumos) și la 5¼ plecarea mea la Hamburg, Lehrter Bahnhof, sosit Hamburg pe la 10 sara. N'am găsit odaie bună la foarte elegantul (à la Hôtel Louvre), electricul Hamburger Hof, ci alături la bunul, solidul Streit's Hôtel, odaie etaj 3 (dar bun lift) N° 48, foarte frumoasă vedere pe Alsterbassin, cu 2 paturi, numai 5 mărci. — Anicuța rămasă Berlin. — Marți [la Berlin] Gerhardt² între 12—1 la noi la otel (i-am trimis apoi prin poștă 100 mărci). Aneta are încă Spitzenkatarrh la plum[âna] stângă, procesul staționar, dar existent. Mare precauțiune. Nimic échauffant, vin curat puțin, nu bal, nu praf și fum; mult aer liber, chiar frig, dar nu vânt; lapte, bere, ceva untură de pește, dacă suportă, o lună cură de struguri (3 Pfund înainte de cafea,

¹. Mai târziu, la aceasta, pe margine: ?!

². Dr. Karl Gerhardt (*1833, † 1902), din 1885 profesor de medicină internă la Berlin; după el s'a numit „der Gerhardt'sche Schallwechsel“, un fenomen de auscultajie la caverne pulmonare.

3 Pfund peste zi), *Hochgebirge* (Pontresina); dacă necesar, iarna Mentone, Nervi, nu San-Remo (din cauza opoziției lui cu Mackenzie, care trimisese pe Kronprinzul (Friedr. III) acolo?)¹. — Eu n'am nimic la piept. Raucher-Katarrh im Kehlkopf ohne Bedeutung.

Vineri 8/20 Iulie 1888. Hamburg. La 8 ore dimineața sosit Livia de la Westerland (Sylt) la Klosterthor-Bahnhof Hamburg. Am luat-o în trăsură, cu flori, la otel (ea încântată de vederea peste Alster), cafea, apoi primblare cu vaporășul peste Alster, table d'hôte, sara St. Pauli, peste zi încă [la] port, Hagenbeck's Zoologischer Verkaufspark (pasări exotice à 4 Mk, maimuțe 25 Mk, o familie de 4 lei tineri 2000 Mk, etc.)...

Sâmbătă 9/21 Iulie sara la Kiel (otel Germania), cînat la minunatul *hôtel Bellevue*, cu vaporășul în Kieler Bucht spre mare vr'o 25'.

Duminecă 10/22 Iulie. Kiel. Primblare pe jos prin frumosul Düsternbrook, apoi cu vaporul la Friedrichsort vis-à-vis Laböe, sara togmai la timp (10,35) sosit la gară, ea plecând prin Flensburg (6½ ore așteptare noaptea), Tondern-Hoyer înapoi. I-am dat un plaid, o umbrelă, coș cu flori, fragi și cireșe (2 coșuri)... — Ziua întâi eu tristeță adâncă în inimă, a doua explicat bine... Clara tot cu Bronchial-Katarrh. Din când în când Athemnoth...

Luni 11/23 Iulie la 5½ dim. din Kiel, la 1,50' de amiazi în Berlin, Lehrter Bahnhof, cl. II 25 Mk, Anicuța foarte elegantă și frumoșică la gară. Sara „Victoria“, „Kinder des Capitän Grant“. Bun dîner la restaurant Europe Uhl (vechiul Poppenberg).

Marti 12/24 Iulie. Berlin. Kunstgewerbe-Museum (minunat), Aquarium, la 7,11' sara din Friedrichstrasse-

¹. Observarea din parenteză adaosă deosebit, cu creionul, în josul paginei.

Central-Bahnhof plecare (bilet cl. II la Basel prin Frankfurt], Heidelberg, și sleeping luat mai înainte cu biletele „Unter den Linden“, 67, valabil și la cl. II, până la Frankfurt, à 8 Mk.; biletul la Basel valabil 5 zile).

Marți dimin. luat cekul de 17781 mărci de la Disconto, cumpărat pentru 16.048 mărci 21.000 fr[an]ci rentă română amortisabilă 5% à 93.70. depuși apoi la Reichs-Hauptbank și procură Clarei de a ridica de acolo banii cupoanelor ce le incasează pentru ea banca.

Mercuri 13/25 Iulie 1888 la 9 dim. Heidelberg, cu trăsura 2 cai prin Molkenkur sus la Schlosshôtel (5 M. +1), Schlosshotel odaie frumoasă cu frumoasă vedere asupra ruinei (foarte cald), table d'hôte, dormit, ruina văzută, pe jos la Heidelberg, cu tramvay la gară, sara la 9½ la *Baden-Baden*, otel „Stadt Baden“ lângă gară, odaie bună et. [al] 2-lea N° 30 (telegrafiată) cu balcon, aer lin, vedere încântătoare, plouă, otel convenabil.

Tel. Bengesco, Paris, 21, rue Beaujon.

Rp. Prie télégraphiez immédiatement Baden-Baden, hôtél Baden où se trouve Negruzzi.

Maiorescu.

Joi 14/26 Iulie 1888. Baden-Baden. Ploaie și soare. Plimbare frumoasă, Kurhalle, dejunat în foarte elegantul și luxos mobilatul Conversations-Haus, [la] capela lui Mih[ail] Sturdza, la 12,15 amiazi din Baden-Baden, la 4¼ în Basel, la 5,25' din Central-Bahnhof, la 8,20' sara în Zürich, hôtél Bellevue, odaia foarte bună în etag[iul] I N° 24, cu alcov, 2 paturi, odăiță de spălat, balcon spre lac — foarte frumos. Anicuța încântată de Șvițera ei.

Vineri 15/27 Iulie 1888. Zürich. Eu sculat iar la 4½ dim., timp frumos, scriu aici la ușa balconului jurnalul.

2 Tel. Negruzzi, hôtel Beaurivage, Ouchy
și hôtel Bellevue, Neufchâtel.

Sur consultation Berlin Annette doit aller Pontresina
ou Maloja. Nous y arrivons demain. Prie télégraphiez
aujourd'hui à Tiefenkasten, hôtel Julier, si vous venez
Pontresina. Majoresco.

Tel. Hôtel Julier, Tiefenkasten.

Veillez réserver ce soir bonne chambre deux lits.
Majoresco.

La 9.50' dim. din Zürich, la 1.15' în Chur, cu posta
la 2 ore (de la gară te duce un omnibus al postei cu toate
bagajele până în oraș la postă) spre Thusis, unde ajuns
la 5. Apoi cu Einspänner prin Shynpass, de unde ajunși
la 7½ în hôtel Julier la Tiefenkasten. Odaia N° 7 în eta-
g[iul] I, cu 3 ferestre și 2 paturi, foarte bună relativ;
Iarma apei Albula.

Sâmbătă 16/28 Iulie 88. Din Tiefenkasten la 8½ cu
un Einspänner (50 fr[an]ci cu totul, cufărul mare trimis
prin postă încă de la Chur la Samaden) prin Alvanen-bad
la Filisur, Bergün, Ponte, Samaden, unde ajuns la 6¼
sara. Încântător drumul între Filisur, Bergün spre tristul
pas Albula; brazi și apă albă în mici cascade.

Telegr. Hôtel Bernina, Samaden.

Veillez réserver ce soir 7 heures bonne chambre
2 lits. Majoresco.

În Samaden (otel cu electricitate afară și în sala
de mâncare) găsit iar numai odaia 71 în dépendance,
fără vedere, dar bună și cu terasa mare alături.

Duminică 17/29 Iulie. Samaden. La 8 dim. numai
3° R, apoi 16. Pe jos la Pontresina (5 kil. și 4/10) în 1½
oră; Anicuța obosită și cam opresată, cu palpitații.....

Căutat oteluri de locuit; mai tot ocupat. Bine e la Krone spre apa Bernina, „Bellavista“, dar odăi mici. Cel mai bun ne pare Saratz; cu ceva grădină, bănci și scaune afară. De aici o trăsură cu 2 cai (32 + 3 frci) la Maloja și înapoi (cu totul 7 ore); izolat, gol, vânt, fără vino'ncoace „Kursaal Maloja“; mai plăcut acolo „Osteria vechia“ de lemn bizar, dar unt rău (odaie cu 2 paturi N° 3, cea mai bună, 6 frci). — Bine pare St. Moritz-Dorf, Hôtel Kulm (electricitate, etc.). În St. Moritzbad foarte elegant „Victoria“, vis-à-vis Kurhaus. Și „Hôtel du Lac“, enorm.

Sara obosiți mai vedem „Hôtel Languard“ în Pontresina, bune odăi și relativ mai efin — dar prea la stradă, fără grădină. Luăm în „Saratz“ N° 59 în eta-g[iul] II (resp. I) cu 4 ferestre și 2 paturi, 20 frci pe zi (!), pension à 8 frci, peste tot amândoi 36 frci pe zi, fără lumină și vin. Dar vedere frumoasă spre Roseg. (Alături [N°] 58 mai mic cu 2 paturi) etc. — Sara, la Samaden înapoi, cu Einspänner.

Luni 18/30 Iulie. Din Samaden cu trăsura cu 2 cai și tot bagajul (11 frci) la „Hôtel Saratz“ în Pontresina instalați și 6 butelii Kissingen din Samaden. —

Eu cetesc „Immortel“ de A. Daudet (mediocru). Mâncarea foarte bună la „Saratz“, chiar și cafeaua suportabilă.

Tel. Negruzzi, hôtel Royal, Chamonix.

Restons Pontresina Hôtel Saraz. Maloja trop isolé, ennuyeux, vent. Je pars dans 8 jours, Annette reste 3 semaines.

Titus

Tel. Frl. Majorescu, Westerland (Sylt).

Für 8 Tage Pontresina, Hôtel Saraz.

Papa

Tel. Ministre-Président Rosetti. Bucarest.

Reste Pontresina Hôtel Saratz. Le premier Août
suis Bucarest. Maiorescu.

Marți 19/31 Iulie 188. Pontresina. La 5¹/₂ pe stradă, beut Kissingen, termom. + 10 R. Vreme acoperită. Aer minunat. Cam plixis în adâncul sufletului.

Mercuri 20 Iulie/1 Aug. 88. Pontresina. Primblare la Languard. Cascadă (1 oră, cu înapoi cu tot). Baie. Cumpărat o lampă de tinichea neagră, lucrare italiană, 20 fr., lanțul la fel à 3 fr. metru, 2 veilleuse idem, à 6 frci.

Tel. Negruzzi, Ouchy, Beaurivage.

Restons Pontresima hôtel Saratz. Quand venez vous?

Când plouă, când ceva soare, dar frumos și mai cald.

Joi 21 Iul./2 Aug. Pontresina. Plouă, ceva ninsoare pe munți. Anicuța din când în când opresiuni. După dejun wist cu Burchard (bancher din Hamburg, fratele senatorului), Moschele din Praga, Levy (Berlin) și 2 frați Swarz din Suedia (foarte plăcuți). E și mama lor și o soră cu copila și nevasta unuia din frați (mare casă de comerț, de grâne și tabac) ¹.

Tel. Negruzzi, Hôtel Royal, Chamonix.

Neige. Partons Lundi Salzburg, hôtel Geissberg.

Vineri 22 Iul./3 Aug. 88. Pontresina. A nins pretutindeni împrejur, și aici plouă cu ninsoare. Eu dimineata sculat de la 4 ore, desperat în gânduri de nehotărîrea și nemulțumirea situației actuale aici. Vacanța mea îmbru-

¹. Vezi mai departe, însemn. din 29 Iulie/10 Aug. 1890.

cătăjită și dusă, pentru Anicuța nimic făcut ca sănătate. Plimbare bună „Tais“. — După dejun „boccia“ (comandată de mine de la Chur, 25 fr[an]ci, foarte frumoasă) cu mulți și multe. — Frau v. Kaufmann (a prof[esorului] din Berlin). Sara culcat mai mulțumit.

Sâmbătă 25 Iulie/4 Aug. 1888. Pontresina. Soare în cântător, zăpadă minunată la Rong. În 3 trăsură, cu Swarz și cu Arhitectul Arend, nevasta și o fiică, la Bernina-Hospiz și pe jos la Alp Grüm. Dejunul rece de la otel de geaba. Reîntorși la 6 în Pontresina. O bună scrioare a Liviei din Westerland, unde e și regina cu Zoe [Davila], Greceanu, Burin. *Livia în toate zilele cu Regina în intimitate.*

De la Berninahospiz la Alp Grüm foarte încet cu damele 2 ore pe jos, $1\frac{3}{4}$ înapoi. De astă dată multe Alpenrosen în floare și Enzian mare albastru-închis.

Luni 25 Iulie/6 Aug. 88 Pontresina. Ninge, dim. +2° R.

Mărți 26 Iulie/7 Aug. plecat cu trăsură din P[ontresina] până la Samaden, însoțit de Anicuța: eu în Samaden la ora 1 în diligență (frig) până la Schuls-Tarasp (unde dormit hotel Post), Anicuța singură înapoi.

Mercuri prin Landeck la Jenbach (Bräuhaus), pe drum cu Moscheles din Praga, Major v. Rabenau cu nevasta, din Magdeburg, Kahn cu nevasta, din Bonn.

Joi Salzburg (neplăcutul Gaisberg).

Vineri $6\frac{3}{4}$ dim. *Viena.* Cald; în Volksgarten întâlnit pe Emilia, Humpel, Dr. ¹ Costi Popasu.

Din cauza lor rămas Sâmbătă Viena, plecat.

Duminică 31 Iulie/12 Aug. 1888 din Viena la 8,25' dim., sosit Luni 1/13 Aug. 88 București.

¹ Dr. subliniat de două ori: își luase, în sfârșit, doctoratul în medicină vărul său, „večnic doctorandul Costi Popasu“ (însemnarea din 12/24 Aprilie 1887). Cf. *Însemnări zilnice* II, 221.

August 1888.

Luni 1/13 la 9 $\frac{3}{4}$ dim. sosit București.

La 2 ore +37° R în umbră!!

Tel. Madame Majoresco, Pontresina (Șvițera)
Hotel Saratz.

Arrivé bonne santé. Grande chaleur.

Tél. Fräulein Majorescu, Westerland-Sylt (Germania).
Angekommen Bukarest. Tausend Grüsse.
Papa.

Marți 2/14 Aug. Cald. La 6, +19° R. La Zizin în
odaie la 7 $\frac{1}{2}$ ore sara +28° R. — Pe la 10 sara ceva vânt
mai răcoros.

Mercuri 3/15 Aug. La 6 dimineața 15° R., dar acum
[la] 11 ore dim. 24° R. la grădină, 29° R. în curte.

Joi, Vineri, aceeași căldură exagerată.

Sâmbătă 6/18 Aug. 88. Dimin. [la] 6 ore 16° R, dar
cerul înnorat. — Tedeum la biserica catolică pentru ono-
mast[ica] împărat[ului] Austriei, felicitări la Golu-
chowski.

Tel. Ministru-prezident Rosetti, Sinaia.

Rog oprește pentru mine odaie la otel și răs-
punde, ca să pot veni deseară. Dacă nu sânt odăi libere,
vii pentru consiliu mâine Duminecă la amiazi,

Maiorescu.

Tel. Madame Majoresco, Pontresina (Suisse)
hôtel Saratz.

Ce soir Sinaia, conseil ministres. Retour Lundi.
Bonne santé. Grande marche.

*Tel. Madame Humpel, Würzburg, hôtel Kronprinz.
Envoyé aujourd'hui deux cents.*

Plecat la 4,40 la Câmpina pe cea mai mare căldură (40° R. în soare, 29 [la] umbră), sosit [la] 7 ore, unde înnoptat¹ la stabil[imentul] băilor (frumoasă vedere).

Duminecă Sinaia consiliu de miniștri, sara [la] Câmpina (Juca, Me Frosa Băicoianu, Pană Pencovici, ofic[erul] Văleanu).

Luni 8/20 Aug. 88 la amiazi întors București, a plouat noaptea, termom. 16° R.

*Tel. Madame Majoresco, Pentresina (Suisse)
Hôtel Saratz.*

Retour Bucarest. Pluie froide. Va Tarasp dans meilleure chambre plus chère.

Marți 9/21 Aug. La 6 dim. 9° R. Dar cer senin de tot, soare.

*Tel. Me Maj[oresco], Pont[resina] (Suisse), Hôtel Saratz.
As-tu reçu argent? Pars-tu? Où dois-je écrire?*

Joi 11/23 Aug. Dimin. [la] 6½ ore 11° R. Apoi soare cald, la 12 ore amiazi 21° R. în umbră.

*Tel. Fräulein Majorescu, Berlin,
Friedrich-Wilhelmstr. 23.*

Rp. Seid Ihr Berlin?

Papa.

*Tel. Madame Majorescu, Kurhaus Tarasp (Suisse).
Soie bienvenue Tarasp. Beau temps. Bonne santé!*

¹. „Înnoptat“: cu înțelesul (neobicănit) de „am mas, am rămas peste noapte“, traducând pe germ. „übernachten“.

Vineri 12/24 Aug. 88 sara. Scriu singur acasă, obosit de nenumăratele lucrări din ministeriu, dar nu nemulțumit. Multă tevătură cu nebunul de Prefect de poliție Col[onel] Voinescu pentru bătăile comise de Căpit[an] Dimancea (directorul Prefecturei) și [Alexandru] Davila.

Tel. Alex. Brăiloiu, Sinaia.

Félicitations¹

Maïoresco.

Sâmbătă 13/25 Aug. 10,10' sara, peste măsură obosit de lucrări din ministeriu, plecat la Slănicul Moldovei (în tren... Lupu Costaki...) În Slănic Duminecă 14/26 Aug. cu Chibici, văzut tot, impresie mediocră.

Luni, 15/27 (St. Maria) la 7¾ din Slănic, la 12¾ în Adjud, cu trăsura la Orbeni, toți Negreștii² (minus Puful, din Paris), Coralie cu 2 fete. La 11 sara de acolo în trăsura mea cu N[icu] Negri la Sascut (8 kilom), la 1¼ din Sascut,

Marti 16/28 Aug. la 8¾ dim. (întârziat) la București cu Bobeică. Aici soare frumos.

Tel. Madame Majoresco, Kurhaus Tarasp (Suisse).

Retour Bucarest bonne santé. Slanic vilain endroit. Passé soirée hier Orbeni Negri pour voir tes anciens séjours.

Mercuri 17/29 Aug. Dimin[eața la] 6 ore 11° R. Timp frumos.

¹. Pentru căsătoria sa cu d-ra Maria V. Boerescu (întemeietoarea societății „Tibișoiu“, † la 12 Aprilie 1943).

². Toată familia Negri. Cf. însemn. din 30 Oct./11 Nov., 31 Oct., 4/16 Nov. 1887, 15/27 Fevr. 1889.

Tel. Madame Majoresco, Kurhaus Tarasp (Suisse).

Défense absolue voyager nuit au risque voyager seule. Pars Vendredi une heure trente de Innsbruck par Kufstein, couche soir Salzburg. Reste Samedi entier Salzburg. Pars Dimanche une heure quarante de Salzburg, arrive soir Vienne. Je suis aussi Dimanche soir Vienne. Partons ensemble Mardi.

Joi 18/30 Aug. 88. La 7½ dim. plecat la Sinaia. La 1,55 cu tren expres la Predeal cu toți miniștrii, Mitropol[itul]-Primat, etc. spre a întâmpina pe Rege și Regina, cari au sosit la Predeal la 2,40', apoi împreună la Sinaia, unde congediu. Eu sara la 9,35' în București cu ceva durere de gât.

Mot politique, raconté par Ghermani sur le ministère actuel:

Stirbey et Ghermani disent „leur ministère“.

Rosetti et Maioresco „notre „

Carp dit „mon „

(de Marghil[oman] et Barozzi on ne parle même pas)“

Vineri 19/31 Aug. Sara toți Seveștii la mine la masă. Maus până la 12 ore. — Peste zi cald, aproape prea.

Sâmbătă 20 Aug./1 Sept.

Tel. Excellenz Frau Minister Majorescu,
Salzburg, Hotel Schiff.

Je pars ce Samedi soir. Au revoir immortel Afons.

Plecat sara 7.10 spre Viena, *Duminecă 21 Aug.* la 7½ sara în Viena, Anicuța la gară, sara la „Erzherzog Karl“ și Jacques și Marie Negruzzi, venind de la teatru, *Luni dim.* amplete, prânz comun la Breying, la 4 ore plecat cu Anicuța, la 9½ [la] Pesta. Hotel Ungaria (N° 3 în et. I, foarte frumoasă odaie, à 6 fl.).

Marți 23 Aug./4 Sept. la 1,40' din Pesta,
Mercuri 24 Aug./5 Sept. la 9 $\frac{3}{4}$ dim. înapoi în Bucu-
rești. La gară Seveștii și Duca cu Olga.

Anicuța foarte bine, îngrășată, îputernicită.

Aici cald. Sara pe la 10 ore prea cald pe terasă, ză-
duf, termom. la 11 ore sara 18 $\frac{1}{2}$ ⁰ R.

Vineri 26 Aug./7 Sept. 1888. La 6 $\frac{1}{2}$ dim. 15 $\frac{1}{2}$ ⁰ R.
Ieri prânz la G. Duca cu familia Brăiloiu și 2 Sevești.
sara préférence prea târziu.

Duminică 28 Aug./9 Sept. La 8,50' cu Anicuța la
Ploiești, chestia zidului sălei de jos la liceul Ploiești, dejun
la Christu Negoescu, ridicul, foarte cald; Filiu și perfec-
tul Vlahuți, Dr. Garoflid după mine la Sinaia; sara Câm-
pina, după ce am luat de la Băicoiu pe fetele Sevescu
singure... Hotelul imposibil Cămpina, dormit toți 4 la
Juca, ea la Frosa Băicoianu, foarte gentilă cu cei 4 copii
ai ei (îngerul Ionel, cel bun). — *Luni* dimineața cu fetele
Sevescu la Predeal, cu trăsura lui Tartler pe șosea la
Sinaia, sara fetele lăsate la Băicoiu,... și noi cu Bico Brăi-
loiu (telegrama lui Jean Lenș despre boala grea a Zoi) la
București.

Mercuri 31 Aug./12 Sept. 88. Ieri peste zi tot foarte
cald, între 12 și 4 zăduf. Sara la 11 ore 12⁰ R. Dimineața
idem. E acum 6 ore dim. și vreau să scriu apelul electo-
ral al ministeriului nostru.

Tel. M-elle Davila, Castel Peleş.

Veuillez me faire savoir, si Sa Majesté la Reine est
disposée à me recevoir demain Jeudi pour Lui présenter
mes hommages après mon retour de l'étranger. J'arrive
avec mon mari ce Mercredi soir Sinaia, hôtel Kirchner.

Anna Maioresco

Tel. Hôtel Kirchner, Sinaia.

Rog rezervați pentru astăzi Mercuri 8 sara odaie
cu 2 paturi. Ministru Maiorescu

Septembrie 1888.

Sâmbătă 3/15 Sept. 88. La 6 dim. 10⁰ R, timp frumos. Mercuri sara și Joi ziua Sinaia, cu Anicuța și toți miniștrii (afară de A. Marghiloman) în vagon-salon. La Sinaia dejun la Palat. Violinistul ungar tânăr, blond, Hupay de la Acad[emia] din Pesta (amic cu Vieuxtemps, elev al lui Joachim), eminent, vorbește bine franțuzește.

Vineri 9/21 Sept. 88. Ieri la 12 ore am deschis și totodată am disolvat Corp[urile] Legiuitoare. Alegerile cele noue între 2 și 18 Octomvrie. Regele tot la Sinaia, unde ieri s'a căsătorit Natalie Romalo cu Col[onelul] Sergie Voinescu.

E frig tomnatic de 3 zile. A plouat tare prin munți. Azi dimin. la 6 ore 4⁰ R. Dar peste zi soare... Și Anicuța și eu sântem mai robuști decât totdeauna.

Duminecă 11/23 Sept. 88. Dimin. 6 ore +6⁰ R. Peste zi soare. Timp frumos..... Sânt încărcat de lucrări. Cu voie bună.

Vineri 16/28 Sept. 88. Ieri dimisia cerută lui Coco Dimitrescu de la Consil[iul] perm[anent] și Laurianu în locul lui. Melik sosit ca să gerez directoratul general.

Telegr. Doamnei Smaranda Filișanu, Gara Răcari.

După amabila invitare sosesc astăzi Vineri 4 ore după amiazi la Răcari pentru Tatomirești.

Ana Maiorescu.

Telegr. Prefect Cămărășescu, Târgul-Jiului.

Sosesc astăzi Vineri sara la Târgul-Jiului.

Maiorescu.

Mercuri 21 Sept./5 Oct. 1888. Sânt de ieri sară 8½ ore iar în București. Am sosit Vineri sara la 9 ore la Târgul-Jiului, după ce la gara Răcari am lăsat pe Anicuța (luată cu trăsura D-nei Smar. Filișanu la Tatomi-rești). De la Filiași la T.-Jiului (4 ore) însoțit în vagon de prefectul Toma Cămărășescu și de vr'o 20 de orașeni. În gazdă la Prefect. Sâmbătă vizita școalelor și tuturor instituțiilor publice. Apoi la Daniilescu la moșie. Cunoscut pe Aluneanu (prez[identul] Trib[unalului]), Mongescu (Primar), pe fiul său, tânărul Dr. din Bruxelles Crăsnaru, avocatul public, revizorul școlar, etc.

Prânzuri cu multă lume.

Duminecă 12 ore am plecat, la 3½ ore Filiași, unde Anicuța cu trăsura m'a luat (vreme minunată) la Tatomi-rești. Am dormit acolo. La masă D-na Filișanu (istoria omorului arendașului ei nebun de gelozie Paporizo, ucis de Sinigaglia), D-na Maria Filipescu, maman Cassie și noi 2. — Luni la 11,20 din Răcari, la 12,5' la Craiova, mare primire la gară, splendidă primire la Nicolaus și Pepita Racoviță în gazdă, prânz elegant, General Anghelescu, Prefectul cu soția, Ulysse Boldescu cu nevasta, D-na Titulescu, etc. Vizitat mai toate școalele.

Marți dimin. asistat la inaugurarea școalei primare Româneanu. Discursul lui Șomănescu. Plecare ieri Marți la 12½ din Craiova, sosire la 8½ sara în București. La Craiova a [fost] foarte bine, Anicuța gentilă de tot. Racovițeștii foarte amabili. Aici acum la 7½ dim. timp frumos, termometru 12° R.

22 Sept. 1888.

Tel. Mademoiselle Theodory, Castel Peleş.

Rp. Prie demandez Sa Majesté la Reine faut-il demain soir toilette décolletée ou montante ou costume roumain Veuillez télégraphier réponse. Anna Maioresco.

Tel. Hôtel Kirchner, Sinaia.

Rog opriți mâine Vineri odae două paturi și odae un pat pentru servitoare. Trăsură la gară 6 ore tren special. Pentru seara [la] 8 ore dacă posibil trăsură închisă.

Maiorescu¹.

Vineri 23 Sept./5 Oct. Căldură exorbitantă. Ieri pe la 12 ore 52⁰ R. la soare. Ieri dimîn. primirea Prințului de Wales la gară, sfîntirea nouelor ape la Cișmegiu, și dejun la Palat cu el.

Astăzi la 2½ cu un tren special la Sinaia sosiți [la] 5¼ cu cei 7 miniștri, Anicuța, M-me și M-elle Barozzi și servitoarea noastră Lina. Prânzit la otel Kirchner, la 8¼ cu trăsura la Castel Peleş, teatru, tablouri vivante, 15 scene din Shakespeare, acrostich—Prince of Wales. Au ținut de la 8¾ până la 10½, apoi souper debout. Foarte elegant totul (ultimul tablou, pe cînd Catherina Theodori cânta la clavir „God save the Queen“ și noi eram toți în picioare, se reprezenta scena de beție cu Falstaff — ce crudă ironie la adresa Reginei Victoria și a fiului său prezent,....) Nici o altă invitare decît miniștrii, corpul diplomatic și cîteva [persoane] din Sinaia. — La 11¼ am plecat cu Anicuța la otel.

Sîmbătă 24 Sept. la 8,25' dimîn. din Sinaia, la 11¾ în București toți miniștrii și Anicuța cu Lina. Căldură nebună. Sara la 10½ +17⁰ R.

Duminecă. La dejun Stef. Gane din Botoșani, Melik și Mitică. Foarte plăcut. — Sara ploaie, în fine.

Marți 27 Sept.

Tel. Protopop Simion Popescu, Sibiiu,
Rog vino București la catedra știută².

Maiorescu.

¹. Amîndouă telegramele de mîna d-nei Maiorescu.

². Catedra de religie la liceul „Gheorghe Lazăr“.

Joi 29 Sept./11 Oct. 1888. Ieri dim. cam umed și cenușiu, cer de toamnă. Dar totuși pe la 8 ore dim. +14⁰ R. Azi la 6 ore dim. +9⁰ R. Dar cer senin. — Viață mai liniștită. Adese Melik la dejun și masă, tânărul Nică Negri, Mitică.

Octombrie 1888.

Duminică 2/11 Oct. Ploaie de ieri sară, ploaie toamnătică. La 7 ore dim. termom. +9¹/₂⁰. R. Ieri Sâmbătă începerea stagiunii Teatrului Național sub noua direcție a lui Caragiale cu „Manevrele de toamnă“, comedie adaptată după Moser „Krieg im Frieden“, minunat jucată cu actori de a doua mână, dar cu regie inteligentă și exactă. Am fost cu Anicuța în lojă și am petrecut cu mare veselie.

Copie de pe scrisoarea adresată de mine cu data de astăzi D-lui Costică Săvoiu¹ la Turnul-Severin (trimisă în copie și pref[ectului] Cămărășescu la Târgu-Jiu).

Domnule C. Săvoiu,

Din câteva scrisori primite acum aflu — ceea ce³ nu știam până acum — că dumneata ești un partizan al Colectiviștilor și că, venind în Gorjiu, vei vota poate pentru mine în urma scrisorii mele d'întâi, dar vei combate celelalte candidaturi amice nouă, lucrând pentru Prințul N. Bibescu și alți așa numiți liberali.

Domnule Săvoiu, eu ți-am scris dumitale simplu și franc, ca unui vechiu cunoscut din școală și ți-am cerut liberul dumitale vot.

Îți poți însă lesne închipui că prin aceasta a fost

¹. V. însemn. din 21 Martie 1884, în *Însemnări zilnice* vol. II, 238.

³. De aici înainte, tot restul scrisorii e transcris în „jurnal“ de d-na Maioreșcu.

imposibil să am intenția de a facilita jocul Colectivității, pe care — cu rarele excepții a câtorva persoane de adevărată valoare — eu unul o desprețuesc ca incapabilă și neonestă. Prințul N. Bibescu, Domnii Aurelian, Eug. Stătescu, Moscuna¹ sânt incontestabil oameni onești; calamitatea lor însă, după părerea mea, este că fac parte dintr'o asociație politică în care prin acea bună calitate a lor fac excepție; și nu este nefericire mai mare pentru o țară decât atunci, când sub bandiera unor nume oneste se introduce contrabanda tuturilor mișeliilor publice.

Mă vei crede, sper, om destul de cuminte pentru a-ți recunoaște nelimitat dreptul de a vota cum crezi dumeata mai bine.

Dacă însă părerile dumitale înclină spre unii membrii ai Colectivității, atunci îmi retrag rugămintea din scrisoarea mea d'întâi și te rog în acest caz să consideri acea scrisoare ca neavenită.

Sântem amândoi crescuți într'o școală² în care am învățat să prețuim sinceritatea și iubirea de adevăr și de aceea sânt convins că nu ai luat în nume de rău nici această francă explicare a vechiului dumitale camarad de școală.

T. M.

Joi 6/18 Oct. 1888. Ploaie toamnă, rece +8° R.

Tel. Prefect Negruzzi, Iași.

Sosesc mâine Vineri Iași, locuesc la Carp.

Maiorescu³

¹. Candidații partidului liberal la Gorj.

². De bună seamă, e vorba de „Theresianum“; mai puțin probabil de gimnaziul român din Brașov, al cărui elev a fost T. M. de asemenea, dar numai în clasa I, în întâiul an de funcționare a gimnaziului (1851).

³. Urmează apoi, sub titlul *Notițe ministeriale* o listă de persoane de avut în vedere pentru învățământ (unii din cei tineri de trimes în streinătate) — listă tăiată apoi cu o linie transversală:

Marți 11/25 Oct. 88. Reîntors astăzi dim. din Iași. A nins puțin la Iași și București Sâmbăta trecută. Acum ploios. Mare succes cu discursul meu în periculoasa întrunire electorală de la Curtea cu Jurați în Iași Duminică sara în 9 Octomvrie. Apoi Luni întrunire electorală scurtă la 5½ după amiazi în Târgul-Frumos, cu Holban, Em. Mavrocordat, A. Pașcanu, Jacques Negruzzi, Naum, Alexandrescu avocatul. — Masa la Dimitrie Deliu. Sara la 8 plecare la București.

Telegramă. Președintele Biuroului electoral, Huși.

Am onoare a vă înștiința că numesc pe domnii Nicolae Ioan și Gheorghe Gociu delegați ai mei pentru alegere.

Titu Maiorescu.

Mercuri 12/24 Oct. 88. Senin, soare, dar la 7½ dimineața — 1° R.

„Notițe ministeriale.

În străinătate elevele (foste) ale Emiliei: D-ra Conta și Stratilescu,

Velovan,

Cântărețul Popovici din Caransebeș.

Desemnătoarea Popovici din Gewerbemuseum de la Viena (recomandată) de inteligentul Dr. [Sterie] Ciurcu din Viena, cunoscută și de Nica).

Din studenții mei de la Universit[ate]:

Nisipeanu, George Ionescu (Craiova), Clinciu, Colceag, Cărbuneanu (Târgoviște), Grama Ion, Paulian Nicol[ae].

Cele două d'întâi au și fost trimise în străinătate, cu subvenții de la Ministerul Instrucțiunii, spre a vizita școale și a-și da seama de metodele de învățământ și de educație întrebuințate în țările respective. Ana Conta (măritată Kernbach), sora lui Vasile Conta, a fost apoi profesoară de pedagogie la Școala normală de fete din Iași; a publicat un „Manual de pedagogie”, versuri, ș. a. — Tereza Stratilescu, plecând în Anglia, a trimis de acolo articole despre educație și învățământ (*Scrisori din Anglia*), ce s'au publicat în *Convorbiri literare* (1 Martie și 1 Aprilie 1894); a fost apoi profesoară și directoare a Externatului din Iași.

Despre profesorul Ștefan Velovan, vezi nota de la pag. 19.

6½ sara *Telegr.*

Domnilor Nicolae Ioan și Gheorghe Gociu, Huși.

Recunoscător pentru asistența D-voastră ca delegați și pentru telegrama trimisă, vă rog să arătați călduroasele mele mulțumiri tuturor alegătorilor care m'au onorat cu încrederea lor.

Titu Maiorescu.

Duminecă 16/28 Oct. 88. Timp frumos, soare.

Tel. Jacob Negruzzi, deputat, Iași.

Vino negreșit, să fii Marți aici la alegerea Universității.

Juvenis.

Joia trecută am căzut la alegerea colegiului [al] 2-lea din Iași cu toată lista noastră, adică au eșit din 6 deputați] 4 ai adversarilor (Tzoni, Ceaur-Aslan, Panu, Nic. Ionescu), iar 2 în balotaj cu noi; din aceștia ai noștri, cele mai multe voturi adv. D. Alexandrescu, apoi Mitică Rosetti ¹, apoi eu, apoi Sculy. Adversari sânt G[heorghe] Tocilescu ² și Penescu.

Mercuri 26 Oct./7 Noemv. 1888. Prima zăpadă, acoperișele caselor pline, și ninge într'una. Termom. —2° R.

Tevături politice asupra unirii cu conservatorii în viitorul Parlament. Trebuie să fac mesagiul. Am făcut un articol blând în *Rom[ânia] Lib[eră]* pentru a îndulci o notiță prea energică a lui Carp.

Joi 27 Oct. 1888. Tot ninge, ferestrele înghețate. —3½° R. Aseară masă de familie la mine pentru ziua cumnatu-meu Mitică. Lectura poeziilor lui Robeanu ([Gheorghe] Popovici din Cernăuți).

¹. Dimitrie G. Rosetti, fratele primului ministru Teodor Rosetti.

². Profesor la Facultatea de Drept din Iași, fratele lui Grigore Tocilescu.

Vineri 28 Oct. 88. La 7½ dim. plecat la Sinaia (ningea, apoi soare în București, dar iarnă), la 11¾ în Sinaia dus cu trăsura Regelui la Castel Peleş, unde odaie pregătită pentru mine, textul mesagiului cetit cu Regele. La dejun Prințul de Wied, Consulul general din Geneva Bamberger, etc. Regina cetit traducerile ei în nemțește din Leconte de Lisle și Théauph[ile] Gautier. — La 5 dus cu trăsura Regelui la gară, viscol de zăpadă.

Sâmbătă 29 Oct. La 8 dim. — 11° R. Iarnă plină. Pe strade sănii, de alaltăieri. Copiat și modificat mesagiul.

Duminică 30 Oct./11 Nov. La 8 dim. — 4° R. — Deschid sinodul la amiazi. La 2 ore la Th. Rosetti întrevedere între¹

Noembrie 1888.

1/15 Noembrie. Soare, dar zăpadă pretutindeni. Deschiderea Camerei la 12 ore cu Rege[le] și Prințul de Wied. Regina încă la Sinaia. Mesagiu aplaudat. Bună impresie.

3/15 Nov. La 8 ore dim. — 2° R.

Tel. D-rei Văcărescu, Dom[nișoa]ră de onoare,
Castel Peleş.

Rog prezențați Majestăților Lor, împreună cu respectuoase omagii, felicitările mele pentru fericita aniversare.
Anna Maiorescu

Marti 8/20 Noembrie 88. Soare, cer senin. Dar încă zăpadă pretutindeni, stradele murdare de topitură. Dimeineața la 8 — 1° R, la 10 ore + 4° R.

¹. Fraza lăsată neterminată.

Tevături ministeriale, noi de 4 zile gata a demisiona din cauza atitudinii perfid-hostile a lui Lascar Catargi-Vernescu. La Senat s'a ales Vineri General Florescu Prezid[ent] cu 57 voturi contra 37 candidatului nostru N. Crezzulescu. Mârzescu, C. Boerescu etc. votând pentru Florescu. T. Rosetti, roulé par les conservateurs, furieux. — Dar acum se sperie conservatorii de victoria lor; teama lor că noi trecem în opoziția liberală. Încercări de rearanjare cu noi înaintea alegerii prezid[entului] Camerei. Curtea vine mâine Mercuri din Sinaia să se instaleze în București. — Ieri adunare sara a partizanilor noștri la Hôtel de France. Carp vorbește bine, și cu fraze incisive. T. Rosetti lung, plihlicos, stimat, dar cam netot. Voinov și Take Ionescu pentru noi, contra vechilor conservatori.

La masă la noi mama, Zizine și Pogor. Sara cu mama și Pogor și Anicuța la teatru Sarah Bernhardt cu soțul ei Damala juca *Dame aux Camélias*, piesă rea, Sarah ca-botină mediocră.

Mercuri 9/21 Noembr. 88. Soare: Dimineața la 8½ în umbră +1° R.

Luni 14/26 Noembrie 1888. Timp senin. Dim. la 7½ ore +0° R. Dar pretutindeni în oraș a dispărut zăpada.

Criza ministerial-parlamentară terminată bine.

Încă Vineri dimin. noi hotărâți să cerem vot de încredere Camerei și fiindcă am fi rămas probabil în minorit[ate] sau numai cu o majorit[ate] de prea puține voturi, am fi demisionat, pentru a trece a doua zi în opoziț[ia] liberală, poate sub firma de „partid constituțional” și cu vr'o 70 de aderenți în Cameră (afară de Voinov, Arion și Take Ionescu, ceilalți vr'o 27 liberali cu Dimitrie Brătianu în cap votau contra noastră, pentru a vota apoi cu noi contra unui cabinet L. Catargi). — Regele, înainte

de a se propune Camerei un vot de încredere, a mai cerut Vineri la 4½ un cons[iliu] de min[iştri] la El. În Cameră, între 2 și 4 ore, într'o odaie singuri, rediscutau iarăși amețitul T. Rosetti cu Vernescu, Manu și Lahovary posibila împăcare. Atunci vine Leon[ida] Paciurea la mine și-mi zice: „Ești om împăciuitor. Du-te printre ei și pune-i de acord“. Am intrat și le-am propus formula, ca în Consil[iu] nostru de miniștri la Rege să vie încă atunci Vineri Prezid[entul] Senatului (Gen. Florescu) și Prezid[entul] Camerei (L. Catargi) și să declare sprijinul lor noului minist[eriu] compus din noi toți 6, plus Vernescu Justiție, Mano Resbel, Lahovary Domenii. S'a primit. Discuție pentru Interne. Nu-l voiau pe Carp, s'au înțeles pentru Știrbey. Mie mi-a convenit, pentru că-mi părea important să rămână anume Carp la Externe. Vineri [de la orele] 4½—7¼ Consiliu la Rege. Combinarea primită și de Carp și Marghiloman. Sara la 10 ore nou Consiliu la Rege, în care au venit și L. Catargi și Gen[eral] Florescu, declarând sprijinul lor noului minister reformat¹. Mai nainte scrisesem eu declararea verb[ală] ce trebuia să o facă T. Rosetti în Cameră și Senat a doua zi, la anunțarea ministeriului. Vineri sara m'am mai dus apoi la Teatru cu Carp, unde lăsasem pe nevastă-mea în loja mea ministerială la „Froufrou“ cu Sarah Bernhardt.

A a doua zi *Sâmbătă 12/24 Noembrie 1888* la 11 ore noii 3 miniștri au jurat înaintea Regelui și în prezența lui Teodor Rosetti, și pe la 2 ore [noul ministeriu] s'a prezentat în Cameră și la 2½ în Senat, primit cu lungi aplause ale majorității (și cu nemulțumirea lui C. Boe-

¹. Vezi Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare*, vol IV 33 sq.

rescu, Mârzescu, D. Brătianu, Ceaur-Aslan, poate și L. Catargi, etc.) Ministeriul astfel recompus:

Prezid[ent] fără portof[oliu]	T. Rosetti
Vernescu	Justiție
Manu	Resbel
Carp	Externe
A. Lahovary	Domenii
Maiorescu	Culte
Al. Știrbei	Interne
Ghermani	Finanțe
Al. Marghiloman	Lucrări publice

Mercuri și Joi 16 și 17/29 Noemvrie negură cenușie și —2° R. Apoi mai clar. Astăzi 19 Nov./1 Dec. 88 soare. Termometrul la 7 dim. —1° R, apoi cald.

Duminecă 20 Noemv. /2 Decemv. 1888. La 5 ore după amiazi (sara) +7° R. Fusesse soare peste zi și vânt cald. Zăpada pretutindeni dispărută. Anicuța foarte sănătoasă, continuă a se îngrășa. Noi fericiți. Eu puțină tuse a vechiului meu catar chronic.

Sâmbătă 26 Nov./8 Dec. 88. De 4 zile ninsoare. Iar tot[ul] acoperit cu zăpadă. Astăzi dim. la 7 ore —5° R. Politică, administr[atie], Universit[ate] — vreme liniștită și retrasă¹.

Decembrie 1888.

*Joi 1/13 Decembrie 1888*². Afară ninge, iar iarnă adâncă, la 7 ore dim. termom. —5° R. — Eu Sâmbătă seara (vorbisem la Cameră de 3 ori, apoi la Universitate

¹. Cu aceasta se termină „jurnalul No 9“, având la sfârșit însemnarea: „(Continuare în caiet 4° brun, scoartă subțire, No 10 și 11“.

². Cu aceasta începe un nou caiet: e un caiet obicnuit, din acelea de școală (necartonat, ci cu o simplă copertă de hârtie puțin

de la 5½—6½ și pe drum de la Camera la Univ[ersitate] cu un deputat) vr'o 3 scuipate de sânge, Duminecă asemena, Luni dim. idem. Erosiuni de catar laringeal. Am fumat mult mai puțin, n'am prea eșit. Astăzi trecută și iritația din gât.

În colo, s'a terminat de-abia ieri discuția la Adresă în Senat, astăzi începe în Camera (togmai o lună după deschiderea Camerei!).

Vineri 2/14 Dec. 88. La 8 ore dim. — 12° R = —15° Cels. Așa dar ger, dar soare peste zi. La Camera cu Anicuța, a doua zi de discuție generală la Adresa Tronului. La 7½ sara prânz parlamentar la A. Marghiloman cu vr'o 19 deputați.

Joi 8/20 Dec. 88. La 8 ore dim. — 5° R. și o ceață profundă cenușie (nu galbenă ca la Londra). La 9 ore dim. din colțul prăvăliei „[Aux] 4 saisons“, vis-à-vis de Palat, nu se vedea Palatul *de loc*, nici cel mai mic indiciu că ar fi acolo o casă. Ieri sara se rătăceau birjarii, de păclă.

Astăzi în fine terminat la Camera desbaterea Adresei, mâine votarea. Și Camera deschisă de la 1 Noembrie!!

Vineri 9/21 Dec. 88. Soare! La 8 ore dim. +½° R. Ziua Anicuței. Sântem fizic și moral foarte bine. 3 zile

rezistentă, acum în parte ruptă). Cusătura fiind slabă, caietul s'a desfăcut curând în două părți separate, care, la revederea și numerotarea „jurnalelor“ au fost considerate ca două caiete deosebite, rămase însă împreună în coperta lor comună; de aceea coperta are însemnarea: „No 10 și 11. Jurnal Decem. 1888 — 27 Iunie 1889 și — 31 Decemvrie 1889“. Înăuntru, pe întâia pagină: „(Înainte, caetul legat, mare 8° roșu, din Veneția)“; iar pe întâia față a jumătății a doua a caietului: „1889. (Precedent caiet de aceeași formă)“; subt acest rând scris de la început, e adaos apoi mai târziu (cu creion roșu): „Jurnal No 11 (până la 31 Dec. 1889)“.

Caietul acesta pare a fi fost destinat la altfel de însemnări (mai amănunțite?), la care apoi a renunțat, întrebându-l tot pentru „jurnal“; căci pe copertă are următoarele indicații primitive, șterse apoi: „Din viața mea și a altora. I. 1885“.

grele pentru ea, dar fericite pentru mine, fiindcă o iubesc grozav când e *întreagă și împetrită și indignată*.

Sâmbătă 10/22 Dec. 88. Afară întunecat, zăpadă pe acoperișe (nu multă), la 8 ore dim. — 1° R. — Ieri la masă (gemühtlich) mama, 4 Sevești cu Zoe și noul viitor ginere inginerul Bolintineanu, 2 Budișteni, 2 Negruzzești, Ulisse Boldescu și Mitică, sara și Zoe cu Achille Bengescu, Griguță [Sevescu], Olga și George Duca, Nicolaus Racovitză cu Pepita. Bine și aproape elegant.

Sâmbătă 17/29 Dec. 88. S-ta Elisabeta. Ziua Reginei. La 11½ Consiliul de Miniștri la Regina. *Petite tenue*, Regele fără cordon, prin urmare noi în frac, cravată albă, însă sau fără decorații (ca Gen. Manu) sau numai cu Steaua română (ca Carp). Eu aveam din eroare și cordonul). — Teod. Rosetti luase de la mine câteva cuvinte de felicitare, care au fost apoi publicate în Monitor. El însă nu avea să le citească, ci să le rostească, și nu le învățase bine și s'a încurcat ca un copil de școală.

Sara la 7½ dîner la Primarul Protop[opescu]-Pake cu Gen[eral] Florescu, D-nul și D-na Gen[eral] Manu, D-nul și D-na Vernescu, D-nul și D-na Carp, Știrbei, [A.] Marghiloman, Anicuța și eu, peste tot 14 pers[oane] (Th. Rosetti refuză toate dinelele pentru a nu le răspunde!). Toastul lui Pake pentru ministeriu, ridicul-protector al lui Vernescu pentru Primar, și apoi în al treilea rând al lui Pake pentru Regina(!). — Salonul cu scena incrustată în plafond, unde Coquelin declamă înaintea lui Vernescu și Pake. — Orchestrion cântând după masă! Burtă-verde.

Luni 19/31 Dec. Dimineața la 8 ore — 9° R.

Marti 20/Dec./1 Ian. Dimineața la 8 ore — 8° R.

Eu ceva dureri de gât. Ceva descurajare pentru nătângia lui T. Rosetti ca Ministru-prezident.

Camera și Senatul închise. L. Catargi în minoritate cu porto-franco.

Mercuri 21 Dec. 1888/2 Ian. 1889. Peste noapte ninsoare foarte abundantă; totul îngreuiat de zăpadă, sănii, dar la 8 ore dim. — 7° R. — Scăpat de Camera și Senat. Dar 2 consilii de miniștri. Sara [la] 7 ore, la masă la mine Protop[opul] Simeon Popescu, mama, Miss, Achille și Juca, Lentzi Trăsnea și Mitică. La 10¹/₄ sara au plecat. Anicuța ocupată cu biletele la balul studenților.

Joi 22 Dec. 88/3 Ian. Sânt sculat de la 6 ore dim. pentru a-mi aranja hârtiile de plecare la Venezia pentru 15 zile, dacă e să plecăm desară la 7,10 spre Pesta.

Am plecat. Anicuța iar cu durerea muscularo-nervoasă de piept pe la 6 ore sara, mai slabă de cât Marți, dar totuși, încât mai-mai era să nu plecăm.

Călătoria de Crăciun 1888¹.

Vineri 23 Dec. 1888. Pe la 3 ore la Pesta. hotel Königın von England, odaia mare și caldă N° 60 în etaj[ul] al 2-lea. Odihnă. Gigi obosită-amețită.

Sâmbătă 24 Dec. la 6,55' sara din Pesta (Central-Bahnhof, care însă nu avea bilete directe decât Pragerhof și Fiume, nici Triest, nici Görz, dar bagaje expedia la Görz și avea vagon direct Fiume, va să zică bun pentru noi până la St. Peter la 7¹/₂ dim.).

Duminecă 25 Dec. la 10,5' dimin. în Görz. Peste noapte frig, ferestrele cu ghiață, dar în cupè cald și bine; de la Nabresina spre Görz soare fierbinte (frumos, marea la stânga, în fund de tot Miramare, înainte Montefalcone, Val Isonzo), dar aerul rece, pe la 12 ore de-abia +5° R. la umbră. La Görz cu trăsura până la „Curpen-

¹. însemnare pe margine: „Cheltuit 658 florini și 45 napol. = 2350 fr[an]ci hârtie, însă 450 fr[an]ci cumpărături“.

sion“ Hausner, frumos situată, dar casă mare și cu ganguri reci, sobe veneziane mici, odaia 2 spre sud, plină de soare, dar prea puțin mobilată, à 5½ fiorini cu pension cu tot; mâncarea bürgerlich einfach. Im ganzen Görz langweilig und nicht für Fremdenverkehr. Anicuța obosită-amețită.

Luni 26 Dec. 88/7 Ian. 89. Paturile destul de bune. Am dormit bine. Noapte senină. La 7 ore dim. —3° R. Ferestrele numai beschlagen. Eu ieri în drumul de fier desperat de greutatea vieții în călătorie cu Anicuța. Ea numai cu griji igienice, obosită, temându-se de orice curent, negândind decât la frica de boală. Unde e omul viu și proaspăt ce l-am cunoscut acum 8 ani încă? Je suis condamné à être le garde-malade de mes femmes¹.

La Görz se înțelege nicăieri zăpadă și multă verdeață, vis-à-vis de Curpension Hausner în Palazzo Coronini grădină cu palmieri în aer liber, camelii cu sute de boboci, ciprese, iederă, etc.; în Stadtgarten un frumos și mare magnolier, etc.

Marti 27 Dec. 88/8 Ian. 89. Am plecat la 10 din Görz. Pension Hausner foarte efină și dama convenabilă. Dar se mută la August în Meran. La gară, nefiind acceleratul din cauza unui accident de drum de fier, am luat o trăsură cu un cal (3 fiorini) cu toate bagajele, și ne-am dus pe soare frumos la Cormons, 1 oră trab (10 kilom.), cu bac peste Isonzo. De la Cormons la *Udine*, cu interesanta piață municipală și frumosul edificiu „Monte di pietà“. Otel „Albergo d'Italia“ bun, [camera] N° 21 în

¹. Pasajul acesta (cu care termină pagina) e însemnat pe de margine cu o acoladă (cu aceeași cerneală), iar în josul lui e adaos (cu creionul, probabil mai târziu): „Vezi pag[ina] următ[oare] și cealaltă“.

Pentru starea sănătății întâiei sale soții, vezi *Insemnări zilnice*, vol. II, 80 sqq.

etagiul al] 2-lea cu 2 paturi. Omnibus la gară. Sara —5°, ziua +7° R.

Mercuri 28 Dec. 88/9 Ian. 89. Tot soare; eu dimineața pe la 7¹/₂ sus pe Castello (5' de la piazza, de urcat); minunat răsărit de soare peste coroana munților friaulici. La 11,17' spre Venezia, unde ajunși la 2,20'. (În drum o mică neplăcere cu Gigi, care e prea guvernantă engleză de câte ori mă mișc. Era să-i cumpăr ceva (un corn) la Conigliano, mai era cineva în tren, și ea: „Prends garde de ne pas manquer le train“. Așa e în genere. Par'că ași fi scăpat¹ vreo dată trenul! Par'că nu sânt eu mai bătrân și mai experimentat decât ea în ale drumului! — Trait de son caractère qu'il faut combattre systematiquement. — De altminteri, însemnez micile dificultăți, ca ceva rar. Tot restul timpului trăim în cea mai perfect imaginabilă unire². — În Venezia, cu gondola la Piazzetta, apoi cu un Träger la otel Sⁿ Marco, curioasă intrare minunate odăi, avem N° 12 în etagiul] I. 8 fr|an|cs pe zi cu serviciu cu tot. Se încălzește chiar binișor. Piazza se repară, dar tot minunata Venezie, vederea pe Procurazii, porumbeii, animația sub arcade, prăvăliile felurite, Quadri bun și eftin, lumea amabilă. — Un colier de aur pentru Gigi 114 fr|an|ci. — Mâncat la Quadri à 4 fr., prea mult și foarte bun (măslina verzi și crevettes pentru Gigi), flangat sara sub arcade. Termom. între 2 și 9° Cels.

Joi 29 Dec. 88/10 Ian. 89. Ne-a făcut foc la 6 ore, eu la 7 sub arcade, la Floriani deschis, luat cafeaua. Plouă, rece, dar nu frig.

Vineri 30 Dec., Sâmb. 31. Ieri 2 ore soare, minunat, plimbare pe jos pe riva [dei] Schiavoni, sara la teatru Goldoni, „Orfeo nel Inferno“ de Offenbach, foarte rău

¹. În text franțuzismul „mancat“.

². Pasajul acesta e însemnat pe de margine cu o linie (cu ereionul, mai târziu), marcând astfel legătura cu cel precedent, de la 26 Dec.

dat. Astăzi iar nor și sara ceva ploaie. Dar termometrul +6½° R. și câteva ore +7½. Sara la Malibran, circ cu „Androidei“, păpuși curioase cu un ventriloc.

Mișcare de vis în Venezia.

Telegrame Regelui, Mitropolit[ului], mama'i.

[Anul] 1889.

Duminecă 1/13 Ianuarie. Venezia. Mai frig astăzi, ceva vânt. Termom. +5° R. Muzică pe Piazza San-Marco între 2 și 4, lume fenomenală. Luăm ciocolata și café la aer liber sub colonadele lui Quadri. Apoi pe jos, dar Anicuța curios de obosită, ne întoarcem în gondolă. Sara la Fenice „Ugenoți“ (poltrone à 10 fr. plus intrarea 3). Minunat actul al 4-lea (Valentine s[igno]ra Litvinna pasionată, Raul Antonio), publicul viu, teatru vesel și elegant.

Luni 2/14 Ian. 89. Venezia. Cerul acoperit, vânt rece, dar tot +5° R, fără zăpadă, fără soare. Eu cam trist. Nu lucrez nimic, simțimânt de decadență în toate privirile. Oboseală ministerială¹.

Marți 3/15 Ian. 89. Venezia. Veseli amândoi, Anicuța ca schimbată și animată. Lido. St Giovanni e Paolo. — Sara, marionette la Minerva, cu imitarea hazlie a baletului Excelsior.

Mercuri 4/16 Ian. 89. Plecare din Venezia la 2^o40' în sleeping (foarte bun, à 7½ fiorini), prin Cormons la Viena, unde

Joi 5/17 Ian. 89 la 10 dim. Termometrul +0.— Afară la țară multă zăpadă, în oraș de loc. La hotel Müller [pe] (Graben) foarte bună, mare, caldă odaie N° 1 în etag[liu]l I, cu 2 paturi și clavir, și anticameră cu 1 pat și canapea, pentru 6 fiorini. — Sara la Circus Renz, foarte elegant și bine petrecut.

¹. Aceste două cuvinte adăogate mai pe urmă, cu creionul.

Vineri 6/18 Ian. 89. Viena. Cer posomorît. Termom. +1° R. — Anicuța intimidată de ceva tuse, își pune vată și vaselină pe piept și încearcă doftorii în contra tusei. Eu nu mai fumez în odaia ei și nu pot lucra, sânt paralizat. Dar sara plăcută la Opera, prima reprezentare a operei comice „Die 3 Pintos“, pretinsă [a fi] de C. M. de Weber, dar, afară de scena finală act. I, ansamblu final (act. 3) și un scurt tertzet în canon, totul nul.

Sâmbătă 7/19 Ian. 89. Viena. Ceață galbenă, apoi sură. Bun prânz la Augustiner-Kirche, Spatenbräu. Hotărîre să plecăm astăzi la 4 până la Pesta. În drum de fier bine și fericiți. Sara la otel „Königin von England“ cină veselă cu muzică de țigani. La otel, [camera] N° 61 în etagiul 2, cu 4 ferestre, elegant și bine.

Duminecă 8/20 Ian. 89. Pesta, Ninge, e acum 10 ore, Anicuța doarme, tusea mai bine, a luat un praf Dovèr. Ninge, dar nu e frig. La 1,40', din Pesta, până sara aproape fără zăpadă.

Luni 9/21 Ian. 89. Reîntorși în București pe ger, soare, dar la 11 ore —5° R. Pretutindeni în țară enorme cantități de zăpadă. Acasă sutele de cărți de vizită și nefericitele depeși de felicitări.

Joi 12/24 Ian. 89. Dimineața —10° R. Soare, senin. Începerea cursului meu de Logică la Universit[ate] de la 5—6½. În Senat interpelarea lui Gâlcă asupra școalei Codreanu din Bârlad.

Sâmbătă 14/26 Ian. Dimineața la 7 ore —13° R. = —16° cent[igrade]. Ieri în Cameră votarea contra Porto-francilor Galați și prin urmare contra Lascar Catargi—N. Blaremburg. Scenă nespuse de violentă în Cameră. L. Catargiu cade cu 56 voturi contra 105 și-și dă dimisia de Președinte al Camerei. Iritația lui nedemnă contra vorbei

mele zise privat la grădina Stavri în August trecut lui N. Filipescu: „Nous lui préparons un enterrement de première classe“.

Sara prânz la noi cu Lecomte și nevasta (décatie), Zizin, Odobescu, Jacques, Marie și fata lui Leon N[egruzzi] (Suzana), D-ra Borănescu, Bobeică, mama'n. Sara un moment Carp, apoi Sevescu. — Sara ceva muzică bună a D-rei Borănescu, apoi Polygnote¹.

Eu astăzi la Senat răspuns lui E. Sturdza și G. Mârzescu în interpelarea asupra prof[esorului] socialist Teodoru din Bacău².

Luni 16/28 Ian. 89. Ieri încă —10° R. dimin[eața], astăzi —1° R. Aseară soirée la Carp (plexis), Anicuța foarte gentilă.

Alaltăseară noi iarăși la balul Reginei în Sala Eforiei. Regina foarte amabilă.

Marți 17/29 Ian. 89. Astăzi iar —11° R, deși ieri numai —1°. Tot criza cu dimisia L. Catargi. După cererea celor 3 colegi ai noștri conservatori, am propus Camerei realegerea lui L. C[atargi], ceea ce s'a și făcut. Să vedem dacă primește și cu ce condiții.

Mercuri 18/30 Ian. 89. Astăzi tot — 10° R la 8 ore dimineața. Ger persistent. Știrea despre sinuciderea Kronprinzului Rudolf al Austriei.

Joi. Aceeași temperatură.

Vineri. Deodată dimineața +2° R. Sara tot așa. Zăpada se topește pretutindeni. Începerea trăsurilor în

¹. Vezi nota de la pag. 18.

². Vezi Titu Maiorescu, Discursuri parlamentare, vol. IV, 171—185. (Acolo numele senatorului este George Sturza).

Dimitrie A. Teodoru a trecut în curând (laolaltă cu întreg grupul socialist) în partidul liberal; transferat la liceul „Mateiu Basarab“ din București, sub Spiru Haret a fost numit director al învățământului secundar și în urmă secretar general al Ministerului Instrucțiunii Publice. † în 1910 într'un accident de automobil în Județul Fălciu, în propagandă electorală.

locul saniilor, dar ulițele imposibile în mijlocul zăpezei și a groapelor de gheață.

Duminecă 29 Ian. 89. Azi +0. Ieri —3°, alaltăieri —5° R.

*Telegramă*¹ Doamnei Melik, Iași.

Nu mă pot mărgini în depeșa de condoleanță oficială. Permiteți-mi a vă arăta durerea pentru moartea vechiului și bunului meu prietin, care m'a mângâiat cu atâta căldură la moartea copilului meu². Fii tare în această grozavă nenorocire și gândește la copii. Nevastă-mea împărtășește durerea tuturor cari l-au cunoscut.

Maiorescu.

Ieri sară și azi peste zi discutarea proiectului meu de Lege a Instrucției la mine acasă cu Odobescu, Dobrescu (Argeș), Herescu³, A[nghel] Dimitrescu, Stemill⁴ și membrii Cons[iliului permanent] (Hasdeu, Vitzu, Laurianu, Odobescu).

Luni 30 Ian./11 Febr. 89. Dimin. la 7½ cer senin, —6° R.

Marți 31 Ian./12 Fev. 89. În Cameră propunerea Blaremburg — Panu — Apostoleanu — Găbunea — E. Sturdza — Vlădoianu — Th. Calimaki — Col[onel] Roznovanu etc. pentru darea în judecată a Ministeriului I. Brătianu. Lume enormă de dame, etc. Lectură plihticoasă de 2½ ore a propunerii de acuzare, cetită de la tribună de Blaremburg. Vorbirea lui Panu. Îndată apoi eu la tribună. Tumult la vorba „infamie”⁵. Întreruperea lui

¹. Transcrisă de d-na Maiorescu.

². Cf. *Însemnări zilnice*, vol. I, p. XXIV și 183 sq.

³. Zamfir Herescu, profesor de matematici și director al liceului „Sf. Sava”.

⁴. Ștefan C. Mihăilescu; vezi *Însemnări zilnice* vol. II, 25.

⁵. Combătând propunerea de dare în judecată a ministerului Ioan Brătianu, amintea de darea în judecată a ministerului Lascăr Catargi la 1876. Nu-l miră darea în judecată, ci faptul că aproape

Vernescu, de pe banca ministerială. Ședința ridicată la 6 ore. — Eu cam deprimat, sara Carp la mine, viu și gentil. Adunare a majorității la otel de France între 9 și 11^{1/2} sara. Așa și așa.

Februarie 1889

Mercuri 1/13 Febr. 1889. Ceva vânt și ploaie, +1° R. Dar peste zi vântul mai tare și mai rece. La 10 dim. Consiliu de miniștri. Vernescu îndoios, Manu cu el, A. Lahovari cu noi, indignat contra conservatorilor Catar-giești. Eu la 1 iar la Cameră, pentru a-mi termina discursul de ieri. Rece și cu sufletul cam greu. Dar discursul pasabil¹. Anicuța și ieri și astăzi la Cameră cu Elisa Știrbey.

Greutăți [de gelozie] între Anicuța și mine, de alaltă-ieri Luni.

Eu, după un guturaiu de acum 8 zile, flegmă multă.

Joi 2/14 Febr. Zăpadă peste noapte, ninge, term. —3° R. Ieri vorbirea lui Carp în Cameră și mai dușmă-

unanimitatea Camerei liberale de atunci a votat un act care avea în fruntea lui ca punct de acuzare a tuturor foștilor miniștri, deci aplicat și lui Lascăr Catargi, învinuirea „că a întrebuițat banii publici în propriul său folos“, — când „unanimitatea țării și chiar colectivității înșiși îl știau de omul cel mai cinstit în această privință“... Și, după o întrerupere a lui Blaremburg și răspunsul său, T. M. referindu-se din nou la faptul că a fost dat în judecată „un Lascăr Catargi, pentru că și-a însușit din averea publică bani pentru interesul său privat“, adaogă: „Față cu anume acest punct al acuzării, trebuie să zic: *A fost o infamie ceea ce s'a comis atunci*“. Blaremburg cere să retragă cuvântul, dacă acesta i se adresează lui (fusesse și el unul din membrii comisiei de cercetare aleasă de acea Cameră). Maiorescu răspunzând că cuvântul nu s'a adresat lui, Vernescu strigă: „Atunci s'a adresat mie!“. Maiorescu răspunde: „Nu se adresează întru nimic d-lui Vernescu, colegul meu; nu se adresează în genere la nimenea personal...“, ci e numai o calificare a aceluia act.

¹. Vezi Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare* vol. IV, 214—238.

nește întâmpinată. L. Catargi fățiș contra noastră. — Astăzi de la 6 ore corectez stenogramele.

Vineri 5/15 Febr. Ninge, iar iarnă plină. Term. — 2° R. Prânz la G. Duca.

Sâmbătă. Idem. Prânz la Grigorie Soutzo cu Coutouli, Ministrul Franței¹, Știrbei, etc. Palicărie, dîner cu multe bucate proaste, vinuri false, menu scris cu greșeli de ortografie.

Duminecă 5/17 Febr. Dîner la Carp. Coutouli. Georges Philippescu, Wallwitz, etc. Depeșă despre moartea Episcopului Popazu² în Caransebeș azi dimineață.

Luni 6/18 Febr. Cer senin, zăpadă multă pe acoperișe și strade, dimin. la 7½ ore — 5° R.

Telegr., Protopop Ghidiu³, Caransebeș,

Rog exprimă verișoarelor precum și Domnului și Doamnei Bartolomei adâncă durere pentru pierderea veneratului Episcop Popazu⁴ și părerea de rău că nu pot asista la înmormântare.

Maiorescu

Marti 7/19 Febr. 89. Cer senin, soare. Dimineața la 9 ore însă — 9° R. Ieri sara (noi am stat până la 2½ noaptea de la 9 ore, eu în picioare) soarea de teatru la Jacques Lahovary în prezența Regelui și Reginei. Miniștrii străini, etc. Un dialog al Reginei (2 femei, Médjé) și Choufleuri foarte bine executat. Apoi souper. Anicuța

¹. Gustave de Coutouly, ministru al Franței la București, 7 Noemvrie 1885—4 Iunie 1894.

². Unchiul său. Vezi *Însemnări zilnice* vol. I, 78; vol. II, 12, 32, 219; vol. III, 18 sq., 69 sq.

³. Însurat cu Maria Popazu, nepoata Episcopului. Vezi *ib.* vol. II, 32, 219; vol. III, 18.

⁴. „Veneratului Episcop Popazu“ înlocuind cuvintele „prea iubitului meu unchiu“, cum scrisese întâi. — Bartolomei: secretarul Episcopiei, v. *id.* vol. II, 32 și telegr. din 28 Iunie 1888 către el.

foarte bine, elegantă, modestă, foarte gentilă și gentilă lumea cu ea. Ea dusă la supeu de ministrul italian Curtopani, eu ducând la masă pe nevasta ministrului german de Bülow.

Săptămâna trecută, începând de Luni, când îmi sta greu în cap discursul pentru Cameră în contra acuzării ministeriului Brătianu, Marți și Mercuri când am vorbit, Joi, când a continuat tevătura, Vineri, Sâmbătă, când era atacul Fleva contra lui Carp-Ghermani-Marghiloman în senat — cea mai grea și desgustătoare săptămână politică, Anicuța cu [gelozie]..., încăpățanată, imposibil de convins de greșita ei vedere, de son trouble intellectuel et visuel dans cette matière. Cel mai curios caz de fals testimoniu al vederii de bună credință și de falsă judecată a sufletului meu din partea ei. Lucru pe care nu-l voi putea uita și care instinctiv mă va pune în rezervă asupra acestui punct.

Joi 9/21 Febr. 89. Ploaie, ploaie îmbelșugată. Sara bal costumat la Gr. Suțu, și Regele și Regina. Anicuța (tête Marie-Antoinette, perruque blonde, frumușică) și cu mine numai ½ oră.

Sâmbătă 11/25 Febr. 89. Dimineața soare splendid, dar —4° R. Cele mai obositoare 2 săptămâni, discuția în Cameră cu acuzarea Brătianu, stenogramele, neîntrerupt proiectele mele de lege pentru clerul mirean și reforma instrucției, curs la Universitate, situație apăsată ministerială, soarele, dințele.....!

Duminecă 12/24 Febr. 89. A nins iar mult, termom. +0. La amiază ninge iarăși, foarte tare.

Luni 13/25 Febr. 89. Soare. Zăpadă multă. Termometru la 7½ ore dimineața — 7° R. La 7½ masă la General Manu în onoarea Anicuței (Hooricks, Gachet, G. Philippescu cu nevasta, Ion Marghiloman cu nevasta, Ch. Pherekyde cu nevasta, etc., 18 pers[oane]). Apoi ½ oră la

Ana Maiorescu
la un bal costumat, 9/21 Fevruarie 1889
(din colecția nepoatei sale d-na Zoe Cămărășescu)

balul lui Chrisovelloni. La miezul nopții (pe o ninsoare mare) reîntorși acasă.

Marți 14/26 Febr. 89. Zăpadă multă. Soare, ± 0 dim. Ieri în biblioteca Senatului de la 1—5 $\frac{1}{4}$ discutarea proiectului Parochiilor cu toți Episcopii. Ceartă între Melchisedek cu Argeșul și Gălățeanul, între Mitropol[itul de] Iași cu Râmnicianul. Primatul gentil și jenat înaintea mea. — Hooricks povestind despre falsitatea lui Maximilian Mexico, Bismarck și Wimpffen.

Mercuri 15/27 Febr. 89. Aseară surpriza cu reprezentarea „Tutti-Festival¹” acasă la mine. Foarte gentil Mitică (monolog deputatul, Pafnutie; artisticul afiș Jiquide!, foarte hazlie Lentzi Trăsnea, be-bête S. N., gentile în tablouri vivante Irina Berendei, Viorica Văleanu, prea teatrală Ella Bengescu; elegant Lilli Florescu, amabil-plexis Sander Brăiloiu, affairé Bico Brăilou, manqué ombres choises. — Era și Pogor, [Grigore] Buiuciu, Elise Știrbei, la sfârșit și Alexandru Știrbei], General Berindei, Negreștii, Col[onel] Poenaru cu nevasta, etc. etc., mai mult familia. — Lipsa lui Carp!

Azi la Cons[iliul] de Miniștri la Rege, regele cu aluzie la antidinast[icismul] posibil cu intrigi rusești al

¹. „Tutti” (anagrama numelui său), apelativ familiar dat lui de soția sa. „Surpriza” aceasta era pentru ziua sa de naștere, ca și altele în alți ani. Cf *Însemnări zilnice* vol. I. 242; vol. II. 7. 35, 252, 285, 357. — Mitică: cumnatul său Dimitrie R. Rosetti (—Max). — Pafnutie: monologul „Părintele Pafnutie” de E. Baican; cf. *Însemnări zilnice* vol. II. 127. — Irina Berendei: fiica generalului Berendei (mama sa, născută Brăiloiu, era vară primară cu Ana Maiorescu) — măritată apoi cu arhit. Louis Blanc, mai târziu cu I. Procopiu; damă de onoare a Reginei Maria. — Ella Bengescu fiica cea mai mare a d-nei Zoe Bengescu; v. *ib.* vol. II, 22, nota 1). — Lili (Alexandru G.) Florescu (mama sa, născută Brăiloiu, măritată întâi Florescu, apoi Costaforu, apoi Lenș) era vară primară cu Ana Maiorescu. — Frații Sander și Bico (=Nicolae) Brăiloiu, fiii lui Constantin Brăiloiu, fratele D-nei Cassia R. Rosetti, mama Anei Maiorescu — Negreștii: familia Nicu Negri, a cărui soție era vară cu Ana Maiorescu (vezi însem. din 30 Oct. 1887).

lui L. Catargi și uitându-se la bănuitul Vernescu: „Ça c'est une autre question. Vous comprenez, chacun défend sa peau. Je serai excessivement énergique“.

Sara [la] 7½ dîner la Coutouly, ministrul Franței. La dreapta lui Anicuța, la stînga d-na Durutti, născ. Xantho, lângă care eu; Gen[eralul] Florescu, Știrbei, Marghiloman, Col[onel] Poppen, etc. La masă Coutouly bourgeois vantant ses vins et ses mets. Poularde de Normandie, arătate întâi întregi, și apoi trimise la cuhnie spre tăiere. „Ça vient de ma belle-mère, qui a pour ainsi dire une fabrique de poulets qu'elle vend“.

Joi 16/28 Febr. 89. Negură, ploios, +3° R. Am terminat în fine legea parochiilor și expunerea de motive. Acum terminarea legii instrucțiunii. — Sara la balul Curții și la supeu. Ne-am întors la 2 ore.

Vineri 17 Febr./1 Martie 89. Soare; negura a mâncat zăpada de pe toate acoperișele, și aproape și de pe strade. Numai în grădini, la șosea cantități mari de zăpadă. Am depus proiectul parochiilor sub aplausele Camerei. — În Cameră discu[ția] generală a legii vânzării moșiilor Statului. Atmosferă mai bună. Carp a avut dreptate.

Sâmbătă 18 Febr./2 Martie 89. Dimineața la 7 ore —1° R. Ieri în Cameră, Apostoleanu (vulpe), Iancovescu (hienă răgușită), N. Blaremburg (monoman à la Robespierre) se întrec a cere prelungirea anchetei de acuzare (cu trei luni!!) contra ministeriului Brătianu, din a cărei Comisie fac ei parte. *Proștii!!* Cred că se fac cu acești oameni mari, pe când se înfig într'o operă desprețuită și ne lasă nouă timpul în Cameră să facem operă de reformă.

Duminecă 19 Febr./3 Martie 89. Soare. La 7½ ore dim. —3° R. Ieri Romberg' sche Kindersymphonie la Știrbei și la 11 ore pentru ½ oră la balul „Obolului“ în

Sala Eforiei. Foarte elegant și animat. Regele și Regina, miniștrii străini.

Astă seară la soarea la Carp. Reîntorși la 12 noaptea.

Luni 20 Febr./4 Mart. 89. Dim. la 7 term. —1° R. Ceva ninsoare cu fulgi rari. — Eu scriu la Legea Instrucției, cam amestit de petreceri. — La 9 ore dimineața, mic viscol de zăpadă. Termom. —2° R.

— *Marți 21 Febr./5 Martie 1889.* Tiefer Winter. Um 8 Uhr früh —4° R.

Mercuri 22 Febr. La 8 ore dim. +1° R. Negură ploioasă. Termin în fine astăzi Proiectul Legii Instrucțiunii.

Sâmbătă 25 Febr./9 Martie 89. La 7 ore dim. —4° R. Stenogramele discursului meu de ieri din Cameră asupra profesorului Dr. Asaki¹. — Sara prânz vesel de 15 persoane, dat colaboratorilor de la „Tutti-festival“ din 14 Fevruarie.

Duminecă, Luni și Marți, copiarea Legii Instrucțiunii, Expunerea de motive.

Martie 1889.

Mercuri 1/15 Martie. Terminată și expunerea de motive. *Dimineața în fine +1° R.* Zăpada topită de pe acoperișe și strade, dar în grădini și la rădăcinile copacilor încă grămezi.

La masă la Jacques [Negruzzi], sara în mare toaletă la Prințul A. Știrbei.

Dimineața Regele *piquirt* cu mine, fiindcă n'am fost nici Lunea trecută la ora de lucru, ci m'am scuzat prin adjutant.

¹. Vezi Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare* vol. III, 252—266.

Joi 2/14 Martie 1889. Dimineața la $8\frac{1}{2}$ ore $+2\frac{1}{2}^{\circ}$ R. Primăvăratie.

Sâmbătă 4/16 Martie 1889. A nins toată noaptea, toate crengile din grădina mea așa de acoperite de dungi late (cât mâna cu 5 degete) de zăpadă, încât se vede strada și casele vis-à-vis ca printr'un treillis des. Acoperișe, stradă, grădină, jos — toate încărcate de zăpadă, și mai ninge într'una și des. Termometrul $+0$.

Ieri am depus la Senat Legea Instrucțiunii. Mai încep a administra. Dar sânt prea încărcat și cam slăbit. Astăzi Cameră, la 4 minist[eriu], la 5— $6\frac{1}{2}$ curs la Univ[ersitate] (Matematicile lui A. Comte!), la $8\frac{1}{2}$ Societatea geografică cu Regele până pe la $11\frac{1}{2}$, apoi balul Slătinenții, etc.

Luni 6/18 Martie 1889. La 8 ore dim. -5° R. Zăpadă pe acoperișe, în grădină, puțin pe strade. Dar astăzi cer senin. soare. — Ieri cu Anicuța la aniversara [societății] studenților „Unirea“ de la 2—4. Conferința lui Anastasescu¹ asupra lui Buckle. Beaucoup de blague. Sara prânz și recepție la Știrbey cu Bülow, etc.

Marti 7/19. Cald, la umbră $+10^{\circ}$ pe la amiază, dar vânt recișor. Sara, teatru 2 acte („Bibliotecarul“, tradus de Sander Brăiloiu), rece, aproape gol, apoi la soirée la Charles Pherekyde.

Mercuri 8/20 Martie 89. Negură. La 8 ore dim. $+0$.

Joi 9/21 Martie 89. Senin, soare. La 8 ore dim. $+5^{\circ}$ R. La 1 oră ziua $+15^{\circ}$ R., în umbră. Zăpadă din toate curțile se topește. La 5 ore $+17^{\circ}$ R. Deodată relativ grozav de cald.

Vineri 10/22 Martie 89. Dimineața la 7 ore $+8^{\circ}$ R. Încă o șuviță [de] zăpadă la marginea zidului grădinei

¹. Care și-a schimbat apoi numele în Ion S. Floru (fost apoi profesor de istorie la liceul „Sf. Sava“; autorul volumului autobiografie „Un copil, un sat...“, București, 1951).

mele și prin șanțuri la șosea. Dar cald, cald! — Interpelarea lui C. C. Dobrescu în Cameră și răspunsul meu ¹.

Duminică 12/24 Martie 89. Zăpada dispărută. Tot cald. De la 2—4 concert simfonic în noul Ateneu; sala elegantă, toată societatea; muzica rea. La 7½ dîner plăcut la Bülow, noi, Carpeștii ², Goluhowski, Lahovary cu nevasta, Ghermani, contesa Starzeńska, sora lui Goluhowski. — Eu cu stenogramele de corectat.

Luni 15/25 Mart. Dîner la Palat, toți miniștrii și tot corpul diplomatic cu nevestele, vr'o 68 [de] pers[oane].

Marti 14/26 Martie 1889. Pluie assez froide. Thermom. +7° R. dans la journée. Anniversaire de la proclamation du Royaume. Te-Deum. Am primit Ordinul de mare oficer al Stelei Rom[âniei], tot așa Lahovary. Gen[eral] Manu mare Cruce al Coroanei.

Mercuri 15/27 Martie. Soare. La 6½ dimin. +5° R. Am prânzit fără veste la Negreștii ³ cu D-l și D-na Ulise Boldesco. — Sara până la 12½ balul studenților la Teatru, Regele și Regina, Carp cu D-na, Marghiloman, apoi Lahovary, D-na Mitza. Nicu Filipescu cu mama sa, Coralie. Zozo și Mitică Sturdza, D-nul și D-na Vitzu și Haret; încolo, multă lume, dar nu din societate. Plixis. Era ploaie torențială.

Joi 16/28 Martie 1889. Soare. Căldușor.

Vineri 17/29 Martie 89. Ninge-plouă. Term. +2½° R. Ziua nașterii Anicuței, la care nici nu mă gândisem.

Sâmbătă 18/30 Martie 89. Copaci și acoperișe cu o pătură subțire de zăpadă. Termometrul la 8 ore dim. +0. Sara la bal la Marghiloman aflăm cu toții din Minister (numai T. Rosetti fusese à peu près informat de

¹. Vezi T. Maiorescu, *Discursuri parlamentare* vol. III. 267—285.

². D-nul și D-na Petre Carp.

³. Negreștii: D-nul și D-na Nicu Negri (vezi nota de la pag. 98).

mai nainte de Vernescu, dar — schwachmatically cum este — nu simțise că trebuia să sesizeze îndată Consiliul de miniștri) că Vernescu a numit *astăzi* la Casație pe prostul Orbescu prezident, pe profesorul Alecu C. Șendrea membru și pe necunoscutul advocătel M[ihail] Antonescu¹, pe care de-abia cu 3 luni înainte îl numise membru la Curtea de Apel din București, deja membru la Casație. Neplăcută senzație la toți.

Duminecă 19/31 Martie 89. Al 3-lea Concert simfonic. Mai bun. *Soare cald.* La 4 ore la mine miniștrii Rosetti, Carp, Marghil[oman], G[h]ermani, Știrbei, la 6 ore la Rosetti cu încă Gener[al] Manu și Lahovari. Consul-tări, ca Vernescu să retragă cel puțin numirea lui Antonescu. — Sara la Goluchowski și la Știrbei. — Eu dimineața sub-comisia bugetară la ministeriu.

Luni 20 Mart./April. 89. Consiliu de miniștri între 10—12. Vernescu rămâne să se mai gândească. Se sfă-tuește cu ai săi. — Sara, comisia bugetară la minist[eriu].

Marti 21 Martie/2 Aprilie 89. Cald. — Dimineața până la 11¹/₂ terminat cu sub-comisia bugetară (G. D. Teodorescu, Ienescu, Enacovici). Sara consiliu de miniștri fără Vernescu. Decis (contra Manu și Lahovary, cari sânt pentru împăcare, cu publicarea decretului Antonescu în același număr cu dimisia sa) că, dacă Vernescu nu-și dă dimisia, după pielea lui groasă, să-și dea dimisia ministeriul, putându-se poate reconstitui fără el. Oprit (după șovăiri écoeurante ale lui Rosetti) publicarea tu-turilor celor 3 decrete în Monitor.

Mercuri 22 Martie/3 Aprilie 89. Nori, cam rece, termom. între + 5 și +11. — Anunțată demisionarea mi-nisteriului (nepremită de Rege). Eu indiferent și dorind să pot eși din ministeriu.

¹. Fost mai târziu ministru de justiție în 1921, în ministerul de o lună al lui Take Ionescu, † în 1930.

Joi 23 Martie/4 Apr. 89. Continuarea crizei. Consfătuiri între Rosetti, Gen[eral] Florescu, Carp și L. Catargi. Eu nu mă mișc din casă, indiferent precum sânt, și aștept să vie să-mi spună ceilalți ce se petrece.

Afară soare. Dimineața la 7 ore +4, dar se încălzește repede sub soare. Pe la 5½ ploaie și vânt *rece*.

La 8 ore prânz la ministrul englez Sir Frank Lascelles și Lady Lescelles și nepoata miss Bell, în onoarea noastră. Gigi foarte gigi. — La 10½ la Consiliul de miniștri (fără Vernescu), tevătură de vorbă, General Manu nehotărît, voind să iese din minister, de teama disolvării, [pe] care o desaproabă, și sfătuind să primim Președinția lui L. Catargi. Lahovary (mai bun) ar aproba-o, dacă ar rămâne Manu; fără Manu se simte prea slab ca reprezentând conservatorismul. Tevătură de vorbă până la 1½ noaptea.

Vineri 24 Martie/5 Apr. 1889. Dimineața la 7½ ore numai +4, dar soare.

Duminecă 26 Martie/7 Aprilie. Ieri multe întruniri ministeriale la mine. Criza continuă. Poate până mâine se va constitui ministeriul.

Astăzi la 8 ore +8° R. Primii muguri înverziți la liacul din grădina mea.

De la 2 ore—5, la al 4-lea și ultimul concert simfonic, dar la 3 plecat de acolo și la circ până la 5¾, cu Coralița, fata lui Sevescu, pe care am luat-o de la pension. La 7 la masă la Negruzzi, cu D-nul și D-na Lupu Costake și Miss.

Astăzi la 3 ore Regele a însărcinat pe Lascar Catargi să formeze ministeriul. Dimisia Cabinetului nostru este primită.

Luni 27 Martie/8 Aprilie 1889. Dimineața la 6 ore +5° R., la 8 ore +8° R. Am și reînceput revizia traducerii „Aforismelor“ lui Schopenhauer.

Marti 28 Martie/9 Apr. 89. Pe la 10¹/₄ mă cauă Prefectul Palatului, General Greceanu, să mă chieame la Rege. Pe la 10³/₄ eram toți acolo, fără Vernescu. Adecă: Teod. Rosetti, Carp, General Manu, Al. Lahovari, Al. Știrbei, Al. Marghiloman, Men[elas] Ghermani, eu—și Generalul Florescu, prezidentul Senatului. Regele începe a ne spune, că însărcinase Duminecă pe L[ascăr] Catargi cu formarea unui minister liberal-conservator, dar că el aseară i-a adus o listă de 12 persoane ale coaliției, din care Regele să aleagă pe cei 8 miniștri. Aceste 12 persoane sânt: L. Catargi, Vernescu (la finanțe), Gherassi, Dim. Brătianu, G. Mârzescu, Nic. Blaremburg, C. Boerescu, Peucescu, Col[onel] Jacques Lahovary, Th. Calimachi, Apostoleanu și Tzoni. Regele ne consultă.

Manu: să încerce Regele cu această coalițiune, care nu va ținea în Cameră decât câteva zile. Dar e inadmisibil să prezinte 12, ca să aibă Regele odiul de a repudia 4, ci el, L. C[atargi] să prezinte 8.

Florescu: Lista e inadmisibilă. Coalițiunea nu se poate la guvern în acest moment; ea e numai bună pentru răsturnare, dar nu pentru guvernare. Căci Dim. Brătianu se pretinde adevăratul liberal, L[ascăr] C[atargi] e adevăratul conservator. Dacă Regele ar trebui să se despartă de acest guvern în urma atitudinii Camerei sau Senatului, la cine să se mai adreseze constituțional, pentru a alterna jocul partidelor? Prin urmare L. C[atargi] depășind mandatul, Regele să i-l renoiască în limitele sale încă o dată, și numai dacă ar refuza L. C. sau n'ar putea forma un minister liberal-conservator, atunci, el, Florescu, îl va forma cu junimiștii (având aerul de a înțelege pe cei prezenți).

La 11³/₄ ne-am despărțit de la Rege. La 12 a venit la Palat L. C[atargi] și a declinat încercarea mai departe [de] a forma un Cabinet.

Pe la 2 sau 5 a fost însărcinat Gen[eralul] Florescu ca Prezident al Senatului. S'a dus la Lahovary, a fost acolo și T. Rosetti. Condiția lor: G[eneral] Florescu Prezident fără portof[oliu], Ghermani, Marghil[oman] și eu să rămânem cum sântem, T. Rosetti interne (Ștribey vrea să iasă de la sine, *dar Carp să nu intre în combinare*). (C'est une vengeance grécque du Général Mano). Rosetti a refuzat *îndată*, Florescu s'a dus supărat la Palat și a declinat mandatul, sfătuind Regelui să chieме tot pe L. Catargi.

Pe când, pe la 6 ore, era T. Rosetti la mine să-mi spună că s'est rompu entre nous et les conservateurs, Carp era la Rege. Regele l-a întrebat: „Dans quelle position me mettez vous?“, și Carp în fața acestei întrebări a Regelui s'a declarat gata a eși el din minister și a ne angaja pe noi 4 să primim, cu condiție de a avea pe Theodor Rosetti la interne și pe Marghiloman la externe. Aceasta am aflat-o sara între 9 și 10 (prânziseră la noi mama, Seveștii, Negruzzeștii și Elise Mavrocordat, și noi jucam maus), când a venit T. Rosetti, Carp și Ghermani la mine, ca să primească ca un lucru obligatoriu față cu situația Regelui. J'ai dû accepter à contrecœur, avec le sentiment d'une cochonnerie de la part de Mano et un peu aussi de Lahovary. — Pe la 10 sara, s'a dus Rosetti la Lahov[ari] să-i spună că primim; Lahov[ari] avea aerul încântat, dar era contra lui Marghil[oman] la Externe. S'a dus Rosetti cu Lahov[ari] la Gen[eral] Manu, care avea aerul mai puțin încântat.

Eu dormind rău, écoeuré de la situation.

Mercuri 29 Martie/10 Aprilie 1889. Ploaie primăvăritică +9° R. — Mă duc la 9 ore dim. la Carp, mal à mon aise. Și el mal à son aise. Avea să meargă la 10¹/₂ la Palat. Era la el și Colonel Algiu, prefectul Poliției, care ne raporta că Manu și Lahovari fuseseră aseară pe la L. Ca-

targiu, s'au împăcat împreună, i-au spus că sânt gata a ne susține *în afară de noi*, că prin urmare primirea noastră a 4 venise prea târziu (!!). M'am mai dus la Prințul Știrbey și la 10 am fost înapoi acasă.

La 1½ am fost la Cameră. Carp mi-a spus că era adevărat cum ne raportase Prefectul Poliției. Regele a spus lui Carp că Manu și Lahovari vor să intre (fără noi) cu L. Catargi și cu Vernescu, dacă în prezența Regelui Carp le declară că găsește aceasta „onorabil“ din partea lor. Carp a răspuns Regelui, că el nu minte, că trebuie să spună Regelui franc, că nu găsește aceasta „onorabil“ din partea lui Manu și Lahovari, dar că — în fața situațiunii — va juca comedia, de a le spune înaintea Regelui că-i găsește onorabili. Pe la 11 a venit în adevăr Manu, Lahovari și T. Rosetti înaintea Regelui cu Carp și s'a făcut această comedie de absoluțiune. După care a rămas să-și înjghebe L. Catargi ministeriul său „liberal-conservator“ cu Manu, Lahovari și Vernescu!!

Pe la 2½ eram acasă, la 4½ m'am dus cu Anicuța la Regina (frac, cravată albă, fără decorații, dar miniștii străini cu o stea) la o lectură a ei. Plin de lume; și Ghermani, Marghil[oman], Elisa Știrbei, Goluchowski cu d-na, Bülow cu d-na, Curtopani, Vlassov cu doamna, Capitain Müller, Feridoun-Bey¹, Mme Mano, Lahovary cu Simca, Mme Cornescu cu fata, etc., etc., Caragiali cu nevasta, Jean Miclescu cu nevasta, C. Miclescu, — o sumedenie de lume, nu încăpea în salonul ei cu galeria de lemn, în salonul alături spre „seră“ iar plin.

Goluchowski s'a pus lângă mine și m'a felicitat de

¹. Ministru al Turciei la București, 24 Fevr. 1889—12 Maiu 1890.

tăria noastră, mirându-se de la „saleté” de Mano și Lahovary, zicând că este bine așa, numai noi 5 să ținem împreună.

Regina se așezase spre lectură, eu tot nu aveam să aud nimic la această distanță, și plihitisit și écouré, am venit acasă, mi-am scris aceste pagine de jurnal și acum, e 6½, mă duc iar la Palat ca să-mi iau pe Anicuța.

M'am dus și ne-a mai ținut până la 7¾!!!

Tot cetind Regina, declamând,... Diplomații turbați de foame, de Plixis, de ridicul.....! Asta-i epoca d-rei de onoare Hélène Văcărescu,...

Vineri 31 Martie/12 Apr. 1889. A plouat ieri tare, astăzi cam rece și nouros, la 6½ dim. termom. +6° R.

A intrat ieri în Cameră noul ministeriu:

L[ascăr] Catargi, președ[inte] și Interne:

A[lexandru] Lahovari, Externe și ad-interim Lu-crări Publ[ice].

Vernescu, Finanțe!!!

Gherasi (prietenul lui Vernescu) justiție!

Peucescu, Domenii.

Gen[eral] Manu, Resbel.

C. Boerescu, Culte.

Lucrările Publice oferite lui Al. Holban, care a refuzat, dacă ministeriul [e] fără consimțământul și participarea lui T. Rosetti. Tot ieri în Cameră discursul de răfuială al lui Carp, contra L. Catargi și Lahovari. — Sara, adunarea amicilor noștri politici (vr'o 56) din Cameră la Brofft. Constituirea „Clubului Constituțional”. Carp Președinte.

În ulițele noastre (Mercur și Poșta-vechie) se sapă în fine de Primărie canal de scurgere.

Aprilie 1889

Sâmbătă 1/15. Am vorbit azi la Cameră în chestie personală cu Lascar Catargi pentru a explica: „petiția de la Iași“ a lui Beizadea Grigorie Sturdza¹, am corectat stenogramele, am ținut la Univers[itate] cursul Aug. Comte (5—6½), am luat o ciorbă și o friptură, iute acasă, și la 7 fără 10' în trăsură cu Anicuța la gară, sleeping până la Pesta.

Duminecă 2/14 Apr. La 2½ la Pesta, sara la 7,25' din Buda (după ¾ [de] oră [de] energetică lucrare cu casierul Szelan la 2 bilete circulare cl. I. Buda-Pragherhof-Cormons = Pontebba-Leoben-Viena, à 100 mărci = 125 fr[anc]i), Luni dimin. la 10½ la Cormons.

Luni 3/15 Apr. 1889 pe la 5½ sara la *Bologna*, hôtel Brun, Plouă, Bologna mediocră. La table d'hôte Prof. v. Kaufmann cu nevasta.

Mărți 4/16 Apr. Bologna. La Academia delle belle arti văzut Sta Cecilia a lui Rafael² (mie neplăcută). Ploaie. Cam frig. La 1.10' din Bologna (cu „direttissimo“), sara la 6½ la Arezzo, otel Inghilterra (rău). Ploaie. Prânz foarte rău.

Mercuri 5/17 Apr. Arezzo. Ploaie. Văzut Domul cu ferestrele cele vechi și casa de naștere a lui Petrarca. La 9,10' în drum de fier spre Roma, dejun rău (mortadella) cu coșul la Terontola, trecut pe lângă lacul Trasimen. cu atâta ploaie și ceață, încât de-abia se vedeau colinele d'impjur; la 1,50' de amiază, *pe soare* (dar cam vânt și cam rece) la Roma. Duiliu³ la gară. Spălat. Pe la 3½ ore din excelentul, dar scumpul otel Quirinale

¹. Vezi Titu Maiorescu, *op. cit.* vol. III, 286—294.

². Cf. scrisoarea lui Slavici, în Almanachul I al „României june“ (1885): „O scrisoare din Italia, mai ales despre Sta Cecilia și despre Neapoli“.

³. Duiliu Zamfirescu era atunci secretar la Legațiunea noastră din Roma.

frumoasa odăiță cu 2 paturi în etag[iul] II „au dessus de l'entresol“ N° 164 cu vedere pe minunata grădiniță cu palmieri și camelii, noi plecat cu Duiliu în trăsură [cu] 1 cal la Café Roma, apoi minunată primblare la Pincio, aer încântător, tot verde și tufos, apoi Forum Romanum, Coliseul, Foro Traiano; sara prânz excelent și elegant servit, dar scump, la otelul nostru.

Joi 6/18 Apr. 89. Dim[ineața] primblare pe jos cu Anicuța, cumpărat jacheta ei 80 fr[anc]i, dejun mediocru a 5 fr. într'o café-brasserie Palazzo Ruspoli, apoi eu la 2 ore la amabilul ministru al nostru Plagino (Foro Traiano, Palazzo Roccagiovine) martor la căsătoria civilă a avocatului din Ploiești, fost deputat, Rășcanu, cu o urîță de 56 [de] ani născută Stavri-Brătianu. Alți martori Prințul Aristarchi (din Constant[inopole], secretar delegațiune) și un secret[ar] delegațiune grec. Apoi pe ploaie torențială la San Pietro, cu Duiliu, lamentații și miserere (fără efect), Biserica și piazza grandioase. Prânz foarte rău noi la 5 Nazzari, à 6 fr. Sara în Teatro Costanzi o execuție a lui „Stabat Mater“ de Rossini, 5 poltroni a 10 fr. + à 2 fr. ingressi, mediocru și salop și prea scump.

Vineri 7/19 Apr. 89. Cer splendid! Soare fără nici un nor, dar friguleț. Pe la 7 sara +10° R.

Cu Duiliu de pe la 10^{1/2} dim. la minunatul Capitol, muzeul de sculpturi (Venus Capitolina, gladiatorul murind, Antinous, Satirul copie Praxiteles), statua lui Marc Aurel Antonin pe piață, Biserica Ara Coeli, iar [ăși] jos la Foro Romano; excelent dejun la *Doney și Neveu* à 6 fr. (via Nazionale, la întorsătură; de la Oct. 1889 se mută); apoi Duiliu la Legațiune, noi, după ceva somn, o raită în trăsură pe la Biserici: Sta Maria Maggiorre, S. Prandi, Sta Croce di Gerusal[emme], Giovanni di Latrano (cu sfânta scară, pe care se urcau mulțime de oa-

meni în genunchi), Gesù, San Marcello. La multe, lamentații cu coruri a Capella. — Sara pe la 7½ prânz bun la Spillmann (Corso) à 5 fr[an]ci. Apoi cumpărat o brăța[ră] Anicuței (montură vechie, etruscă, 3 scarabei de onyx), numai cu 150 fr[an]ci. Apoi pe la 9 acasă.

Sâmbătă 8/20 Apr. 89, [Roma]. Cer splendid!

Telegr. Prefect Palatului Général Greceanu, Bucarest.

Veillez présenter à Leurs Majestés nos hommages et félicitations à occasion anniversaire¹ heureux pour Leurs Augustes familles et pour le pays.

Majoresco.

Cassie Rosetti, Bucarest, strada Dionisie, 47.

Souhaitons heureuses fêtes. Maiorescu

De la 10½ la 2 ore în trăsură cu 2 cai (à 4 fr. ora), cu Anicuța și Duiliu: Via Appia, Catacombele St Calist (foarte cald), apoi dejun la otel, 3—5 Plagino cu noi în grădina otelului, pe la 5 ore răcoare cam prea mare, apoi cu Anicuța în trăsură la S[an] Pietro in Montorio, prânz mediocru la 7 ore în Café Roma (à 5 fr.), sara la 9¼ la otel.

Dumineca Paștilor 9/21 Apr. 1889, Roma. Dimineața la 7 ore nori, pe la 9 soare. La 9.40' cu Duiliu (și în drum de fier, aller et retour eftine) la Tivoli. Bună dejunare la otel Sibila, lângă templul Vestei. Apoi pe măgari (mai bine pe jos) la cascade, admirabila mare. Apoi pe jos (1 oră) la Villa Adriana, închisă, în trăsură la Bagni (apă grozav de sulfuroasă), vin roșu bun la cârciumă și pandișpan, cu tramway à vapeur la Roma, dîner la Spillmann, obosiți acasă pe la 9¾.

Luni 10/22 Apr. 89 Roma. La Plagino, apoi la piramida Cestrin, Panteon, Pallazzo Barberini (frumoasa

¹. Ziua de naștere a Regelui.

Cenci, urîta Fornarina). Soare, cald. La 3 ore cu Duiliu la Frascati (40' drum de fier). Elegant în aparență otel „Frascati“ la dreapta gărei. Cu măgari sus (dar am fost mai întâi pe jos la villa Lancelotti, cosî-cosî) spre Tusculum, cam suiş, dar apoi pe jos la ruine și înapoi. *Minunată* privire de sus la dreapta spre Albano și mai ales Monte Calvo și orașelul de desupt. Se vede marea. Aer transparent. Multe vinca (Immergrün), liliaci în floare, Butterblumen, un fel de Asterula-scabiose, mac în floare, salciile verzi. Totul 2¼ ore. La 7½ în tren (italieni beți, vinul eftin la Frascati), d-nul și d-na Rășcanu din Ploiești cu noi. La 8¼ în Roma, îndată cu trăsura la Coliseu, unde de abia la 9¾ (anunțat la 9) iluminare bengalică. La 10¼ sara prânz la noi în otel Quirinal, totdeauna splendid.

Marți 11/23 Apr. 89. Roma. Sculați oboșiți. La 10½ la Vatican, Sixtina, Stanze, Loggie (încântătoare elegantă Rafael și bogăție), Galeria de picturi, miclele 3 Rafael, Murillo, Transfigurarea lui Rafael, Madonna Perugino. — Apoi Muzeul Vatican—Apollo, Laocoon, Jupiter Otricoli, Capul [lui] August, Tiber, cei 2 poeți în scaune. — *Era foarte cald.* Pietà de Michel Angelo în S[fântul] Petru. La 1½ terminat, la 2 acasă la masă. Apoi dormit. Dat lui Duiliu Gibbon, trad[us în] franțuzește. Cu Duiliu la 6 ore la [San] Pietro in Vincoli văzut *minunatul* Moisi de Michel Angelo sub ridicula statuă a papei Iulie II. Apoi căutat de geaba prin via Babuino pe la multe prăvălii ceva pentru Mitică. Apoi pe la 8½ prânz la Quirinalul nostru cu Duiliu, pe la 10½ plecat cu el în trăsură la gară iar pe dinaintea havusului electric iluminat în piața gărei, dinaintea termelor lui Dioclețian. La 11¼ plecare din Roma. Și Plagino, amabil, la gară. Ziua-bună caldă luată de la Duiliu. — În foarte elegantul sleeping-car (Pullmann-Palace-car), care merge

însă Roma-Milan, noi prin urmare cu el numai până la Bologna, unde am ajuns

Mercuri 12/24 Aprilie 1889 pe la 10 $\frac{3}{4}$ dimin. Apoi îndată bilete la Udine, și apoi de acolo la Pontafel. Bagagiul mare îl dasem de la Roma la Pontafel. De la Bologna la Mestre iar cu Rășcanii în vagon. De la Udine ploaie până la Viena într'una. Sara pe la 9 $\frac{3}{4}$ în *Tarvis*, bun otel Bahnhof, unde odaia N° 6 (cam tot așa N° 2) în etagiul I, cu două paturi, mare și bună.

Joi 15/25 Apr. 89. Ploaie. La 11 dim. din *Tarvis*. Clasa I plină de lume. Pe la St Mihael 20' de mâncare. apoi iar la Leoben sau Bruck. Sara la 10 $\frac{1}{4}$ în Viena, Südbahn. ploaie, și fericiți la „Erzherzog Karl“, odaia N° 10 în mezzanin. Ciau și viande froide. La miezul nopții în foarte bunul pat.

Vineri 14/26 Aprilie 1889. Viena. Ploaie, Frig! Numai +4° R. A nins la Ischl. — Emplete, cigaretă aur pentru Mitică, cigarete, cărți pentru mama, bursă¹ pentru Roza², parapluie pentru Iosif³, pungă pentru rânđaș, faux-cols pentru mine (duzina à 2 $\frac{1}{2}$ fl.), plaid-sac (13 fl.), dejun la hotel, 2 sleeping de la Budapesta la București (60 fr. ! adecă 59, napol[eonul] numai 9 $\frac{1}{2}$ florini), apoi la 4 plecare pe ploaie la Pesta, unde sara la 9 $\frac{1}{2}$ în excelentul otel „Ungaria“, N° 2 în etagiul I, mare, cu 2 paturi (N° 1 mai mare, cu balcon, N° 5 cu 1 pat cu balcon). Sara cină bună (Krammetzvögel, Ananas-Erdbeeren à 15 cr[ăițari] din cutie).

Sâmbătă 15/27 Apr. 1889. Pesta. Cald în Pesta (amiazi +18° R. la umbră), soare. Dar copacii de pe quai de abia mici muguri verzi fără frunze. Dar, ce e drept, la asphalt. In square verdeață multă. La 1.40 din

¹. Pungă.

². Bucătăreasa.

³. Feciorul.

Pesta. Bilet mixt Pesta-București 100 fr., cl. II Pesta-Verciorova 25 fl. = 50 fr.

Duminecă 16/28 Aprilie 1889 la 9.20 dimin. în București; pe drum ploaie și frig; dar aici în curând soare și cald +18° R. la amiazi. Vegetația la Pesta mai înaintată decât la Udine. Cam ca la Roma. Liliacii aproape în floare. Mărul din grădina mea în deplină floare.

Marți 18/30 Apr. 89. Dimin., la 8 ore ceva nor, ceva cer senin. Termom. + 10½° R.

Mercuri 19 Apr./1 Maiu 89. Astăzi (soare, cer cu totul senin, la 8 ore dimineața +9° R.) sosește cu trenul din Pesta-Vârciorova la 9,25' dimineața la gara Târgoviște¹ Prințul Ferdinand („Alteță Regală, Principele României, moștenitorul *presumptiv* al Tronului“). Mă duc și eu la gară.

Ieri dimineața pe la 10 ore dim. *din cer senin* A[nicuța] împietrită de [gelozie]. Cum nu vreau să cheltuesc *nimic* până nu voiu incasa ceva din *advocatură*, m'am dus alaltăieri, cu veselul ei îndemn, pe jos, cu galoși și umbrelă, pe ploaie, pe la tribunal, să mă arăt, și — după propunerea ei — la depunerea cărților de vizită *necesare* la Feridun-Bey, Durutti, Filodor. Am mai fost eu pe la Zizin, de la care am adus o carte. Totul 2 ore. I-am spus sara foarte vesel, pe unde m'am dus și cum a fost. Toate bine. De la Feridun-Bey (Știrbei-Vodă) mă dușesem prin strada (îmi pare Schitu Măgur[eanu]?) în jos prin Cișmegiu la Tribunal. — Deodată ieri își aduce ea aminte că în strada Schitu Măgur[eanu] șade o coceană. Nici eu nu știu care... De aici gelozie împietrită... Vin surorile să o vadă, vine și Juca Bengescu, — în prezența acesteia ea tristă, pierdută, mie foarte penibil, cu dureri de cap. Apoi ieri sară s'a rugat de iertare la mine...

¹. Gara de Nord, din București.

...Dar, cu cât îi cedez mai mult în partea asta, cu atât nebunia crește.

Am să însemnez aici scenele cele absurde, fiindcă aici e *la pierre d'achoppement*. Deja în familia cea nouă nu e viață posibilă pentru mine. Cu vechile mele relații s'a rupt. Ieri sară era să merg la Alexiu!!

Sara masă la Negruzzi, apoi maus în familie. Dar eu nu mă pot atmosferiza și cred că jenez și pe ceilalți.

Joi 20 Apr./2 Maiu 89. Soare, cald. La 8 ore +12½ R. Castanii în floare.

Luni 24 Apr./6 Maiu 98. Zilele trecute ceva ploaie, ceva soare, când vânt mai rece. Azi nori. Dar dimin. la 8 ore +12½ R. Prima cafea pe terasă. Ieri sară la Generalul Berendei (peste zi făcusem vizite cu Anicuța la Georgi¹ — eu nu la George Manu, însă Anicuța la Lilli Manu — și Alexandrine) reprezentare de copii, ombres chinoises, etc.

Domniei-sale

Domnului General adjutant I. Greceanu
Prefect al Palatului

Domnule Prefect al Palatului,

Am onoare a vă ruga să binevoiți a solicita de la Alteța Sa Regală Principele României o audiență, în care să am favoarea de a-I prezenta omagiile mele.

Primiți, vă rog, Domnule Prefect al Palatului, încredințarea înaltei mele stime.

T. Maiorescu,
deputat,
fost ministru,
Str. Mercur 1.

¹. „Georgi“, pluralul de la George: cei cu numele de botez George; ca și „Alexandrine“: cele cu numele Alexandrina.

Mercuri 26 Apr./8 Maiu 89. De la 3½—4 audiență la Prințul Ferdinand. El frumușel, amabil, nu-mi place în el un fel de crispație nervoasă a buzelor. Am vorbit nemțește, el spunându-mi de profesorii săi din *Lipsca*, efectul ideal al prelegerilor lui Springer („Kunst-Springer“), care fusese înainte profesor la Bonn; eu despre Lassalle și Racoviță-Filișanu¹.

Joi 27 Apr. 89. La masă la noi Aurélie Panteli, cu migrenă, friguri, slabă, dar totdeauna vie. Muzica ei pentru „Chanson du troubadour“ din piesa Reginei și asupra unei poezii de V. Hugo.

Vineri 28 Apr. 89. Nori, dar dimineața la 8½ +15⁰ R. Grădina noastră aranjată. Noi fericiți.

Duminecă 30 Apr. 89. Noi la Judic în stal (à 20 fr.). Se da „Niniche“. Am stat numai 2 acte.

Maiu 1889.

Luni 1/15. La 7 dim. +16⁰ R. La șosea la grădina Filipescu de la 10 dim. până la 5½. Cu 2 Bengești. Lentzi Trăsnea, 4 Sevești, Mme Băicoianu cu Viorica și Căpit[an] Văleanu, Miss și mama. Pick-nick, Boccia, Croquet. Foarte cald, omizi și țintari, vesel și bine¹.

Marți. Primul proces (pentru Inginer Octavian Robescu) pledat la Casație; câștigat. Cald. Salcâmul în floare.

Mercuri 5 Maiu. La 6½ dimin. +16⁰ R. Sara studenții [de la] Univ[ersitate] la mine, vr'o 14.

Duminecă 14/26 Maiu. De atunci, de regulă — frumos și nu prea cald. La 9 Maiu (Marți) redeschiderea

¹. Ferdinand Lassalle, strălucitul scriitor și promotor al mișcării socialiste în Germania, cu care fusese coleg în 1862 la „Societatea filosofică“ din Berlin și la revista „Der Gedanke“; ucis în duel (la 31 August 1864, la Geneva) de lăncu Racoviță (fratele lui Nicolaus Racoviță, văr al Anei Maiorescu: v. *Soveja*, *Titu Maiorescu*, p. 40 nota), pe care Lassalle, din cauza legăturii sale amoroase cu frumoasa Helene v. Dönniges (măritată apoi cu Racoviță); îl provocase la duel.

Camerei, apoi 1 dată și [încă] 1 dată la Marghiloman întrunirea grupului Constituțional. Știrbei nu cred că mai e cu noi. Triandafil și Holban „din inimă“ cu noi, dar nu în contra lui L[ascăr] C[atargi], afară numai dacă acesta ar lua în ministeriu pe Mârzescu-Tzoni. Eu am anunțat (după cererea grupului, nu din propriul meu simțimânt) o interpelare lui L[ascăr] C[atargi] „asupra inconvenientului parlamentar de a lăsa în momentul de față atâtea prefecturi neocupate“. — Încolo continuu cu toată silința cursurile la Universitate (Logica și Auguste Comte), lucrez la publicarea și remanierea traducerii „Aforismelor“ lui Schopenhauer, sânt mulțumit în casa mea, dar starea financiară mi-e jenată. Abia am adunat cei 840 fr[an]ci de trimis pe Iunie la Berlin. Advocatura stagnantă de tot după un an de minister!

Mercuri 10/22 Maiu 1889. Între 5 și 6 a fost Al. Lahovari (ministru de Externe și ad-interim la Lucrări Publice) cu Al. Știrbey la mine, să discute înțelegerea posibilă cu L[ascăr] C[atargi], fără rezultat; m'a însărcinat să întreb pe Al. Marghiloman dacă vrea să meargă ca ministru la Roma, și m'a întrebat și pe mine dacă n'ar fi indiscret să-mi propue și mie să merg ca ministru în străinătate. Am spus-o alaltăieri Vineri lui Marghiloman, care a zis „qu'il en rit“, dar să-i răspund politico¹. Ne miram amândoi de T. Rosetti, care ar primi

¹. Răspunsul e cuprins în următorul concept de scrisoare, de o savuroasă ironie:

Mr. Alexandre Lahovary, Ministre des affaires étrangères,
Bucarest.

„Mon cher Ministre,

J'ai transmis avant-hier à Mr. Alex. Marghiloman votre proposition de le nommer ministre à Rome. Il m'a chargé de vous exprimer tous les sentiments amicaux dont vous le savez animé

să fie numit Guvernator la Bancă chiar de Ver-
nescu.

Joi 18/50 Maiu 89. Dimin. la 7 ore în umbră +16⁰
R. Tot Cameră de la 1—6. Obositor. Dar încântătoare
dimineață pe terasă. „Aforismele” Schopenhauer în-
tr’una. Mai lipsește o coală până la jumătatea cărții.

Vineri 19/31 Maiu. Pe la 4½ interpelarea mea con-
tra L. Catargi „asupra inconvenientului parlamentar de
a lăsa în momentul actual atâtea prefecturi vacante”.
A ținut o oră. Unul din cele mai aplaudate discursuri².
Anicuța față. (S’a năbușit vorba, că m’am cam ramolit,
vorbă răspândită de D^{na} Mite Kremnitz contra mea³.)

Sâmbătă și Duminecă curs la Univ[ersitate], corec-
tura stenogramelor.

Marți 25 Maiu/4 Iunie. Am început astăzi Kissin-
gen. La Casație [proces] Vlădoianu contra Rahtivanu.
Câștigat. Mari călduri, cam obositoare Camera. Deseară
la Oppler, Coloseum, cu⁴

Joi 25 Maiu/6 Iunie. Plouă. Termom. +12⁰ R. A
treia zi [de] Kissingen.

Vineri 26 Maiu/7 Iunie 89. Soare, dar dimineața
la 6 ore numai +8⁰ R. A patra zi [de] Kissingen.

Duminecă 28 și Luni 29 Maiu 89. Rusalii, însă Luni

pour vous personnellement, mais de vous dire que la proposition
en elle-même ne pouvait même pas être prise au sérieux.

Et puisque vous aviez eu les mêmes aimables intentions à
mon égard, permettez-moi de répondre tout aussi négativement,
et de proposer à mon tour que nous en riions tous les trois comme
de bons anciens collègues.

Bien à vous

T. M.”

S’a răsghândit însă, a radiat scrisoarea prin două linii în
cruciș, și a scris dedesubt: „Mai bine îi spui[ul] refuzul verbal,
‘măine’.”

². Vezi T. Maioreșcu, *op. cit.* vol. III, 295—316.

³. Cuvintele „vorbă răspândită, etc.” adaoșe ulterior.

⁴. Locul lăsat liber pentru notarea persoanelor n’a mai fost
umplut.

Camera. Gigi 2 zile [acces de gelozie]. Luni sara însă bine, înmuiată, amândoi la Villa Regală.

Marti 30 Maiu 89. Foarte cald. Camera. Eu, după 4—5 zile [de] Kissingen, aseară și azi dimineață câte 33 cgr. chinină, cu vizibil bun efect. Deseară la 7 masă la mine de 11 pers[oane], cu tisane de Champagne (mama, Carp, Lecomte, [Grigorie] Buiuciu (cu Magenkrampf), C. Miclescu, Ghîță, N. Ion, El. Donici, Stroici).

Sara adunare politică la Marghiloman.

Mercuri 31 Maiu 89. Sara studenții la mine (cu bere și sandwich). O proastă conferință a lui Chardin asupra religiunii, aprobată numai de prostul Policrat și desaprobată de ceilalți, și o foarte bună și originală de Rădulescu-Motru¹. Mai erau față G. Ionescu, [Ion] Dianu, Teoch[ari] Antonescu, Dragu, Anastăsescu, Robin², L[eonte] Moldovanu, [N. N.] Săveanu. — Foarte animată sară până la 12 ore.

Iunie 1889.

Joi 1/15. Camera continuă încă până la 5 Iunie, prelungită ieri. Atmosferă écoeurantă, discuția bugetelor plihticoasă. — Foarte cald, pe la 2½ la umbră 25° R. = 31° C. — Eu lecuit cu chinină. — Azi 5—6½ ultimul curs Logică. De-acum examene. Sâmbătă ultimul curs Istor[ia] filosof[iei] franceze (A. Comte).

Vineri 2/14 Iunie 89. La 1 în umbră 27° R. = 34° C. De dimineață de la 5 pe terasă. Scris scrisori și citit teza I. Rădulescu .

¹. „Motru“ adaos mai târziu.

². François Robin-Dărescu, minte foarte ageră, foarte cultivat și erudit, economist, autor al unei „Grammaire de la langue roumaine“; † 8 Ian. 1907; necrolog în *Convorbiri literare*, Fevr. 1907.

³. I. A. Rădulescu-Pogoneanu, atunci student în anul I (întregirea numelui său patrimonial a făcut-o mai târziu — ca și Rădulescu-Motru —, în timpul studiilor sale universitare în străinătate). Teza de examen pentru Istoria filosofiei moderne franceze.

Luni 5/17 Iunie 89. Ieri ploaie, puțină, dar sara foarte răcoare. Azi cam nori, dar dimineața la 6 ore 14° R. — Ieri pe la 4½, după ce mă sculasem din somn pentru a merge la Camera, din cer senin Anicuța cam turburată. Și sara puțin. — Am cetit apoi jurnalul ei, îi venise în cap o coincidență de 2 zile, din care conchidea la un signal pentru... Jurnalul e în unele locuri aproape idiot, ca și această coincidență. Sper din chiar prostia lucrului o îndreptare față cu inteligența obicinuită a Anicuței.

Mercuri 7/19 Iunie 89. Soare, cald iarăși. Camera mai continuă 2 zile. Ieri la masă Zizin Cantacuzin, Lecomte, 2 Negruzești, mama, Zoe Bolintineanu cu bărbatu-său, Aurélie Panteli, Const. Rădulescu ¹ și Gh. Ionescu ². Sara lectura novelei lui Duiliu „Alesio“, mediocră ³. A venit și Caragiali cu doamna, Lupu Costake cu Emandi, Olga Duca cu bărbatul. Până la 12½, apoi condus cu Anicuța pe d^{na} Panteli acasă. Culcați la 1¼. Foarte animată sară.

Herrn Dr. Traugott Tamm, Bucar[est], strada Polonă, 23.

Hochgeehrter Herr,

Erst gestern Abend konnte ich mit Herrn Caragiali sprechen, u[nd] ich denke, es wird am Besten sein, wenn ich Sie mit ihm in persönliche Beziehung bringe. Er wird morgen Donnerstag um 11½ Uhr bei mir frühstücken, und ich bitte Sie das Gleiche zu thun und wo-

¹. Rădulescu-Motru.

². Gheorghe Ionescu, coleg cu C. Rădulescu-Motru; atunci licențiat sau student în filosofie în ultimul an; foarte apreciat de Maiorescu, care l-a luat în curând cu sine (ca și pe C. R.-Motru) în călătorie în streinătate (vezi însemnările din 29 Iun./11 Iul.—7/19 Iulie 1889); a murit curând după aceea, de boală de piept.

³. Publicată în *Convorbiri literare*, Oct. 1889.

möglich schon um 10¹/₂ Vormittags mit Ihrem Manuscript zu mir zu kommen. Wir hätten dann immerhin 5 Stunden vor uns, bis 1¹/₂, wo ich in die Kammer muss.

Entschuldigen Sie die harmlose Form dieser Einladung und haben Sie Dank für Ihre erfreuliche Mittheilung.

Mit vorzüglicher Hochachtung,

T. Majorescu

Joi 8/20 Iunie 89. La dejun Tamm și Caragiali. Tamm inteligent, frumos, cu tact. Foarte bună impresie. Traducerea „Scrisorii pierdute“ bună. El viitor Prof[esor] la [Universitatea] Kiel, dacă va izbuti cu disertația lui de habilitare¹. Tot cald.

Luni 12/24 Iunie 89. Tot călduri enorme, de și de 2 ori heftige Gewitter. Cu Anicuța de Lunea trecută minunat de bine și de fericit. Are să dispară toată partea absurdă și exagerată din „trou noir“ al geloziei. — Caragiali a scris o novelă scurtă², în urma excitărilor literare ale timpului din urmă. Ne-o cetește mâine sară.

Joi 15/27 Iunie 1889. Până azi la 10 ore minunat de bine și de fericit acasă cu Anicuța. — La 10 dim. vine D-na Predescu³ să-mi restituie Littré „Auguste Comte“. Am lăsat ușa la salon deschisă și am propus să vadă și să audă Anic[uța] tot; așa a și făcut; după vr'o 10'

¹ Notă, adaosă mai târziu: „(N'a izbutit la nimic).“ — Traugott Tamm (*la Eddelak în Oct. 1860 — va mai fi trăind și astăzi ?) nu a făcut carieră universitară; scrierea lui *Ueber den Ursprung der Rumänen*, 1891 — prin care e cunoscut și în istoriografia noastră — va fi întreprins-o poate în intenția comunicată lui Majorescu. A luat însă alt drum: în 1895 a fost secretarul particular al Prințului moștenitor Ferdinand al României, apoi a scris romane: *Im Lande der Jugend* 1905, *Im Lande der Leidenschaft* 1906, *Die zwei Nationen* 1920, *Der alte deutsche Gott* 1924, etc.

² Probabil, *O făclie de Paște*, publ. în „Convorbiri literare“, August 1889.

³ Smaranda Predescu (născută Grecescu), măritată apoi Celareanu; profesoară de filosofie și pedagogie (reușită la concursul din Iunie 1887, prezidat de Majorescu; v. acest volum, pag. 28).

de vorbă asupra școalei ei și asupra drumului ei cu bărbatu-său, a plecat. Anicuța ca o furie, ochii învăpăiați, sprâncenele în goană de încruntare, mânele reci, etc., un adevărat acces de gelozie jumătate alienată-idiotă. — A venit apoi Miss (penibil).

Bătrânul C. Brăiloiu e pe moarte. Am mers de 2 ori să-l vedem.

Pe la 6 ore a venit Stemill și Vitzu¹ la mine să-mi spună că *astăzi pe la 5 ore* a murit Eminescu în institutul de alienați al D-rului Sutz (Strada Plantelor, București) de o embolie².

Vineri 16/28 Iunie 89. Am terminat ieri examenele din Logică, mâine le termin din Ist[oria] filosof[iei] franceze. Cu Schopenhauer sânt la a 16-a coală de tipar. De vr'o 5 zile iau iar câte 20 centg. chinină. Dar mă aflu destul de bine.

Duminecă 18/30 Iunie 1889. Cer acoperit și ieri și azi. Dar dimineața +15° R, timp plăcut.

Ieri Sâmbătă în 17/29 Iunie 1889 pe la 5½ d[upă] p[rânz] serviciu funebru în biserica „Sf. Gheorghe Nou” pentru Eminescu. Eminescu în cosciug deschis, desfigurat de nu se mai cunoștea, numai sprincenile negre îl aminteau. Era față în biserică Lascar Catargiu, Mih[ail] Kogălniceanu, Teo[dor] Rosetti, N. Mandrea, Anicuța eu, Stemill (direct[or] [în] minist[er]iul Cultelor) și o lume de școlari și studenți. Pe cosciug vr'o 6 coroane enorme: de la Acad[emia] Română, de la Presa română, de la „Constituționalul”, de la „Naționalul” (conserva-

foastă directoare a externatului de fete din București, apoi a Școalei centrale din Craiova: † în 1959.

¹. Ștefan C. Mihăilescu, director în Ministerul instrucțiunii publice; cf. *Însemnări zilnice* vol. II, 25. — Vitzu, profesor de fiziologie la Facultatea de științe, membru în Consiliul permanent.

². Despre cauza morții lui Eminescu, vezi documentatul articol al Doctorului Const. Bacaloglu în *Convorbiri Literare* nr. Iunie-Sept. 1959.

tor), de la societ[atea] studenților „Unirea” și de la amici (și eu aici).

Apoi pe jos prin Bulevard, Calea Victoriei, la Cimitirul Bellu. L. Catargi a urmat pe jos până la Calea Victoriei, noi (eu, Teod. Rosetti, Mandrea, Anicuța, Ste-mill, Laurianu, etc. până la Bellu. Liniștit și frumos. Nimeni din familia lui. Au vorbit la Biserică nebul și ticălosul indiscret de Gr. Ventura (nepoftit), apoi la Universitate Laurianu și studentul Calmuschi (bine), iar la cimitir Dr. Neagoe.

Am terminat tot ieri între 4—5½ cu examenele la Universitate și cu teza lui C. Rădulescu-Motru¹.

Astăzi Duminecă (acum e 9½ dimin.) peste o oră are să mă opereze Dr. Drăghiescu cu un asistent la ateromul de asupra frunții (a doua apariție de aterom). Eu deplin liniștit. Scriu încă vr'o 3 scrisori.

Operația aterom[ului]. La 11 ore 25 minute a început operația (era Dr. Drăghiescu, asistat de Dr. Andronescu, cu figura romană-antică, foarte plăcuți amândoi; am dat lui Andronescu 40 fr., la sfârșit lui Drăghiescu 300 fr.).

Mai înainte îmi răsese Andronescu părul în jurul ateromului, Anicuța mă spălase cu săpun și apă caldă pe cap, Andronescu a mai spălat partea rasă și ateromul cu soluție de sublimat corosiv). — Operația a început cu o foarte slabă injecție de cocaină la baza ateromului (fără durere), apoi peste o minută spray de eter dintr'un irigator cu cauciuc peste aterom și locul ras, vr'o 2 minute². (Eu eram pe jețul cel mare engle-

¹. Teza pentru licența în filosofie: „Realitatea empirică și condițiunile cunoștinței”, București, 1889. — „Motru”, adaos mai târziu. — De la Universitate, T. Maiorescu și studenții care asistaseră la acel examen au plecat la biserică la înmormântarea lui Eminescu.

². Notă pe margine: „Ce diferență în mai bine de operația mea anterioară din Aprilie 1883!” Vezi vol. II, 177 ș. u.

zesc, adus din salonașul meu în iatac, unde se făcea operația). — Apoi a început însăși tăierea. *Auzeam* că se taie, simțeam grosso-modo atingerile, dar afară de o mică și scurtă durere la marginea primei linii de tăiere și mai pe urmă la o debridare, n'am simțit durere de loc. — S'a spintecat ateromul, s'a scos materia caseoasă, s'au scos, ba cu foarfeci, ba cu pincetă, pielețele pungei foarte aderente din gaura relativ mare, apoi s'au cusut cu 2 împunsuri (adecă 4) rana, dar în tot timpul operației încă de vr'o 5 ori s'a pus vată cu cocaină peste rană. Apoi s'a pus iodoform și un mare ghiem de vată salicilată și udă de carbol sau sublimat peste cusătură și s'a legat totul cu gază în jurul frunții și sub bărbie. — S'a terminat totul la 12 ore, a ținut așa dar 35'. Eu m'am sculat îndată, absolut liniștit și bine, fără nici o durere, fără nausée, am fumat imediat o cigaretă. Anicuța a asistat tot timpul, înaintea operațiunii agitată, în timpul operațiunii liniștită, inteligentă, ajutând.

După dejun (ceva dietă,), m'am culcat pe canapeaua mea din salonaș, dar n'am putut dormi. Simțeam și am simțit toată ziua că este o rană la cap: *leises Schringen der Schnittwunde.*

Acum e *Mercuri 21 Iunie/5 Iulie 89*. Sânt 4 ore dimineața, eu scriu pe terasă. N'am eșit din căă — se 'nțelege — de la operație, nu s'a schimbat nici atins de loc bandajul de când a fost pus Duminecă, eu mă scol dimineața (cam pe la 4 sau 5 ore, dar apoi dorm 2 ore peste zi), mă 'mbrac, nu mă pot spăla pe față, cetesc, scriu puțin, fumez ceva mai puțin, mănânc ceva mai puțin, mă mișc ceva mai puțin, și vorbesc puțin. Până acum bine, fără friguri, fără dureri de cap. De Luni peste zi nu mă mai doare nici rana. — Vreme tot acoperită, nu e arșiță de soare, stau mult pe terasă.

Luni 20 Iunie/1 Iulie 1889 la 7½ sara a murit bătrânul C. Brăiloiu (cam de 80 [de] ani). Ieri Marți sara l-au dus la capela cimitirului Behu. Astăzi Mercuri 21 Iunie la 11 ore a. m. îl vor îngropa acolo. Merge și Anicuța. Eu nu pot eși. Juca Linche, iubita tată-său și cerută de el până în ultimul moment, a fost oprită de hărbatu-său de a veni.

Joi 22 Iunie 89 s'a desfăcut bandajul, s'a scos așa de la cele două cusături (fără durere), rana bine, aproape închisă *per primam*. S'a mai pus ceva vată cu sublimat, deasupra tafetas d'Angleterre, deasupra gază cu iodoform, apoi un petec de gutapercă și ceva legătură ușoară de cap și bărbie. Eu foarte bine. Încă vr'o 3 zile. — Reîncepe a fi cald.

Vineri la 23 Iunie 89 la 3 ore post merid. +24° R. [la] umbră.

Marți 27 Iunie în fine un tafetas cu colodium iodoformat direct pe rană. Rana închisă până la un punct ca [un] ac de gămălie. Ies din casă. Călduri enorme¹.

¹. Cu aceasta se termină caietul nr. 10, având însemnarea: „(urmează caet de aceeași formă)“; apoi pe restul paginei, însemnarea următoare:

Regulă la călătorie.

1) Să asist eu la facerea bagajelor, ca să nu ia Anicuța prea multe de prisos pe drum.

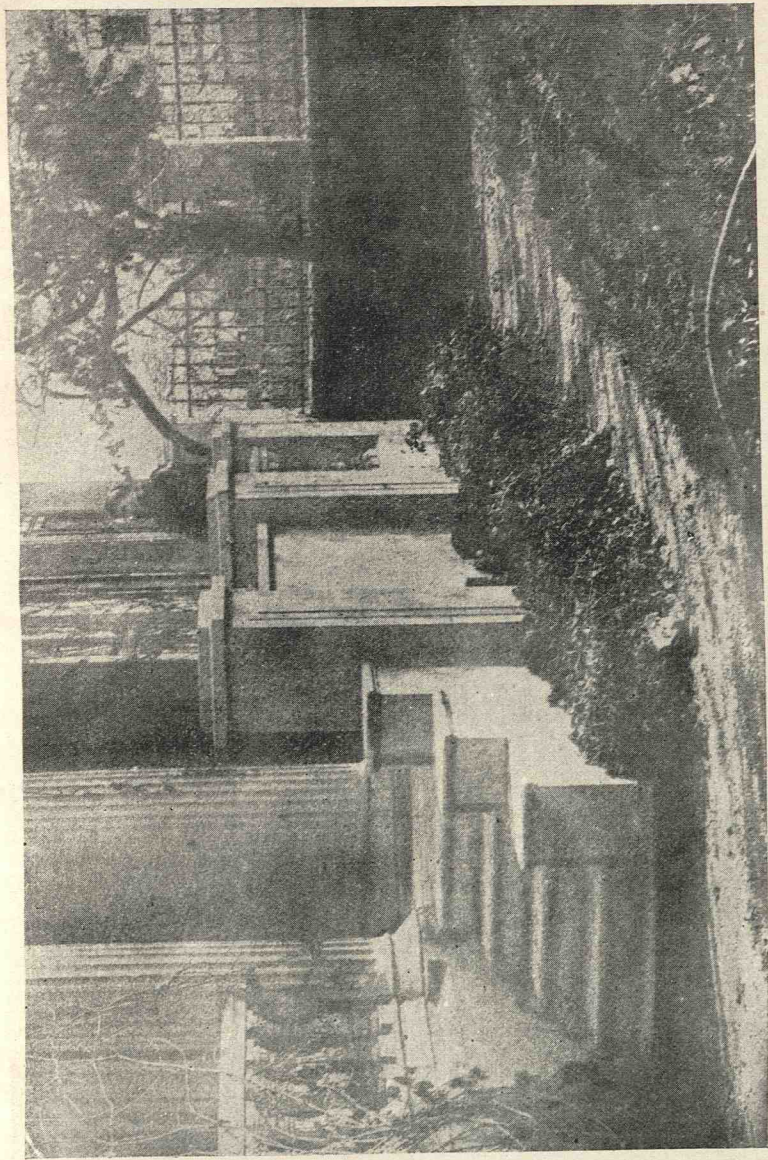
2) Cufărul cel *mare* și geamantanul meu de crocodil și plaid-paquet.

3) Viena „Gold[enes] Lamm“ Wieden [mai târziu, adaos:]??
La restaurant:

[punctele a, b, c, e, au fost făcute illisibile].

d) a nu da prea mult *pour-boire* la kellneri, cum am obiceiul exagerat [Totuși, nu și-a schimbat de loc deprinderea de a da mai mult decât se obișnuiește; cf. pag. 240, 242, și în genere pretutindeni remuneraarea serviciilor].

f) a nu mai aduce cigarete străine, ci a cumpăra numai câte trebuesc în străinătate. Pentru o ședere mai lungă (în Șvizzera) prin Regia monopol[urilor] trimitere de export.

Terasa casei T. Maiorescu; pe terasă, d-na Ana Maiorescu
fotografie de prin 1891—95, de I. A. Cantacuzino [Zizin]
(din colecția I. Rădulescu-Pogoneanu)

*Mercuri 28 Iunie/10 Iulie 1889*¹. Călduri mari iarăși, de 3 zile. La 4 ore d. a. 34° Cels. = 27° Réaum., în umbră. — De când cu operația ateromului de acum 11 zile, mai am pe pielea capului, dar bine acoperit de păr, un tafetas englez cu collodium, neschimbat de ieri.

Ieri dimin. m'am trezit auzind deodată mult mai rău, cu singura urechie care mai aude, cu cea dreaptă. Mai aveam încă tulpanul bandajului pe cap și fălci. De-abia de ieri la 12 ore mi l-a luat doftorul Drăghiescu, după ce l-am ținut 10 zile într'una. Asta mi-a făcut ca o mică furnicărie de amețeață pe frunte. Poate de aici și urechia, care va trece odată cu această mică nervozitate.

Tot ieri Al. Lahovary, ministrul de Externe și încă ad-interim la „lucrări publice“, pe la mine. Că s'a certat cu L[ascăr] Cat[argi], care nu adoptă părerea lui în favoarea Junimiștilor, etc. În fine descurajat și foarte amabil pentru mine. Că Carp ar fi un excelent ministru de Domenii, dar „un détestable ministre des Affaires étrangères“, etc.

Ieri și azi [Nicolae] Mândrea pe la mine, nemulțumit că Junimiștii n'au făcut nimic pentru el, adecă prezidenția vacantă la Casație. În ascuns, dor de ministeriu.

Pentru mine cu Anicuța timpul cel mai fericit, dimineața pe terasă în încântătoare răcoare, cu clematitele și rozele înflorite, cu caisele în pom.

Joi 28 Iunie/11 Iulie 89. St-Pietru. Foarte cald. Doftorul mi-a schimbat tafetas (luat cu apă caldă), mi-a pus altul tot cu collodium iodoformat, care rămâne să-l las 6—7 zile pe rana (acum închisă), și apoi sfârșit de tot. — I-am dat 300 fr[an]ci.

¹. Cu aceasta începe caetul nr. 11; vezi nota 2 de la pag. 120 sq.

*Telegr. Const. Rădulescu*¹, gara Butoiești.

Ionescu pleacă mâine Vineri dimineața. este după 7 ore sara Turnu-Severin. Noi plecăm Vineri sara, precum am convenit.

Maiorescu.

Chaleur folle. A 7¼ du soir encore 23 Réaumur dans la grande ombre.

Cu auzul meu s'a îndreptat de tot de ieri sară. Cu Schopenhauer „Aforisme“ am ajuns la 16 coale imprimate. Restul la Septemvrie, după întoarcere. Tot atunci a *patra* ediție poezii Eminescu, devenită necesară.

Vineri 30 Iunie/12 Iulie 1889. La 10½ a. m. 25° R = 31° C. în umbră. La 1½ 29° R = 36 C. — Plecăm deseară la 7,5'. Miss Moÿen vine cu noi până la Baireuth, Gh Ionescu până la München, C. Rădulescu pretutindeni (cu acești 2 ne întâlnim mâine la 3½ dimineața la T. Severin).

Călătoria Iulie și Aug[ust] 1889.

Plecat Vineri sara 30 Iunie/12 Iulie la 7,5' din București în sleeping pe căldură topitoare.

Iulie 1889.

Sâmbătă 1/15 Iulie la 2.20' în Pesta, hôt[el Ung[aria] etag[iul] 3, cu Miss, Rădulescu și Ionescu. Căldură nebună. Sara Margareta-Insel, bine.

Duminecă 2/14 Iulie la 12½ Viena, Hôt[el] de France, Prater, Stadtpark, Volksgarten. Eu vr'o 6 pahare bere, 2 apă și 1 limonadă în ziua aceasta. Sara, la Volksgarten, picioarele tăiate de obos[eală], dar încolo destul de vesel și bine, cu toată hipochondria legitimă a ofticosului Ionescu. Gigi foarte gentilă, Miss vie și cam trivială. Ceva ploaie peste zi, apoi iar soare.

¹. Adaos mai târziu: Motru.

Luni 3/15 Iulie, Viena. Soare. Am fost cu băieții la Ștef[an's Kirche] și Augustiner [Kirche], am luat de la libr[ă]ria Gutmann (Operă) bilete pentru Baireuth (à 25 fr[an]ci) și apoi la Baden, sara la Mürzzuschlag.

Mărți sara la minunatul Hallstadt, Mercuri sara la Salzburg, Hôtel Europe, minun[at], *Joi Königssee*, după obositoarea cerere a lui Miss, sara la München, *Vineri 7/19 Iulie* la 11½ a plecat Ionescu din München prin Lindau la Heiden, cu o cartă de recomandare a mea către Me Lina Altherr-Simond de la Hôtel „Freihof“, iar noi cu Miss am plecat la 3,40' din München, lăsând pe Rădulescu acolo la răul hotel „Max Emanuel“. Sara Nürnberg, hôt. Bavière totdeauna bine.

Sâmbătă 8/20 Iulie. Nürnberg. Minunat „Germ[anisches] Museum“ cu „trauernde Maria“ în lemn, cenușiu colorată (!), tot edificiul, basinel într'o curte, grilajul de fer al scărilor acolo. Sara în *Bayreuth* la Christian Herold, Maxim[ilian]-strasse 67 după depeșe „Wohnung Bayreuth“.

Duminecă 9/21 Iulie 89 de la 4—9½ (cu 2 întreacte de ½ oră) Parsifal, misteriu de evlavie creștină medievală, actul I straniu, al II[-lea] frumos, al III[-lea] convingător. Cu Miss (Marie Moyen, care pleacă mâine prin Nürnberg la München înapoi, de aici la Paris), încântată și ea, cu tot ateismul republican francez.

Luni 10/22 Iulie 89. Vremea tot bună, nu prea cald, între 16 și 22° R. Din Bayreuth la 11 dim. prin Lichentfels-Bamberg la Kissingen la 5,8' (mai nainte cu 7' de cât indicatorul).

Mercuri 12/24 Iulie 89. La Kissingen în hôtél Victoria salon mare, elegant, cu mare balcon, în etaj[ul] I, N° 22 (2 paturi și un paravan, 3 canapele catifea roșie, etc.) 80 mărci pe săptămână. Azi făcut corectura ediț[iei]

[a] 3-a¹ a poeziilor Eminescu până la pag. 112 și trimis lui Socec la București. — Pe la 3 ore la noi Mitropolitul Primat Iosif [Gheorghian], ca să răspundă vizita noastră de ieri. Termometrul între 10 și 18° R.

Eu începui ieri Marți în 11/23 Iulie cu 2 pahare Racoczy.

Vineri 14/26 Iulie. Ieri [la] Bodenlaube pe jos, sara pe jos la Liebfrauensee; astăzi pe jos la Altenberg sus, sara în trăsură la Claushof-Seehof, cu frumoasa pădure tânără de fagi și stejari

Sâmbătă 15/27 Iulie 89. Ploaie.

Tel. Rădulescu, Zürich, Hôtel Habis oder Gothart oder Bellevue

Télégraphiez votre adresse Majorescu, Bad Kissingen, Hôtel Victoria. Majorescu

Duminecă 16/28 Iul. 89. Kissingen. Tot plouă. Ne plimbăm cu Gr. Fălcoianu și Col[onel] Poenaru. Ne-am hotărât să plecăm mâine spre Würzburg, Cannstatt.

Tel. Juwelier Haimann, München, Maffeistr. 5.

Rp. Reisen morgen ab. Wenn Brosche nicht abgeschickt, bitte Cannstatt bei Stuttgart postlagernd senden. Maiorescu

Luni 17/29 Iulie sara la 6 din Kissingen, la 8 ore în Würzburg, hôtel Kronprinz N° 7, bine. Minunată Residenz și grădina. Frumoase plimbări. Dom încărcat. Wolfram v. Eschenbach Schale.

Marți 18/29 Iulie 89. Pe la 1,55 din Würzburg, la 6¼ în Heilbronn, Eisenbahnhôtel, Zimmer 6, cu balconașe, Käthchens angebl[iches] Haus, Rathhaus, Kilians-Kirche. Dimin. Mercuri la Heilbronn] *nebel*.

¹. Greșală — în loc de „a 4-a“: cf. sfârșitul însemnării din din 29 Iunie (pag. 162) și al celei din 19 Oct. 1889.

Mercuri 19/31 Juli. Um 2,10' von Heilbronn, um 4³/₄ in *Cannstatt bei Stuttgart*, Karl-Olga-Bad, lângă Kurhaus, odae mare 3 ferestre în etag[iul] I.

Tel. Juwelier Haimann, München, Maffeistrasse 5.
R. p. Bitte Brosch^e sofort schicken Adresse Cannstatt, Karl-Olga-Bad. Reisen übermorgen.

Majorescu

Sâmbătă 22 Iulie/3 Aug. Broșa sosit ieri, foarte frumoșică, 65 mărci făcutul. — Am cetit aici „Kätchen von Heilbronn“ de Kleist, și „Wildente“ de Ibsen, cu mare fericire împreună. În genere șederea plăcută, plimbarea pe deal frumoasă, liniște. Eftin. — La 11 cu trăsura din Cannstatt la Stuttgart, la 1¹/₂ din Stuttgart prin Böblingen - Singen, la 7¹/₂ la Constanț, Insel-hôtel N° 11 în etaj 2, bine.

Duminecă 23 Iulie/4 Aug. 89. Constanț. Cu vaporul peste Mersburg la Mainau și înapoi.

Luni 24 Iulie/5 Aug. La 1 din Constanț prin Schaffh[ausen], la 4¹/₂ [la] Zürich, hôtel Bellevue, N° 44, cu mare balcon. Minunat. G. Ionescu și C. Rădulescu ¹-Motru la masă cu noi.

Marti 25 Iulie/6 Aug. Zürich. Ultima butelie Kissingen a 15-a zi. La dejun și C. Demetrescu, bun stud[ent] din Zürich. Sara Rigikulm, nori.

Mercuri 26 Iul./7 Aug. Rigikulm. Plecare la 11¹/₂ ore. pe jos la Kaltbad, dejun, sara Luzerna, [la] Schweizerhof (sala, muzica minunate).

Joi 27 Iul./8 Aug. 89. Din Luzerna, de unde ne-am despărțit de G. Ionescu, la Meiringen. Foarte plăcută sară la hôtel Sauvage, odaia N° 11 în etaj. I, cu balcon spre Reichenbach-Fälle. Electricitate.

¹. Adaos mai târziu „Motru“.

Vineri 28 Iul./9 Aug. din Meiringen pe la 10 ore cu trăsura la Im-Hof, dejunat (mediocru) la hôtel Hof, cu aceeași cai și 2 alții (unul pentru bagaje) cu Rădulescu la Engstelalp (cai scumpi, à 18 fr. și 3 pour-boire), unde sosit după 5½ ore pe la 6½. Engstelalp nu de recomandat, cu tot Bardeleben. Decis plecarea a doua zi.

Sâmbătă 29 Iul./10 Aug. dimineața 9¾ spre Jochpass, unde la 11 ore, negură, nu s'a văzut nimic toată ziua, de loc Titlis. Anicuța pe cal până la Jochpass, de aci pe jos, veselă și curajoasă, până la Engelberg, peste bolovani și noroiu, drum greu. La bunul Pfaffenwand-hôtel, peste Trübsee, de-asupra frumoasi văi-bassin (cu herghelia de cai), dejun între 2 și 3. Apoi în zic-zac Pfaffenwand, pe jos în 2½ ore la frumosul Engelberg, unde ceaiu, trăsură mare în 3 ore la Beckenried, unde sosit sara pe la 9 în bunul hôtel Sonne, odaia N° 4 în etaj I (mai bine 5, cu balcon, și mai bine una în etaj II, cu balcon spre lac). Fericit și frumos drum în trăsură de la Engelberg spre Beckenried.

Duminică 30 Iul./11 Aug. 89. Beckenried. Netti obosită, după curajosul drum de ieri (7 ore pe picioare, 5 ore coborît). — Așteptăm vaporul la Fluelen. — Cu vaporul numai până la Brunnen, mâncat bine și eftin la elegantul Waldstätter-Hof (à 4 fr.), apoi cu o trăsură la Fluelen peste Axenstrasse, cu drumul de fier la Göschenen (ploaie, negură), îndată cu trăsura otelului prin negură și ploaie repede la Hospental, Meyerhof, unde bine primiți. Odăi plăcute în etaj. 2 și noi și Rădulescu.

Luni 31 Iul./12 Aug. 89. Pe timp frumos, dar vânt rece, la 10 ore dim. cu trăsura la Furca, frig, vânt — ca totdeauna —, de negură nici o vedere. Așteptând acolo până la 5¼ după amiazi, apoi pe jos prin ploaie spre Gletsch, minunată vedere a ghețarului Rhone, grotă la

otelașul de la „Kehre“, drumul nostru la început foarte plăcut, din când în când puțină ploaie, vântul mai jos încetat; dar spre sfârșit, pentru a scurta lunga șosea (partea din urmă după podul de sus) spre otel Gletsch, am apucat o potecă la dreapta, la început bună, deodată însă cam repede, nisipoasă, cam vertiginoasă (nu pentru noi) și răspunzând în partea de jos a ghețarului! Eu (cu energia neliniștită a momentelor de pericol) înainte, peste ghiață plină de pământ, mici fante, ceva noroiu, era spre noapte, 7½, negură mare, ploaie începândă. Anicuța obosită la picioare încă de pe Jochpass, dar curajoasă — ca totdeauna, în fine pe pământ curat lângă șatră, grotă de jos în blocuri frumoase albe-albăstrii surpată, apoi înainte pe ploaie tăricică și înnoptând spre otel, unde am sosit la 8 ore sara, odaia N° 6, bună, N° 5 și mai bine, mai mare, cu covor, etc., cam așa N° 8, îndată la 8¼ o nouă table-d'hôte, bună. Ploaie tare, frig. Foc în cheminée din salon.

August 1889.

Marți 1/15 Aug. Dimineața pe la 10 ore cu trăsură cu 2 cai (vânt rece, apoi soare cald, în sfârșit spre sară ploaie) la *Brieg*, unde am ajuns spre 4 ore, după ce am dejunat foarte prost la Fiesch „otel Post“ (foc în chemineé). În *Brieg* la 4,10' în drumul de fier cu mare mulțumire, revăzut *Visp*, *Tourtemagne*, *Loèche*, *Souste*, *Sion* — pe la 7 ore sara în *Vernayaz*, unde ne-am despărțit de *Rădulescu*¹, care a continuat spre *Villeneuve* la „otel *Byron*“. Noi în *Vernayaz* la „*Grand Hôtel des Gorges du Trient*“, bună odaie N° 17 (cam mică, fără covor) în etaj. I, cu vedere spre „*Pisse-vache*“ și spre drumul de fier, nu spre *Gorges*. Table d'hôte bună. Pu-

¹. Adaos mai târziu: *Motru*.

țină lume, vr'o 8. Sara whist¹ cu Anicuța. Fericiți de a fi iarăși numai noi doi.

Mercuri 2/14 Aug. 1889. Vernayaz..... Vreme îndoioasă, vânt, nori, dar barometrul se urcă. Mică ceartă dimineața, pentru că Anicuța prea mă guvernamentează în nimicuri, cari trebuiesc lăsate în exclusiva mea libertate. Dar..... mie-mi pare rău de mica scenă și de plânsul ei, ne împăcăm îndată. — Plecăm la 10¹/₄ dim. din hôtél cu o trăsurică gentilă cu un cal, foarte plăcutul vizitiu francez din Vernayaz: Révaz Meurice, ne urcăm pe necredibilul suis, direct spre Șalvan în 1¹/₄ oră, eu pe jos cu vizitiul, vreme îndată bună, fără vânt, noi încântați de drum, îndată veseli. Pe la ora 1¹/₂, după grandioasă parte a „Gorge de Triège“ (unde 2 pahare liqueur), la „Fins-hauts“, cel mai frumos loc de ședere în Șvițera. Vedere spre glacier de Trient (mare), în prăpastie jos, spre cascade, satul pitoresc, drum frumos, păduri în apropiere, 1270', tot împreună. Pentru noi e drumul cel mai frumos și sugestiv din câte le-am făcut în Șvițera. — Pe la 3 în urîtul Châtelard, mâncare mediocre și nu efină. Mai bine altă-dată sus la Fins-Hauts. După o parte tristă și vântoasă a drumului pe la Valorcine, îndată la coboriș vederea enormului ghețar Argentière, a vârfului acestui munte, apoi Mont Blanc! Bine numitul Mont-blanc! Mer de glace, hôtél Montan vert, la dreapta sus otelul de la Flégère, și ilustrând toate „glacier des Bossons“ dincolo de Chamonix. — La 6³/₄ sosim la „hôtél Impérial“, dar ne luăm mai înainte cele mai bune 2 locuri pentru diligența de poimâine spre Geneva. — La otel Imperial avem N° 36 în etaj. 3, cu minunatul balcon spre Bossons. Eu încântat de Chamonix, Anicuța desiluzionată. Îndată foarte bună mân-

¹. Scris mai târziu, de-asupra: „concină?“

care à part. Sara ceva pe balcon, apoi puțin piquet, Anicuța obosită. Baie de picioare pentru ea, cu prea mult așteptatele tărâțe, apoi mică ceartă, fiindcă iar vrea să guvernanteze asupra ghetrelor *mele*, să le pun sau să nu le pun afară, cum vreau eu. — Eu peste zi... bine.....

Joi 3/15 Aug. 1889. *Chamonix*. Mă scol la 5½, fuga încântat pe balcon; mi-a trecut toată mica suferință a intestinelor, m'am ras, m'am îmbrăcat, Anicuța doarme, am scris ultimele 3 pag[ine] de jurnal și acum mă duc să mă plimb puțin și să iau cafeaua.

M-lle Moyen, Paris,

13, rue Arcade.

Hautes félicitations.

Majoresco

Frumoase pietre la magazinul din colț, vis-à-vis de Hôtel Impérial. Mai departe la dreapta „pomme” de umbrele de Labrador, à 12 fr.

Vineri 4/16 Aug. 89. Dim. 7½ cu diligența „express-inversable”, cea mai bună, à 25 fr. locurile d'intâi, la Geneva, unde ajungem la 3 ore. Aici foarte cald. Drumul la început până la Bains St Gervais minunat, apoi mai puțin, interesant Sallanches, frumos iar la Cluse, apoi grădină de pomi, enorm de multe mere. Geneva puțin elegantă. La hôtel Beau-rivage, incontestabil de preferit. Odaia 31 în etaj. I, dar nu de ales, prea caldă, între cele 2 aripi, însă vedere spre lac și Mont-Blanc. Mai bine în al 3-lea, fiindcă e lift. — Mâncare excelentă, dar scump. Dîner à part 8 fr., vinuri scumpe. Déjeuner à la carte foarte scump, 18 fr. noi doi. Beefstec 3 fr. etc.

Sâmbătă 5/17 Aug. 89. *Geneva*. Minunată vedere a lui Mont-Blanc. Grozav de cald, eu ieri amețit, și de nemâncare, și de lungul drum Chamonix-Geneva (ital.

Ginevra). Cafea bine la Jardin anglais. — La 1,25' cu vaporul expres (pe vapor răcoare, elegant restaurant, bere bună) la Ouchy-Laussane. Anicuța amezită de vapor....., încât părăsim vaporul, deși aveam bilete până la Territet-Chillon, și mergem cu drumul de fier la Territet; îndată la gară și funicularul la Glion, unde sosim pe la 6 ore. „Hôtel Righi-Vaudois“, minunată terasă. Odaie în etaj. 3, N° 46, mai bine cu balcon 48, vedere numai spre Vevey, dar tot frumos. Bun otel. Dîner à part à 6 fr., déj[euner] à part à 4 fr. Cald. Fericiți.

Duminecă 6/18 Aug. 89. Glion. Cerul mai acoperit, dar minunată privire și terasă a otelului, însă prea cald la vremea asta, așa încât te slăbește.

Telegr. Hôtel Chaumont,

*Rp. Veuillez répondre adresse Majoresco Hôtel Righi-Vaudois Glion si pouvons avoir demain bonne chambre deux lits pour deux jours*¹.

Pe jos de la Territet la castelul Chillon, în ½ oră, dar prea cald. Închisoarea lui Bon|n|ivard². Înapoi cu tramvay électrique în 7', à 10 centime.

Luni 7/19 Aug. 89. Pe la 10 ore din Glion, la 11½ în *Lausanne*, dejun la *Hôtel Gibbon*, bine și mai estin de cât la Geneva; umbroasă grădină cu 4 castani vechi. La 1½ (pe jos la gară, scoboriș în 6') din *Lausanne*, la 4 în *Neuchâtel*, de la bufetul gărei telefonat o trăsură

¹. Scrisă de d-na Maioreseu.

². Castelul Chillon, zidit pe o insulă la capătul din spre răsărit al lacului Genevei. Într-o carceră întunecoasă din el a fost ținut închis și în lanțuri (de către ducele de Savoia) șase ani (1530—1536) François de Bonnivard (1496-1570), apărător al independenței Genevei, eroul poemei lui Byron „The prisoner of Chillon“.

cu 1 cal, care a sosit la $4\frac{3}{4}$ și ne-a adus la $6\frac{3}{4}$ în Chaumont. Fericiți de frumoasa urcare prin pădure și de hôtél Chaumont. Odaia 42 în etaj. 2, cu balcon, rustic, dar foarte bine.

Marti 8/20 Aug. 89. Chaumont. Peste noapte furtună, acum ploaie, negură, dar din când în când împrăștiată, încât se vede lacul, și câte o rază de soare. Plimbare în pădure. Fragi deabia coapte.

Mercuri 9/21 Aug. 89. Chaumont. Iar ploaie, frig, dar frumos. Din când în când continuez câte o pagină [din] Aforism[ele] Schopenhauer.

Teleg. din partea otelierului de la Chaumont

O. Kopschitz pentru noi.

Hauser, Hôtel Bellevue, Paris.

Guter Zweier für Freitag abend. Antwort bezahlt.

Kopschitz

Spre 6 ore minunată vedere spre Alpi, *mari și impozanți* munții din „Berner Oberland“, mai puțin Montblanc. — Plimbare frumoasă la „blaves Schloss“ a secretarului de legațiune șvițerană din Paris Roth. — Sara vânt tare.

Joi 10/22 Aug. 89. Dimineața iar acoperit și ploaie. Plecăm din Chaumont cu trăsurică (poșta fiind plină) la $9\frac{1}{4}$ ore dimineața, sosim la gara Neuchâtel la $10\frac{1}{4}$. Plecăm prin Biel, Münstertahl, Delémont, de unde îndată bilete aller et retour la Paris, cl. 1, à 93 fr., cu 30 kilo bagage liber, la Delle duană, sara la $6\frac{1}{4}$ la Belfort, omnibus la gară la bunul „hôtél de l'ancienne poste“, odaia N° 3 foarte bună, au 1-er (mai bună 2).

Vineri 11/25 Aug. 1889. Belfort. Primblare la piață, vederea castelului cu Leul, răcoare, la $10\frac{3}{4}$ dim. din Belfort, dejun la $11\frac{1}{2}$ la Vesul. table d'hôte, la 6 sara [la] Paris, Hôtel Bellevue, Avenue de l'Opéra, odaia 35

cu un pat mare, à 20 fr. cu service, în etaj. 2, vedere cu balcon mare, 4 ferestri, vesel, dar odaia mică. Noi la Dîner Européen, à 5 fr. cu o butelcă de bere bună pentru fiecare, foarte bine. — Răcoare.

Sâmbătă 12/24 Aug. 89. Paris. Muzeu Louvre, dejun rău [la] Palais Royal (rău National), Perlele, dîner de Paris (f. bun), sara la Gymnase „Belle-maman“ de Sardou, bine, cu Noblet și M-es Thiébaud și Bertoly. Frig, uneori ploaie.

Duminecă 15/25 Aug. 89. Paris. Soare. Ieșim deabia la amiază, vedem frumoasa Sainte-Chapelle, Cluny, Panthéon cu anemicul Puvis de Chavannes, tombeau Napoléon, Lili Florescu rue Séguier, 1, apoi expoziția — minunat efect, mai ales „habitations historiques“, rue du Caire, în prima linie tour Eiffel, iluminarea sara. Anicuța mult cu cărucioara. „Danse du ventre“ (Maroco). Dejun la 3 ore și prânz în Expoz[iziție].

Luni 14/26 Aug. Paris. Vizite la Miss, la M^{ce} Golesco-Bengesco, [rue] Beajon, 21 (ploaie mare), și apoi tocmai dincolo la rue Soufflot, la Tinca Golescu, care nu mai e acolo, ci în rue Pérote (?), 3, dar nimeni acasă. Apoi vr'o 3 ore la Magasin Printemps. Prânz la otelul nostru, apoi minunat jucatul „Divorçons“ la Palais-Royal cu Célie Chaumont și....

Marti 15/27 Aug. Paris. Soare în fine toată ziua. Dimineața iar în Luvru, écoles françaises (E. Lesueur, vie de St Bruno; Greuze; Léopold Robert, Poussin, Ingres, Cl[au]de Lorrain, Millet!!!). Dejun cu Miss la Bignon (57 fr.), bun vin Pontet-Canet, à 12 fr[an]ci, apoi câte un păhăruș Portwine à 3 fr. — Cu ea în trăsură la mediocrul Jardin d'acclimatation, apoi la foarte interesanta reprezentare (la Neuilly) a lui „Col“ W. D. Code, Buffallos-Bill, cu Indianii americani originali (Sioux, etc.) și Cow-boy's cu lasso. — La 5 ore prin Parc Mon-

ceau, Batignolles, acasă. Noi 2 prânzit la bunul Dîner français Excoffier, à 5 fr., [Boulevard des] Italiens 27, sara la Opera „Africana“, cu Letwinne și Escalais, pentru mine plixis toată lungă operă. Am eșit după actul 4, la 11½. În première loge, N° 31, mijloc, cu 6 locuri, à 19 fr[an]ci en location, luată de mine ieri la casă à la queue, ¾ [de] oră de așteptare. — 2 soldați „en faction“ înaintea Operei, și mulți sergenți. Toți republicanii eștia au aerul de a fi tot sub paza poliției tutelare.

Mercuri 16/28 Aug. Paris. Soare. Cu C. Rădulescu¹ la Versailles. Dejun la Hôtel des Réservoirs (bine), Palatul (Smala de H. Vernet), Petit Trianon, trăsurile; corsetiera la Paris; sara cu R[ădulescu] la „Chat noir“, rue Victor Massé la Montmartre (Tentation de St Antoine în „ombres chinoises“, explicările improvizate ale lui Salis, poezi choking, Abélard etc.).

Joi 17/29 Aug. 89. Paris. Soare. Eșim pe la 11 prin Place [de la] Concorde, Chambre des députés, la Expoziție, *prea cald*, bun dejun în satul javanez, muzică de trestie monoton-dulce, teatru de dănțuitoare cu mânele mai mult decât cu picioarele, apoi teatru anamit (hidos, maște, limba păsărească), apoi histoire [de l']habitation, rue du Caire, Mexico, Persia, — și oboșiți de căldură ultima mergere la corsetieră, prânz în Palais royal, sara la 8¼ la „Maître Guérin“ a lui Em. Augier, dar de căldură și plixis ne-am dus după actul al 2-lea, deși era Got și Mme Barretta. Eu adormeam deja la actul I. — Culcați o dată la 10½!

Vineri 18/30 Aug. 1889. Paris. Soare. 200 fr. de la Miss. Tour Eiffel până sus, iute cu ascensorul, dar multă așteptare la fiecare etaj (¾ [de] oră, 1 oră „queue“), dejun la terasa I, Spier & Pond, sara iute o înghețată la

¹. Adaos mai târziu: Motru.

Tortoni, apoi la 8,40 plecare, tren întârziat peste 1 oră prin déraillement anterior, pe la 1 noaptea în Troyes, Hôtel des Courriers, bună odaie telegrafiată. Rău rașca¹, rea cafea.

Sâmbătă 19/31 Aug. Troyes.... Plimbare în trăsură (grozav de cald) la Eglise St Pantaléon (o curioasă „Grablegung Christi“ în piatră, la dreapta), St Urbain, St Jean și marea catedrală St Pierre. — La 11¼ dim. în tren expres, foarte cald, sara la Basel (îndată intrați în Țvițera la Delle, Porrentrui, aer răcoros, locuri frumoase), vizita bagajelor la Porrentrui în Țvițera prin simpla întrebare a vameșului *în vagon*, dacă avem ceva; la Basel prea cald în bufetul de la gara centrală, unde am mâncat ceva, apoi la 8 sara spre Zürich (cam mult, în cl. II, cu Români), unde la 10½ sara [la] hôte! Habis...

Duminică 20 Aug./1 Sept. Din Zürich la 9,55' dim., grozav de cald, prin Ziegelbrücke, Buchs, unde stupida revizie de bagaje austriacă peste ½ oră, în Feldkirch în brake, dară părăsit din cauza căldurei la Langen, înaintea tunelului, reîntors în cupè cu galerie, prin tunelul Arlberg cald de mă treceau nădușelele stând, îndată după ieșirea din tunel ploaie tare. În tren până la Innsbruck Me Cretzano, groasă, nemâncând nimic și bând numai apă. — Pe toată linia cu acest tren expres nu e timp și loc de mâncare; trebuie să-ți iai în tren; din când în când (Bludens, Langen, vr'o 5' pentru un grabnic pahar de bere). În Innsbruck plăcutele 3 Americance în vagonul nostru, care mergeau [la] Viena și cu curier la Constantinopol-Atena. Noi la 7¼ sara (încetase tocmai ploaia) la Jenbach, cu o trăsură găsită din întâmplare pentru alții, sus pe capră la foarte bunul „otel Bräuhaus“, odaia 12 în etaj. 2, mare, cu 4 ferestri, fru-

¹. Closet.

moasă vedere, bună mâncare. Bere. Buni păstrăvi (6 de 2 fiorini), puiu fript (1 fl.).

Luni 21 Aug./2 Sept. 1889. Jenbach. Soare, noi încântați aici. Pe jos la gară și înapoi. Masă la 11³/₄... Dormit după masă. Veseli. — La 5 ore pe jos (cald) la Schloss Tratzberg, unde ajunși la 6 ore, interesante odăi medievale, îndată înapoi, la 7¹/₄ la otel, sara pichet, fericiți. —

Marți 22 Aug./5 Sept. 89. Jenbach. Liniște și mulțumire. Eu tot cetind cu încântare Gottfried Keller „Grüner Heinrich“. La 2 ore plecăm, după ce am plătit eftina socoteală (odaia cea mare 2 fl. pe zi), fum urit de cărbuni, Anicuța „des nausées“, dar locurile minunate și în impresia de astă dată: Zella a. See, Bruck. Lend, Werfen, Salzburg. Sara la 7³/₄ în bunul nostru otel Europa, cu electricitatea veselă în odăi, etaj. 5, N° 94 spre gară (mai puțin bine); sara cină bună cu Culmbacher Export-Bier.

Mercuri 25 Aug./4 Sept. 1889. Salzburg. Dimineața cerul acoperit. Anicuța dormit rău din cauza gărei apropiate. Baie la otel, în etajul nostru [al] 3-[lea]. Plimbare [la] Mirabel. La 2,9' din Salsburg, schimbat cl. 2 cu cl. I, foarte veseli sara la 9.23' la Viena, hôte! Tegetthoff al lui Brofft, odaia 12, mare, în mezzanin, dar eleganță de parvenit, 5 fl. și 1 fl. serviciu pentru 2 persoane.

Joi 24 Aug./5 Sept. 89. Viena. Eu sculat la 5 ore, cetit gazete în cafenea. — Răcoare și ceva vânt la Viena. Sara la Burg[-Theater] „der Störenfried“, minunat Lustspiel de Benedix, cu Geheimrätin Fr[au] Hartmann, Mündel Frl. Formes, Liebrecht Müller *Schöne*, servitorul Henning Thimig. Foarte vesel și frumos. D-n[ul] și D-na M. Olănescu lângă noi.

Vineri 25 Aug./6 Sept. 89. Viena. Plouă. Emplete,

mulți bani cheltuiți, sara [la] Ronacher¹, elegant, mâncare bună, dar multe mediocre și prea obositor. Eu durere de cap de 2 zile.

Sâmbătă 26 Aug. Viena. Plouă. La *Österr[eichisches] Museum*, hainele mele încercate, la 4 ore la Pesta, unde ajuns sara la 9¼, hôtél Hungaria.

Duminecă 27 Aug. 1889. Pesta. Răcoare, ploios. Mâncat bine la gară, la 1.40' cu sleeping din Pesta, și

Luni 28 Aug./9 Sept. 1889 la 10 dimineața înapoi în București. Răcoare, acasă frumos tot, pat mult mai bun, cafea, tot; numai grădina urâtă, dar terasa minunată, Baie bună îndată.

Marți 29 Aug. 89. București. Ore pierdute cu alotrii forțate. Aceste îmi consumă timpul. Mândreanu să-mi spuie cum l-au dat afară din școala normală. D-nul Teclu din Bârlad idem și recomandări cerute pentru Stemill, Moldovanu pentru Manliu, Pop-Păcuraru să-mi spună „afaceri de stat”², Nicu Filipescu 1½ oră fleacuri de politică, G. Duca³ idem — și multe scrisori de răspuns, ejusdem farinae!! Termometrul + 15° R., foarte plăcut. —

Septembrie 1889.

Duminecă 3/15. La 7½ dimineața +9° R. Dar soare, cer senin, timp minunat. Eu cu vremea luată diminețele prin profesori, institutori și [institu]trice, parc'aș fi ministru. Timp pierdut degeaba. — Fericit acasă, deși lipsă de bani.

Luni 4/16. Plouă tomatic. La 7 dim. +7° R. Continu de dimineața revizuirea traducerii Aforismelor Schopenhauer. Am terminat în fine 2/3.

¹. Sală de spectacol.

². Cf. telegrama din 7/19 Martie 1890.

³. Gh. Duca, arhitect, soțul Olghei Duca (născută Brăiloiu), vara d-nei Maiorescu.

Marți 5/17 Sept. Ploaie până la 12 ore, apoi frumos. Prima pledare la Casație. Recursul Ignătescu. Câștigat. — Jacques Negruzzi și Lecomte la dejun. Sara iar ploaie. La masă Jacques și Achille Bengescu.

Mercuri 6 Sept. Dimin. la 8 ore +7½° R. Ploios. Aniversara căsătoriei noastre. Eu fericit, peste așteptare.

Duminecă 10/22 Sept. 89. Ieri cald, azi noros, dar la 7½ +10½° R. Am luat ieri și azi 20 cent. chinină, dar nu sânt tocmai rău și foarte mulțumit.

Joi 14/26 Sept. 89. Nefiresc de cald, dimineața la 7½ peste 12° R., peste zi până la 19° R. în umbră.

Vineri 15/27 Sept. Plouă, term. la 8 ore +8° R. Eu tot mai iau câte 20 cent. chinină. Lucrez mereu Schopenh[auer] Aforisme. A murit Iancu Polizu-Micșunești¹.

Duminecă 17/29 Sept. 89. Ieri și azi timp încântător, soare, cer splendid de s[en]in. — Ieri la 2 cu Anicuța la Cimitirul Belu, înmormântarea lui Iancu Polizu. Desgustător vaetul cu intenție exagerat al tanti Anica Suțu. — La masă la otel Boulevard, sara whist la A. Bengescu cu Griguță și Mitică Racoviță. S'a întors și Juca din Câmpina.

Joi 21 Sept./5 Oct. 1889. De vr'o 3 zile cald. Azi dimineață la 8 ore +12½° R. Am luat cafeaua pe terasă. La ora 1 în umbră 20° R. — De ieri nu mai iau chinină. — Zilnic Schopenhauer, mai am 14 pagine.

Vineri 22 Sept./4 Oct. Aseară deodată vânt tare, fulger și ploaie. Azi dimineață frumos, soare, dar la 8 ore numai 7° R. Cafeaua iar în odaia Pompeiană. — Totuși la 4 ore 16° R la umbră.

Marți 26 Sept./8 Oct. 89. Am terminat astăzi re-

¹. Fost director în ministerul cultelor și instrucțiunii publice în întâiul ministeriat al lui Maiorescu. Cf. *Însemnări zilnice*, vol. I, 245, 262.

vederea și completarea traducerii Aforismelor lui Schopenhauer. Mare muncă în toată luna aceasta. Acum ultimele coale de tipar și de corectură. Anicuța friguri și 86 centigr. chinină. Afară soare, cald. Dimin. la 7 +15° R. — A sosit Carp și iarăși politică.

Sâmbătă 30 Sept./12 Oct. 1889. Am terminat astăzi și recetirea Aforismelor lui Schopenhauer cu Anicuța, fără a cărei inteligentă colaborare n'ar fi avut traducerea mea nici acum caracterul propriu al limbei române. Mai rămâne tiparul ultimelor 10 coale, întârziat din lipsa de aceeași hârtie la tipografia Socec. Afară toamnă caldă și frumoasă. Dimineața la 6 ore +12° R. — Deseară cetește la mine Artur Stavri (cu nebuna de Sevastos) poeziile sale.

Octombrie 1889.

Mercuri 4/16 Oct. Cam rece azi, dar se face frumos; ieri ploaie cu vânt. Foarte mult de lucru, concursul pentru bursele din străinătate¹ (10 zile), articol la „Constituționalul“, corespond[ența] la „Era nouă“ din Iași pentru numărul său I, scrieri pe la amici politici, corect[uri] Eminescu și Schopenhauer..., toate în același timp.

Duminecă 8/20 Oct. Timp frumos, termom. 18° R. peste zi. Ocupat serile cu concursul bursei. *Luni 5—7* Comitet politic la mine.

Joi 12/24 Oct. Tot timp încântător, destul de cald. Am scăpat de burse, dar am multe corespondențe politice, și mâine aș vrea să încep articolul Eminescu.

Sâmbătă 14 și Duminecă 15/27 Oct., dictat Anicuței și apoi poleit singur articolul asupra lui Eminescu.

¹. Concurs pentru burse de studiu pentru arheologie, limba latină, limba elină, la care au reușit licențiații Teohari Antonescu, Ioan Dianu ș. a. din București, Dimitrie Evolceanu, din Iași

Duminecă 15/27 Oct. 1889. La 7½ ore dim. +0° R.

Luni 16/28 Oct. [la] 4 ore d. a. Lahovari la mine cu propuneri.

Marți 17/29 Oct. 89. Am terminat articolul sau articolele Eminescu, le-am cetit aseară lui Caragiali și Jacques Negruzzi și astăzi lui Zizin Cantacuzin, care a mâncat la noi. — Pentru Zizin am făcut *primul foc* în toamna asta. Ieri s'a înmormântat în București Generalul Adrian și la 14/26 Oct. a murit în Botoșani Henrieta Eminescu în etate de 28 [de] ani.

Joi 19/31 Oct. 89. Astăzi și ieri soare, și prin urmare ceva mai cald. Astăzi încep cursul de Logică la Univ[ersitate] și poimâine Istoria filosof[iei] engleze. — De-abia ieri am dat la tipar arti[colul] Eminescu pentru „Convorb[iri]“ și noua (a patra) ediție Eminescu. 6 zile de muncă absorbantă.

Vineri 20 Oct./1 Nov. 1889. Astăzi cald, în grădina mea destul de mulți boboci de trandafiri, care vor înflori deplin. Ieri sară ministrul Păuceșcu, astăzi ministrul Al. Lahovari cu Teodor Rosetti la mine. Vecinica încercare slabă de înțelegere cu Junimiștii. Am trimis din partea lui Rosetti telegrame la Vaslui pentru Carp și prefectul[ui] Donici ca să-i trimită telegrama lui Carp. Iar eu i-am telegrafiat și la Iași astfel:

Deputat Carp, Iași,

Rog vino București, deși nu este lucru mare.

Maiorescu.

Luni 23 Oct. La 4 ore la gară. Pleca Al. Știrbey și V. Alecsandri la Paris.

Pagină politică.

Marți 24 Oct./5 Noiembrie 1889. Soare, la 7½ ore +7° R. Astăzi sosește Carp. Ieri a fost 5—7 adunare

politică la mine. Vezi Proces-Verbal al Comit[etului] „Constituționalului”.

Rezumatul părerii Păuceșcu Joi 19 Oct. sara la mine:

L. Catargiu e încă cel mai cu autoritate și necesar conservator, care însă nu se va despărți de Vernescu. L. C[atargi] este tare în chestia completării ministeriale, fiindcă el are ceva sigur de propus: ministeriul opoziției-unite, eventual disolvarea Camerei, pe când conservatorii Manu, Lahovari, Păuceșcu, fiindcă nu primim noi înțelegerea cu ei și cu Vernescu, nu pot propune soluțiune. De altminteri, el, Păuceșcu, nu e încă convins de răul lui Vernescu.

Rezumatul propunerilor lui Al. Lahovari făcute mie:

a) Luni 16/28 Oct. (L[ahovari] de-abia întors din străinătate, L. C[atargi] absent). Dacă s'ar întâmpla să iasă Vernescu din minister și fiindcă Gherassi iese în orice caz, s'ar deschide 3 locuri. Să intre 3 Junimiști atunci, și afară de aceasta Lahovari pune la dispoziția noastră Legațiunile străine din Paris, Londra și Roma; și apoi și T. Rosetti ar putea fi numit Guvernator la Bancă. Dacă d. Carp nu ar vroi să intre el însuși în vre-unul din aceste locuri, să rămână ca un sprijinitor al acestei combin[ări] în Cameră, rezervându-și viitorul înlăuntrul partidului conservator astfel reconstruit.

Catargiu nu poate face direct o asemenea propunere lui Carp, înainte de a fi prin intermediari asigurat că va fi acceptată. *Il ferait autrement un pas de clerc*, care l-ar slăbi și l-ar discredita față cu alte combinări posibile, când i-ar refuza Carp o propunere formală și s'ar ști care a fost.

b) Vineri 20 Oct. A. Lahovari cu Teod. Rosetti la mine, [la] 11½ ore. L. Cat[argi] nu se poate astăzi despărți de Vernescu. Prin urmare Lahov[ari] nu-și mai poate permite a propune intrarea șefilor Junimiști în ministeriu. Dar să se completeze minist[eriu] cu 2 *apropiați* (Holban, Triandafil) și să se aleagă Georges Cantac[uzino] Prezident al Camerei. Iar Constituționalii să nu mai facă opoziție în Cameră, nici la vre-un vot de blam propus contra lui Vernescu. Guvernul pe de altă parte să pună imediat în desbatere Inamovibilit[atea] magistraturei și Reforma Băncii [Naționale].

Eu am luat-o „ad referendum“, fără a mă pronunța, și Teod. Rosetti și eu am telegrafiat lui Carp să vie la București.

Comitetul „Constituționalului“ la mine, e de părere:

Carp să fie conciliant cu Lahovari, fără a ne angaja să nu votăm contra lui Vernescu eventual, dar să nu vorbim în Cameră ca opoziție intransigentă.

Motive: Marghiloman: E în interesul nostru să nu se disolve Camera; căci am eși prea diminuați din luptă, fiindcă astăzi colectiviștii sânt mai îndrăsneți și nu ne-am putea alege.

Filipescu cerând conciliare în orice privință.

Marti cu Carp. Nu desarmăm înaintea lui Catargi-Vernescu în nici un caz. — Ne-am raliat la această părere toți, afară de N. Filipescu. Sara la mine mulți, și Triandafil. El între Filipescu și Carp.

Vezi și Joi.

Carp conciliant în aceasta, că a declarat astăzi că, în orice caz fără Vernescu, primește pe L. Ca-

targi ca Ministru-Prezident fără Interne, sau orice alt Ministru-Prezident și la orice minister, fie Manu, fie Georges Cantacuz[ino], fie Lahovari, fie [General] Florescu.

Teleg. Mercuri 25 Oct./6 Nov. 89.

Adjutant serviciul, Castel Peleş, Sinaia.

Rog binevoii a interveni pe lângă Maiest. Sa Regele, dacă este dispus a-mi acorda mâine Joi o audiență.

Maiorescu

strada Mercur 1.

12 noaptea. N'am primit răspuns din Sinaia, am scris lui T. Rosetti să explice Regelui împrejurările, sub care, după invitarea lui Al. Lahovari, am cerut o audiență în același timp cu T. Rosetti.

La noi la masă mama'n, Mitică [Rosetti] și Grigută [Sevescu], D-ra Borănescu și Aur[elia] Pandelescu; după masă, Coralie și Sevescu. Cetirea articol[ului] meu Eminescu și unor poezii Eminescu. — Pentru mine ceva neplăcut nesosirea răspunsului din Sinaia.

Joi St Dimitrie 26 Oct. 89. 4 ore d. a. Vine un servitor de la telegraf plângând că s'a adus ieri o depeșă; și după cercetări acasă vine bucătăreasa Roza cu depeșă, a cărei chitanță o iscălise ea ieri pe la 6 ore, dar depeșă se rătăcise pe la ea. Eram invitat astăzi la dejun la Castel Peleş!! Altă neplăcere, care dă casei mele aerul de neorânduială, ce nu-l merită.

[Tel.] Colonel Adjutant Robescu.

Castel Peleş.

În acest moment, 5 ore postmeridiane, primesc depeșă D-voastră cu binevoitoarea invitare. Depeșă rătăcită fără vina serviciului telegrafic. Rog prezentați Majestății Sale scuzele mele pentru involuntara lipsă.

Maiorescu

La 12 ore Lahovari la mine, cu o *idee* a lui, nu propunere formală: Să intre 4 junimiști fără Carp, să fie George Cantacuz[ino] Ministru-Prezident și să rămână Lahov[ari], Mano, Păucescu în ministeriu. Dar și un Vernescan.

Vineri 27 Oct. 89. Carp și Rosetti la mine. Carp a primit îndată propunerea, însă fără Vernescan. Am spus-o aceasta Vineri pe la 12 lui Lahovari, care mi-a spus: „Vous saurez au moins que j'ai tout fait pour nous entendre“. Blague!

Telegram. Missir, Iași.

Aduc eu mâine dimineață Iași corespondența ¹.
Maiorescu

Vineri sara [la] 9 ore plecat la Iași în sleeping, sosit *Sâmbătă 28 Oct.* la 10 ore dim., ploaie, proces Cimara amânat, vizita la A. C. Cuza ², Tasu, Volenti, Mme Melik, Leonardescu, Jean G. Ghica și Holban (acești 2 fuseseră întâi la mine), Pogor. — Sara la hôtél Binder mare întrunire a „Consti[tu]ționalilor“: Pogor, Buiuciești ³, Ralet, Holban, Căpit[an] Carp, Jean G. Ghica, Culiianu, Naum, Miron Pompilie, Eug. Ionescu ⁴, Ianov, Volenti, Cuza, Missir, etc. La 11 sara acolo depeșa Anicutei, dictată în parte de Jacques Negruzzi(!), că toți miniștrii hotărâți pentru disolvare și că alegerile probabil în Decembrie.

Duminecă 29 Oct. Soare, frig. Convorbiri cu Eug. Ionescu, Holban, Pogor, Buiuciu, Ianov. Cu Humpel și

¹. Corespondența politică din București, pentru „Era nouă“; cf. însemn. din 4/16 Oct. 1889.

². Atunci, împreună cu Petre Missir, redactor al ziarului „Era nouă“; a publicat atunci volumul „Gerația de la 48“ și „Era nouă“, Iași, 1889.

³. Frații Buiuciu.

⁴. Fiul lui Nicolae Ionescu, deputat junimist.

cu Emilia la via lor lângă Pester. Ieri sara la Emilia articolul meu „Eminescu“, cu D-ra [Tereza] Stratulescu (victorioasă la concursul [de catedră] de câteva zile în urmă).

Telegramă din Iași

Mme Maiorescu, București.

Merçi dépêche importante, probablement exagérée.
Suis demain Lundi matin Bucarest. Gi.

Am plecat sara la 7.20' din Iași, la gară Th. Cerquez și Elise Donici, între alții. Am sosit la București Luni 30 Oct. 1889, la 8 ore dimineața. Soare, frig. —2° R. Pretutindeni brumă. Prima zi de —2°. La mine între 5—7 Comitetul politic. Carp, Ghermani, Marghioman, Laurianu, Jacques Negruzzi. Situația tot nehoțărîță.

Telegr. Grigorie Buiuciu, strada Păcurari, Iași.

Nimic definitiv, disolvarea probabilă. Așteptăm sosirea din Sinaia [a Regelui] Marți sau Mercuri. Surprize posibile. Cine-i autorul frumosului articol „Porumbelii“? ¹.

Maiorescu

Noembrie 1889.

Mercuri 1/15 Nov. Termom. ± 0 la 6½ ore dim. M'am sculat prea de vreme ²....

Joi 2/14 Nov. Timp frumos, La. 7 dim. —2° R.

Telegr. Toma Cămărășescu, Țârgul-Jiului.
Mâine trimit scrisoare cu amănunte ³.

Maiorescu

¹. Articol din ziarul din Iași *Era Nouă*.

². Urmau mai multe rânduri, ce au fost șterse.

³. Cuvintele „cu amănunte“ — în loc de „asupra situației“, șterse.

La 2½ ore General Manu la mine. Propuneri vage de a intra în minister, cu el și cu Teod. Rosetti, Al. Lahovari. El ar dori și un Vernescan. La aceasta din urmă m'am opus hotărît. Dar ministeriul fără Carp, însă cu aprobarea lui. — L-am încurajat la aceasta. — Pentru ca să vie Manu la mine, lucrul e de astă dată mai serios. Surpriza telegrafiată la Iași se realizează.

Vineri 3/15 Nov. Dimineața întrunire la Carp cu mine, T. Rosetti, Al. Marghiloman, Menelas Ghermani. Apoi la 3 ore la mine Carp și Rosetti, General Manu, astăzi cu însărcinarea formală de a forma ministeriul, fiindcă Lascar Catargi-Vernescu au demisionat, ne convoacă (pe Rosetti, Ghermani și mine) la 5½ ore la Al. Lahovari. Carp, renunțând personal fără greutate, vede însă în excluderea lui Marghiloman o prea mare lovire personală a lui.

Convenim¹ de-o cam dată că ministerul se poate primi cu Ghermani, Marghiloman și cu mine, Rosetti guvernator [la] Bancă, nici un Vernescan, nu General Arion..... Eu declar prietenește că mi-este finanțiar prea greu ministerul, iar T. Rosetti, care ar trebui să intre atunci pentru a fi trei, declară hotărît că nu intră în minister. Dar *hotărîrea* lui în 6 ochi nu însemnează nimic, el e slab înaintea hotărîrei unui străin și se schimbă ca o ceară moale. La 4½ rămâiu singur cu Anicuța, mai termin o jumătate de oră corespondență la „Era Nouă“ [din] Iași și apoi discutăm o jumătate de oră între noi doi. Anicuța cu ochii plânși și disperată de intrarea posibilă în minister. Combinăm mijloace de a o evita fără a periclita importantul moment pentru partidul nostru. La 5½ mă duc la Lahovari „wie zur Schlachtbank“. Acolo Lahovari, Manu, Păucescu, Rosetti, Ghermani și

¹ De aci înainte, restul însemnării din această zi e scris de mâna d-nei Maiorescu (dictat de T. M.).

eu. La primul cuvânt al lui Rosetti că el nu intră în minister și propune pe Marghiloman la Justiție, General Manu declară că atunci nimic nu se face, căci intrarea lui T. Rosetti ca ministru de Justiție e o condiție sine qua non, din cauza importanței lui pentru Moldova. Lădessus T. Rosetti cedează imediat și primește. Atunci propun eu pe Marghiloman în locul meu. După oarecare ezitări și declarații că m'ar preferi pe mine, lucrul se primește, se renunță la orice Vernescan, după insistența noastră, asemenea la General Arion și lista se fixează astfel:

General Manu	Președinte și Interne
T. Rosetti	Justiție
Men. Ghermani	Finanțe
Al. Lahovari	Externe
Marghiloman	Lucrări Publice
General Vlădescu	Resbel (singurul General conservator, după Arion)
Păucescu	Domenii
Al. Holban	Culte,

se așteaptă sosirea acestuia în București pentru a face combinația definitivă.

Rosetti, Ghermani și eu mergem la club și anunțăm rezultatul lui Carp și Marghiloman. Amândoi aprobă. Se ia act de declararea lui Lahovari, făcută la întrunirea noastră: En cas de dissolution du Parlement (dissolution que Manu a du Roi), nous *exigeons* l'entrée de Carp dans le ministère, pour courir ensemble les chances de la situation.

Pe la 7 mă întorc mulțumit acasă, Anicuța încântată. Mă ocup seara de lecția mea de mâine asupra filosofiei engleze.

Duminecă 5/17 Nov. 89. Soare, dar dimineața la 6½ ore — 2° R. Ministeriul depus jurământ fără Holban, Teod. Rosetti ad-interim la Culte.

Luni 6/18 Nov. 89. Soare. Dimineața la 7 ore +1° R. ¹.

Mercuri 8/20 Nov. 89. Dimineața la 7 ore — 2° R. Dar apoi soare, timp splendid. La 9 ore dimin. sosit Regina cu Hélène Văcărescu și General Greceanu, din Wiesbaden, după absență de vr'o 5 luni. Slabă. Și Anicuța cu mine la gară.

Sâmbătă 11/25 Nov. 89. Dimin. la 7 ore ±0. Dar apoi soare, timp minunat. — Ieri Vineri 5½—7 aud[iență] la Rege. El foarte prietenos cu mine ².

15/27 Nov. La 7 ore ±0. Pe urmă +1, +2. Ceva brumă, dar încă nici o zăpadă. Multe procese am. Finanțiar bine. Azi deschiderea Camerei, și eu apoi la Casație [procesele] Naschauer și Badea Gheorghescu. — Pledat și câștigat Badea Gheorghescu. Câștigat la apel s. II Bürkli-Ziegler contra Primăriei. — Pledat până la 5 ore Naschauer contra G. Cantacuzin. La masă la Jacques.

¹. Partea de sus a foi următoare (cuprinzând probabil, pe fața întâia, urmarea însemnării din această zi și începutul însemnării din ziua următoare) a fost tăiată. Din restul acelei însemnări a rămas sfârșitul unei cereri de audiență la Rege, prin General-adjutant Greceanu, Prefectul Palatului, spre „a scuza împedecarea ce am avut de a urma unei grațioase invitări a M. Sale la Sinaia“ (vezi mai sus însemn. de la 25 și 26 Oct. 1889).

„Știind cât ține M. S. la exacta îndeplinire a îndatoririlor publice, îmi permit a adăoga că Joia și Sâmbăta de la 5—6½ sânt reținut de cursul meu la Universitate.

„Primiți, Vă rog, Domnule General-adjutant, încredințarea înaltei mele stime.

T. M.

strada Mercur, 11

Pe fața a doua a acestei părți tăiate din foaie trebuie să fi fost însemnările din 12—14 Noemvrie.

². Partea de jos a aceleiași foi, cu urmarea însemnării, a fost tăiată. Pe verso a acestei părți tăiate era urmarea însemnării de la 20 Noemvrie.

Sara marea întrunire politică la otel Continental. Discursul Gen. Manu și Al. Lahovari cu explicațiile lui Lah[ovari] contra lui L. Catargi. Bunul și autoritativul discurs al lui Carp, care a propus pe G. Cantacuzin de Președinte. — Culcat pe la miezul nopții, după o zi prea agitată.

Joi 16/28 Noev. 89. Dimineața la 7 ore ± 0 R. Dar apoi soare.

Vineri 17/29 Nov. 89. Soare. Dimin. la 7 ore $+4\frac{1}{2}^{\circ}$, la 11 $+10^{\circ}$ R. la umbră.

Duminică 19 Nov./1 Dec. 89. La 8 ore dimineața, după ploaia cam caldă de ieri, ceață, dar $+4\frac{1}{2}^{\circ}$ R. Pe la 4 d. a. soare, termom. $+5$, ceva vânt, din ce în ce mai rece, sara lună rece.

Luni 20 Noembrie 89. Peste noapte prima ninsoare, ninge și acum ¹... Ieri la mine la masă baron Eudox[iu] Hormuzaki, Tasu (Casație), Caragiale, Ianov, deputații Pogor, Buiucliu și Volenti. Sara discuție și hotărâre asupra continuării „Junimii” în București.

Marti 21 Nov./3 Dec. 89. Zăpadă, dar nu mai ninge. La 7 ore -2° R. Sara Duiliu Zamfirescu și Zizin la masă.

Vineri 24 Nov./6 Dec. 89. La 7 ore dim. -4° R. Vânt rece. Am plătit și datoria de 92 napoleoni la Steriu, am cumpărat și un covor turcesc, sub masa mea (260 fr[an]ci și un radmantel cu blană pentru Anicuța (240 fr[an]ci), am trimis și 666 mărci la Berlin pe Ianuarie viitor și încă 74 mărci de Crăciun. Advocatura în luna asta merge foarte bine, dar sânt prea ocupat.

Duminică 26 Nov./8 Dec. 89. $7\frac{1}{2}$ dim. Plec la Craiova (procesul Ignătescu, de mâine). Afară ninge și ceva viscol. Termom. — 3° R. Vine și Anicuța cu mine la Craiova, prea sentimental-plângăroasă, pentru a rămânea singură acasă pe 2 zile.

¹. Urmarea a fost tăiată (vezi nota precedentă).

Duminecă și Luni sara (pe mare zăpadă) la Craiova cu Anicuța la masă la Nicol[aus] Racoviță. El și Pepita (Despina) foarte plăcuți și calzi. — Marți dim. în București.

Joi 30 Nov./12 Dec. 89. Tot mare zăpadă. Termom. la 8 $\frac{1}{2}$ dim. — 3° R.

Decembrie 1889.

Duminecă 3/15. Dimin. la 8 ore — 3° R. Zăpadă multă. Ieri masă la noi (12 pers.) în familie pentru Licența în drept a lui Griguță¹.

Luni 4/16 Dec. La 7 ore dim. — 5° R. Dicke Eisblumen.

Mercuri 6/18 Dec. La 7 ore dim. — 5 $\frac{1}{2}$ Dicke Eisblumen.

Joi 7/19 Dec. La 7 ore dim. — 9 $\frac{1}{2}$ Dicke Eisblumen. Soare.

Sâmbătă 9/21 Dec. (S^{fta} Ana). La 7 ore dim. — 13° R., apoi la 9 ore soare.

Joi 14/26 Dec. 1889. Dim. — 3°, pe la amiazi \pm 0 Dar a mai nins ceva. Am vorbit astăzi în Cameră la discuția Adresei, explicându-mă cu Lascar Catargiu asupra „distrugerei“, cum zice el, „reformei“ (cum zic eu) partid[ului] conservator². Am vorbit 1 $\frac{1}{4}$ oră. Efectul, mi se spune de toți, mare — „le meilleur discours“, cum zic totdeauna la cel din urmă ce-l aud. Mie mi-era cam greață de toată lupta politică. Peste 100 pagine stenogram de corectat. — A răspuns Vernescu, violent, personal, va continua mâine (6 ore peste tot).

După discursul meu am făcut cursul de Logică la

¹. Grigore P. Sevescu (nepotul d-nei Maiorescu), mai apoi Procuror la Tribunalul Prahova, și după aceea la Tribunalul Ilfov.

². Vezi T. Maiorescu, *op. cit.* vol. IV, 317—356.

Universit[ate] de la 5¼—6½ și sara ceaiu parlamentar la Carp până la 11½.

Duminecă 17/29 Dec. 89. La 7 ore dimin. —13° R. = —16 centigr., apoi soare. Va să zică ger în lege, azi noapte cu lună minunată.

La Cameră de 6 zile, de Luni; tot continuă discuția *generală* a Adresei, încă nu pe articole. Eu corectez astăzi cele 105 pag. stenograme; deseară la noi mare societate pentru lectura noiei drame în 2 acte a lui Caragiale „Năpasta”¹. — Am stat sara până după 1 d[in] noapte cu Caragiale. Era Nicu Filipescu și soția sa (în aparență fără atenție, dar în fapt N. Filipescu cu cea mai inteligentă pătrundere a tuturor detaiurilor). [Alexandru] Davila, Carp (d-na Carp absentă din cauza „influenței” copiilor), Zizin — încântați de piesă, Pogor, Buiuciu, Volenti, N. Cerkez, d-ra Olympe Borănescu..., Sander și Marie Brăiloiu, Bico (Lili influență), Seveștii, mai ales însă studenții: Robin, Săveanu, Anastasescu, Calmuski, Artur Stavri, Pompilie Eliad, Griguță Sevescu. — Soirée réussie.

Luni 18/30 Dec. 89. Dimineața la 7 ore —14° R. Am terminat azi la 1 corectura stenogramelor discursului meu.

Mărți 19/31 Dec. 89. Dimin. la 8 ore —8° R.

Joi 21 Dec. 89/2 Ian. 90. Dimineața —2° R. Azi s'a terminat în fine la Cameră discuția Adresei, care s'a votat cu 99 [voturi] contra 63. Am terminat și eu de la 5—6½ cu Logica la Universitate.

Sara scenă violentă între mine și nevastă-mea....

De mult merge prea departe și acum mă scoate din sărite. Es ist zu unwürdig und unsinnig! Wer hätte das geglaubt!

¹. Publicată în *Convorbiri literare*, 1 Ian. 1890; dedicată d-nei Maiorescu.

Vineri 22 Dec. 89. Dimineața, deși negură, — $9\frac{1}{2}^{\circ}$ R, după înmuierea vremii de ieri. — Eu ieri la întoarcere acasă după cursul universitar, la 7 ore sara, strănutat de vr'o câteva ori, după masă iarăși, narina dreaptă prinsă de guturaiu. Peste noapte și gâttelejul în partea dreaptă, puțin Kehlkopfkatarrrh va să zică. Am gargarizat de două ori, aseară și azi dimineață. Trebuie să ies la procesul Zisu (interdicție) și la Marghiloman pentru canalul Giurgiu. — N'am friguri. Influenza?

Sâmbătă 23 Dec. 89/4 Ian. 90. Tot negură, dar la $7\frac{1}{2}$ ore dim. — 4° R. Catarul meu mai bine, cu 20 cent. chinină pe zi, nasul uns cu glicerină, ieri un Seydlitz-pulver și gargară de Aqua calcis. Am corectat coala a 22-a de tipar din Aforismele Schopenhauer. Logica ediția a treia e de-abia la coala 5; mai sânt 8 din Logică, și 5—6 din Aforisme. —

Anicuța are de sigur influență; dureri de brațe, de umeri, de picioare și ceva de pânțece. Ieri friguri, azi mai puțin, nu tocmăi tare tot lucrul, dar în fine o frantă curioasă suferință.

Duminică 24 Dec. 89. Negură. Dim. la 8 ore — 5° R. N'am eșit din casă. Dimineața 20 cent[igrame] și sara 20 cent. chinin. Tot ceva catar. Anicuța pe chaise-longue. Somnolență, dureri de brațe și de picioare, dar ușor. —

Ieri sară Coșbuc și Protopopul Simeon Popescu, Caragiale cu nevasta, Seveștii, Negruzeștii, Poezii de Coșbuc (originale, talent), „Năpasta“ de Carag[iale] cedită încă odată, tot mare efect. Până la $12\frac{1}{2}$ noaptea. Anicuța a suportat foarte bine, vie.

Luni 25 Dec. 89/6 Ian. 90. Dimin. — 6° R. Tot cam negură. La 7,5' plecarăm în sleeping la Viena (2 sleeping Buc[urești]-Viena 66 fr[an]ci aur cl. I. Dar am uitat, trebuim să iau cl. II și biletul Anicuței de c. f., care ar fi fost numai 79 fr[an]ci; iar sleepingurile numai 53.

Așa am plătit biletul cl. I Buc[urești]—Viena 105. Așa dar împreună 59 fr[an]ci prea mult, eu aveam liber parcurs până la Viena).

Drum Viena-Abbazia.

Marți 26 Dec. 89/7 Ian. 90, pe la 8 ore sara sosit la Viena. Încă grămezi de zăpadă pe alocurea, de acum 6 săptămâni! *Negură*, dar numai —²° R. Hôtel Impérial, etagiul III (adecă 4), însă lift. Odaia 106 mare, cu alcov pentru 2 paturi, pe Ringstrasse, încălzind foarte bine, toate culoarurile calde. Însă 6 fl. pe zi, serviciul 1 fl. Dîner à prix fixe à 3 fl. — Sara am mai eșit...

Mercuri 27 Dec. 89/8 Ian. 90. Viena. Dimin. —¹° R, la amiazi + 1. De abia $\frac{1}{4}$ de oră străbătut raze de soare. Sara la „Theater an der Wien“, noua operetă a lui Millöcker „Der arme Jonathan“. Actul 2 delicios. 3 acte. Foarte bine petrecut. 2 Orchestersitze à 3 fl. în banca a 4-a. Emplete: mănuși, cravate albe, carte de vizită, etc. Flori pentru Anicuța, trunchiu de copac cu violete de Alpi albe-roza, și azalee albe și câteva mărgărită[re]le. Prânz la „roter Jgel“, cina la otel.

Joi 28 Dec. 1889/9 Ian. 90. Dimin. —⁴° R. *Negură*. Pe jos plăcut la *Albertina*, unde am văzut un volum Hogarth și un volum desemnuri și aquarele, unele de Ruysdael. Prânz la „Spatenbräu“. Sara 8 $\frac{1}{4}$ Schnellzug la Matuglie—Abbazia, cl. I dus și întors (valab. 60 zile): 47 fiorini.

Vineri 29 Dec. 1889/10 Ian. 90. Abbazia. Sosit la Matuglie pe la 9 $\frac{1}{2}$ dim. Am fost singuri în Coupé. Eu am beut cafeaua la St Peter (la 7 $\frac{1}{2}$ dim., oprire vr'o 15'). La gară trăsură cu 2 cai de la Matuglie la Abbazia, $\frac{1}{2}$ oră, 3 fiorini. Nici un pic de zăpadă aici, cald, cerul jumătate nori, jumătate albastru. Pe la amiazi soare viu, cel puțin +18° R. Peste zi la umbră cel

puțin +6° R. Aer de primăvară, miros de verdeață. Când te cobori cu trăsura de la Matuglie, ai la început încă stâncele aride ale Karstului; cum dai jos din Priluca spre Volosca, începe verdeața, apoi în Volosca și Abbazia o imensă grădină verde, verde plin, încântător! Mii de laurus nobilis, prunus laurocerasus, pinii, magnolii, lecci, etc., etc. Juca (nemțește Palmenilie) spre înflorire.

Am găsit o ultimă odaie în „Hôtel Quarnero“ etag[hiul] I, N° 15, cu 2 paturi, frumușică, spre sud și [spre] mare, à 5 fiorini pe zi. — Mâncarea tot la elegantul mare Restaurant „Hôtel Kronprinzessin Stefanie“ à 2½ fiorini dîner prix-fixe, între 12—3 ore, souper à 1½ fior. de la 6½ înainte. Baie de mare în cadă caldă à 1½ fiorini cu rufe. Tot, minunat, Spantenbräu în butelii a 50 kr[euzer]. Ne-am plimbat 1½ ore la noua și lunga Strandpromenade spre Ica, am văzut noul sanatoriu (casă foarte mare, 3 etajuri) a D-rului Schwarz, nu încă deschis. Am văzut eleganta nouă dépendence a otelurior Südbahn (vila Amalia) între Quarnero și Villa Angiolini. Foarte frumos mobilată și aranjată.

Sâmbătă 30 Dec. 89/11 Ian. 1890. Dormit bine. Dimineața eu cafeaua în cârciuma din sousterrain la otel Stephanie, unde se găsește de pe la 6 ore dim. Afară înnorat, dar *cald*, cel puțin +7° R. În genere Abbazia pe vremea asta încântătoare, mult mai cald și mai frumos decât îmi rămăsese în memorie din rîndul trecut de la Paști. După masă, la 1,20' am pornit pe Südstrand-weg pe jos, minunat, spre Ica, plouase, era cam ud, dar din când în când soare, am transpirat de căldură, am ținut jacheta Anic[uței] și paltonul meu în mână. La 2,38' la Ica. Bun malvasier alb în mare butelcă la osteria după pod, în colț la dreapta. Butelca 1 fl. O trăsuriță cu un cal ne-a adus în 20' înapoi la Abbazia. 1½ florini.

Am vizitat pe Mme Hausner (o fată bolnavă, ceailaltă cerând halva) în „pensionul“ ei. O minunată odaie în etagiul II, cu balcon spre mare și Anlagen, 2 paturi, pentru 2 persoane cu mâncare cu tot împreună 10 fiorini pe zi. De luat altă dată¹.

Sara lucrat ceva Logică, cetit, jucat piquet. Foarte bine, sănătos, întărit. — Trimis lui Carp la București în plic foi de laur, etc.

Duminecă 31 Dec. 1889/12 Ian. 1890. Abbazia. După o noapte senină și rece, termometru dimineața +6° R la 8 ore. Apoi soare splendid. La 10 ore +10½° R în umbră, dar ceva vânt rece. Frumoasă plimbare în calească (3½ fl.) la Lovrana. Mare splendidă, vânăță închis. Apoi 2 ore Logica pentru ediția a) 3-a.

Tel.

1) Général Grecianu², Prefect Palatului,
Bucarest.

Rugăm prezentați Majestăților Lor și Altetzei Regale respectuoasele noastre urări.

Maiorescu

2) Metropolit Primat, Bucarest.

Totdeauna sincere felicitări.

Maiorescu

3) Cassia Rosetti, strada Dionisie, 47.

Bucarest.

Anul nou cu bucurie.

Copii[i]³

¹. Pasagiul acesta este însemnat cu două linii pe de margine.

². Conceptul telegramei era întâi în limba franceză; de aceea „Général“, rămas din întâia redactare; a șters însă textul francez, înlocuindu-l cu acesta în românește.

³. Cu aceasta se sfârșește caietul notat No 11. Urmău încă 4 foi, care au fost tăiate.

[Anul] 1890¹

Luni 1/15 Ian. Abbazia. Cer senin, dimineața pe la 7 ore între +5 și +7° R, pe la 2 ore +12° R, în umbră. Astăzi muzică în parc și înaintea cafenelei. Noi la otel Quarnero odaia N° 1 în parterre, foarte plăcută, mai nainte N° 15 în etag[iul] I, asemenea. Amândouă spre sud, cu 2 paturi, à 5 fl. pe zi.

Am terminat astăzi pentru ediția a 3-a a Logicei mele partea silogismelor, cu totul schimbată. Cetesc din nou „Olivier Maugant“, de Cherbuliez. —

Marți 2/14 Ianuarie. Soare încântător. Plecăm pe jos la 10 ore pe cărarea pietroasă vis-à-vis de hôtel Quarnero în sus spre Veprinaz, prin păduri de laur și măsline, pe la izvorul din crăpătura de stânci peste pod, sosim la 12 ore la biserica din Veprinaz, suiş tare, din când în când bănci, totul foarte plăcut. La Veprinaz lângă biserică o mică cârciumă, unde 1 but[elie] Refosco roșu (plăcut), pâne veche, dar bună, parmezan străvechiu pentru 1 fl. 30 kr. — După $\frac{3}{4}$ oră înapoi, la sfârșit (mult înainte de pod) peste pietriș, la dreapta mare scurtare, și astfel în 1 oră 10' înapoi. Minunat!

Cea mai plăcută mică călătorie. —

Otelul nu scump, lampă frumoasă (à 40 kr. sara), serviciul elegant.

Mercuri 3/15 Ianuarie 1890. Abbazia. Sculați la 5 $\frac{1}{2}$ dimin., la 6,10' băut cafeaua dincolo, la hôtel Stefanie, la 6 $\frac{1}{2}$ cu landaul otelului (5 fl.) până la staț[iunea] Matuglie sus (o oră de urcat), la gară telegr[afiat] la Viena,

¹. Cu aceasta începe caietul notat N° 12, având pe eticheta de pe fața copertei însemnarea „Jurnal N° 12 ([Cu] Călăt[oria la] Cap Nord). De la 1/15 Ianuarie 1890 până la 2/14 August 1890. Urmează caiet 8° albastru“. Pe fața din lăuntru a copertei, însemnarea costului călătoriei (București-Viena-Berlin-Copenhaga-Helsingör-Helsingborg-Göteborg-Cristiania-Trondhjem-Cap Nord-Tronth.-Stockholm-Copenhaga-Hamburg-Berlin), pe diferitele ei secțiuni; iar în capul paginei întâi a caietului, e nota: „Precede un caet 4°, subțire, copertă subțire [de] hârtie brună“.

hôtel Meissl & Schadn, să ne rezerve odaie caldă; în trenul de la Fiume (la 7,40') ne-am urcat în vag[on] direct cl. I (vechiu, fără culoare; altă dată mai bine dormit de cu sara la St Peter și de acolo dimin[eața] la 9,3' urcat în vagonul direct din Triest (care e mai bine construit), la Steinbrück (după 12 ore) 25' pentru table d'hôte, bună, numai 1 fl. 20 kr., fără vin. La Graz (4,15') alte 10 minute pentru cafea. Am sosit la Viena sara la 10,15'. Afară cald, umed.

Joi 4/16 Ian. 1890. Viena. La Meissl & Schadn odaie în etag[iul] I (de asupra mezzanin) N° 19, spre Kärtnnerstrasse. Mai mică decât la Erz[h]erz[og] Karl, à 3 fl. 80 pe zi, serviciul 80 kr. pentru 2 paturi, tot așa de obscură, dar foarte gemüthlich, asemenea salele de mâncare în mezzanin, dar cuhnia cam așa!

Eu tot mai iau câte 20 centigr. chinin. Am luat de aici 4 grame chinin în capsule limousine à 20 centigr., așa dar 20 capsule, și am plătit pentru tot numai 1 fiorin la farmacia Salvator lângă otel.

Dimineate eu [m'am] ras, cafeaua pe Graben, iute pe jos la Burgtheater, unde deseară „Viel Lärm um Nichts“, cu încântătoarea Hohenfels ca Beatrice (restul mediocru, afară de cei 2 comici). Banca I Parquet, fot[oliul] à 6 fl. (este Vormerkgebü[hr] în aceeași zi până la amiazi), am luat florile de la Kühnel, cărțile¹ de vizită de la Mayr (1100 pentru 20 fl.), la 10 ore m'am întors la otel, Anicuța tot în pat, dar foarte odihnită și bine. — Apoi împreună câteva cumpărături (șalul-plaid cenușiu pentru bucătăreasa numai 5½ fiorini, de la Hirsch-Graben; o iconiță pentru Vasilie servitorul — cu gândul la Sf. Munte — pentru 2 fl., o umbrelă frumoasă pentru rândușul Ion, de la Augustiner-Kirche, vis-à-vis [de] Spatenbräu-Halle pentru numai 2 fl., o broșă (Z în gra-

¹. Vezi nota 3 pe pagina următoare.

nate) pentru Juca Bengescu, din Graben, cu 5 fl. Schimbat napol[eonul] cu numai 9 fl. 31 kr. Schimbat 300 lei de ai noștri hârtie în 15 napol., și plătit numai 2 fl. 70 kr. pentru aceasta.

Vineri 5/17 Ian. 1890¹. Viena. Eu sculat la 5 ore, aprins lampa, scris aceste, acum vreau să răspund la 3 scrisori vechi și să cetesc disertația psihologică a lui Velovan². —

„Viel Lärm um Nichts“ aseară mi-a desplăcut în nepotrivita aranjare a lui Wilbrandt, care a șters importante scene din[tre] singurele figuri în adevăr interesante (Beatrice și Benediks), și a pus accentul pe mediocra acțiune între Hero și Claudio. — Temperatura +5° R.

Prăvălii: de la otel Meissl & Schadn peste Mehlmarkt, pe lângă Capuziner-Kirche e Tegetthof-strasse îndată spre Operă; în această stradă:

a) vis-à-vis [de] Operă

Roeder, cămăși flanel, guetre à 2 fl. 25, de vară (necăptușite) à 1 fl. 80, *nasturi* de cămăși, gulere, etc.

b) O sticlărie eftină (în cealaltă parte, la stânga de la otel, înaintea Operei).

c) Un fotograf mic, hârtie, *carte*³ de vizită, etc.

d) pe Opernring dincolo, spre muzee: mănuși frumoase englezești.

De mâncare *bine* și foarte eftin: *Tucher'sche Bierbrauerei*, în colț, de-a stânga Rathaus.

Tacâm *de luat pește*: Graben, colț după Spiegelgasse sau așa ceva.

¹. În text (greșală adesea obicnuită la începutul unui nou an) pus: 1889.

². „Întemeierea psihologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbartiene de asociere și reproducere“, publicat în *Conorbiri literare*, 1 Iunie și 1 Iulie 1890.

³. Formele „cartă de vizită“, „cartă postală“, cu pluralul „carte“ = cărți (v. și însemn. din 7/19 Ian., 12 Iulie, 17 Iul. și 20 Iul. 1890) sânt formații după franțuzește, luate de la soția sa.

Sara la Operă „Così fan tutte” de Mozart, și foarte frumosul ballet Puppenfee. —

Sâmbătă 6/18 Ian. 1890 plecat din Viena la 8,25' (trebuie altă dată luate Semmeln sau ceva de la Cabos, cu tot Restaurations-Wagen), sosit

Duminecă 7/19 Ianuarie 1890 la 9½ dim. iar în București. De la Pesta încoace zăpadă, dim. ferestrele sleeping cu flori groase de ghiață.

În București —4° R. Suma grozavă de depeși și carte de vizită. Corecturi Logică. Sevescu desperat la sinucidere pentru retragerea vechiletului A. Linche și Smărăndița Filișanu. — Sânt inundat de solicitări¹..... funcții, școli, literat[ură] etc., mai nimic pentru advocatură. Cam deprimat, mai ales că am împrumutat lui Zizin 3500 frci, mai am să-i împrumut, după promisiune, încă 1500, și eu nu am destul ca să trimit [suma pentru] Fevr[uarie] la Berlin.

Tel. Veniamin Kostaki, Iași.

Mulțumesc pentru căprioara bine sosită.

Maiorescu

Sâmbătă 13/25 Ian. 1890. Dim. +2° R., se topește, a început să dispară zăpada de pe acoperișe.

Duminecă 14/26 Ian. 1890. Cer foarte senin. Dimineața la 7 ore —5° R. Dar soare viu apoi. Desperarea lui Sevescu și calamitatea în casa lui de la anul nou pentru insultele lui A. Lenș, al cărui vechil fusese, ca și al D-nei Filișanu.

Anicuța izbită iarăși în inimă, fiindcă a venit d-na P[redescu] la mine, ostensibil, să-mi vorbească pentru adaosul în Comisia bugetară a unui scriitor la Externatul ce-l dirige. Am vorbit nici 2 minute cu ea și a

¹ Foaia ce urma a fost tăiată: cuvintele următoare „funcții etc”. — fac parte din cuprinsul unei însemnări din vreuna din zilele 8—12 Ianuarie, însemnare al cărei început era pe foaia tăiată.

plecat. Anicuța adânc agitată, dar de astă dată blândă și gentilă. Așa putem merge înainte, și se poate spera că se va convinge și ea că nu e absolut nimic cu d-na P[redescu]¹.

Luni 15/27 Ian. 1890. Sânt sculat de pe la 6 ore dim. la biuroul meu, ca să-mi fac corespondența întârziată. — Ieri (invitați și duși la 7 ore, prânzul început pe la 8) la G. Cantacuzin la masă, cu Anicuța... Erau Coutouly cu nevasta, Feridoun-Bey, ministrul Păucescu cu nevasta, etc. Noi, pentru mine, d-na Emil Mavrocordat, născută Drosu (foarte plăcută) și Primul-Procuror Boldur-Voinescu (neplăcută fizionomie) cu soția, născută Costaforu. Pe la 10³/₄ ne-am furișat à la française, pe când se aducea ceaiul. — Plixis.

La 7 dim. e încă întuneric, dar sara se poate celi până după 5.

Marți 16/28 Ian. 1890. Dim. la 8 ore +3⁰ R. Senin, soare, destul de cald, dar tot mai este zăpadă în grădina mea și pe unele acoperișe.

Aseară la mine (până la 1 după [miezul-]noptii a-dunarea „Constituționalilor“, vr'o 30, pentru a asculta raportul colegului nostru Gr. Buiucliu asupra dării în judecată a ministeriului Brătianu. Noi contra; dar N. Filipescu, Bobeica, etc., pentru darea în judecată a câtorva individual, d. ex. a lui Stolojanu, alții a lui Radu Mihai.

Joi 18/30 Ianuarie.

Domnule Ministru (al Cultelor),

Am onoare a vă ruga să binevoiți a decide rectificarea gradațiunei, ce mi se dă după lege ca profesor de Universitate, și a admite înscrierea mea de la 1 Aprilie 1890 înainte cu patru termene de gradațiune.

¹ Tot pasajul acesta e marcat cu o linie pe de margine.

În adevăr, sânt numit profesor la Universitatea Iași în 16 Noemvrie 1862, am prin urmare astăzi o vechime de peste 27 de ani împliniți ca profesor universitar, iar nu numai de 20, cât se cere pentru al 4-lea termen de gradație.

Ce e drept, la 25 Noemvrie 1871 ministrul de Culte de atunci, d. general Tell, deși îi cerusem un concediu în regulă pentru a veni ca deputat la Cameră și-i pusem la dispoziție tot salariul meu pe timpul absenței, cu rugămintea ca să-l destine suplinitorului numit de D-sa, dacă nu admitea pe cel propus de mine, mi-a refuzat pur și simplu concediul, interpretând D-sa că profesorii afară din Capitală să nu poată fi și deputați, și creând astfel pe cale administrativă o incompatibilitate constituțională.

M'am crezut dator în aceste împrejurări a veni la Cameră, și atunci am fost „considerat” de D-nul ministru Tell ca „demisionat”, fără ca să-mi fi dat eu demisiunea.

În același mod și tot atunci a fost considerat demisionat și D-l Profesor Nicolae Ionescu.

În Aprilie 1874, fiind subscrisul ministru al Cultelor, a fost revocată acea dispoziție ca neconstituțională și D-l Nicolae Ionescu a fost rechemat la profesura sa cu toate drepturile ce le avea. Se înțelege însă că nu am luat nici o dispoziție în ceea ce privea propria mea profesură.

În această privință, de-abia ministeriul Cultelor de la 10 Oct. 1884 mi-a comunicat o deciziune prin care declară vechia dispoziție de demisionare luată de D-l General Tell ca „în afară de prescripțiunile legii și în mod cu totul neregulat”, și mă rechemă la o catedră de filosofie a Universității București, declarând totdeodată că reintrarea mea ca profesor se face „cu titlurile și drepturile ce le am deja câștigate ca profesor defi[nitiv]”.

Între aceste drepturi câștigate ca profesor definitiv este în prima linie vechimea de la 1862, căci nu puteam fi depărtat de la profesură în afară de prescrierile legii. Dacă în fapt de la Noemvrie 1871 până la Oct. 1884 am pierdut salariul de 13 ani, în sumă de 78.000 franci, nu cred că este drept să-mi pierd și vechimea de profesor. De altminteri, și în timpul acestei întreruperi forțate eu am ținut prelegeri libere și benevole de filosofie și la Universitatea Iași și la Universitatea București.

Pe aceste temeieri, vă rog să binevoiți a-mi admite recunoașterea vechimei de serviciu și prin urmare înscrierea mea în noul buget cu ultimul termen de građațiune.

Primiți etc. ¹

T. M.

prof. de f[iloso]fie la Univ. București.

Vineri 19/31 Ian. 1890. Peste noapte vânt și zăpadă, azi tot acoperit de zăpadă. La 7 ore dim. —¹ R.

Duminică 21 Ian./2 Febr. 1890. Soare și cer încântător de senin. Dar la 8 ore dimin. —⁵ R. Zăpadă multă.

Ieri în fine pe la 4 ore a început discuția generală a dării în judecată a Cabinetului I. C. Brătianu, după ce lectura actului de informațiuni ținuse 3 zile întregi. Ieri a început a vorbi Gr. Buiuclu contra acestui act, până la 5½ ore; va continua discursul Luni.

Mercuri 24 Ian./5 Febr. 1890. La 7½ ore dim. —⁷ R. Cer senin. Zăpadă multă.

Aseară la mine „Junimea“ foarte vie. George Coșbuc cu eminenta sa poezie „Nunta Zamferei“, un Bogdan (nou venit) ² cu o dare de semă inteligent făcută asu-

¹. Întreaga această adresă, afară de semnătură și titlul ce o urmează, este scrisă (după dictat) de soția sa și revăzută apoi de dânsul.

². G. Bogdan-Duică (succesorul său la Academia Română), fost redactor la „Tribuna“ din Sibiu, în același timp cu Coșbuc.

pra Bibliotecei populare a „Tribunei”¹, Lengher² de la Braşov, V. Tasu (Casaţie), ~~Caragiali~~, Griguţă Sevescu, Zizin Cantacuz[ino], Pogor, Gr. Buiucliu, Ianov, Missir, Davila, Chibici. (I. Negruzzi n'a fost, fiind oprit de masa lui Gr. Soutzo). —

Joi 25 Ian./6 Febr. 90. La 8½ dim. —1° R.

Ieri Carp excelent la Cameră în discurs de 1½ ore contra dării în judecată Brătianu. —

Tel. Deputat Georgescu, Buzău.

Rog interveniţi la Comisia apelului impozitelor să amâne cercetarea [pentru moşia] Meteleu a Bisericei Braşov³ pe Mercuri 31 Ianuarie şi nu pe Marţi, cum am convenit cu Lengher, fiind sărbătoare.

Maiorescu

Vineri 26 Ian. 1890. Dim. la 7 ore —1° R. Apoi ninge.

Tel. Casier General, Buzău.

Astăzi fixat terminul apelului fonciarei Meteleu. Rog amânaţi pe Mercuri 31 Ianuarie şi spuneţi şi d-lui Lengher, care mă va declara reprezentantul Bisericei Braşov.

Maiorescu

Mi-a adus astăzi la corectură ultima coală [la] Aforism[ele] Schopenhauer până la pag. 455, şi eu am scris Prefaţa.

Luni 29 Ian./10 Febr. 90. A nins ieri sară mult, astăzi senin, soare. Dimineaţa la 8 ore —3° R.

Ieri seară la Ateneu quartetul Helmesberger.

Marţi 30 Ian. —3° R. Senin.

¹. Publicat în *Convorbiri literare*, 1 Martie 1890.

². Advocat (sau membru în comitet) al eforiei Bisericei Sf. Nicolae din Braşov; vezi mai departe.

³. Vezi „*Insemnări zilnice*”, vol. II, 195 sq. şi 198.

Tel. Leng[her], otel Moldavia, Buzău.
Sosese mâine Mercuri Buzău după ora unu.
Maiorescu

Februarie 1890.

Joi 1/13. Vântul a mai încetat, dar la 8 ore dimineața —6° R.

Ieri am fost la Buzău, pledat la Comisia de apel a impozitelor contra impunerii Meteleului al Bisericei S^t. Nicolae din Brașov cu 12% în loc de 6%. Câștigat în unanimitatea celor 5 membri. — Și Lengher era la otel „Moldavia“ (urît). și Achille Bengescu, Colon[el] [Teodor] Șerbănescu.

Ieri s'a votat la Cameră cu 86 [de voturi] contra dării în judecată a lui I. Brătianu (numai 67 pentru, și se cereau după lege două treimi!).

Sâmbătă 3/15 Febr. Multă zăpadă, a nins ieri, frig. Dimin. la 8 ore —5° R. Anicuța în pat, vărsături, dureri... Deja de Mercuri sara, când m'am întors din Buzău, cu friguri și apoi gâlci. Influenza? Am chemat azi dimineață pe Drăghiescu.

Și eu dureri de gât de vr'o 4 zile, gargară, chinină.

Sara prima reprez[entație] a dramei lui Carag[ialii] „Năpasta“ la Teatrul național. Eu singur. Anicuța în pat. Petit succès d'estime. Jucată nu se poate mai rău, afară de ocașul Ion (Notara): Aristița Manolescu absolut stupidă, el — Manolescu — revoltător de fals.

Duminecă 4 F[evr.] Zăpadă, frig. La 8 ore dim. —4° R.

Anicuța tot în pat, dar fără friguri și dureri, permisiune de a mânca ceva.

Eu răcit, guturaiu tare, chinină, dar fără dureri.

Luni 5/17 Febr. Anicuța tot în pat, dar mai bine.

Telegr. Ioan Simionescu, Galați.

Răspuns întârziat prin absență. Fiind deputat, nu mă amestec niciodată în numirile făcute de miniștri¹.
Maiorescu

Mercuri 7/19 Febr. 90. Dimin. —5⁰ R. Apoi ninge mult, sănii pe strade. Anicuța sculată din pat, pe chaise-longue, cam slăbită.

Vineri 9/21 Febr. 90. Senin, dar multă zăpadă. Dim. la 7 ore —4⁰ R. Anicuța bine, dar nu iese încă din casă.

Eu copleșit de advocatură, Comisia bugetară, scri-sori.

Duminecă 11/23 Febr. 90. La 7 ore dimineața —10⁰ R.! Dar cer senin și apoi soare. Anicuța a eșit ieri puțin din casă. —

La 2½ la G. Gr. Cantacuzino (Prezidentul Camerei) concert de d[omnișoa]re și d[oam]ne din societate. Regele, Regina, Prințul Ferdinand și d-rele de onoare Elena Văcărescu și Zoe Miclescu (Zoe Davila congediată). A început cu uvertura Zampa pe 2 clavire (!! ca la un examen de școală de fete, și așa vr'o 15 numere. Damele șezând, d[om]nii în picioare. Peste 1½ [oră] Anicuța și cu mine am plecat à la française. —

Luni 12/24 Febr. 1890. Dimin. la 7 ore —5½⁰ R. Ferestre[le] înghețate cu flori, toiul iernii.

Marți 13/25 Febr. 90. Ninge puțin, aproape ger cu toate aceste, —5½ R.

Joi 15/27 Febr. 90. Ziua nașterii mele. Sânt astăzi de 50 de ani. — Dimineața —10⁰ R., dar apoi soare. — Încă multă zăpadă.

Alaltăseară la 9 spre Brăila, unde sosit la 3¼ noaptea-dimineața. Procesul Alexiu-Murgeni pentru moștenirea Manda Fre, apoi sara între 6 și 12 la Galați și

¹. Telegrama e tăiată cu o linie și de-asupra ei a scris: ne-trimisă.

noaptea de eri spre azi în tren spre București, sleeping-car. Seara quartetul Dumitrescu la mine și toată familia cu Negreștii².

Sâmbătă 17 Febr./1 Mart. 1890. A nins și viscolit toată noaptea iar. Grădina mea, nici o dată desgolită de zăpadă, e acum de peste un metru plină. Termom. la 8 ore —2½° R. Eu din ce în ce mai flegmat și ceva puțin tușind cu catarul meu cronic. *Trebue* să ies, să pledez, la *Cameră*, la *gară*, etc.

Dar timp fericit, câștig ca avocat, iarnă silitoare.

Domniei-Sale

Domnului Ministru al Lucrărilor Publice.

Am onoarea a vă ruga să binevoiți a-mi primi dimisiunea de membru în Consiliul de adminis[trație] al C. F. R.

Permiteți-mi a vă exprima totodată cele mai vii mulțumiri pentru încrederea ce mi-ați acordat.

Primiți, vă rog, etc.

T. M.

16/28 Febr. 1890.

N. b. Din cauza posibilei întrebări în *Cameră* asupra compatibilității cu mandatul de deputat. Dacă nu întrebare, *nu*.

Tot așa A. Știrbei, în aceeași poziție.

Luni 19 Febr./5 Martie 1890. Dimineța —5° R. Multă zăpadă. Peste zi soare. Eu tot cam răcit, vechiul catarh. Anicuța bine. Multă advocatură.

Marti 20 Febr./4 Mart. 90. Dimineța —4° R. Apoi soare.

Mercuri 21 Febr./5 Mart. 1890. La 9 ore dim. —2° R. Apoi viscol, zăpadă enormă, *chasse-neige!!* — Eu tot cu precauțiuni la eșire, fiindcă tușesc puțin.

Joi 22 Febr./6 Martie 1890. Tiefster Schnee, Garten,

¹. Familia Nicu Negri. Cf. pag. 57, 81, 107.

Strassen, Dächer voll. Um 7 Uhr früh -2° R, um 10 Uhr $+1^{\circ}$. — Apoi ninge!

Vineri 23 Febr./7 Martie 1890. La 7 ore dimineața -7° R. Enorme cantități de zăpadă. Cer senin, apoi soare.

Luni 26 Febr./10 Mart. 1890. Dimineața la 8 ore -3° R., dar apoi soare, topire, apă pe strade, la 12 ore $+8^{\circ}$ R în umbră. Încă multă zăpadă.

Marți 27 Febr./11 Mart. 1890. Pe la 4 ore zăpadă și ploaie, term. $+1^{\circ}$ R.

Mercuri 28 Febr./12 Mart. 1890. Ieri sară primul exemplar broșat Schopenhauer „Aforisme“.

La 7 dim. $+2^{\circ}$ R. Topenie. Începe a dispărea zăpada de pe coperișe. — În curte și grădină încă multă.

Martie 1890.

Joi 1/13. La 3 ore $+11^{\circ}$ R. Se topește mereu. De abia coala 5 de corectură a „Logicei” mele, ediția 3.

Sâmbătă 5/15. Cer senin, soare, dar la amiază totuși numai $+5^{\circ}$ R la umbră. Zăpada dispărută de pe acoperișe, dar încă prin colțuri de curți și grădini.

Luni 5/17 Mart. 1890. Neguros, umed. La 8 ore $+2\frac{1}{2}^{\circ}$ R.

Marți 6/18 Martie. Neguros, dim. $+2^{\circ}$ R.

Tel. G. Fărcășanu, Gara Zăvideni.

Sânt disponibil pentru Craiova 12 Martie. Aștept răspunsul dumitale.
Maiorescu

Sara la 7 ore la masă la Rege cu Principele de Neapol, Victor-Emanuel-Ferdinand, Principe de Coroană al Italiei, de vr'o 21 de ani, mic de statură, blond, falca cu dinții și buza de jos ceva proeminente, dar plăcut, expresie inteligentă și energică. Călătorește de aici prin

Constantinopol, în Caucas și la Kurdistan. Numismastic.
Eu la masă lângă Colonel Bocca, medicul lui militar. —
Sara „Junimea“ la mine.

Mercuri 7/19 Martie. Neguros. La 7 ore numai
+1° R.

Tel. Pop-Păcurar, Institutul Negri, Galați.

Decretul 741 te numește revizor Vasluiu. Vino în-
dată București prestare jurământ. Răspunde telegrafic.
Maiorescu.

Sâmbătă 10/22 Martie 1890. Ieri mai cald, azi la 7½
dim. +7° R. Plouă. Zăpada topită azi de pretutindeni. —

Tel. G. Fărcășanu, Gara Zăvideni.

Nefiind răspunsul conform înțelegerii, nu merg
Craiova. Suma trimisă rămâne la dispoziția dumitale.
Maiorescu

Duminecă 11/25 Martie 1890. În fine zi de primă-
vară. La 6½ ore dimîn. cer senin, soare răsărit și +5° R.
Și tocmai azi noapte a plecat Prințul de coroană italian
din București spre Constantinopol.

Tel. G. Fărcășanu, Gara Zăvideni.

Tocmai acum primit scrisoarea. Prea târziu, fiind
angajat ieri pentru Casație Luni. Amânați Craiova.
Maiorescu

Apoi Take Ionescu, deputat și directorul ziarului
„Liberté R[oumaine]“ la mine, ca să-i fiu martor îm-
preună cu Alex. Djuvara contra lui G. Em. Lahovary,
direct[orul] ziarului „Indépend[ence] Roumaine“, care
l-a insultat într'un articol de azi „Combien?“, relativ la
extradiția escrocului Ch. Duval. — Pe la 2 ore am fost
cu Djuvara la Lahovary (Calea Griviței), care la 7 ore
mi-a trimis pe Emil Mavrocordat spre a-mi spune că

acesta cu Col[onelul] Jacques Lahovary vor fi martori și vor veni mâine Luni la 11 ore dim. pe la mine. —

Marți 13/25 Martie 1890. La 6 ore dim. + 6½° R.

Ieri între 11 și 12½ dim. după oare-care discuții încheiat toți 4 martorii Proces-verbal, prin care Lahovary exprimă regrete lui Tache Ionescu.

Tot ieri terminat ultimul rând de îndreptare în ediția a 3-a a Logicei, care sper că va apărea în săptămâna aceasta.

Foarte ocupat, avocat[ură], Profesură, corectură, Camera, C[ăile] F[erate], mai e acum și sesiunea generală a Academiei.

Vineri 16/28 Martie 1890. Cald. Dimineața la 6½ ore +6° R, peste zi soare și foarte cald. Anicuța ceva tuse cu ceva friguri, eu de 2 zile (nu tari) Bauchdeckenschmerzen, dar epocă fericită,.....

Sâmbătă 17/29 Martie 1890. Ziua de naștere a Anicuței, care este astăzi de 54 [de] ani. Cer senin, soare. La 7½ ore dim. +9° R. — Am făcut astăzi ultima corectură la ultima pagină a ediției a 3-a din Logică.

Luni 19/31 Martie 90. Dimineața la 7 ore +9° R. Peste zi foarte cald. Prima oară cafea pe terasă. — La 6 ore sara 24° R. la umbră!! Sara Seveștii și Bolintineni la noi la masă, apoi furtună, fulgere. Aerul mai răcorit.

Mercuri 21 Martie/2 Apr. 1890. Rece, +7° R. Ieri a plouat rece!! azi neguros. Aseară „Junimea“ la mine, Hofburgschauspieler Altmann, introdus de Dr. Max¹, ne-a declamat nemțește 2 cânturi din „Bruder Rausch“ de W. Hertz.

Joi 22 Martie 90. Răcoare. La 8 ore dim. +7° R.

¹. Tatăl actorului de Max de la „Comédie française“.

Tel. Hoteldirector, Abbazia.

Rp. Sind verfügbar Ostersonntag für 10 Tage ein Zimmer zwei Betten ersten Stock oder ebenerdig und ein Zimmer zwei Betten anderswo, aber beide Seeaus-sicht?

Majorescu.

Tel., abends. Pension Hausner, Abbazia.

Rp. Können wir Ostersonntag für 10 Tage Bal-conzimmer zweiten Stock und noch ein Zimmer zwei Bet-ten haben?

Majorescu

Villa Meyne, Abbazia.

Rp. Können wir Ostersonntag für 10 Tage zwei Zimmer zu zwei Betten Seeaussicht haben, ohne Pen-sion?

Iacovaky

Vineri 23 Martie/4 Aprilie. 1890. La 7½ dim. numai +2° R, dar soare, care va încălzi. — Aseară la mine, Carp și miniștrii T. Rosetti, Ghermani și Marghiloman. Lui Carp i-a spus Regele că i s'a scris lui din Berlin că mi-nistrul suedez însărcinat să spuie Prințului și contelui¹ Bismarck regretele sale pentru dimisiunea ce ș'au dat-o, a primit de la contele Bismarck, pe lângă mulțumiri, și răspunsul: să spună Regelui Suediei, că Prințul Bismarck nu și-a dat dimisia, dar că Împăratul l-a congediat.

Tot Carp, ca secret la noi 4 prezenți, că, la retra-gerea noastră din minister acum un an și venirea lui Lascar Catargi, Regele a *promis* lui Bülow și Goluckow-ski, că în niciun caz *nu* va da disolvarea Camerei lui L. Catargi. Precum nici nu a dat-o, și după 6 luni a că-zut Catargiu asupra acestei cereri.

¹. Herbert v. Bismarck (fiul Cancelarului), subsecretar de Stat la „Auswertiges Amt“ de pe lângă Cancelariat, demisionat o dată cu tatăl său, Prințul Otto v. Bismarck.

Vineri sara [la] 7,5' plecat din București în sleeping cl. I prin Vârciorova la Viena; cu noi (în sleeping cl. II) și Nicu Iacovaki cu fiul său Alexandru de 14 ani,...

Oesterreise 1890.

Sâmbătă 24 Martie/5 Aprilie la 2,20' [la] Budapesta, la 7,5' sara [la] Viena.

Telegr. din Budapesta

Pension Hausner, Abbazia.

Bitte Majorescu Wien „Erzherzog Karl“ telegrafieren, ob Zimmer gefunden. Wenn nicht gefunden, bitte nicht mehr suchen. Kommen Fiume und suchen selbst Passendes. Majorescu

La Viena în „Erzherzog Karl“ N° 18, mezzanin, mare Schlafzimmer și mare salon alături, pentru noi cu 9 fiorini pe zi + 1 fior[in] serviciu la 2 paturi.

Duminecă 25 Mart./6 Apr. 1890. Viena, Cald. Dimin. +10° R. Primblare cu Iacovaki în trăsură [la] Prater, cafea pe la 5 la „Constantins-Hügel“, [la] Sacher, la Prater. Sara la operă, „Dorfbarbier“, operetă mediocră în 1 act, baletetele „Puppenfee“ și „Sonne und Erde“. Apoi la noi la otel supeu „viandes froides“ cu Iacovaki și Caragiali cu nevastă-sa, găsiți spre surpriza noastră la Operă. — Amabili d. și d-na Vlasov la Operă.

Luni 26 Mart./7 Apr. Viena, Iakovakeștii la curse, noi emplete, sara la Burg[theater]. Reaua tragedie a lui Otto Ludwig „Die Makkabäer“, cu Wolter. —

Mărți 27 Mart./8 Apr. 90. Dimineața la 7 ore a plecat Anicuța cu Iakovakeștii la Abbazia, eu de la Südbahn cu trăsură la Nordbahn, de unde am plecat la 8 ore spre Praga, unde am ajuns sub ploaie rece la 5 ore și după 2 minute la aceeași gară și Livia, de la Berlin.

Amândoi la „Hôtel de Saxe“. Eșit ceva împreună, mâncat (șampagne), vorbit.

Mercuri 28 Mart./9 Apr. 90. Praga. Ploaie rece; spre sara ceva soare. Plimbări cu tram[way] prin oraș. Cumpărat cărți indice¹ pentru Coșbuc. — Pentru Livia coș cu flori (ziua nașterii ei), hârtie de scrisori. Frumoasă plimbare pe jos și cu tram sara la Hradjin. La 8 la convenabilul Café-chantant la Grand Hôtel, cam plixis.

Telegr. Mme M[ajorescu], Abbazia,
Hotel Quarnero.

Bien rencontré Livia. Pluie froide. Télégraphie Carp. Demain soir Dresde.

Joi 29 Martie/10 Apr. 90. Praga. Soare, apoi vânt rece, nori. Așa în trăsură la Judenkirchhof și Hradjin. La 5 ore plecăm la Dresda în salonul de lângă Restaurationswagen.

Tel. Majoresco, Abbazia,
Hotel Quarnero.

Reisen 5 Uhr Dresden, hôtel Weber, wo Ankunft 7 Uhr abend. Schön Wetter Hradjin².

Joi sara la 7 ore sosit Dresda-Altstadt, Hôtel Weber, bine situat, curățel, gentil. Odăile 8 și 9, în etag[iul] I, amândouă 8 mărci cu *lumină și serviciu* (din cauza sezonului rău).

Afară +6⁰ R numai, dar tot ceva verde la copaci. Fuga sara la Operă, unde proasta „Mädchen v. Schilda“ și „Puppenfee“.

¹. De literatură indiană.

². Urmează o listă de cheltueli și cumpărături făcute la Praga și la Dresda; între cele de la Praga e și: Fonseca, Orient[alische] Liter[atur], probabil acele „cărți indice pentru Coșbuc“ din însemnarea precedentă.

Vineri 30 Martie/11 Apr. 1890. Dresda. Friguleț, dar
apoi soare frumos.

Telegr.

Mme Majoresco,
Hôtel Quarnero.

Deuxième dépêche reçue Prague. Bien arrivé hier
Hôtel Weber. —

Plimbat, emplette (Holzzeichen-Vorlagen pentru
Clara Loewenberg, bonboane pentru baronesele Zedlitz¹,
un frumos en-tout-cas pentru Livia a 18½ mărci și pen-
tru 16 mărci 3 perechi mănuși). Apoi cu tram. la Wald-
schlösschen. — Sara cetit împreună Herbert Spencer
„Sociologie“.

Sâmbătă 31 Martie/12 Apr. 1890. Dresda. Ploios. La
10½ la oculistul Dr. Haenel, Victoriastasse 8. Ochii
buni, mi-a dat ochelari numărul cel d'întâi, dioptrice, pe-
riscopice (tăiate la margini în jos?), pentru sara, când
am ceva „anstrengendes“ de cetit. Altfel nu. Și crede
că acest prim număr va fi bun pentru vr'o 5 ani.

Apoi la galeria de picturi, admirat din nou Holbein
și van Eyck, și micile „Cabinetsstücke“ din salonașele
laterale. Apoi dormit, cetit Herbert Spencer (prânzit la
1½ la table d'hôte, à 2½ Mk., vin rău), sara la Symphonie-Concert im
Gewerkhaus, nu departe de otel. (Nu-
mai iarna). Foarte convenabil.

Am dat Liviei „Chacone“ Durand și plaidul meu
cu curele.

Aprilie 1890

Duminică 1/13 Apr. Dresda. Plouă. Noi sculați de
pe la 5½ dimin., îmbrăcați, cafeaua la 6½ la otel.

¹. Prietene din Berlin ale fiicei sale.

Tel. Majorescu, Abbazia,
Hotel Quarnero.

Occuliste complètement rassurant. Donné lunette rarement.

Tel. Madame Cassie Rosetti,
Bucarest,
strada Dionysie, coltzul stradei Pitar-Moșu.

Cristos a înviat!

Majorescu

Sara la Operă, „Carmen“, cu Schuch-Prona, rău, orchestra bună, dar la act[ul] 5 ne-am dus. Frig.

Luni 2/14 Apr. 90. Dresda.

Tel. Majorescu, Abbazia,
[Hotel] Quarnero.

À revoir demain Mardi soir Erzherzog Karl.

La 10½ plecat Livia la Berlin, la 11¼ eu la Brünn, unde sosit la 7¼. Pe dealurile la Chotzen și în vale zăpadă proaspătă.

Marți 5/15 Apr. 90. La 7,11' dim. din Brünn, la amiazi Viena-Nordbahnhof, apoi la otel Erzherzog Karl, emplette (umbreluță, note, geamantan, flori, sous-off., mâncat), la 5 ore eu spre Payerbach, unde [sosit] la 7,40' sara, bere și warme Wurst, la 8½ sara în coupéul de la Abbazia, Anicuța și Iacovakeștii bine și veseli, la 10¼ sara sosiți, Erzherzog Karl.

Mercuri 4/16 Apr. 90. Vienna. Cald, pe la 12 la umbră +16° R. — Cu Iacovakeștii la Vorder-Brühl, la 12½ prânzit la „Zwei Raben“, pe jos la gară, apoi la Laxenburg, înapoi la 6¼.

Joi 5/17 Apr. 90. Vienna. Cald. Emplette. Sara la Volkstheater „Stützen der Gesellschaft“ de Ibsen. Orchestersitz, à 2 fl. 25 kr. Famos gegeben, Consul (Mitterwurzer), Schiffer (Tyrolt) sehr gut, alle gut¹.

Vineri 6/18 Apr. 1890. Vienna. Foarte cald; la 10½ dim. +17° R la umbră. Am fost pentru ¼ oră în Reichsrath. La 3,40' au plecat Iacovakeştii înapoi la Bucureşti. Noi desară la Operă. „Carmen“ cu M-lle Renard. Mediocru. Ea prea groasă, fără capricioasa eleganţă cerută.

Sâmbătă 7/19 Aprilie 1890. Viena. La 4 ore plecare la Pesta, unde sara la 9½ la otel Ungaria. Foarte bine, ca totdeauna. Eu ceva dureri de pân-tece, după un pahar de apă la gara Viena.

Duminecă 8/20 Apr. 1890. Pesta. Cald, soare. Telegrafiat Regelui de ziua lui. La 1,55' din Pesta, şi

Luni 9/21 Apr. 1890 la 9½ dim. la Bucureşti. Cald, soare.

Mărţi 10/22 Apr. 1890. Bucureşti. Imediat în mijlocul lucrărilor de advocatură. C. F., literatură.

Mercuri 11/25 Apr. 1890. La 6 ore dim. numai +5° R, dar apoi soare cald. Eu tot cu durerile de pân-tece, am luat astăzi ½ Brausepulver, apoi iau 20 centigr. chinină.

Luni 16/28 Apr. 1890. Camera redeschisă astăzi în sesiune extraordinară. Săptămâna trecută obositoare cu advocatura şi profesura. Eu ceva durere de cap. Dar adv|ocatura| merge bine.

Afară cald, vânt, etc.

Vineri 20 Apr./2 Maiu 90. Soare frumos; ieri şi alaltăieri ploaie, dar încolo vreme minunată.

¹. Urmează o lungă listă de cumpărături, sub titlul: Dépenses emplettes Vienne.

Domnului Alexandru G. Florescu, București.

Iubite nepoate,

Fiindcă, abstracție făcând de nepotismul prin alianță, îmi ești personal foarte simpatic, n'ăși vrea să trecă importantul moment actual al vieții D-tale fără un mic semn de aducere a mințe și din partea mea.

Te rog să primești alăturatul sigil în „cristal de roche“, pe care ți-l transmit cu legenda cu care mi-a fost transmis și mie: că există două exemplare identice, lucrate pentru împăratul Alexandru II „al tuturor Roșiilor“, că pe unul l-a păstrat Alexandru II pentru sine, iar pe al doilea (cel alăturat) l-a dăruit consiliarului său de Stat pentru nu mai știu ce faptă memorabilă; acesta la rândul său l-a dăruit unui prieten¹ al meu din Berlin care i-a scăpat viața; de la acest scăpător de viață îl am eu, și eu ți-l dăruiesc pentru fapta memorabilă că în ultimul deceniu al sec. XIX te însori așa de tânăr.

Îți trimit sigilul în toată virginitatea lui, adevărat negravat, fiindcă nu știu care sânt dispozițiile d-tale heraldice.

Al D-tale sincer devotat

T. Maiorescu

Duminecă 22 Apr./4 Maiu 1890. Vreme frumoasă. Ieri am fost la Primărie, [la] căsătoria lui Lili (Alex[andru]) Florescu cu D-ra Costescu-Comăneanu, azi la Biserica Mitropoliei, la 1, de unde am plecat la 1³/₄, și la 2³/₄ la gară spre Câmpu-Lung cu General și Irinița Berindei, Buiucliu, Olga și George Duca.

¹. Scrisese întâi „medic“, apoi „cunoscut al meu“, înlocuite cu „prieten al meu“.

Rog angajați pentru astăzi Duminecă 8 și jumătate sara la sosirea trenului trei trăsuri, care să ne ducă îndată la Nămăești. Rog trimiteți știre la starița Nămăești să pregătească astă noapte Duminecă spre Luni paturi pentru șapte persoane. Vă voi restituî cu mulțumire cheltuiala la sosire.

Maiorescu

Marti 24 Apr./6 Maiu 1890. Reîntorși aseară, după o noapte (lună frumoasă) la Nămăești, a doua zi, ieri, ceva ploaie, dar apoi frumos, la Rucăr (dejun, joc țărănesc de nuntă), înapoi la Câmpulung la 2 ore. Dejunul la Ion Anastase în Rucăr, membru al Consil[iului] comunal. Frumoasă casă cu cerdac, vizită la [Moise] Bunea și la vărul său. Prefectul Popescu cu noi și un subprefect. Trăsura cu 4 cai Rucăr și înapoi 20 fr. (fiind sârbătoare); de la Câmpulung la Nămăești 4 fr.

Duminecă 29/Apr. 11 Maiu 1890. Vreme încântătoare. Cald. Ni se face grădina frumoasă, s'a și pus ieri conductele de apă, canal de scurgere, se reface acum odaia de baie și umblătoarea. — Ieri toată ziua la Cameră pentru ultimul vot asupra fortificațiilor (15 milioane), care au trecut cu 95 contra 55. L. Catargi falshipocrit vorbind contra, Vernescu prost contra, excelent discurs al lui Take Ionescu pentru. Apoi la 5½ fuga la cursul Universit[ar] (Herbert Spencer). Sara masă plăcută și elegantă la noi (12 pers.): 3 General Berindei, Jacques și Marie Negruzzi, George și Olga Duca, ofițerul (Locotenent) Hîdu, de dincolo, Buiuciu și Stroici. Apoi muzică (Olga și Irinița), ceva poezii, bere. — Foarte gentil. — Noi deplin sănătoși.

Tel. Advocat Lenger, Braşov,
Rp. Arendaşul Meteleu nesosit. Cum regulaţi?
Maiorescu

Maiu 1890.

Mercuri 2/14 Maiu.

Tel. Hotel Naţional, Galaţi.

Rog rezervaţi mâine Joi dimineaţa odaie frumoasă
cu 2 paturi. Maiorescu

Plecat sara [la] 9 ore cu Anicuţa la Galaţi în sleeping, à 12 fr., sosit acolo la 4½ dimin., plecat [pentru] Danubiana, divergenţă la tribunal, plecat sara [la] 9 ore din Galaţi (fără sleeping) în vagon direct (singuri în compartiment) la Iaşi.

Tel. Advocat Krupenski, Iaşi.

Consultaţiile făcute. Sânt Vineri dimineaţa Hotel Binder.
Maiorescu

În Galaţi la Hotel Naţional (odaia 2 şi 1, salon şi 2 paturi à 12 fr.), mâncarea bună.

Vineri 4/16 Maiu 1890. Iaşi. Sosit aici la 10 dim., hotel Binder, salon şi iatac alături. Anicuţa a dormit bine amândouă nopţile. În Iaşi procesul Princ[ipele] Dimitrie Sturdza (eu cu Krupenski) cu Prinţesa Gorciakoff (Boerescu şi Corne) contra Beizadè Grigorie Sturdza (Barozzi, Stătescu, Fleva). — Sara tarok la Emilia.

Sâmbătă 5/17 Maiu. Iaşi. Rece. Plouă. Dejun la Emilia cu Consulul austriac Pietschka (foarte plăcut, iubitor de literatură şi muzică, dar stottert).

Tel. Roza la Maiorescu,
Bucureşti, Strada Mercur, 1.

Sosim mâine Duminecă la 8 ore dimineaţa.
Maiorescu

Am sosit bine la Bucureşti.

Marți la 8/20 Maiu 90 am fost eu singur la Trib. Brăila (negăsind odaie, sosit la 5¼ dimineața, la vre-un otel mai bun, am fost la H. Waibl) și apoi cu vaporul rusec „Bulgaria“, Compania Gagarin (între Șiștov și Odessa) de la 5¼ la 6 ore la Galați și de acolo la 12 noaptea în sleeping înapoi la București, unde ajuns

Mercuri 9/21 Maiu la 7½ ore dimin...

Joi 10/22 Maiu 90 sara la 9 plecat cu Anicuța la Galați (proces Focas), sleeping.

Vineri 11/23 Maiu 1890 Galați, hôtél Concordia, proces amânat, noi la 12½ pe vapor la Brăila, de acolo în ½ oră cu trăsura cu 2 cai la calicosul Lacul-sărat (alee de salcâmi până acolo) și îndată înapoi (6 franci), apoi o oră frumoasă în grădina Brăilei, vis-à-vis tribunal, pe jos la vapor, plecare [la] 6, sosire la Galați [la] 7 ore, mâncat la hôtél Național, apoi pichet și sara deja la 11 ore în sleeping. Pentru azi invitați la Regina, refuzat.

Sâmbătă 12/24 Maiu la 7½ ore dim. Anicuța foarte bine și veselă.

Joi 17/29 Maiu 90. Cald, frumos, advocatura bine.

Vineri 18/30 Maiu. Deja foarte cald. La 9¾ dimineața 21° R. la umbră.

Sâmbătă 19/31 Maiu 90. Pe la 7½ sara, mare furtună cu ploaie, cerul cenușiu, dar spre apus gălbiniu la apunerea soarelui, foarte suggestiv pe la 8,20'.

Luni 21 Maiu/2 Iunie. A doua zi de Rusalii, și Constantin și Elena. Ploios, vacanță, repaos, cetire din Carlyle „Révolu[t]ion française“... Zi grea cu [gelozie].

Sara, ploaie, cam rece.

Marți 22 Maiu/3 Iunie 1890. Rece, noros, dimin. la 7½ ore numai 11° R.

Mercuri 23 Maiu. La 7½ ore numai 8½° R.

Joi 24 Maiu/5 Iunie 1890. Dimineața la 7½ ore
soare, 11° R.

Telegr. Doctor Roșianu, Brăila.
Am câștigat procesul Melinte. Recursul respins.
Maiorescu

Zile rele cu [gelozie].

Tel. Rosetti, Ministre de Roumanie,
Belgrade.

Veillez faire arrêter escroc Adrian. Lettre fausse.
Majoresco.

Vineri 25 Maiu 1890. Am primit astăzi de la Prefectul Urdărianu din Turnu-Severin o scrisoare în care îmi vorbește de același Adrian Cașolțeanu ¹ și-mi trimite și o scrisoare a lui. L-a înșălat și pe Prefect. — I-am răspuns să caute a-l aresta.

Duminecă 27 Maiu/8 Iunie 90. La 8¼ dim. din București, la 3.24 în Craiova; procesul Dinu Mihail cu Statul pentru moșia Rogova. — La hôtel Teodoru odaia N° 4 cu balcon, dar numai un pat. La masă la plăcutul și demnul C. Mihail cu avocatul Em. Porumbaru. ([cei] 2 copii [ai] lui Mihail acum la Arcachon). — Sara la Nicolaus Racoviță, coconetul obicinuit, le-am cetit „Năpasta“, dar vedeam rău fără ochelari, cu toate 10 luminile.

Luni 28 Maiu 1890. Craiova. Plouă. Procesul se amână.

¹. În *Universul* de la 2 Oct. 1945, la rubrica „Universul“ acum cinci zeci de ani“, între știrile reproduse din „Universul“ de la 1 Oct. 1895 e și aceasta: „Ieri s'au semnat decrete pentru mai multe expulsări. Între cei expulsați se spune că se află și d. Adrian Cașolțeanu, reporter la „Adevărul“.

Tel. D-nei Maiorescu, București,
str. Mercur.

Procesul amânat. Sosesc desară București. Pentru
costum caută la Djaburov. Tutti

Cetesc pe drum și aici tezele voluminoase ale stu-
denților asupra filosof[iei] engleze.

Iunie 1890

Vineri 1/15. Dimin. la 6 ore +12½° R. Am isprăvit
ieri cursul de Logică, și Sâmbăta trecută cel de Ist[oria]
Filosof[iei] engleze. — De mâine Sâmb[ătă] examene.

Duminecă 3/15 Iunie. Soare, vânt. Dimineața la
5 ore 10° R, la 9 ore 14°. Ieri la masă [la] noi tanti Ca-
tina Brăiloiu, Sander cu nevasta, Duca cu nevasta, Ben-
gescu cu Zoe, Bico și maman. Bine.

Telegr. George Popasu, Brașov.

Împărtaşim durerea pentru pierderea bunului, mo-
destului și de toți iubitului D-tale tată.

Maiorescu

Vineri 8/20 Iunie. Galați, Hôtel Național. Plecat ieri
din București, la 9 ore sara (de la masă de la Nicu Cer-
kez), sosit aici la 4½ dimineața, pe soare frumos (sleep-
ing Buc.—Galați 12 fr. +3 pourb[oire]). Amânat pro-
cesul Alexiu-Murgeanu-Christodorescu cu frații Dani-
lești pentru succesiunea Manda Fre. — Am să merg pe
vapor la Brăila și înapoi. — Cetit teme de examen ale
studenților mei de [la] universitate (Ist. f[ilo]sofiei en-
gleze contimp.). —

Plec de aici la miezul nopții și sânt mâine Sâmbătă
la 7½ dimineața în București.

Duminecă 10/22 Iunie 1890. De azi au început căl-
durile. Soare, uscat. — Ieri s'a închis în fine Camera, cu

un mesagiu de meritate laude pentru neobosita activitate parlamentară.

Anicuța ceva friguri.

Tel. Crupensky, avocat,
Iași.

Nu pot veni Joi. Sosesc Vineri dimineața.

Maiorescu

Luni 11/25 Iunie 1890. La 2 ore 24° R în umbră. Deseară am la masă cei 6 studenți univ[ersitari] care au trecut cu eminență examenul din Istoria f[iloso]fiei engleze contimporane, și anume: Anastasescu (a[nul] 3), Mehedinți, Dragomirescu, Pompilie Eliad (a. 2), Nerva Hodoș și [P. P.] Negulescu [a. I]; cu menu, tisane de champagne, flori, etc.

Joi 14/26 Iunie sara [la] 9 ore, după examenul din Logică, am plecat cu Anicuța la Iași, unde sosit Vineri la 10 ore dimineața. Hotel Binder, 2 odăi, bine. La Curtea de Apel procesul Sturdza. A pledat de la 2—5½ numai adversarul E. Stătescu pentru Prințul Gr. Stourdza. Noi la masă la Emilia, apoi eu la 9 ore la Krupensky, unde era și Mitică Sturdza, C. Boerescu și M. Korne. Am mai primit pe lângă 3000 onorar 2000 fr[an]ci și încă 5000 după câștig. Apoi până la miezul nopții vorbă deșartă de împăcăciune pentru succesiunea Bașotă-Pomârla cu Prefectul Mitică Rosetti, Ianov (Epitropi), avocatul lor Missir și de altă parte Nanu, în casă la Pavlof.

Sâmbătă 16/28 Iunie 1890. Iași. Excesiv de cald, eșim dimineața la 8 (deja soare nemilos de cald), apoi în trăsură la Leon Negruzzi la via de la Copou. Dejun la otel și masă. La 12½ iar în căldura Curții, unde mai vorbește Stătescu 1½ oră, apoi prostul de Barozzi, pe care îl întrerup cerând comunicarea novelor acte. După o discuție țigănească între C. Boerescu, Fleva, Korne,

Krupensky și Sipsomo, amânarea procesului la 2 Noembrie. La 7.20' sara plecăm în sleeping, și sântem

Duminecă 17/29 Iunie la 7½ dim. în București. Căldură excesivă. La 12 ore în umbră 29° R = 36 Cels.

Tel. Hôtel Teodoru, Craiova.

Rog opriți pentru astăzi *Duminecă* noaptea odaie bună. Maiorescu.

La 4 ore plec cu Orient-Expres, adecă întârziat la 4½. *Căldură infernală* în marele vagon-restaurant cu prea multe sticle¹ de nedeschis. De abia pe la 8 ceva posibilitate de mâncare. Și Em. Porumbaru cu mine. Convorb. politică cu Eugen Ghica, care venea din Odesa și mergea la Paris.

Sosire la Craiova la 9½ sara. Dinu Mih[ail] cu trăsură lui la gară. Hôtel Teodoru [camera] N° 4 cu balcon. Cuptor. Dorm cu ferestrele deschise noaptea. De abia pe la 5 se răcorește ceva, dar la 5 iar soare în odaie.

Luni 18/50 Iunie 1890. Craiova. Grozav de cald. Dejun la Ianci cu Porumbaru. De la 2—4¼ pledare la Curte, Porumbaru și eu. În absența Statului. Câștigat. Acum e 5 ore. Sânt numai în cămașe. La 7 voiu prânzi la Dinu Mihail, sara la Nic. Racoviță și apoi la 3,50 noaptea în trenul accelerat spre București, unde sosesc la 9,15' dimin. mâine Marți.

Mercuri 20 Iunie/2 Iulie 1890, după pledare la Casație, pe o căldură nebună, sara la Galați cu Anicuța. Și Negruzeștii plecau la Iași.

Joi 21 Iunie/3 Iulie 1890 și

Vineri 22 Iunie în Galați². Proces Danubiana, și Foca (adversar Stătescu).

¹. Geamuri.

². De aici scrie lui Negruzzi, pentru călătoria împreună la Capul Nord: v. I. E. Torouțiu și Gh. Cardaș, *Studii și documente literare*, vol. I, 21 sq.

Sâmbătă 25 Iunie/5 Iulie la 7½ dim. București.
Cald. În sleeping până la Ploești Carp, care mergea pe
2—3 zile Sinaia.

Tel. Advocat Orleanu, Galați, Hôt. Metropole.

Rp. Rog comunicați rezultatul proces Foca.

Maiorescu

Duminecă 24 Iunie/6 Iulie. București. De la 4 ore
dim. sânt pe terasă. Anicuța doarme... La 4 sânt 17° R.,
dar impresie subiectivă de mare răcoare.

Tel. Anastase Focas, Brăila.

Concluziile relative la Sully scriu și eu, le găsiți
mâine București gata.

Maiorescu

Tel. Droc-Barcianu, Giurgiu.

Regret că nu pot asista la distribuirea premiilor
Giurgiu.

Maiorescu.

Tel. Buicliu, deputat,

Iași, strada Păcurari.

Epistola cum programme analytico excursionis se-
quitur².

Juvenis.

A. Foccas, Brăila.

Concluziunile trimise astăzi prin poștă lui Ber-
ceanu Brăila.

Maiorescu

Advocat Berceanu, Brăila

Concluziunile trimise astăzi prin poștă la adresa
dumitale.

Maiorescu

Marti 26 Iunie/8 Iulie. București. Aceeași căldură
neună. Am pledat ieri în 28° R. sau 29° divorț Iacovaki
și procesul Adrian. Azi mai am un proces la Casație și
câteva comisii și sara la 7 să plecăm, dacă se poate.

¹. Programa călătoriei la Capul Nord; vezi mai departe.

Tel. Deputat Pesiacov, Craiova.

Mulțumesc, dar nu pot primi, plecând astăzi în străinătate. Mairescu

Călătoria vacanță

de la 26 Iunie/8 Iulie 1890, 7 ore sara.

Plecat din București la acea dată Marți sara. Răcoare, plouase. În sleeping și T. Rosetti cu nevastă-sa, cari mergeau la Reichenhall.

Mercuri 27 Iunie, la 2,27 Pesta, hôtél Hungaria. Ceva plimbat pe uliță, apoi liniștiți acasă. Mâncare rea la ora neobicinuită pentru cei din Pesta de 7½ sara. —

Joi 28 Iunie 8 ore dim. din Pesta, la 12 Gänserndorf, unde mâncat binișor. Cald, soare. La 2,45 din Gänserndorf, pe la 5 ore la Brünn, Gd. Hôtél. Furtună, răcorit, noi ceva emplette.

Vineri 29 Iunie. La 10,39' dimin. din Brünn, la 7 ore în Dresda. Cald pe drum, la Dresda cam pe ploaie, răcoare. La Dresda bunul hôtél Bellevue, odaia 83 în et. II, deabia liberă, fiindcă telegrafiasem din Brünn.

Sâmbătă 30 Iunie/12 Iulie 1890. Dresda. Rece, ploios. Eu rău dormit, deștept de la 3 ore, sculat la 5, eșit. Apoi toată ziua emplette (2 ceasornice Gigi, farfuriile, ciorapi Gigi, umbrelă și papuci pentru mine, jupă de mătase, flori uscate, etc.). Mâncarea foarte bună la otel.

Iulie 1890

Duminică 1/13 Iulie. La 8,32' dim. din Dresda, la 12½ amiazi în Berlin, soare, dar nu prea cald, spre sară chiar rece. Hôtél de Rome, odaia 81 în etaj. II, vedere spre [Unter den] Linden. Cu serv[iciu] și lumină 12 mărci pe zi. — Dejunat jos (à 2½ mărci), apoi cu trăsura la Pankow (Schönhauser Alle) la Schützenplatz, și la 4½ la Dr. Gerhardt, care ne-a primit îndată. *Anicuța nu mai*

are absolut nimic la piept. Cu Harngrries: 1) mișcare multă, boccia, criquet; 2) mai multe legume să mănânce; 3) o butelcă Giesshübler pe zi, în genere apă; bere și vin ușoare; 4) Emser Kränchen 2 pah[are] dim. și 1 sara, sau Vichy etc. 5—4 săptămâni. — Eu inhalații la Ems 10' pentru catarrhul meu de fumăt.

Sara la Wallner, „M^{le} Nitouche“. Petrecut foarte vesel.

Luni 2/14 Iulie. Berlin. Dorm rău; culcat ieri la 11½, deșteptat la 4¼, sculat la 5½. — Haine la Landsberger, fihu și escarcella lui Gigi, pe la 1½ întâlnire cu Gr. Buiuciu, sosit astăzi pe la amiazi prin București—Viena. — Pe la 6 ore împreună la Charlottenburg-Flora; cinat sara la otel, Gigi foarte animată..... Culcat la 10½. — Cald.

Marți 5/15 Iulie 1890. Eu dormit iar numai până pe la 5½. Sculat la 4¼, scriu.

Plecat la 8,25' din Berlin cu Buiuciu prin *Neustrelitz*, de unde restaurations-waggon, la Rostock-Warnemünde, vapor (2,14') la Gjedser (o singură mare cabină rezervată, à 10 Mk.) foarte cald, apoi sara 8 ore Kopenhaga, Hôtel Angleterre, N° 55 și 56 în etaj. 2, cu balcon. Sara [la] Tivoli¹, apoi furtună. Culcați la 11¼.

Mercuri 4/16 Iulie 1890. Copenhaga. Tot cald. Dimineața la Fruen-Kirche (Thorwaldsen: Hristos, 12 Apostoli, îngerul cu baptiseriu), Profesorul archeolog Kornerup (cu locuința în Roeskilde ne-a însoțit amabil la Universitate, apoi Thorwaldsen-Museum (minunat!)).

Tel. Pensionat Humpel, Iassy.

Médecin conseillé Reichenhall. Serons Reichenhall mois Août. Adressez lettre Juillet Copenhague Hôtel Angletere.
Titus

Pe la 6 la „Lange Linie“ și Citadela lângă Port, foarte frumos și elegant, Piața cu Palaturile Regelui,

¹. Grădină cu restaurante, distracții pentru copii, etc.

Amaliengade, apoi la Ritter, Reisecomptoir (lângă Livoli), unde în urma depeșei lui la Bergen am căpătat biletele de cabină pentru Cap Nord-Drontheim (à 300 krone și 3 lui Ritter). Apoi prânzit la Tivoli (bine) și fonograful Edison.

Joi 5/17 Iulie 1890. Din Copenhaga la 9 dim. — Impresia totală: Copenhaga cam murdară și neînsemnată, dar *minunat* Muzeul Thorwaldsen cu Fruen-Kirche și Lange Linie cu portul. — [Toaleta] la ote^l Angleterre (cel mai elegant) rău sistem, antihigienic, *muroasă*. — Mănuși bune, dokskin 2 krone. — Fragi și *căpșune* preutindeni, cu lapte gros (Obers). —

Minunată cursă cu vaporul până la 12 ore amiazi de-a lungul coastei, la multe băi oprire, un *șir* de vile și boschete până spre Helsingör.

La Helsingör ¹ mediocru, castelul Kronborg cu Flaggen-batterie pe terasa Hamlet. Dormit 2 ore în micul otel Öresund, apoi la 6 ore cu vaporul în 20' la Helsingborg în Suedia, unde vizita bagajelor. — La Helsingborg *excelentul* otel Möllberg (nu Continental sau altele la port), pe piață. Odăile cele mai bune N° 40 și 41. salon cu mare balcon și iatac cu 2 paturi, curat, elegant, numai 8 krone. Mâncare foarte bună, șampanie; sara, cu trăsura otelului la castelul de vară „Sofiero“, cam [ca] Peleş, — pe lângă 2 băi de mare.

Sară încântătoare, aer răcoritor de vară, apusul minunat la 9 ore, la 10 sara încă amurg. Am mai văzut concertul Helsan, Gesundbrunnen, la 10' pe jos de la otelul nostru.

Vineri 6/18 Iulie 1890. *Helsingborg*. Am dormit în fine destul și bine. Peste noapte ploaie, dar nu rece, aerul mai mult „lourd à tempête“. — Minunatele storuri la

¹. V. scrisoarea de aici către Negruzzi, op. I. E. Torouțiu și G. h. Cardaș, op. cit. vol. I, 22 sq.

otel, termometru Celsius în fiecare odaie. La amiazi 19° Celsius.

Plecat din Helsingborg la ora 1 (toate bagajele trimise de la otel, și servitorul le-a și dat la C. F.), pe jos până la gara apropiată, sosit la Göteborg la 7,15'. Tren accelerat, vagon cl. I de cea mai veselă eleganță, couloir foarte larg, toaleta și de spălat la mijloc, în couloir apă proaspătă de băut, *electricitate*, respiratorii, stofă de covor cu flori deschise, pe dos piele roșie, portiere de aceeași stofă și uși de sticlă de închis.

La Halmstadt (3,15') stație de mâncare, trenul oprit 15', 2 castroane de ciorbă, toate mâncările calde și reci, cu farfurii și tacâmuri pe o masă mare la mijloc, și la laterale mici se așează fiecare cu ceea ce și-a luat singur. Într'un colț o mare cană de cafea și una de lapte, cești, zahăr, prăjituri etc. — Numai bere ca băutura spirtoasă (Pilsener) în butelci mici.

În tren conductorul distribue gratis orariul liniei.

Sosirea la Göteborg pe vreme curioasă, burează și din când în când stropește, aer călduț. Omnibus al otelului, tot el plătește și Träger, etc.

La Göteborg Grd Hôtel Haglund, odaie 1 Buiuc. (salonaș roșu cu balconaș și alcov cu paturi), noi 2 și 3, salon mai mare cu mare balcon, mobile velours olive, alcov, electricitate, etaj I. Foarte bine, elegant, otelul mai mare decât Möllberg în Helsingborg, curte cu scări de marmoră de băut cafea, etc., dar mai puțin gemüthlich.

Primblare de 1 oră cu trăsura, cam pe ploaie; apoi prânz-cină la 8½ ore. — La Göteborg uneori stânci în mijlocul orașului, stânci și mare împrejur.

Sâmbătă 7/19 Iulie 1890. Göteborg. Ploios. Dimineața primblare pe jos în frumoasa grădină „Trädgårdsföreningens Local“, unde și dimineața între 10 și 11 concert în marele restaurant; minunata seră (cea mai fru-

moasă) cu fuxii, gloxynia, dar mai ales orchidee și straniele *Stanhopia*, pe lângă palmieri, etc. La Hinriksberg și cu omnibus înapoi, dejun la otel și la 2 ore am plecat spre Trollhättan, unde am sosit la 5 ore, vânt, frig. Trenurile mixte numai cu cl. II și III.

La Trollhättan „Jernvage's Hôtel” lângă gară, odaia 18, salonaș cu mare iatac și balcon, curat și frumușel, dar construcția numai în piatră, etajul de sus lemn și carton, ziduri subțiri, nici de o palmă. Și așa la multe ville și în Göteborg. Dar iarna? Sau e cald? — Același proprietar cu otelul Trollhättan în târg, 15' de la gară, omnibus. Mai bine acesta altă dată, cu luncă, cu cafea, spirtuoase (și punș), pe când la gară *numai bere*, ca la toate garele.

Am luat-o pe jos spre cascade, cosi-cosi; dar de prima importanță și de cel mai mare interes (cam 1 oră pe jos) nouele și vechile stăvilare (écluse), am văzut un vapor urcându-se și o corabie-caic scoborându-se. Ne-am întors cu n brek mic, luat de pe drum, 1 kr[one] de persoană. Minunata impresie, când veneam de la cascada și înaintea noastră, mai sus de cât noi și corabia fiind ascunsă de case și arbori, vedeam mișcându-se cartargul cu pânze al unei mici corăbii pe canalul paralel cu drumul, dar mai sus decât el. Sara mâncat (rău) la otelul nostru de la gară, apoi jucat écarté cu Buiuc, până la 10 ore.

La 10¼ ore sara distins încă bine ora pe ciasornic, pe cer încă linia roșie-gălbuie a apusului de soare.

Duminecă 8/20 Iulie 1890. Trollhättan. Eu sculat iar la 4½ dimineața. Afară ceva vânt, frig, dar cerul ceva mai deschis.

Din Trollhättan la 10,10', numai vagoane cl. II și 3-a, dar unul direct la Christiania. Plăcut. La *Ed* (1,25'—2) stație de mâncare, toate pe masă, calde și reci, bun și

bogat, și o $\frac{1}{2}$ but. de bere și cafea neagră. totul 2 kr[one] de pers[oaană]. Frumoasă poziție.

Luasem biletele până la Christiania, unde am fi ajuns pe la $8\frac{1}{2}$ ore sara; dar pe drum, în indicatoarele care se distribuie gratis prin vagoane, am citit că tocmai Dumineca la 7 ore sara pleacă vaporul „Frederikstadt” din Moss la Christiania, și fiindcă la Moss soseam cu C. F. tocmai la 6.47', am eșit din vagon, ne-am transportat bagajul mic în 10' la vapor și am sosit tocmai la vreme ca să plecăm cu el. Ce decepție! Vapor mic, fără nici o cabină. fără loc de primblare, necurat!—Dar mâncarea bună și curată. Am trecut fiordul Christianiei, cam nüchtern, numai spre apus din când în când vedere frumoasă: cer, mare, dealo-munți albaştrii. Sosirea la Christ[iania] pe la $10\frac{1}{2}$, prea târziu pentru a avea priveliște, deși pe mare și la portul viu de caice și vapoare se vedea binne. La *G^d Hôtel* în Christiania, totdeauna de recomandat, în frumoasă și mai ales bună poziție, singura bună. (Poate altă dată alături, în Privat-Hôtel, tot spre Piață, a[l] unei dame; dacă pe mai multe zile). Odaia noastră în etaj. 2-lea, spre piață, N° 49, minunată, îndoit de mare, elegantă, vr'o 16 fr. pe zi cu serviciu și lumină (de-abia întrebuințată). Permanenta impresie stranie de lumina cea perpetuă. Pe stradă lampelle nu se aprind. Am citit la $11\frac{1}{2}$ noaptea ora de pe ciasornic.

Luni 9/21 Iulie 1890. Christiania. (Chr-ania, cum scriu aici prescurtat). Anicuța obosită; eu sculat de pe la 5 ore, umblând pe strade. Aproape nimic de văzut, castelul (Slot) bine așezat, dominând, mare parc de plimbare acolo, dar fără eleganță și curățenie. Camera deputaților (Stortething) construcție nepotrivită, cu aripele frânte și aduse paralel cu ovala edificiului principal; la Universitate scară frumoasă, dar casele și vilele nüchtern, mai toate de piatră la fundament și sus de lemn,

culoare de regulă închisă, brună. Umblătorile sistem puțin higienic, ca la Copenhaga, dar aici cel puțin cu aruncare automată de un fel de pământ. „Tivoli“ sara urât, necurat, trivial. — Mâncarea la otel *foarte bună*, pâte cald cu sos de homard (Homard posteller), „saumon“ (lax) minunat, fiert și uscat ca lacherdă; „chateau-briand“ e simplu biftek mai bun.

Primblare în trăsură la Oskarhall, burghezia calică a mobilelor și tacâmurilor regale.

Marți 10/22 Iulie 1890. Christiania. Anicuța foarte obosită. Am plecat totuși la 9 ore 20' dim. cu drumul de fier la Sandviken, în vr'o 30 minute. De acolo peste niște scări jos spre poșta (voiam eu să facem în orice caz o excursie cu „skyds“ și „kariol“), ca să luăm skyds. Dar ne-a îndemnat 2 pehlivani că au ei „skyds“, și ne-a dat o căruță deschisă, cu 2 bănci cu piele, ce e drept ușoare pe arcuri, cu un cal șchiopătând, dar în fine tot bine mergând (ca și poșta), care ne-a dus cele 18 kilom. în sus (prima stație) până la Humledal pentru 8 krone (+ 1 pour boire). Eu la început năcăjit de prostia mea, dar în curând drumul și aerul plăcut (soare, dar răcoare) m'au furat, și Anicuța întărită și foarte bine dispusă, și Buiuciu — drumul din ce în ce mai frumos, ceva urcat (vr'o 3—400 metri), tăiat în stâncă, păduri ca alee de brazi „krogsko“, dealuri, râul jos și apoi la sfârșit măreața privire spre Holsfiord, parte a marelui Tyrifiord (lac) la Humledal, stațiune; bună mâncare, mai multe căsuțe, cu odăi curate de înnoptat. Foarte plăcut. Am dejunat bine, eftin, ne-am înscris în registrul poștei și am căpătat un „kariol“ și o trăsură ca cea precedentă „Felderkjäre“, fiecare cu câte un cal mic și cu coama aspră sus tăiată, dar bun, și câte un băiețel (înapoi la kariol, înainte la kjäre). Dejunul 3 persoane și cele 2 trăsuri la stația următoare în jos spre Dramen, adică stația

Enger (13 kilom.) totul 9 krone. Ne-am pus unul după altul în kariol, mișcare elastică, par'că călărești, am condus calul (și Anicuța) și am sosit cu încântare prin frumosul drum deasupra lacului, stânci, păduri, flori, fragi (celebrul „Svangstrandsvei“), la Enger, altă stațiune de „skyds“, mai puțin bună decât Humledal, dar totuși un clavir în casă, etc. Schimbat cai și căruțe, și sosit astfel pe la 4½ ore la Dramen (21 km.) prin Lier (14 kilom.), partea din urmă cald, prav. foarte neplăcut. (Am dat 12 kr., ar fi trebuit numai 9). Oamenii, birjarii, etc. surprinzător de proști, nepricepând de loc pe străini. În fine din Dramen, peste impozantul pod între 2 lacuri-mări de-a curmezișul fiordului, cu drumul de fier la Christiania. unde am sosit sara la 7½. Anicuța cam obosită.

Mercuri 11/23 Iulie 1890. Anicuța obosită, Cumpărat lingură și broșele curioase norvegiane de la Tostrup. La 1.50' amiazi cu C. F. din Christiania, singurul tren direct, are excepțional și cl. I, dar de la Hamar ([ora] 5), unde trebuie schimbat vagonul, schmalspurige Bahn; mai puțin elegant și comod decât în Svedia, și restaur[antele] de la stații mai puțin bune, totuși destul de comod, vagoanele rulează mult mai fără sgomot și mai elastic decât în Germ., Franța, Austria. Destule locuri cl. I (2 vagoane mari); sara îți face conductorul paturi, perine și două plapome flanelă fără cearșaf, în același preț cl. I. De la Christiania la Trondhjem 51 krone. La Hamar mâncat (35'), apoi pe la 9 sara la Koppang 15' pentru cină, apoi culcare; eu sculat pe la 2½, ziua mare, dar neguros, frig, +7° R., pe dealuri zăpadă, m'am așezat în compartimentul gol de alături, cetind și privind. De la staț[iune] se vede jos în loc stâncos dezolat, mult pământ roșatic, eine Kupferschmelze, după Köros, pe care nu l-am văzut, fiindcă dormeam. Maximul înălțimii drumului de fier 700 m.

Joi 12/24 Iulie 1890 dimineața 7 ore sosit la Drontheim sau Trondhjem (citește Tronhem). Omnibus la gară, (drumul de fier trece iar peste un lung pod peste râu și mare lângă port). Hôtel Britannia, cel mai bun și foarte bun. Odaia bună în etaj 2, N° 26, și numai 6 kr. + 1 kr. serviciu pentru 38 ore. Bun și eștin. Portarul vorbește franțuzește. Sala de mâncare frumoasă în lemn, și o mică grădină cu galerie spre ea, salon de lectură, de dame, etc. La Henrik Möller obiecte în argint, martellé, imitații de figuri și ornamente de la dom, scumpe (6 pahare de ouă argint și aur, cu un fel de cilindru-butelcă la mijloc și tăviță 800 krone = 1100 frci) etc. Cumpărat o copcă-cataramă cu două capete din dom, argint, 27 krone = 40 franci, un cap de baston cu baston pentru Lecomte, 59 franci, 2 nasturi cu capete, à 5½ krone = 8 franci. — Carte¹ și fotografii.

Văzut domul, interesant, elegante ornamente și colonade subțiri, la streășini și în multe alte locuri figuri fantastice, baroce, glumețe. Ploios, apoi câteva minute soare. +10° R.

Vineri 13/25 Iulie 1890. Trondhjem. Dormit bine. Timp ploios. Cu cab plimbări. Vizitat vaporul nostru de turiști spre Cap Nord „Capella“, căpitan Gran. Noi, după reclamație, cea mai mare și bună cabină, N, 2 paturi, 31 și 32. Sara la 7 la Hjörssen, văzut Singalezi, cu elefanți, cu căruțe trase de gnu. prestidigitatori, unul cu o maimuță dresată la multe (a prinde cuțite, etc.). Anicuța odihnită și bine.

Sara la 10 ore îmbarcați pe Capella și pornind în excursia spre Cap Nord. Frumoasă privire asupra orașului, la nord citadela Christianstat, la mijlocul mării o altă cetățue pe insulă. Mare la început liniștită.

Sâmbătă 14/26 Iulie 1890. Între 5½ și 7½ dimineața

¹. Cărți postale ilustrate; cf. nota 5 de la pag. 197.

foarte agitată mare. Anicuța curagioasă în pat, stă nemișcată, nu varsă. Eu mă îmbrăcaiu pe la 5, am eșit din „Kopi“ în salon, mare balansare, scaunele răsturnate, imposibil de cetit, șed nemișcat, dar în curând deprins și fără nici un rău. La 7½ marea calmată, intrăm între Schären, Anicuța reîncepe a dormi, mă culc și eu îmbrăcat în cabină, în patul sub Anicuța (*foarte* bun ca matrată¹ și copertă groasă de flanelă și perine; în genere vaporul elegant, serviciu excelent).

Pe la 9½ dejunăm bine, la 12 ore la Torghatten (Markthut), 5 tunuri slobozite; ne duce pe mare agitată cu barca vaporului 10' până pe insulă, Anicuța rămâne pe vapor, Buiuc. cu mine, dar la ultima parte a sușului de ¾ [de] oră rămâne și el suflând pe drum; eu mă suiu până sus sub bolta cea mare de enormă stâncă găurită, privire așa și așa, nu merită truda, dar tot o schimbare mișcare, mult noroiu, ploios, vânt rece, culeg multe flori pentru presat și mă lupt cu galoșii care mi-ies la fiecare 5 pași din picioare. La 2¼ înapoi la vapor, prânz, noi cu șampagne (Kiaser Wilhelm-Sect). Pe la 5 ore Sövik, port și case răslețite, de lemn, roșii și brune, cu dungi albe la colțuri și la ferestre. Arbori mici. Multe corăbii de pescari, marinarii ne salută veseli cu șepci și batiste. Frumos. Apoi munții „7 surori“, stânci goale, zăpadă alocu-rea, dar vârfurile în nor. Vremea tot posomorită, plouă din când în când.

La 6¼ ore d. am. trecerea liniei polare. (Un tun).

La 6½ „Hestmando“ (călărețul cu cal), insulă cu 2 munți de stâncă, dar figura nu se distinge de aici. Apoi trecem pe dinaintea lui „Svartisen“, fără a-l vedea, de negură.

Apoi muntele cu stâncă mare și destul de clară „Leul roșu“ sau Leul norvegian.

¹. German. Matratze = saltea.

Noaptea ajungem la *Bodö* și stăm vr'o 2—3 ore cu vaporul. Noi dormim.

Duminică 15/27 Iulie 1890. După plecarea din *Bodö*, pe la 4½ ore dimineața, iar plină mare, balansarea vaporului, dar mai slab decât ieri, eu mă pot îmbrăca, ies în salonașul de lângă scară, cetesc chiar *Bädeker*, ține până pe la 8 ore, dar la 7 mă întorc în cabină, mă culc, și dorm în mijlocul mișcării, și *Anicuța* adoarme. Ploaie, negură.

Pe la 8½ ies iar pe punte, sântem la *Henningsvær*, port pe una din insulele *Lófoten*. Iau cafea cu *Buiucliu* (*Anic. doarme*). Cam trist pare voiajul, dar lucrul [se] schimbă și devine de cel mai mare interes, când printre *Lofote* trecem în strâmtoari de stânci și în fine la capul grandiosul [ui] *Ramsfiord* în *Ramssund*, un fel de circ terminal, la stânga mare ghețar și din el cascadă, pretutindeni stânci stranie (până la 1000 m.) drept în mare, diferite mici cascade, apa închisă și liniștită, în apă *Seeanemonen* mari, la venirea încoace din când în când cozi de delfini, strania strălucire a verdelui de pe dealurile stâncoase¹. Imposant, et valant absolut le voyage. Vremea închisă, dar fără vânt și ploaie. Minunat! Aici prânzim la 2 ore, încântați. Un pahar de șampanie în sănătatea căpitanului *Gran*, lângă care la dreapta șade *Anicuța* și conversează foarte vioiu și gentil

De aici, cu poate câte 5 sau 10 min. întrerupere, mare tot liniștită, până la *Tromsö*. — *Sara*, după cina de la 8 ore, la târgul *Harstad*, mergem în trăsurică (4 krone. *Buiucliu* în cariol, 5 kr.) prin târg, prin o pădure de mici mesteacănii (multe flori), la biserica de zid, lângă

¹ Cf. scrisoarea din această zi către *Negruzzi*, ap. *Torouțiu* și *Cardaș*, *op. cit.* vol. I, 24.

un mic lac, cimitirul alături. Înăluntru arcuri de lemn; intéressant, touchant, beau paysage. Cerul jumătate senin. Noi încântați. La întoarcere, pe la 10¹/₂ sara (ziua plină) bem bere, stăm pe punte în ziua mare până spre 12 ore noaptea, nu ne vine să ne culcăm; dar tot trebuie în fine; eu dorm agitat, visând, dar fericit și sănătos.

Luni 16/28 Iulie 1890. Tromsö. Ne trezim pe la 6¹/₂ ore, corabia stă ancorată, nu știu de când, înaintea orașelului Tromsö. Frumoasă privire. Mă spăl, mă îmbrac, ies pe punte. Soare! Munți cu mari pete de zăpadă la dreapta și la stânga, înainte Tromsö sub deal verde, vile pe deal, pinte arboret, deasupra întregului 2 dup de stâncă în fund. Iau cafea la 7, pe la 9¹/₂ e și Anicuța, îmbrăcată, dejunăm iute, cu o barcă pe mare liniștită, trecem în Tromsödal, vis-à-vis de orașel, și de acolo pe drum strimt și cam rău, cu trăsură deschisă (kjärre) cu 2 cai, noi 3, în 1/2 oră la un campament de Laponi. Sute de Renntiere. Cumpărăm o piele de ren 4 kr[one], papuci de ren alb 5 krone¹, de ren cenușiu 3 kr[one], 2 linguri de os de ren și o cutie împreună 2 kr. Erau și cai de călărit. După în totul 1¹/₄ oră ne întoarcem noi singuri cu trăsura, ceilalți societate a vaporului mai rămâne și se ia o fotografie colectivă cu Laponi împreună. Plătim trăsura à 5 kr. de persoană.

La ambarcaderă nu erau decât 2 băieți-marinari de vr'o 12—13 ani, bine îmbrăcați; Anicuței îi era frică să treacă jumătatea fiordului până la vapor (20') cu ei și cu mica lor barcă, marea ceva (puține) valuri; dar eu² insist și ajungem bine la vapor..... Am așezat

¹. Adaos de-asupra mai târziu: (dăruiți lui P. P. Carp).

². Partea din foaie cu continuarea însemnării (marcată cu o linie pe de margine) a fost tăiată. Cuvintele „insist etc.” sânt scrise după aceea spre a încheia fraza trunchiată, care continua altfel în textul primitiv: „dar eu, cu tendința de a scoate...”

florile culese în Tromsödal, am scris jurnalul până aici. De la 2—3 prânz; îndată apoi cu barca la *Tromsö*, orașel pliticos, fotografii de-abia, cigarete, câteva prăvălii fără nici o atracție, dar blănuri de urs alb și negru, co-perte de édredon (*Eiderdunen*). O piele de foarte frumos urs alb aranjată în covor de așternut jos 300 krone, o minunată, mare copertă de édredon, de așternut pe o chaise-longue, 200 krone. La 5½ ne-am întors obosiți¹... Pe la 10 ore sosim înaintea *Bucht-ei* de la *Skarjö*, o instalație-fabrică de exploatat balene. Ne dăm la pământ, dar acum Anicuța obosită rămâne să se culce (dar nu doarme mai toată noaptea). Buiuc[liu] și cu mine mergem la *Skarjö*, o putoare infernală, vr'o 5 balene putezeau în micul port; trecem pe dinaintea fabricii, unde se fierbe carnea lor, se scoate „tran“ (untură de pește) și *Fischbein* („balene“; valoarea comercială a unei balene 800 krone; cea mai prețioasă parte e *Fischbein*, care se scoate de la *Maulflossen*). La *Skarjö* fotografii despre toate. Și tunul cu harpună și cu funia de 250 Faden lungime (costă 3000 krone). Ne urcăm vr'o ¾ oră până sus în culmea dealului. Pe la 11½ noaptea-ziua sântem acolo, soarele însă într'o mică șuviță de nori, dar iluminând restul cerului, stâncele și marea cu roșu-auriu. La miezul-nopții înapoi pe vapor, cu Buiuc[liu] și rusul și francezul *Théodore Duret* (*Paris*, 4 rue *Vignon*, cunoscut cu *Georges Bellio*². Ni se spunea că în casa de lemn (frumușică) a proprietarului pescăriei de balene cu tunul (el stă acolo de pe la 15 Martie

¹. Continuarea era pe verso al părții tăiate din foaie. Cu-vintele „Pe la 10 ore“ sânt scrise mai târziu, spre a face legătura cu începutul foaiei următoare: „sosim înaintea *Bucht-ei*“ (germ. *Die Bucht* = baia, golful).

². Acesta, ca atâția alți Români de pe atunci mari pro-prietari de moșii, trăia la *Paris*; *T. Maiorescu* fusese avocatul său în afaceri (de împărțire de moștenire?) cu fratele său *Barbu Bellu* : cf. *Însemnări zilnice*, vol. II pag. 115 nota 2, 145, 150.

la 15 Sept.; până acum vânase cu tunul în anul acesta 47 de balene) ședea de câțva timp în acea putoare permanentă un conte austriac, venit pentru vânatoarea balenelor, care a și eșit de vr'o 2 ori în mare, dar, având „mal de mer“, s'a întors fără nici o ispravă¹....

Marți 17/29 Iulie 1890. Între 10 și 11 ore dimini. la *Hammerfest* (70°40' latitud. nord). Nu mergem în orașel, vedem numai sus pe deal stația meteorologică, și jos la dreapta jumătatea orașelului consumată de flacări de vr'o câteva zile, chiar la port ies încă flacările și se vede un mare jăratric de la un depozit adânc de cărbuni, imposibil de stîns până nu se va consuma. O femeie cu blănuri de vânzare pe vapor (dar blănurile de la Larsen din Christiania!). Cumpăr mănuși de samur, pelerină de vulpe cenușie, o agrafă vechie norvegiană, o jachetă de oposum (?) negru², și un boa cu manșon de Goldotter (loutre dorée?), ultima 190 krone, jacheta 50 kr[one].

Plecăm iar spre nord, la 2 mâncare, dar Anicuța slabă, enervată, de-abia doarme peste zi o oră; sântem în plină mare, relativ liniștită, și noi mai deprinși, dar tot ceva balansare. E cald + 16, + 17, + 18° R. Pe la 5½ dinaintea stâncelor mari (munte? 300 m[etri]) cu păseri, sute de mii de „mouettes“ (Möven, pescari?)³, care sboară speriate la o lovitură de tun și la fluerăturile vaporului. Colțul se chiamă „*Svärholt*“, la stînga 3 case de lemn frumușele ale proprietarului. Vaporul e acostat de o luntre de acolo, care îi aduce lapte.

Pe la 7½ sara ajungem la Cap Nord. O grandioasă stîncătură neagră de 300 metri înălțime, la stînga un circ, a cărui stîncă la stînga e sfîșiată în crăpături; tare

¹. Urma o foaic care a fost tăiată.

². Adaos de-asupra rîndului, cu creionul: pentru Livia.

³. Cuvintele „Möven (pescari?)“ adaose cu creionul, de-asupra rîndului.

suiș, cu o cărare în zig-zag, un steag jos la debarcare. Ancorăm aici, cinăm între 8 și 9 cu balansare de corabie, Anicuța slabă și amețită; dar curajoasă și hotărâtă. Ne punem cei d'intâi în barca (valuri agitate), care să ne depue la poalele stânței colosale. 10' agitate, dar ajungem în fine bine. Odată pe pământ, Anicuța din ce în ce mai bine, veselă, vioaie, o fericire! La debarcare două femei cu un drăgălaș copil blond cu ochi vineți, și un om, care ne duce paltoanele în sus. E *cald*, 16 sau 15° R, flori în acest circ adăpostit, myosotis, anemone, Kronenwicke, campanula, dar nici un copac sau măcar tufă. Ne urcăm încet și bine pe steilen Pfad în sus; de la jumăt[atea] drumului în sus o funie prinsă în druguri de fier, așezată de companiile de navigație pentru înlesnirea pasagerilor. După o oră și $\frac{1}{4}$, comod, sântem sus și peste marele platou de pietre, pe la mijloc ceva mlaștină și Pelzblumen; vedere grandioasă și totuși *gemüthlich* (nîmic sperios) peste marea polară strălucitoare sub razele soarelui de jos, peste pământul stîncos (de-abia în depărtare vr'o 4 petece ca palma cu zăpadă). Sântem la țel, o piramidă a Regelui „Oscar” 1887¹, mai nainte o tablă de metal „des österreichischen Touristenclubs” 1887, lângă piramidă o gaură între pietre cu carte² de vizită. Aruncăm și noi pe ale noastre. Sântem [la] 11 ore. Găsim sus aduse multe butelci de bună champagne, consumăm și noi cu Buiuc[ia] vr'o 3, oferind însă vr'o 6 pahare și la matrozi și la purtătorul hainelor. Pe la $\frac{1}{2}$ oră după miezul nopții sub același soare splendid, ne-am întors încântați. Telegrafiem Regelui, lui Carp, Negruzzi (v. mai jos). Pe vapor încă mare pescărie,

¹. De-asupra acestuia: „1873?”

². Cărți. Cf. nota 3 de la pag. 197.

câțiva pasageri au prins îndată Dorsche, cam de $\frac{3}{4}$ metru de mari. La 5 ore, cu coloratura trandafirie a stâncilor, ne-am culcat.

Mercuri 18/30 Iulie 1890. Pe „Capella“. Dimin. la 9 ore iar Hammerfest. Mi se aduc blănurile cumpărate. Apoi primblare pe pod, cald, soare. Pe la 6 ore până la $7\frac{1}{2}$ după amiazi în Lyngenfiord până în fund la Lyngen, vr'o 20 [de] case răslățite, o biserică, la dreapta o casă cu 2 etaje și balcon cu un steag, locuința forestierului regal. Lyngenfiord e larg, mai puțin frumos decât Ramsfiord, dar munții cei mai înalți, până la 2000 [m.], stânci, puțin tufiș, ghețare enorme, cascade de sute de metri, un ghețar până la 20 [de] pași jos spre mare. — Anicuța, bine, veselă, toți mulțumiți.

Joi 19/31 Iulie. La 5 ore dimin. la Tromsö, până la 10. Eu mă duc în orașel cu barca pe la 8 ore, ploaie, dar apoi stă, noros, termom. + 9° R. Cumpăr cigarette (Duke's Cameo și Richmond straight cut) și Lyrholm Aquavit. La întoarcere se scoală și Anicuța, bine, dejună[m] (ceaiu și limbă), fotograful ne aduce fotografiile colective luate pe vapor, à 3 kr. (dar mai pe urmă le ofereau băieții cu $\frac{1}{2}$ krone!).

Continuăm la 10 ore spre sud, timp ploios. Prânzim bine (noi de regulă cu Kaiser Wilhelm-Sect), trecem pe la $5\frac{1}{2}$ prin Mjösund, între 7 și 8 la Tielsund. Căpitanul zice că de la 9 înainte dăm de mare mai plină, adică intrăm în marea dintre pământ și Lófoten Westfjorden; Anicuța se desbracă și se culcă la $9\frac{1}{4}$. Dar pro nihilo, fiindcă mișcarea rămâne aproape complet liniștită. Eu mai stau pe punte cu Buiuc[iu], fumez cigarette.

Pe la $9\frac{3}{4}$ un matros e adus să cânte, acompaniindu-se tot el cu ghitara, cântece populare norvegiane. Se

pun jos în salon (unde de altminteri e și un *clavir*) 2 matrozi, din care unul cântă la vocea principală cu ghitara lui, celălalt ține un fel de ison armonizat. Foarte plăcut și interesant, liniștit, ca în surdină, würdig, chiar cântecele vesele cu refrain și tralala. O domnișoară face apoi „quête“ cu farfuria pentru cântăreț. Eu dau 10 krone, ceilalți câte 2. Pe la 10¼ mai stau sus pe pod, sub soarele spre apus, cu lumina visătoare și privirea magică a creștăturilor stâncelor de pe Lófoten — cele mai frumoase momente în asemenea seri. Pe la 10¾ mă culc. Anicuța a auzit toată cântarea din salonul apropiat. —

Vineri 20 Iulie/1 Aug. 1890. Mă scol la 5½ dimin., mă îmbrac, la 6¼ sus pe punte, cer acoperit, dar cald, + 12½° R. Ne apropiam, în mare strimță, între pământ și insule stâncoase, de marele ghețar *Svartisen*, la care vom ajunge la 7½ dimineața. Se aduce cafea la 6¾, o beau cu un „profesor“, doctor în muzică de la Cambridge (ca Cuparencu din Iași; cu o nevastă „anamită“, cum îi zicem noi, probabil o irlandeză, ca o maimuță în mâncare și mișcări).

De la Tromsö acum la întoarcere ne-a venit un singur pasager nou, un ofițer (în civil) al Statului-major, directorul măsurării geodesice a Norvegiei pentru marea hartă, proiectată pentru 400 foi, din care de vr'o 20 [de] ani, de când lucrează el, s'au făcut până acum 70 [de] foi. Ne spunea că un punct de plecare al acestei măsurări e lângă noi, jos la Ismail.

Pe vapor, la Steuermann, în cabina de pe punte „Kontrol“, sânt carte postale, timbre, formulare de depeșe. Se dă acolo corespondența și se expediază din primul port.

Așa am făcut și eu cu cele 3 depeșe de la Cap Nord. Eacă textul lor:

Telegrame de la Cap Nord, noaptea de Marți 17/29 Iulie spre Miercuri 18/30 Iulie, expediate din Hammerfest Mercuri dimineța:

1. „Général Grecianu,
Sinaïa (Roumanie).

Au Cap Nord, devant brillant soleil de minuit, toute la société du bateau Capella a bu à la santé du Roi Charles et de Carmen Sylva.

Anna, Titus Majorescu, Grégoire Buyucliu“.

(35 cuvinte, Taxa 10 kr. 80 öre = 15 franci.)

2. „Carp, Iașșy (Roumanie).

Au Cap Nord, devant brillant soleil de minuit, avons bu à ta santé. Buiuciu, Majorescu“

3. „Negruzzi, député, Iassy.

Splendide soleil de minuit au Cap Nord.
Majorescu“

La 7½ ore dimin. sosim la ghețarul *Spartisen*. Vaporul ancorează, apa mării lăptoasă de scurgerea ghețarului. Anicuța îmbrăcată, mergem în barcă la pământ (Buiuc[iu] rămâne pe vapor), 10', de la debarcare pe jos, peste pietre și mlaștină (galoși!) vr'o ½ oră până lângă enormul ghețar, care înnoată jos în propria sa apă; la 2 locuri se isbește de pământ, și aici am făcut câțiva pași pe el. Apoi întoarcere. Treci pe lângă o șatră cu lapte și flori. La dreapta și la stânga ghețarului, în Bucht, la distanță de ½ oră, 2 „Farmen“ cu agricultură, ceva vite, etc. Ghețarul la nivelul mării! — Timp plos, temper. + 12° R. La 9 ore sântem înapoi pe vapor, continuăm calea spre sud, mulți delfini în mare, și un chit, timpul acoperit, spre 8½ ore sara iar ceva soare. Colectă pentru a se face un dar de adio căpita-

nului Gran. Se dă în ascuns, noi dăm 25 fr[an]ci (mai mult decât toți); plătesc sara după cină cheltuiala extraordinară de pe vapor (eftin); ne mai uităm la cărțile și fotografiile de pe mesele vaporului. Marea până aici toată vremea liniștită. Pe la 10³/₄ sara zice Căpitanul că reintrăm pe 2 ore în plină mare (faimoasa *Foldensee*, așa de agitată la prima trecere); ne culcăm pe la 11 ore, dar eu adorm îndată și nici nu știu dacă a fost marea mai de simțit sau nu. Ultima noapte pe „Capella”.

Sâmbătă 21 Iulie/2 August 1890. Mă scol la 5¹/₂ dim. Sânt la 4 sus pe punte, însemnez fotografiile de cumpărat la Drontheim și apoi scriu aceste. Sântem iar între insule, insulice și munții pământului, acoperiți de nori. Plouă. Temperatura + 12° R., cu 3 grade mai cald decât la ducere. Mare liniștită. Sosim la Drontheim la [8¹/₂] ore dimineața.

Inscripția de la coloana meridianului din Hammerfest ca aducere aminte la măsurătoarea gradelor, cuprinzând arcul enorm de la Ismail (lângă Dunăre) până la Hammerfest:

„Terminus septentrionalis arcus meridiani 25.20 quem inde ab Oceano arctico ad fluvium Danubium usque per Norvegiam, Sueciam et Rossiam jussu et auspiciis Regis Augustissimi Oscar I et Imperatorum Augustissimorum Alexandri I atque Nicolai I annis MDCCCXVI ad MDCCCLII continuo labore emensi sunt¹ trium gentium Geometrae. Latitudo 70° 40' 11.5”.

Pe partea vestică se află pe coloană o traducere norvegiană a acestei inscripții.

¹. Subt numerele latine și subt aceste cuvinte, datele în cifre arabe: 1816—1852 și traducerea: (au măsurat).

La 8 $\frac{1}{2}$ dimîn. sosim la Drontheim, părăsim cu vr'o 6 alții vaporul „Capella“ cu un adio prealabil; la „hôtel Britannia“ primiți ca vechi cunoscuți, odaia N° 9 cu 2 pat[uri] în etajul I. (Buiucliu N° 12 cu 1 pat tot în etaj I), îndată amplete (cu toată oboseala Anicuței), ne întâlnim cu vicomtesa Révérend și cu Sachs, însărcinați cu un cadou colectiv pentru căpitanul Gran, eu mai cumpăr și 25 cigări extra pentru Steuermann, ne amețim o oră cu alegerea unor obiecte de masă de argint, la 11 $\frac{1}{4}$ mergem iar la vapor, adio mișcător, asistăm la 12 ore amiazi la plecarea vaporului, apoi la hôte! prânz, dormit, cumpărare de fotografii, etc. Dar amândoi cam oboșiți, cu ceva durere la gât, căpătată aici în Drontheim.

Duminecă 22 Iulie/3 Aug. 1890. La 8 ore dim. plecăm din Thronthjem cu C. F., numai cl. II și III, bilete până la Östersund, cu gândul să rămânem acolo noaptea; până la Storlien (granița spre Svedia) C. F. îngustă, pe la 12 $\frac{1}{2}$ de amiazi la Storlien schimbăm vagoanele în cale largă și prânzim, rău și relativ mai scump (à 2 $\frac{1}{4}$ kr.), ultima mediocritate norvegiană; de aci Svedia, și toate mai vesele, mai elegante, gări, restaurații, pretutindeni flori și curățenie. Ne împrietenim iarăși cu C. F. svedeză; deși cl. II, dar avem fiecare un compartiment cu 2 canapele (de 6 locuri, dar pentru noapte se lasă numai câte 2), așa încât, sosind sara la 8 $\frac{3}{4}$ în Östersund, cinăm la gară, și luăm bilete mai departe până la Stockholm. Foarte cuminte; Anicuța doarme bine și destul.....

Luni 25 Iulie/4 Aug. 1890. Mă scol la 3 $\frac{3}{4}$ dimineța și cetesc; pe la 4 $\frac{1}{2}$ găsesc cafea la *Auge*; pe la 6 $\frac{1}{2}$ dim. sântem la *Bollnårs*, foarte elegant otel la gară, vesel, unde ia Buiucl[iu] cafea; Anicuța doarme până pe la 9 $\frac{1}{2}$...; dejunăm la 9 $\frac{3}{4}$, foarte bine, vesel și curat, la

Storvik (flori), mai dormim, și pe la 5 ore sosim în Upsala, ieșim din tren, mergem la apropiatul hôtél St Erik; noi 2 frum[oase] odăi în et. I, N° 14; Buiuc[liu] o frumoasă [odaie] în parterre cu 1 pat, N° 1. Cald; la 6 ore 21° Cels[ius] în umbră. Mâncăm aici, deși e numai café, și nu restaurant, un bulion, chateaubriand (biftek aici), omllette aux confitures, cafea neagră rea, bere bună; pe la ore sara eșim la „Stromparterren”.

Anicuța bine, toți veseli, Svedia e totdeauna plăcută.

Tel. Grand Hôtél, Stockholm.

Veillez réserver demain Mardi après-midi deux belles chambres 3 lits. Majoresco

Primblare cu trăsura prin micul oraș, Dômul, biblioteca („Carolina rediviva“), Universitatea, Castelul, un edificiu al unei națiuni cu străbuni — și sara cină foarte eftină în Strandparterre, „flustret“, vesel, foarte plăcut, animat, muzică. —

Marti 24 Iulie/5 Aug. 1890. Upsala. Soare, 22° Celsius în umbră. Eu pe la 8½ luat cafeaua la „Vauxhall“ lângă gară, găsit cu greutate o butelcă de rum (2 kr.) la singurul loc unde se vinde. Apoi cu toți la bibliotecă („codex argenteus“ cu biblia lui Ulfilas), la Dom (în reparație; dar văzut sarcofagul lui Gustav Wasa cu 2 neveste ale lui, a 3-a în criptă dedesubt), apoi prânzit la „Stadshotellet“, așa și așa. La 3 ore plecat la Stockholm, unde ajuns la 4½ după amiazi. Timp frumos, soare, dar nu prea cald. — Am așteptat jos, în minunatul G^d Hôtél, enorm, dar plin, până să avem odăi. La dreapta la cafenea, cu frumoasa mobilitură variată. La 6 am căpătat odaia N° 77 în etajul întâi, cu balcon spre apă și castel; cea mai frumoasă și completă vedere de oraș din lume.

Cinat pe la 8 la Stöhr's Café, sus lângă Strompar-

teren, local nu elegant, dar mâncare bună și efină. Pschorrbräu. Sara café-punsch în veselul Stromparterren cu buna muzică de vr'o 40 copii-militari. La 10¼ ore în pat.

Mercuri 25 Iulie/6 Aug. 1890. Stockholm. Eu sculat la 4 ore dimin. Peste zi soare, foarte cald. Elevator (5 ore sus, 3 jos), la Djörgårten cu șalupă (à 10 ore), prânz excelent la Hasselbaken à 3 kr., muzică (între 3 și 7 ore), primblare cu trăsura prin oraș, sara pe balconul nostru privire spre „Strandparterren“ iluminat. Încântător! Beut aci sirop de orange cu soda și rum.

Joi 26 Iulie/7 Aug. Stockholm. Sculat la 5½ dim., îmbrăcat, ieșit la 6¼, ceva ploaie caldă, dar peste ¼ oră frumos. Termom. acum + 17° centigr. — De la 10½ amplete. La 11½—12½ în foarte interesantul *Muzeu nordic*. Sara la Blankh's Café cu muzică, în parcul Carl XII.

Am aflat din gazetele lui Buiuc[iu] despre moartea lui Leon Negruzzi.

Vineri 27 Iulie/8 Aug. 1890. Stockholm. Plimbare de ¾ oră pe insula Skeppsholmen cu casarma roșie cu 4 turnuri, arbori umbroși și piatra comemorativă pentru „Vega“¹ lui Nordenskjöld, până la podul spre Kastellholmen. Apoi National-Museum, cu Rembrandt, cu Endymion dormind, un bun portret al lui Nordenskjöld pe ghiață, mobile, etc. La 2½ cu vaporul frumușel (Rök-Hyt cu chibrituri și apă) „Tessin“ în 35' la Drottningholm, palatul de vară al familiei regale, vizitat în lăuntru, frumosul parc câmpenesc, kioskul-palat chinez,

¹. Numele vaporului cu care celebrul explorator a întreprins călătoria de-a lungul coastei de miază-noapte a Siberiei: plecând din Tromsø la 21 Iulie 1878, a fost prins în ghefuri la nord-vest de strimtoarea Bering, de unde abia în Iulie 1879 a putut continua călătoria, ajungând în Sept. în Japonia și apoi prin canalul Suez înapoi.

la 6 cu același vapor înapoi. Toată cursa pe lacul Mälär încântătoare. Prânzit la hôt. Rydberg. Mai bine la noi (sus dejun à 2½ kr. între 11 și 2; prânz între 4—7 ore; jos elegant à la carte. Cel mai plăcut prânz în Djurgarten la Hasselbacken, à 3 kr. între 4 și 7, cu muzică). Sara până la 10½ punș în iar iluminatul Stromparterren, cu muzica de copii militari.

Sâmbătă 28 Iulie/9 Aug. 1890. Stockholm. Sculat eu la 6 ore. Soare. La 11 ore cu vaporul „Kyrkviken“ la Elfvik, cu Lieuten[ant] Jansen, la ei, la frumoasa villă-castel, de unde înapoi la 1, și în Stockholm la 2 ore. Văzut sala centrală telefonică cu Buiuc[iu], luat adio de la el. la 6 ore din Stockholm, la 10,20' sara în Norrköping, „Stora Hotellet“, 2 odăi N° 4, foarte bourgeois-bine, și numai 5 krone.

Duminică 29 Iulie/10 Aug. La 9 dim. Per Svartz ne-a luat cu trăsura, am văzut fabrica lor de tabac (din 1751), frumoasa lui casă cu vederea pe râul Motala trecând în cascade prin fabricile din oraș, frumoasele edificii de școală, la 10½ spre vila mamei, D-nei Betty Svartz, unde am sosit la 11½. Foarte frumos, parc. seră cu trandafiri, perseci și struguri. — Stat acolo până la 8½ sara, și Karl Svartz cu nevasta și copilul îmbrăcat lapon. La 8½ cu trăsura și cu Per Svartz înapoi la Norrköping. La 10,24' sara din N[orrköping] (sleeping-car, à 10 krone, numai câte 2 locuri în compartiment), bilet direct la Kopenhaga.

Luni 30 Iulie/11 Aug. 1890. La 7,20' în Malmö, îndată cu foarte bunul vapor nou „Gjedser“ la Kopenhaga, unde ajuns la 8,40' dim. Vizita bagajelor, pe jos la hôtél d'Angleterre. Odaia N° 12, în etaj I, cu balcon. Bine, mâncare bună, dar otel desordonat.

Tel. Negruzzi, député.

Lassy.

Apprenons terrible nouvelle. Exprimez famille part que prenons à votre douleur. Sommes Reichenhall 6 Août. Venez¹.
Majoresco.

Cumpărat un medaillon cu Thorwaldsen (1 kr. 25 öre) și 5 reproduceri în terracotta (à 5 kr.) din muzeul Thorwaldsen, apoi prânzit la otelul nostru la 7¹/₄ ore, dîner à prix fixe 5 krone, *foarte bine*; bună înghetată. — Pe la 9 sara cu trăsura la prof. Kr[istoffer], Nyrop², Kongensvei 89, departe, negăsit.

Toată ziua ploaie, dar cald.

Marti 31 Iulie/12 Aug. 1890, Copenhaga. Eu sculat la 4 ore; noros, dar cald, scriu la balcon cu privirea pe Kongen, Nytorv, lui Nyrop, Mitică, Iacovaki. Pe la 9 ore plecăm la Kiel-Hamburg.

Am cheltuit până acum 6100 fr[an]ci cu toate.

La 9 ore cu C. F. la Korrör-Kiel-Hamburg. Bilete și bagaje direct Hamb[ur]g, vizită vamală (superfic[i]ală), la Kiel, la debarcadera vaporului Deutsches Postschiff Adler, mic, cam murdar, dar bun de mare. (Te poți opri o zi cu biletele la Kiel). Din Korrör 11,45', la mare plină pe la 4 ore, se simte balansarea, dar puțin. Pe vapor 2 „Privatkajüten“, à 6 krone. Am luat una și am mers bine, fără suferință de mare. Sosirea în frumosul port Kiel (soare) la 5¹/₂, la debarcaderă 6¹/₂. Noi cu trăsura la „Hôtel Bellevue“ prin minunatul Dũ-

¹. Cf. scrisoarea sa din Reichenhall, 10/22 August 1890, către Iacob Negruzzi, ap. I. E. Torouțiu și Gh. Cardaș, *Studii și documente literare*, vol. I, 24 ș. u.

². Mare romanist, profesor de filologie romanică la Universitatea din Kopenhaga, † 1931. În 1884 a venit în România, ca să învețe românește; la 2/14 Maiu 1884 a fost la masă la Majorescu (*Vezi însemnări zilnice* vol. II 244).

sternbrook cu domul de arbori seculari și frumoasele vile. Acolo salonul N° 18 cu marele balcon-terasă și alături odaia 17 cu 2 paturi, în et. I. Privire încântătoare. Prânzit foarte bine (Krabben = crevettes, Kieler Sprotten etc.). În grădina dinainte 2 castani nobili, fructele cât o zarzără mică.

August 1890.

Mercuri 1/15 Aug. 1890. Kiel. Neguros, dar cald. Cafea și ceaiu pe frumoasa noastră terasă. Dejun jos. Plouă. La 1½ cu trăsura telefonată (à 4 Mk.) la gară, de unde plecare la 2¼, sosire la Hamburg la 4,20'. Hamburger Hof, odaia N° 12 în etaj I, copacii împedecă vederea pe Alster, dar de cea mai mare eleganță, lumină electrică, baie în odaie, alcov, serviciu și dejun (cafea, ceaiu sau șocol.), toate împreună 18½ mărci pe zi. Plimbare, ploios. Sara cină la Alster-Pavillon. Anicuța durere de cap, „bouffées de chaleur“, dar pulsul normal, 72 bătăi la minută.

Joi 2/14 Aug. Hamburg. Ploae și întunec dimi. Pe la 11 soare. Mică plimbare pe la frumoasele prăvălii. Dejun à 2 Mk. la otel. Excelent. — Din Hamburg 12,35, în Berlin 4,45' Hôtel de Rome, od. 65 în et. 2, spre Charlottenstrasse¹.

Joi 2/14 August 1890². Revenit la Berlin (de la Hamburg Stockholm, Throndhjem, Cap Nord) la 4.45' după amiazi. Lehrter Bahnhof. Hôtel de Rome, odaia N° 65 în etaj. 2., spre Charlottenstrasse, gemüthlich, destul

¹. Cu aceasta se termină caietul nr. 12.

². Cu aceasta începe caietul notat nr. 13, având pe scoarța din față însemnarea: „Jurnal N° 13, 2/14 August 1890 — 15/25 Aug. 1891. Precede caet 8° brun. Urmează caet 8° negru“. Pe fața din năuntru a scoarței, însemnată adresa: C. Rădulescu [adaos apoi cu creionul: -Motru], Heidelberg, Neuenheimerstr. 42, 3. Stock. Subt ea, mai târziu, noua adresă: Leipzig, Thalstrasse, 12°/II.

de mare, dar relativ cam scumpă, 10 mărci, însă cu serviciu și iluminare. Luat ceasornicul Gigi, trimis din Dresda la modista Baatz (Französ. Strasse, 28, I), hainele mele Landsberger, chinină pentru Gigi, care are accese tari de durere de cap, bureți, cinat în palatul de bere Pschorr, vis-à-vis de Passage. Timp frumos, cald.

Vineri 3/15 Aug. Berlin. Emplete. Soare, cald. — Herm[ann] Gerson covor și stofe de mobilarea salonașului meu; dejunat la otelul nostru, unde era și General Racovitză cu o fiică a sa, care își continuă pension[atul] la Dresda. Dormit. Apoi căutare de mobile; găsit bine la Spinn și Menke, Leipzigerstrasse. Jachetă de peluche pentru Tinca¹ (53 M.) și de peluche à écailles cu pene, pentru Gigi (85 M), tacâm de servit pește, papeterie, etc. Și sara la curiosul Bazar à 1 Mk. din Friedrichstrasse foarte bune obiecte (6) pentru servitori. Cinat bine la „Kaiserhallen“ Unter den Linden. Gigi bine de tot și veselă.

Sâmbătă 4/16 August. Berlin. Soare, cald, frumos. Noi bine și veseli. Eu mă scol între 5 și 6, beau cafeaua la gara Friedr[ich]-strasse, mă duc la bărbier, etc. și pe la 7³/₄—8 mă întorc la otel și deștept pe Gigi. — Azi iar emplete. Stofe de mobilarea salonașului meu la Hermann Gerson, Blana și bijuteria² dusă la casa Liviei, Friedr.-Wilhelm-strasse 23. Ele plecate de 3 zile. Anicuța a lăsat lucrurile la portar (Augusta-strasse) și i-a dat o marcă. Sara la „Belle Alliance“-Theater „Nautilus“, rău, iluminăția cu 40.000 lampe plump. Pe la 9 ore acasă la otel, unde era o nuntă în salonul cel mare din etaj. I, cu teatru de societate. Eu suferind de căldura zilei, ceva durere de cap și oboseală.

¹. D-na Colonel Budișteanu, sora d-nei Maiorescu.

². Cele cumpărate de la Hammerfest la 17/29 Iulie.

Duminecă 5/17 Aug. 1890. Eu beut cafeaua la 6¼ dim. la gara Friedrichstrasse, apoi sculat pe Gigi la 6¾. Plecat din Berlin, Anhalter Bahnhof, la 7,49' dimineața, Schnellzug, vagon direct cl. I Berlin—München à 60 mărci. Dar supra-bagaje 31 mărci. *Foarte* cald, praf, murdărie. Dar singuri în vagon până la Regensburg, unde venit un Ungur bătrân, cam rappelköpfig, însă mult umblat (Svedia, Rusia, Anglia, Spania, Norvegia, și la Haparanda (Mitternachtssonne). — La Hof (1.55') Mittag[sessen] 20', supă, o friptură cu salată de varză și compot de prune, dar numai à 1 Mark 25 pf. — Sara 8,25' la München. Nu mai era loc la „Vier Jahreszeiten“. Cu omnibus la „hôtel Achatz“, cl. II, dar bunicel. Odaie cu 2 paturi în et. 2, N° 17, cu serviciu cu tot 6 mărci. Terasă în et. I de cinat, jos lume și muzică slabă. Eu obosit, ceva durere de cap.

Luni 6/18 Aug. 1890. Din München 8,30' dimin., am fi ajuns la Reichenhall la 12¼ (cl. I à 15 mărci), dar la Traunstein, pe la 11¼, am părăsit trenul (*foarte* cald) și am luat de la gară un landau, ca să ne ducă pe șosea (4 ore, cu repaos la Mauthhäusel) la Reichenhall. La Traunsteiner-Hof mâncat table d'hôte, à 1 Mk. 20 pf. (însă a parte) mediocru, și la 12,10' amiază pornit cu landaul nostru, la început foarte plăcut, peisagiul frumos, vesel, variat. La Siegdorf villa Bürgermeisterului din Gera; apoi cald, prea cald, cu toate păduricile intermitente; spre două ore¹, între munți, mai răcoare, foarte frumos. La Mauthhäusel (7 kilom. de la Reichenhall) popas de ½ oră, cafea bună, Kranzkuchen, bere, foarte plăcut. La 4 ore în Reichenhall. Trăsura aștepta și am căutat 1½ ore locuință. „Achselmannstein“ unordentlich și rău mobilat; elegant Hôtel Burkert, o odaie

¹ Construcție după germ. „gegen zwei Uhr“: către ora 2.

cu 2 paturi 49 mărci pe săptămână, + 50 pf. de persoană serviciu pe zi, va să zică 56 mărci pe săptămână, dar nu avea ceva de tot convenabil, o odaie în etaj. I cu balcon, dar prea mică. Am căutat pe la vile, la „Eisenvieth“ 2 odăi bune, cu balcon, dar curtea cam sărăcăcioasă, numai 50 mărci pe săptămână, dacă le iai pe 3 săptăm., altfel 40, în etaj. I. Am luat în fine în frumoasa Villa Flora o mare odaie în etaj. I, cu mare balcon de fer, vedere frumoasă, umbră, grădină frumoasă. 40 mărci pe săptămână; serviciu à 20 pfenig[i] de persoană pe zi. Dar e liberă mâine. Pentru astăzi dormim în Hôtel Burkert, odaia 12 în parterre, dar spre curte. — Mâncare foarte bună la Burkert de sara, Forelle blau à 2½ Mk., bun Pfirsich-compot, Kalbsbraten, tot bine, Spatenbräu. Foarte, foarte cald. Eu obosit, dar fără durere de cap. — La postă nimic de la Jacques Negruzzi.

Martți 7/19 Aug. 1890. Reichenhall. Sculat la 6 dim. Luat 3 pahare mici Kissingen, care se servește cu paharul, răsuflat, la Pavillon în Kurpark (12 bilete à 2 M. 40 pf.). La 6½ termom. +17° R. astăzi. Anicuța sculată pe la 6½, luat la 7 un pahar Vichy, G^{de} Grille, apoi băut cafea la 7½. — O inhalație de 2% Sooldampf de 20 de minute până la 12 ore în Inhalatoriul mai rafinat al D-rului Wilcke, 12 ore 13 Mark 20 pf., împărțite pe zi în două jumătăți de oră. — Foarte cald. Prânz prix fixe à 5 M. (!) mediocru, la Burkert. Apoi dormit. Pe la 5 încă 20' inhalație, și apoi mutat de la hôtel Burkert la villa Flora, unde odaia N° 8, cu 3 ferestre și mare balcon de fier spre Ost, o fereastră sud. Pe săptămână 40 mărci cu 2 paturi, fiindcă pe 2 săptăm. numai; cred că pe 3 sau 4 mai eștin (?). — Cină foarte bună la Axelmannstein, cu bere bună din München (Ackerbräu), 2 porții steyr. Kapaun, à 1 M. 75 pf., adecă un clapon întreg. Compot de caise bun. Mare Gewitter, peste noapte

Windsturm, copaci desrădăcinați, dar tot cald. — Sara la teatru, „leichte Cavallerie“ de Suppé, orchestra bine, sehr frisch, Capellmeistrul plin de viață; și trupa bună, mai ales Bürgermeistrul cu consiliul său comunal minunat; dar de-abia vr'o 20 oameni în tot teatrul. Altă dată 2 Logenplätze numerotate în rândul I, Loja N° 1, 2 sau 3, à 3 Mk. — Dar obositor sau prea excitant; a ținut de la 7½ la 9¾.

Mercuri 8/20 Aug. 1890. Reichenhall. Foarte cald. Dimin. la 8 ore 20° R. în umbră. Băut Kissinger 2 pah[are], și Anicuța 2 pah. Vichy. Luat cafeaua la noi acasă, bune cornuri. Mutat la N° 10 și 11, salon cu mare balcon spre sud, și marchiză, și iatac spre West, împreună 70 Mk. pe săptămână. — Foarte elegant și plăcut. Dar între 6 și 7½ nori, furtună, ceva grindină, grandios ca spectacol, dar pâclă.

Joi 9/21 Aug. Reichenhall. Peste noapte ploaie. Acum nori, umed, dar nu rece. — Ce nu-mi reușește, deși stăruiesc din inimă, este a mă pune acum în legătură cu Jacques și cu Marie Negruzzi, pentru cari am cel mai simpatic interes în momentele de față ale lor. Am telegrafiat din Copenhaga la aflarea morții lui Leon, probabil Jacques plecase din Iași, am scris lui Mitică — Jacques plecase și din București. Le-am scris lor mai de mult să ne întâlnim la Reichenhall — nici un semn de viață. După o scrisoare a măicuții presupui pe Elisa Mavrocordat¹ plecată cu ei din Iași și acum la Abbazia.

Tel. Rp. Madame Elise Mavrocordato, Abbazia.

Prie télégraphiez adresse Jacques Negruzzi à Majoresco, Villa Flora, Reichenhall.

¹. Sora lui Iacob Negruzzi.

Vineri 10/22 Aug. 1890. Reichenhall. Aseară una oră pe jos prin Klosterhof la Grossgmain, de-acolo cu trăsura, Wägelchen (3 Mark!) înapoi 20'. Ploaie. — Azi scrisoare de la Jacques, sânt la Bürgenstock lângă Lucerna („tot la Bürgenstock“, cum zice Marie). Inhalația mea cu 2% Soole îmi iritează gâtul, o să încetez. Pe la 4 ore cu Einspänner (4 M., eu i-am dat 5) la Jettenberg, frumoasa cascadă à la Staubbach. Cafea sus la Brunnhaus. 1 oră de dus, 38' de întors cu trăsura. Vreme bună, mai răcoare.

Sâmbătă 11/23 Aug. Reichenhall. Vreme minunată. Tot timpul liber de plimbări ocupat cu lipirea în Album a fotogr[afiilor] de la Cap Nord. La 2½ cu Einspänner (12 mărci) prin Schneizleit la Melek, 2 ore cu trăsura, 1½ acolo (Aussicht!), la 8 ore iar în Reichenhall. Supé la hôtél Burkert. Foarte plăcută zi și timp frumos.

Duminică 12/24 Aug. 90. Reichenhall. Ploaie la plimbarea de dimineața, dar la 9½ iar soare. Pe urmă din nou ploaie, care ține toată ziua și pe noi în casă, unde continuăm cu lipirea fotografiilor din călătoria de la Cap Nord. Prânzim și cinăm bine acasă.

Luni 13/25 Aug. 1890. Reichenhall. Dimineața la 7 ore Nicu Iacovaki cu fiul său Alexandru, venind de la Sylt-Berlin-Vienna. — Plouă toată ziua tare. În fine termin, cu ajutorul Anicuței, lipirea celor 130 fotografii din călătoria Nord. Scriu lui Duiliu Zamfirescu la Roma, Anicuța primește scrisoare-răspuns de la Zulnia Negri, viitoarea Cornilie Măldărescu.

Marti 14/26 Aug. Reichenhall. Plouă; toată noaptea a plouat; vârfurile munților albite de zăpadă proaspătă. Eu continuu cu 2 pahare Kissingen pe zi și mă aflu astăzi bine de tot. — Temperatura la 8 ore dimineața +6° R. — Anicuța bine după chinină... Veseli. — Pe la amiazi frumos. De la 2 la 6 cu N. Iacovaki și bă-

iatul lui în landau la Mauthhäusel și înapoi. Apoi Anicuța cu mine frumoasă plimbare pe jos pe la Nonn-Anlagen la S^t. Zeno, Lilienbad. Cina la hôtel Deutscher Kaiser.

Mercuri 15/27 Aug. 1890. Reichenhall. Soare. Dimineata la 6½ ore +8½ R. Pe la 4 ore vine Emilia cu Humpel din Dresda. Humpel zorește îndată cu un Dienstmann și nu vrea să ia din odăile propuse de mine. Dar Emilia vine cu noi la Villa Flora în etaj. II, N° 14, à 3½ Mk. pe zi. Sara cină la Achselmannstein.

Joi 16/28 Aug. Reichenhall. Humpel tot nevăzut, țivnos, jumătate nebun, fără absolut nici o cauză obiectivă. Cu Emilia și Iacovăcheștii în trăsură la Jettenberg, Staubbachfall. Foarte plăcut.

Vineri 17/29 Aug. Reichenhall. Cu Emilia și Iacovăcheștii la 9 dimin. C. F. la Berchtesgaden (1 vagon cl. I cu un fel de Aussichtswagen la coadă, à 2 m. 20 pf.). La 10,20' în Berchtesgaden, pe jos la Salzbergwerk, unde sosit la 11; intrare în ocnă, à 1½ Mk., îți dă îmbrăcăminte întregă și o lampă cu lumină, terminat la 12, interesant, apoi toți împreună fotografiați (Cabinet-format, 6 exempl. 18 Mk.), trăsură cu 2 cai la Königssee, acolo așteptat 4 ore și apoi la gara Berchtesgaden (15 Mk.; dar se poate mai efin). La Königssee la 1; prânzit; la 2 „in gedeckter Barke“ cu 5 Ruderer pe Königssee direct la Saletalp în 1¼ oră (merge mai încet decât cu caicul), acolo pe jos la Obersee, frumos și melancholic, înapoi, la 5 ore în Königssee; la 6 cu trăsura la gara Berchtesgaden, la 6,25' din Berchtesgaden, la 7,40' sara în Reichenhall înapoi. Când am sosit la gara Berchtesgaden la întoarcere, a început să plouă și a plouat tare toată sara și noaptea. La gara Reichenhall Humpel cu o trăsură închisă (îi trecuseră toanele), am cinat cu toții împreună la noi, villa Flora.

Sâmbătă 18/30 Aug. 1890. Reichenhall. Plouă într'una. +8° R. Cafea și ceaiu la noi în Villa Flora, cu Humpel. După masă 2—4½ tarok în patru. Apoi pe la 5 cu trăsura la totdeauna frumosul Mauthhäusel, de la 5¼ înainte soare! Dar rece. Sara cină împreună la „Deutscher Kaiser“, apoi își ia Humpel ziua-bună de la noi, fiindcă pleacă la 11 ore sara Salzburg-Viena, pentru a fi mâine sară la opera din Viena „Königin v. Saaba“ de Goldmark. Emilia pleacă mâine. — Sara la întoarcere o depeșă de la Mitică, în care îmi cere adresa pentru o scrisoare „affaire urgente“.

Duminecă 19/31 Aug. 1890. Reichenhall. Soare la 6 dimîn., dar răcoare. Eu mai băut 2 păhăruțe Kissingen...

Telegr. Rosetti. Bucarest, strada Catun, 22.

Rp. Adresse Vienne hôtel Sacher. Serons Vienne Mercredi. Quel genre affaire? Majorescu.

La 12.20' pleacă Emilia la Salzburg-Vienna. Eu cu cei 2 Iacovachi o însoțim la gară. Anicuța rămâne acasă... Pe la 4 ore cu N. Iacovachi (fiul său Alexandru rămâne pentru a umbla cu velocipedul) și Anicuța în trăsură (1¼ oră) la Nord mai în șes la Pfarrdorf Anger, idilic. piața în mijloc cu un mare loc plin de iarbă, unde jucau fete Long Tennis și dintr'o casă se auzea o sonată a lui Haydn violină și clavier. Încântătoare impresie de liniște veselă la țară.

Luni 20 Aug./1 Sept. 1890. Reichenhall. Ieri sară ceva ploaie, apoi deodată vânt. Azi, cerul acoperit și rece. Desemnez cu creioane de pastel St Pancratz.

Tel. 1. Rosetti. Bucarest, strada Catun, 22.

Rp. Télégraphie Reichenhall genre affaire.

2. Frank, Linz.

Erwarte Sie morgen nachmittag Salzburg hôtel
Europe. Majorescu.

3. Hôtel Europe, Salzburg.

Bitte morgen 1 Uhr nachmittag Zimmer zwei Betten
reserviren. Majorescu.

Mărți 21 Aug./2 Sept. 1890. Reichenhall. Toată noaptea ploaie, plouă și acum într'una. Am băut astăzi încă un pahar Kissingen, ultimul, peste tot 15 zile. La 12,20' amiazi plecăm din Reichenhall. la 1,2' sosim în Salzburg și stăm acolo până mâine.

La 1,2' în Salzburg, Iacovăcheștii pleacă mai departe, noi la hôtel Europa, odaia mare cu balcon în etajul I, în dépendance, N° 129. Pierd vreme, după ideea proastă a lui Iacov., cu trimiterea celor 2 geamantane ca Eilgut la Viena, economie 1 fl. 40 kr., dați în bacșiș pentru aducerea lor din depărtare până la Eilgut-expedition! Ploaie permanentă. De la 5—5 Frank din Linz la mine. Sara la Kurhaus, cu muzică, vine consulul Pietschka de la Iași la masa noastră și stăm de vorbă toată sara.

Mercuri 22 Aug./5 Sept. 1890. Salzburg. Ploaie, negură, frig. N'am mai eșit, am cetit noua novelă a lui Tolstoi „Kreutzeronate“. La 12 prânzit bine la otel, la 2 pe jos la gară și cu marele tren accelerat la 2,7' pornit din Salzburg și sosit la Viena la 9,10' sara. Ploaie permanentă și alocuri inundații. În compartimentul nostru și Pietschka. Plăcut soț de drum. — În Viena Hôtel Sacher, N° 23 în etaj. I peste mezzanin. Odaia 5½ fl. (cu lumina electrică), serviciul 2 persoane 80 kr. pe zi. —

Gentil primiți de băiatul Iacovachi, care ne-a pus câțiva trandafiri în odaie.

Joi 25 Aug./4 Sept. 1890. Viena. Plouă. +7° R. Bilete la operă deseară. Cu Alec. Iacovachi cumpărat și dat lui 2 [volume] Jules Verne. Am schimbat odaia; sântem la N° 32, tot etaj. I, interesantă odaie cu Himmelbett, altdeutsch, vedere spre Augustiner, luminoasă, dar 7 fl. pe zi. — Emplete. Sara la operă, „am Wörther See“ (bête), „Wiener Walzer“ (mediocru), la „Sonne u[nd] Erde“, ce se mai da, am plecat. Lângă noi în parquet, junele Costică Tătaranu. Sara așa de mediocră ca plăcere artistică, încât e bedenklich pentru actuala direcție a Operei.

Vineri 24 Aug./5 Sept. Viena. +12° R. pe la amiazi, se mai înseninează, dar tot toamnătic și ceva vânt. — Emplete, perdelele mele de la Haase, papuci Gigi, etc. — După masă, Schottenring, a doua Querstrasse de la Hôtel de France spre Dunăre, tramway până la Zahnradstation (à 12 kr.), acolo (cl. I aller et retour à 1 fl. 40) la Kahlenberg, cam frig, mâncat sus bine, după $\frac{3}{4}$ ore tot așa înapoi, de la Schottenring cu Einspänner la Ronacher, unde Proscenium-Loge N° 30 pentru 12 fl. (lângă Loja imperială, cea mai bună, mescioară de mâncat înlăuntru), foarte elegant și bine, dar prea obositor, fiindcă am stat până la 11 $\frac{1}{2}$ pentru a mai auzi pe „rumanische Sängerin“ Elisa Odisian, care cântă (cam schreiend) românește, gustată de public și aplaudată, în costum național cam fantastic.

Sâmbătă 25 Aug./6 Sept. 1890. Viena. Soare! Dar cam răcoare. — Tuchlauben, Kunstausstellung pentru a vedea tablourile „aus dem Lande der Mitternachts-sonne“ ale unui O. Siting sau așa ceva: neînsemnate, mai caracteristic unul mic de Kaufmann din Paris. — La 3 plecarăm din hôtel Sacher, cu colivia cu păseri

pe genunchi. La 4 din Viena, clasa I plină; după Mar-
chegg spre Pressburg (în vederea colțului Dunării de
la Theben-Hainburg) o mare întindere de apă din inun-
dație de amândouă părțile drumului de fier. La 9½ sara
(întârziere) în Pesta, hôtél Hungaria, N° 60 în etaj. II,
bine, odaia p. 2 persoane 5 fl., serv. 1 fl., 3 luminări
90 kr. — Cele mai frumoase odăi în et. II N° 64 și 65
cu balcon în colț.

Duminecă 26 Aug./6 Sept. 1890. Pesta. Cam soare,
cam nori, răcoare. Dunărea mare, dar nimic surprinză-
tor. — De la 9 la 9½ întrevederea cerută de Foccas cu
advocatul Dr. Haag Ödön, Schiffgasse, N° 16. Vorbește
și românește. — La 1,40' din Pesta la Lugoș, unde
sosit pe la 8½ sara. Trăsuri la gară, unde și Lenger,
care venea din Sibiiu—Timișoara, și ne-a spus că „hôtél
Pfau“, unde telegrafiasem, e foarte mediocru. Am mers
cu trăsura (și cu păsările) acolo, ca să-i plătesc odaia
reținută (1 fl.) și apoi, după sfatul lui Lenger, la otelul
„Concordia“ al Bisericeii române; casă mare, dar foarte
rău ținut de un neamț. Murdar, mâncare proastă.
Noapte rea.

Luni 27 Aug./8 Sept. 1890. La 7,35' dimin. din Lu-
goș, la 11,25' în Mehadia-Herculesbad. Trăsura de la
gară la băi 1 fl., la Bade-bureau luat odaia cea mai
bună cu două balcoane N° 43 în etaj. I la colț, spre
șosea al otelului Rudolf, pentru 2 persoane 5 fl. pe zi.
Nu eftin. Vreme bună, ceva soare, dar cam răcoare. Nu
ne place Herculesbad. Primblarea foarte frumoasă spre
Szecheny—Wiese, dar una singură și atâta tot. Mân-
carea mediocră la Casino și toate țigano-româno-ungu-
rești. Retiradele murdare, mobilatura insuficientă, și pen-
tru ceea ce se dă toate scumpe. — Gigi cam palidă și
cam obosită de noaptea rea din Lugoș și de mâncarea
rea în Lugoș și Mehadia.

Marți 28 Aug./9 Sept. 1890. Herculesbad-Mehadia.
Soare. A murit una din pasările cumpărate la Viena,
Finkul cel gros¹.

Tel. Nicolaus Racovitza,
Craiova.

Sânțeți Craiova? Venim mâine sara la voi. Răspunde Hotel Rudolf.
Maiorescu

La 10 am început să ne suim pe „Domoklet“ și am ajuns pe la 12 până lângă „Aussicht“ cu crucea, la jumătatea peste stâncile de sus. La 1 înapoi. — Foarte frumos. — Mâncarea tot mediocră, numai Kaisersemeln foarte bune, șuncă, cafea cu lapte bune.

Mercuri 29 Aug./10 Sept. 1890. La 10½ dmineața din Herculesbad cu trăsura à 1 fl., la 11,20' din stație, la 12 la Orșova, unde am stat 2 ore, am prânzit mediocru (cu deputații Pleșa și Isvoranu și fostul deputat [N. T.] Pop din Craiova, mare palavragiu închipuit, dar om de inimă). La 2½ la Vârciorova, unde am stat de geaba până la 4. La 4½ în Turnu-Severin, unde am rămas noaptea la Hôtel Europa, bine, odaia N° 9 foarte mare. Plimbare în grădina păraginită, la Turnul lui Sever. Privit la restul podului Traian peste Dunăre pe țarmul sârbesc.

Joi 30 August/11 Sept. 1890. La 8½ ore din T.-Severin, foarte cald în tren, la 8¾ sara în București. Casa noastră frumoasă. Mitică și Iacovăcheștii un moment la noi.

Vineri 31 Aug./12 Sept. 1890. București. Cald, dar dimineața la 7 ore numai 8° R. — Eu dureri de cap, rar lucru la mine. Migrenă? De ce? Friguri de la Lugoș?

¹. însemnarea din această zi și telegrama următoare — scrisă de mâna d-nei Maiorescu.

Septembrie 1890.

Sâmbătă 1/13. Dimin. la 7 ore 13° R. Sânt bine.
Am luat ceva chinină.

Tel. Doamnei Alexandri,
Mircești.

Sosit acum din Norvegia, aflu imensa nenorocire
ce V'a lovit. Permiteți unuia din cei mai sinceri și con-
stanți admiratori ai lui Alexandri să Vă exprime partea
ce o ia la durerea Terei întregi. Maiorescu.

Tel. Spinn und Menke,
Berlin.

Rp. Sind Möbel expedirt?

Majorescu.

Luni 3/15 Sept. Soare¹...

Marți 11/23 Sept. 90. Sosit iar în București din
Craiova (procesul Romanov amânat).

Tel. Anastasie Foccas,
Brăila.

Sânt poimâine Joi Galați, hotel Național.

Maiorescu

Duminecă 16/28 Sept. Vreme minunată de toamnă.
Am fost Joi la Galați (proces Danubiana) și Vineri
dimin. înapoi la București. Sănătatea perfectă².....

Luni 17/29 Sept. 1890. Dim. la 6 ore +10° R.,
dar peste zi foarte cald.

^{1, 2}. A fost tăiată jumătatea foii ce cuprindea pe fața întâi
restul însemnării din această zi, iar pe verso restul însemnării
din 16/28 Sept., care continua și pe foaia următoare, a cărei jumă-
tate de sus a fost de asemenea tăiată. La această parte suprimată
se referă fragmentul unei note scrisă cu creionul mai târziu, la
revederea „jurnalului” (notă ce începea pe foaia tăiată și continua
pe foaia următoare): [De compa]„rat pe urmă nota [din] 1910”.

Tel. Hot[el] Teodoru,
Craiova.

Rog opriți astăzi Luni noaptea odaie.
M[aiorescu]

Marți 18/30 Sept. Craiova. Prea cald.

Tel. Doamnei Maiorescu. Bucur[ești], str. Mercur.
Sosesc astăzi Marți sara. T.

...[Primăriei Capi]talei¹ contra [Societății de]
Tramway. Am câștigat. — Sara 9—11½ întrunirea Mi-
niștrilor T. Rosetti, Germani și Marghiloman cu Carp
la mine pentru situația politică. —

Tel. Advocat Nanu, Iași.

Dacă Ianov vrea să vie, mă găsește în București
săptămâna aceasta afară de Vineri. Maiorescu

Marți 25 Sept./7 Oct. Dimin. la 6 ore +7° R. Senin.
Ieri peste zi aceiași miniștri cu Carp la mine. Referatul
lui Carp asupra întrevederii cu Ministrul-Prezident
Manu și cu Prezidentul Camerei G. Cantacuzino, și al
lui Al. Marghil[oman] asupra întrevederii sale cu Al.
Lahovari.

Iar începem a lua ceva chinină.

Joi 27 Sept./9 Oct 90. Senin, dar frig după ploaia
de azi noapte. Humpel de la 4—6 cu noi. Pleacă deseară
la Caransebeș, și eu la Galați. Am pledat azi la Apel
Sieberberg (Giurgiu) contra arendașilor Giurgiu.

Tel. Hôtel Métropole, Galați.

Rog rezervați pentru mâine Vineri dimineață
odaie. Maiorescu

¹. Vezi nota precedentă.

Octombrie 1890.

Luni 1/15. Vineri am pledat și câștigat la Galați [în procesul] Murgeanu; Sâmbătă dim. București. — Azi noros, dar la 7 ore dim. +10° R.

Tel. Athanasie Foccas,
Brăila.

Luăți copia deciziunii. Facem îndată recurs.
Măiorescu

Tel. Senator Ianov,
Iași.

Împrejurări neprevăzute împedecă venirea mea
Iași. Măiorescu

Tel. Advocat Nanu,
Iași.

idem.

Marți 2/14 Oct. 90. Soare. Eu tot ceva indispus. chinină, Seidlitz contra friguri și pruritus cutaneus.

Tel. 1. Prefect Cămărășescu,
Târgul-Jiului.

Rog răspunde dacă primește recomandatul același
loc deocamdată la Romanați Măiorescu

2. Advocat Stravoiu,
Brașov.

Rog trimiteți procentele ipoteci Meteleu.
Măiorescu

3. Deputat Isvoranu,
Craiova.

Nu pot veni Sâmbătă. Advocatul advers să ceară comunicarea actelor. La noul termin urgent voi veni.
Măiorescu

Tel. 4. Advocat Nanu, Iași.

Nu pot veni Iași. Încercați împăcarea fără mine.
Maiorescu.

Sara la masă la noi Zizin, Negruzeștii, Lecomte și Pătrașcu. Apoi lectura primei părți a disertațiunii lui Pătrașcu asupra lui Eminescu, bine scrisă, dar Pătrașcu personal cam plouat,
. — Până la miezul nopții ¹...

Tel. Spinn-Menke,
Berlin, Leipzigerstrasse.

Welche Route sind Möbel geschickt? Durch welche Donaustation?
Majorescu

Vineri 5/17 Oct. 90. Discuții politice dimineața cu Germani și Roșetti asupra compunerii ministeriului.

Tel. Senator Ianov,
Iași.

Viu Iași Mercuri zece Octomvrie.
Maiorescu.

D-sale ² D-lui Ionescu, Bucur[ești], str. Berzei, 138.

Domnule,

Mi-ați adus odată niște coarne de cerb; am încercat să le refuz. dar Dv. n'ați voit să le luați înapoi. De atunci au stat în pod la mine. și, în loc să mai stea de geaba, cred că le veți putea întrebuința mai nemerit

¹. Parte din foaie a fost tăiată.

². Înainte de această scrisoare erau însemnările cuprinse în porțiunea tăiată din foaie.

la ornamentarea proiectatului menaj al fiicei D-voastră, despre care mi-ați vorbit alaltăieri.

• Primiți, Doamnă, salutările mele.

Luni 8/20 Oct. 1890.

T. M.

Luni 8/20 Oct. Noros, dimi. la 7 ore +9° R. — Iau de 2 zile iar regulat 20 cent. chinină, fiindcă iar e „influenza“ în oraș. Sânt bine, afară de flegma micului catar cronic, recrudescenț toamna. — De ieri după dejun iar împăcat cu Anicuța. Noul acces de [gelozie] dispăre. —

Tel. Carp, deputat, Iași.

Sânt Mercuri și Joi Iași. Vino și tu.

Juvenis.

Hôtel Métropole, Galați.

Rog rezervați mâine Marți dimineața odaie două paturi. Pregătiți ceaiu. Măiorescu.

I

Facultatea de Litere și Filosofie din București.

Din cauza examenului de bacalaureat întârziindu-se începerea examenelor pentru studenții acestei Facultăți, subscrisul aduce la cunoștință că Joi în 18/30 Octomvrie a. c. va fi la Universitate de la ora 5—6½ pentru examenul din Logică, iar Vineri în 12/24 Oct. la aceeași oră pentru cel din Ist[oria] f[iloso]fiei engleze.

București 8/20 Oct. 1890.

T. M.

II.

Facult. de [etc.]

Subscrisul va ținea în anul școlar 1890—1891 prelecțiunile sale din:

I. *Logică în fiecare Joi* de la 5—6½; iar din
II. *Istoria Filosofiei contemporane germane* în fie-
care *Vineri* de la 5—6½.

Prima lecțiune de *Logică* va fi *Joi* în 25 Oct./6
Noemvrie.

Prima lecțiune din *Istoria filosofiei contemporane
germane* *Vineri* în 2/14 Noemvrie de la 5—6½.

București 8/20 Oct. 1890.

T. M.

Marti 9/21 Oct. Galați, cu Anicuța la Hôtel Mé-
tropole, odaia N° 1 cu balcon. Procesul „Danubianeii”
cu Caranano.

Tel. Advocat Nanu,

Iași.

Măine Mercuri dimineața sânt Iași hotel Binder.

Maiorescu.

Am plecat *Marti* sara la 9 ore din Galați, și

Mercuri 10/22 Oct. încă de la Pașcani *ninsoare*;
sosiți la Iași la 10 ore, hôtel Binder-Glanz, odaia N° 25,
bună, masa cu serviciu elegant, peste zi tratări de împă-
care cu Epitopia Instit[utului] Bașotă de la Pomârla
(Pogor, Sturdza, Janov), la masă la Emilia cu Murășenii.
Tot ninge.

Joi 11/23 Oct. Iași. *Ninsoare* și zăpadă de 20 cen-
tim[etri]. Împăcarea isbutită. La dejun la Emilia cu
consulul austro-ungar Pietschka. — Emilia primește scri-
soarea Liviei, care-i anunță [boala gravă a mamei] și
necesitatea imediatei operațiuni periculoase... în Kran-
kenhaus a D-rului Veit la Berlin. și o întreabă dacă în
caz de moarte a mamei poate veni la Emilia la Iași.

La 7,20 sara plecăm din Iași, sleeping-carul își
aprinde axa la Mărășești și la 2½ noaptea schimbăm
culcușul și intrăm într'un vagon cl. I. E și Carp și Stroici
acolo. *Ferestrele vagonului cu flori de ghiață*. — În com-

partiment cu noi fiul colon[elului] Iamandi de la Huși, speriat din vis.

Vineri 12/24 Oct. 1890. La 8 ore dim. în București. Și aici a fost aceeași ninsoare. Frig, dar soare acum.

O depeșă a Liviei către mine. „Sauvée, Dieu merci“. Scriu Liviei, cerându-i amănunte și deschizându-i credit nelimitat.

Sâmbătă 13/25 Oct. Dimin. + 0 R. Apoi lapoviță-ninsoare toată ziua. La dejun Ion Popazul, vărul meu inginer, care pleacă iar la Lotru pentru 7 kilom[etri] șosea dată în lucrare Lotru—Câineni.

Pe la amiazi în fine scrisoarea Liviei către mine, în care spune că Veit a constatat [necesitatea unei operații chirurgicale urgente].

La 1½ azi întrevedere între Carp și Generalul Manu (Ministru-Prezident) la T. Rosetti.

Duminică 14/26 Oct. 1890. Dimin. la 7 ore $\pm 0^{\circ}$ R. Pe la 8½ soare. Eu tușesc puțin; tot 2 centigr. chinină.

Marți 16/28 Oct. 1890. Dimin. la 6½ $+4^{\circ}$ R. Peste zi soare cald. S'ențelege toată zăpada de mult topită, și pomii încă verzi.

Astăzi prima coală de corectură a ediției a doua a Aforismelor lui Schopenhauer.

Vineri 19/31 Oct. Plimbat cu Marie Negr[uzzi] și Anicuța la noul bulevard și la cimitir și la ferarul Weigel, pentru grilajul ce-l fac eu la morm[ântul] socrului meu Radu Rosetti.

Duminică 21 Oct. 1890 sara. Azi, ieri, alaltăieri noros, ploios, dar nu rece. Dimineța la 6 ore $+9^{\circ}$ R. Tot tușesc, dar astăzi de-abia ceva mai bine. Tot iau 2 cent[igrame] chinin și vr'o 2 sau 3 pastile de gudron pe zi. — Regina, reîntoarsă de Marți la Sinaia, a propus, prin scrisoarea sosită azi, Juchi[i] Bengescu să fie

dame d'honneur du Palais, în locul demisionarei Natalie Voinescu-Romalo.

Peste zi Lucaci din Transilvania, precum ieri Dr. Diaconovich.

T. Rosetti la mine. Vorbit despre Berlin. După scrisoarea lui Bardeleben către Wilhelm, e Krebs, diagnosticat de el cu siguranță de-abia după începutul operației.

Livia îmi scrie detaiuri lungi...; pare a nu-și da samă că în ori-ce caz Krebs e mortal, numai după operație ceva mai târziu.

Luni 22 Oct. Dimin. la 6 ore +4° R. Însă cer absolut senin, stele.

Par'că astăzi mi-a trecut tusea, cel puțin în forma acută. Numai de nu s'ar înăspri cu pledarea de astăzi în procesul Papazolu contra Minist. de Resbel. — 2 coale corecturi „Eminescu“, pe care acum mi le face Ănicuța, și următoarea scrisoare către Livia ¹:...

Mărți 23 Oct./4 Nov. 1890. Mă scol la 4½ dimin., cetesc Dickens „Barnabé Rudge“. La 5½ mă îmbrac pe jumătate și scriu aceste. Vreau apoi să încep aranjarea ediției 2 a „Criticilor“. — Tusea astăzi ceva mai tare. Vr'o 3 pastile de Gerodel. 20 cent. chinină mereu, deși mă cam asurzesc prea tare, nu ca clopoțele în ureche, ci ca îngreuiare sensibilă a deja prea răului meu auz.

Mă preocupă mult gândul Berlinului, grozava situație a Lिवiei în urma cancerului mamei...

¹. Cele patru foi pe care era transcrisă în „jurnal“ scrisoarea au fost tăiate; după marginile rămase la cotor și după sfârșitul rămas netăiat (pe foaia următoare), se vede că scrisoarea începută și continuată în cea mai mare parte în românește, spre sfârșit se încheia cu o parte scrisă în limba germană (cam două pagine, din cele opt). Din ea au rămas numai aceste rânduri cu care se termina:
[Wir werden Zeit] zur Besprechung dieser Sache finden nach Wochen oder nach Monaten.

Vorläufig wirst du für Nächste und Vorliegende zu sorgen haben. und das ist ja das denkbar Schwerste, mein armes, energisches Kind,
Dein Papa.“

Ca advocatură, după o fertilă lună Septemvrie (9050 fr), Octomvrie slab, deși 2 mari perspective: aranjarea deja făcută prin mine a succesiunii Bașotă (10.000), procesul Primăriei cu Tramway câștigat de mine (alți 10.000 fr.).

Ca literat[ură] corecturile ediț[iei] a 5-a Eminescu și totodată ediția a 2-a „Aforisme” și acum împreună începerea ediț[iei] a 2-a „Critice”. Tentațiuni de a scrie o disertație asupra teoriei descrierii și o alta asupra „subiectiv, obiectiv; personal, impersonal, individual în artă și literatură”.

În politică nehotărîre până la deschid[erea] Căme-rei (15/27 Nov.), când se va decide dacă se împacă Mi-nisteriul G. Manu cu Carp, intrînd acesta în ministeriu (cu sau fără mine) în locul lui T. Rosetti, care e să treacă Guvern[at]or la Bancă și a lui Păucescu, care trebuie eliminat ca incapabil.

În familie sîntem bine cu toți ¹. ...

Duminecă 28 Oct./9 Noemr. 1890. Nu mai iau chi-nină, dar tot cam tușesc. Altfel sînt sănătos.

Astăzi la 7 ore +9° R. Ieri a plouat, acum par' că vine soarele. Toamnă caldă.

La 9,40 dim. mergem la Buftea să dejunăm la Prin-țul A. Știrbei; Ne întoarcem la 4¹/₂.

Alaltăieri, Sf. Dimitrie, masă cu champagne și flori la noi în onoarea lui Mitică Rosetti, el cu nevasta, Jacques cu nevasta, G. Duca (fără nevastă, care e bol-navă), Achille ² (fără nevastă, care [e] lehuză), Bico Brăiloiu (fără mama, care [e] desperată de ginerele său Linche, care nu-i plătește ce-i este dator). So-So !

¹. Tăiată o parte din foaie și cele două foi următoare.

². Achille Bengescu, cumnatul său.

Mama Rosetti a refuzat să vie să se întâlnească cu nevasta fiu-său, dar mi-a promis această întâlnire de ziua mea, 15 Fevr. 1891.

Tel. Bănescu, revizor școlar,
Constanța.

Rog primiți și felicitările mele,
Maiorescu.

(se căsătorește astăzi cu o d-ră Handoca, institutoare. Tocilescu, epigraficul, îi cunună).

La Buftea plăcut. Dejun, cam umed în parc, încântători copii, mai ales mica Jeanne¹ (la a cărei naștere a murit mama ei). Inscripția pentru mausoleul care se termină acum. Sara la 5¼ iar în București.

Luni 29 Oct./10 Nov. 1890, 6 ore sara. Pe la 12½ noaptea dureri de intestine, în formă de crampuri, sudori reci.... Răceală în parc? Ciuperci otrăvite la dejunul Știrbei? Am luat pe la 3 noaptea 14 picături Davila, pe la 11 dim. 10, la 4½ d. a. încă 8... N'am mâncat nimic dimîn., o ciașcă de buillon cu o feliuță de pâine prăjită la 11 ore, idem la 4 ore, idem acum la 6 de prânz, fără nici o beutură. Greutatea e că la 12 ore (dar e soare cald) am trebuit să fiu la Casație, proces Weisengrün contra Dr. Manolescu, amânat, și acum la 7 ore plec cu Anicuța la Craiova (2 procese Amzulescu contra Canețiu).

Tel. Hôtel Teodoru,
Craiova.

Rog rezervați astăzi Luni noaptea odaie cu 2 paturi
Maiorescu.

Marti 30 Oct. Craiova. Frig. ploios. Am luat un

¹ Măritată cu General Radu Rosetti; decedată și dânsa la nașterea fiicei sale mai mici.

ceaiu la sosirea Craiova cu 2 feliuțe pâine prăjită, și dimineața ceaiu cu $\frac{1}{2}$ corn; la dejun numai 3 ouă fierte, coajă de pâine, și 1 pahar St Julien. La tribunal [procesul] Amz[ulescu] amanat, la 4 ore încă un ceaiu. La prânz (la Ianci) ciorbă, piept de puiu, coajă de pâine, 2 pahare St Julien. *Sânt bine de tot.*

Mercuri 31 Oct. 90. Craiova. La Curte proces Amzulescu pentru polița de 50.000. Pledat bine, dar pierdut. La masă la Nicolaus Racovița, ciorbă, piept de curcan, vin alb cu ceva Giesshübler. Nimic alta, nici un fruct. Sara la otel ceaiu cu rum.

Tel. Șef Stației Vârciorova. Rezervare a 2 paturi sleeping Craiova-București.

Noembrie 1890.

Joi 1/15. București. Am plecat din Craiova la 4 ore de noapte în sleeping, la Bucur[ești] la 10 ore. Îndată Etienne cu Franke de la „Danubiana“ din Viena. Alergare cu ei la gară, alergare după Ciocârdia (amânare de proces), la 1 dejun, ceva dormit, la 5—6 $\frac{1}{2}$ Logica la Universitate, la 9 plecare la Iași cu Anicuța în sleeping.

Tel. Hotel Binder,
Iași.

Rog rezervați mâine Vineri două odăi.

Maiorescu.

Vineri 2/14 Noembrie. Iași. Sosit la 10 $\frac{1}{2}$; noros, frig. Procesul Sturdza. S'a luat interogatoriul Prințului Dimirie Sturdza la Curtea [de] Apel secți[a] [a] 2-a. Apoi s'a amânat, ca să vie și Prințesa Gorciacof. La masă la Emilia. Mănânc struguri.

Tel. 1) Constantin Mihail,

Craiova.

Terminul 28 Noemvrie ne convine la toți, și lui Cornea.

Maiorescu.

2) Advocat Emanoil Porumbaru,
București, La Creditul Urban.

Terminul 28 Fevruarie convine la toți.

Maiorescu.

3) Petre Chițu, avocat,

Craiova.

Consințim la amânarea procesului Statului cu Dinu Mihail pentru 28 Noemvrie.

Korné. Maiorescu.

Sâmbătă 3/15 Noemvr. 1890. Iași. Dormit bine...

Tel. Rosa la Maiorescu,

București. Str. Mercur 1.

Sosim mâine Duminică la 8 ore dimineața.

Maiorescu.

Duminecă 4/16 Noemvr. 1890. Sosiți acasă la 7½ dimin., foarte veseli. Noros, +8° R. — Astăzi alegeri comunale, lista Pake contra colectivștilor cu D. Brătianu în frunte. Poimâine Marți col[egiul] 2.

Mercuri 7/19 Nov. Dimin. la 7 ore +0 R. Peste zi noros și frig. Eu răcit de o baie luată Luni, ceva guturaiu, ceva mai multă tuse. Reînceput 2 cent. chinină. Astăzi la masă la Juca Bengescu cu Alex. Filipescu, care îi boțează mâine fetița a 3-a, Elisabeta, și cu Steriade de la Palat.

Ieri la masă la noi Ludwig Schwennhagen, corespondentul lui „Kreuzzeitung“ (venit în chestia Români-

lor Transilvăneni contra Ungurilor), Zizin, Nica, Simeon Popescu, etc.

Joi 8/20 Nov. Dimin. +0 R., apoi soare.

La 10 ore dimin. convorb[ire] politică cu Alex. Lahovary, ministru de Externe, asupra intrării lui Carp în ministeriu.

Vineri 9/21 Nov. Prima lec[tiune] la Universitate despre Ist[oria] Fil[osofiei] germ[ane].

Sâmbătă 10/22 Nov. 1890. Pledat procesul Oteteleşanu contra I. Kalindero și procesul Papazoglu.

Tel. Constantinescu, Inspector finanțiar,
Buzău.

Neputând veni mâine Duminecă pentru apărarea Bisericii Brașov la fixarea impozitului Meteleu, rog consimțiti amânare.
Maiorescu

Președinie Comisiunii de apel pentru impozite,
Buzău.

Sânt însărcinat cu apărarea Bisericii române din Brașov contra impozitului moșiei Meteleu. Nu pot veni mâine Duminecă. Rog dispuneți alt termin.

Maiorescu.

Sara întrunire politică la Carp cu Teod. Rosetti, Ghermani, A. Marghiloman, încă miniștri în ministeriul G. Manu.

Duminecă 11/23 Nov. 90. Soare. La 5,10 vine Regele și Regina de la Sinaia. Mergem și noi la gară.

Dep[eșă]. Nicolaus Racoviță,
Craiova.

Procesul se amână. Regretăm că nu venim Craiova.
Maiorescu.

Advocat Marinescu, Craiova.

La otel.

Adversarii și Triandafil nu se prezintă. Cereți respingerea apelului. Măiorescu.

Idem *Romanov*.

Luni 12/24 Noembrie 1890. Dimin. la 7 ore +6° R.
Peste zi soare cald.

Mercuri 14/26 Noemv. Ieri încă frumos și cald, azi ploaie, dimin. +2° R.

Spre 9 ore sara zăpadă, prima zăpadă. La masă la mine studenții Robin, Dragomirescu, Pomp[ilie] Eliad și Giurescu¹. De la 9 la 12 sara Carp, Rosetti, Ghermani, Marghiloman, combinarea ministeriului, Rosetti la General Manu, de la el la noi, etc.

Joi 15/27 Noemv. 1890. Dimineața la 8 ore —4° R. Zăpadă înghețată pe strade și acoperișe. Deschiderea Camerei la 12 ore. — La 3½ întrevedere la Marghiloman (Hôtel Boulevard) cu G. Cantacuzin, Președ[intele] Camerei asupra intrării mele în minister. La 4—5 cu aceștia la Carp (unde vine apoi și A. Lahovary). Carp propune intrarea mea ca ministru de Culte și ad-interim la Lucrări Publice. Marghil[oman] să treacă la Domenii, Triandafil la Justiție și Păucescu să fie dat afară. Eu primesc orice, ca să iese situația din încurcătură, dar 5—6½ curs de Logică, sara 8½ Consiliu de familie Berindei la mine (General Berindei, Vlahutzi, Rathivanu și un Suțu. Mitică Rosetti secretar). Înainte de a începe, iacă General Manu, Ministru-Prezident, la mine cu propunerea din urmă de la Carp. — Eu am primit, dar

¹ Nicolae D. Giurescu (fiul maiorului D. Giurescu, mort în războiul Independenței, la asaltul Rahovei), autorul scrisorii despre data și locul nașterii lui Eminescu (publicată în „Convorbiri literare” de la 1 Iunie 1892, reprodușă în parte de T. Măiorescu în nota de la sfârșitul studiului său despre Eminescu).

i-am spus că guvernul e slab fără Carp și că trebuie să ajungem la el și la apropierea liberalilor curați de noi. A admis și Manu.

Vineri 16/28 Noembrie 1890. La 11½ am jurat ca ministru înaintea Regelui și a Ministrului-Prezident General Manu, a jurat și Gr. Triandafil ca Ministru al Justiției. La 2 la Cămeră alegerea lui Georges Cantacuz[in] Prezident de Cămeră contra L[ascăr] Catargi (45 voturi, și toți Pakiștii și D. Brătianu 17 vot[uri]). Sara adunarea Senatorilor la Hot[el] Continental, unde s'a decis pentru a doua zi alegerea lui N. Krezzulescu Prezident al Senatului (contra Florescu), apoi eu la ceaiul parlamentar la Carp.

Sâmbătă 17/29 Noembr. Zăpadă pe ulițe, dar +2° R., lapoviță, neguros. La Senat balotaj (mai multe voturi Krezzulescu, apoi Florescu, apoi pentru colectivști Al. Orescu cu 21 voturi). Decizie între noi miniștrii (față și Krezzulescu și Florescu) să menținem pe Krezzulescu. Nou vot: Florescu 55 (au votat acum și colectivștii pentru el), Krezzulescu 52, Florescu se declară „neștrămutat liberal-conservator”. General Manu declară că va aviza Coroana. Sara 9—11½ Consiliu de miniștri. Regele consultă pe Prezidentul Senatului General Florescu și pe Prezid[entul] Camerei Georges Cantacuzin.

Noi deliberăm. Senatul probabil ne va da vot de încredere. Eu propui că în orice caz să avem la dispoziție hotărîrea disolvării, dacă se întâmplă vre un acroc acum sau mai târziu. Manu hesitant, mai mult contra disolvării. Lahovari pentru orice măsură, numai să rămână ministru. Așa ne despărțim.

Luni 19 Noembrie/1 Decembrie 1890. Lapoviță, negură, zăpadă moale, +4° R.

La 11 ore dim. avem Consiliu de miniștri la Rege. Ieri n'a fost nici un ministru la mine, nu știu ce s'a

Titu Maiorescu
fotografie de prin 1891–92
(din colecția I. Rădulescu-Pogoneanu)

făcut. Carp, Zizin, Buiucliu mă aprobă. Va să zică rămân nestrămutat în hotărîrea sau demisionare, sau asigurarea disolvării eventuale a Senatului.

Consiliu la Rege de la 11—1 oră. Manu se declară eventual dispus la disolvare, dar nu asupra actualei alegeri a Generalului Florescu la Senat, care însă se va rectifica față cu noi printr'un vot de încredere al Senatului.

La Senat alegerea Viceprezidenților *noștri* (54 vot[uri] contra 40), iar lista Florescu-colectiviști (Șendrea, Mârzescu, Exarcu, Boerescu) cade.

Marți 20 Noembrie 1890. Senat. Gen[eral] Manu vorbit corect, Lahovary violent și de geaba, vot de încredere 68 pentru noi, contra 38. Mare succes. La 5 ore mă duc în fine la ministeriul Cultelor. — Sara masă la mine (Zizin, D. Mihail, senatorii Burada, Ianov, deput[ății] Buiucliu, Stroici, d-ra Borănescu și frate-său).

Mercuri 21 Nov. Zăpadă multă, dim. — 2° R. Lucrat cu funcționarii ministeriali. Eu sănătos, tuse mai puțină, am luat astăzi numai 10 cent. chinină, mâine tot așa, apoi încetez. — Fac 12 vizite.

Tel. Nicolaus Racoviță.

Craiova.

Vă felicităm din toată inima, urînd să ajungeți și la nunta de aur cu aceiași dragoste sănătoși și voioși.

Ana și Titu Maiorescu.

Luni 26 Nov./8 Dec. 1890. Necurmată, cam amețitoare activit[ate] la cele 2 ministerii. Azi dimineată, după 11 zile de negură, care a cam mâncat zăpada, se înseninează în fine. Dimin. — 2° R.

Joi 29 Nov./11 Dec. Începe frigul sec. Azi la 8 dim. — 6° R.

Vineri 30 Nov./12 Dec. 1890. Ger senin. Dimineața la 8 ore —9° R.

Decembrie 1890.

Sâmbătă 1/13. A nins toată noaptea, ninge și acum, dim. term. —5° R. Cameră, administrație, lucru excesiv și frăgm[entar].

Dumin[ecă] 2/14. A încetat ninsoarea, —8° R.

Mercuri 5/17. Tot foarte frig. Ieri la masă la noi Tinca Goleasca, cu Lina și Zozo, Zizin, Hentzescu, Ghîță, Ianov, D-ra Borănescu, mama. Sara mai mulți.

Vineri 7/19 Dec. 1890. Azi dim. [la] 8 ore +5° R, a plouat peste noapte, zăpada dusă de pe acopereminte, mai e în curți și pe strade. — Aseară plixis la Sander Brăiloiu până la miezul nopții. — Azi la masă plixis la Jacques Negruzzi cu Tinca Goleasca, etc. Am plecat pe furiș la 10 ore. Zu geist-und sinnlos.

Duminecă 9/21 Dec. 90. Toată săptămâna trecută discuția adresei la Cameră. Mai continuă și mâine, poi-mâine începe la Senat. — Azi ceva liniște și veselie. E ziua Anicuței. De la Hamerfest are blana de loutre dorée, dar asta e acum trezită, dela Roma (prin Duiliu Z[amfirescu]) și anume de la Castellani, cumpărăm p[entru] 400 fr[an]ci trimiși un collier de aur (etrusc), dar n'a sosit încă; prezent rămâne numai o rochie de bal (650) și în curând gata un paletton de catifea (800 fr).

....e liniște și veselie în casă. Anicuța *fericită* în accepția cuvântului, cântând „țigănuș”. Eu foarte mulțumit, ceva plixis de viață, probabil din cauza unui grad oarecare de monotonie.

Joi 15/25 Dec. 1890. Viscol de zăpadă, crivăț, mari grămezi de zăpadă, telegrafele și C.F. întrerupte. La Cameră terminat discuția adresei azi la 4 ore. Votată cu 79 contra 46. Începe azi [la] 2 ore la Senat.

Martî dîneu diplomatic la Alex. Lahovary, noi, Bülow, Hooricks etc. Sara primire. Şi Vallot (arhitectul Parlam[entului] din Berlin), une espèce de maître de forges. — Agitare în presă pentru intewiewul publicat în „Kreuzzeitung“.

Vineri 14/26 Dec. Ger. Soare. Flori groase de ghiaţă pe ferestre. La 8 ore —10° R.

Sâmbătă 15/27 Dec. Soare. Dar la 8 ore dim. —14° R. — Ieri la masă la noi Carp şi D-na, A. Marghi-loman cu D-na şi Men[elas] Germani. Sara şi T. Rossetti. Discuţie politică până la 11½.

De atunci frig în permanenţă, cu atât mai mult, cu cât sânt nopţile senine cu luna de o crudă splendoare. Carp a plecat la Paris cu nevastă-sa.

Luni 17/29 Dec. de ziua naşterii Reginei, noi la băile Eforiei la reprezentarea de păpuşi Holden, dată gratis de Regina copiilor-şcolari din Capitală, cu bonboane. (Totul plătit de Rege, Holden 780 fr[anci], prăjituri şi bonboane 600). Şi Regele şi Ferdinand prezenţi. Vesel şi cald. (În acea zi s'a terminat la Senat adresa).

Martî 18 şi Merc. 19 Dec. La Cameră bugetul C. F. R. Vorbirea mea contra lui Aslan, etc.¹. Votat cu mare majorit[ate].

Mercuri sara la banchetul Societ[ăţii] politehnice până la 11 ore. Duca, Vârnav, Miclăscu, G. Cerkez, Haret, Râmnicănu, 2 Saligny, Paciurea, I. I. Brătianu, Maxenţian, Sinescu, Christeanu, etc. Eu bine cu ei şi la toasturi.

Joi 20 Dec. 11—12½ ultim consiliu de miniştri la Rege. Gen[eralul] Manu pleacă la Paris, Ghermani la Viena. Vineri, Sâmbătă lucrări acute în ministeriu. Vineri 5—6½ încă prelegere Kant (timpul); Sâmbătă şi

¹. Vezi Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare*, IV 365—390.

Duminecă 23 Dec. corectura grozavelor stenograme. Peste zi soare, la soare +2° R, apoi sara — 10 și —12° R. Amețit de săptămâna prea plină de lucrări. Ne hotărîm] a pleca pe 5 zile din București; mâncăm la 6¼ și la 7 sara în sleeping până la Timișoara.

Luni 24 Dec. 1890. La 8 ore dim. la *Temesvar*-Josefstadt. Trăsuri închise la gară, prin alee (departe) în oraș la Hôtel Rudolf (Kronprinz), în aceeași casă teatru. Odaie mare N° 7 în etaj. I, dar sobă de tuciu, otelul mare, dar neglijat, foarte frig, ungemütlich, eșim pe jos (ceva vânt rece), înghețat de frig, vedem „Prinz Eugen-Platz“, mica tablă turcească la Casa Primăriei, schimbăm bani (napol. 8 fl. 92 kr.), la telegraf, vedem că orașul e iluminat cu electricitate, dar la 10½ plecăm cu Einspänner la gară (70 kr., Zweispänner 1 fl.), dejunăm acolo, la 11½ cu Personenzug la Szegedin, unde ajungem la 2½, același frig, dar *Hôtel Tizza* mare, bun, grossstädtisch, frumoasa odaie în colț cu vedere N° 13 în etaj. I, bine, paturi bune, în apropiere cafenea elegantă. Eșim la plimbare sara, nimic ca etalajuri; cinăm bine la otel. Pichet, destul de veseli.

Marți 25 Dec. 1890. Szegedin. Dormit bine, zi frumoasă, dar —10° R. Mă pun pe lucru în odaia destul de caldă, legea Instr[ucțiunei] publice. — Prânzit bine la otel; apoi eșim la plimbare, ninge, mai cald; peste marele și frumosul pod de fier peste Tizza (făcut de Eiffel 1882) până dincolo în marele parc cu pavilioane și chalets de lemn pentru restaurații, muzică, etc. Apoi la cafenea; sara de la 7—8¼ la teatru; „Was Ihr wollt (Wie es Euch gefällt?“) de Shakespeare în ungurește; teatru frumos și comod, stale de orchestră cam simple în banca 4 à 1 fl.

Mercuri 26 Dec. 1890. Szegedin. Dimineața ninge,

apoi stă ninsoarea: mult mai cald. Eu cam trist. Termin studiarea raportului Lecomte¹. La 5 plecăm spre casă.

Joi 27 Dec. 1890/8 Ian. 1891. La 10 dim. sosiți acasă înapoi. Enormă zăpadă pe câmp și strade. Dar acum negură, +2⁰ R.

Sara la masă la Negruzzi, șah și concină.

Vineri 28 Dec. 1890. Negură. La 7 ore dimin. +1⁰ R. Umede și lunecoase stradele.

Nota tel. Șef`garei Predeal.

Astăzi Vineri sosește din Budapest autorul francez Gollieur cu nevasta spre București. Rog înlesniți-le formalitățile frontierei. Maiorescu.

Duminecă 30 Dec. 1890/11 Ian. 1891. După topire și ploaie ieri, astăzi ninsoare, iar toate acoperișele pline de zăpadă. Temper. +0.

Cetesc rapoarte, scriu, decid, de la 6 dimineața, toate zilele într'una administrație.

Luni 31 Dec. 1890/12 Ian. 1891. La 8 dimin. —2⁰ R. Plină zăpadă pe strade și acoperișe. — Ieri am prânzit cu D. și D-na Gaullieur din Berna (foști în America, autor al romanurilor „Capitaine Ralph”, „Maud Dexter” etc.), care sânt de vizită la Jacques Negruzzi cu Lenș. Interesanți oameni. El ochi mici suri (reci, dar cu energia americană), mâni mari; ea cap gros, voce plăcută la vorbit (spartă la cânt), în vârstă, cam frazeo-loagă.

Astăzi la réveillon la masă și cină (champagne, faisans truffés) la Generalul Berendei, amabili, dar cam plixis.

¹. Arhitectul Leconte du Nouy, însărcinat cu restaurarea bisericilor Curtea-de-Argeș și Trei-Ierarchi și Sf. Nicolae din Iași; T. M. îi ceruse, ca ministru al Instrucțiunii publice și al Cultelor, un raport în care să arate cât vor mai costa acele lucrări de restaurare. (T. Maiorescu, *op. cit.* vol. IV 401; cf. *ib.* 435—444).

Marti 1/13 Ianuarie. —2° R, fulgi de zăpadă. La 10¹/₂ Tedeum la Mitropolie cu Regele și Ferdinand (Erau și Gollieurii). Apoi felicitări la Mitropolitul: 1) Mitropol[itul] în scris; 2) Lahovari (în absența lui Manu) 5' din viu graiu, 3) idem General Florescu, Prezid[entul] Senatului, 4) idem G. Cantacuzin, Prezident[ul] Camerei, 5) în scris Skina, Prezident[ul] Curții de Casație (tactlos, aluzie la căsătoria lui Ferdinand), 6) în scris Grădișteanu, Prezid[entul] Curții de Compturi, 7) în scris, lung și fără tact, Pake Protopopescu, Primarul. — A răspuns Regele, oral, bine și din inimă. — Apoi champagne. A ținut acolo vr'o 3/4 de oră.

Apoi noi și Gollieurii dejun la Hôtel Boulevard, foarte plăcut.

Sara bal la Curte; Anicuța foarte frumoasă și elegantă, rochie [de] mătase brochée galbenă cu crêpe de Chine alb, colierul cel nou de la Castellani (Roma) cu amforele etrusce.

La supé Anic[uța] cu ministrul englez Lascelles, eu cu d-na Maria Cantacuzino, soacra lui Carp.

Ne-am întors acasă pe la 2 ore.

Joi 3/15 Ianuarie 1891. La 7 ore dim. —4° R. Deseară la masă la noi Gaullieurii, Zizine, Paul Telge (Hofjuwelier din Berlin, Centrum 19, care a reparat tesaurul Pietroasa și face acum medalia comemorativă pentru jubileul Regelui de 25 ani la 10 Maiu 1891), Lecomte, Jean Cerkez cu d-na, d-ra Borănescu, Jacques Negruzzi cu Marie.

Încep anul nou *fericit cu Anicuța*, iubind-o ca oricând mai înainte, și îndeplinit de ea.

4/16 Ian. 1891. La 8 ore dim. —10° R. Multă zăpadă. Spre seară viscol.

Lucrare regulată în amândouă ministerele mele.

A. Lahovari, locțiitorul Ministrului-Prezident Manu pe timpul scurtei absențe a acestuia la Paris, ridicul de vanitate și acaparare copilărească. La balul Palatului de la 1 Ian[uarie] preocupat a ranja pe miniștri ca pe copii de școală; la ministeriu chiemând funcționari din ministeriul meu (d. e. Ene¹) ca să le dea direct ordine, etc.

Sâmbătă 5/17 Ian. Dim. —5° R, dar ninge, ninge! Enormă zăpadă. Grădina mea o zăpadă îngropând și scările de piatră. — Sara la Jacques whist cu Gollieuri până la miezul nopții. Peste zi a fost soare.

Duminecă 6/18 Ian. 91. Senin. Dimineața la 8 ore —11° R, și trebuie să merg la sfințirea apei la cheul Dâmboviței! — Interesant. Miniștrii în redingotă, blană, șoșoni. S'a aruncat un om în apa Dâmboviței după cruce. Défilé militar. Gaullieur și Jacques prezenți. Soare.

Sara 10¼—1 oră la soirée dansante la I. Marghiloman. Eu cu stea, toți ceilalți fără.

Luni 7/19 Ian. 1891. Plouă!! +4° R. Vizite de S^t. Ioan (cu Anicuța) la Florescu, Brătianu, Berindei, Cerkez, Zizin, Linche.

Joi 10/22 Ian. Soare. La 8 dim. —8° R. Ieri la masă la Al. Știrbei, cu „Mr. l'Abbé“, instructorul fiu-său Barbu din Paris. Apoi la N. Mandrea pentru ¾ ore, muzică, M-me Bauer și una d-ra Jahr. d-ra Cantacuzino, etc. Pentru mine plixis.

Astăzi consiliu de miniștri, apoi curs de Logică la Univer[sitate].

¹. Inginerul Ene, șeful secției lucrărilor nouă și a studiilor din ministerul Lucrărilor publice. Vezi T. Maiorescu, *op. cit.* vol. IV 599.

Vineri 11/25 Ianuarie. Vânt tare, —4° R.¹ .

Tel. Hotel Kirchner,
— Sinaia.

Rog rezervați pentru mâine Sâmbătă seara 2 odăi pentru patru paturi și un salonaș.

Maiorescu.

Sâmbătă 12/24 Ian. 91. La 7 ore dim. —5° R. A încetat vântul. La 6½ dim. era încă așa întuneric, încât nu puteam distinge gradul pe termometrul de la ferestra spre grădină...

La 4.40 din Buc[urești] cu Anicuța și Gaullieur cu nevastă-sa la Sinaia, unde sosiți pe o lună *încântătoare* la 8½ sara. La gara Ploești le-am prezentat pe „restaurateurul” Gherea, poveste cu scăparea lui din Sibiria. Sinaia iluminată cu lampe pe stradă. Enorm de multă zăpadă.

Duminică 13/25 Ian. 91. La otel Kirchner (acum Höflich) așa și așa, dar tot curat și binișor. Cel mai splendid soare. La 9, cu 2 sănii pe dinaintea vilelor, apoi vizitat Castel Peleş, apoi dejun bun la 11 ore la otel, la 12 au plecat ei spre Predeal-Pesta. — Noi ceva dormit, apoi cea mai plăcută plimbare pe jos, până la podul Castelului Peleş și pe la mănăstire înapoi. La 5 la gară, la 10 sara în București.

Luni 14/26 Ian. 91. Camerele reîncepute. Consil[iu] de miniștri. — Toț ger. —10° R. Prânz și concina la Jacques.

Marți 15/27 Ian. 91. Prânz la mine. Mme Negri, Cleo, Negruzzeștii, Zizin, Buiuciu, Coșbuc. Sara Slavici și Caragiali. Sara lectură de poezii Coșbuc (fresco-ronde-luri), etc. cam fleacuri. — Eu cu spiritul greu pentru

¹. Însemnarea din ziua aceasta și telegrama următoare sânt scrise de mâna d-nei Maiorescu.

nehotărîrea conserv[atorilor] în Senat asupra Legii instruct. publice.

Mercuri 16/28 Ian. 91. Început la Senat citirea raportului lung asupra modificărilor mele la Legea Instr[ucțiunii] publice până la 5 ore. Primiri la ministeriu. Comisia bugetară sara.

Joi 17/29 Ian. 91½—12 consiliu de miniștri. Pe la 5½ la Senat terminat raportul. Poni discurs contra proiectului. Eu 5—6½ curs Logică după Senat. Sara vărul meu Ion [Popazu] sosit la noi în gazdă.

Vineri 18/30 Ian. 91. Dimin. com[isia] buget[ară]. La Senat 2—5½, Poni terminat discursul contra Legii. Perfid, jesuitic, aplausele Senatului, mare atmosferă contra mea. Eu 5—6½ terminat Kant în lecția la Universitate. Sara etwas gedrückt, șah cu vărul, apoi vorbit de discursul Poni de la Senat; culcat la 11, nedormind până la 1 oră, trezit apoi și neadormit de la 5½ ore dimin.

Sâmbătă 19/31 Ian. 91. Dimin. comis[ia] bugetară a Cultelor. Deputația Univ[ersității] Iași pentru buget. La Senat la 2 ore Urechie pentru Lege. Vorbit până la 5 ore.

Duminecă 20 Ian./1 Febr. 91. Dimin. Duca de la C. F. R., deputația din Iași. La dejun 2 Iacovachi, Buiuciu, Pomp[ilie] Eliad, vărul. — Sara studenții cu buna traducere a „Antigonei” făcută de Dragomirescu. A asistat și Carp o oră. Până la 11¼.

Luni 21 Ian./2 Febr. 91. Tot frig neîntreput și cerul închis. Mare zăpadă pe strade. 9½—12 cons[iliu] de miniștri. Eu la 1 la Cameră, L. Catargi cu drumul de fer Galați-Bârlad. Eu răspuns fără succes¹. Interpelarea Sturdza asupra clerului de mir. Eu apoi la Senat unde la 5 ore terminat Urechie discursul său; apoi eu la mi-

¹ Vezi T. Maiorescu, *op. cit.* vol. IV 397—403.

nisteriul Cultelor primiri. La 6½ fuga acasă, îmbrăcat fracul, la masă la Grig. Sutzu, unde prânzit până la 10 ore (Anicuța la dreapta lui, la stânga Mme Georges Philippescu, apoi Juca Linche, Mme Ghica-Sevescu, Mme Algiu, Mme Miclescu (cumnata lui Carp, etc.). Apoi 1½ act [la] Judic „La Ronsotte“, cu Negruzeștii în lojă.

Marți 22 Ian./3 Febr. 91. 9½—11½ comisia bugetară la Culte, apoi eu până la 1 la Lucrări publice, de-jun, la 2 la Senat, unde interpelări¹. Sara mama'n la masă; ea cu Anicuța și vărul meu sara la teatru (a doua reprez[entație] Judic). Eu prea obosit, stau acasă și mai am de scris, stenograme, etc.

Furchtbar gehetzte Zeit.

Tot frig, azi —8° R, posomorît, zăpadă.

Mercuri 23 Ian./4 Febr. 91. Soare, —10° R. dimineața, pe la 1 oră topire.

Vineri 25 Ian./6 Febr. 91. La 8 ore dim. numai —1° R. Cer noros. Azi interpelări în Cameră.

Marți 29 Ian./10 Febr. De atunci de regulă —3, —4, —5°, azi dimineață —8° R. Interpelări la Cameră, Consilii de miniștri, tevătură, ministeriu slab, chestia „moldovenismului“.

Joi 31 Ian./12 Febr. 91. Tot frig; azi —5° R. Zăpada acopere încă toată grădina mea într'o singură grămadă înaltă.

Februarie 1891

Sâmbătă 2/14 Febr. Tot frig, tot zăpada cea mare. Azi cons[iliu] de miniștri (2½—4 ore), deși sârbătoare), pentru complet[area] ministeriului. Manu decide să propun lui Carp să vie mâine la Consiliu cu G. Cantacuzin (Prezid[entul] Camerei) și General Florescu (Prezi-

¹. Vezi *op. cit.* vol. 404—407.

d[entul] Senatului). Gădesc pe la 5 ore pe Carp la club; el crede necesară o prealabilă înțelegere cu Manu și *cu Regele*, înainte de a vorbi cu Prezidenții de Senat și Cameră. Comunic aceasta lui Manu și Lahovari. Rămâne să ne întâlnim numai noi miniștrii astăzi la 5 ore la Manu.

Duminică 3/15 Febr. 91. Soare, dar dimin. la 7 ore —8° R. La 9½ dimin. la Universit[ate] teza lui Săveanu. La 5 ore conferință ministerială la General Manu. Manu se codește cu intrarea lui Carp, eu refuz să fiu intermediar, și-l sfătuesc să se adreseze singur direct la Carp.

Luni 4/16 Febr. 91. Azi senin, dar la 7¾ ore —10° R.!! Ger, zăpadă multă.

Marti 5/17 Febr. Azi în Senat interpelarea lui D. Sturdza asupra C. F. și șoselelor din Moldova. Imprudent venin al lui contra noastră. Răspunsul meu ca ministru al Lucrărilor publice¹. *Mare succes.* Ironie contra lui Sturdza.

Mercuri 6/18 Febr. 91. Dimin. Cons[iliu] de miniștri la Rege asupra intrării lui Carp în ministeriu. La 5½ audiența lui Carp la Rege. — Sturdza asupra Instrucției publice la Senat de la 3—5.

Joi 7/19 Febr. Senin, dar încă multă zăpadă. La 7 dim. —7° R. Am corectat stenogramele discursului de la Senat. La 10½ ora de lucru la Rege, de la 2—5 la Senat continuarea discursului Sturdza asupra proiectului meu de învățământ. 5—6½ Logica la Univer[sitate]. [La] 7 ore prânz parlamentar la Palat. Sara 9½—10½ Carp la mine.

Vineri 8/20 Febr. 91. La 7½ dim. —9° R. Am dormit rău, ziua de ieri prea obositoare. Și azi cam tot așa, Senatul, curs la Universit[ate] (Fichte).

¹. Vezi *op. cit.* vol. IV 455—473.

Sâmbătă 9/21 Febr. 91. De-abia azi la 5 ore a terminat D. Sturdza vorbirea sa contra Legii Instr[ucțiunei] publice.

Tel. Paul Telge, Berlin,
Central 19.

Medaille aprobirt. Minister Majorescu

Luni 11/23 Febr. 91. Tot frig. Consil[iu] de miniștri: Hezitările lui Manu. Deși la intrarea mea în ministeriu acum 3 luni îmi spusese, după cererea mea, că situația noastră trebuie să meargă spre intrarea lui Carp în ministeriu, acum hezită. Réticence grecque??

În Senat mai vorbește astăzi N. Crezzulescu, Orăscu pentru proiect, C. Boerescu superficial și fleac contra.

Marți 12/24 Febr. 1891. Eu cu capul încărcat de ceea ce am să întâmpin în Senat după 9 zile de discuții. La 2½ Senatul. Mai vorbește Exarco, așa și așa, Beizadé Grig[orie] Sturdza pentru luarea în considerare. La 4 ore fără 10 minute încep eu a vorbi. Lume multă. Electrizarea sălei când, vorbind contra Sturdza după executarea în sdrențe a lui C. Boerescu, amintesc acuzarea mea ministerială în 1876—7, pentru cazul Crătunescu. La 5¼ se închide ședința, continuare pe mâine.

Sara adunare de Senatori ai majorit[ății] la Hôtel Continental. Manu și Lah[ovari] vin prea târziu, 9½, Manu slab, nu știe dacă legea trecuse prin cons[iliul] de miniștri, când era el; dacă are imperfecțiuni, se va amenda; apel la indulgență. Cu totul afară din atmosfera Senatului, pe care nu o cunoștea. Mai bine Lah[ovary]. Cald Urechie. Efect rău total: lumea se aștepta la explicări asupra tratărilor minist[eriale] cu Carp, cu grupul Florescu.

Mercuri 13/25 Febr. 1891. Frig afară. Dimin[eața] consiliu de min[iștri] la Rege. La 2½ .continuu în Senat discursul. Termin cu Sturdza, încep a răfui pe Poni. Nu pot apuca auditoriul, efect slăbitor al întrunirii de aseară de la „Continental”, lume din ce în ce mai multă, dar mă mișc ca în nisip, cer o întrerupere de câteva minute, asudat, nesigur. Pe la 4 reîncep, recâștig tot Senatul cu chestia religioasă la școalele din sat și contra legii lui Jules Ferry din 1882. La 5¼, ședința amânată pe mâine. Diapasonul același ca ieri, și a doua zi câștigată. — Sara Carp și Buiucliu.

Anicuța minunată ca claviatură fină cu toată gama inteligenței.

Eu încordat, cam trist, nesigur din cauza dubiosului nisip de pe la 4 ore, dar hofărît și concentrat. Pregătire pentru ultimul asalt de mâine. — Cousin Jean Popasu honnête et borné.

Joi 14/26 Febr. 1891. Cons[iliu] de miniștri 10—11½. Aceeași nehotărîre a lui Manu. La 2½ Senat. Sânt serios și sus. Lume enormă. Discursul cel mai bun. Poni demontat, problema învățăm[ântului] real, ca chestie generală de Stat, ascultare religioasă. *Întreg succes moral.* Chiar Fleva vine și mă felicită, *ca adversar.* I. Brătianu, bolnav, adus în Senat ca să voteze contra, după îndemnul Catargi-Vernescu-Florescu, care au lucrat azi noapte și azi dimineață, pentru a decide pe colecțiviști contra Guvernului. La 4.38 minute termin în aplause prelungite. Se cere închiderea discuș[iei]. Cere Poni cuvântul contra, Beizadé Grig[orie] pentru. Se închide discușia la nasul lui Poni, dar numai cu 6 voturi majoritate (54 contra 48).

Acum începe tevătura intrigei politice, și încetează atmosfera instrucțiunii. În înțelegere cu Prezi[dentul] Florescu se sue buhăitul.... Esarcu la tribună și propune

suspendarea discuției legii, cu motive de blam. Subscriși: Cost. Boerescu, Plesnilă, Logadi, Chiriacescu, Col[onel] Păucescu, Brătășanu, etc.

Se admite cu 52 voturi contra 50. — Stupefacția publicului. Intriga a reușit. S'a înșelat la vot Niculescu, dar tot atât.

Eu la 5½—6½ imediat curs de Logică.

Sara Carp la mine. Carp mă sărută încântat, „j'étais fier de toi“. Apoi Ghermani și Marghil[oman]. Discuțăm dimisia.

Vineri 15/27 Febr. 1891, Ziua nașterii mele, 51 de ani. La 9½ Cons[iliu] de miniștri la Interne. Dimisia Cabinetului întreg scrisă de Manu. La 11 la Rege. Dimisia. Regele ne cere avizul pentru mai departe. Manu propune pe Florescu. Eu îl combat ca *intrigă de coaliție*, propun pe Prezid[entul] Camerei G. Cantacuzin. Asemenea Lahov[ary], Ghermani, Marghil[oman]. Toți însă cer mai întâi disolvare, dar Manu se opune.

La 1 acasă, dejun vesel, Anicuța încântată. 5—6½ curs la Universitate, Fichte terminare.

Sara de la 9 mare societate la mine de ziua mea. Trio de Barghiel, admirabil execut[at] pe clavir, de d^{ra} Olympe Borănescu, bine de cellistul Dimitrescu, slab de violina Klenk.

Apoi o bună poezie ad-hoc („habil-regretabil“) de Grig. Sevescu, idem una de Ianov; Mme Al. A. Balș cântă bine Schumann și Grig, apoi [Alexandru] Davila și Sander Brăiloiu o conferință franceză à deux „sur la femme“. Apoi pe la 11½—1½ souper copieux, froid, beaucoup de Champagne.

Tout à fait réussi, mais trop fatigant pour ma femme et pour moi. Mais Anicutza était d'une infatigable amabilité.

Présents: Carp et Mme Carp, Ianov, Buiucliu, Duca et sa femme, Zoe Linche, les Général Berindei, Col[onel] Poenaru, sa femme et Mme Toplicescu, les Negri, Al. A. Balș, sa femme et sa soeur, maman, les Negruzzi, les Bengescu, Mitică et sa femme, Theod[or] Măldărescu et sa femme, le juge Borănescu, Miss Moyen, Miss Clark, Zozo Golesco, Mme Sander Brăiloiu, Alexandru] Steriade, Lecomte du Nouy, Ion Popazu, N. Iacovachi et fils, Mlle Logadi, etc. 51 personnes.

Buiucliu mi-a dăruit de ziua mea cele 14 vol. Larousse (650 fr), Anicuța un covoraș.

Sâmbătă 16/28 Fevr. 1891. Lucrez ultimele afaceri curente la minist[eriu]l Lucrărilor Publice și-mi iau ziua-bună de la directorul Capuțineanu. De la 5½—7, idem la Culte.

Duminică 17 Fevr./1 Martie 91. —6° R. Dar apoi soare topitor. Așez hârtii și scrisori. Acum stenogramele discursului de la Senat!¹.

Astăzi (zi senină) la 6 ore sara trebuie să aprind lampa, ca să mai pot ceti în odaie.

Luni 18 Fevr./2 Martie 91. La 7½ dim. —6° R. Apoi soare.

De la 5½ dimin. fac corectura stenogramelor, începută ieri. De-abia am terminat la 9 ziua I a discursului meu de la Senat.

Marti 19 Fevr./3 Martie 1891. La 6 ore dimin. —9° R. Dar soare! — Aseară numeroasă adunare politică la Carp. Toți Junimiștii contra Cabinetului în perspectivă Florescu (Triandafil de altă părere, Ghermani curios).

Eu într'una ocupat, amețit de corectarea stenogramelor (peste 300 [de] pagine).

Pe la 5½ am trecut de jumătate. Apoi vor veni

¹. Vezi T. Maiorescu, *op. cit.* vol. IV 474—562.

scrisori de răspuns, și 4 coale corectură ediția a doua Schopenhauer „Aforisme“. Zizin la masă la noi, mama și Tinca.

Nu se știe încă dacă isbutește Gen[eral] Florescu a-și forma Cabinetul. Prea ar fi mare rușinea pentru el, după intriga de la Senat; și prin urmare trebuc să facă o sforțare desperată și să isbutească ori în ce mod.

Joi 21 Febr./5 Martie 1891. —4° R. Apoi soare cu vânt. Ieri ceaiu de congediu la Regina și Ferdinand, cu Anicuța, A. Marghiloman cu nevasta, Triandafil cu idem. Ministeriul pare format, Am desfăcut toate hârtiile ministeriale. — Grozavele stenograme mă țin încă ocupat. Ion Popazu plecat astăzi prin Lotru, Caransebeș, Veneția la Harkort.

La 2 ore la Cameră noul ministeriu. General Florescu Președinte, L. Catargi Interne, G. Vernescu Finanțe și ad-interim Justiție, Ilariu Isvoranu Domenii, Colon[el] Jacques Lahov[ary] Resbel (fleac, contra frate-său Alexandru, fără ccrerea Regelui), G. Dem. Teodorescu Culte (!), Esarcu Externe (!).

Rece primit, încercări de aplause reprimare prin sisiituri. Florescu cetește o declarație scurtă și cere ajurnarea Camerei până Marți, Carp contra, Panu idem, Alex. Marghiloman id[em], Take Ionescu, Al. Lahovary violent contra, minister de intrigi și de poște (și frate-său Jacques!). — Vot de blam admis cu majorit[ate] de 9 voturi.

Eu la 6½ la Rege, până la 7¾ (întrerupt ¼ de oră de Florescu, venind plouat să spue Regelui rezultatul). Regele foarte cald cu mine. — Disoluție¹.

Vineri 22 Febr./6 Martie 1891. În fine la 7½ ore dim. +0. Apoi soare mai cald. Eu de la 2½ ore noaptea

¹. Disolvarea Camerei.

corectând într'una ultima parte a stenogramelor. În fine terminat la 10½ dim. — En attendant, la 7½ dim. Anicuța la gară, vine cu Emilia pe la 8½ acasă. — Apoi [Teodor] Rosetti, Lecomte, Carp, Marghiloman. —

Duminecă 24 Febr./8 Martie 1891. La 6 ore lumină. soarele răsărit, +0 la termometru. Am dormit în fine 7½ ore de-a rândul, ceea ce nu mi s'a mai întâmplat de vre'o 28 de zile.

Fac corecturile broșurei cu discursul meu, am făcut ieri 5 coale, azi restul. Vor fi vr'o 170 [de] pag[ine] imprimate (prelucrate de mine în 5 zile și 5 nopți, după oboseala discuției de la Senat și în mijlocul întrunirilor și audiențelor unei mari crize ministeriale).

După vorba glumeață a lui Carp se zice despre mine în urma discursului din Senat „a trăit păgân și a murit creștin“. [Ziarul] „Lupta“ m'a declarat dus, mort. isprăvit ca ministru de Culte à tout jamais. Așa și vorbele prin Iași. Emilia cetit acum discursul, și de-abea acum [și-a] dat samă de importanța și marele lui succes moral, aici.

Camera disolvată, alegeri 11, 12 și 13 Aprilie.

Va să zică balotaje în Dumineca Paștilor?! —

Scrisoarea Liviei, primită ieri, spune că *au reînceput simptomele de cancer la Clara*, așa scurt timp după operația de la 10/22 sau 11/23 Octomvrie, 4 luni și ¾.

După oboseala intelectuală simțită ieri, mă întrezmez iar. Sânt încă în vigoare în toate privirile. Aceste 3 săptămâni au fost un adevărat „tour de force“.

Zăpada, încă în mari grămezi înghețate adunate de măturători în mijlocul stradelor, a dispărut de vr'o 2 zile de pe cele mai multe acoperișe. În grădinița mea.

până acum 4 zile totul era încă acoperit cu cearșaful alb de iarnă. Acum apar formele pământului de desubt, astăzi sânt libere cărările gălbuie, dar la zidul grilagiului, în jumătatea kioscului și pe rabate e zăpadă.

Luni 25 Febr./9 Mart. 1891. La 6 ore fără 10' dimin., zare bună afară, se vede casa lui Adrian, dar mai ard lampele pe stradă (tocmai acum se sting) și nu se poate distinge bine gradul termometrului la termom. de la fereastră afară. $E \pm 0$. Apoi soare.

Tel. Toma Cămărășescu

Târgul Jiului.

Rog răspunde vii București sau îți trimit scrisoare. *Maiorescu.*

La 3 ore întrunire la G. Cantacuzin cu Gen[eral] Manu, Carp, A. Lahovary, A. Marghiloman, Men[elas] Ghermani, Gr. Triandafil, Nic. Crezzulescu, Nic. Filipescu, deputatul [C. C.] Arion. Fără rezultat. Manu tot cu prostia lui de partid „liberal-conservator“, G. Cantacuzin cu cererea unui partid organizat cu club, etc. conservator-progresist cu răsunet în Țară. Dacă nu, nu subscrie nici un program.

Sara am fost cu Emilia la minunatul concert al pianistului Emil Sauer („peau-rouge“) în sala noului Ateneu.

Mercuri 27 Febr./11 Mart. 1891. Mă scol dimin. la 5 ore. La 5½ încă noapte afară; lampele pe stradă ard. Aseară s'a culcat Anicuța, îndată după masă, de dureri de rinichi, cu radiare în spate. Am cetit cu Emilia la patul ei ceva [din] „Brehm, Thierleben“. Dar pe la 9 sara ne-am culcat toți. Anicuța vărsătură simptomatică. Rău dormit și cu dureri până pe la 3. Acum doarme,

pe când scriu eu în iatac. E o victimă a excitărilor din Senat în vremea discutării legii Instr[ucțiunii] publice, mai ales în vremea discursului meu.

Ca atmosferă în familie îmi este neplăcută situația cu Negruzzeștii. El hipochondru, sgârcit și vanitos, pierde orice interes literar sau în genere mai înalt, se cramponează la postul său de membru în Cons[iliul] perm[anent] de Instr[ucțiune], unde l-am numit eu (chiar Laurianu și-a dat dimisia sub Boerescu, și Jacques nici acum sub G. Dem. Teodorescu, unde se duce Ang. Dimitrescu); iar Marie toată vremea cu Juca și Jean „de Linche” — dușmanul nostru politic, și cel mai fleac de țigan. — Ne instrăinăm cu desăvârșire. În toată lupta mea la Senat, Marie absolut străină. Evident, interesul exclusiv e Linche și vanitatea.

7 ore dim. Anicuța mai bine. Veselă. Oameni ai Primăriei taie ghiața de pe strada Poșta-vechie dinaintea grilajului grădinei mele.

Martie 1891.

Vineri 1/15. Prima zi de babe, și în adevăr, după atâta soare încă ieri, astăzi toată ziua posomorită. Dimin. ± 0 , la amiazi $+5$, la 5 ore d. a. $+3^{\circ}$ R. — Anicuța bine, vine la cursul meu asupra lui Schelling, sara la 9 pleacă Emilia înapoi la Iași, noi la gară. Pleca și Carp în electorale.

Emilia, în ultima zi la masă cu noi, a clocotit iarăși ceva violență. Era deja personală și ceva violentă la discuția unor poezii (ne-poezii) ale d^{-rei} Ana Conta; ieri la masă, că eu sânt tot lehrmeisternd cu ea (Emilia), că de câte ori îmi scrie ea cald, eu îi răspund mit einem kalten Schlag, că are vr'o 10 exemple de aceasta; că

eu nu am stat în așa intimitate cu ea în decursul vieții (Clara!); că ea nu are să se schimbe, fiind mai în vârstă decât mine și independentă de caracter; că eu n'aveam dreptul să-i spun Anetei toate amorurile mele anterioare, că aceasta e o trădare a femeilor încrezătoare în mine....., dar că Aneta — aflându-le acestea de la mine — ar trebui să fie mai generoasă (aici are dreptate Emilia, și i-am și spus-o că i-o recunosc în ceea ce mă privește pe mine; dar i-o recunosc și în ceea ce privește pe Anicuța); că eu n'am făcut nimic pentru ea, că nu viu la Iași și nu stau măcar o zi mai mult pentru ea (!; am fost odată 2 zile numai pentru afacerile ei, dar a uitat); că ea nu e misstrauisch, că așa pot fi și eu, etc., etc.

De ce deodată? Și cum în ultimul moment?

E așa molipsită de iritantul vecinicul contact cu Humpel? E prea iritabilă în urma surzeniei?.....

Sâmbătă 2/14 Martie 1891. Aceeași vreme posomorită de babe. Par' că e negură ploioasă. Dar termom. la 6½ ore dimineața +2° R. În grădina mea pe lângă zidul de la stânga tot mai e o șuviță de zăpadă înghețată.

Duminică 3/15 Martie. Prea lunga conferință a studentului Pompilie Eliad la [societatea] „Unirea“ [a] studenților (2—4). Pierd concertul Dimitrescu. Sara, Mitică cu nevastă-sa, concină. Eu cam slab peste zi.

Marti 5/17 Mart. 1891. Dimin. la 7 ore +5° R. Aseară studenții la mine (23) până la 11¼.

Se dărâmă casa Bruzzesi de vis-a-vis de grădina mea.

Vineri 8/20 Martie. De 3 zile *cald*, dim. la 7 ore +5, 6, 7° R. Peste zi soare, +20, etc. — Eu ieri amețală; friguri? Primăvară? Influența? — Am făcut totuși bine cursul de Logică. Sara bine. Azi dimineață un mare pahar Marienbader,

Ieri s'a înmormântat Generalul Grecianu, Prefec-
tul Palatului (cancer la limbă).

*Copie*¹...

Măști 12/24 Martie 1891. Alaltăieri, Duminecă, o
caldă scrisoare a Liviei pentru discursul meu din Senat.
I-am răspuns îndată.

La dejun stud[enții] Dragomirescu și P[ompiliu]
Eliade. La 2 ore cu Pomp. Eliade la primul concert sim-
fonic în noul Ateneu („Eroica“. menuet din Octetul lui
Schubert, „Feuerzauber“ din Walküre de Wagner). Dra-
gomirescu avea repetiție de „Antigona“. Ieri, Luni, ploaie
rece, +5° R. Azi soare minnat. Dar la 8 dimn. tot numai
+5° R.

De alaltăieri primii muguri verzi la liliacul de
lângă chioșc.

¹. Urma copia unei scrisori către fiica sa, scrisă în românește,
transcrisă în „jurnal“ de mâna d-nei Maiorescu. Partea de jos a
foii, pe care era începutul scrisorii, precum și cele două foi urmă-
toare, pe care continua scrisoarea, au fost tăiate. Din ea au rămas
pe verso al jumătății de sus (netăiate) a foii d'întâi următoarele
rânduri: „... tale în viitor, adică să iai Tu o hotărîre, auzind și
păreră mea. Și despre această hotărîre trebuie să vorbim de pe
acum, pentru a nu [o] lăsa în timpul grozavei amețeli ce te va
cuprinde firește la încetarea din viață a mamei.

„Dacă boala mamei este cancerul, și dacă acest cancer 4½
luni după operația lui Veit a reapărut, orice speranță de o viață
mai îndelungată este înlăturată pentru biata mamă a ta. Poate
peste 3 luni, cel mult peste 9 luni de azi înainte trebuie să . . .“

De asemenea au rămas și următoarele rânduri de la sfârșit,
transcrise pe foaia ce urmează după cele tăiate: „ . . . [vom fi în va-
canța] mare, în 14 zile de Paști și în 14 zile de Crăciun, va să
zică ¼ a anului, împreună, și ¼ Tu singură undeva.

„Asupra acestor lucruri e bine să te hotărăști de pe acum;
în lungele și grelele zile ce le ai înaintea ta, meditează și asupra
situației tale, ca să fie în tine fixată la ultimul și cel mai greu
moment.

„Și scrie-mi și mie, fără rezervă și fără cruțare, gândurile
tale.

„Al tău, să nu uiți niciodată:
al tău Tață“.

Joi 14/26 Martie 1891. Ieri frig, vânt, peste noapte a nins puțin, dar dimineața la 6 ore +1⁰, și acum senin și soare. — Eu ocupat cu corectura noiei ediții Schopenhauer, „Aforisme“, coala 8.

Duminecă 17/29 Martie 91. La 6 ore dimineața +5⁰ R. Frunze mici la liliac. — Ieri la masă Marie Negruzzi la noi, muzică à 4 mains cu Anicuța și eu cu flaut, I^a simfonie Beethoven. Jacques e la Iași pentru alegeri.

Col[onelul] Budișteanu (cumnatul meu), candidat roșu la Pitești, țipă în contra mea (Rădulescu¹, frate cu Drul, ar vrea să mă pună și pe mine la Pitești): că sânt papistaș, că am comis „infamii“ în contra lui. etc. Caracteristic!

Astăzi la 8,15 dim. plec cu Anicuța la Craiova. E mâine procesul Dinu Mihail cu Statul, la Apel.

Tel. Hotel Teodoru, Craiova.

Rog opriți astăzi Duminecă [la] 3 ore cea mai bună odaie două paturi. Maiorescu

Constantin Mihail, Craiova.

Sosesc astăzi Duminecă [la] 3 ore. Otel Teodoru, Maiorescu.

Amânat procesul Craiova, prânzit Luni 18 Martie la Nicolaus Racoviță (de-abia întors de la Nizza-Paris), 5½—6½ adunare politică la Mărăscu cu I. Peșiacov, Bombacilă, Dr. Cernătescu, Mișu Seulescu și Varlam, (contra Guvernului și Știrbei).

Martii la 4 noaptea în sleeping spre București, unde am sosit pe la 9½ dimineața.

Mercuri 20 Martie sara, studenții la mine.

Sâmbătă 23 Martie/4 Aprilie 1891. De ieri plouă,

¹. Ioan Rădulescu, șeful Junimiștilor la Pitești. Cf. telegrama din Târgul-Jiului, 10 Aprilie 1891, către el.

aseară ninsoare, acum tot plouă, termom. +5° R. De la 3-4 concert în Biserica protestantă sub patronajul doamnei de Bülow (locul I à 6 fr.). Era și Regina cu Ferdinand. Au cântat Prințesa Dem. Știrbei, d^{na} Act. Bals (soli), duo cu groaznica Szekulics, care cânta fals. etc.

Telegr. Toma Cămărășescu.

Târgul-Jiului.

Măine Duminecă sara sosesc Târgul-Jiului.

Maiorescu.

Hotel Cămărășescu.

Târgul-Jiului

Rog opriți *măine Duminecă sara odaie bună.

Maiorescu.

Sara 8¼—11¼ studenții P. Eliad, Dragomirescu, Mehedinți, Săveanu, Robin, [P. P.] Negulescu, [N. D.] Giurescu, [I. A.] Rădulescu, [N.] Basilescu la mine (literatură; ½ „Sultănică” lui De la Vrancea, cedită de Dragomirescu).

Duminecă 24 Martie 91. Frig. posomorît. Plecat la 8¼ dimin. la Târgul-Jiului, singur, sosit acolo la 9 sara. De la Filiași la T[ârgul]-Jiului cu Prezid. Tribun[alului] Stoicescu în același compartiment. La gară, cei 2 Cămărășești, cu care am beut ceaiu și am stat de vorbă până la 11¼. — Apoi cetit până la 2½.

Luni 25 Martie 1891. Târgul-Jiului. Soare splendid! Sculat la 7 ore.

Telegr. Doamnei Maiorescu.

București,

Strada Mercur.

Sosit bine. Timp frumos.

Titu

Sânt la N° 22 al otelului Cămărășescu, odaie-sa-

lon, covor, mese cu marmoră neagră. 8 fr[an]ci pe zi, patul curat, dar fără sommier, dur, uşile cu ferestre transparente.

Vizite la mine: Prefectul Pleşoianu,
C. Săvoiu,
Carabatescu,
Crăsnaru, Procuror.
G. Stoicescu, Preşed[intele] Tri-
bun[alului],
+ Ştefan Bobancu, Profesor la
gimn[aziu],
+ Pavel Dănţescu, Instituor,
N. N. Săulescu, Judecător,
Toma Cămărăşescu,
Bătrânul Pârâianu,
Mongescu, fost Primar.
Dr. Culcer.
Dănăricu, fost deputat.

Şi eu la ei, minus cei 2 cu +, dar am fost eu la bătrânul Prof[esor] pensionar Stanciovici, ales astăzi Primar (al nostru). Am fost şi la Dr. Frumuşeanu, fost senator şi prefect (absent din T.-Jiului).

Tel. Doamnei Maiorescu,

Bucureşti, str. Mercur.

Sosesc mâine Marţi sara.

Titu.

Marţi sara sosit bine la 8,10' sara în Bucureşti. Anicuţa veselă la gară. O sumă de candid[a]ţi de deputaţi în tren. De la Filiaşi cu mine în compartiment (!!) Rosetti-Solescu, ministrul nostru de la Belgrad, ginerele lui Giers¹. Aşa de cap sec, încât (după ce-mi lăudase legea

¹. Fostul ministru de externe al Rusiei, însurat cu o Cantacuzină din Rusia, cu proprietăţi în Moldova, cumnat cu Wilhelm de Kotzebue. Cf. *Arhiva românească*, tomul VI, 100.

electorală sârbească cu reprezentarea minorităților ca „un petit bijou”) nu știa să-mi explice în ce consistă reprezentarea minorităților.

Mercuri 27 Martie/8 Aprilie 1891. București. La 6 ore +4° R. Posomorît. Eu bine ca sănătate, dar îngrijat financiar. Agitări politice, dar de unde bani?

Joi 28 Mart./9 Apr. 1891. A plouat noaptea și plouă și acum. La 6 ore dim. +3° R.

Tocmai ieri când eram îngrijat financiar, mi-au venit 2 procese nouă, am incasat 900 fr[an]ci și mi s'a anunțat și al 3-lea proces.

Telegr. Mademoiselle Maiorescu,
Berlin

Friederich Wilhelmstrasse, 23.

J'y pense¹.

Papa.

Sâmbătă 30 Martie/11 Aprilie 1891. Plouă, plouă într-una. La 7 dimineața +6° R. Sânt la corectura coalei 13 din noua ediție a Aforismelor Schopenhauer. Procese, curs universitar, tevături electorale. La sesiunea generală a Academiei, cu toată solemnitatea aniversării de 25 [de] ani, nu m'am putut duce de loc.

Duminică 31 Martie/12 Apr. 91. Soare, dar vânt. La 8 ore dim. +8¹/₂ R. Prea puțină verdeață. — Carp sosit astăzi îmi spune că N. Ioan și Peiu pun candidat[ura] mea la Huși.

Tel. Teodor Cerchez
Huși.

Sosesc Mercuri trei Aprilie la Huși. Rog veniți în oraș, dorind să ne întâlnim. Maiorescu.

¹ Ziua de naștere a fiicei sale; cf. însemnarea de la 28 Martie/9 Aprilie 1890.

Aprilie 1891.

Luni 1/15. Soare, dar dimin. la 7 ore numai +2° R.

Peiu de la Huși aici, ca să-mi spună că, după vorbirea de ieri cu Th. Cerquez, nu e nimic de făcut la Huși pentru mine. Așa dar nu mă mai duc acolo, rămân cu încercarea electorală numai la Gorj.

Zizin la mine, după dureri grozave în vremea din urmă: un nou și greu atac de angina pectoris, pe care de altminteri o are de vre-o 13 ani.

Mercuri 3/15 Apr. Noros. La 8 dim. +9° R.

Telegr. Carp. la Inginerul Sturdza,
Craiova.

Te așteptăm mâine, Joi. Vineri sara întrunire publică în sala Eforie. Alianța cu Românul¹ făcută.
Maiorescu.

Germani. Râmnicul-Sărat.

idem.

Alexandru Marghiloman, Buzău.

Vineri sara întrunire sala Băilor Eforiei. Alianța cu „Românul“ făcută.
Maiorescu.

Iacob Negruzzi,
Iași.

Vineri sara ținem întrunire publică Băile Eforiei. Prezintăm candidați București. Alianță cu „Românul“.
Maiorescu.

Lupu Kostaki,
Bârlad.

Idem.

¹. Grupul de la ziarul „Românul“ de sub direcția lui Vintilă C. A. Rosetti.

Vineri 5/17 Apr. 1891. Cer acoperit. Dimineața la 6 ore +7° R. Într'una adunări politice la mine acasă. Ieri la 3 ore Carp, Germani, Vintilă Rosetti, Grig. G. Tocilescu, Alecu Algiu, Nicu Cerkez, Dim. Dobrescu, Popa Vasilie Constantinescu, Chrissenghi, C. C. Arion, G. Duca, agenți electorali, etc. Toate pentru întrunirea publică de astă-seară în sala Băilor Eforiei. Dar eu nu pot fi față, plec la Gorj.

*Tel. Toma Cămărășescu,
Târgul-Jiu.*

Plecăm astăzi Vineri sara, dormim Craiova, sântem Târgul-Jiu mâine Sâmbătă la 3 ore după amiază. Dispuneți de mine acolo pentru mâine de la 4 ore înainte.

Maiorescu.

*Hotel Teodoru,
Craiova.*

Rog opriți odaie două paturi astăzi Vineri miezul nopții.

Maiorescu.

*Profesor Bombacilă,
Craiova.*

Vino mâine Sâmbătă 8 ore dimineața hotel Teodoru.

Maiorescu.

*Tel. D-lui General Barozzi,
București.*

Rog prezentați Majestății Sale Regelui respectuoasele mele omagii și felicitări.

Maiorescu.

Luni 8/20 Apr. 1891. Târgu-Jiu. Sosit Sâmbătă la 5¼. Soare. La Gară d¹ și d^{na} T. Cămărășescu, A. Cămărășescu și Comitetul meu electoral, compus din Miti Dănăricu¹ (arendașul unei moșii a Gen[eralului] Florescu, fetei lui, și a Creditului fonciar), foarte gentil.

¹. Cf. scrisoarea din 27 Martie 1891 către acesta, ap. T o r o u ț i u, *op. cit.* vol. V, 19.

Luță Râmnicănu, Pantelîm[on] Voiculescu (țăran alegător), Trifon Cloșanu, Const. Grigorescu (advoc[at]), Const. Georgescu (comers[ant]), Ștef[an] Udriou (id.), Nicolaescu (id. negru, mic), Sim[ion] Gheorghiu (id.), *Stinghe* (fost judecător, *bun*); tipogr[aful] Miloșescu — nu în comitet. Sâmbătă sara adunați aceștia la mine la oțel până la 11, cu bere, discutat nume cu nume pe lista electorală, hotărît vizitele mele, etc.

Duminecă, 14 vizite cu nevastă-mea, apoi vr'o 40 eu cu Miti Dănăricu, la 6 prânz la T. Cămărășescu, de la 8 $\frac{1}{2}$ —10 sara discursul meu electoral (așa și așa), dar lume destulă, la 10 $\frac{1}{4}$ luat ceaiu la Cămărășescu, unde nevastă-mea cu d^{na} C. Săvoiu și d^{na} Pleșoianu junior.

Astăzi Luni vr'o 27 vizite elect[orale], tot cu Miti Dănăricu, apoi la 5 ore la ceaiu la procur[orul] Crăsnaru (cu frumușica sa nevastă, belgiană, palidă de *fausse-couche*). Tocmai primise Crăsnaru depeșa de la Minist[erul] Justiției (semnat Theodoru ¹) ca „în interesul serviciului să plece chiar astăzi la Bucur[ești]”. Și mâine e alegerea, el vot[ează] la coiegiul I și e partizan al nostru. Dar el nu se va duce îndată, va vota întâi mâine, apoi va pleca.

Sara pe la 9 întrunire politică în aceeași sală; a vorbit: Iunian, *plăcut* palavragiu liberat, Carabatescu calmuc prost, Toma Cămărășescu-admirabil și energic. Pe la 12 noaptea mai era să vorbească [Vasile] Lascăr, dar eu am plecat.

Și Iunian și Carabatescu (politicoși în formă) atacând Junimiștii, și nici un cuvânt în contra Guvernului de astăzi Florescu-Catargiu. Iunian sfătuind chiar, că, dacă nu-l aleg pe el, să aleagă tot un localnic. — și nu e altul în col[egiul] II decât al Guvernului.

¹. Paul Theodoru, secretarul general al ministerului.

Cheltueli electorale pentru alegerile din 9, 10, 11
Apr. 1891.

1. Primul drum la Târgul-Jiului	160
2. Contrib[uția] la București	500
3. Scrisori către alegători	25
4. Discursul meu p[entru reforma] instruc- -[țiune] imprimat	528
5. Posta și telegrame	60
6. Călătoria elect[orală] la Târgul-Jiului și otel	300
7. Tipografia locală și 4 abon[amente] „Pa- -rângul”	48
8. Sala întrunirii	80
9. Birja Petre Măruț, 35+10	45
10. Consumația sara de Marți (bere, etc.) . .	76
11. Două birji la alegere	45
12. Lui Toma Cămărășescu la 15 Apr. 91 . .	1000
13. Cadouri: 30 buchin Miti, 20 id. S. Gheor- ghiu, 50 chisele cu bonb. L. Râm[niceanu], 18 bonb. M ^{me} Cămăr[ășescu]	118

Telegr. 1. Carp, Vasluiu.

Telegrafiază azi rezultatul, Maiorescu,

2. Iacob Negruzzi, Iași, idem.

3. Menelas Ghermani.

Râmnicul-Sărat.

Rog telegrafiază astăzi rezultatul,

Maiorescu

4. Alexandru Marghiloman. Buzău, idem.

5. Bobeica, Botoșani, idem.

6. Laurian, București, str. Câmpineanu, idem.

7. Lupu Kostaki. Bârlad, idem.

8. Ioan Rădulescu. Pitești, idem¹.

¹. Toate aceste telegrame sânt transcrise de mâna d-nei
Maiorescu.

Joi 11/23 Aprilie 91. Târgu-Jiu[lui]. Soare, vânt, cald!

Ieri Mercuri alegerea col. II, T. Cămărășescu — înaintea (până la alegerea lui) aproape sigur de izbândă, în orice caz de balotagiu, și la balotagiu de izbândă — cam rezervat; eu aproape toată ziua în Camera alături de sala votării la Primărie. Pe la 4, după ce au votat aproape toți, am plecat. La 5³/₄ vine Toma la otel să-mi spună că e pierdută alegerea, dar peste un ¹/₄ de ceas vine frate-său Alecu cu rezultatul: *votanți* 180 (din 190 *înscriși* în listă (3 morți!), bilete anulate 11, Iunian 83, eu 62, guvernamentalul Mihuleț 24, așa dar balotaj. Din voturile anulate erau 5 ale mele, lui Iunian îi lipseau 2 vot[uri] ca să fie proclamat.

Tel. 4 copii: Menelas Germani

Al. Marghiloman

George Duca

Laurian

} București

Balotagiu

Maiorescu

Tel. Emilia Humpel, Jași.

Rămas în balotagiu.

Titu.

Delegații mei Nicolae Stinghe, judecăt[or] de instr[ucție] înlocuit cu 4 zile înainte, și Simion Gheorghiu, comersant cu brașovenii. Alergătorii mei, foarte gentilul Miti Dănăricu și Luță Râmniceanu.

Violent au agitat contra mea [Atanasie] Moscuna și V[asile] Lascăr, veniți pentru aceasta din Bucur[ești].

În Primărie agita pentru Iunian (al cărui socru e Săftoiu) Iancu Barbovici, omul lui Aurelian.

(Socru lui Aluneanu — Tache Moscu).

Prefectul Pleșoianu dase ordin funcționarilor (sânt vro 70 în coleg[iul] II) să voteze sau pe Mihulețu (gubern[amental]) sau pe Iunian, dar în nici un caz pe Maiorescu. Așa a și fost.

Situația e dar aceasta în col. II. de Gorj:

Junimiștii (prin frații Dănăricu, fruntea comerțului de aici) au vr'o 60 de voturi sigur.

Colectiviștii vr'o 50 (Iunian).

Funcționarii s'au împărțit: 24 au votat pe Mihuleț, 33 pe Iunian. Poate vr'o 4—5 pe mine.

Eu impasibil, vesel. Și Anicuța. — Zile plăcute aici.

M'am angajat să scriu d-r[ului] Blasian¹ din Râmnicul-Sărat pentru 120 fr. lui Stinghe.

Tel. Const. Zappa, București, Str. Luterană.

Voiu fi Sâmbătă București pentru procesul D-voastră.

Maiorescu

Roza, la Maiorescu, București, Str. Mercur.

Sosim mâine Vineri sara.

Maiorescu

Sâmbătă 13/25 Apr. 1891. București. La 6 ore dim. +7° R. Dar soare. Verdeța înaintată. Grădina noastră se aranjază. Am sosit aseară aici, la 8¹/₂. T[eodor] Rosetti îndată la mine, neplăcut, vorbind contra lui Carp. Mi-a spus că colectiviștii vor să lucreze cu noi împreună

¹. Dr. în medicină de la Viena; foarte cult și talentat; fost (1876—79) membru al „României June“ (Vezi I. G. r. a. m. a. d. a., *Societatea academică „România Jună“ din Viena*, Monografie istorică, Arad, 1912: la pag. 123, poezia humoristică a lui Blasian *Viața de student* — cu refrenul *O! ierum, ierum, ierum, O! quae mutatio rerum!*; la pag. 154 titlurile a 7 conferențe ținute de el la „R. J.“ în 1878—79, cele d'întâi trei cu subiecte de biologie-psihologie, cele din urmă patru cu subiecte în legătură cu expoziția universală de la Paris în 1878. Cf. despre el și *Convorbiri literare*, nr. Martie—Aprilie 1942, pag. 204.

la balotajul din săptămâna viitoare. A venit astăzi și Aurelian la mine.

Din Berlin grozava știre despre o nouă operație a Clarei și injecții dureroase de 5 zile Chlor-Zink, și ea nu suportă morfina fără vărsături. I-am mai trimis Liviei 500 mărci.

Tel. Badea Gheorghescu, Craiova.

Recursul dat la raport consilierului Petrescu. Îndată după raport punem termin. Probabil 24 Iunie.

Maiorescu.

Duminecă 14/26 Aprilie 1891. București.

Tel. Toma Cămărășescu, Târgu-Jiu.

Trebuie să stau astăzi aici pentru chestii importante. Plecăm astăzi 7 ore sara, dormim Craiova, sosim Târgul-Jiului mâine Luni la 3 ore.

Maiorescu.

Tel. Mișu Săulescu, Craiova.

Mâine Luni dimineața 8 ore otel Teodoru.

Maiorescu.

Otel Teodoru, Craiova,

Rog opriți astăzi Duminecă noaptea odaie două paturi.

Maiorescu.

La 6 ore dim. $+7\frac{1}{4}^{\circ}$ R. Plouă. Scriu Drului Blasian și la un mic articol [pentru] „Constituț[i]onalul.”

Mărți 15/28 Apr. Târgu-Jiu. Nori și soare, dar cam frig. Plecat cu Anicuța din București Duminecă la 7 ore sara, după ce peste zi adunare la mine acasă (Carp, T. Rosetti, Ghermani, A. Marghiloman, Duca, Jacques Negruzzi, N. Cerkez, D. Dobrescu, Algiu, Chrisenghi, Laurianu, Mitică Rosetti, N. Iacovaki). Eu vorbit la otel Regal cu Dr. Frumușanu, fostul prefect de Gorj, și

vizită junimistului avocat Lăzărescu, bătut de Pakiști (Strada Apolodor, 19).

În tren până la Pitești cu Costică Manu. La 12¹/₂ noaptea în Craiova, otel Teodoru.

Luni dimin. la 8 ore la Craiova, la otel, M. Seulescu, Varlam, Dr. Cernătescu și bătrânul Cernătescu, încă 2 domni, Chețanu, [H]otărît să dea voturile opoziției și nu guvernului (contra avizului lui Varlam).

La 9 în tren cu Prefectul Pleșoianu și deputatul Argetoianu.

Dejunat la Filiași, și cu fiul ticălosului de Nae Săulescu (fiul se prepară la bacalaureat).

La 5¹/₄ la Târgul-Jiului. La gară Toma Căm[ărășescu], Const. Dănăricu, S. Gheorghiu, Bălteanu, tânărul Pârâianu, Stinghe, etc.,

Ieri sara comitetul meu electoral la mine la otel (T. Cămărăș., Miti și Const. Dănăricu, Bălteanu, Călniceanu, Luță Râmniceanu, Al. Cămărășescu, fostul procuror Crăsnaru, destituit ieri, încă unul, Stinghe).

Dat 1000 fr. lui T. Cămărășescu à compte cheltueli de alegeri. Dat gentilului Miti cigaretă frumoasă de chihli-bar de Buzău. Dat lui Simion Gheorghiu idem, mai mică.

Tel. Constantin Bobeică,

Botoșani.

Rog telegrafiați imediat rezultatul de astăzi.

Maiorescu,

Idem Ioan Rădulescu, }
„ Teodor Lerescu. } Pitești.

Mercuri 17/29 Apr. 1981. Târgu-Jiu. Ziua alegerii în balotaj. Candidatul Mihuleț retras, guvernul dă concurs colectivistului Iunian. Așa dar puțină șansă pentru mine.

Dimineața plouă puțin. Eu de la 8½—11 la Primărie, apoi de la 2—4. Pe la 4 vizită cu Anicuța la Dr. Titu Frumușeanu, unde și maică-sa, vechie cunoscută a mea de la 1847 [la] Craiova. Acolo și o d-ră Pliniceanu, orfană. Acum soare și foarte cald.

Aseară Comit[etul] meu electoral până pe la 11, teribilă tevătură cu schimbarea biletelor, iute peste noapte imprimată din nou. 11—12 Mișu Săulescu, venit din Craiova, ca să vadă cum se petrece alegerea mea.

Tel. Laurianu

București.

Ales colectivistul Iunian susținut de guvern, cu 107 voturi, eu rămas cu 67 voturi și 5 anulate.

Maiorescu.

La masă la T. Cămar[ășescu] cu Crăsnaru, nevasta [lui] și belgiane din familia ei.

Joi 18/30 Apr. 91. Târgu-Jiu. Peste noapte furtună cu fulgere. Azi cald, soare. Noi veseli. Plecăm astăzi la 12,40.

Tel. Nicolaus Racoviță,

Craiova,

Un candidat căzut și o agentă electorală deochiată caută refugiu pentru o noapte în sânul familiei. Sosesc astăzi Joi sara 9 ore.

Maiorescu.

La gara Craiovei careta lui Racoviță. Sara la ei cam plixis. În iatacul lor cu rufele de pat și de lavoar frumoase.

Vineri 19 Apr./1 Maiu 1891. Craiova. Soare, foarte cald. La 12½ amiazi din Craiova (în vagon Tituleasca cu vr'o 9 copii mergea de sărbători la Potcoava, d-na Ulysse Boldescu la București). La 8¾ sara în București.

Sâmbătă 20 Apr./2 Maiu 1891. București. Dimineața baie, cetire de jurnale, Duca, Nicu Iacov[achi] etc. *Foarte cald*, am găsit aici castanii și caisul în *deplină verdeață* (în 5 zile!), forile de castan gata de spart. Și frunzele de salcâm, încă subițiri, dar eșite. Asemenea vița sălbatică și clematis. De la 3 $\frac{1}{2}$ —7 curse după emplette pentru aranjarea iatacului (128 fr. 18 prosoape, fețe de perină, tapițer, toaleta, cretonne, etc.).

Duminecă 21 Apr./3 Maiu 1891. Paști! Sculat dimineața la 5 ore, ras, spălat, eșit pe terasă să scriu aceste și să fac coala 17 și 18 corect[uri] Schopenh[auer]. Anicuța doarme. Cer senin, soare, *dimin. la 5 $\frac{1}{2}$ ore +9° R.* Încântător!

Liliacul din grădina noastră înflorit. Și castanii cu flori alb-roșii, dar nu deplin.

Mercuri 24 Apr./6 Maiu 91. La 6 *dimin. +10° R.* Toate zilele aceste, soare și foarte cald. Fericirea noastră terasa. Luni sara la Alexandru Știrbei, grand monde, toalete de bal, noi 9 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{4}$. 4 tablouri vivante, claca frumoasă, restul (Lear, Moise, cerem[onie] druidică) blagă. La 11 $\frac{1}{2}$ terminate și supeu, dar noi am plecat înainte. General Manu, Lahovari, Germani, Marghil[oman], Goluchowski, Bülow, Hooricks, Lascelles, dar nici un ministru de ai noștri din cei actuali.

Tel. Doamnei Bengescu,

Damă de onoare,

Castel Peleş.

Rugăm binevoiți a prezenta Maiestății Sale Reginei respectuoasele noastre omagii și felicitări.

Ana, Titu Maiorescu.

Zoe Bengescu,

Castel Peleş.

Trăiască Lizeta cu tichie de mărgăritar.

Maioreştii.

Joi 25 Apr./7 Maiu 91. Tot frumos. Azi dimin. la 6 ore +12° R. — Zugravii şi tapiţerul ne prefac iatacul şi de 3 zile dormim în salon.

Terasa încântătoare.

Duminecă 28 Apr./10 Maiu 91. La 5 sculaţi, la 7 plecaţi cu trenul de persoane la Iaşi, unde sosiţi cu mare întârziere de-abia la ½ oră după miezul nopţii. (Rentrée des écoles; pline vag[ioanele] de elevii şcolii militare, eleve de pensionat, de la Roman în clasa noastră I vr'o 11 persoane. Placă din Botoşani cu 3 fete, o d^{nă} Stamatopolu, plăcută, etc.). Noaptea la sosire noi pe jos până la o trăsură).

Ieri, pe ½ oră, au fost la noi doi Danezi, un văr al Profes. Kornerup din Roskilde şi un soţ de drum, fost ofiţer, în drum spre Constantinopol. Le-am dat ca suvenir 2 imagini hromolit[ografii] [de] Szatmary.

Din Ploieşti, de pe drum, [dat] 2 teleg[rame].

Tel. Hotel Binder, Iaşi.

Rog rezervaţi astăzi Duminecă 11 ore noaptea două odăi.

Maiorescu.

Advocat Krupenski, Iaşi.

Sosesc astăzi Duminecă noaptea hotel Binder.

Maiorescu.

Luni 29 Apr./11 Maiu 1891. Iaşi. Cald. Procesul Sturdza amânat iarăşi, fiindcă Mit[liţă] Sturdza, Stătescu, Fleva au primit aici astăzi ştirea că Ioan Brătianu merge rău.

Tel. General Berindei.

București.

Din vechia Capitală a Moldovei salutăm cu invidie 25 ani de fericire. Ana. Titu.

Roza la Maiorescu.

București. Str. Mercur.

Sos'm mâine Marți 10 ore sara. Maiorescu.

Aici la otel Binder avem 2 odăi bune la rez-de-chaussée, N° 12 și 14.

Pe la 5 ore la mine. Pogor. Buiuciu, Cuza, Jean Ghica, Eug. Ionescu, Emandi, Mare căldură politică.

Anicuța culcată cu durere de cap.

Maiu 1891

Miercuri 1/15 Maiu 1891. București. Sosiți ascară la 10 ore reglementar. Astăzi la 5 ore dimin. numai +7° R., dar peste zi soare și cald.

La Univers[itate] concurs cu Vizanti și Frollo. Corectura coalei 21 din Afor[ismele] Schopenhauer. La masă St. Vârgolici din Iași și sara adunare politică la Mișu Marghil[oman] pentru constituirea clubului constituțional.

S'a constituit cu următorul (scris de mine):

„Proces-verbal pentru constituirea Partidului Constituțional și a Clubului său central în București.

„București, în ziua de întâiu Maiu 1891.

- „1. Subscrișii decidem a ne constitui în Partid constituțional.
- „2. Șeful Partidului constituțional este d. P. P. Carp.
- „3. Partidul constituțional își înființează un club cen-

„tral în București, care va avea ramificările sale în „districte“.

P. P. Carp.	T. Maiorescu
M. Germani.	N. Voinov
Th. Cămărășescu	I. Ianov
Dr. Macridescu	G. Beldimano
C. M. Stroici,	C. Miclescu
Al. Cotescu	Gr. Chrissenghi
D. Dobrescu.	D. Aug. Laurian
Rosetti-Tescanu	G. M. Stroici
Th. Lerescu,	A. Algiu
L. Kostachi	M. I. Marghiloman
[Ioan] Fridman	Nic. A. Iacovaky
D. R. Rosetti	G. Duca
I. C. Negruzzi	N. Cêrkez
A. Marghiloman	I. Marghiloman

Vineri 3/15 Maiu 1891. Foarte cald. Pe la 2 ore cu-tremur de pământ.

Tel. Hôtel Metropol.

Galați.

Rog rezervați mâine Sâmbătă dimineața odaie două paturi. Maiorescu.

Sâmbătă 4/16 Maiu 1891. Galați. Sosiți la 4½ ore dim., cald, vânt, noi odaia N° 4 în et. I, cu balcon. Ple-dat Danubiana contra Caraoano în apel, apoi jucat 3 part[ide] de șah cu Nicu Negri.

Ioan Brătianu a murit la Florica astăzi pe la 4 ore dimin.

Tel. D^{na} Brătianu,

Florica.

Permiteți să Vă exprimăm și noi partea ce o luăm la adâncă durere ce V'a cuprins și care este simțită de țara întregă.

Titu și Anna Maiorescu.

Duminecă 5/17 Maiu 91. Plecați din Galați cu C. F. la 8,20 dim., sosiți la București la 5³/₄. Foarte cald. Acasă iatacul aproape gata, tapisat, mobilele nou îmbrăcate cu cretoane, etc. —

Luni 6/18 Maiu. La 6 ore dim. +12¹/₂^o. Minunată grădinița noastră.

Tel. Dr. Roșianu.

Brăila.

Când trimiteți cei 500 lei?

Maiorescu

Tel. Miti Dănăricu,

Târgu-Jiu.

Dorința D-tale pentru asigurare s'a îndeplinit.

Maiorescu

Mercuri 8/20 Maiu 91. Dimineața la 5 ore numai 6° R, dar apoi soare cald.

Tel. Senator Emandi,

Iași.

Rugăm veniți negreșit mâine Joi cu prietenii din Iași la inaugurarea clubului nostru.

Maiorescu

Joi 9/21 Maiu 1891. La 8 ore sara (până la 11, pe când afară retraite aux flambeaux, ca prim număr al festivităților oficiale de 3 zile pentru jubileul Domniei Regelui Carol I de 25 de ani) banchetul de inaugurare

al Clubului Partidului Constituțional. Primul toast al lui Carp pentru Rege, al doilea al meu (cetit) pentru Carp, ca șef al partidului constituțional. Vezi „Constituționalul“ de Sâmbătă 11 Maiu.

Vineri 10/22 Maiu 1891. La 9 ore dim. luat pe Telge (din Berlin) de la hôtél Métropole și mers cu Anicuța și cu el la Clubul Const[ituițional] (în casele St. Greceanu, colțul Bulev[ard] și Calea Victor[iei]) pentru privirea defileului. Zi splendidă, soare, senin, cam prea cald. Noi în umbră. Multe dame pe balcon, bufet, champagne, etc. Am stat până la ora 1.

Fu apoi la 5½ la Palat pentru felicit[ări] Regelui din partea Acad[emiei] (care, după deciziunea delegațiunii — Hașdeu, N. Ionescu, Fălcoianu, D. Sturdza — a refuzat a lua parte, după instigarea lui D. Sturdza, sub cuvânt că are un loc nedemn în program, după poliție: cam tot așa mulți din studenții univ[ersitari] au refuzat, după instigarea Decanului Dr. Râmniceanu) și din partea Univ[ersității].

Sâmbătă 11/23 Maiu. La 6½ prânz la Palat pentru foștii miniștri ai Domniei sale. Erau și actualii și Prez[idenții] Camerei și Senatului și Primarii Bucur[ești], Galați, Craiova, peste tot 74 pers[oane]. Nici un fost ministru colectivist, afară de Orăscu și Argyropolu!

Duminecă 12/24 Maiu. Prânz la noi (tisane de champagne, etc.) cu bătrâna d^{na} Negruzzi, Elise Mavrocord[at], Jacques și Marie, General Berindei cu nevasta și Irinița, Th. Cămărășescu și nevasta, Lecomte.

Mercuri 15/27 Maiu idem. Idem cu doamnele Alice Rosetti-Tescanu, Marie Sturdza, Nicu Cerkez cu nevasta, Juca cu Achille, George Bengescu (ministru la Bruxelles), Jean Bălăceanu, Lecomte, d^{ra} Borănescu. — charmante soirée.

Foarte cald toată vremea, dimineața la 6 ore 16° R. Axente Severu¹ pe aici, povestirea lui cu taurul în prezența lui T. Rosetti și a lui Sc[arlat] Vârnăv (de la poduri și șosele).

Luni 20 Maiu/1 Iunie 1891. După călduri mari, ieri ploios, astăzi ploaie torențială.

Până acum fără omizi, fără Maikäfer, fără muște.

Ieri la masă la noi Tante Catinca Brăiloiu cu Bico, Sander cu nevasta, Bolintin[eanu] cu Zoe, Mițică cu nevasta, maman și Miss. — Gemütllich.

Tel. Advocat Krupenski,

Iași.

Marele proces Weinberg mă reține Mercuri București. Sosesc Iași Joi dimineața. Maiorescu.

Vineri 24 Maiu/5 Iunie 1891. Iași. Sosit cu Anicuța ieri dimineața pe la 10^{1/2} ore aici, hôtél Binder. Pe drum ploua, acum senin. Ieri toată ziua a vorbit la [Curtea de] Apel avocatul Barozzi din partea lui Beizadea Grig. Sturdza. Seara la masă la Emilia. Mercuri în București pe mare căld[ură] și oboseală pledat la Apel [în procesul] Weinberg, care apoi a fost achitat ieri.

Tel. Bengescu.

Bucarest.

Strada Dionisie. 47.

Comment va Zoe? Que disent médecins?

Majorescu.

Weinberg, comersant pielărie.

București.

Calea Moșilor.

¹ Ion Axentie Severu (1821—1906), unul din capii („prefecții”) luptelor din 1848—49 ale Românilor cu Ungurii în Munții Apuseni sub conducerea lui Avram Iancu.

Te felicit pe D-ta și pe cumnat pentru dreptatea
în fine dobândită. Maiorescu.

Luni 27 Maiu 1891. Iași. Astăzi în fine am să ajung
să pledez eu pe la 3 ore și deseară la 6,25' plecăm. Ieri
cu Emilia la via ei dejun, 3—7 consultarea avocaților
în afacerea Sturdza.

Sâmbătă sara, la mine la hotel lectura a părți ale
poemului asupra *Vulpei* de Naum (cu Eug. Ionescu,
Volenti, Missir, Buiuciu, Cuza, Michel Korné și fiu,
B. Pogor).

Tel. Petrache la Maiorescu,

București, Mercur 1.

Mâine Marți dimineața sosim.

Maiorescu.

Marti 28 Maiu/9 Iunie 91. Sosiți București. Căldură
enormă, și ieri la Iași când pledam (între 3 și 5½) procesul
Sturdza la Curte (pledare bună), și acum aici. La
10½ dim. în umbră 25° R. = 31 C.

Pe Juca am văzut-o azi dimin. Fenomenele myelli-
tei nu mai progresează de 2 zile. Dacă se opresc defi-
nitiv, nu a fost myellită, ci o foarte mare iritare ner-
voasă a măduvei spinării inferioare. La 12 ore
29° R. = 36° C. la umbră.

Tel. Const. Mihail,

Craiova.

Sânt mâine dimineață hotel Teodoru pentru proces.
Maiorescu.

Plecat sara la 6,40 la Craiova, sosit după 12 noaptea.
În Craiova căldură, praf; dar pe la 2 noaptea scurtă
ploaie torențială.

Mercuri. Craiova. La Curte, amânare, prânz la

Mihail cu Porumbaru, pe la 10 ore sara la Nic. Racoviță, Mme Urdăreanu Dormit 2½ ore.

Joi 30 Maiu. La 4 dim. din Craiova în sleeping, la 9¾ dim. în București. La 5 [la] Universit[ate] curs de Logică.

Iunie 1891.

Sâmbătă 1/15. Ieri pe la 8 sara violentă ploaie cu grindină. Azi 8½ dim. la Giurgiu, dejun la Agentul Danub[janei] Ioanovici cu nevastă-sa, proces Danub[jiana] amânat, la 5 din Giurgiu, la 6,54 în București. Anicuța la gară. *Foarte frig* (9° R.). Sara ultima întrunire a studenților pentru literatură (P. Eliad, Mehedinți, Dragomirescu, [P. P.] Negulescu, [I. A.] Rădulescu, [N. D.] Giurescu. Cetit poezii prea fantastice și obscure de Dragomirescu și 2 părți din „Amintirile“ lui Creangă. Vesel. Până la miezul nopții. — Anicuța obosită de orele ce le petrece la patul Juchi[i].

Mercuri 5/17 Iunie. Ieri și azi am scris rezumatul de concluzii Sturdza, pentru a fi mâine la Iași. Sâmbătă se pronunță.

Tel. Advocat Krupenski, Iași.

Sosesc mâine Joi dimineața la Iași în grele condiții.
Mairescu.

Joi 6/18 Iunie, Iași. Controlat concluziile scrise împreună cu Krupenski. Ale lui C. Boerescu ridicule, ale lui Păucescu insuficiente. Bune M. Korne. — Sara la 6,25 plecat din Iași.

Vineri 7/19 Iunie la 7½ dim. iar în București. La Curte[a de Apel] Frank Söhne, amânat. 5—6½ Istor[ia], filosof[iei], Schopenhauer. la Universitate. Sara 9,35 plecat iar la Iași cu Anicuța.

Tel. Advocat Krupenski, Iași.

Sosesc mâine Iași, precum convenit.

Maiorescu.

Sâmbătă 8/20 Iunie în Iași la 10^{3/4} dim. La Curtea de Apel pe la 4^{1/2} ore pronunțat deciziunea. Am câștigat procesul Sturdza cu majoritate (Mircea, Dimache, Sofian; contra Prezid. Bârzu și Burada). Sara la 6,25 plecați din Iași, la 8^{3/4} în Pașcani, unde trăsura lui Alcazene-a dus sus la curte (comptabilul său Gehring), unde am petrecut bine noaptea.

Duminecă 9/21 Iunie 1891. Rusalii! Pașcani. După 10' ploaie, tot restul timpului frumos (cald!). Trăsura [cu] 4 cai, nu mincinosul de Nicolae, ci evreul Ușer (Pașcani) à 25 franci pe zi.

Din Pașcani la 8^{1/4} în Târgul Neamț la 10^{1/2}, ^{3/4} [ore] stat aici, la monast[ire]a Neamț prin Humulești și Vânătorii la 12^{1/2}. Cetele de țărani de la mănăstire spre dulapul din frumoasa pădure de stejar. — La 4^{1/4} din mănăstire, la 6^{1/2} în Agapia, dar 1/2 oră oprit la Humulești, casa Creangă. Minunată primire în odăile stariței Cerkez, econoama Cosmescu. Cină.

Luni 10/22 Iunie 91. Din Agapia la 8^{1/4}, în Vărațicul la 8 (suiș, coborîș), Starița Eug[enia] Negri și d^{na} Catinca Negri, stat 1/2 oră, apoi în 1/2 oră la Bălțătești, acolo Elisa Mavrocord[at], Mavrocordat, bătrâna Negruzzi, Dr. Cantemir, Mitică Catargi, dejunat à 2 fr. (multe, dar untul și vinul mediocru); odăi bune à 6 fr. și 5 fr. pe zi în hotelul cel mare.

La 2^{1/2} din Bălțătești, la 5 în Piatra, pe frumoasa șosea, de la Bălțătești la Piatra 28 kilom. Hôtel Regal, nu de petrecut noaptea. Cu trăsura la insignifianta mon[astire] Bistrița (^{3/4} ore), apoi la interesanta schelă a Bistriței. Cald! Prânzit la otel, prefectul Andrieș cu

păstrăvi afumați. La 8,45 din Piatra cu C. F. îngustă prin Buhuș-Podoleni-Rosnov (eu dormeam), la 11³/₄ noaptea în Bacău, de unde sleeping la București.

Tel[egramă] din Bălățești.

Conducător Sleeping-car Iași.

Rog rezervați două paturi astăzi Luni noaptea Bacău-București pentru mine cu soția.

Maiorescu.

Marți 11/23 Iunie. La 7¹/₂ dim. București. Lume, lume, clienți, Lecômte, Pătrașcu, etc.

Foarte cald!

Juca Bengescu cam tot așa, fricțiuni mercuriale, după sfatul D-rului Schachmann și Asaki.

Vineri 14/26 Iunie. Excesiv de cald. Eu... cam obosit. Astăzi 5—6¹/₂ ultima lecție Ist[oria] Filos[ofiei], Schopenhauer, ieri ultima din Logică. Săptămâna viitoare examenele. Prea târziu de astă dată. — Aseară la clubul Constit[uțional].

Preocupări politice contra maritajului nebunește împins de Regina între moștenitorul Coroanei Ferdinand și Elena Văcărescu. Mitică Sturdza scris Regelui în privința aceasta. Regina amenință cu divorțul, dacă nu primește Regele: Ferdinand cu sinucidere.

Luni 17/29 Iunie 1891. Aceeași căldură. Ieri 5¹/₂—7¹/₂ audiența lui Carp la Rege, trimis de noi în chestia Ferdinand—Văcăreasca. Regele a declarat că nu se va face căsătoria și că Ferd[inand] va pleca Marți în străinătate.

Juca tot în pat, aceeași anestezie parțială la picioare și la degetele mânilor. Fricțiuni mercuriale. Dar răul cel puțin nu se întinde și poate da înapoi.

De ale grădinei.

Clematis în floare pe la 23 Maiu.

Capuținele sub terasă primele flori pe la 12 Iunie.

În 15 Iunie *toți* trandafirii trecuți, nici o floare.

La 16 Iunie în *plin* flor numai Clematis. Geranium (brennende Liebe) în jurul rabatei celei mari, garoafele de lângă frasin. Câteva flori capuține și tocmai acum prima floare sur-albastră din Plumbago lângă frasin.

Mercuri 19 Iunie/1 Iulie 1891. La 11½ dim. 25° R.—32 C. la umbră. Călduri într'una. Eu de dimineață între 4 și 5 ore pe terasă, fac cafeaua mea singur, scriu și cetesc. Pe la 7 sau 8 vine și Anicuța din pat. Mult de lucru.

Joi 20 Iunie/2 Iulie. Noaptea apăsată de căldură, fără răcoare.

Tel. Badea Gheorghescu, Craiova.

Plec Sâmbătă străinătate. Luați alt avocat.

Maiorescu.

Vineri 21 Iunie/3 Iulie 1891. Prea mult de lucru azi pe căldura cea exorbitantă. Aranjarea și corectura celor 250 membri fundatori și aderenți ai clubului Constituțional, sfârșitul cetirei celor 53 teme scrise (și de 70 pag[ine]) de la studenții cursului de Istoria Filosof[iei] contimp[orane] germane, vizita la Carp (bolnav de „Steinkolik“ pentru prima oară), la Universi[tate] în sala încărcată de mulțimea lumii de la 5—7...., mă întorc amețit, cu ceva dureri de cap. Ziua-bună de la Juca Bengescu.

Anicuța [nu prea bine]...; dar lada de drum pre-

gătită, și eu la 4 ore luat la hotel Regal biletele pe mâine,
dat bagajul, luat și sleeping pe la Predeal.

2 pers. cl. I. Buc—Vienna	111
2 sleeping Predeal—Pesta	32
Bagaje (65 kilo)	8
	<hr/>
	151

...Dor să scăpăm din București.

Sâmbătă 22 Iunie/4 Iulie 1891. Sculat la 3 $\frac{1}{2}$, făcut
corectura stat[utelor] Clubului, scris Emiliei și

Tel. Dr. Roșianu, Brăila.

Plec străinătate. Rog trimiteți banii pentru mine la
bancherul Poumay București. Maiorescu

La 7,35 din București (foarte cald) spre Predeal, pe
o căldură excesivă și..... neputând bea nimic răcoritor
și lua nici un fruct din frumoasele ce se ofer la stații.
Dar noi totuși încântați de plecare!

Duminecă 23 Iunie/5 Iulie 1891 la ora 1,45 d[upă]
amiazi la Viena, unde am găsit răcoare. Hôtel Erz[h]erz[og]
Karl.

Călătoria de vară 1891.

nota chelt[uielilor] în caeșel in 24⁰ negru.

Din Bucur[ești] Sâmbătă 22 Iunie/4 Iulie la 7,35
dim. Excesiv de cald! În *Predeal*, 12,45 ziua.

Acolo unul din frumoasele, nouele, comodele
sleeping-caruri americane până la Pesta. În sleeping și
Guță Fălcoyanu, care ne-a dat flaconul său de melisă
pentru Anicuța.

Duminecă 23 Iunie la 7 $\frac{1}{2}$ dim. în Pesta, răcoare,
ceaiu, plimbare pe dinaintea gărei cu Fălcoyanu, feri-

cire, numai cam atinsă de indispoziția noastră fizică a amândora.

Din Pesta 8,40 dim. prin Bruck a. d. L[eite], mâncare în vag[on]-restaur[ant].

În *Viena* [la] 1,40 amiazi. Răcoare! Atmosferă încântătoare. [La] „Erzherzog Karl“, mezzanin odaia N° 15, ceva mai mică! Apoi noaptea [insecte]; schimbați în odaia N° 16, bine.

Sara cetit, pichet, n'am eșit nicăieri.

Luni 24 Iunie/6 Iulie. Viena. Răcoare, ceva vânt ploios, 13° R. Eu sculat de la 4 ore, iau pe la 5 cafeaua la Café Europa Stefansplatz, și cetesc gazete până la 6¹/₄, apoi caut un bărbier cu prăvălia deschisă, pe la 7 înapoi la otel, trezesc pe Anicuța. [Indispoziția] noastră tot n'a încetat. Dietă necesară și cam neplăcută. Dar amândoi fericiți de a fi în Viena. Dejun-prânz la otel, asemenea cina. *Multe amplete*, la care nu ne gândisem de acasă.

....Rămânem dar și mâine aici.

Pe la 2¹/₂ ore vine și Nicu Iacovaki cu Alexandru la otelul nostru, tocmai acum sosiți din București. Pe la 8 ore sara Alexandru Știrbey cu fiul său cel mic vin din vis-à-vis de la hôtel Munsch. E cu bolnava Elena și cu fetița cea mai mică.

Marți 25 Iunie/7 Iulie. Viena. Mă scol la 5 și scriu aceste, apoi cafea, emplete, croitor, Știrbei, la sleeping nu mai erau locuri nici pentru deseară, nici pentru mâine sară pe la Nürnberg-Mainz și așa am luat *Orient-Expres* de la 5 ore până la Karlsruhe, unde am sosit

Mercuri 26 Iunie/8 Iulie 91 pe la 7,55 dimineața. Ploaie, răcoare, foarte bine. Mâncarea bună în Orient [-Expres], la 6¹/₄, după St Pölten, cu 5 fl. am căpătat o cabină de 4 locuri, noi fericiți, deși Anicuța ieri încă foarte slabă.....

La 8,20 din Karlsruhe prin Heidelberg-Frankfurt-Rüdesheim-Niederlahnstein la Ems. Bilet direct, clasa I à 25 mărci. Am ajuns la *Ems* la 3,25 după amiază. Bagaj la gară, noi pe jos pe la vile, am găsit mai bine și mai elegant la „*Vier Thürme*“ în etaj I, N° 10 și 11 un salon frumos mobilat și un iatac cu balcon, Schattenseite. Odăile 10 mărci pe zi, pension afară de aceasta à 6 mărci pe zi de persoană, sau 7, dacă sara și ceaiu.

Joi 27 Iunie/9 Iulie. Eu 2 pahare Kissingen, Raccoci. Apoi la Sanitätsrath Dr. Geisse, Römerstr. 61. Mie mi-a prescris: fiecare zi inhalații de 10 minute, kühl, cu aparatul Schnitzler; afară de aceasta de 3 ori pe zi după fiecare mâncare câte un Schluck de *Kaiserquelle* (adus în butelcă acasă), ținut în fundul gurei câtva timp, fără gargarizare, și așa repetat de 4 ori după fiecare mâncare. Nu băi.

Pentru Anicuța: „Morgens 2 Gläser Kraenchen à 200 Gramm, jedes Glas 5' lang trinken, nach jedem 15' langsam gehen, ½ Stunde nach letzten Glas Café trinken. Eine Stunde nach Café ein Bad von 26° R., 15 Minuten im Bad, nach dem Bade eine Stunde ruhen, 2 Tage baden. 3-ten Tag aussetzen“.

Verboten: Essig, Pfeffer, Kaese, Gefrornes, Bier, rohe Kirschen, Mehlspeisen. — Andere Früchte und Butter erlaubt.

Lieber Weiss- als Rothwein.

I-am dat doftorului 52½ franci.

Am plătit Kurtaxe 15 mărci o persoană + 6 pentru a doua pers. din familie. Afară de aceasta 3 mărci Brunnenkarte. Fiecare inhalație 40 pfenn[ig]. O baie mai eleg[antă] 2 mărci, celelalte à 1½ mărci. Mică diferență.

Ne-am plimbat mult. Anicuța a scăpat astăzi de cholerină. Eu foarte sănătos.

Vineri 28 Iunie/10 Iulie. Ems. Tot ploios. Anicuța primele 2 pahare Kränchen.

La 2,10 cu C. F. la Balduinstein (dus și întors cl. II à 2 m. 40 pf.) în $\frac{1}{2}$ oră, de acolo trăsura cu un cal (de la gară) sus la *Schaumburg* a Prințului de Waldeck ($\frac{3}{4}$ oră) cu frumoasa grădină la hotelașul-restaurant „Waldecker Hof” și mare parc. Cafea. Apoi cu aceeași trăsură în $1\frac{1}{4}$ oră prin frumosul orașel cu cetățuie (acum Zuchthaus) Diez la Limburg cu domul cel mare și curios. Trăsura Balduinstein la Schaumburg 5 m[ărci], Balduinstein prin Schaumburg la Limburg 12 m. Cam răcoare. Eu sara durere de gât.

Sâmbătă 29 Iunie/11 Iulie. Tot cam frig, la 8 ore dim. numai 12° R. Dispărut durerea de gât. — 2— $5\frac{1}{2}$ pe Malberg, sus cu funiculara; apoi încet o oră pe jos scoborîrea. Fotogr[afie] à la minute sus.

Duminecă 30 Iunie/12 Iulie. Plouă. — Anicuța și eu foarte bine ca sănătate.

Iulie 1891.

Ems. Luni 1/15. Sculat de la 5 ore, tot 2 pahare Kissingen. Afară ceață umedă până pe la $7\frac{1}{2}$, apoi soare splendid. Aici se simte aniversara scenei între împă[ratul] Wilhelm și Benedetti la 1870. mulți cu Kornblumen.

Eu bine la gât, nu mai am nici flegmă, nici micatuse.

După masă pe jos la Concordia-Thurm (1 oră mergând încet), întoarcere pe la Battenberg-Lahnstrasse. *Cald.*

Sara bal, la care am privit până la 10 ore.

Marți 2/14 Iulie. Soare. Dim. la $7\frac{1}{2}$ ore + 12° R. în umbră. Eu o primă cafea la Schweizerhaus, sus pe la villa Bériot și Balmoral la stânga. Apoi ceva ploaie.

Mercuri 3/15 Iulie. Ems. Cald. Între 3 și $5\frac{1}{2}$ cu trăsură cu un cal (taxa 10 m.) la Kemenauer Schöne Aussicht și apoi pe lungul coborîș prin pădure pe la Arzbach, Bierham, Sielberschmelze înapoi. Cel mai frumos drum.

Joi 4/16 Iulie. Ems. La 3 ore la Coblenz, ridicula expoziție industrială, dar frumoasa plimbare la Rhin. Cunoștință cu industrialul Marcotti....

Vineri. Ems. Cald. Plouă.

*Tel. Marie Rosetti*¹, Bucarest.

réda^{tion} Românul.

Profondément affectés par nouveau malheur qui vous frappe, sommes de cœur avec Vous.

Maioresco.

Minunată plimbare, la $3\frac{1}{2}$ cu funiculara sus la Malberg, de acolo pe jos în $\frac{3}{4}$ ore la Frücht, unde mormântul lui Stein, apoi pe jos prin Schweizerthal, Miellen la Nievern (1 oră) și aici la 6,38 cu drumul de fier la Ems.

Sâmbătă 6/18 Iulie. Ems. Plimb[are] cu trăsură la Koblenzer Forsthaus (șosea foarte caldă), dar de aici la Arenberg cu minunatul Oelberg al preotului catolic Kraus (de 87 de ani acum), unde bătrâna Domnișoară Mackeldey, fata romanistului. De acolo prin Ehrenbreitstein, Pfaffendorf, Hohnheim la Ems. Vr'o $5\frac{1}{2}$ ore cu trăsură.

¹. Soția lui C. A. Rosetti. Acesta era văr primar cu bunicul Anei Maioreseu, născută Rosetti. (Cf. Generalul R. Rosetti, *Familia Rosetti*, vol. II, p. 75, 76, 82, 90.

Duminecă 7/19 Iulie 91. Ems. Anicuța din când în când cu ameteală. Hotărește să bea numai 1 pahar de 200 gr. pe zi și să ia baia din 2 zile una. — Sara iluminare mare. Noi frumoasă plimbare pe jos Schweizerhaus, Adolfweg-Lindenbach.

Luni 8/20 Iulie. Ems. Eu bine de tot, și la gât. Mai iau încă 3 zile Kissingen, ca să fie 15.

Joi 11/23 Iulie. Ems. Ieri cu trăsura [de] 1 cal Lahnsteiner Forsthaus, Braubach și de-a-lungul Rinului la Oberlahnstein (12 Mark) 5 ore. Minunat, mai ales de la Forsthaus la Braubach. Astăzi ultimul pahar Kissinger (tocmai 15 zile).

Vineri 12/24 Iulie. La Wiesbaden la Duculești¹, unde din întâmplare aflat că e ziua de naștere a Ninetei, căreia i-am dat (după dorința ei) un colier de cristale colorate (36 mărci) și un ac cu muscă.

Wiesbaden încântător, Kurpark cu marele basin ideal. Sara târziu înapoi la Ems, Rhinul minunat sara. Noi bine, Anicuța cam suptă de cură, eu însă nu se poate mai bine.

Luni 15/27 Iulie. Ems. Aseară la Concertsaal Cantate de Mendelssohn („Lob des Herrn“) cu un minunat fel de Lied ohne Worte în orchestra de la început, partea a doua, și un frumos solo tenor „Hüter, ist die Nacht bald hin“. — Azi am proiectat o excursie la Oelberg cu D^{na} Cons. Argetoianu.

Anicuța slăbită de baie și apă, eu foarte bine.

Excursia cu D^{na} Arget[oianu] făcută, ceva ploaie, dar bine.

¹. George și Olga Duca (vara d-nei Maiorescu). Nineta, fiica lor, acum d-na Mihail I. Kogălniceanu.

Ana și Titu Maiorescu
Olga și Gheorghe Duca, cu fiica lor Nineta (azi d-na M. Kogălniceanu)
fotografie din 1891, la Wiesbaden
(din colecția Fundației culturale „Mihail Kogălniceanu“)

Tel. Emilia Humpel,
Iassy.

Reisen übermorgen. Findest Baden Brief über Ren-
dez-vous Zürich für Schweiz Venedig.

Grégoire Falcoyano,

Karlsbad

Rp. Prie télégraphiez votre adresse. Pour demain
expédié lettre projet voyage Suisse, Comment va Carp?

Maioresco.

Mercuri 17/29 Iulie. Ems. Ieri răspuns de la Făl-
coianu că Carp se află bine. „Journaux blague“. Ieri
toată ziua ploaie. Azi adio mai cald de la d. și d^{na} Grant,
care cu 2 buchete la gară.

La 3 ore din Ems, timp cam acoperit, dar bine.
De la Oberlahnstein pe Rhin în jos (vaporul „Lohengrin“),
dar decepție: Rhinul *mult mai puțin frumos* de la Co-
blenz în jos; *bine* se prezintă otelul Fürstenberg la Re-
magen, nimic la Rolandseck; noi ne oprim sara după
8 ore la Königswinter, „Berliner Hof“, odaia N° 40 cu
balcon, à 7 Mk., în etaj. I. binișor. Mănânc sara compot
de caise, însă cam necoapte și cu coajă, și în felul com-
poturilor de la Rhin (de altminteri plăcute, mai ales de
fragi): fructele nefierte, cu zahăr și zamă fiartă de-a-
supra. Pe la miezul nopții o violentă colică...

Joi 18/30 Iulie. Mă scol la 4, cam slăbit, mai ales
la cap. Mă plimb prin orașel, iau cafeaua într'o „Kafé-
Wirtschaft“ cu 4 stud[enți] de la Bonn și țărance venite
la târg. Multă veselie caracteristică la Rin. Pe la 8 ies
cu Anicuța, după ce am mai dormit ½ oră și m'am în-
tremat cu totul. La 8,50 cu Zahnradbahn sus la Dra-
chenfels în 8' și îndată înapoi. Frumos Drachenschloss,
dar totul cam mediocru pentru oameni blazați. Apoi la

9,55 cu C. F. la Bonn, cu interesantul „traject“ (ploaie tare) de la Obercassel la Bonn. La Bonn dejun mediu la gară. Pe ploaie cu trăsura 20' prin oraș, monum[en-tul] Beethoven, librăria Strauss. Pe la 1 oră la Colonia, ploaie torențială, gara provizorie îmbulzită. În vagon direct cl. I (plăcut) de la 1.40 la 6,45 din Colonia prin Nimwegen la Amsterdam, vizita bagajelor serioasă.

Amsterdam, Hôtel Amsel, mare salon cu 2 paturi în etaj. I, 4 ferestre, dintre care una balcon, N° 25. à 6 fl. pe zi. Frumos, dar *țințari!!*

Vineri 19/31 Iulie. Amsterdam. Se scoală toți târziu, eu mă plimb între 5½ și 7 dim. prin strade, interesante, cam melancholice grachturile cu copaci, stradele murdare, dar uși și ferestre strălucitoare de curățenie, între 9 și 10 toate bonele cu bonete albe și rochi de stambă cenușiu-deschis cu floricele negre scutură covoarele pe uliță-gracht.

Grădina zoologică bună, bine că dă gratis planul, aquarium neînsemnat. Cu vapoară și Fährre (à 5 cents) la Tollhuis, dejun la Krasnapolski, 2 petit-pains mari pline cu crevete („garnalen“) 30 cents, interesant. Masă sara la Restaurant Riche, à 3 fl., nepotul lui Bignon. Sara între 9 și 10 corso fără trăsuri în Calverstraat, prăvălii iluminate, cafenele pline de spectatori din obscuritate. — Dimineața pe la 10 ore vapoare pline de oameni veseli în partizi de petrecere. Ploaie.

Sâmbătă 20 Iulie/1 August. Amsterdam. Noapte deranjată de țințari. Trăsuri rele la Amsterdam, dar bune, eține (10 cents) și comode pretutindeni tramways.

Muzeu, „Rijks-Museum“, grandios ca edificiu (Renaissance hollandaise) și de cea mai mare și solidă eleganță națională (faiance, perdele de catifea de Utrecht, etc.). Minunat expusă și minunată ca efect *luminos* așa (inexplicabil) numita „ronde de nuit“ Rem-

brandt (frumușel catalog ilustrat). Tot așa portretul bătrânei Elisb. Bas. Am cunoscut pe admirabilul van der Helst („Schützenbild“ și „Schützenmalzeit“), apoi Hals cu coloritul negricios („nebunul“, portrete), *Hondekoe-ter*, Hobbema, Ruysdael, Ostade, Teniers, Dou; dar mai ales nou pentru noi ironicul social J. Steen; apoi ter Borch, „väterl[iche] Ermahnung“, etc., etc. Interesant și partea etnografică a muzeului, și felul South-Kensington. În genere cel mai interesant muzeu.

Dejunat prost, dar eștin, în bufetul Muzeului jos, apoi cu trăsura cumpărat gravuri și apoi plecat prin Gonda la Haga, unde cu trăsura de la gară prin frumosul drum la Scheveningen, nicăieri loc în Kurhaus. La urîtul „Hôtel Garni“ o odaie cu salon, rez-de-chaussé, pe cărămida de plimbare a mării, urît, a 15½ fiorini; n'am luat-o, am preferit să ne întoarcem la Haga (toată trăsura 5½ flor.), unde în *excelentul*, anticul „Hôtel vieux Doelen“¹ odaia N° 13 în et. I, încântătoare de gemütlich. Bine în toate privirile.

Duminecă 21 Iulie/2 Aug. Steaguri de sărbăt[oare] în Haga, ziua Regentei și o aniver[sare] de 60 de ani. Muzeul cu Anatomia lui Rembrandt și taurul lui Potter și altele. Relativ mic, ca o colecție privată. Minunată plimbare cu trăsura la Scheveningen sara, Kursaal splendid iluminat, trăsura trecând pe drumul de jos lângă mare.

Peste zi la Leiden, și de la gară cu gentilele tramways cu vapor la Nordwijk an Zee, un singur otel la mare, cea mai frumoasă odaie cu balcon și încă un iatac à 7 fl., dar ocupate. Izolat de tot. Mâncarea dubioasă. Apoi la mai aproapele și ceva mai animatul cu câteva

¹. Sub literele *oe*, scris *ū*, arătând pronunțarea olandeză a cuvântului: Dulen (cf. numele Olandezilor din Africa de sud, Boer, pronunțat Bur).

oteluri Katwijk an Zee; la Kurhaus odaie cu 2 paturi și terasă la mare (foarte primitiv mobilată, 2 scaune de paie) à 10 florini pentru 2 persoane, cu mâncare cu tot.

Luni 22 Iul./3 Aug. La 4,24 din Haga, după ce am mai văzut Grand Bazar, de unde am cumpărat masa japoneză (22 flor. cu ambalaj), la 5 o raită cu trăsura prin Rotterdam (impozantul pod peste Maas), statua lui Erasmus, iute la un prăfuros și mucegăios interesant negustor de bric-à-brac sub viaductul drumului de fier 2 faiance vechi de Delft (à 75 cents. Era un frumos Pallissy de 100 fr.) și 2 vechituri transparente de lampă (à 3½ și 5 fl.), apoi la 5½ din Rotterdam, peste iarăși imposantul, lungul pod de mare la stația Lage-Zwaluwe (după Dordrecht) peste „Hollandsch Diep“, cel format prin irupția mării din Nov. 1421.

Sara la 8 ore în *Anvers*, la Grand Hôtel (după Bâdeker), casă mare, elegantă-monotonă, cam fără gust și plihticoasă, în rea poziție, impertinent [de] scumpă. odaia N° 4 în et. I, cu serviciu și lumină, care se calculează, 18½ fr[an]ci. Altă dată la St Antoine, cel puțin lângă piața Verte cu stat[ua] lui Rubens. muzică și lângă Catedrala cu „Descente de croix“ de Rubens.

Marți 23 Iulie/4 Aug. *Anvers*. La casa-muzeul imprimeriei Plantiniane, la plihticosul și cam desordonatul muzeu (Rubens, van Dyk, Rembrandt), dejun so-so, apoi la Catedrală, după 4 ore plecare, pe la 5¾ în Bruxelles, Hôtel Bellevue, scump, dar minunat de tot felul de eleganțe. Noi odaia N° 13, rez-de-chaussée, à 16 frci., serv. 2 fr., boug[ie] à 1 fr., vedere spre Place Royale (împreună alături N° 11 și 12, 3 odăi cu 40 frci.). Table d'hôte la 6 ore à 6 fr., dîner à part de la 7 ore à 8 fr. Foarte bun vinul simplu Graves, butelca 4 frci. Minunată sală de mâncare, galerie de cafea, privire de

pe terasa de sus, totul în marmoră albă. Dar fără electricitate...

Mercuri 24 Iulie/5 Aug. Bruxelles. Soare, dar răcoare. Eu cu cămașa de flanelă.

Tel. Bengesco, Bucarest,
Dionysie, 47.

Rp. Comment va Zoé? Réponse Hôtel Bellevue Bruxelles.
Majorescu

Dejunat foarte bine și convenabil, „plats du jour“ și bere, la „*Taverne du Globe*“ Place Royale (4½ frci totul), unde văzut pe Hooricks. Cumpărat inel, fotogr[afii], umbrele, dentelle-voilette, flacon, etc. Prânzit rău (cu toată steaua lui Bädeker) la „*Filet de sole*“. Sara, mică flanare pe Boulev[ar]d Anspach, 4½—6½ frumoasă plimbare cu trăsura la Bois de la Cambre.

Joi 25 Iulie/6 Aug. Bruxelles. Grandiosul Palat de Justiție. Piața Primăriei. Sticlăria ferestrelor vechi de la Catedrală.

Pornit din Bruxelles la 1,17 de la gara Luxembourg, unde dejunat bine la otelul din colț la stânga la piața gărei, cu fața spre oraș, dosul spre gară.

Dar acest tren, deși accelerat, nu e bun, tot schimbi, vagoane mediocre.

De la 7—7½ plimbare cu trăsura prin *Luxembourg*, frumos. Prânzit mediocru la gara Lux[embourg].

La 9,20 sara în urâtul, murdarul *Trier*. La burghezul otel „*Trierer Hof*“, fără vedere, totuși cel mai bun (deși interesant vechiul „*rotes Haus*“ pe piață, dar mâncare proastă), odaia N° 9 în et. I, mică, paturi bune, ceaiu bun.

Vineri 26 Iul./7 Aug. Trier. Anicuța cam ca la Divacca. Eu dim. pe jos la băile romane în ruine puțin însemnate, apoi cu Anicuța la Porta Nigra, Palatul Im-

perial și la neînsemnata Arenă. Prăvăliile pline de „heil-[iger] Rock“ von Trier, pretinsa haină a lui Christos, ce se va expune iarăși pe la 3/15 August anul acesta, după o întrerupere de vr'o 45 de ani.

La 11,7 acceleratul din Trier, prin Saarbrücken, Saargemünden la Strassburg. *Rău tren.* 3—4 schimbări, trăsur¹ proaste. De-abia 1¼ oră înainte de Strassb[urg], ajungem în elegantul tren direct Ostendē-Bru-xelles-Strasburg-Basel, cu vagoanele bune și domoale.

La Strasburg la 4,23, curând luat cofărul de la „Eilgut-Expedition“, apoi la „Hôtel de Paris“, ca mai în centru, bună odaie N° 16, balconașe parisiene, dar fără vedere spre piață; în genere otelul nu are vedere spre Broglie.

Deviarea Trier nu a meritat timpul și incomoditatea.

Tel. Schwartzwald-Hôtel

Triberg.

Bitte morgen Sonnabend Abend besten Zweier reserviren, Majoresco.

Hôtel Uetliberg

Zürich, Uetliberg.

Veillez réserver Dimanche soir pour 8 jours meilleure chambre 2 lits vue lac. Majoresco.

Sâmbătă 27 Iulie/8 Aug. Strassburg. Mai cald, frumos timp. Scrisoare (cartă postală) bună de la Juca, sosită din Scheveningen.

¹. Vagoane (germ. *Wagen*: trăsură, vagon), cum rezultă din fraza următoare, în care cuvântul „vagoanele“ înlocuiește cuvântul „trăsurele“, cum scrisese întâi.

Tel. Bengesco,

Bucarest, Dionisie, 47.

Sommes demain Zürich pour 8 jours. Voulons voir Zoé. Conseillons voyager de Vienne par Arlberg et un jour arrêt-repos avec nous Zürich. Viendrons à sa rencontre frontière Autriche-Suisse. Si nécessite accompagnons frontière française. Télégraphiez Zürich Hôtel Uetliber quel jour et quel Hôtel Zoe arrive Vienne.

Majoresco.

Am văzut Catedrala, frumoasa fașadă a lui Erwin pretins de Steinbach, curiosul, dar pentru o așa imponentă Catedrală nepotrivilul orologiu cu păpușele de apostoli, care fac o mișcare de închinăciune înaintea lui Christos (mai bine cântatul și mișcarea aripelor cocoșului) la 12 ore. Prea multă lume înghesuită înaintea orologiului în spațiul acolo îngust. Toată istoria aceasta de la 12 ore trivială. — Am mai văzut interesantul monument funebru pentru Mareșalul „de Saxe”, de Pigalle, în biserica St Thoma (alegorie cu Moartea și cu Franța), am văzut meschinul-pretențios nou Palat al Împăratului, cu cupola de gară, încărcat de embleme și figurări, dar ridicul de mic (interesantă acoperirea cu un fel de olane ca la Olympya?), mai bine nouele edificii universitare, biblioteca, etc.

La 3,20 am plecat prin *Offenburg* (*bun restaurant la gară, bune oteluri în aparență, fructe frumoase, pahare de vin cu ape miner[ale] pregătite, etc.*) la *Triberg*, surprinzător de frumos loc și otel Schwartzwald-Hôtel, unul din frumoasele locuri din lume, de la gară la acest otel sus (are vr'o 5 omnibusuri) 15—20' suș, electricitate. cascada frumoasă, la 9 ore sara iluminată cu electrici-

tate, Duminecă cu foc bengalic, tot orașelul curat. Minut
nat de frumos!

Cu balcon în etaj. I, în orice privință bine, N° 11
(odaia noastră), 20, la mijloc mai mare 16. Dacă știam
rămâneam aici 8 zile, nu la Uetliberg. Bun restaurant la
gară. Asemenea la *Villingen* (puișori mici gata, de luat
în hârtie, fructe). Admirabil drumul de fier cu „Kehr-
tunnel” o stație înainte de Triberg până la Triberg și
de la Triberg la *Villingen*. Peste 20 de tuneluri.

A doua zi *Duminecă*, după frum[oasa] plimbare,
la 11,20 plecare. Vizita de bagaje la Schaffhausen (să
nu se uite, căci nimeni nu spune! Am avut pe urmă — a
doua zi pe la 3 ore — multă alergătură și plată la Zol-
lamt după gară, pe mare căldură!), la 4,35 la Zürich, gara
ne-a părut mult mai puțin frumoasă. La 5,45 cu Zahn-
radbahn la Uetliberg în 30', și aici ne-a părut nüchtern
(ne blazasem la Triberg, Haga, Scheveningen).

Landry, de la otel Uetliberg, cam ramolit. Noi bună
și mare odaie N° 28 în etajul I, cu alcov de spălat, fără
balcon, dar eșind ca Erker; privirea spre Zürich (în ceai-
laltă parte privirea spre munți, de la Sänlis peste Fin-
steraarhorn, etc.); Zürich sara privit de aici o foarte
frumoasă și întinsă iluminare.

Depeșă *lungă* de la Bengescu despre trecerea Ju-
chi[i] prin Zürich spre Paris cu Lentzi Trăsnea.

Tel. Bengesco,

Bucarest

Dionisie 47,

Rp. Insistez Zoé rester absolument un jour repos
Vienne. Si permettez, la garderons Zürich-Uetliberg
deux trois jours air fortifiant. Déciderons avec elle pour
Paris. Attendons réponse.

Majoresco.

Luni 29 Iul./10 Aug. Uetliberg. Soare, cald, jos în Zürich *prea cald*. La 10,15 din Uetliberg, la 11,45 în Zürich, cu trăsura la Paradeplatz, cigarete, cărți, brasieră (n'am găsit pieptene), dejun în Central-Hof *trivial*, alergare pe căldură după bagaj, între Zollamt și gară, în sfârșit plecat cu bagajele la 3,15 la Uetliberg. Sara frumos. Baie curioasă la otel (2 cade în piniță).

Marți 30 Iul./11 Aug. Uetliberg. Plouă sus, frumos jos; plouă jos, frumos sus.

Tel. Hôtel Müller

Wien, Graben.

Rp. Bitte umgehend telegrafieren Zürich Hotel Uetliberg, ob Hofdame Bengesco heute mit Pester-Predeal Zug Ein Uhr 40 Minuten bei Ihnen angekommen und wann sie nach Zürich abreisen gedenkt. Majorescu.

Mă cam doare capul..., degetul meu mic cu coalțar. Dar noi veseli și fericiți.

Tel. Frau Humpel,

Baden bei Wien

Postrestant

Wann kommst Zürich? Telegrafire Zürich Hôtel Baur Lac deine Adresse. Bleiben hier noch 3 Tage.

Majorescu.

Tel. Hotel Baur Lac,

Zürich.

Veuillez réserver déjà demain Mercredi 6 heures soir les deux chambres vue lac convenu hier pour Jeudi. Viendrons les voir demain matin. Majorescu.

Mercuri 31 Iulie/12 Aug. Uetliberg-Zürich. La 8¹/₄ dim. din otel Uetliberg, unde a fost bine și convenabil, cu Zahnradbahn, la 8³/₄ jos, cu trăsura telefonată de la gară mergem la Bauer au lac, 2 odăi în etaj. I rezervate, amândouă mici, N° 23 cu vedere spre lac și frumoasa galerie de fier cu flori, 2 lampe electrice, și N° 15 spre strada întunecată, o lampă electrică, dar toate, odăi de baie, rașca ¹, odăile de mâncare, serviciu, de cea mai mare eleganță. La 9¹/₂ la otel Bellevue, de unde ne telefonase a seară Guță Fălcoianu la Uetliberg; acolo și junele Rathivanu. Vorba de călăt[orie] comună în Șvițera nu prea prinde acum la el. De ce mi-a telefonat? — La 10 cu Gigi spre Buchs, unde sosim la 12,37, mâncăm acolo la gară table d'hôte cu vin à 3 fr., răcim o but[elie] de champagne, cumpărasem din Zürich 2 pahare și belegte Brödchen. La 2.26 ora șviț[erană], Juca cu Lentzi în sleeping-car, admirabil de bine relativ, mare emoție cu lacrimi a lui Gigi, împreună la 6 ore la Zürich, la gară Fălcoianu cu Rathivanu, noi în landau la ôtel. Eu îndată telegrafiat lui Bengescu:

Bengescu, Bucarest,

Dionisie, 47.

Zoé très bien. Sommes descendus Hotel Baur Lac. Partiront demain matin, seront demain Jeudi 6 heures soir Paris. Accompagnons frontière française.

Majoresco.

Juca îndată în patul bun, spălată; ne face o masă elegantă, prânzim tus 4 la patul ei, electricitate, sara la 8³/₄ Fălcoianu pentru ¹/₄ oră.

¹. Closet.

August 1891.

Joi 1/13 Aug. Zürich. Gigi dormit rău, ceva dureri [de] cap, hotărît să rămâie ea aici și să le însoțesc numai eu până la graniță. — La 5½ dim. cafea în odaia Juchi[i] și Lentzi[i]...

La 6,5' cu landau la gară, cu Lentzi la bagaje, pornim 6½, eu cu ele până la Basel, unde sosim la 9 ore, din cauza podului adecă stricat la Mönchenstein drum schimbat prin Altmünsterol la Belfort, dar sosire la Paris, la aceeași oră (6,17 sara), din contră plecarea din Basel mai târziu, la 10 ore.

Vizita germ[ană] Handgepäck aici la gară, vizita bagaj[elor] mari la Paris. Le iau fructe și belegte Semmeln, Juca bea o bere, vorbesc cu conductorii ca să fie singure, le duc și le instalez în vagonul direct cu couloir și W.-cl. (dar Compania franc[eză] reclamă pentru această înlesnire, ce o au de mult chiar C. noastre F., un plus de *un franc* de la călător; ce meschinărie!!), — și astfel pornesc vesele la 10 ore, pentru a fi peste 8½ ore la Paris, unde le așteaptă George Bengescu, bătrâna [Bengescu], Marie [Bengescu] și Dr. Asaki la o consultație mâine Vineri.

Eu îndată la 10,20 înapoi, la 12,53 în Zürich, fericit în trăsură că de acum începe vacanța. Gigi dejunase, e mai rece decât mine de astă dată. Eșim pe la 2 după ceasornicul Bălașei¹, umbrela Gigi și mătasea neagră, eu cam nedejunat, numai cu o Schinkensemmel de la Basel, ne apucă ploaia, las pe Gigi la prăvălia cu umbrele, și eu pe ploaie pe jos la gara Uetlibergbahn, de unde plec la 3¼ și sosesc sus la 3¾, pentru a-mi lua pal-

1. Bucătăreasa.

tonul de iarnă uitat acolo, îl găsesc, iau o cafea la restaurant Uto-Kulm, ploaie, negură, dar apoi vânt, negura împrăștită în fășii, totdeauna frumos la munte. La 5 plec de acolo, la 5½ înapoi, găsesc o birjă, fuga la telegraf pentru a ne degaja de Fălcoianu.

Tel. Falcoiano,

Hôtel Rigi-Kulm

Regrettons beaucoup. Impossible venir demain Lucerne.
Majoresco.

Sosesc la otel pe la 6 ore. — sufletește plin de mulțumire că, după atâta tevătură azi și ieri cu Juca, cu Fălcoy[anu], cu paltonul, dau de un moment de liniște și de plan de adevărat drum de vacanță, care de-abia acum începe pentru mine și trebuie stabilit în fericire cu Gigi... — când colo, o găsesc pe ea iar în mijlocul celei mai mari desordini: lada desfăcută, fiindcă zisese eu să separe ce luăm la excursia călare de 10—15 zile și ce rămâne în ladă, lucruri pe jos, plaidul pe un pat, geamantanul pe altul, canapeaua, masa, pline de lucruri, ea cam obosită. — tot ce mi se putea întâmpla mai obositor pentru creeri și mai iritant, după felul meu. Mai vorbim pe canapea în mijlocul desordinii un sfert de ceas, îmi spune ce a făcut cu galoșii, cu mătasea. îi spui eu scurt despre Uetliberg, dar apoi nu mă pot stăpâni și isbucnesc pentru 2 minute contra desordinii. Ea plânge, copil cum e, eu o împac îndată pe genunchii mei, fiindcă mi-e rușine de orice violență a mea și fiindcă o iubesc, și ieșim împreună foarte bine și fericiți.

Dar tot am avut dreptate în fond. Ce rücksichtslos

naiver Egoismus de copil, ce uitare de mine! Știe că m'am obosit toată ziua și ieri și azi cu Juca, cu paltonul, știe că un lucru mi-e mai ales nesuferit: [în] pachetarea, hârtii aruncate în dreapta și în stânga, desordinea; știe că la 5³/₄ am să sosesc de pe ploaie din Uetliberg, cam obosit de 7 ceasuri drum de fier cu Juca, 1 ceas drum Uetliberg, că am fost așa [de] muncit la București, că am și eu în fine dreptul la o liniște de vacanță, folositoare și pentru iarna viitoare, căci eu sânt muncitorul care trebuie să aibă puteri pentru a agonisi..... așa! Instinctiv, fără a-i trece de la *sine* prin cap, își termină cumpărarea galoșilor și a mătasei și mă primește cu geamantanele desfăcute! Acum 8, 9 ani ar fi făcut în orice caz întâi geamantanele, s'ar fi gândit exact, când mă întorc de la Uetli, ca să mă primească în liniște, și apoi mai puteam eși împreună după mătase. Ce schimbare instinctivă și cum se vede că e sora Juchi[i]! Ce o distinge, este nobleța de spirit în materie de avere; dar der rücksichtslose Egoismus este copilărește naiv manifestat, în proporția în care prin deprindere a pierdut intensitatea atenției iubitoare pentru mine.

Caracteristic era sus la Uetliberg și faptul că, a scormolit lada pentru a-și așeza umbreluța de dantelă neagră, dar a uitat să-mi ia de acolo coalțarul pentru degetul cel bolnav, de care, când se întâmplă să-i vie în conștiință, exagerează îngrijirea. Ce *instinctioasă* schimbare de copil egoist și mai puțin iubitor! Mă uită pe mine pentru mătase și dantelă!! Ea singură n'ar fi crezut lucrul posibil acum 4 ani. —

La eșire din otel pe la 6¹/₄ găsim o telegramă a Emiției din Viena, că vine poimâine la Zürich. Mare bucurie. Mergem îndată la telegraf.

Tel. Frau Humpel, Wien.

Hôtel Ungar[ische] Krone.

Famos! Reise nicht Zürich, sondern Chur, Hôtel Steinbock, wir sind morgen Abend dort, dich übermorgen Samstag erwartend. Du reist morgen 9 Uhr Abend Westbahn über Arlberg-Buchs. Titus.

Mai cumpărăm pentru 18 franci ceasornicul Bălașei, ne întoarcem pe la 7½' la otel, prânzim foarte bine și elegant jos, e frumos, cald, nu prea cald, electricitate, lună, Gigi se culcă și mai facem la patul ei un écarté și un pichet până la 9½ sara. — Îmi mai învălesc degetul cel mic de la mâna stângă cu coaltar.

Vineri 2/14 August. Zürich. Mă scol la 4 ore dim., mă îmbrac, mă pui la 4¾ la fereastra deschisă cu vedere pe lac și flori și scriu liniștit și mulțumit aceste, reglez socotelile și aștept să se scoale Gigi, copilul meu cel iubit.

Ieri la Uetliberg pe drum am aflat că această Zahnradbahn nu se rentează, că la 1883 le-a mai dat 2%, apoi nimic, la 1889 și 1890 1%, dar în anul acesta probabil nimic. Totul atârnă de la vremea frumoasă. Și apoi sânt obligați să meargă tot anul, și iarna cel puțin odată pe zi (în sus la 2 ore, în jos la 5). Iarna mai este sus Restaurantul Uto-Kulm deschis.

La Hôtel Baur au Lac pescuit de pe podeț și [de pe] caicele lui la grădină, pe Limmat-Canal, clar.

Cigarette-Morris (cele mai bune) la Oettinger, Bahnhofstrasse, 76, mai spre gară.

Tel. Hôtel Steinbock,

Coire.

Veillez réserver ce Vendredi soir belle chambre
deux lits. Majorescu.

Jakovaky, Kurhaus,

Tarasp.

Sind heute Abend Chur Hotel Steinbock für zwei
Tage. Telegrafire dort ob Ihr auf 10 tägige Schweizer-
tour mitkommt. Majorescu.

Am cumpărat o ladă mică vechie à 1 f. 80 de la o
prăvălie din Centralhof, și am expediat-o prin expe-
ditorul hotelului Baur au Lac „Danzas et Co“ la Bucu-
rești, petite vitesse, de la 2/14 Aug.

Am mai dejunat la otel (homard etc.), toate admi-
rabil de bine la otel (portar adecă, „homme de peine“
la fiecare etaj), am plătit socoteala celor 2 zile (203 fr.,
landau 20 fr., pentru 2 mersuri la gară, omnibusul obici-
nuit cu bagaj cu tot numai 1 fr. de persoană) și la 2,20
am plecat spre Coire.

Sâmbătă 3/15 Aug. 91. Coire. Ajuns ieri aici la 6³/₄,
întârziere 20', găsit cea mai bună odaie a otelului, N° 48
în et. II, cu mare balcon. Numai et. II are balcoane, în
acest etaj sânt și băile (gata de la 6 dim. la 10 sara).
Prânzit la 7 ore dîner à part à 8 fr. în restaurant, pe
când în același timp aceeași masă table d'hôte à 4¹/₂ fr.

Gigi cam obosită sara, facem 2 pichete în pat, și
la 9¹/₂ adoarme.

Eu astăzi sculat la 4³/₄ dim., scriu aceste, foarte
mulțumît, degetul mic aproape bine după atîta coaltar.

La Baur au Lac, în salonul de muzică, am văzut
un foarte frumos scaun de clavir, sculptat în formă de

frunză sau scoică, și comod. E de la fabricantul „Rosel, Ameublement, Bruxelles“.

Aseară aici la hôtel Steinbock găsit depeșa lui Iacovaki, din Vulpera, că nu poate veni cu noi, fiind angajat cu Cerkezeștii la băi de mare.

Tel. Madame Bengesco,

Paris, Rue Séguier, 1.

Rp. Quelle décision médecins? Répondez Coire
Hôtel Steinbock. Majoresco.

La 10.50 de la gara noastră la Ragatz, unde sosit la 11.45. Foarte curată și frumoșică, răcoroasă de vară, gara de la Ragatz cu micul ei restaurant, unde poți de-
juna bine, scaune și mese afară pe peron.

Prin mare căldură după o bluză a Anicuței, pe care n'am găsit-o; dar am găsit pieptene, porte-carte și lorgnetă măicuței, de bagă. La 1 din Ragatz, la 1.37 în Buchs, prea mare căldură, așteptăm pe Emilia, care vine cu acceleratul Arlberg la 2.30 și cu *Humpel*. Humpel, nebun cum e, își schimbă bagajul la Zürich, vine cu noi la Coire, dar pleacă a doua zi.

Sosiți cu toții la Coire la 5.25. Telegrafiasem din Buchs:

Tel. Hôtel Steinbock, Chur.

Bitte ein Zimmer zu zwei Betten neben N° 48 reserviren da zwei Personen mitkommen.

Majoresco.

Și astfel găsim la sosire încă 2 odăi cu 1 pat lângă a noastră, N° 49 mică, dar N° 50 mare, amândouă vedere spre râul Plessur. Sara la table d'hôte împreună. — Dăruim Emiliei o brățară cu ceasornic.

Duminecă 4/16 Aug. Din Coire plecăm la 9 $\frac{3}{4}$ cu o trăsură cu 2 cai de la otel Steinbock, până la Splügen 72 fr. cu pourboire. Humpel plecase deja la 8,20 cu C. F. la Zürich.

Tel. Hôtel Bodenhau,

Splügen.

Veillez réserver ce Dimanche soir deux belles chambres 3 lits. Majoresco.

Drumul foarte frumos, ceva ploaie, ceva soare, mai mult acoperit și nu frig. Cu oprire de 1 $\frac{3}{4}$ ore la Thusis și de $\frac{1}{2}$ [de] oră la Andeer, am făcut în totul 9 $\frac{1}{4}$ ore de la Coire la Splügen.

Foarte frumoasă ultima oră spre Thusis. cu privirea spre ruine și casteluri dincolo de Rhin, grandioasă Via-Mala, asemenea, dar și oarecum gentilă, Rofna-Schlucht, cu frumoasele mici cataracte ale Rhinulu, mai ales sfârșitul lui Rofna-Schlucht.

Dejun la Thusis, la 12 $\frac{1}{2}$, à prix fixe à 4 fr., foarte bine, tot de 1er ordre. Bine și de stat en pension.

Foarte gentile și prevenitoare femeile de serviciu la așa numitul Kurhaus Fabri din Andeer, unde am luat ceaiu și cafea.

Sosiți la Bodenhau în Splügen pe vreme frumoasă la 7 ore sara. Odaia mare, bună, curioasă N° 8, alături încă o odaie, dar s'a schimbat proprietarul. La 7 table d'hôte mizerabilă, toată casa miroase rău. Ne culcăm la 9 ore. Iau sara bilete de postă pe mâine.

Luni 5/17 Aug. Splügen.

Tel. Hôtel Bretagne,

Bellagio.

Veillez réserver ce Lundi après midi deux belles chambres Villa Serbelloni trois lits. Majoresco.

Plecăm la 6 $\frac{1}{2}$, numai „intérieur“, banchete nu erau la această trăsură din Splügen, și pentru 2 locuri coupé m'a înșelat Posthalterin. Dar a fost bine și așa.

Cele d'întâi 2 $\frac{1}{2}$ ore cu suișul în meandre plixis, dar apoi $\frac{1}{2}$ oră ultimul suiș prin lunga galerie și coborîșul la Dogana de pietre umede începe a te câștiga. De aci încolo grandios, suggestiva cascadă (200 metri) Madesimo privită de pe o Känzli din sus în jos, coborîrea de aici peste terase perpendiculare până la Campodollesico, dar și de aici coborîrea de-a în josul Lirei pintre grandioase blocuri de stânci în strâmta vale, apoi pintre stânci castani, măslini, în sfârșit viță până la Chiavenna sânt impresii din cele de neuitat în viață.

Pe la 11 $\frac{3}{4}$ în Chiavenna, îndată la Hôtel Conradi îți dă bilete și-ți înregistrează și bagajele din Diligență Chiavenna-Colico-Lago di Como-Bellagio (à 6 fr. 40 c. [de] pers. cl. I, la noi cu bag[aje] à 8 de pers.), apoi vor să te ție la dejun, alții la poarte te îndeamnă la bufetul gărei cu un omnibus, noi am mers pe jos la gară, am dejunat iute, nu rău (e însă foarte cald), apoi o oră C. F. la Colico, de aici în omnibus al C. F. la port și pe vaporul „Volta“, foarte cald, dar după mișcarea vaporului curent de aer răcoros, tot mersul cu vaporul liniștit, elegant, *minunat* de astă dată. Cu Emilia băut pe vapor Asti cu gheață, Emilia încântată de el, deși nu era bun. — La 5 ore în Bellagio, la port omnibus separat pentru „Villa Serbelloni“, unde ne suim, numai 4 oaspeți acolo, toată casa aproape pustie, deși gaz, Wasserleitung, W.-c. foarte bine, servitori în frac, table d'hôte la 6 $\frac{1}{2}$, mediocră, deși același menu ca jos la „Grande Bretagne“. Din multele odăi disponibile am ales N° 7 și 8, jos, umedos, dar N° 8 minunată terasă, N° 7 idem balcon, și sânt rez-de-chaussée, de plein pied cu parcul. Primblare scurtă sara după masă și ședere pe bancă pe

terasa cu palmieri. Lună! Linia de argint pe lacul Lecco, ceva lumini pe lacul Como și la munți din când în când schawaches Wetterleuchten.

Marți 6/18 Aug. Villa Serbelloni, Bellagio. Mă scol la 5, mă plimb prin parc, pentru a-mi regăsi vechile locuri de aducere aminte din 1880, nu le regăsesc. Atunci pierdut un buchin de chihlibar, și aici aseară căzut și spart altul de pe terasa Emiliei. Dar e așa de cald aerul, încât ajung transpirat în tot corpul înapoi în odaie, iau ceaiu rece, scriu aceste pe balconul odăii noastre N° 7, în vedere[a] celor două ramuri de lac. Bine.

Emilia nedormită până la 4 ore dim. de frica stațiilor în curioasa odaie și a unei cărți ce o cetea, sculată pe la 8, bem cafeaua, cu vedere pe lac (ceva stropi de ploaie, dar apoi timp frumos) de la 9, Em[ilia] de abia la 11 ore gata! Câteva minute în parc, apoi pe jos la Hôtel G^{de} Bretagne jos, acesta în adevăr splendid, nu ca odăile din Villa Serbelloni, dejunăm acolo à prix fixe à 4½ fr. (excellent), portarul ne expediază bagajele direct la Lugano, noi pe soare fierbinte pornim la ora 1 de la otel cu barca elegantă (perine orientale) și 2 ramori la Villa Carlotta, așteptare acolo, apoi de acolo la Menaggio, preț cerut numai 9 fr. Pe lac răcoare, excursie admirabilă, deși prea cald; la „Carlotta“, frisul-relief de Thorwaldsen, Amor și Psyche de Canova fără impresie. Plimbare de o oră prin grădină, trestie de zahăr, bambu, Eucalyptus, mirte, camelii, dar nu în floare, ciprese de Liban, ciprese plângătoare, minunate platane și magnolii, vr'o 4 flori din aceste mai existau (ne-a dat grădinarul 2 pentru Emilia). Apoi cu barca la Menaggio, acolo cu trăsură frum[oasă] cu 2 cai, găsită gata la port, la Porlezza (la Lugano), în loc de tramway cu vapor, merge în o oră 15' (tramway aproape o oră), frumoasă vedere la urcare (masca colosală a lui Napo-

leon la ultima creastă de munte spre Lecco, la stânga de Bellagio), mai frumoasă coborîre prin arbori ca în parc spre Porlezza. Pe la 5 ore la Porlezza, la 5,25' cu vaporul spre Lugano, *cel mai frumos* drum cu vaporul, cele mai pitorești primele 2 stații de vapor, căsuțe și tot stafagiul italian, munții grandioși, peste o oră frumoasa și vesela intrare în portul Lugano, în față și apoi la stânga Monte Salvatore. Pentru „Hôtel du Parc“ trebuie mers cu vaporul până la Lugano-Parc (5' după Lugano-Città). Odăi telegrafiate, una frumoasă și mare în etaj. II à 12 fr., fără balcon, dar ferestre cu balcon, vedere pe lac, la stânga orașul, Emilia alături [odaie cu] un pat. [N°] 83.

Anicuța răcită, tușește; eu bine de tot, și degetul trecut de 2 zile.

Eșim puțin cu Anicuța după bonboane pectorale, apoi bun dîner a prix fixe, cu Asti pentru Emilia. sara în grădina lângă sala de lectură muzică (până pe la $9\frac{3}{4}$) de capela otelului. Aspect feeric sub magnolia cu frunze strălucitoare sara ca unse cu lac. Ne urcăm înapoi sus la 9 ore, fulgeră splendid deasupra lacului, toată noaptea ploaie, ferestrele cu jaluții de lemn cu testelele din sus în jos, ca la sleeping, fixe, dar mișcându-se amîndouă părțile jaluției pe rolete de la dreapta la stânga și vîrîndu-se în perete. *Cel mai bun sistem.* Noaptea fereastra deschisă, jaluția închisă, lăsînd ceva aer, apoi dim[ineața] deschizînd numai o crăpătură la mijloc, sau mai mult, ad libitum¹.

Mercuri 7/19 Aug. Lugano, hôtei du Parc. Mă scol la 4, [se] crapă de zi, deschid și eu o crăpătură la jaluție, splendid lacul, nori și aglomerări de vată ca la munte;

¹. Toată partea aceasta despre ferestre însemnată pe de margine cu două linii.

...acum e răcoare și frumos, mă îmbrac și mă duc jos la parc, unde scriu aceste până mă gonește ploaia înapoi în odaia de sus. *Foarte bine aici.*

Tel. Hôtel du Generoso,
Bellavista.

Rp. Veuillez répondre Hôtel Parc si pouvons avoir demain Mercredi soir deux belles chambres trois lits pour quelques jours. Majoresco.

Frumoase odăi cu balcon aici în Hôtel du Parc, et. II N° 93, nu spre oraș, dar spre ceva lac și grădina cu muzică.

Tel. Humpel
Heustrichbad.

Sind für fünf Tage Hôtel Generoso über Lugano-Capolago. Dann Venedig. Hôtel Danieli.

Majoresco.

Tel. Mme Bengesco,
Paris,
Rue Séguier, 1.

Rp. Quelle décision médecins? Répondez Hôtel Generoso Mendrisio. Majoresco.

Dejunăm foarte bine (între „friture italienne“, creeri, ficați, și pături subțiri de vițel). Lunch à prix fixe și la 1.10' plecăm cu vaporul, lacul la început foarte agitat. dar apoi, mai ales după terasamentul C. F. Gotthart-Milano, prin care (și pe sub podul C. F.) trece vaporul, liniștit de tot.

La Capolago ([ora] 2) în C. F. à crémaillière al Monte Generoso, foarte cald (oprește și la stația C. F. Gotthart), și la 3 ore la Bellavista (stația penultimă de la vârful, „Vetta“), de unde în 10' la Hôtel Monte Gene-

roso. Pentru bagaje are otelul 2 raiuri de fer. — Otelul mare, bun. Noi marea odaie cu mare balcon (probabil cea mai frumoasă) N° 47 în etaj. II, propriu numai salon, alături frumoasă odaie 2 paturi N° 48. Amândouă însă pentru 30 fr. pe zi. Masă à 5 fr., à part 6 fr., dejun 3, cafea 1½. — Foarte frumos.

Joi 8/20 Aug. Genoroso. Zi splendidă cu soare. Aerul minunat. Plimbare la stațiune și la Känzli-Bella-Vista (cel mult 15' de plein-pied) cu admirabila vedere pe lacul Lugano, ca munți de la Monte-Viso (la stânga, de-asupra Turinului), prin înghețatul Grand-Paradiso spre dominantele Monte-Rosa, Michatell și Monte Leone. Egal cu Rigi.

Anicuța tușește totuși mai tare sara, și-a pus o batistă cu vaselină pe piept peste noapte.

Vineri 9/21 Aug. 1891. Generoso. Timp minunat dimineața. Plecăm la 9 ore pe jos din otel și sântem (foarte încet cu Emilia) la 11 ore sus la „Vetta“, dejunăm bine la gară (à 3½ fr. Bunicel vin roșu Bellagio vecchio, à 2½), ne suim apoi încă ¼ [de] oră la pavilionul de sus, de unde vedem și Bellagio cu Villa Serbelloni, și la 2 ore la staț. Bella-Vista cu C. F. și apoi în 7' la otel. Pe la 4 ore ploaie.....

Duminecă 11/23 Aug. 91. Monte-Generoso. Alaltă sară și ieri până pe la 3 ploaie torențială. Apoi acoperit-frumos. Anicuța cu mine totdeauna frum[oașă] plimbare la Bella-Vista și apoi la Cassina ¼ [de] oră de la otel spre Est. Pe la 6¼ iar ploaie. Sara pichet și whist. Peste noapte vânt, ploaie, tunete; acum, 8 ore dim., vânt, luptă de nori și aburi, dar spre apus clar, raze de soare. Minunat. După urcarea spre Vetta-Generoso de alaltăieri, tusea Anicuței ca prin minune aproape dispărută.

Tot plouă. fulgeră. grîndină. Plecăm pe ploaie (pe jos până la staț. Bella-Vista) la 5,6. vizită minuț[ioasă]

de bagaje la Chiasso, la $7\frac{3}{4}$ sara în Milan (electricitate] pe stradele principale), la *G^d Hôtel Milan*, odăile 7 (mare, balcon, un pat), 8 (salonaș), 9 (cu 2 paturi) în et. I, stradă laterală, dar cu vedere spre str. Aless. Manzoni, fiecare cu 2 disponibil] becuri electrice, toate împreună 25 fr[an]ci pe zi. Mâncăm bun dîner à prix fixe la 8 sara, aparte à 6 fr. *Bun vin roșu local*..

Luni 12/24 Aug. Milan. Nu pot dormi de la 2 ore, cetesc Memoiren Markgr[äfin] Bayreuth și la $4\frac{3}{4}$ mă scol, aprind electricitatea (3 lămpi) în salonaș și scriu aceste cu balconul deschis. Mă aflu bine. Cumpărat broșă diam[ant] Anicuței (240, dar trebuie să tocmească, ca pretutind. în Milan), buchîn, etc. Sara la Biffi prânz à 5 fr. Prea multe! Mai bine à la carte sau cu 4 fr., dar încolo plăcut. — Mare efect domul înlăuntru, — nul cimit[irul], Cena, arc Sempione, Frumos Corso Porta Venezia. — La Hôtel Milan [sânt acum] Erzherz[ogin] Stefanie, Vict[or] Bonaparte, Bülow, Impăr[atul] Marocco, etc.

Marți 13/25 Aug. Milan. Mă scol la 5, iau 30 c. chinin, precauțiune pentru Venezia. —

Tel. Humpel,

Heustrichbad,

Canton Bern.

Reisen heute nach Venedig. Bleiben dort nur bis Freitag Mittag. Dann Wien. Majorescu.

Tel. Hotel Danieli,

Venezia.

Veillez réserver deux belles chambres trois lits, vue Canal Grande. Majorescu.

De la 10¹/₂—11¹/₂ văzut *cel mai interesant lucru* din Milan după Galerie și Dom, adică casa-muzeu Poldi-Pezzoli, colțul stradelei vis-à-vis de Hôtel Continental. Mobile, sculpturi de uși, dulapuri, parchete, pat, sticlării, etc. Ce e Castelul Peleş pe lângă acesta!

La 12,50 plecați, la 6³/₄ sara sosiți în Veneția. Cald. La Danieli odaia 109 în mezzanin, mare, 2 paturi, 2 ferestre spre Canal Grande, fără balcon, à 12 fr. Emilia odaia 112 tot aici cu un pat, 2 ferestre și balconaș. Prânz la Quadri¹.

*Venezia 14/26 Aug. 1891*². (N^o odăi[i] 109, Emilia 112, la Danieli). Eu sculat la 5¹/₂, eșit la 6¹/₂, luat cafeaua la Quadri, admirat din nou mosaicele de la San Marco.

Alături de odaia 109 o cămăruță cu pat de servitor.

Ochelarii cei noi din Milan N° 30 (cei vechi aveau 36; după 30, vine 24).

Cu Emilia și An[licuța] la San Marco și în Palatul Dogilor (cald), dejunat la otel (à 4 fr, dar convenabil), apoi dormit (Emilia nu dormise noaptea precedentă până la 4 ore.... Pe la 4 cu Emilia la poștă, apoi toți la Giardini (Expoziție orticultură, mediocră) și cu gondola la Lido, prânzit la Lido *mediocru*, vinuri rele, dar minunata mare! Pe la 7¹/₂ înapoi cu vaporul și un cer splendid de roșu. Emilia îndată singură acasă să se culce. Noi la Piazza, muzică, Sherry Gobler și înghețată la Florian. Fericit.

¹. Partea de jos a foii pe cari urmau încă 3—4 rânduri, a fost tăiată. Cu aceasta se termină caietul notat nr. 13.

². Cu aceasta începe caietul notat pe eticheta de pe copertă: „Jurnal N° 14, 14/26 Aug. 1891—14/26 Sept. 1892. (Precede caet 8° albastru; urmează același format englezesc)“, iar pe fața interioară a copertei, din nou: „Jurnal 14. De la 14/26 Aug. 1891 până la 14/26 Sept. 1892“. Apoi, subt acestea, scris cu creionul: „(Logodna și căsătoria Liviei, moartea Clarei)“. În susul paginei: „Precede caet în 8° vânăt“; iar în josul ei: „Urmează caet în 8°, brun, piele englezească, tranșe multicolore“.

Joi 15/27 Aug. Venezia. Sculat la 6½. Luat 30 centigr. chinină, de precauțiune. Se scoală și Anicuța și se îmbracă, pe când scriu aceste. Între 10 și 3 foarte cald, sara răcoare destulă, afară de Mercerie, unde e zăduf. Am luat ieri de la Salviati un frumos lustru de sticlă pentru odaia Gigi[i]. Cel mai scump de mărimea lui, 300 fr. Am plătit 80 fr. à compte, restul la Bucu-rești.

Tel. Hôtel Semmering.

Rp. Finden wir Samstag Abend für mehrere Tage schönes Zimmer zwei Betten? Bitte Antwort Venedig hôtel Danieli.

Majorescu.

Între 11 și 12 plimbare pe Canal Grande cu gondola noi 3, *prea* cald, văzut la Belle-Arti numai Asumpțiunea lui Tizian (roșul cam monoton), apoi „Scalzi“ (altă dată de prisos), *ghetto*, absolut de prisos, dejunat la otel.

Pe la 3 ore D^{ra} E. Văcărescu la noi,
. („Nous ne dormons pas les nuits à cause de la Reine“; peste 5 minute: „Vous savez, moi je dors toute la nuit“. — „La Reine vous prie de l'excuser; elle est au lit et ne peut recevoir“ — Peste 10 minute: „La Reine voulait absolument vous voir, je l'en ai dissuadée dans son état“. Și așa mai departe). A venit și Emilia din întâmplare în odaia noastră și a văzut-o. Cu spiritul ei de contrazicere, i-a plăcut, contra noastră.

4—5 ne-am suit sus pe Campanile de la San Giorgio Maggiore. Apoi prânz bun la otel, dîner à part la 6 ore odată cu table d'hôte, à 6 fr. la 7 ore Piazzetta. Aer încântător. Sara la Florian. Emilia cumpărături (!!) *prea* eftine pentru guvernante, de vr'o 28 fr[an]ci în totul pentru 8.

Vineri 16/28 Aug. 1891. Venezia. Mă scol la 5, mă rad, iau 30 cent. chinină, scriu aceste. Astăzi la 2,10 plecăm.

Tel. Eisenbahn-Hôtel Tarvis.

Bitte heute Abend guten Zweier reserviren.

Majorescu.

Aflu pe urmă că linia Pontebba-Tarvis e întreruptă. Plecăm dar tot la 2,10 prin Cormons și mergem de-a-dreptul [la] Semmering în sleeping, acum à 6 fl.

Văzut la 10¹/₂ pe Dr. Teodori. După el, Regina nu e mai rău decât înainte de Metzger. Iritare a plămânilor învălitoare a măduvei spinării, de unde dureri de ceafă. Atonie a tuturor mușchilor în urma nehrănirii de 1 an (numai lapte, ceva brânză și poame), de unde și slăbiciunea de inimă și interdicțiune de a merge la munte. De aceea Venezia sau ceva analog.

La 11¹/₄ ore a cerut Regina să vază pe Anicuța, și a fost foarte amabilă cu ea. Regina în pat, capul jos, nemișcată de cap, ca să nu o doară ceafa. Cu palpitații și dureri la inimă. Dar Anicuța a găsit-o mai bine decât se aștepta.

La 1¹/₄ am plecat din otel cu gondola (bilete C. F. și bagaje la otel date), la 2,10 din Venezia. Grozav de cald. Sleeping-car cel cu 2 paturi (numai 6) de la Südbahn Venezia-Vienna prin Cormons à 6 fl.

La Görz vizita bagajelor. Cină bună la Nabresina (38').

Sâmbătă 17/29 Aug. 1891. La Semmering 7¹/₂ dim. luat adio de la Emilia, cu Jagdwagen la Südbahn-hôtel Semmering (25' de la gară). Odaia N° 1 jos, frumoasă pentru 1 pat, dar prea mică pentru 2; 4 fl. Service 30 kr. de persoană. Am găsit în o villă de alături.

a baronesei Klein, o mai mare odaie, cu frumos balcon, tot 4 fl. + 60 kr. Bedienung pentru 2 pers. — Dar eu la 10,2 la Vienna (cl. I, aller et retour 7 fl. 20 kr.), acolo la 1,8, mâncat bine la Südbahn, foarte obosit cu omnibus la Opernhaus, de aici pe jos la Bank-verein, Herrengasse 8, luat 1000 fr. (foarte cald), cusut gaura la cisma dreaptă (20 kr.), luat Moltke și Blum „Lügen der Social-Demokratie“, cu omnibus la gara Südbahn, la 4,70 din Viena, la 8 sara Semmering, frumos drum de la Glognitz. Anicuța la gară cu pardessu-ul meu, în Jagdwagen, pe întunec, fericit la otel, Posthorn frumos cântat, răcoare bună, cinat à la carte. Sara pictet.

Duminecă 18/30 Aug. 91. Semmering. Dormit până la 4½ (de la 10), reculcat și mai dormit o oră, ceva chin, dar totuși bine și fericit. Frumoasă priveliște.

La 11 ore, încă fără déjeuner, am plecat spre Sonwendstein, cu cismele cu cuie, pe la dreapta Poștei și Telegrafului, pe Hochweg, în 20' la frumos prezentatul hôtél „Panhans“, peste alte 16' la Gasthaus „Erzherz[og] Iohann“ la șoseaua cea mare, tocmai am Sattel. Aici luat 3 semle și pentru 20 kr. un Alpenstock. De aici apoi în sus, un fel de Karrenweg, prin pădure până la ultima treime, unde Rasengeröll cu garde-fou de prisos. După 1½ [oră] suiș, mâncat 1½ semlă fiecare, până aici foarte bine (mersesem suiș 2,10' fără întrerupere); după odihna de ¼ [de] oră cu mâncatul, se simțea greutatea picioarelor. Anicuța cu ceva slăbiciune. Dar peste câteva minute foarte bine; la 2 ore punct am ajuns sus la „Friedr. Schüler-Schutzhaus“, 5' sub vârful lui Sonwendstein (ceva peste 1500 m.). Foarte bun restaurant, toate vinurile, beafsteck, etc. — La 3, bine restaurați, am început coborișul pe cealaltă parte, spre Maria Schutz, pe așa numitul „Fischersteig“, bun numai de coborît..., la 5 ore jos în Maria Schutz, frumoasă privire

dinaintea bisericii de pelerinaj, bunicel otel Westermayer cu băi, omnibus, Jagdwagen-brake à 50 kr. de aici la gara Semmering în 45' (înapoi 23'). La 6 în acest Jagdwagen (8 locuri), dar înainte de staț[iunea] Semmering sus pe frumoasa șosea coborât din trăsură, fiind cam răcoare după atâta transpirare la munte, și mers pe jos încă 1 oră, la stânga pe șosea în sus zu „Gasth[of] Erzherz[og] Iohann“ și apoi la dreapta în sus sub hôtél Pankhans pe Hochweg până acasă, unde am sosit la 8 ore și am cinat, eu numai ceaiu. Peste tot 9 ore neîntreruptă mișcare și acțiune. Anicuța foarte bine. Altădată mai bine coborîrea pe „Touristen-weg“ am Myrtengraben.

Luni 19/31 Aug. 1891. Semmering..... Nu eșim de loc de acasă..... Dar cetim și jucăm pichet mulțumiți. Eu am terminat [memoriile] Markgräfin Bayreuth, ceteșc acum „Lügen der Social-Demokratie“, și Anicuței tare „Le Presbytère“ de Töpffer. Sara ploaie, tare.

Martți 20 Aug./1 Sept. 91. Semmering. Sculat la 6 ore, scris, băut ceaiu cu Anicuța în odaie. Afară soare splendid, cer fără nori..... Anicuța nu mai tușește. Foarte mulțumiți.

Mercuri 21 Aug./2 Sept. 1891. Semmering. La 8½ (soare prea cald) mers eu singur, pentru a mai face o partidă¹ înainte de plecare, cu cisme cu cuie și Alpenstock jos prin Adlitzgraben și sus la Ortsbauer (1½ oră); acolo cafea neagră, bun Kirschgeist și apă (mai e unt proaspăt, șuncă). Apoi în ½ oră la staț[iunea] Breitenbach (altă dată înapoi cu trenul!), și jos în Adlitzgraben și iar sus spre otel, unde sosit după 12½ în cea mai mare oboseală și transpirare, prea mare căldură sub șoarele fierbinte. Dar după mâncare foarte bine. Pe la

¹. (Germanism-franțuzism) O primblare, o excursie.

4½ minunată plimbare cu Anicuța la Meierei pe frumosul Waldweg (25') și înapoi.

La 7,11 plecat din Semmering, la 9¾ sara în Vienna, [la] „Erzherzog Karl“, mezzanin, N° 12. (Telegrafiasem după odaie). Aici *foarte cald*, simțibil aer apăsător în șes. Sara ceaiu cu „viandes froides“.

Găsesc aici la otel o depeșă și o scrisoare a Liviei din Kissingen, care mi-anunță logodna ei cu Eugen von Dymcza, un văr al d^{-nei} Ludka Busse¹. Mare bucurie și excitare a Anicuței. De-abia adormim pe la 12 ore, eu mă trezesc la 4 și mă scol la 5 ore.

Joi 22 Aug./3 Sept. 1891. Vienna. Sculat la 5 ore. ies la 5½, beau cafeaua la „Europa“, cetesc toate gazetele, și pe la 8¼ viu înapoi.

Tel. Fräulein Maiorescu,
Bad Kissingen,
Villa Franqué.

Eben Wien angekommen, finde Deinen Brief. Ueberzeugt, dass Deine Wahl gut ist, sende Euch aus ganzem Herzen meine Glückwünsche. Danke Herrn von Dymcza für Vorschlag Wien zu kommen. Erwarte Ihn mit Freuden. Ich kann bis Montag hier bleiben.

Papa.

Sara la Operă Freischütz. Actul I delicios (Trio cu chor). Actul al 2-lea cu Wolfschlucht interesant. În act. 3-lea începe Agata cu „bis in idem“ supărător; deși melodia „und ob die Wolke“ frumoasă, dar e în același fel cu rugăciunea ei din act. 2. Dar apoi „wir winden Dir“ bine, Jägerchor și finale minunat.

Vineri 25 Aug./4 Sept. Viena. Prea cald. Întâlnire

¹. Pasajul acesta e marcat cu două linii pe de margine.

cu Cozadineștii și în Volksgarten cu Halfonii. 6—8 în Volksgarten, 2 muzice mediocre.

Sâmbătă 24 Aug./5 Sept. Viena. Aștept la 9½ dim. pe Eugen v. Dymcza. — Mi-a făcut cea mai bună impresie, frumos, înalt, liniștit, de 38 de ani. Vorbește foarte bine franț[uzește], cu ceva accent rusesc, bine nemțește, e cult, cu perfecte maniere, delicat în materie de bani. Inginer, la Batum.

A prânzit cu noi; ne-am plimbat în Prater, l-am însoțit la Westbahn, de unde la 8,15 a plecat înapoi spre Kissingen¹.

Duminecă 25 Aug./6 Sept. 91. Viena. Ploaie, frig. Vizita lui Diaconovich. Prânzit la Breying-Müller, à 2 fl., bine, dar o odaie mică și prea mulți Români. Sara la Operă, iar foarte plăcuta „Puppenfee”, apoi minuat-dramatica „Cavaleria rustică”, intermezzo al orchestrei singure la mijloc bisat. Am eșit încântați, fără a mai revedea baletul „Sonne & Erde”.

Luni 26 Aug./7 Sept. Vienna. Rece, ploios. Umblat de geaba în trăsură departe după Springbrunnen, la Danubiana, văzut pe Prezidentul Baron Banhaus. Excellenz, și pe Etienne.

La 2¾ porniți, la 3,25 din Staatsbahn, după Raab întrerupere de C. F., 10' pe jos, sosiți de-abia la 11 noaptea în Pesta. În vagon cu Gion. Eu sara la cină la otel Hungaria alb de violent cu un kellner, dar numai ½ de minută. Foarte regretabil și cred că nu se va mai întâmpla². — Aici odaia 75 în et. II à 4 fl., serv[iciul] 1 fl., fără vedere spre Dunăre, dar mare și răcoroasă.

La Viena [la] „Erzherz[og] Karl” odaia cu salon N° 11 și 12 numai 9 fl. și service 1 fl. pe zi.

¹. Întreaga însemnare din această zi e marcată la margine cu o linie.

². Pasajul acesta e marcat pe de margine cu o linie.

Marti 27 Aug./8 Sept. Pesta. Sculat pe la 7¼ cu durere de cap. Aici cald, soare, dar odaia răcoroasă. Terminat cetirea cu Gigi a noveletei „Peerke von Helgoland” de Hans Hoffmann. — Prânzit la Jägerhorn, cinat bine la ungar[ischer] Central Bahnhof, și la 9.15 sara plecat în frumosul sleeping.

Mercuri 28 Aug./9 Sept. Pe drum dormit bine în sleeping, la 3½ în Predeal, cea mai bună cafea cu lapte. După 5 ore¹ în Sinaia, la otel Kirchner (Höfflich) odaia N° 15 cu balcon à 8 fr., dejun 4, dîner 4½ fr. Răcoare, frumos, electric[itate] feerică. La Bucur[ești], se zice că sânt încă călduri tropicale.

Dep[eșă] Bălașa la Maiorescu,

Str. Mercur, 1.

Sântem Sinaia, hotel Kirchner. Sosim Bucur[ești] Sâmbătă amiazi. Pregătește dejunul.

Maiorescu.

Fenner Banque Poumay,

Bucarest, Str. Doamnei.

Prie envoyez moi Sinaia hôtel Kirchner deux cents francs. Excusez dérangement. Maiorescu.

Joi 29 Aug./10 Sept. 1891. Sinaia. Soare frumos. Sculați bine de tot, și Anicuța și eu. Am început în sfârșit revizuirea „Poeziei română” pentru noua ediție a „Criticelor”.

Vineri 30 Aug./11 Sept. 91. Sinaia. Zi splendidă. Am terminat revizuirea „Poeziei române” (117 pag. imprimate). De la 2¾ la 6½ frumoasă plimbare la Sta Ana sus, pe drumul cel nou cu pietriș nebătut, de la cofetăria Riegler, vis-à-vis de Castel Peleş, până sus

¹. După ora 5.

$\frac{3}{4}$ [de] oră și ceva. Sus întâlnit pe inginerul Brăescu cu plăcuta sa fată mai mare (de vr'o 17 ani) și 2 tineri Robești și junele Gherghi.

Sara foarte rece, cer senin. Eu bine. Anicuța aproape asemenea, dar tot cam șubredă. —

Mâncare foarte bună la otel, parte prin îngrijirea lui Ștef[an] Belu, care e aici.

Sâmbătă 31 Aug./12 Sept. Plecați din Sinaia la 8 dimineața, sosiți acasă în București la 12 ore.

S'a sfârșit vacanța!

Septembrie 1891.

Prima zi în București caldă, eu amețit de drum, de schimbarea aerului în șes, de multiplicitatea obiectelor în odăile mele, dar apoi mai bine, însă zilnic 20 centigr. chinină.

Marti 3/15 Sept. Soare, senin, dar răcoare. Dimin. la $7\frac{1}{2}$ ore $7\frac{1}{2}^{\circ}$ R. Grădina noastră frumoasă. Scrisori de răspuns, lui Duiliu, lui Râmniceanu, lui Costi Popasu la Caransebeș, lui Sallmeyer la Viena pentru Fritz Reuter, etc.

Un proces nou, mâine Robescu la Casație. etc.

Foarte mulțumit, Anicuța mai fericită decât ori-când. Dejun cu Pomp[iliu] Eliad alaltăieri, cu Dragomirescu ieri.

Mercuri 11/23. Ieri zi de mare advocatură și obo-seală. La masă și sara la Sander Brăiloiu. Plăcut. Buna lui localizare a farsei în 3 acte Durand-Durand. Dimin. la $6\frac{1}{2} + 12^{\circ}$ R. Tot senin și cald¹.

¹. Au fost tăiate patru foi și jumătate. Pe fața întâi a jumătății rămase din foaia a 5-a e sfârșitul unei scrisori către fiica sa „ și-mi vor vorbi ei întâi, știind poate direct sau de la

Vineri 13/25 Sept. 91. Ieri și azi noros și frig. La 6 ore dim. numai +7° R.

Mercuri 18/30 Sept 91. Anicuța tot friguri; eu, după 80 centigr. luate în 24 ore și acum câte 20 cent. pe zi, încep a mă întrema. — Venezia, Venezia! Și Bucureștii!!

Ieri sară a plouat, azi soare, dar răcoare.

Sâmbătă 21 Sept./3 Oct. Soare, senin, aer în fine plăcut, dar dimin. la 8 ore +7° R. — Noi tot ceva friguri și chinină. Dar am început a lucra: traduc Du Bois-Reymond „Grenzen des Naturerkennens“ pentru cursul meu universitar asupra lui Comte.

Duminecă 22 Sept./4 Oct. 91. Anicuța tot friguri, eu încep a fi restabilit, mai iau înainte de dejun și de masă câteva picături „Tinctura Rhei vinosa“.

Ar fi bine să plec cu Anicuța pe câteva zile de aici, ca să scape de friguri, dar nu îndrăsnesc să părăsesc locul de advocatură.

Quelle chance! Mă chiamă Krupenski în procesul Sturdza la Iași.

Tel. Advocat Krupenski,

Iași.

Sosesc mâine Luni dimineața Iași.

Maiorescu.

La 9,35 sara plecat cu Anicuța în sleeping, sosit la Iași [la] 10¹/₂, la Binder odaia N° 14 jos. În sleeping și Grigorie Ghica, ministrul nostru de la Berlin (cumnatul Reginei Natalia de Serbia). El mi-a spus că actuala Împărăteasă a Germaniei își exercită rar, dar de-

Kremnitz. Și atunci le voiu spune și eu că o știam încă de când erai tu în Kissingen și eu în Viena. Et voilà.

Papa“.

„P. S. Se înțelege că după căsătoria ta, mama va primi cei 6000 fr. pe an prin intermediul tău, ca să nu aibă greutatea sufletească...“ (urmarea venea pe fața a doua a părții de sus din foaie, care a fost tăiată).

isiv, influența asupra Împăratului în materie de Anständigkeit, că se presupune a fi Ea cauza căderii Bismarckilor, fiindcă Împăratul venea la început adeseori cam beat și plin de anecdote scabroase de la mesele lui Herbert Bismarck, și că atunci Împărăteasa a zis că nu vrea să mai vadă pe Herbert Bismarck. — La căderea și a acestuia, era vorba să fie numit Bülow (de la București) Secretar de Stat, unde s'a numit astăzi „faute de mieux” Marschall, un simplu funcționar superior. Dar s'a împotrivit Împărăteasa contra lui Bülow, din cauza nevestei sale (une farceuse, qui lors de son premier mariage avec le comte Dönhof faisait des escapades en Italie avec des artistes, avec Begas, avec Fr. Richter — directeur de l'Orchestre de l'Opéra de Vienne — etc.). De aici prietenia ei prea familiară cu Paul Lindau, când acesta venise la București, și vorba acestuia că era vorba să ia pe pictorul Lembach; când colo, a luat pe Bülow, după divorțul cu Dönhof.

Tot Ghica îmi spunea, că cei mai „loyali” din Berlin exprimă teama, că actualul Împărat are mai mult o febrilitate agilă decât activitate adevărată. Asemenea că se simte că Împăratul nu e bine cu Regele [nostru], care de mult i-ar fi făcut muștrări, ca unui gamin, asupra purtării lui către tată-său (când trăia încă Împăratul] Wilhelm?).

Luni 23 Sept./5 Oct. Iași. Stat la Tribunal Sect. I (Prezident Cantacuzino) toată ziua nedejunat până la 6 ore contra lui Stătescu, Fleva, Sipsomo, Barozzi, de 2 ori vorbit, în fine amânat, prânzit la otel Binder cu Emilia, sara la 9 adus Krupenski 2000 fr., convenit pentru orice alt drum 2000 fr., iar pledarea în Casație la celălalt proces 5000 fr[an]ci înainte și 10.000 dacă câștig.

Marți 24 Sept./6 Oct. Plecat la 10½ dim. cu trăsura cu 4 cai (luată de la „otel Missir”) la Vasluiu pen-

tru 50 fr[an]ci. Splendidă zi, aer încântător de clar, pădurile multicolore de toamnă (ce nuanțe de roșu, galben, brun!). Sosit la Vaslui la 6 ore sara, „Otel Iacob“, mica odaie N° 1 curată. — Popas nu tocmai 1 oră la kilom. 52, unde se încrucișează drumul spre Huși. De la Iași la Vaslui 66 kil. De la Solești la Vaslui 12 kil. De la otel până sus la puțul de la Repede[a] înaintea Hidroterapiei tocmai 1 oră cu cei 4 cai. — În Vaslui dormit bine.

Mercuri 25 Sept./7 Oct. 91. Vaslui. Soare splendid. Dormit bine, fără insecte, dar pusesem în pat praf contra lor. Plecat la 9 dim. din Vaslui, sosit reglementar la 9,55 sara în București.

Tel[egramă] de la gara Vaslui.

Ioniță Dragoș la Maiorescu

Bucur[ești], Str. Mercur, 1.

Sosim astăzi Mercuri 10 ore sara București. Pregătește ceaiul. Maiorescu.

În tren Generalul Racoviță, care s'a făcut că nu ne vede (probabil de când cu discursul meu din Senat asupra Instr[ucției] publice, unde am făcut aluzie la nedisciplină lui). De la Mărășești era și ministrul Esarcu; pe acesta m'am făcut eu că nu-l văd.

Sâmbătă 28 Sept./10 Oct. 91. Soare și timp frumos, dar eu de 2 zile curioase dureri de gât în cerul gurei jos. Am să fac ceva inhalatii cu sare de Ems. Și Athem-rascheln noaptea în piept, vechiul meu catarr cronic la bronșii. — Anicuța însă *bine de tot* după drumul la Iași. Eu am reînceput 20—40 cgr. chinin din cauza gâtului.

Traduc într'una Du Bois-Reymond și cetesc corespondența lui Darwin cu încântare.

Marti 1/15. Noros. Dimin. la 6 ore $+8\frac{1}{2}^{\circ}$ R. Mi-au trecut frigurile, iar durerea de gât *îndată* după o singură inhalare cu sare de Ems. Mai am un mic rest de guturaniu inexplicabil altfel decât prin infecțiune cu vre-un microorganism. Anicuța bine de tot.

Am terminat astăzi traducerea lui Du Bois-Reymond „Ignorabimus“. Mâine începutul examenelor restante la Univ[ersitate]. Iar cursurile mele încep: Mercuri 16/28 de la 5—6 $\frac{1}{2}$ Istoria Filosofiei contemporane franceze, și Joi în 17/29 Oct. la aceeași oră Logica.

Joi 3/15 Oct. Sara 7 $\frac{3}{4}$ plecat cu Menelas G[h]ermani la Râmnicul-Sărat, de dimineața ceva durere la măseaua de la dreapta jos, fost la Yung. — Sosit după 12 ore noaptea, eu în gazdă la Friedman¹, G[h]ermani la Chircu. Băut ceaiu până la 2, apoi culcat, violente dureri de măsea. Apoi ceva dormit.

Vineri 4/16 Oct. Râmnicul-Sărat. Sculat fără dureri de măsea, care au și dispărut de atunci. (Cum și de ce?). La 9 la Trib[unal] studiat dosarul instrucțiunii senatorului junimist Chircu, acționat conf[orm] articolului 182 Cod. pen[al] pentru ultragiul prefectului. La 11 dejun la Chircu cu G[h]ermani și Fleva, venit și el ca să apere. (Excelente pere mari beurrées). Pe la 2 ore rândul procesului, am pledat vr'o $\frac{3}{4}$ [de] oră, rece, dar juridic bine. Apoi rândul lui Fleva, dar eu plecat la gară, de unde pornit la 4,50 cu G[h]ermani și la 9 $\frac{1}{2}$ înapoi București.

Chircu a fost achitat de majoritatea Trib[unalului]

¹. Ioan Friedman, deputat, șeful Junimiștilor din Râmnicul-sărat (născut în Buzău, fiu al lui Anton Friedman, Român ortodox, de origine din Ardeal — strămoșii Sași — și al soției sale Ilinca), căsătorit cu fiica marelui proprietar Plagino (fost ministru plenipotențiar al României la Roma).

(Prezid[ent] Popescu¹, cumnatul lui Friedman, supleant Balasan din Iași).

Sâmbătă 5/17 Oct. Dimineața mari dureri la dințele de la stânga sus, cel cu umflătura; Yung pus ceva, pe la 11 dispărut durerea, umflătura oprită. Obosit.

Vineri 11/23 Oct. Eu sănătos, dar fizic slăbit la cap. Scris articolul pentru „Constit[uționalul]“ asupra procesului din Râmnicul-Sărat. De la 2—5 la Univers[itate] extraordinarul examen al lui Pompiliu Eliad pentru obținerea Licenței în Filosofie și Litere. secția istorico-filosofică².

Sâmbătă 12/24 Oct. Mare dîner de familie (15 persoane) la noi pentru însănătoșarea Juchii Bengescu, champagne Heidsieck monopole sec, menuuri hazlii, etc. Eram noi 2, mamă, Săvescu, Coralie și Coralîța, Juca și Achille, Jacques și Marie, Lentzi Trăsnea, Olga [Duca], Miss, Alexandrina, pe la 8³/₄ și Mitică sosit de la Pitești. — Veseli, până pe la 12 ore.

Anicuța.... ceva obosită de friguri (influenza?), dar neobosită și rece-frumoasă.

Pentru a-i invita la acest prânz, fusesem eu Mercuri dimineața cu Anicuța la Seveștii, prima mea vizită de 1¹/₂ ani, de când cu istoria cu propusa călătorie a Coralîței cu noi la Viena. — Sevescu și Coralie foarte mișcați de bucurie.

Duminică. În București toată luna Oct. *foarte cald peste zi.* Soare vecinic. Sara se'nțelege, frig, dimineața pe la 7 ore între 6 și 8⁰ R.

¹. Constantin („Cotan“) D. Popescu, frate mai mare al lui Ștefan D. Popescu, (întâiul profesor de geografie la Universitatea din Iași; morți amândoi relativ tineri) și al d-nei Elena Rădulescu-Pogoneanu.

². Cu teza: *Silogismul și adversarul său Herbert Spencer.*

Tel. Hôtel Teodoru,
Craiova.

Rog rezervați odaie astăzi Duminecă sara.
Majorescu.

Tel. Günther, Agent Danubianei,
Galați.

Keinen fremden Advocaten engagiren. Brief folgt
Dienstag.

Majorescu.

Plecat la 4 ore cu Orientul-Expres; Anicuța numai
la gară. Pleca și Mme Scheffer (rusa, nevasta intrigan-
tului secretar al Reginei) la Paris.

Foarte cald.

Sosit la Craiova la 9½ sara cu Porumbaru. Pro-
ces Dini Mihail.

Luni 14/26 Oct. Craiova. Cald, soare. Procesul a-
mânat. Prânz la Mihail. Primarul Boldescu trimis un loc
în loja cea mare pentru deschiderea stagiunii cu Ziegeu-
nerbaron. Dar eu nu mă duc, pentru a nu primi amabi-
lități de la Boldescu.

Tel. Madame Majorescu,
Bucarest, Str. Mercur.

Procès ajourné. Arrive demain 10 heures matin.
Giri.

Marți 15/27 Oct. Craiova, [la] 5 ore dim. la gară,
m'am trezit prea târziu, n'am auzit bătăile la ușă ale
kellnerului, am scăpat acceleratul și trebuie să plec cu
trenul de persoane de la 5,45, sosesc la București de abia
la 1 de amiazi.

În tren de la Golești Tinca Goleasca și Effi Grant
din cauza morții fără de veste a lui Const. Racoviță,
întâmpată alaltăieri Duminecă târziu sara, după 11 ore.

Mercuri 16/28 Oct. 1891. Afară tot cald, chiar zăduf, schwül, dar noros, ceva vânt, barometrul tare căzut. Pledare prea caldă la Casație [în] procesul Lascu (macedonean Român) cu aplic[area] artic[olelor] 7 și 9 din constit[uție], pierdut.

La 5—6 $\frac{1}{2}$ prima lecție la Univ[ersitate] asupra Istoriei Filosof[iei] contimp[orane] franceze. Lume prea multă, ticsiți până la ușă.

Joi 17/29 Oct. Aseară ploaie cu vânt, peste noapte *ninsoare*, ninge și acum, toate acoperite cu zăpadă, prima *ninsoare*, termometrul +1° R la 7 $\frac{1}{2}$ ore dimin.

Tel. D^{-nei} Racovitză,
Golești.

Adânc mișcați de neașteptata nenorocire, luăm sinceră parte la durerea familiei.

Ana și Titu Maiorescu

Vineri 18/30 Oct. Dim. +0 R. Tot ninge, puțin. Spre sară *ninsoare* lată, toată noaptea viscol cu *ninsoare*.

Sâmbătă 19/31 Oct. 91. Dim. la 8 ore —3° R. Ninge într'una, viscol. Zăpada alocurea de $\frac{1}{2}$ —1 metru.

Noi veseli, sănătoși, fericiți. Anicuța într'o cântare de copil voios.

Luni 21 Oct. 91. Dimin. la 6 ore —6° R. Dar peste zi *soare* energetic.

Marți 22 Oct. Dim. la 7 ore +0° R. Dar cerul acoperit și vânt. — Peste zi *ninsoare*, viscol.

Joi 24 Oct. Trüb, regnicht, dim. la 8 ore +2° R. Încă zăpadă pe acoperișe, lapoviță.

Vineri 25 Oct. De la 3 ore înainte viscol cu *ninsoare*. Sara prânz la I. Negruzzi cu familia (și Nicu Gane) pentru serbarea Sf. Dimitrie [ziua lui Mitică] Rosetti. Sara mare *ninsoare* și viscol.

Sâmbătă 26 Oct. Sf. Dimitrie. Nu mai ninge. Dar enormă zăpadă. La 8 ore dim. —1° R.

Tel. Emilia Humpel,

Iași.

strada Carp.

Măine Duminecă sosește în Iași Nacu din partea Creditului urban spre vizitarea casei voastre. Titu.

Duminecă 27 Oct./8 Nov. 91. Soare splendid și cel mai senin cer. Dar dimineața la 7½ ore —7½° R!

Noi *deplin sănătoși și fericiți.*

Marți 29 Oct./10 Nov. Cer acoperit, totuși la 7 dim. —7° R. Scris lui Emil Du Bois-Reymond¹; ocupat cu împrumutul Emiliei la Creditul urban din București.

¹. Vestit fiziolog și cugetător german (1818—1896), din 1855 înainte profesor la Universitatea din Berlin. A fost unul din reprezentanții de frunte ai direcției fizicale în fiziologie, remarcându-se în deosebi prin cercetările sale asupra electricității animale, fiziologiei mușchilor și a nervilor ș. a. Ca om de știință, a formulat concepția lui despre lume în celebra expresie „*Ignoramus et ignorabimus*”, exprimând prin aceasta convingerea că fundamentele metafizice ale universului ne sânt și ne vor rămânea de-a pururea de necunoscut („incognoscibile”); în special fenomenele sufletești, deși legate de condiții materiale, nu vor putea fi niciodată reduse la acestea, nu vor putea fi înțelese din condițiile lor materiale, după normele causalității mecanice. Opere principale: *Untersuchung über tierische Elektricität* (vol. I 1848, vol. II partea I 1849, partea II 1860), *Gesammelte Abhandlungen zur allgemeinen Muskel- und Nervenphysik* (2 vol. 1875—77), *Vorlesungen über Physik des organischen Stoffwechsels* (1900). Dintre cuvântările sale (2 vol.): *Voltaire in seinen Beziehungen zur Naturwissenschaft* (1868); *remarcabila Ueber die Grenzen des Naturerkennens* (1872) — de care e vorba în scrisoarea următoare și în care se află lapidara expresie citată mai sus; *Die sieben Welträtsel* (1880), titlu luat apoi de Haeckel în ale sale „*Welträtsel*”); *Goethe und kein Ende* (1885); *Gedächtnisrede auf H. Helmholtz* (1897).

Scrisoarea (cu dată „8 November“ — se înțelege, stil nou = 27 Oct. stil vechiu) nu e transcrisă în „*Jurnal*”. O reproducem după conceptul scris pe hârtie de scrisori (3 foi puse liber în „*Jurnal*”). Pe pagina I a scrisorii e scris sus, cu creionul, „Geheimrat Emil Du Bois-Reymond, Berlin“.

Bucarest, 8 November 1891.

Strada Mercur, 1.

Mein hochgeerter Herr,

Dieser Brief hat den Zweck, Ew. Hochwohlgebo-
ren um die Erlaubnis zu bitten, den Vortrag „Über die
Grenzen des Naturerkennens“, von mir ins Rumäni-
sche übersetzt, in der seit 25 Jahren bestehenden Mo-
nats-Revue „Convorbiri Literare“ erscheinen zu lassen.
Ueber den unterzeichneten Uebersetzer, der sich Ihnen
doch irgendwie persönlich vorstellen muss, finden sich
biographische Notizen in Brockhaus' „Con[versations-]
Lex[icon]“, in Gubernatis, in Larousse, u. s. w.

Was mich zur Uebersetzung veranlasst hat, ist Fol-
gendes: An der philosophischen Facultät der hiesigen
Universität ist ein Katheder für „Istoria Filosofiei con-
temporane“ gegründet worden, das ich seit 8 Jahren
einnehme. Unser Lehrcursus besteht aus drei vollstän-
digen Schuljahren von je 9 Monaten. So wurde mir die
Möglichkeit gegeben, meinen Gegenstand auf 3 Jahre
zu vertheilen, und trage ich im ersten Jahr deutsche
Philosophie des 19 Jahrhunderts vor (*Kant* ziem[lich]
ausführlich, Fichte, Hegel, Schelling kurz, Herbart nur
als Aknüpfung an die Psycho-Physik, Schopenhauer),
im zweiten Jahr französische (Royer-Collard, Maine de
Biran, Cousin kurz, weil abgethan, ausführlich dagegen
Aug. Comte's *Cours de Phil[osophie] positive*), im drit-
ten Jahr englische (J. St[uart] Mill und H. Spencer).

Gerade dieser Lehrgegenstand ist zum wichtigsten
an unserer Facultät geworden, wie er auch der besuch-
teste ist. Die lebendige Strömung *zeitgenössischer* gei-
stiger Richtungen aus dem Cultur-Westen und-Nord-
westen fluthet zu uns herein, eine Endosmose findet

statt, und ob auch eine Exosmose geschehen wird, soll sich ja in der nächsten Generation erweisen.

Hier war es mir nun von entscheidender Wichtigkeit, das Verhältniss, zum Theil den Uebergang von Kant's „Ding an sich“ und den 3 Anschauungsformen Zeit, Raum und Causalität zu Comte's Positivismus und zu Herbert Spencer's Evolutions-Anwendung mit seinem „Unbegreiflichen“ *exact* festzustellen, d. h. *exact* im Sinne moderner Naturwissenschaft so weit sie eben reicht.

Sie können sich denken, dass bei solcher Feststellung meine Zuhörer unter anderem auch mit Helmholtz' „Wechselwirkung der Naturkräfte“ und andererseits mit Ihren „Grenzen des Naturerkennens“ vertraut werden mussten. Nun ist es aber nachgerade meine Pflicht geworden, den so wichtigen Text Ihrer „Grenzen“ in treuer Uebersetzung selbst und direct den rumänischen Zuhörern und Lesern zugänglich zu machen (natürlich nach der letzten Auflage von 1891).

Dass dieser Ihr Vortrag in Deutschland zu solchem Streit Veranlassung geben konnte, ist ein Beweis mehr für seinen Nutzen, daneben auch ein Beweis, wie weit noch manche sogenannte Männer der Wissenschaft von der Horizontlinie der echten, weitumfassenden Wissenschaftlichkeit entfernt sind.

Theodor Weber ist ja begreiflich; *der* musste so schreiben wie er geschrieben: wenig schädliche Flintenschüsse aus einer geschlagenen, auf dem Rückzug befindlichen Armee. Unverzeihlich ist es aber von Haeckel dass er von der „schwarzen Internationalen“, vom „lichten Banner der Wissenschaft“ und der „schwarzen Fahne der Hierarchie“ herumphrasirt. Man braucht doch nur die Pag. 50, die Pag. 45, 46 und 47 aus Ihren Vortrag zu lesen, um Haeckel geradezu mala fide anzuchuldi-

gen, auch wenn man Ihren altbekannten biologischen Standpunkt ignoriren will.

Nachdem der Positivismus mit so vieler Emphase gegen die confusen „entités métaphysiques“ zu Felde gezogen, ist es übrigens eine feine Ironie der gegenwärtigen Lage, dass nun an Stelle metaphysischer Hirngespinnste unter dem „lichten Banner“ der Wissenschaft so viel unverzollter und unverzollbarer Schmuggelwaare eingeschlichen wird ¹.

Manches hätte ich noch zu sagen, namentlich über einige Stellen aus Ihrem Vortrag. Aber der Brief ist schon indiscret lang geworden und ich habe so gar kein Recht, Ihre Zeit in Anspruch zu nehmen, dass es mir schliesslich schwer wird auch nur um die kürzeste Antwort (das biblische ja-ja, nein-nein) auf meine Anfrage wegen der Uebersetzungs-Erlaubniss zu bitten. Aber ich muss es doch wohl, da ich aus dem Schweigen kein *consentire videtur* ableiten darf ².

¹. Urmează un pasaj pe care, se vede, nu l-a mai pus în scrisoarea trimisă, căci e anulat prin linii trase peste el:

Dagegen muss überall Front gemacht werden, wo man von exacter Wissenschaft den exacten Begriff hat, und das oft ekelhafte (der Physiologe wird mir das „harte Wort“ verzeihen) Schwadroniren à la Haeckel und Büchner muss als solches erkannt werden.

². Autorizarea cerută i-a fost dată. Traducerea a apărut în „Convorbiri literare“, nr. din 1 Noemvrie 1891, sub titlul „Despre limitele cunoașterii naturei. (Discurs ținut la congresul naturaliştilor și medicilor germani în Lipsca, 14 August 1872)“, cu următoarea notă introductivă (și apoi alte câteva la unele pasagii):

„Pentru mica mișcare filosofică, deșteptată între studenții facultății de litere din București, este de toată importanța a se fixa exact punctul de tranziție între Positivismul lui Comte și Metafisica lui Kant. La o asemenea fixare precisă poate contribui în prima linie mult laudatul și mult discutatul discurs al renumitului profesor de la facultatea de medicină din Berlin Du Bois Reymond „despre limitele cunoașterii Naturei“. Credem dar de datoria noastră a-l introduce în literatura științifică română.

T. M.“

Mit ausgezeichnete Hochachtung
Ihr ganz ergebener
T. Majorescu

Joi 31 Oct./12 Nov. 91. Dimin. la 8 ore +2° R. Peste
zi soare cald, care topește marile cantități de zăpadă.

Tel. Hôtel Binder, Iași.
Rog rezervați mâine Vineri dimineața două odăi.
Majorescu.

Noembrie 1891.

Duminecă 3/15 Nov. Iași. Am sosit de alaltăieri
Vineri la 10½ dim. cu Anicuța în Iași, la otel Binder,
odăile jos 8 și 7 (unde ședea Donici), mari și plăcute. E
totdeauna bine aici.

Toată ziua de Vineri și de Sâmbătă eu la Trib[un-
al] secț. II. Procesul Sturdza. Eu pledat bine Sâmbătă
de la 4 la 5½. Apoi ședință de sara la Trib[unal], ple-
darea Cornea. Am mâncat tot la otel.

La Iași cald. Dimin. +5°, peste zi soare +16.

Tel. Ioniță Dragoș la Majorescu,
Bucur[ești], Str. Mercur 1.
Sosim mâine Luni 8 ore dimin.

Tel. Ioniță la Majorescu,
Bucur[ești], Str. Mercur 1.
Nu sosim mâine, sosim Marți dimineața.
Majorescu.

Marți 5/17 Noembrie. Sosiți București la 7½ dim.
Zăpada dispărută. La 9 ore dim. + 6° R. Senin.

Telegrame Senator Ianov,
Iași.

Are dreptate Indépendance Roumaine. Veselie ge-
nerală.
Majorescu.

(Ministeriul cel nou, ridicul: Gen[eral] Florescu, Prez[ident], L. Catargi interne [G. Vernescu finanțe], Blaremburg Justiție, Vericeanu Domenii, Poni Culte, Esarcu Externe, [Constantin] Olănescu L[ucrări] p[ublice], Jacques Lah[ovari] Resbel.

Dimitrie Sturdza, Iași.

Hotel Traian.

Mulțumesc pentru depeșă. Rezumatul concluziilor mele va sosi Vineri dimineața Iași. Maiorescu

Advocat Krupenski,

Iași,

Strada Romană.

Rezumatul concluziilor mele sosește Vineri dimineața Iași la adresa Dumitale. Maiorescu.

Luni 11/23 Noemb. 91. Tot timp frumos și relativ cald. La 8 ore +6° R. Alaltăieri sara studenți literari cu Jacques Negruzzi și Dr. Mera, asistent la hidrotterapia din Gräfenberg.

Mercuri 13/25 Nov. 91. Cald, senin, primăvară. Dimineața pe la 10½ ore +12° R. [în] umbră.

Tel. Iancu Procopiu,

Galați.

Am câștigat. Recursul respins. Maiorescu.

Sâmbătă 16/28 Nov. 91. Cald, soare. La 7 ore dim. +9° R, acum la 3½ după amiazi +13° R. la umbră. Sara întrunire literară cu Jacques Negr[uzzi] și absolvenții și stud[enții] Facultății de Litere, Procur[or] Stavri Predescu, prof. Anastasescu-Floru, Pomp[iliu] Eliade, M. Dragomirescu, I. A. Rădulescu, P. Negulescu, Mehedinți. [I. Al.] Brătescu[-Voinești], [N.] Basilescu, Chestia Evreilor, desvoltată de Jacques până după miezul nopții.

Luni 18/30 Nov. 91. Ploaie de aseară într'una. Dar dimin. la 7½ ore +5° R. Ieri prânz cu Rosetti-Tescanu și Irinița Berendei. Apoi în sala Ateneului (loja 18, à 60 fr[an]ci) la concertul Marcella Sembrich.

Joi 21 Nov./3 Dec. 91. Bură ploioasă de Luni încoace. Dar nu e frig. Tot cam +5° R. Alaltăieri Marți prânzirăm la Al. Marghiloman cu Carp și Ghermani.

După masă Anicuța cu Elisa Marghiloman confidente în iatacul d^{nei} Margh[iloman], iar noi 4 discuție politică. Căci, după ce s'a ales la Cameră Col[onel] Roznovanu Prezident, la alegerea Vice-Prez[idenților] au căzut cei 2 Vernescani, Ilariu Izvoranu și Protop[opescu]-Pake și au eșit din lista combinată a opoziției catargisto-junimisto-concentrato-colectivistă Alecu Catargiu și N. Fleva; aceasta ca răspuns a purilor Catargiști și a concentraților (Manu-Lahovary-Știrbei-N. Filipescu) la căderea rudei lui Lahovari, Budișteanu, la vice-prezidenția Senatului (unde s'a ales Mârzescu) în urma intrigei Generalului Florescu și a realesului Prezident de Senat C. Boerescu.

Neînțelegând Vernescanii G. Vernescu, N. Blaremburg și Vericeanu că trebuie să se retragă ei din minister, și-au dat Marți dimisia L. Catargi, Olănescu și generalul Jacques Lahovari. Scena ridiculă la Cameră. Vernescu și Blaremburg acățindu-se de banca ministerială, zicând că nu știu nimic de dimisia colegilor, și Blaremburg apărând dreptul Coroanei în contra deputaților catargiști concentrați (Resu, A. Lahovari), care cereau suspendarea lucrărilor Camerei din cauza demisiunii unor miniștri. — Criză ministerială!

Marți 26 No./8 Dec. 1891. Negură, dar dimin. totuși + 4° R. Fără zăpadă, tomatic, astăzi ne-a adus din piață gheocei.

Criza ministerială ne-a învăluit un moment și pe

noi. L. Catargi a cerut de la Carp concursul în minist[er]. Amândoi de acord că pentru aceasta trebuie obținută disolvarea imediată a Camerei de la Rege. Întrevedere între L. C[atargi] și Carp la Prințul Al. Știrbei. Și G. Cantacuzin de această părere, dar Lahovari și Manu zicând că nu trebuie disolvarea decât la caz de conflict. — Alaltăieri Duminecă de-abia și-a dat Gener[alul] Florescu dimisia (după ce a numit el mai întâi pe Esarcu ministru la Roma, fără forme. Cine a iscălit decretul?).

L. C[atargi] însărcinat cu formarea Cabinetului. Ieri dimin. nouă întrevedere între el și Carp. Regele nu dă disolvarea. Prin urmare Junimiștii nu primesc intrarea în ministeriu.

Tel. Grigorie M. Buiucliu.

Iași,

strada Păcurari.

Nihil¹.

Juvenis

D-lui Dr. Const. Popasu,

Caransebeș²,

la S[finția] S[a] Protopopul Ghidiu.

Iubite vere,

Ți-am scris, sânt acum câteva luni, ca să dispui de cele 3 bonuri rurale à 100 fr. trimise mie de răposatul nenea Costache pentru D-ta; dar n'am primit nici un răspuns.

Înțeleg că nu mi-ai răspuns la acea scrisoare. Dar

¹. Scrisese întâi: „Nihil nobiscum. Mulus cum asino“, adăugând în paranteză de-asupra lui Mulus: (Catargiu), și de-asupra lui asino: (Vernescu); a șters însă cu o linie celelalte cuvinte, reducând telegrama la singurul cuvânt de la început. Cf. telegrama următoare către Buiucliu.

². Notă marginală: Cu 330 lei = 153 fiorini.

înțelege și D-ta că nu pot ținea indefinit banii altuia în lada mea. Am pus deci să se vândă acele bonuri și să se cumpere fiorini. După alăturata socoteală a casei de bancă Nachmias & Finkels ai de primit 153 fiorini, pe care Ți-i trimit, și Te rog să-mi adeverești primirea.

Ai adresa lui Ion¹ de la Harcort? De când a plecat, nu mi-a scris nici un rând. Spune-i aceasta, Te rog. Știu că e leneș la scris. Dar e prea-prea.

Salutări Părintelui Ghidiu, sărutări verișoarelor.

Al D-tale

T. Maiorescu

Mercuri 27 Nov./9 Dec. 1891. Cald, soare +12° R. în umbră.

Tel. Grigorie M. Buiucliu,

Iași, Păcurari.

Mulus purus.

Titus.

În adevăr, ministeriul curat catargist format astăzi pe la amiazi:

L. Catargiu,	Prez[ident] și Interne
Al. Lahovari	Externe
Olănescu	Lucr[ări] Publ[ice]
Jacques Lahovari	Resbel
Pr[ințul] Al. Știrbei	Finanțe
Gen[eral] Manu	Domenii
Take Ionescu	Culte
Sturdza-Skeianu	Justiție

Vineri 29 Nov./11 Dec. Negură, frig. Dim. la 8¼ ore —1° R, peste zi + 1° R. Ieri mare adunare la Clubul nostru, Carp, eu, Marghil[oman], Tescanu. Cămărășescu pentru abținere la un eventual vot de blam contra guvernului de mai sus, G[h]ermani, Bobeică, Arion,

¹. Fratele d-rului.

G. Beldiman și Lerescu (2 senatori) pentru votare *pentru guvern*.

Scrisoare de la Buiucliu din Iași, Ieșenii noștri contra guvernului.

Tel. Advocat Grigorie M. Buiucliu,
Iași,
Păcurari.

Contra anunțului cu litere cirilice. Vizita la marele Autocrat nedreaptă. Juvenis.

Decembrie 1891.

Marti 3/15 Dec. Până astăzi tot vreme bună, ieri încă senin și soare, dar cam frig +2, 3, 5° în umbră. Azi ploaie, spre sară cu ceva stele mari de zăpadă. — La masă Stîrcea din Cernăuți și Zizin. Sara consiliu universitar cu chestia revoltător de neplăcută a bursei Pomp[iliu] Eliad din fondul Hillel în urma nui concurs.

Mercuri 4/16 Dec. Azi foarte puțină zăpadă pe acoperișe, dar se topește fiind mai cald.

Anicuța terminat astăzi ultima pagină corectură a ediției „Lascar Viorescu“ în volum, edit[ura] Hai-mann¹. Eu la coala 8 a „Criticeilor“, început artic[olul] contra „Contrazicerilor“.

Mult de lucru, prea multe adunări de studenți la mine, de consiliu univ[ersitar], de politică etc. Oboseală.

Joi 5/17 Dec. Soare. senin. Nu mai e pic de zăpadă, dar brumă înghețată dimineața.

Vineri 6/18 Dec. 91. Sf. Nicolae. Ninge, ninge tare, prima adevărată zi de iarnă². Sara studenți literari, foarte plăcută sară....

¹. Vezi *Insemnări zilnice*, vol. II, p. 41 (scris. din 26 Fevr./10 Martie 1882 către Kotzebue), 54, 56, 61, 123 și mai ales 217 (scris. din 21 Dec. 1883/2 Ian. 1884 către Kotzebue).

². Fraza e marcată cu două linii pe de margine.

Sâmbătă 7/19 Dec. Tot ninge liniștit. La 8 ore dim.
—3° R. Noaptea mea bună. Dormit până la 8 ore....

Tel. ieri. Nicolaus Racovitză,
Craiova.

Nicolaus din Craiova
Și doi Nici de la Moldova,
Alergând noi după duh
Să trimitem prin văzduh
O electrică urare
La-a familiei sêrbare.
Ne-am oprit la Prodănescu
Și iscălim¹
Netty, Tutti.

Luni 9/21 Dec. Ziua Anicuței cu fericire. Afară frig-ger și mare zăpadă. Ieri și azi pe la 7 dim. —6° R. Eu ieri și azi chinină...

Masă veselă de 12 pers[oane] cu șampanie (noi 2, Miss Moyen, 3 Sevești, 2 Negruzzi, 2 Mitică, 2 Bengești. Mama bolnavă de influenza acasă).

Mercuri 11/23 Dec. Senin. La 7 ore dim. —10° R. Alaltăieri la Cameră noul minister L. Cat[argi] a primit vot de blam cu 5 voturi majorit[ate]. Ieri a cerut Regelui disolvarea Camerei. Azi sau mâine va decide Regele.

Vineri 13/25 Dec. 91. Dimin. la 8 ore —12° R. Apoi soare.

¹ „Doi Nici de la Moldova“: de bună seamă, Nicu Negri (cumnatul lui Nicolaus Racoviță) și fiul acestuia, cu numele tot Nicu. — „Prodănescu“: numele unui slab de minte care se credea poet; pus în această felicitare glumeață, spre a rima cu numele trimițătorilor ei (Maiorescu), înlocuit prin puncte.

Duminică 15/27 Dec. 1891.

T. Rosetti zice că în alegerile Fevruarie 1892 nu vor eși 20 de junimiști în Cameră.

Maiorescu zice că vor eși cel puțin 20 Junimiști.¹

T. G. Rosetti

T. Maiorescu.

Tel. Zamfiresco, Rome,

Foro Trajano, 1.

Elections empêchent voyage Naples. Allons 15 jours
Vienne Arco. Majoresco.

Marti 17/29 Dec. 1891. Tot încă tevături ministeriale. Și azi întrunire de $\frac{1}{4}$ [de] oră la Marghiloman cu Carp și G[h]ermani. Redactarea unei declarații de acord cu partidul conservator condus de L. Catargi.

Tel. Madame Zoe Sturdza, Pallanza.

Veillez présenter à Sa Majesté nos respectueux hommages et félicitations². Ana et Titus Majoresco.

Joi 19/31 Dec. 1891. În fine ieri la 5 ore p. m. au jurat noii miniștri Carp (Domenii), G[h]ermani (Finanțe), Marghiloman (Justiție), în locul Generalului Manu. Prințului A. Știrbei și lui Sturdza Scheianul, cei d'întâi 2 cu greu s'au hotărât să iese din minist[eriu], ceilalți (L. Catargi, Alex. și Jacques Lahov[ari], Olănescu, T[ake] Ionescu) rămân.

Ieri 5—6 $\frac{1}{2}$ încă la Univ[ersitate] curs de Ist[oria] F[iloso]fiei (Jouffroy) și azi Logica 5—6 $\frac{1}{2}$ și apoi direct la gară. de unde plecăm la 7,10 prin Vârciorova la Viena în sleeping.

¹. O prinsoare la fel cu cea din 24 Noemvrie/5 Decemvrie 1887 între Pogor, Negruzzi și Maiorescu. întărită, ca și aceea, cu semăturile proprii.

². De ziua nașterii Reginei.

Teleg. Tâmbi d'urmas (Îngroparea Ciprianu)
Directorului Gimnaziului
Cluj, Cluj.
Cer voie a vă ruga să exprimat
și din partea adîncă durere
pentru pierderea eminentului
și celui nu erudit și
hărnit Român Măcintu.

Din jurnalul Nr. 9
24 August/5 Septembrie 1887

Duminică 24 Noembrie 1887.

9 Decembrie

Prezent la min. Bogor și Jacques Negusji.

Bogor și Jacques șic, că la căderea lui
2. Pratiann vor veni la Ministeriu Elemente
de Oportita - Unită, și astfel poate vor
aduce o la remorqu de jurnalisti in
Ministeriu sau poate nu. la căderea lui
Maiorescu șic, la Ministeriu circa
Pratiann va veni la Ministeriu circa
de grupul jurnalist (fer T. Rott, fie
Carg) și că numai o la remorqu de,
jurnalistes vor intra în Ministeriu
elemente conseratoare din actuala
Oportita unită.

Bogor
Jacques

T. Maiorescu.

Telep. Iudei Ghidiu, Caransebes.

Rog ~~sa~~ ~~admitete~~ ~~ca~~ ~~apropie~~ ~~verisoarelor.~~
precum si Domnului si Doamnei Bartolomei.
adinea Inere pentru ~~prindea~~ ~~pretabilita~~
~~pretabilita~~ ~~si~~ ~~parvea~~ ~~de~~ ~~reie~~ ~~ca~~ ~~nu~~ ~~pot~~
asista la inmortare.

Maioretu

Din jurnalul Nr. 10
6/18 Fevruarie 1889

Pe la 7^h sara ajungem
la Cap Nord. O gran dioară
stancatură neagră ^{de 300 metri înălțime}
stînga un eșc., a cărui
stîncă la stînga e sfîrtată
în crepături; tare zis, ~~un~~
cu o cărare în zig-zag, un
steaj jos la debarcare. Pe
rămăci, cîmă în h. 8 H
9 cu balansare de corabie,
Aniuta slabă și amehită;
dar curajoasă și hîstărită.

Din jurnalul Nr. 12

17/29 Iulie 1890

CUPRINSUL

Pag.

Introducere.

I. O nouă perioadă de viață. Gânduri pentru soția de care se desparte. — II. Stări sufletești în noua viață. Note discordante într'o armonie definitivă. Tonul fundamental. — III. Limitări. — IV. Călătoriile de vacanță. — V. Advocatura și politica. — VI. Profesoratul și literatura. Cursurile universitare. Influența lor asupra tinereții; urmări pentru dezvoltarea și orientarea mișcării filosofice la noi. Iubirea de tinerețe, grija de cultivarea ei largă. Preocuparea de viitorul culturii naționale. — VII. Câteva amănunte. — VIII. Privire generală III

Anul 1887.

Ianuarie — Iulie.

Obligații și sentimente pentru soția d'intâi. — Evenimente și relații politice și literare — Advocatură. — Cursul. — Ediția a 2-a a „Logicei“. — Sora sa în București. Cu dânsa împreună la Caransebeș, la unchiul lor Episcop Popazu. — Divorțul. — Plecarea în vacanță, prin Viena în Elveția. 3

August — Decembrie.

Declarația de căsătorie. — Excursii. — Căsătoria civilă și cea religioasă. — Lista persoanelor înștiințate despre aceasta. — Cursul. — Vizite. — Teatru. — Studiul „Din experiență“ și traducere pentru Almanahul „României june“. — Seri literare „Junimea“. — Consfătuiri și evenimente politice. — O prinsoare. — Audiență la Rege. — Călătoria în vacanța de Crăciun. La Viena. — Testamentul. — Singur la Liège 29

Anul 1888.

Ianuarie — Iulie.

Înapoiat la Viena. — Spre București, oprire cu soția la Caransebeș. — Simptome alarmante pentru sănătatea soției. Consult medical. — Cursul. — Seri cu studenții — Revizuirea traducerii „Aforismelor“. — Ședințe „Junimea“. — Consfătuiri politice. — Alegeri parlamentare. — Agitația opoziției-unite. Căderea guvernului Brătianu. — Formarea guvernului junimist Teodor Rosetti. — Copleșit de lucrări la două ministere. — Regele Carol I în chestiunea Românilor din Ungaria. — Excursii; relații sociale. — Călătoria

de vacanță, prin Viena-Dresda la Berlin. Consult medical. — La Hamburg-Kiel, întâlnire cu fiica sa. — Din Berlin, prin Heidelberg-Zürich la Pontresina. — Plimbări și excursii pe jos. — Înapoiat singur la București 69

August — Decembrie.

Vorbă de spirit despre ministerul junimist. — „Notițe ministeriale“. — Serbare la Castelul Peleş în onoarea Prințului de Wales. — Scrisoare politică unui fost camarad de școală. — Reprezentații Sarah Bernhardt. — Intrarea în guvern a lui Vernescu, a Generalului Manu și a lui Alexandru Lahovari. — Masă la Primarul Capitalei. — Plecare la Veneția 105

Anul 1889.

Ianuarie — Iulie.

La Veneția. Înturnare prin Viena. — Tensiune cu Lascăr Catargi. — Cuvântare contra propunerii de dare în judecată a guvernului Brătianu; incident la cuvântul „infamie“. — Masă la Grigorie Suțu. — Serată de teatru la Jacques Lahovari. — „Tutti-Festival“. — Cină la Coutouly. — Cursul. — La societatea studenților. — Criza de guvern. — Declarația lui Carș în fața Regelui despre atitudinea Generalului Manu și a lui Alexandru Lahovari. — Formarea guvernului Lascăr Catargi-Vernescu. — Ședință literară la Regina. — Călătorie de vacanța Paștelor la Bologna-Roma. — Cu Duiliu Zamfirescu. — Înapoi în țară prin Viena. — Audiență la Prințul Ferdinand. — O propunere a lui Alexandru Lahovari și răspunsul lui Maiorescu. — Seri cu studenții. — Moartea lui Eminescu. — Operația ateromului. — Plecarea în călătoria de vacanța de vară cu licențiații în filosofie C. Rădulescu-Motru și G. Ionescu . . . 126

August — Decembrie.

În Elveția. — La Paris. Luvru, Expoziția, teatru. — Înapoi în țară prin Elveția-Tirol-Viena. — Literatura. Cursul. A 4-a ediție Eminescu. — Propuneri Al. Lahovari-General Manu. — Rolul său în formarea guvernului General Manu, fără dânsul. — Camera, cursul, literatura, articolul „Eminescu“, „Năpasta“, poezii Coșbuc, advocatură. — Drum Viena-Abbazia, în vacanța de Crăciun 167

Anul 1890.

Ianuarie — Iulie.

În Abbazia. Primblări pe jos. — Prin Viena, în țară. — Date personale în cererea de rectificare a gradației. — Ședințe „Junimea“ („Nunta Zamfirei“). — Advocatură. — Muzică. — Principele de Neapol. — În vacanța Paștelor la Viena, de unde soția la Abbazia, dânsul la Praga-Dresda întâlnire cu fiica sa. — Înapoi în țară prin Viena. —

Scrisoare către Al. G. Florescu. — Excursie Nămăești-Rucăr. — Advocatură, Cameră, cursul, examene, studenți la masă. — Plecare în călătoria de vacanță. Prin Berlin-Copenhaga-Göteborg-Norvegia la Capul Nord, apoi înapoi prin Upsala-Stockholm-Copenhaga 195

August — Decembrie.

Prin Kiel-Hamburg la Berlin — La Reichenhall. — Prin Salzburg-Viena întoarcere în țară. — Advocatură. Consfătuiri și convorbiri politice. — Cursul. Studenți la masă. — **V**Ediția a 5-a Eminescu, a 2-a „Aforismele”. — Intrarea în guvernul General Manu. — Intensă activitate la două ministere 248

Anul 1891.

Ianuarie — Iulie.

Interimatul lui Al. Lahovari la Prezenția Consiliului de miniștri. — La restaurantul gării Ploiești prezentând pe Gherea unui scriitor francez. — Seară cu studenții, lectura traducerii „Antigonei”, de față și Carp. — Atmosferă de intrigă în Senat contra proiectului său de lege. Discursuri contra. Cuvântarea sa. — vot de suspendarea discuției legii. — Gestul și vorba lui Carp după aceasta. Seară cu mare societate la dânsul de ziua sa de naștere. — Guvern General Florescu primit în Cameră cu vot de blam. Dizolvarea Corpurilor Legiuitoare. — Cursul. — Studenți la masă. Seri literare cu ei. — Intrevederi și întruniri politice pentru alegerile parlamentare. Candidat la Târgul-Jiuului; în balotagiu; neales. Telegramă glumeață către Nicolaus Racoviță. — Proces-verbal de constituirea „Partidului constituțional”. — Telegramă la moartea lui Ioan Brătianu. — Literatură. Advocatură. — La Iași, mănăstirea Neamțu, Humulești, Agapia, Văratice. — Însemnări despre timpul înfloririi plantelor din grădina sa. — Plecare în călătoria de vară; prin Viena la Ems. — Pe Rin, apoi prin Bonn-Colonia la Amsterdam; Haga, Leiden, Rotterdam, Anvers, Bruxelles, Luxemburg, Trier, Strassburg, Triberg, Schaffhausen, Zürich. — Venirea d-nei Zoe Bengescu. 280

August — Decembrie.

La Coire, Splügen, Bellagio, Lugano, Milan, Veneția, cu sora sa Emilia Humpel. — La Semmering; excursii pe jos. — La Viena. Fiica sa îl înștiințează de logodna sa cu inginerul Eugen de Dymcza. Telegramă de felicitare. Venirea d-lui Dymcza la Viena. — în țară; două zile la Sinaia. — Advocatură. — Traducerea disertației lui Du Bois-Reymond „Ueber die Grenzen des Naturerkennens”. — Examene la Facultate. Cursul. — Scrisoare către Du Bois-Reymond. — Ședințe literare cu studenți — Formarea guvernului Lascăr Catargi-Carp 337

GREȘELI DE TIPAR

La pag. 4, rând. al	5-lea de sus, trebuie	ausschliesslich	în loc de	asschliesslich
" " 9,	" " 2	" " jos,	" 20 Apr./2	" " " 2 Apr./2
" " 10	" " 2	" " "	" sânt	" " " sât
" " 13	" " 14	" " "	" Beldimano	" " " Beledimano
" " 14	" " 1	" " nota 1	" d-rei	" " " d-nei
" " 25	" " 12-lea	" " de sus	" 19/31 Maiu	" " " 1931 Maiu
" " 26	" " 15	" " "	" chip,	" " " chip
" " 51	" " 5	" " jos	" târziu	" " " târziu
" " 62	" " 5	" " "	" favoare	" " " favoarea
" " 72	" " 5	" " sus	" adormit	" " " adromit
" " 85	" " 4	" " jos	" Fräulein	" " " Fraulein
" " 87	" " 4	" " sus	" chinină	" " " chinimă
" " 89	" " 16	" " "	" Pêtrașcu	" " " Pêtârșcu
" " 103	" " 4	" " "	" Iulie 1888	" " " Iulie 188
" " 104	" " 6	" " jos	" " " "	" " " "
" " 106	" " 11	" " sus	" Pontresina	" " " în loc de Pentresina
" " 111	" " 6	" " "	" prefectul	" " " prefctul
" " 125	" " 13	" " "	" systématiquement	" " " în loc de systematiquement
" " 128	" " 8	" " jos	" trebuie 2.	" " " în loc de 1.
" " 133	" " 15	" " sus	")	" " " după !
" " 136	" " 1	" " jos	" autobiografic	" " " în loc de autobiografie
" " 139	" " 8	" " sus	" Lascelles	" " " Lescelles
" " 141	" " 7	" " "	" grecque	" " " gréceque
" " 141	" " 12	" " "	" c'est	" " " s'est
" " 141	" " 22	" " "	" să primesc	" " " să primească
" " 143	" " 5	" " "	" écœuré	" " " écouré
" " 143	" " 10	" " "	" plixis	" " " Plixis
" " 144	" " 10	" " "	" Pragerhof	" " " Progherhof

La pag.152 rândul		1	de sus, trebuie Marghiloman în loc de Margiloman				
" "	153	" al	12-lea	" "			
" "	154	" "	9	" " jos			
" "	163	" "	3	" " sus			
" "	172	" "	19	" " "			
" "	172	" "	3	" " jos			
" "	175	" "	14	" " sus			
" "	175	" "	12	" " jos			
" "	196	" "	20	" " sus			
" "	222	" "	3	" " jos			
" "	225	" "	4	" " "			
" "	226	" "	2	" " "			
" "	228	" "	19	" " sus			
" "	229	" "	17	" " "			
" "	231	" "	14	" " "			
" "	236	" "	11	" " jos			
" "	241	" "	11	" " sus			
" "	256	" "	4	" " "			
" "	279	" "	5	" " jos			
" "	302	" "	10	" " "			
" "	309	" "	4	" " sus			
" "	309	" "	5	" " "			
" "	333	" "	6	" " "			
" "	333	" "	8	" " "			
)			
				3			
				Stefan's	" "	" Ștefan's	
				Beaujon	" "	" Beaujon	
				" Col."	" "	" " Col"	
				Zell	" "	" Zella	
				Salzburg	" "	" Salsburg	
				Dimineața	" "	" Dimineațe	
				împreună	" "	" împreună	
				Angleterre	" "	" Angletere	
				ap.	" "	" op.	
				un	" "	" n	
				bine	" "	" binne	
				Christiania	" "	" Cristiana	
)		după Bellio	
				Iassy		în loc de Iașsy	
				Salzburg	" "	" Salsburg	
				Lecomte	" "	" Leconte	
				liberal	" "	" liberar	
				florile	" "	" forile	
				subțiri	" "	" subițiri	
				nécessité	" "	" nécessite	
				Uetliberg	" "	" Uetliber	

VERIFICAT
 1987